

NORDHORDLAND TINGBOK

nr. 38

1731-1733

1731: 1

O Gud Velsigne baade Begyndelse og Ende
af disse forestaaende forretninger, og hielpe
mig til at fuldføre dem efter din Villies Behag.

Anno 1731 d/en 21 Novembris, er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Horvigen, nærværende udi fogedens loulige forfald, hands beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Laugrettesmænd Ole Watle, Johannes Rønhofde, Johannes Askeland, Anders Antuun, Mons Askeland, Johannes Hans/øn Rønhofde, Jens Antun, Brynnild Mitmielde, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente, advaret, er først tinglyst

1. Kongl/ig allernaadigste Placat anlangende negotiens videre fortsættelse paa Grønland, dat/erit Fredensborgs Slot d/en 14 Sept/embris 1731.
2. Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste udstedde ordre paa nogle til højeste Ret indstevnte Sager, som udi de af Hans Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigst anordnede trende højeste Rettes Commissioner skal foretagis og afgioris dat/erit Fredensborgs [Slot] d/en 14 Sept/embris 1731.
3. Kiøbenhafns Branstyrskatz anordning for 1731.
4. Kongl/ig allernaadigste Placat angaaende Kongsbergs Sølvverk til Participanter at afstaa til forpagtning eller ejendom, dat/erit Fredensborgs Slot d/en 17 Aug/usti 1731.
5. Stiftbefalingsmandens ordre angaaende Skougenis conservation at skal forholdis efter forordninger af 20 Aug/usti *1736 (1726) dat/erit Bergen d/en 21 Sept/embris 1731.
6. Stiftbefalingsmandens resolution paa Od Brunborgs andragende angaaende Fondnæssis broes opbyggelse, at skal nyde af Almuen udi Nordhorlehn 2 s/killing til Mands dat/erit Bergen d/en 27 Octobr/is 1731.
7. Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Resolution paa H/er/r Laugmand Knagenhielms ansøgning om 8tte Laugrettesmænds opnefnelse i hver Tinglav, dat/erit 15 Octobr/is 1731.
8. Kongl/ig Allernaadigste Patent om Højeste Ret udi Danmark for Aar 1732 dat/erit Friderichsborg d/en 6 Octobr/is 1731.
9. Anders Bastes/øn Røsætters Skiøde til Askild Lars/øn Daltved paa *paa ½ løb S/mør 12 Kander Malt udi Daltved dat/erit 27 Octobr/is 1731.

1731: 1b

10. Stiftbefalingsmandens Resolution paa Anders Tvedtens andragende at skal nyde til Hammers Kirkers reparation af Hammers Almue 150 rdr 2 merker 4 s/killing dat/erit Bergen d/en 21 Martj 1731.

11. Rivenæssis opsidderis revers til H/er/r Giert Gielmeiden at holde deris qvæg af hans Mark, dat/erit Hougs Præstegaard d/en 3 Novembr/is 1731.

12. Anders Tvedtens og Anders Røsetters fuldmagt til Peder Bejer at skal oppebærge Kongens tiende udi Nordhorlehn for de Aaringer 1732, 1733, 1734 og derfor aarlig nyde 20 rdr dat/erit Frechaug d/en 25 Aprilis 1731.

13. Stiftbefalingsmandens Resolution paa H/er/r Giert Gielmeidens andragende at skal nyde af Soldaterne det resterende offer og efterdags høitids offer, dat/erit d/en 9 Decembr/is 1728.

14. Johannes Johansøn Nore Aschelands udstedde Skiøde til Johannes Johansøn paa ½ løb Smør 8 Kander Malt og 2 s/killig i penger udi Øfste Mielde, dat/erit 21 Nov/embris 1731.

15. Ole Sundlands udstedde Skiøde til Lars Anders/øn Houcheland paa 12 merker Smør 8 Kander Malt udi Sundland, dat/erit 21 Nov/embris 1731.

D/en 22 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Retten baade Var sat og Skatterne, saavit dennesinde var at oppebærge Vare anammede, blev foretaget med Sagerne: og hafde da

Bøigdelensmanden ladet stevne Siri Andersdatter for begangne Lejermaal til Bøders erleggelse efter Loven og navngive sin Barnefader - alt til strafs lidelse efter Loven - og nafngav sin Barnefader Endre Knuds/øn Mitgaard; og haver tient paa Vallestrand hos Præste Enken og gift Mand;

Retten tilspuurte hende endnu engang udi Rettens og Laugrettesmænds Nærværelse om da ingen anden Vare hendis barnefader end denne Nafngivne ? hvorpaa hon svarede: nej: men At hand og ingen anden Var det, som er egte gift Mand; og efter Videre tiltalelse og tilraadelse, endnu svaret som tilforne, at ingen anden uden den foranførte Nafngivne er hendis Barnefader.

Fogedens tiener Peder Bejer paastod dom over den indstevnte til Bøders erleggelse efter Loven, dog med reservation, at hvis enten, efter foranderlig tilstaaelse for Præster eller andensteds, nogen foranderlig bekiendelse, skulle skee, hans reservation til Videre paatale og strafs Lidelse efter Loven maatte forbeholdes.

Afsagt.

Siri Andersdatter, som nu for Retten ikke allene tilstaar stevnemaalets lovformelighed, men end ogsaa efter adskillige udi acten indførte raisons, over den Straf

1731: 2

som Vrange bekiendender kand tilføre sig selv, er fraraadet for ald Vrang bekiendelse, tilfindis for hendis begangne Løsagtighed, med egtegift Mand Endre Knuds/øn Mitgaard at bøde for hændis løsagtige og horagtige omgang og barneavling med hand 6 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; den reservation som ellers fogedens fuldmægtig Mons/ieu/r Bejer paa hans Principals Veigne har ladet registrere, angaaende den *tvilfagtige bekiendelse om rette Barnefader, reserveris ham ald loulig til og paatale, saafremt efterdags anderledis end bekiendt nu er, efter alvorlig advarsel og tilraadelse af Retten, skulle oppedagis, til hænde og vedkommende; de idømte dennesinde Bøder, tilfindis Siri Andersdatter at udrede inden 15 dager under Nam efter Loven.

Derefter blev forfattet restantzen for dette Skibbredis Almue og af Retten forseiglet, efterdi ingen indsigelse derimod blev giort.

Dernest blev forfattet Odelsmandtallet over selvejerne og bebrugende udi dette Skibbrede for det Aar 1731 og af Retten forseiglet.

Om det Almindelige tingsvidne angaaende de ordinaire poster blev svaret af dem som af forrige Skibbreder; Saaog blev forettet restancen af dette Skibbredis Almue over tienden dette og forrige Aar og af Retten forseiglet.

Dernest fremstillede sig for Retten Ole Olsøn Giervig som haver obtinerit deris Majestets Allernaadigste brev af dato Fredensborgs Slot d/en 19 Octobr/is 1731, at maa ægte Ane Nilsdatter Erstad, om endskiønt de ere hin anden udi andet Leed beslegtede, og begierede at deris tvende indkalde Vidner Lensmanden Anders Tvedten, og Johannes Joensøn/Monsøn(?) Frechaug edelig maatte afhøris om deris Slegtskab; hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og eenstemmig udsagde: at Ole Olsøn Indre Giervigens fader Ole Olsøn Indre Giervig og Nils Olsøn Erstads Ane Nilsdatters fader ere Sødskende, og saaledis Ole Olsøn Indre Giervig og Ane Nilsdatter Erstad hin anden udi andet Leed beslegtede og ei udi andet Slegtskab eller Svaagerskab paarørende;

Citanten begierede hvis for Retten passerit Var under Rettens forseigling beskreven; som Retten consenterede.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene, nemlig 4re g/am/l/e/ Thommes Reistad, Knud Vikne, Nils Aasem, Johannes Nils/øn Øfste Mielde og 4re Unge, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesed, Rasmus Nilsøn Reistad, Adskild Ols/øn Loftaas, Siur Borge, og Børge Knuds/øn Borge.

1731: 2b

Anno 1731 d/en 23 Novembris, er holdet Almindeligt Høste- Skatte- og Sage-Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre Horvigen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Velbetrode fogeds befuldmægtig tiener Peder Bejer, udi hans Svaghed, Bøigdelensmanden Peder Larsøn Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Niels Yttre Arne, Anders Qvame, Lars Aasem, Stephen Euchaas, Johannes Euchaas, Jens Mieldem, Erik Indre Arne, Johannes Rodland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først Tinglyst, alle de Allernaadigste udgangne forordninger, Patenter, Anordninger og høiøfrigheds befalinger, samt circularie Breve som fol/io 1 findis extraherede - dernest

1. Mikkel Olsøns udstedde revers til Jørgen Pingsten paa 19 Rdr 4 merker dat/erit 6 Aprilis 1730.

2. Brite Olsdatters udstedde Skiøde til Knud Vikne paa 12 merker Smør 2 Kander Malt og 1/6 huud udi Sem, dat/erit 23 Nov/embris 1731.

3. Knud Viknes Bøxelbrev til Ole Marcusøn Sem paa 12 merker Smør 2 Kander Malt og 1/6 huud udi Sem, dat/erit 23 Nov/embris 1731.

4. Nils Knudsøn og Giertrud Jacobsdatters gavebrev til Guri Olsdatter, paa deris halve hovetlod dat/erit 10 Nov/embris 1731.

5. Hans Christian Gartners udstedde bøxelbrev til Iver Magnes/øn paa 18 merker Smør og ¼ t/ønne Malt udi Qvame, dat/erit Bergen d/en 12 Aprilis 1731.

6. Ludvig Rasmus/øn/s udstedde obligation til Mag/ister Friderich Christian Holberg paa 130 Rdr hvorforsat S/a/l/ig/ Jacob Hingstis huus og Reberbane, dat/erit Bergen d/en 22 Nov/embris 1731.

7. Johanne S/a/l/ig/ Herman Wulfis fornyede obligation af dato Bergen d/en 9 Julij 1731 paa 150 Rdr hvorfors er pantsat hendis lille Gaard udi ved Sandvigs Mølle,

8. Capitain Lieutenant Ulrich Friderich Vilhelm Groves udstedde Caution til Kongen for H/er/r StiftAmpts skriver Heiberg paa 100 Rdr, og det for hans betienings Aaringer 1731, 1732 og 1733, dat/erit Bergen d/en 19 Novembr/is 1731.

D/en 24 dito blev Retten igien sat med foranførte paa samme sted hvorda blev Tinglyst

9. H/er/r Giert Giellydens udstedde Bøxelbrev til Mons Olson paa 22 merker Smør og Nie Kander Malt udi Bresteenlien, item Leilendingens derpaa fulde revers dat/erit Hougs Præstegaard d/en 22 Nov/embris 1731.

10. Johannes Jordal, Ole Gregus/øn med fleris udstedde bøxelbrev til Ole Rasmus/øn Søraas paa 1 p/un/d Smør og 1 Mæle Malt udi Søraas, item Leilendingens derpaa fulde revers dat/erit Horvigen d/en 23 Novembris 1731.

1731: 3

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare blevne anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

S/igneu/r Eschel Lochmand ladet indstevne Rangele Jansdatter efter forrige tiltale og Rettens forrige ergangne Kiendelse af 24 Julij 1731.

Dend indstevnte møtte ikke, men hafde ladet paaskrive paa Stevnemaalet sin formeening under hændis haand af 13 Sept/embris 1731.

Citanten Eschel Lochmand møtte for Retten og paastod at hand i den af Retten forventende Dom maatte blive tilkiendt ikke allene obligationens hovetsumma med paaløbende Renter og skadesløse omkostninger, men end og forminnet, at hand for *for sin fulde deel maatte indvisis udi de af Pantet indkomne Penger.

Afsagt.

Som Rangele Jansdatter selv ved sin i dag paa Stevnemaalet gjorde paaskrift, i Retten fremlagt, ei allene tilstaar, at Være Citanten pligtig de, efter obligation søgende af 16 Febr/uarij 1723 forstrakte Penger 50 Rdr, hvorfors da skal Være pantsat hendis og nu salig Mands nye opbygde huus i Sandvigen beroende, paa hvilken Capital til datum ei ringiste skilling er betalt, men end ogsaa selv forlanger Panthaveren nyder Dom for sin forstrekning, saa tilfindis Rangele Jansdatter, at indfrie sin til S/igneu/r Lohmands nu havende huustrue eller Citanten selv udgivne Panteforskrivelse med 50 rdr og skadesløs Rente til rigtig betaling skeer, sampt erstatte Citanten udi denne til datum anvente Processis bekostning 6 rdr alt at udredis og betal is inden 15 dager under Nam efter Loven.

Marthe Nilsdatter og Henrik Gieremiasøn er stevnt for begangne Lejermaal efter forrige tiltale.

Dend indstevnte Marte Nilsdatter møtte ikke ei heller nogen paa hendis Veigne;

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn og Aamund Olson afhiemlede edelig at have stevnt hende med 4re Ugers Varsel i gaar og talte med hende selv - hand er bortreist og ei at finde: Peder Bejer paa Citantens Veigne paastod Dom til Bøders erleggelse efter Loven.

Afsagt.

Marthe Nilsdatter som nu efter saa mange Stevnemaal ei møder eller lader svare for sig, tilfindis at betale for sin begangne løstgighed med Henrik Jeremiasøn og Barneafling med ham uden Egteskab, Lejermaals Bøder i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 17

lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; dog reserveris fogeden sin Ret og tiltale til Henrik Jeremiasøn naar hand Kand opspørgis, til bødernis erleggelse.

1731: 3b

Inger Hansdatter er stevnt for resterende Lejermaals Bøder 3 rdr 4 merker 8 s/killling, alt til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne; de forrige Stevnevidner afhiemlede Edelig at have givet hænde mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hænde selv.

Lensmanden paastod Dom til betaling og processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Inger Hansdatter som nu ei møder eller lader svare til Sagen, da hon dog herfore tilforne er loulig stevnt, eller lader giøre ringeste indsigelse imod Citantens Søgning, tilfindis at betale Citanten fogeden Lem, de søgende og resterende idømte Bøder 3 rdr 4 merker 8 s/killling, med 3 merker 4 s/killling udi Processens til datum anvente Omkostning, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Madame Karen S/a/l/ig/ Jacob Widings haver ladet stevne Johannes Jordal for resterende Afgift 63 rdr 4 merker 1 s/killling foruden hvis til Paaske kand forfalde, samme at betale og Processens Omkostning at erstatte.

Johannes Jordal møtte for Retten og tilstod Søgningen og at Være det pligtig; paa Citantindens Veigne møtte S/igneu/r Jens á Møinichen og producerede hands skriftlige tilstaaelse derom, af 17 Nov/embris 1731, saa og producerede hand en seqvestrations forretning paa rette Sort papir af fogeden beskreven, forrettet efter Citantindens begier og begierede Dom baade paa hvis hand søgis for, og de seqvestrede effecters prioritet.

Retten tilspuurte dend indstevnte om hand nu noget paa det søgende hafde at betale,? svaret nej:

Paa Citantens Veigne begierede S/igneu/r Jens á Møinichen ei allene prioritet udi hvis seqvistrerit er, men end ogsaa dom til betaling for det resterende og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Siden dend indstevnte Johannes Jordal ei fragaar at Være Citantinden Madame Karen S/a/l/ig/ Jacob Widings skyldig og pligtig de søgende 63 rdr 4 merker 1 s/killling, og ei noget nu til betaling at have, saa tilfindis hand Johannes Jordal at betale Citantinden Madame Widings de hos ham søgende 63 rdr 4 merker 1 s/killling; hvorudi bør komme til Afkortning hvis efter seqvestrationen kand udbringis, hvilken forretning ogsaa ved Magt Kiendis, saasom hvis derudi anført staar er og bliver prioriterit; udi Processens til datum anvente Omkostning betaler Johannes Jordal Citantinden 1 rdr 2 merker - alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam og exsecution efter Lovens formæld.

1731: 4

H/er/r Giert Gielmeiden haver ladet stevne Erik Romsloe efter forrige tiltale,

Dend indstevnte Var paa Tinget og ei vilde gaa ind, efter de tvende Mænds budskikkelse Joen Falchanger og Thommes Sems forklaringer; hvorpaa Retten endnu lod udraabe 3de ganger om hand eller nogen paa hans Veigne vilde Comparere - Og som ingen indkom blev Stevnevidnerne Thommes Sem og Ole Tvedten tilspuurt om de loulig haver stevnt ham for

denne Sag hvortil de edelig forklarede at have stevnt ham med i Mandags Var 14 dagis Varsel og talte med hans Koene.

Paa Citantens Veigne blev indgivet hans skriftlige Indleg af 23 Nov/embris 1731 som blev læst.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

I henseende til at en stor mængde ja fast den største deel af Almuen tilstaar at denne indstevnte Erik Romsloe, ei med fuldkommen fornuft skal Være begavet, men oftest med Uroelig sind plaget; hans omgang som hand med ord og Gierning øvet haver udi Guds huus Nytaarsdag forleden Aar ved Hougs Kirke og imod ærværdige H/er/r Søren Bergendal, meriterer (Merittere = gjøre seg fortjent til) vel haard straf, dersom Sindetz Urolighed, hvormed dend indstevnte plagis ikke gav Retten betænkning til moderation, og som Citanten ei, nemblig H/er/r Søren Bergendal, hvis Sag Citanten hans Pastor H/er/r Gieldmyden prosequerer, ikke med hug og Slag er overfalden medens tienisten Var, mend efter tienisten, dog paa Kirkegulvet med hænders angivelse er overvældet, da hand nemblig H/er/r Søren skulle gaa af Kirken, saa finder Retten dennesinde billig følgerig Lovens allernaadigst bydende udi 6te Bogs 9 Capit/ul 21 art/icul at Erik Romsloe for denne Gang og for denne gierning bør bøde dobbelt 3de gange 6 lod Sølv, og betale Citanten denne Processis forarsagede Omkostning med 3 rdr, alt at udredis inden 15 dager under Nam efter Loven; Hvad sig paastand er angaaende, som Citanten over ham den indstevnte med fængsels dom paastaar, da er det noget som Retten ikke dennesinde, efter hvis udi acten denne gang er passerit kand biefalde; Skulle ellers Citanten siune sig noget Videre Kirkens Myndighed angaaende denne Mands adfærd at Ville paatale, da bliver det ham gandske reserverit for det rette forum sin formeentlige Ret derom at prosequere.

Derefter blev Laugrettesmænd opnæfnt som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene, nemblig 2de g/am/l/e/ Siur Qvame, og Mikkil Garnæs, og Sex Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Ed, Mikkil Mons/øn Tuenæs, Ole Siurs/øn Garnæs, Ole Sem, Joen Hiorteland, Erik Jordal, Ole Selvigen, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Dernest blev forfattet restantsen over dette Skibbredis Almue oplæst og af Retten forseiglet, saa og forfattet odels mandtallet over selvejerne oplæst og forseiglet saasom ingen imodsigelse derimod blev giort; Til det ordentlige Tingsvidne blev svaret som af forrige tingsteder, undta-

1731: 4b

[gen] dette at Erik Romsloe i dag er dømt til 2de gange 3de Sex lod Sølv udredelse til Kongen. Saa og blev forfattet Engeslette Skatten over Store Sandvigen oplæst og af Retten forseiglet.

Anno 1731 d/en 26 Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi Alvestrømmen, nærværende udi fogedens loulige forfald og Svaghed hands beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Valle, Iver Lie, Knud Schare, Lars Storoxe, Mons Oxe, Iver Oxe, Halver Mychisvold Christian Øfre Mychisvold, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger, Patenter og Anordninger, samt Høiøfrigheds foranstaltninger som fol/io 1 udi denne Protocol findis extraherede - dernest blev publicerit

(1.) Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste udstedde Skiøde til Lars Gousereid paa 1 p/un/d 12 merker S/mør og 1 Mæle Malt udi Gausereid med bøxel 3dietage Landskyld og ald herlighed uden reduction, undtagen Solvents skulle findis dat/erit Kiøbenhafns Palais d/en 16de Martij 1731.

2. Zander Tvedtens udstedde Skiøde tillige med Kari Andersdatters paa eendeel udi Yttre Giervig, saasom Zander Tvedten har soldt 9 merker S/mør 4 ½ Kande Malt udi Yttre Giervig, og Kari Andersdatter 7 5/28 merker Smør 2 5/28 *merker Smør* dat/erit Frechaug tingsted d/en 30 Aprilis 1731.

3. Henningia Smidts udstedde bøxelbrev til Arne Anders/øn paa 1 p/un/d 3 merker S/mør udi Berrefjord, dat/erit 7 Nov/embris 1731.

4. H/er/r Christen Kraags udstedde bøxelbrev til Sergiant Joen Olsøn Bøjum paa ½ løb Smør ½ tønne Malt og ½ halv mæle Korn udi Toftinge dat/erit Qvalvaagisnæs d/en 26 Augusti 1731.

5. Johanens Ivers/øn Fyllingens udstedde Skiøde, samt Anders Hielmaasis og Ole Klevedals udstedde Skiøde tillige med Ole Sandals og Iver Fyllingsnæssis med fleris til Halsten Ivers/øn paa 15 ¾ merker Smør 7 7/8 Kande Malt udi Søre Sætre dat/erit 26 Nov/embris 1731.

6. Ane Larsdatter Lechnæsis udstedde bøxelseddel til Børge Halvorsøn paa 2 p/un/d 10 ½ merker Smør udi Lechnæs, uden reversen at anvise, daterit Alvestrømmen d/en 26 Nov/embris 1731.

D/en 27 dito blev Retten igien sat sammesteds hvorda

Ole Sellevold lod opbyde sin Myndlings Kari Andersdatter tilfaldne Arv efter fader og Moder 24 rdr 5 merker 8 s/killing, om nogen samme Midler for aarlig interesse, med 5 pro Centum vil anamme, da hand er villig samme Penger imod sufficient Pant at udlevere; og som ingen indfant sig som samme vilde anamme, saa befallede Retten ham samme Penger at beholde indtil hand kand blive forsiunet med tilstrekkelig pant eller andre vil angive sig for Retten som dem paa den Maade Vil antage.

Og efterat Skatterne saa vit dennesinde var at bekomme vare annammede, blev foretaget med Sagerne, og først

Knud Nepstad som hafde ladet indstevne Mons Nepstad og Koene Marrite Rasmusdatter fordi hon haver beskyldet Knud Nepstads

1731: 5

Koene for at have haft begaaet uskikkelig omgang med sin Mand Mons Nepstad og de forrige Rettisdag nafngivne Vidner Børge Bysem og Gunnele Haagensdatter, alt til videre expedition i Sagen;

Alle indstevnte for Sagen møtte og tilstode louligen at Være stevnte for Sagen saavel parter som Vidner; og efterat Eden for de tilstædeværende Vidner udi Parternis hos og overværelse var blevet oplæst og betydet, samt tilholdet deris Sandhed at udsige, blev først fremkaldet

Børge Bysem og det andet Vidne imidlertid udvist, som efter Edens afleggelse om sin sandferdige forklaring, udsagde: at nu i høst Var et Aar var hand paa Nepstad og hørte da af

Mons Nepstads Koene sige til ham at hendis Mand skulle have haft legemlig omgiengelse med Citantens huustrue, og da efter Spørsmal af Retten var hand og Mons Nepstads Koene allene tilstæde og ingen anden; dend indstevnte fragik gandske Vidnets udsigende. End forklarede deponenten Videre, at hvis hon ei, nemblig Monsis Koene hafde overkommet det selv, skulle hon have tiet dermed, hvilket ogsaa den indstevnte gandske fragik, og at Kari Knuds Koene fløj efter hendis Mand Mons som en gragalte eller *pakke (pukke?), det benegtede ogsaa den indstevnte; og spuurte deponenten end Dend indstevnte, hvad Knud siger om dette ? svarede hon ham, saalenge hand tier, tier og Mons; dette benegtede ogsaa dend indstevnte. End sagde deponenten til Monsis Koene, hvad siger da Knud, hvorpaa hon skulle have svaret ham, hand Knud gaar og giæter Koenen sin; dette benegtede ogsaa den indstevnte.

Det andet Vidne Gunnele Haagensdatter fremstod dernest og edelig udsagde: at Marrite Nepstad bad til Gud at hon skulle elske sin egen Mand Nemblig Kari var den som ønskede det, og ikke andre, det er ikke ...d(?) e.(?) folket l.re(?) at hende sagde Marrite Nepstad om Kari; dog skeede denne tale imellem dem allene og ingen anden overværende og skulle dette være passerit for 2 Aar siden - dend indstevnte fragik ald denne sigtelse og Vidnets udsigende.

Knud Nepstad begierede dom i Sagen saavit Retten Kand udfinde.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Saa vit Retten af denne Sags Act udfinder, saa erfares Nok, at ingen Vidner positive Marrite Rasmusdatter haver overbeviist disse paastevnte ord og Beskyldninger at have talt; dog finder Retten af den Act d/en 9 Aprilis 1731 ført og afhørt, at Marrite Rasmusdatter da ærklærer sig, at hvis dend beskyldte tale skal Være skeed, er det skeed af hænde af uforstandighed, men aldrig saadant Det have blevet Var selv. De nu for Retten afhørte Vidner, eenhver for sig, som ere afhørte skal have hørt dette eendeel et Aar, endeel 2 Aar imellem hin anden

1731: 5b

og aldrig paa en gang tvende enstemmende af hænde, dend indstevnte samme benegter at Være skeed og passeret; dog, som Citanten Knud Nepstad, for at conservere sin huustrues Ære og Reputation, haver maatt søgt dette, rette\re/ at Kalde bøigdesladder, med tilstrekkelige Beviser, at faa hemmet, for at see sin uskyldige Huustrue, fra ald blame og Tort, paa sit ærlige Nafn og Rygte befriet; Saa tager Retten Anledning af, at see ham derudi maintinerit, helst efterdi Marrite Rasmusdatter d/en 9 Aprilis 1731, ei beskyldningen positive, men limitate (Limitere = begrense, innskrenke) har declarerit, det Marrite Rasmusdatter for hændis *Ubesinde udspreddede tale, bør bøde til de fattige 6 lod Sølv og betale Citanten denne ham paaførte processis bekostning med 2 rdr 3 merker inden 15 dager under Nam efter Loven. Foruden dette, bør Marrite Rasmusdatter ærklære offentlig for Retten Citantens huustrue Kari Pedersdatter, det hon, ei andet om hænde er vidende eller kand sige, end hvis (det som) ærligt og got, sampt Christsømmeligt er; og hvis noget af hænde Marrite Rasmusdatter ubesindig skulle Være talt, da saadant uden Grund føje, eller allerringiste beviis at Være skeed, det hon ogsaa tilforne har declarerit; foruden dette bør ei heller det udi Acten af Vidnisbyrdene udsagde, sampt paastevnte, komme Knud Nepstads Koene til allerringeste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte, men være som dødt og aldeelis *udtalt (uudtalt). Skulle ellers den geistlige Ret siunis sig noget udi denne Sag, at have paatale, Kirkens Myndighed angaaende, da bliver deris formeenentlige Ret dem gandske reserverit. Og derpaa afbad hon for Retten sin forseelse det hon ei andet om hands huustrue er vidende end hvis (det som) ærligt, Christsømmeligt og skikkeligt er og derfor bad ham om forladelse for Retten.

Ane Andersdatter Sem efter forrige tiltale, ingen enten af Parter eller Stevnevidner uden det ene Johannes Siurset møtte Thi blev Sagen henvist til loulig Stevnemaal.

Anders Paalsøn Sem er stevnt for resterende Bøder efter dom af 11 Julij 1729 1 rdr, hvorpaa *hon (hand) beretter at Være betalt $\frac{1}{2}$ mark 8 s/killings, det resterende at betale og Processens Omkostning erstatte.

Iver Lie foregav dend indstevntis loulige forfald; at hands huustrue var kommen i barselseng og hans barn til daaben i dag og derfor ikke kunde

1731: 6

møde, helst som hans huus med Svaghed er befengt; thi blev hand forelagt Laudag til neste ting.

Dernest proponerede fogedens fuldmægtig for Laugrettet og Almuen om de ei i anledning af Anteignelse udi Norhords fogederi for 1727 om dem var vidende, hvor gift Mand Lars af Sundfiord, som begik Lejermaal med Marte Larsdatter udi Brudeknappen haver sit tilhold, og om hand, enten siden Lejermaaletz begangelse tog sin retirade (tilbaketog, tilfluktssted) til Sundfiord eller anden steds, de det da for Retten nu skulle udsige? derpaa blev svaret af Laugrettet og Almuen; at *savit de hafde hørt, spuurt og fornummet, tog Egteskabs bryderen Lars, saasnart hand frygtet sig for sin horagtige Gierning vilde komme til Liuset, sin tilflugt til Nordlandene eller Findmarken og hvad hand der endnu er levende eller død Kunde de ikke sige;

Fogedens befuldmægtig begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven som Retten consenterede.

Derefter blev forfattet restantznen *restantznen over dette Schibbredis Almue, oplæst og forseiglet; ligeledis odelsmandtallet, og det ordinare Tingsvidne og af dem svaret som af forrige.

Saaog blev taget tingsvidne at Kongsøen ei svarer mere i Engeslette Skat aarlig end 1 rdr som af alle blev tilstaaet - foruden det med Laugmandens som ejer derfor hans qvittering Kand bevises.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene nemblig 3de g/am/l/e/ Jacob Nore Elsaas, Anders, og Aadne Anders/øn og 5 Unge Stephen Levestad, Knud Aase, Villum Tvedten, Johannes Fosse, Ole Lie, hvilke først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed, hvornest de til Rettens betiening skal vorde antagelige.

Og da mand skulle slutte tinget fremkom Børge Halvorsøn og producerede hans bekomne bøksesteddel af Elsebe Berrefiord paa $\frac{1}{2}$ løb Smør og $\frac{1}{2}$ tønne Malt udi Mycheltun daterit Alvestrømmen d/en 26 Nov/embris 1731.

Og som ingen flere Sager efter 3de gangers paaraabelse denne gang vare indstevnte til paakiendelse, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 29 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos, hands befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Simen Qvalen (Qvalem), Gregus Sylte, G/amme/l Anders Askeland, Unge Anders Askeland, Ole Sletten, Mons Namtvedt, Mikkel Qvalem, Gudmund Risnæs, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst, alle de allernaa-

1731: 6b

digste udgangne forordninger og Anordninger, Patenter og høiøfrigheds Befalinger med Circulaire Breve, som fol/io 4 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Peder Joensøn Gensbergs udstedde Panteforskrivelse til S/igneu/r Mads Forman paa 45 rdr, hvorfors er pantsat Gaarden Lille Tvedt, af skyld $\frac{1}{2}$ Vaag S/mør og 3 kvarter Malt, dat/erit Bergen d/en 24 Februarij 1731.
2. Lars Jensøn Kartvedts udstedde Skiøde til Lars Olson paa 15 merker Smør og 10 Kander Malt udi Kartvedt, dat/erit 29 Nov/embris 1731.
3. Halvor Olson Toskøens udstedde Skiøde til Nils Olson Heggøen paa 1 p/un/d 2 merker S/mør og 13 Kander Malt udi Indre Helle, dat/erit 29 Novembr/is 1731.
4. H/er/r Leutenant Philip Nicols udstedde Skiøde til frue Margrete S/a/l/ig/ Major Storms paa 18 merker Smør og 18 Kander Malt udi Tolleshoug, Vurderit 25 rdr 2 merker 2 s/killing, udi Nore Tiore 18 merker Smør 18 Kander Malt for 20 Rdr 4 merker 8 s/killing, udi Sebdal(?) 9 merker S/mør 6 Kander Malt, 10 rdr 5 merker 4 s/killing, udi Søre Lie 9 merker Smør 9 Kander Malt 12 Rdr 4 merker 2 s/killing, udi *Hougstand 9 merker Smør 6 Kander Malt og $\frac{1}{4}$ faar, 14 rdr 3 merker, alt udi Radøe Schibbrede beliggende daterit Bergen d/en 28 Sept/embris 1731.

D/en 30 dito blev Retten igien sat med samme Laugret sammesteds, hvorda blev tinglyst

5. S/igneu/r Arnold Mejers udstedde Panteforskrivelse til S/igneu/r Mads Forman hvorfors til forsikkring er pantsat Marøen af Skyld 5 Løber Smør udi Radøe Schibbrede beliggende, dat/erit Bergen d/en 20 Nov/embris 1731.
6. Lansdommer og Laugmand Nils Knagenhielms udstedde børselbrev til Nils Nils/øn paa 18 merker Smør 18 Kander Malt og $\frac{1}{4}$ faar udi Giære daterit 2 Januarij 1731 uden reversen at anvise.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Klokkeren til Mangers Præstegield Lars Peders/øn med skriftlig Varsel af 2 Novembr/is 1731 haver ladet stevne fru Agnete S/a/l/ig/ Hofmands Kirkejer for Sæbøe Kirke til at anhøre de udi Stevnemaalet ommelte Vidner,

Alle Vidnerne møtte for Retten undtagen Knud(?) Olson Nore Vettaas, og tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i denne Sag.

Unge Anders Askeland indgav fru Hofmands Svar i Sagen som var en copie af hendis replique paa Citantens Ansøgning til Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Osten.

Simen Sæbøe og Gregus Sæbøe afhiemlede edelig at have givet frue Hofmands at have givet hende mere end fiorten dagis Varsel til at anhøre de nu indstevnte Vidner - og talte med hende selv;

Citanten Lars Pedersøn møtte for Retten og begierede de indstevnte og nu tilstædeværende Vidners edelige depositioner afhørte, for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandheds Vidne under straf at udsige: og først fremkaldet

Hans Børres/øn, som efter spørgsmaal har boet paa Nore Wettaas over 40 Aar, som edelig udsagde: at fra hans tid til nu indtil Madame Hofmands blev ejer for Sæbøe Kirke, har hand altid betalt til nu Værende Klokke og hands formænd sin ydende Kirkis anpart, aarlig 12 Kander Korn, men siden hon Madame Hofmands blev ejer derfor, at have betalt det til hende, som haver truet dem med stevning hvis de ei betalede hende det - betalingen at Være skeed til hende i 2 aar men

1731: 7

ikke dette Aar endnu af dem betalt.

Otte Nore Wettaas boende paa Nore Vettaas over 40 Aar forklarede dernest edelig og enstemmig som forrige.

Hans Olson Nore Vettaas boende paa Nore Wettaas udi 15 Aar forklarede edelig: ei før disse af Madame Hofmand 3de Aar at have til anden betalt Kirkens eller Sæbøe Kirkes Anpart tiende, end til Klokkeren nu Værende Lars Peders/øn til Manger og i øfrige som forrige.

Knud Nore Wettaas boende paa Nore Wettaas 10 Aar forklarede edelig: ligesom nest forrige enstemmig.

Aamund Storem forhen Værende Kirkeværger for Sæbøe Kirke forklarede edelig: at have Været KirkeVærger udi 9 Aar og da stod for Regenskab, men ingen Prost eller Stifts skriver fordrede ham den tid for Regenskab for Nore Vettaasis Kirketiende, saasom Klokkerne den altid af Nore Vettaas oppebar.

Joen Vestre Solem Kirkeværger udi 18 Aar forklarede edelig: og enstemmig som forrige og end samme paa 40 Aar Kand Vidne saa at have Været.

Erik Kaalaas afhiemlede edelig: at boet udi 42 Aar her udi Gieldet og Klokkeren altid har oppebaaret tienden af Nore Wettaas og ingen Regenskab for Kirken der for blev giort.

Lasse Houcheland KirkeVærger til Sæbøe udi 9 Aar forklarede edelig: og enstemmig som Aamund Storem.

Ole Titland forklarede edelig: at medens hands fader Var Kirkeværger oppebar altid Klokkerne tienden af Nore Wettaas saavit Kirkens anpart Var og ei blev ført til anden Regenskab af Kirkeværgerne;

Citanten begierede hvis for Retten passerit er, beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Synneve Qvame haver ladet stevne Ane Qvame for Skiildsord efter forrige tiltale og Nils Qvame og Jens Qvame til Vidne i Sagen.

Vidnerne og Parterne møtte for Retten og tilstode alle at Være loulig stevnte i Sagen og efterat eden for Vidnerne var bleven oplæst, betydet og forklaret, blev først fremkaldet

Nils Qvame og det andet Vidne udviist medens hand forklarede: og talte til Koene Ane Qvame at hand slog uden for Mærket, efter hans siun, derpaa svarede Ane, er saa: ja jeg siunis saa sagde deponenten: og sagde deponenten end ikke ligger der stor magt paa for denne gang. og dentid blev ei deris snak Videre, otte dager derimod Komme de atter sammen og spurte Ane Qvame efter Merket, da sagde deponenten til hende maa jeg ikke tale om naar du har gaaet mig fornær, da sagde deponentens Koene til dem begge lad det nu blive og

ansee det ikke mere, da sagde Ane til deponentens Koene, du er en ære skiender, *som kom ord imellem dem og brøxlede Ane dem fordi deris lille tøs skulle gaa i anden Mands huus, ei sigende hvad hon der skulle bestille, saa spuurte Synneve Ane om hon har gaaet i anden Mands huus, nei sagde Ane, jeg sagde tøsen din det til, og vilt du endelig vidende det Synneve det jeg miste i mit huus forleden tog du, ei nafngivende hvis det Var: end forklarede deponenten at da Synneve hørte dem tale om merket, sagde hon til Ane, jeg forstaar du gaar paa bedragerie.

Jens Qvame fremkaldet dernest og edelig udsagde: at hand siuntis Ane sagde til Synneve, det jeg miste i fior har du Synneve taget, men ei nafngav hvad og hvilket det Var - og at dette Kom af Merket som de siuntis at Være misholden med.

Vidnernes forklaring tilstode de indstevnte.

1731: 7b

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Saavit Retten af denne Act og de derudi førte og afhørte Vidner erfarer, saa befindis det, at denne iblant disse stridende parter øvede *uforligeligelike Skiildsord er skeed af en Ugrundhefd og snart en ting som ei har været Værd at yppe strid og Uenighed om, Stor uforligelighed med uskikkelige ord har været imellem dem hvorved Christendommens pligt er violerit; og som disse grandeqvinder haver glemt deris Christendom, i det de, i steden for at skulle hielpe og staa hin anden bie og tale allehaande got om hin anden, skulle (skiule?) hin andens *feul (feil?) og forseelse, haver brugt uskikkelige ord og beskyldninger imod hin anden, som dog ere blevne ubeviiste, saa finder Retten dem lige skyldige og derfor tildømmer dem Ane og Synneve Qvame, enhver for sig at bøde til de fattige udi Sognet 2 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven. Processens bekostning ophævis paa begge sider, *dod (dog) advares disse ufredferdige, efterdags mere Christelig at føre deris Levnet og forligelig som skikkelige Grander leve, saa fremt de ikke Vil ansees foruden de efterdags udi saadan uforligelighed skulle befindis herud, foruden Rette bøder, hvem forseelsen findis hoes at betale til de fattige 4 rdr; Hvad ord ellers af Parterne og udi Acten findis anført nu imellem dem at være passerit, mortificeris af Retten, saa det ei skal komme nogen af dem, udi denne Sag paa ærlige gode Nafn og rygte til allerringiste forkleinelse, men være som død og aldeelis utalte.

Nils og Jens Qvame ere indstevnte efter forrige tiltale og Kiendelse af 4 Augusti 1731 alt til strafs lidelse efter Loven.

Jens Qvame forklarede at have ledet efter et beest og gik saa til Citantens smalehuus og fant sin Smale der indsat, da rygte hand paa dørren og falt den da neer; og hafde hands grande indsat samme beest ham uafvidnede og utilkiendegivet;

Nils Qvame tilstod at et beest var indsat udi hans floer udi storm og Uveir da hand indlod sine og ei viste hvem det tilhørte og blev samme best udtaget af floren før end Citanten viste af det, dog tilkiendegivende det for sin Koene og tiuende (tyende = tjenestefolk) at saadant af ham var passerit og bad dem gjøre det bekiendt om Morgen, og da udlode det med sit Qvæg.

Videre hafde parterne ikke at fremføre efter Spørsmal.

Og som parterne afbade deris forseelse imod hin anden lovede forbedring og Christeligt levnet, Vare saa udfattige og intet ejede, saa lod Retten sig deris composition være fornøjet, helst efterdi intet videre Var at faa hoes dem uden fattigdommen som ingen var tient med; dog bleve de tilholdte at føre bedre forligelighed efterdags saafremt de ei ville Vorde anseede med Lovens fulde straf.

Magne Soltvedt indstevnt for resterende Boed efter 19 Nov/embris 1729 1 rdr efter den indstevntis tilstaaelse 1 rdr, samme at svare og Processis omkostnings erstatning at repondere.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalet og søgningen.

Peder Bejer paastod dom efter Loven.

Dend indstevnte lovede ellers betaling til Juul.

Afsagt.

Magne Soltvedt som tilstaaer Sigtelsen tilfindis at betale Citanten fogeden Lem den søgende 1 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

1731: 8

Knud Olsøn Vaagenæs er stevnt fordi hand skal have Slaget Joen Waagenæs, til Vidner derom Knud Joensøn Vaagenæs, Ole Arnes/øn Waagenæs, Lars Vaagenæs, Christen Vaagenæs, Arne Vaagenæs til beviis i Sagen, alt til Strafs lidelse efter Loven.

Joen Vaagenæs tillige med Citanten og de andre Mænd og Vidner, undtagen Ole Arnes/øn Waagenæs [møtte];

Citanten fragik sigtelsen og at have allene lagt 2de steene ned for lasset og da Vilde Joen forhindre ham Kiørselen og tog Citanten og lagde ham ned i bakken, hvilket dend indstevnte fragik men vilde formeene Citanten en ringe Vej og da dend indstevnte vilde formene ham det, tog hand Citanten ham fatt saa blodet rente ham af og Kiørde sin Vej.

Vidnerne bleve da fremkaldede og først

Knud Joensøn Waagenæs som edelig udsagde: at nu først leden i Slotten var hand paa Marken og læssede sit høe og var et got stykke fra disse indstevnte hvor de Vare og kom Knud med Lasset til Joen og saa qvævede det for ham, men da hand kom op saa hand Joen være blodig, men hvor hand fik det saa hand ikke, men Joen sagde at hans grande Knud Olsøn hafde gjort det med sine fingre, kloret og skrabt ham, dog saae ei deponenten det;

Lars Vaagenæs fremstod dernest og edelig udsagde: ei noget af Gierning at have seet; men Vel blevet var Joen Vaagenæs da hand kom til ham og de øfrige grander, at hand Var blodig i Ansigtet, men ei ved hvem gierningen har gjort;

Christen Vaagenæs fremstod dernest og edelig udsagde: edelig som forrige undtagen dette at Joen Vaagenæs klagede sig at Være blodslagen af Knud - men hvor hand har faaet det, ei at afvide.

Arne Vaagenæs *Vaagenæs fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og eenstemmig som forrige Vidne og at dette var skeed formedelst en Nye Vej Knud Vaagenæs vilde tage op paa hands Bøe, og tog saa deponenten fat paa Joen og saa ham beskadiget paa begge sider af Kielken og beskyldede Knud for samme Gierning;

Dend indstevnte blev tilspuurt om hand denne gierning gjort haver svaret nej: men at have ledet Citanten under Hesten og hvis hand nogen Skade deraf har faaet ved hand ikke.

Ole Arnes/øn er siug og tvende Mænd Aadne Vaagenæs og Christen Vaagenæs havde udi Parternis hos og overværelse afhørt hands Vidne, som de og tilstode og forklarede de samme Mænd efter hands udsigende saaledis: efter forrige aflagde Ed først

Arne Vaagenæs, at Ole Arnes/øn sad under en Ager og qvæssede en Liaae, saa hand at Joen stoed og hentede steen af et dige og Kastede fra sig paa en anden sted og som best dette Skeede kom Knud kiørende med et høelas drivende til samme dige, og sleppede saa øgen og drog til Joen som stod *som stod* fremmen for diget, og traf ham Joen i hovedet, og da Vare de sammen og stuuede sig til hin anden, hørte dem raabe, men ei ved hvem det Var af dem eller hvad hand sagde: og tog saa Knud Lasset og Joen saa sig om og blev var at Ole sad

der og kom løbende til ham og da Var Joen bløende, men ei ved hvem det gjorde det, dog kom Joen bløende fra Knud.

Christen forklarede eenstemmig som forrige efter Ole Arnes/øn/s udsigende.

Retten tilspuurte Knud om det er skeed som disse tvende efter Ole

1731: 8b

Arnes/øn/s forklaring udsagt haver? hvortil hand svarede: ja: at hvis (det som) forklaret er, saaledis passerit er. End tilspuurt, om det var rette *Agte Vei som Knud ville optage, svaret nej: men andensteds: og blev af Knud optaget steenene af gamle Vej og kastede dem udi Joens part af Bøe.

Parterne hafde ei videre dennesinde i denne Sag at anføre, men henstillede Sagen til Rettens Kiendelse.

Da blev for Ret dømt og afsagt af os samptlige.

Vel er Knud Vaagenæs indstevnt for beganget Slagsmaal og Blodhuug imod Joen Waagenæs, hvorom adskillige Vidner ere førte, men ingen af dem positive noget kand udsige om Gierningen i sig selv; Vel forklarer de nu, at Joen Waagenæs haver tillagt for dem at Knud Vaagenæs haver *haver tilføjet ham Skade udi ansigtet, men ingen af dem har seet gierningen; Knud Vaagenæs ei heller det har villet tilstaae \det/, uden deris forklaring som efter Ole Arnes/øn/s Vidne udsagt haver; hvilken Ole Arnes/øn ei heller positive for dem forklaret haver om nogen fuldstendig Gierning; Men som Knud Vaagenæs ikke veddersiger deris forklaring, saa finder Retten hans uforligelighed imod sin Grande Joen Waagenæs \strafværdig/ og derfor tildømmer ham Knud Vaagenæs at give til de fattige udi Sognet 3de lod Sølv, som af Kongl/ig Maj/este/ts foget indkrævis og til de nødtørftige uddelis, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven. Processens bekostning ophævis paa begge sider, efterdi Kongens foged paa Sagen haver stevnt og ikke Parterne.

Lensmanden Nils Sæbøe haver ladet stevne Ole Botelsen Willanger for fortilig sammenleje med sin huustrue alt til Egte Bøders erleggelse efter Loven.

Arne Vaagenæs møtte paa den indstevntis Veigne og tilstod sigtelsen.

Lensmanden paastod dom efter Loven til ægtebøders erleggelse helst efterdi Copulationen stod helgemisdag dette Aar og Barnefødselen forderligst er at Vente.

Afsagt.

Saasom Sigelsen ei fragaaes saa tilfindis den indstevnte Ole Botelsøn at betale egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven til fogeden paa Kongens Veigne.

Opsidderne paa Gaardene Indsylte og Udsylte, Joen Nils/øn, Anders Rasmus/øn, Paal Mons/øn, Halvor Nils/øn, Knud Josepsen, Gregers Rasmus/øn, Joen Eriks/øn, Nils Mikkelsøn, Johannes Anders/øn, Ole Ols/øn, haver ladet stevne opsidderne paa Gaarden Risnæs, Gudmund Risnæs, Ole Risnæs, og Torgier Risnæs, Iver Willanger, Johannes Willanger, formedelst Kast eller Silde Kast som de vil formene Citanterne at skee fornermelse udi.

Alle de indstevnte møtte for Retten og formeente at bør nyde efter deris bøvlede brug og Jord.

Retten tilspuurte hvem Risnæs og Willanger ejer, svaret S/igneu/r Byskriver Gartner; item tilspuurt hvem de andre gaarder ejer, svaret Præsten til Manger, Bøe Kirke endeel, og Resten opsidderne paa Indsylte undtagen en Mand, hvis part ejer andre.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 16 Capit/ul 1 art/icul siger udtrykkelig, at naar nogen beklager sig forurettet at Være paa Jord Eng Skouskifter, Gierder Vand, Bygning, Gresning i felles, Marke-

1731: 9

skiel, fiskerie *ect (etc) som ikke kand Kiendis paa uden siun og grandskning, da skal saadant for Dommer og Mænd henvisis paa Aastæden; da som denne *Sag (Sags) egenskab er den samme og alle ejere til hver vil kaldis paa aastæden deris ejendoms Ret at forsvare, saa bliver denne Sags tvistighed der henvist, hvor alle ejere og gaarders forsvar vil tilkaldis en hver sin ejendoms Ret at forsvare og bevislig gjøre hvorvit de ere ejende, da derefter, skal vorde Kiendt, naar foregaaende grandskning og beviser paa Stæden vorder producerede og afhørte, saavit louligt og forsvarlig er.

Jacob Knuds/øn Olsvold fremstod dernest for Retten og begierede paa sin Moders Siri Larsdatters Veigne, som er arving til Ane Rosnæs og begierede at hændis tvende indkaldede Vidner Erik Kaalaas og Aamund Storem edelig maatte afhøris om samme Slegtskab, hvilke begge Mænd for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde: at Ane Rosnæs er Siri Larsdatters faders Søster og ei flere beslegtede til Ane Rosnæs end ermelte Broderdatter Siri Larsdatter, resten døde. Det samme forklarede begge eenstemmige:

Citanten begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven, som blev bevilget.

Derefter blev forfattet Restantzen over dette Skibbredis Almue, for Retten oplæst og forseiglet, saa og OdelsMandtallet over selvejerne og selv brugende og forseiglet; Item Anders Tvedtens tiende restantze og forseiglet - item forfattet det ordinarie Tingsvidne de nie Poster og af dette Skibbredis Almue svaret som af forrige Schibbreder, saa at indtet dette Aar her er passerit.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene, nemblig 2de g/am/l/e/ Nils Eriks/øn Insteboe, Villum Grindem; og Sex Nye Mons Fieldsende, Hans Østre Solem, Peder Nødtvedt, Magne Daland, Joen Mikkels/øn Nere Qvalem, Gudmund Rigstad, hvilke først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse her vare indstevnte blev Retten her ophævet dennesinde.

Anno 1731 d/en 3 Decembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen nærværende, udi fogedens Loulige forfald ved Svaghed, hands befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøigdelensmanden Mikkell Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Joen Lillaas, Halsten Lofaas, Mikkell Knarvig, Envold Kielen, Knud Hope, Søren Fondnæs, Christian Kaland, Jacob Kielegaflen, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de

allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, samt Patenter og høiøfrigheds foranstaltninger som circulare ere og fol/io 1 udi denne Protocol findis extraherede -

1731: 9b

derneft blev tinglyst:

1. H/er/r Nils Schiøttis udstedde Caution for S/igneu/r Jesper Heiberg til Kongen for de Aaringer 1731, 1732, 1733, med 100 Rdr, dat/erit Bergen d/en 18 Julij 1731.
2. Nils Baggers allerunderdanigste Caution til Kongen for S/igneu/r Jesper Heiberg for de Aaringer 1731, 1732, 1733, af summa 100 Rdr, daterit Bergen d/en 18 Julij 1731.
3. Magister Caspar Rømmers udstedde Bøxelbrev til Mikkel Knuds/øn paa $\frac{1}{2}$ løb 18 merker Smør udi Holmaas, item Leilendingens derpaa fulte revers, daterit 16 Octobr/is 1731.
4. H/er/r Nils Schiøttis udstedde bøxelbrev til Lars Anders/øn paa $\frac{1}{2}$ Vaag fisk og 1 Mæle Malt udi Ulføen, dat/erit 8 Martj 1731.
5. H/er/r Christen Kraags udstedde paa H/er/r Amptmand Frimands Veigne, bøxelbrev til Ole Knuds/øn paa 12 merker Smør 4 Kander Korn og $\frac{1}{6}$ deel huud, uden reversen at anvise, dat/erit Qvalvaagsnæs d/en 10 Aprilis 1731.
6. H/er/r Christen Kraags udstedde bøxelbrev til Ole Eriks/øn *Fieldbøs (Fieldsbø) paa $\frac{1}{2}$ løb Smør og 16 Kander Malt udi Rosnæs, men som det Var paa forlidet papir blev den tilbageleverit.
7. Assessor Wilhelm Hanssens udstedde bøxelbrev til Ole Kaars/øn paa $\frac{1}{2}$ løb Smør udi Siursetter dat/erit 5 Maj 1731, uden reversen at anvise.
8. Joen Andersøn Masnæsbergs udgivne Panteforskrivelse til Mag/ister Caspar Rømmer paa 23 rdr 2 merker, hvorføre er pantsat hans af Magister Rømmer tilkiøbte Gaard Holmaas af skyld $\frac{1}{2}$ løb Smør 1 $\frac{1}{2}$ Mæle Malt, daterit Bergen d/en 20 Nov/embris 1731.
9. Magister Caspar Rømmers udgivne Skiøde til Joen Anders/øn Masnesberg paa $\frac{1}{2}$ løb Smør 1 $\frac{1}{2}$ Mæle Malt udi Holmaas, dat/erit Bergen d/en 20 Nov/embris 1731.

D/en 4de dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden ladet stevne Soldat Anders Mons/øn Oenæs og Kari Monsdatter for begangne Lejermaal, alt til strafs lidelse efter Loven helst efterdi de vare hinanden udi 3de og 3de(?) Leed beslegtede.

Dend indstevnte møtte for Retten og producerede Velbaarne H/er/r Obriste Schlanbuschis bevis for at hand haver deponerit Penger 13 $\frac{1}{2}$ Rdr hos ham ved H/er/r Capitain Tormøhlen for at søge Kongens Brev om egteskab og det d/en 22 Augusti 1731 og derfor begierede dilation i Sagen, som Retten til Vaartinget dilaterede ham, og leverede ham samme beviis tilbage.

Dito haver ladet stevne Aaggete Kaaredatter som d/en 26 Novembr/is 1729 er dømt at bøde 6 rdr for begangne Lejermaal med Colbeen Jacobs/øb Totland, hvorpaa er betalt 2 rdr 1 mark rester 3 rdr 5 merker samme at betale og Processens bekostning erstatte.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Sigtelsen, foregivende ei at have noget til bøderne.

Peder Bejer paa Citantens Veigne paastod Dom til betaling.

Afsagt.

De endnu af Aaggete Kaaredatter resterende og tilforne idømte Bøder 3 rdr 5 merker, tilfindis hon at betale fogeden Lem inden 15 dager under Nam efter Loven; eller i andre

tilfælde formedelst sin løsgtighed og i mangel af Bøderne at straffis efter de allernaadigste udgangne forordninger.

1731: 10

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1732 Retten skulle betiene først tvende g/am/l/e/ Knud Rise, Mons Verraas, og 6 Nye som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed Hemming Saltnæs, Knud Fiellanger, Iver Marraas, Jan Trælland, Halvor Hundven, Aamund Litlehofde, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige og 2de unge ud paa Feedie Joen Kopper, Christian Myhren.

Derpaa blev efter høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand H/er/r Wilhelm August von der Ostens høirespective Resolution paa Velædle H/er/r General Toldforvalter Christian Stubs andragende af 27 Septembris 1731, angaaende eendeel angivne af Danchert Danchertsens Enke fundne Vraggoods af Bielkeer 28 i tallet som paa Fedie Land af dessens beboere er bierget og af Bøigdelensmanden Mikkell Berraas og tvende Mænd, Peder og Jacob Hundven, efter fogedens ordre, grundet paa Høibemelte Stiftbefalingsmandens Resolution, taxerede, paa dette Almindelige Høste ting holdt med Lindaas Skibbredis Almue i Kilstrømmen, offentlig auctionerede, ligesom derefter den Retten tilstillede specification, under Bøigdelensmandens Mikkell Berraas og foranførte Mænds hænder, er bleven forrettet og af hver bierget.

1. Rasmus Huuse bierget trende Bielker Vurderede	3 mrk 2 sk	Disse 3de Bielker blev Bastian Reus som høistbydende tilslaget for	3 mrk 4 sk
2. Peder Eide bierget 5 bielker Vurderede	5 mrk 8 sk	Anders Lyren som høistbydende tilslaget for	1 rdr 1 mrk
3. Christian Grin og Joen Stuberg bierget 2de 10 al/en bielker for 2 mrk 8 sk, og 2de 9 al. bielker 2 mrk er	4 mrk 8 sk	Ole Kilstrømmen tilslaget som høistbydende for	5 mrk 6 sk
4. Christian Muren bierget en bielke for	1 mrk	Anders Lyren som høistbydende tilslaget for	1 mrk 4 sk
5. Lars Børilde bierget 1 bielke for	1 mrk	Bastian Reus som høistbydende tilslaget for	1 mrk 4 sk
6. Knud og Gutorm Tongen bierget 14 bielker Vurderede for	2 rdr 2 mrk 4 sk	Knud Tongen tilslaget som høistbydende for	2 rdr 5 mrk 12 sk
----- 4 rdr 5 mrk 6 sk		----- 5 rdr 5 mrk 14 sk	

Derefter blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almues Skatter oplæst og forseiglet, efterdi ingen indsigelse derimod blev giort; saa og Odelsmandtallet over selvejerne og selvbrugende og af Retten forseiglet, item forfattet restantzen paa dette Aars og flere Aars tiende udi dette Skibbrede og forseiglet.

Om det ordinare Tingsvidne og til 3die Post angaaende Vrag, svarede Almuen at paa Fedie Land dette Aar af dessens beboere er fundet eller bierget 28 st/ykker bielker, som i dag, efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens ordre inden

1731: 10b

Tinge er *sodt (soldt) og indbragt for 5 rdr 5 merker 14 s/killling, videre ei at Være funden, til 9de post svaret, at ingen forholds penger, bøxel, eller allerringiste afgift eller græsleje af de tvende Gaarder Bachebøe ½ løb Smør No. 84 og Søre Fieldsbøe No. 96 dette aar er indkommen, men de endnu som tilforne ere øde uden huus, gierdisgaards eller noget som til en gaard tilhører den beboes Kand.

Og som intet videre dennesinde forefantis efter paaraabelse at forrette, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1731 d/en 6 Decembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue udi Scherjehafn, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts fogetz befuldmægtig tiener Peder Bejer udi hans loulige forfald og Svaghed, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Store Slire, Siur Halsvig, Ole Nørland, Jørgen Halsviig, Lars Eide, Ole Risnæs, Ole Torsvig og Ole Eide, med flere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst, alle de allernaadigste udgangne forordninger og Befalinger, Patenter og høi øfrigheds circularie Breve eller andre som over alt skal tinglyses og fol/io 1 udi denne Protocol findis extraherede - dernest blev tinglyst:

1. Lars Nagels udstedde Skiøde til Madame Stabels nemblig Nicolai Stabels paa Gaarden Sætenæs, af Skyld 4 p/un/d Smør, hvorfore er betalt 60 Rdr, dat/erit 4 Octobr/is 1731.
2. H/er/r Florentz Blomgreens udstedde Bøxelbrev til Johannes Hermands/øn paa 2 p/un/d [Smør] udi Nordal, uden reversen at anvise, dat/erit 12 Nov/embris 1731.
3. H/er/r Mathias Stabels udgivne bøxelbrev til Mikkel Ivers/øn paa *paa 1 p/un/d Smør udi Grimstad, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 14 Nov/embris 1731.
4. H/er/r Florentz Blomgreens udstedde Bøxelbrev til bemelte Mons Ols/øn paa 2 p/un/d Smør udi Nore Høvig, uden reversen at anvise, daterit 30 Decembr/is 1730.

D/en 7 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda efterat Skatterne Saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da.

Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe til vedbørlig Strafs lidelse ladet for Retten indkalde Knud Trodal egtegift Mand for anden gang nu [i] hands ægteskab begangne Lejermaal med Kari Sevatsdatter Kietteland, som er i andet og 3die Leed beslegtet med Knud Trodals nu levende Koene Daardi Nilsdatter tilforne førend hand blev gift end ogsaa besvangret en Pige saa denne Person nu har begaaet udi sit ægteskab 2de horerier og før sit ægteskab 1 horeri, som gjør trende tilsammen, alt til Vedbørlig Strafs lidelse for dem begge nu, saasom Kari Sevatsdatter ogsaa herfore var indstevnt.

Knud Tro-

1731: 11

dal møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag, og tilstod Sigtelsen hvorforre hand nu er indstevnt og at være fader til det foster som Kari Sevatsdatter nu gaar med.

Anders Rambjørge svarede: for Kari Sevatsdatter at hon har for ham tilstaaet for ham, da hand tillige med Ole Risnæs og Ole Torsvigen stevnede hende, at hon ikke ved af anden Barnefader end Knud Trodal.

Lensmanden paastod paa fogedens Veigne og udi hands absence dom efter Loven.

Da blev af mig og Laugrettet saaledis dømt og afsagt.

Af denne Sags acter og dessens tilstaaelse udfindis det, at Knud Trodal, egtegift Mand, udi dette hans ægteskab medens hand(s) Koene endnu er levende, har begaaet Lejermaal tvende ganger og denne sidste gang med Kari Sevatsdatter som disverre er med Knud Trodals nu levende Huustrue udi andet og 3die Leed beslegtet; ja, Knud Trodal haver end ogsaa foruden disse tvende horerier udi hans ægteskab, begaaet førend hand blev gift et horerie og saaledis begaaet 3de Lejermaal med 3de separate Persohner; saa bør hand, følgelig Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 8, 13 og 15 articlers indhold, straffis paa yderste formue og siden, efterat hand haver udstaaet Kirkens disciplin, forvisis Landet. Kari Sevatsdatter, som haver ladet sig besvangre af egtegift Mand Knud Trodal og er med Knud Trodals huustrue udi andet og 3die Leed beslegtet, tilfindis ei allene at bøde sine Lejermaals Bøder 12 lod Sølv, men end ogsaa, følgelig Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 13 art/icul efter aabenbare udstanden skriftstaaelse, at henskikkis til Findmarken udi 2de Aar at arbeide; alt dette at efterkommis inden Vaaren førstkommende Aar, saasnart Barnefødselen og skriftstaaelsen er skeed.

Dito haver ladet stevne Anders Berge fordi hand paa en Søndag imod Klokken 3 om eftermiddagen haver ladet Male paa en Søndag, alt til strafs lidelse efter Loven.

Den indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og at have af nød malet saa meget meel den dag Klokken ungefær 3 eftermiddag, som han kunde æde engang. Efter videre tilspørgelse svaret, at samme dag Var Prædikken ved deris Kirke og ei var ved Kirken, ei heller god for af Naboerne at faa saameget meel laant at Kaage med, hvorpaa hans hunger kunde med sine stillis og dette at være skeed af Nødvendighed, bad om forladelse for hans begangne *feul (feil) efterdi forseelsen er skeed af Nød.

Lensmanden paastod, at efterdi dette er skeed af Nød, Retten da vilde moderere straffen.

Afsagt.

Siden denne gierning af Anders Berge, dennesinde er skeed af Nød og trang, saa tilfindis hand dennesinde ikkun at bøde til de fattige 1 mark dandske, dog med denne Alvorlige advarsel, efterdags at entholde sig fra saadan Sabbatens overtrædelse, saa fremt hand ei, følgelig Loven, vil nyde den straf som den dicterer *og (om) Sabbatens overtrædere og dem som forsømmer Kirken og Guds ords hørelse.

1731: 11b

D/en 8 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev forfattet Restantzen over dette Schibbredis Almues Skatter, oplæst, og forseiglet, siden ingen indsigelse derimod blev giort; saaog forfattet odelsmandtallet paa Selvejerne og forseiglet, saa og tiende Mandtallet og beviis at af Scherjehafn ikkun betalis 12 s/killig aarlig i Engeslette Skat; saa og forfattet det ordinaire Tingsvidne som forhen staar indført \og/ af disse svaret som forrige.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1732 Retten skal betiene, nemblig 2 gamble, Knud Yttre Mittun, Hans Undertuun; og Sex g/am/l/e/ Lars Ellings/øn

Miømjen, Jørgen Vesetvik, Hans Hans/øn Dale, Erik Ols/øn Hosteland, Aamund Duesund, Lasse Øfre Ostguulen, hvilke først for Laugmanden efter Loven haver at aflegge deris Laugrettesed, da de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Og som ingen flere Sager her til paakiendelse denne gang vare indstevnte, blev Retten her ophævet.

1731

1732

(1732: 11b)

Anno 1732 d/en 1 Februarij, er efter Høiædle og Velbaarne Her/r Stiftbefalingsmand Wilhelm August von der Ostens Høi-respective Resolution paa S/igneu/r Paulus von der Lippes requisition af 1 Decembris 1731 og hans derpaa fulte Resolution af 7 Decembr/is 1731, holdet extraordinaire Ret udi Store-Sandvigen udi Rasmus Ingebrigtsens huus, for at Kiende udi een af Citanten S/igneu/r von der Lippe indstevnte Sag contra Anders paa Sture pladset og Jacob sammesteds boende, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Anders Heiberg opnefnte Mænd, Lars Aastvedt, Johannes Rodland, Erik Jordal, Joen Hiorteland, Ole Selvig, Halsteen Rodland, Jørgen Jordal og Rasmus Ingebrigtsøn,

Hvorda Mons/ieu/r Johan Barth, som møtte paa Citantens Veigne, producerede Stevnemaalet af 7 Januarij 1732, som hand, efter oplæsningen, begierede afhiemblet, for Vedkommende at Være loulig forkyndt.

Anders paa Sture pladset møtte for Retten og tilstod at Være Loulig stevnt for Sagen, men ei stevnt til at anhøre Vidnisbyrdene.

Elling Jukkums/øn Lange og Johannes Ingebrigtsen Stevnevidnere, afhiembledede edelig at have stevnt Anders paa Sture pladset med nu i Mandags Var 3 Ugers Varsel og talte med ham selv og oplæste Stevnemaalet for ham den anden er ei stevnt, ei heller kunde findis, og nu først er bekiendt at hand paa Selvigen er bortdød og intet Vist tilhold har haft.

Anders paa Sture pladset indgav hands skriftlige Indleg af 1 Febr/uarij 1732 som blev læst.

Abraham Erpecom og Judite Bruncors vare ei stevnte i Sagen.

Vidnerne Frans Grung og Thommes Crom/m/etil møtte for Retten og tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i Sagen

1732: 12

for hvem og eden blev oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandheds Vidne at udsige.

S/igneu/r Barth formeente, i anledning af Anders Pedersen paa Sture pladset, hands i dag indkomne Skriftlige exception og forestillelse, at samme ikke kunde i nogen consideration komme, endskiønt hand plat benegter den hannem tillagde Sigtelse; thi først biuder de Kongl/ig Allernaadigste udgangne forordninger, at de betientere, som enten ved Toldsvig eller andre Kongl/ige oppebørseler, deris Besvigelse attrapperer (Attrappere = få fatt i, treffe, snappe opp, oppfatte) nogen, deris forklaringer og Vidnisbyrd for Neutral og til fulde skal ansees; Thi ellers kunde vel sielden eller aldrig slig Besvigelse opdagis eller afstraffis;

hvorfore hand paastaar, at Betienten *Jung (Grung), saavelsom S/igneu/r Crommetil, hvis Vidnisbyrder Anders Peders/øn loulig er kaldet til at anhøre, bliver til edelig forklaring, efter Stevnemaalets formæld, og saa vit de om det paastevnte kand Være Vidende, af Retten admitterede. Hvad Anders Pedersen melder om, ikke at have erholdet Copie af det udstedde Stevnemaal, da, er det noget som hand selv har ladet besørge sig og har haft Tid nok til, i saa lang Tid siden stevnemaalet har Været forkyndt, at kunde begiere, som hand vel og aldrig skal gotgiøre ham er bleven negtet. Hvad de indstevnte Madame Brunchaars, Mons/ieu/r Erpecham og Herman Henrik Brunchaars ere angaaende, da er dem ikke Saggivet for noget i Stevnemaalet til Ansvar, men de alleniste stevnt til veddermæhle, i henseende om det skulle befindis, at disse indsnegne tvende Slagterbeest, skulle være kommen til deris huus og de just ikke kunde vide om nogen Consumptions Svig derved kunde være begaaet; men saasom de ikke lader møde for Sig, saa er det Citanten nok, at de ikke benegter eller fragaar, at samme Slagternød, eller i det mindste et af dem, er indledet, og hvilket altsaa meget mere bestyrker Sigtelsen og Stevnemaalet mod Anders *Friderichs/øn (Peders/øn) for det øfrige maatte hand afvarte Vidnernes forklaring i Sagen for derefter sin nermere Paastand i Sagen at Kunde giøre.

Afsagt.

Retten kand ikke inhibere (forby, hindre), det jo de indkaldede Vidner i denne Sag Frans Grung og Thomas Crommetil, som baade ere louligen stevnte til at Vidne i Sagen, saa og den paagiældende Anders paa Sture pladset til Veddermæhle kaldet, deris forklaring at anhøre, jo bør admitteris, dog saaledis, at ikke noget af deris

1732: 12b

forklaringer vorder antaget, uden for saa vit Anders paa Sture pladset angaar, som allene dennesinde, hertil loulig er kaldet.

Og blev saa først af Vidnerne fremkaldet

Mons/ieu/r Thomas Crommetil, som edelig udsagde: at hand vilde gaa hiem til sin Moders huus i Slagtertiden i høst om Aftenen og da hand var kommen til sin Moders Gaard ved Stranden uden for Torvet, beent over Apotecher de Besche og vilde gaa neer i Gaarden, raabte Frans Grung til ham deponenten sigende det er Crommetil, ja sagde deponenten som spuurte Frans hvad hand der gjorde, da svarede hand, at de om Aftenen vil betrekke ham fra sit huus, da stod en Mand med et beest hoes, hvem Manden Var, viste deponenten ikke, fordi hand ei kiendte ham eftersom det Var mørkt; men da deponenten kom ned i gaarden, bød hand betienten Grung ned paa en Sopkie og før deponentens pige kom op igien med Sopkien, var Manden og bestet borte. Efter S/igneu/r Barthis videre tilspørgelse svarede deponenten: at denne Mand betrekkede dem for Consumptionen og trekker dem op fra Sture haven, ei navngivende Manden, langt mindre at kiende ham.

Frans Grung fremstod dernest og edelig udsagde: at d/en 19 Novembris afvigte Aar 1731, en *Maddags (Mandags) Aften, kom hand gaaendis fra Strandgaden og vilde gaa hiem i Sandvigen, da møtte hand, da hand kom af Vetterlev (Vetterlids?) Almindingen, ved Postmesterens *hauge (hage) 3de Mænd komme lejendis fra Øfregaden med 2de beest; gik dem først forbie og siden gik tilbagers for at see hvem de Vare og naadde dem ei før igien før end ved S/igneu/r Peder Rafnsbergs huus paa Torvet, da talte hand til Anders *Friderichsen (Pedersen) og spuurte ham, om hand skulle finde ham saa see/n/t paa Aftenen med Beest der, og om det var Ret hand saa skulle bære sig ad, og da Anders *Friderichs/øn (Pedersøn) som og kiendte deponenten, sagde Anders til ham, at hand skulle være ham naadig; disse ord tilstod Anders at have talt til deponenten; saa gik deponenten derfra og de tvende mænd løbte af med det ene beest, men Anders holt deponenten med det andet Beest, saa kom Thommes Crommetil og da vilde Anders ei sige hvem Beestet hørte til eller skulle

have, hvorpaa deponenten bad ham leje det til ejermanen og fulde deponenten med til det blev lejet til et Vist Sted.

Siden forklarede Anders paa Sture pladset at Inger Bugge hafde sendt et Beest til Anders Cold, som blev leverit Consumption for til Vidnet betienten, men Anders

1732: 13

Cold vilde ikke anamme samme beest, men blev ført tilbagers til Jægten igien og det kiøbte Anders paa Sture-Pladset og derpaa skulle have frihed til at lade et andet beest fritt passere og indføre; men samme var indført førend dette skeede efter betientens sigende; men da Anders *Friderichs/øn (Peders/øn) nu blev attrapperit havde hand ei seddel med sig da hand det indførte, foregivende at have leverit seddelen til dem som bestet Kiøbte da hand førte det til Bergen, som nu omtvistet. Efter videre tilspørgelse svaret, at have taget samme dag en vraag seddel for den rette, men nu ei heller den Rette for Retten kunde producere, efter tilspørgelse.

S/igneu/r Barth derpaa forestillede: at omendskiøndt indstevnte Anders *Friderichs/øn (Peders/øn) udi sit skriftlige Indleg dristig og aldeelis haver benegtet Sigtelsen, saa formeener Citanten dog, at den er ham overbeviist, ikke alleene med de førte Vidners edelige aflagde forklaringer, men end og med hands egen tilstaaelse, at hand den paastevnte Tid og Aften haver tillige med en anden i Byen indleed tvende Slagterbeest og i besynderlig Anders *Friderichs/øn (Peders/øn) det ene, da hand af betienten Frans Grung blev antastet og tiltalt, nogen passer seddel eller Beviis, at den vedbørlige Consumption af samme Slagternøder var bleven erlagt, ikke heller nu for Retten saadan beviis har kundet fremskaffe eller fremlegge, omendskiønt hand under adskillige Ubeviislige paaskud vil foregive, at hannem en Uret seddel var leverit, den hand ikke heller nu med nogen slags rigtighed har kundet fremlegge, eller saadan sit gjorde paaskud, med noget loulig beviis kundet gotgiøre. Citanten formeener derfor, at bemelte Anders Peders/øn bør ansees som straffældig, efter den om folke og Consumptions Skat med Videre d/en 24 Januarij 1682 ergangne Kongl/ig forordnings 3de Post om Consumptionens Oppebørsel, og i stædet for Slagterbeestet, dets Verdie at betale med 4 rdr, betale derforuden 3de dobbelt Consumption og ellers ansees efter samme articul, saa og erstatte denne Processis forvoldte Omkostninger tilstrekkelig med Rettens Middels Gebuhr og andre paaløbende Omkostninger saavel af Stemplet Papiir som andet.

Dend indstevnte, efter tilspørgelse forklarede, ei videre i Sagen, at have at proponere end forandført er.

1732: 13b

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt:

Vel haver den indstevnte Anders Peders/øn vildet besmykke sin Sag det beste hand haver kundet, i det hand forgiver, at skulle Være tilladt, at maatte føre et beest frit ind, formedelst Consumptionen tilforne af et andet af ham kiøbte beest, var erlagt; men naar Retten efterseer hands udi Acten egne giorte forklaring, saa findis det, at hand ikke, følgelig Consumptions forordningens Allernaadigste bydende af 24 Januarij 1682 om Consumptionens oppebørsels 2den og 3de punct, ikke haver, ved samme beestes eller Creatuurs indførsel, enten angivet det for det beskikkede Consumptions Contours Sted, langt mindre da hand er bleven attrapperit, anvist nogen frie passer seddel, eller nu inden Retten den har kundet fremvise; Saa kand Retten ikke see denne hans giorte udi Acten, Paaskud, for tilstrekkelig, efterdi den 3de articul udi allerhøist bemelte forordning, om saadan undskyldning, ikke vil holde den antagelig; men dømmer for Ret at Anders Pedersøn bør betale til Citanten S/igneu/r Paulus von der Lippe, nuværende Allernaadigst Consumptions forpagter, for saadan hans øvede Omgang, af samme

indpracticerede beest 3de dobbelt Consumption 4 merker 8 s/killing, og bestets Værdie 4 rdr, samt denne Processis til datum anvente Omkostning 6 rdr, tilsammen 10 rdr 4 merker 8 s/killing, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anno 1732 d/en 18 Aprilis er holdet almindeligt Vaar- Restantz og Skatte samt Sage-Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Anders Heiberg, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Knud Rippe, Arne Nedre Totland, Arne Øfre Totland, Nils Lysevold, Salamon Yttre Hope Marcus Hope, Elias Rippe, Nils Borge, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst

1. Kongl/ig Allernaadigst Skatte forordning i Norge for 1732 af 19 Octobr/is 1731.
2. Kongl/ig Allernaadigst forordning om proforma Vexlers afskaffelse udi Danmark og Norge, saa og hvorledis videre med Vexler skal forholdis dat/erit Friderichsbergs Slot d/en 26 Nov/embris 1731.
3. H/er/r Justits Raad Kraags brev af 14 Martij 1732 hvorudi hand Communicerer at hand i StiftAmptmandens Sted er Committerit dat/erit 14 Martj 1732.
4. Kongl/ig Allernaadigste Anordning om det som herefter omlag skal betales til det Kongl/ig Universitet i Kiøbenhafn, dat/erit Friderichbergs d/en 18 Martj 1732.

1732: 14

5. Stiftbefalingsmandens ordres om forberedelse til Voris Kongl/ig Allernaadigste Ankomst dat/erit 9 Apr/ilis 1732.
6. StiftAmptmandens brev angaaende *angaaende Munstringerne for sessionens holdelse for Compagnierne dat/erit 4 Apr/ilis 1732.
7. Cammer Collegii ordres hvorledis Lejermaale for de Militarie skal angivis for Ober og under officererne, dat/erit 27 Octobr/is 1731.
8. Stiftbefalingsmand Kaasis skrivelse af 29 Martj 1732 med indsluttet copie af den Kongl/ig ordres til hannem angaaende skydsen til hans Maj/este/ts Reise til Norge og angaaende Munstringen som hans Maj/este/ts agter samme tid at holde med Militien, hvortil hver Soldat skal *skal have 16 dagis Kost.
9. Stiftbefalingsmandens ordre at bekiendt giøre, hvem deris Maj/este/ts allernaadigst har beskikket til at Være Statholder udi Norge nemblig deris Excellence H/er/r Christian greve af Rantzøn dat/erit 8 Decembr/is 1731.
10. Stiftbefalingsmandens brev af 14 Januarij 1732 angaaende Bords udførsel som før.
11. H/er/r Assessor von der Lippes fredliusning over den nye optagne Vei paa Aarrestad, herefter at efterlade dat/erit 28 Martj 1732.
12. Stiftbefalingsmandens Brev af 21 Martj 1732 angaaende inquisition om dem som forfører Almuen til Vrange angivelser og supliqver til Kongen og Collegierne dat/erit ut supra.
13. Byefoged Myhres Skiøde til Jens Hansen Liland paa 3/8 løb Smør og 1/4 huud udi Odland, dat/erit 6 Aprilis 1732.
14. H/er/r Commerce Assessor Jan von der Lippes bøkelseddel til Iver Olsen paa 3de Aar for Aarrestad dat/erit 26 Febr/uarij 1732 uden reversen at anvise.
15. Korn taxten for 1731, dat/erit 22 Nov/embris 1731.

16. Madame Garmands udstedde bøssebrev til Mathias Johansen paa *paa 1 ½ pund Smør ¼ t/ønne Korn og ½ faar udi Liland, uden reversen at anvise, dat/erit 22 Januarij 1731.

Og som fogeden begierede de 2de børseddeler som uden revers vare fremleverede og i dag efter foranførte specification tinglyst, bleve de ham, overleverede, som den der paa Kongens Veigne det bør beobagte.

17. Johannes Eriks/øn Næsse lod tinglyse paa sin Myndlings Veigne Mons Ols/øn Houchelands Veigne, hands odels Ret til gaarden Houge Johannes sit brug 30 merker Smør 10 Kander Malt og 1/6 huud og hans pengemangel dermed paa det hand i sin Tid kunde have sin tilbørlige tiltale til Vedkommende.

Dernest blev foretaget med Sagerne og havde da

Mons/ieu/r Barth paa Madame Holms veigne ladet stevne Herman Morrits for resterende Penger 10 rdr 3 merker for forstrakter Øl af 29 Martj 1732 som blev læst;

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Ole Rasmus/øn Mittun og Ole Mikkels/øn Smøraas tilstod edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv;

Em/m/manuel Barth møtte paa sin faders Veigne og producerede copie af den paaberaabte Reigning og paastod Laudags foreleggelse

1732: 14b

for den udeblivende til neste Ting.

Afsagt.

Herman Morritz som nu efter Stevnevidnernes edelige aflagde depositioner findis loulig stevnt og ei møder eller lader svare til Sagen, foreleggis til nestholdende Ting igien efter loulig given Varsel at møde og svare til Sagen, saafremt ei dom efter Stevnemaaletz udvis skal vorde afsagt.

S/igneu/r Hans Ottesen paa S/igneu/r Henrik von Rechens veigne haver ladet stevne Stephen Enoks/øn for resterende forpagtnings afgift 14 rdr med videre som samme stevnemaal skriftlig indeholder af dato 29 Martij 1732.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig for dette at Være stevnt, og tilstod at Være skyldig udi resterende forpagtning 12 rdr; hvad Kiøerne er angaaende, da forklarede den indstevnte at have leverit dem som hand dem anammet haver og er opsagt for betids; siden forklarede at have solt gamle Kiør og kiøbt gode *ihien (igien) eller tidige med Kalv, som hand Kunde have nøtte Af. Og forklarede til Videre Spørmaal at ejeren hafde soldt samme nu omtvistede beest ham uafvidende og utilkiendegivet, og derfor ikke ved hvorledis derunder S/igneu/r Hans Ottesen refererede sig Stevnemaalet og dens indstevntis egen tilstaaelse, saavit forpagtningen angaar; men hvad sig angaar det hand forestiller at skal have kiøbt bedre Kiør i steden for de 3de som hand haver bort taget af De hannem, ved gaardens tiltrædelse, leverede 12 Kiør, da formeener Citanten, at samme hans forestillelse ikke kand komme i nogen Consideration, saasom det ei kunde staae i forpagterens Magt, enten at afhænde eller omvexle nogen af de hannem til Gaardens tiltrædelse overleverede Kiør, og enten de vare gode eller slette, saa maatte Citanten være fornøjet, naar hand sine egne kiør hafde faaet tilbagers; thi paastod hand dom i alt, efter Stevnemaalets lydende.

Dend indstevnte blev tilspuurt om ingen contract var imellem dem sluttet,? svaret nej: ej heller blev noget saadant af Citanten fremviist.

Afsagt.

Den resterende forpagtnings Afgift, som Stephen Enoks/øn pligtig er Citanten S/igneu/r Henrik von Rechen, veddersigis ikke, at hand jo er ham pligtig de 12 rdr; men hvis (hva som) angaar den qvæstion som Citanten før behaget at giøre over de 3de paaankede Kiør; da, i hvorvel paastanden af Citanten giort, siunis at have nogen rimelighed med sig, saa dog, efterdi først ingen contract imellem dem er giort forpagtningen angaaende, ikke heller nogen indsigelse Vidnesfast af Citanten for leverantsen \af Creatureerne/ er skeed, men Creatureerne uden den indstevntis forevidende er soldt, saa kand ikke Retten bifalde Citantens paastand Kiøerne angaaende udi hands Stevnemaal formerit, saasom ikke de ting af Citanten med Leverantzen er observerit som skee burde;

Thi dømmis for Ret, at dend indstevnte Stephen Enoksøn bør betale Citanten S/igneu/r von Rechen den ham søgende og Reste-

1732: 15

rende forpagtnings Afgift med 12 rdr og erstatte denne Processis til datum anvente Omkostning med 2 rdr, alt at udredis og betalís inden 15 dager under Nam efter Loven; den øfrige prætention af Citanten formerit imod Stephen Enoks/øn, delibererís hand for dennesinde af foranførte raisons.

Dernest blev tinglyst

Biscop Bornemands udstedde Bøxelseddel til Hans Monsøn paa gaarden Solem, af skyld 1 løb Smør 1 t/ønne Korn, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 7 Apr/ilis 1732.

Item Lars Hammerslands udgivne Skiøde til Nils Joensøn Strømme paa 1 p/un/d Smør og $\frac{1}{4}$ huud udi Hammersland dat/erit 18 Apr/ilis 1732.

Henrik von Rechens udgivne Panteforskrivelse til H/er/r Peder Ottesen Schreuder paa 700 Rdr, hvorføre er pantsat Gaarden Kiøkkelvig og den Vedhørende herlighed, dat/erit 10 Januarij 1732.

Aamund Nordeide, Vincentz Nordeide og Anders Madhops udgivne Bøxelbrev til Nils Joens/øn paa 1 p/un/d Smør $\frac{1}{4}$ huud udi Hammersland, dat/erit 18 Aprilis 1732, item Leilendingens derpaa fulte revers;

Charles Amilius von Lutzow(s) udgivne obligation til S/igneu/r Annanias Christopher Harberg paa 350 Rdr, hvorføre er pantsat hands Veimester Gague for tilkommende Aar 1732 af Sundhords og Hardanger fogederier, af Sund og Nordfiords fogederie, Yttre og Indre Sogns fogederie, Nordhordlehn og Wosse fogederie dat/erit 11 Sept/embris 1731.

D/en 19 dito blev Retten igien sat med foranførte paa samme sted, hvorda blev foretaget med Sagerne

Biscop Borneman haver ladet stevne Chrispinus Jensøn efter forrige tiltale for resterende Landskyld og 3dietage til 1730 Aars udgang 4 rdr 4 merker - og erstatte Processens bekostning.

Den indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Lars Myrdal og Marcus Borge afhiemlede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv.

Fogeden Heiberg paa Citantens Veigne paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Crispinus Jensøn Houcheland som først befindis loulig stevnt og efter Laudags foreleggelse ei møder eller lader svare til Sagen tilfindis at betale Citanten Biscop Oluf Borneman de ham søgende 4 rdr 4 merker, og udi Processens Omkostning 7 merker tilsammen 5 rdr 5 merker inden 15 dager under Nam efter Loven.

Lensmanden haver ladet stevne Anders Nils/øn Soldat, som er angivet at have besvangret Ingeborg Monsdatter, at tilstaa eller fragaa om hand er fader til hendis avlede Barn og hon indkaldet til Bøders erleggelse;

Anders Nils/øn møtte og tilstod at Være fader til hendis avlede Barn. Ingeborg Monsdatter møtte ikke efter paaraabelse [ei] heller nogen paa hændis Veigne;

Stevnevidnerne Lars Myrdal og Ole Mittun afhiemlede edelig at have stevnt hende med mere end 4 Ugers Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende selv hos Bærent Busch.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den udeblivende til neste ting, som Retten consenterede.

1732: 15b

Fogeden havde ladet stevne Marte Jacobsdatter for begangne Lejermaal med Hans Joens/øn Liland, at betale sine resterende Bøder 3 rdr og Processens omkostning;

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hendis Veigne efter paaraabelse.

Stevnevidnerne de forrige afhiemlede nemblig Ole Smørraas og Ole Mittun af have givet hende mere end 14 dagis Varsel for denne Sag paa Gaarden Landaas hvor hon tiener og talte med hende selv.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse til neste Ting som Retten consenterede.

Ole Smørraas haver ladet stevne Stephen Johannes/øn Øfre Bircheland at svare hand en ham til leje sat Koe, som er forkommet for ham af dato Smørraas d/en 31 Martj 1732.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og foregiver at samme Koe er død af svaghed og derom givet Citantens Koene bud og advarsel, at hand ei samme Koe vilde til ansvar tage;

Citanten siger sig ikke derom at Være Vidende;

Retten tilspuurte den indstevnte om hand haver ladet samme Koe besigtige, da det blev slagtet *er (eller?) var død,? svaret nej, at hand ei selv har Været hiemme, men hands gamble fader haver ladet flaa skindet af den; og selv tog skindet til sig; siden tilstod Ole Smørraas at have hørt af sin Koene, at bud til hende fra den indstevntis Koene var kommen om Qvægets Svaghed.

Retten proponerede for dem dette forlig, at efterdi de haver baaret sig ilde ad med at lade besigtige qvæget, hand da lod sig nemblig Citanten nøje med en Koe igien og eftergive Renterne hvilket Citanten indgik og vilde lade sig nøje med, thi eftergav Retten dem sin Gebuer (Geyr) og tilfant Stephen Johannes/øn Birkeland at betale ham en Koe igien in natura, uden videre omkostnings tilfindelse.

Lars Hammersland har ladet stevne Paal Dolvig efter forrige tiltale og de tvende udeblivende Vidner Ane Aamundsdatter og Johannes Nordaas;

Paal Dolvig møtte for Retten og tilstod loulig stevnt for Sagen. Vidnerne møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen - for hvem eden blev oplæst betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Johannes Nordaas og udviste det andet Vidne, medens hand aflagde sin forklaring: ei andet at have hørt end hand Paal Dolvig kaldede Lars Hammersland for en Vask og gik saa Lars, ei heller seet den tid Lars være blodig eller at Paal lagde sin haand paa ham eller lejede ham til Søen; men siden Lars Var halvveis hiemme, Vendte hand om igien og kom til dem og var blodig, men hvor hand fik det eller hafde faaet det viste deponenten ikke af at sige:

Ane Aamundsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: eenstemmig som forrige Vidne.

Paa Dolvig erbød sig med Ed for Retten at vilde bekræfte, det hand ei har skuet ham saa at hand har faldet, heller med ondskab tenkt ham noget ondt.

Fogeden satte i Rette at som der ikke allene med Vidnerne eenstemmig er *forkaret (forklaret) at Paal Dolvig har givet Lars Hammersland ubeqvems ord, mend end og stor formodning, at Paal Dolvig har været aarsage i det slag, som Lars Hammersland har faaet til blods, thi paastod hand at Paal Dolvig bør ansees saavel for de Ubeqvemme ord som for Slaget med straf efter Loven.

1732: 16

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt,

Det bliver i sig selv vist efter Vidnernes udsigende, at Paal Dolvigen, med ubeqvemme ord har udførmet Citanten Lars Hammersland, og derfor bør udrede til de fattige 2 lod Sølv; men som det andet paastevnte ei med enstemmige Vidnisbyrd er \af/ Citant bevist giort, og end af den indstevnte veddersiges, saa viger hand, hvad det paastevnte Slagsmaal angaar, Sagisløs i denne Post; derforuden bør Paal Dolvig betale Citanten Lars Hammersland i denne Processis bekostning 1 rdr, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam.

Fogeden tilspuurte Laugrettet og Almuen i dette Schibbrede om dem er vitterligt at noget slags af Vrag det Aar 1726 herudi Schibbredet og af dessens beboere er fundet og til hvem leverit? hvortil de alle svarede: at det Aar, dem vidende, slet indtet af saadant er forefaldet, bierget eller fundet.

Dernest tilspuurte fogeden Laugrettet hvor lang Vei Sorenskri[veren] fra sit huus til dette sted haver at reise? svaret 7 og ½ Miil*? item tilspuurt \fogeden/ hvor lang Vei hand haver til dette sted? svaret 2 ½ Miil*?, item om hand ikke for hver miil til hver mand 4re for Sorenskriveren og sig har betalt 4 s/killig Milen? svaret jo: at saaledis rigtig er betalt til hver Mand. 3. Om det ikke er ugiørligt med mindre folk at fremkomme? svaret, jo og ofteste behøvis flere. 4. Om ikke Almuen er vel vidende at altid af fogeden Lem for sig og Sorenskriveren for hver 4 Mand er altid paa samme maade betalt? svaret jo, og derpaa Var Tingsvidne begierende.

Fogeden tilspuurte Laugrettet om der noget huusmands huus ved Milde gaard er, som er skatlagt for 3 merker og er af det høi Kongl/ig Cammer Collegio ført til Mangler? svaret, at der staar et lidet huus, som forundis af ejeren fri Værelse udi 4 al/en stort, og den Mand som derudi boer, ejer hverken huuset heller haver andet at føde sig af end at bede Almisser til Livis ophold hos Almuen og har en gandske Vandfør Koene og mange fattige Børn.

Item tilspuurte fogeden Almuen om der ere 3de qværner paa Hope Gaard som ere skatlagde for 3 merker tilsammen og de det kand taale? hvortil de svarede at der nu ikkun tvende [er] og de kand taale at svare 1 mark hver og ei mere.

Item om Søreidis Uvisse tvende Silde Vaager, som ved seeniste Matricul er ansat for 3 merker, om de det kand taale? svaret: at det har slaaet feigl i nogle Aar med dem, hvorfor de siunis at det er alt for meget, og samme beskaaffendhed med den 3de Sildevaag hvoraf *Dolvigen ejer helften og *Dolvigen helften.

Ligeledis tilspuurte hand dem hvorledis det haver sig med Biøndal og Hetlevigens underliggende sildevaag, som er ansat for skat 24 s/killling, om den det Kand svare? hvortil de svarede at den det Kand udrede.

Item tilspuurte dem om Madhopens Sildevaag, som er ansat for 3 merker

1732: 16b

aarlig udgift, den det Kand svare? hvortil de svarede: at fiskeriet paa det plads ikke nu er saa fast som formaals tider og udi det høieste efter deris meening ikke bør give meere aarlig *en 2 merker.

Item tilspuurte dem Grafdals Mølle angaaende som aarlig har betalt Skat 3 rdr, andet haver udgivet, svaret nej og heller giver i højeste Maade; Møllendals 3de Møller Herman Morris ansat for 2 rdr 3 merker, Enken Ane Elfrings mølle ligeledis 2 rdr 3 merker, og barkemøllen ansat for 1 rdr, har saaledis svaret deris skatter aarlig til fogeden. Aarestads Mølle {har svaret} \er ansat/ aarlig 1 rdr, hvilket Almuen og Laugrettet siunis at bør svare. Johannes Olsens Mølle under det Nafn Jon Seerstens Mølle, svaret aarlig 1 rdr. Kaabber med Kornmøllen er ansat for 1 rdr 3 merker og under det Nafn Kaabbermøllen er aarlig til fogeden betalt 3 merker og af Møllen nest over Kaabbermøllen 1 rdr som gjør de tilforne ansatte 1 rdr 48 s/killling. Feltbereder Møllen som er ansat for 3 merker, har aldrig svaret nogen skat; og ligger der tvistighed om denne Mølle, efterdi den maa betale Vandet til de andre Møller, som maa standse, naar de skal male, dog faar den, efter Almuens meening betale de ansatte 3 merker. Jukkum Schaales mølle som er ansat aarlig for 1 rdr, er ogsaa saaledis aarlig til fogeden bleven betalt; Postmester Dams mølle ansat for 1 rdr som ogsaa saaledis under Nafn af Mons/ieu/r Dams mølle, aarlig med 1 rdr til fogeden er betalt. Rasmus og Nils Hansens Møller (Mølle?) ansat for 1 rdr, er og saaledis under Nafn af Johannes Torsens Mølle bleven betalt. Nobis Kroug ObersteLeutenant Bærentfels tilhørig ansat i Engeslette Skat 1 rdr 2 merker, aldrig deraf tilforne betalt noget, men sin paalagde skat kand taale. Lunggaardens der underliggende Kalfarie, ansat i Engeslotteskat 1 rdr, aldrig tilforne betalt, samme udredning kand taale.

Sluttelig blev forfattet restantsen saa vel over forrige Aars Skatter som denne første termins og af Retten forseiglet;

Og som ingen flere Sager, efter paaraabelse vare indstevnte, heller nogen fremstillede sig videre at gaa i Rette, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1732 d/en 21 Aprilis, er holdet Almindeligt Vaar, Restantz- Skatte og Sage-Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Gaarden Schoge, nærværende den Constituerede foged S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Elling Vorland, Iver Landraae, Hans Algrøen, Peder Tossøen, Lars Schoge, Peder Hambre, Peder Laakøen, Niels Arefjord, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn blev holdt, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de

allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger og foranstaltninger som 13 og 14 findis extraherede - dernest blev tinglyst

1. Konung Christian den 6tes Allernaadigste udgivne confirmation paa Herman Petters/øns Gastgiæber stædet udi Buchen, dat/erit Rosenborg Slot d/en 21 Augusti 1731.

1732: 17

2. Hans Jacobs/øn Todes udstedde Skiøde til Lars Andersøn Hammersland paa 2 p/un/d 6 merker Smør, som er den Gaard Lie Kaldet, hvorføre er betalt Penger Et hundrede og To Rixdaler, dat/erit Bergen d/en 9 Febr/uarij 1732.

3. Ditoes udgivne Skiøde til Anders Olsøn paa 2 p/un/d fisk udi Schaalevigen, dat/erit Bergen d/en 17 Januarij 1732.

4. Ditoes udgivne Skiøde til Vincents Olsøn paa 2 p/un/d 6 merker fisk udi Næsse, dat/erit Bergen d/en 17 Januarij 1732.

5. Ditoes udgivne Skiøde til Jacob Pedersøn Næsse paa 2 p/un/d 6 merker fisk udi *udi Næsse, dat/erit Bergen d/en 17 Januarij 1732.

6. Dito Hans Jacobs/øn Todes udgivne Skiøde til Nils Eriks/øn paa 2 p/un/d fisk udi Schaalevigen, dat/erit Bergen d/en 17 Januarij 1732.

7. Ditoes udgivne Skiøde til Herman Nils/øn paa 1 p/un/d 3 merker fisk udi Næsse dat/erit Bergen d/en 30 Januarij 1732.

8. Ditoes udstedde Skiøde til Sæbiørn Lars/øn Langøen paa 1 p/un/d 18 merker fisk udi Langøen, dat/erit Bergen d/en 17 Januarij 1732.

9. Ditoes udgivne Skiøde til Hans Olsøn Hidsøen paa 1 p/un/d 18 merker fisk udi Møvigen, dat/erit Bergen d/en 17 Januarij 1732.

10. Ditoes udgivne Skiøde til Lars Lars/øn Langøen paa 1 p/un/d 18 merker fisk udi Langøen, dat/erit 17 Januarij 1832.

11. Charles Amilius von Lytzouiis (Lytzows) panteforskrivelse til S/igneu/r Annanias Christopher Hartberg paa 350 rdr, hvor iblant andet er pantsat hans General Veimesterens Gague i Nordhordlehn for 1732 165 Rdr med videre udi Andre fogederier, dat/erit Bergen d/en 11 Sept/embris 1731.

12. Biscop Bornemands udstedde Bøxelbrev til Peder Lars/øn paa 1/6 part i Knapschoug, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 18 Febr/uarij 1732.

13. Ditoes udgivne bøxelbrev til Mikkel Lars/øn Foldnæs, *fra (paa?) Lars Olsøns fradøde brug i Knapschoug, dat/erit 12 Apr/ilis 1732, item Leilendingens derpaa fulte revers.

14. Biscop Mullers udstedde Bøxelbrev til Torkield Gulaks/øn paa ¼ t/ønne Torsk udi Nordre Echerhofde, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 17 Nov/embris 1731.

15. Lars Jacobs/øn Kongshafns udstedde Bøxelbrev til Jacob Jacobs/øn paa 1 p/un/d Smør udi Snechevigen, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 7 Aprilis 1732.

16. Rector Jacob Steensens udstedde Bøxelbrev til Peder Joensøn paa *paa 16 ½ merker Smør udi Hambre, dat/erit 3 Nov/embris 1731, uden reversen at anvise.

17. Abraham Wessels udstedde bøxelbrev til Anders Mikkels/øn paa 21 merker fisk udi Ystvedten, dat/erit 17 Aprilis 1732, uden reversen at anvise.

18. Ditoes udgivne Bøxelbrev til Hans Halvers/øn Glesnæs paa 11 ¼ merker Smør udi Glesnæs, dat/erit 16 Nov/embris 1731, uden reversen at anvise.

19. Lars Hammerslands udstedde Panteforskrivelse til S/igneu/r Paulus von der Lippe paa 35 Rdr, hvorføre er pantsat hands tilkiøbte gaard Lie af Hans Jacobs/øn Tode, dat/erit Bergen d/en 5 Febr/uarij 1732.

20. Ole Landraaes udgivne Bøxelseddel til Ole Olsøn paa 2 p/un/d fisk udi Algrøen, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 21 Apr/ilis 1732 siger 21 Apr/ilis 1732.

21. Villum Angeltvedts udstedde Skiøde til Mikkell Villums/øn paa 12 merker fisk udi Landraa, dat/erit 21 Aprilis 1732.

1732: 17b

22. Iver Vindenæssis udstedde bœxelbrev til Lars Joensøn paa 18 merker fiskis Landskyld udi Angeltvedt, item Leilendingens derpaa fulte revers, daterit 21 Aprilis 1732.

23. Jacob Leves og Adrian Bogveers sluttede Contract udi 7 aar fra 31 til 1732 inclusive, angaaende *angaaende hummerleverantze, hvad derfor skal betales og hvis Mathias Rasmus/øn for sin Umage skal nyde, dat/erit 20 Febr/uarij 1731.

24. Lars Eriks/øn Landraaes udstedde Skiøde til Erik Lars/øn paa 18 merker fisk udi Landraa, dat/erit Schouge d/en 21 Aprilis 1732.

25. Mathias Rasmusens udstedde Bœxelseddel til Hans Larsøn paa ½ pund fiskis Leje udi Sollesvig, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 5 Martj og 21 Apr/ilis 1732.

26. Nils Nilsøn Kartvedt(s) udstedde Skiøde til Nils Nilsøn paa ½ Vaag fisk udi Kartvedt, dat/erit Schouge d/en 21 Apr/ilis 1732.

27. Lars Eriksøn Landraas udstedde Bœxelseddel til Hans Nils/øn paa 18 merker fisk udi Algraaen, item Leilendingens derpaa fulte revers, daterit Schouge d/en 21 Apr/ilis 1732.

28. Som Gaardene Kousland og Glesnæs opsiddere, nafnlige Ørjans, Mikkell og Knud Kousland, Item Mons Gregoriussen, Mons Olsøn, Thommes Andersen, Ole Anders/øn, Joen Anders/øn, Mons Ørjans/øn Hans Halversen, Ole Lars/øn Ole Olsøn, Samson Joens/øn, Baar Tors/øn og Nils Nils/øn Ener Glesnæs, beklager sig, at de, af deris omkring boende Naboer i Tellevaagen og andre, skeer stor forfang i deris Udmarker, i det de, ikke alleene i samme deris udmarker, nedhugger og bortfører Lyng og Rødder, som er det eeniste brende fang bemelte Kousland og Glesnæs opsiddere til deris Gaarder haver, men endogsaa driver Creaturer i bemelte Udmarker, saa de selv derover, paa begge deele Maa lide Mangel; og derfor haver forneftne Gaarders opsiddere været begierende, at sam/m/e deris Udmarker maatte fredlyses;

Thi bliver titbemelte Gaarder Kousland og Glesnæssis opsidderis Udmarker for ald slig utilbørlig indgreb i Hans Maj/este/ts høje Nafn fredlyste; Og saa fremt nogen efterdags understaar sig herimod at gjøre, paadrager de sig selv det ansvar og den Straff, som Loven dicterer for dem, der sig fredlyste Ejendeele anmasser.

29. Som opsidderne paa Gaarden Selstøen, navnlige Johannes Vincentsøn Selstøen og Johannes Nils/øn Selstøen beklager sig, at dennem udi deris Udmarker skeer stor forfang af deris Naboer og andre omkring boende, i det de, udi samme deris Udmarker, {skeer stor forfang} ikke alleene ophugger og bortfører Lyng og Rødder, som er det eeniste brendefang til gaarden ligger, men end og driver deris qvæg derind og det saa uforsvarlig, at de og understaar sig at Malke deris qvæg samme steds, ja end og tet ved deris bøegaard, hvorved qvæget bliver Vant at holde sig udi disse deris Udmarker; saa at bemelte Selstøens opsiddere, formedelst saadan af andre giørende Indgreb, ikke alleene lider Mangel paa brendeveed, men end og for føde til deris Creaturer; Og derfor er de begierende at deris Udmarker, for slig forfang, maatte fredlysis.

Thi bliver bemelte Selstøens Udmarker herved, udi hans Maj/este/ts høje Nafn for alle Uvedkommende fredlyste; saa at, om nogen understaar sig efterdags herimod at gjøre, paadrager sig selv det Ansvar og dend

1732: 18

Straf, som Loven dicterer for dem, som sig fredlyste Ejendeele anmasser.

30. Fru Christina Nyegmand S/a/l/ig/ Biscop Mullers tillige med hendis Lauvørge Byefoged Niels Myhres børsbrev til Mons Mons/øn Juneor(?) paa ¼ tønne Torsk udi Telnæs, dat/erit 13 Martij 1732, item Leilendingens derpaa fulte Revers.

31. Mikkel Kousland og Johannes Tæles udstedde børsbrev til Hans Mikkels/øn paa 9 9/11 merker Smør 9 9/11 merker fisk udi Kousland item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 21 Aprilis 1732.

32. Dernest tinglyst Magdalena Catharina Smedt S/a/l/ig/ Otte Frederik Warbergs udstedde Skiøde til H/er/r Henrik á Møiniken paa eendeel huuser paa Sunds Præstegaard staaende, nemblig en liden Muuret Kielder under Præstegaardens tilhørende huuser(?) Merke(?) for 5 rdr 5 merker, en Sæboed ved bryggen 6 rdr - et lidet Smalehuus, Sonden for Gierdis gaarden staaende for 1 rdr, en stor stue med tvende Cammere hoes paa Løes steen muuret paa den østre side, sampt et g/amme/l/t/ *gammelt Ildhuus og een over Jorden staaende muuret steenkielder paa den søndre side af Præste gaarden alle for 53 rdr, tilsammen 65 rdr 5 merker, daterit Bergen d/en 3 Octobr/is 1730.

33. Ørge Biørøens udstedde børsbrev til Hans Jørgens/øn paa 5 5/8 merker fiskis Leje udi Gaarden Nore Biørøen dat/erit Schouge d/en 21 Aprilis 1732, item Leilendingens derpaa fulte revers.

34. Niels Schaalevigens udstedde PanteObligation til Lars Olsøn paa 35 rdr hvorfor er pantsat hans paaboende og ejende Part udi Gaarden Schaalevig 1 p/un/d 18 merker fisk, dat/erit 21 Aprilis 1732.

35. Lars Johansøns udstedde Skiøde til Mikkel Thommes/øn paa 2/45 deel udi Laxevaagen Angschottet Kaldet, hvorfor er betalt penge 10 Rdr, dat/erit Schouge Tingsted d/en 21 Aprilis 1732.

D/en 22 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn igien var sat, og Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, vare oppebaarne, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Fogeden Ladet stevne Ole Colbeensøn og Gunnele Monsdatter for begangne Lejermaal med hin anden paa Præstegaarden Sund;

Ingen af de indstevnte møtte efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne Hans Simens/øn og Gunder Sangolt forklarede ei at have givet dem lovlig Varsel men ikkun 10 dagers Varsel; thi henvisis Sagen til loulig Stevnemaal.

Peder Chlemmetsøn Tæle haver ladet stevne Hans Kaars/øn til Løsning paa de Jordemarker som hand haver arvet udi hands faders boe 2 ½ merker fisk, og at producere sit holte efter Koene Skiftebrev - samme at faa til Løsning igien.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag - og producerede Det paaankede Skiftebrev af 13 Junij 1725, hvorved hand beviste at Være sig tilfalden 2 ½ merker Smør efter sin Koene i gaarden Tæle - og paa Moderens Lod 1 ¼ merker fisk og Peder Clemmets/øn 1 ¼ merker fisk.

Peder lod producere sin faders bekomne Skiøde af 20 Febr/uarij 1711 paa 30 merker fisk udi Tæle som blev læst, og ei andet haver at afbevise noget der med og derefter at have budet sine penger og ei andet i denne Post haver at bevise hands odel med end hand herefter vil formeene sig at indløse dette omtvistede derefter.

Dernest indkalde Retten Peder Clemmets/øn Tæle at producere sin faders Skifte af 13 Junij 1725. End blev tilspuurt Knud Tæle om hand(s) formands halve brug de 30 merker fisk ikke Var Børslet *Det (af?) formanden? eller den anden ejer? svaret jo; og at halveparten

som blev opsagt af Hans Tæle, Var baade af Enkens og Anders Nipens part - saa findis det da, at Enken med sine Børn eller Rettere at sige Knud(s) Koene Marrite er ejende udi Tæle 16 $\frac{1}{4}$ [merker] fisk, Sønnen Peder 11 $\frac{1}{4}$ [merker] og *og Hans Kaares/øn 2 $\frac{1}{2}$ merker fisk, som gjør 30 merker fisk; og heraf bruger Enken halvdelen af sin og sine Børns odel og halvdelen af Anders Nipens Gods, af dette odelsgoods og udi Anders Nipens part liggende odelsgoods søger Sønnen Løsning 2 $\frac{1}{2}$ merker fisk som Hans paa huustruens Veigne arvet haver.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Det befindis af acten og efter Skiødets udviis af 20 Febr/uarij 1711 at Citantens fader Chlemmet Pedersøn haver tilkiøbt sig udi gaarden Tæle af S/igneu/r Abraham Wessel 30 merker fisk; Vel er af disse 30 merker fisk dend indstevnte Hans Kaares/øn tilfalden i Arv efter hans huustrue Brite Clemmetsdatter d/en 13 Junij 1725 2 $\frac{1}{4}$ ($\frac{1}{2}$) merker fisk udi samme Gaard Tæle, hvilken Brite Clemmetsdatter, var Citantens Søster og med hænde haver Hans Kaares/øn ingen Børn avlet; saa efterdi Citantens æt og ætlæg til denne tid, fra Skiødets datum ere over 20 Aars hæfder til dette brug og gaardeKiøb og Hans Kaares/øn ikke fult haver ejet dette udi 6 Aar, saa kand Retten ikke see, og finde andet, end de 2 $\frac{1}{4}$ ($\frac{1}{2}$) merker fisk Hans Kaares/øn tilfalden efter hans, Citantens Søster, jo maa staa Citanten Peder Chlemmets/øn til Løsning efter uvillige Mænds Taxation; og dend indstevnte dem derefter bør lade følge.

Hans Kaares/øn haver ladet stevne Morten Nipen, Grim Tæle, Ole Mons/øn Tæle, til at Vidne om hvorledis den gaardepart er bleven ham bøklet af Anders Nipen; men ingen som Sagen concernerer til Veddermæhle.

Lars Olsøn Landraa haver ladet stevne Ole Hans/øn Landraae, fordi hand haver ladet gjøre Ager paa hans Bøe og *dem (den) sig selv bemægtiget af hands brug samme at fra sig levere igien og erstatte Processens Omkostning *erstatte;

Den indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; og tilstod at have ladet gjøre Ager paa Citantens nu ejende brug udi hændis Citantens huustrues Umyndighed, for hvem den indstevnte var formynder.

Citanten blev tilspuurt hvorlænge det er siden hand med sin huustrue blev gift? svaret 17 Aar; og ikke kand fragaae at de jo har tilhøret den part som Citanten nu bruger; og det er det samme som Citanten paastaar til sit brug igien, efterdi Citanten har bemægtiget sig, udi hans huustruis Umyndighed ejendoms Rettighed og fornermet hendis godz;

Dend indstevnte formeente at Citantens part foruden dette var bedre end hans; men Citanten svarede: ei at have faaet andet af bruget end det som den indstevnte selv har tillagt ham og ikke taget sig noget til.

Afsagt.

Loven tillader ikke at en formynder skal søge nogen fordeel af sin myndlings Midler langt mindre Jordegods og Odelsgodz; og som ikke Loven vil at nogen skal fornerme hin anden i Ager og Eng, eller lade udvide sin Ager paa Andres bøe, langt mindre vil den tillade at en formynder aftager af sin Myndlings Jordegods og odelsgoods \noget/ til sin egennyttige fordeel og præjudice for Myndlingen; Nu er det befundet, at den indstevnte Ole Hansen Landraa, som var formynder for Lars Olsøn Landraas nu havende huustrue, haver udi hændis Umyndige Aar og medens hon under hans Værgemaal Været haver, benøttiget sig endeel af hændis tilfaldne Odelsgoods og paa dens brug og tilliggelse ladet gjøre endeel Ager til sin egen nøtte og det sig til denne \tid/ tilholdt, da hand dog ikke kand fragaa, at jo samme af ham giorte og til denne

tid brugte Ager paa Citantens ejendom er anlagt;

Thi finder Retten billig, at Ole Hansen Landraa ufortøvet bør extradere til Citanten, de Af ham paa Citantens Grund og ejendom utilladelige anlagde Ager og efterdags sig fra dessens brug at entholde, samt refundere Citanten Lars Olsøn Landraa denne ham paatvungne Processis bekostning til Datum med 1 rdr, alt dette at efterkomme inden 15 dager under Rettens Adfærd.

Wixøens Laxevaag Muhlen Kaldet udi Matriculs Commissionen ansat for Aarlig afgift 24 s/killing; om denne forklarede Laugrettet saaledis, at i henseende baade til dens besværlighed og fare for Veir og hafsøe, saa og formedelst dens Uvished og gaardens Ringhed i sig selv, i fald Leilendingerne som i armod ere, skulle contribuere noget deraf aarlig, det allerhøieste ikke kunde efterdags svare mere end 8 s/killing aarlig, og hvis dem skulle paabyrdis med den forhen paalagde afgift, fra den tiden berettis at skal betalis, maa de snart forlade huus og hiem, saasom deris meeste ophold til føde, bestaar udi den Velsignelse Gud af Naade Havet vil Velsigne med, som ofteste dem betages at nyde, formedelst det stormende her indfaldende Veir og Uvished af fiskerie; thi Jordene i sig selv kand ingenlunde føde dem eller contribuere til deris Livs nødtøftige ophold som til fiordene - langt mindre svare til den skyldsetning gaardene ere satte udi, dersom disse smaa uvisse herligheder ved á parte skat skulle leggis.

Warøen hvorunder skal ligge tvende Laxevaager den ene Varø Noven, den anden Scharholmen, begge tilsammen ansatte udi aarlig skat deraf 2 rdr - om denne forklarede Laugrettet at de somme Aar, naar got Veir haver indfaldt har contribuerit saa meget, at Jordens Skat kunde afclareris med, men ofte har været meget slette, dog ere de mere Visse end forrige og bedre og naar deraf skulle skattis saa at folkene, som nodt og Veld dertil holder, skulle løstes til Vedligeholdelse, holdt de billigt at samme Vaager, i henseende til Visse og Uvisse aar af Veir og fangst Kunde contribuere 6 merker 8 s/killing, saa at 3 merker 8 s/killing paa Scharholmen og 3 merker Varøenoven kunde komme.

Søre Toft som ejer 2de halve Vaager Aadneholmen og Risenoven og ere ansatte aarlig af samme halvedeele 1 rdr; Kand ei mere formedelst det Vansamme Veir skatte mere aarlig *en 3 merker 8 s/killing.

Nordtoften ansat for 2de halvedeler udi forrige LaxeVaager Aadneholmen og Risenoven, ligeledis ej højere end 3 merker 8 s/killing aarlig.

Worlands underliggende huusmands sæde ansat for 3 merker, kand svare det - saa lenge hand lever og huuset der er staaende.

Kouslands halvepart udi Laxevaagen Slumpen med Glesnæs, ansat aarlig den halve part for 48 s/killing, Kand ei svare mere aarlig formedelst uvisheden af det haarde Veir og heele havet som der staar, den halvepart 2 merker.

Glesnæs haver halvdelen med Kousland i Slumpen og ansat dends halve deel for 3 merker, deraf at svaris af halvdelen 2 merker, og Laxevaagen Noutehellen ansat for 24 s/killing aarlig, denne gandske uvis og usikker kand ei svare mere formedelst dens farlighed og ringhed end 8 s/killing aarlig.

End under Glesnæs ansat et Engeslette for Skat aarlig 1 rdr, som det Kand svare.

Øfre Goltens tvende Laxevaager den ene Laatetonsen, den anden Nalen Kaldet, den første ansat 4 merker den anden 3 merker - meget Vanskelige for Veir og farlige, den første Kand ei højere svare end 3 merker 8 s/killling og den sidste ikkun 2 merker.

Selstøens Laxevaag Scharvene aarlig ansat for 16 s/killling, er gandske Uvis og plaget af haart Veir, neppe Verd at bruge og ei højere kand skatte end 8 s/killling.

Øfre Tvedt haver Laxevaagen Aassholmen som er ansat for aarlig afgift 48 s/killling og af 1/6 part Laxevaagen Malmen aarlig 6 s/killling, den første Vaag blev forklaret om, at deris bekostning aarlig allene foruden med nodt, tougen allene for at stenge et sund Kaaster 8 rdr og aldrig har seeit stoppet deris anlagde Verk, derom forklarede Almuen, at i henseende til deris bekostning som derpaa giøris, ei højere kand svaris, i henseende til reveueerne (Eng./fransk: Reveny = inkomst, inntekt) end 1 mark 8 s/killling; og MalmeVaagen at Være saa farlig at af denne siette part ei højere kand svaris [end] 3 s/killling, saasom den mange aar aldrig bliver siddet eller kand siddes for Søebord.

Midtvedts Laxevaag Ertsholmen, aarlig ansat for 9 merker og 1/6 part i Malmen 6 s/killling; om den første forklarede Laugrettet og Almuen at den første ei mere kand taale aarlig nemblig Ertsholmen formedelst Vandsomhed af Veir og sterk Søe, ikke kand taale mere end aarlig 1 rdr, deris Jord i sig selv, som opsidder paaboer er saa ringe at dersom fiskeriet ikke skulle succurrere (Suksedere = etterfølge, komme etter) deris besværlighed og udygtighed, kunde umuelig Leilendingerne leve eller fortiene sig livis ophold langt mindre føde - med Malmen som forrige denne 1/6 part 3 s/killling.

Tæles underliggende Laxevaager Stalden, ansat i Skat for 1 rdr, og Lyngøen ansat for 2 merker og den halvedelen i Laxevaagen Malme 18 s/killling - hvad den første angaar som er Stalden da kand den ikke taale højere end 5 merker aarlig, og Lyngøen derom forklarede Almuen at den paa 3 a 4 aar siden neppe kunde siddes og formedelst dens store farlighed for Livis mistelse maa forladis og i fior maatte ligeledis forladis og nær hafde dræbt tvende Mænd, er saa Uvis og usikker formedelst havets dragsue, at den ikke for noget kand settis til sikker indkomme for Kongen eller nøtte for de brugende; Malmen angaaende da dens afgifts halvedeel imod forrige 9 s/killling.

Nipens Laxevaag Lampholmen kaldet, aarlig ansat for 2 merker, og 1/6 part i Malmen ansat for 6 s/killling - den førstis bekostning som derpaa giøris med stengegarn og videre foraarsager at mange Aar dessens omkostninger kand stoppis, skal deraf svaris, kand den ei meere taale end aarlig udi hvert Aar svare 1 mark - og den 1/6 part udi Malmen 3 s/killling - med forrige.

Store Sangolten for 1/3 part udi Qvalvaagen Schogsvaag 1 mark derved at forblive efterdi Cammeret har bifallet det, endskiøndt Almuen og Laugrettet endnu som før forklarer desses mislingelse imod formaals Tider.

Schoge af de 2de parter af bemelte Qvalvaags Schogvaag 2 merker aarlig, af lige raisons som forrige.

Hitsøens underliggende 3de Laxevaager Hofden ansat for 1 rdr, Sundet 1 rdr og Insteskierrret 1 rdr, om disse Vaager

1732: 20

forklarede Almuen, at i henseende til denne Gaards store ringhed af Bøer og Udmark og anden fødnig for qvæg og mennisken af Korn og andet, {formedelst} \saaom/ den ligger udi yderste hafskiær, kand denne Gaard Umuelig taale den ?die (blekk-klatt over talet) deels paaleg af Vaagerne, naar de á parte for Gaarden skulle skyldsettis og gaardens slette tilstand og høist trengende aftag ikke skulle considererit, thi langt fra Gaarden i sig selv kunde taale dends halve skyld; og Leilendingerne forklarer ogsaa \tillige med Laugrettet/ at Jorden over sin efne, formedelst dette Uvisse og møjefulde fiskerie, som med livis fare maa erhvervis og ved Pengespilde paa Redskab fortienis, umelig kand taale med de andre tvende underliggende Laxevaager Ysteskierrret og Lutten hver for 3 merker aarlig; disse 2de sidste Vaager, naar Veiret indkommer, saasom de ere udi ydste hav, sielden eller aldrig settis af dem; thi Kand alle disse Vaager ei mere ansettis for end 10 merker aarlig for alle 5 Vaager ingen sikker, ei heller separeris fra hin anden, men maa forsøgis, ligesom Veirliget falder, nu paa et, nu paa et andet sted at sidde, om Livet hellers skal biergis og Livis nødtørfte Ophold fortienis.

Algrøens tvende Laxevaager, Kragøen og Ilenæsset (Henæsset?) ansat tilsammen for 3 rdr og underliggende 2de andre Laxevaager Kiønneskierrret og Barmenæsset á Aarlig 3 merker Er 1 rdr - om disse tvende første Vaager forklarede Laugrettet og Almuen, at de Umelig mere Kand taale aarlig end hver 5 merker er 1 rdr 4 merker; hvad Kiønneskierrret og Barmenæsset angaar, da som havets Uroelighed forhindrer dessens brug og nøtte og mere bekostning derpaa maa giøris aarlig end ofteste Vindis kand de ikke højere ansettis eller taale naar de fra Jorden skal separeris i henseende til fiskeriets Mislighed, end en hver aarlig 1 mark 8 s/killig er 3 merker.

Dyrøens Laxevaag, Dyrevaag kaldet, taxerit aarlig for 2 merker; er saa gandske Uviis og Usikkerhed af et angnæsse \at det/ Neppe ansees for noget at udgive, ofteste udi Mange Aar lagt øde og aldrig vaaren brugt eller besiddet, saa om det skulle ansettis ikke kand taale mere end 8 s/killig.

Nordeide Sildevaag Eidsvaag kaldet, ansat aarlig 24 s/killig, formedelst den Uvished Kand settis for gode og Vanskelige Aar for samme ansette Er 24 s/killig.

Kaartvedts Laxevaag Lysøen tilforne ansat for 1 mark, gandske Uvis og farlig, neppelig noget Aar 8tte dager settis ofteste forlat og Umelig for noget Kand ansettis.

Angeltvedts uvisse Laxevaag ansat tilforne for 8 s/killig; ei værd at nefnis, langt mindre ansettis til contribution eller nogen afgift.

Landraaes underliggende 3de Laxevaager Aarebrottet, Scharholmen og Sandetone hvoraf *Aarebrottet ansat for 9 merker aarlig og de andre tvende aarlig 3 merker er 1 rdr - derom forklarede Almuen at den første ei mere kand taale end 5 merker - hvad Scharholmen skulle ansettis Kand den ikke mere ansettis end for 1 mark 8 s/killig, og ligeledis Sandetone aarlig 1 mark 8 s/killig.

1732: 20b

Windenæssis 3de Laxevaager den første Herresund ansat for 1 rdr, den anden Hiemmevaagen ansat for 1 rdr, den 3de Piren ansat for 2 merker - om den første forklarede Laugrettet at den kand taale 4 merker og den anden 3 merker og den 3die gandske usikker og uviss neppelig kand taale 8 s/killig aarlig.

Aagotnæssis Laxevaag Aarholmen ansat for 24 s/killig og Sildevaag TraneVaagen aarlig 2 merker - hvad den første Vaag er angaaende Aarholmen Kaldet, da er den saa Uvis og usikker, saa den ikke kand settis for allerringeste udgift, saasom den gandske faa Aar bliver sat. Sildevaagen angaaende Tranevaagen kaldet, kand formedelst sin Uvished af fiskeriet svare aarlig 2 merker.

Knapschoug(s) Laxevaag Hiemmevaag Kaldet ansat aarlig 5 merker og Laxevaagen Søreveaagen 2 merker 8 s/killig; den første Kand taale aarlig naar ejernis afgift Kand fradragis til Kongen aarlig 3 merker - den anden Søreveaagen gandske Uvis og sielden sat, neppelig værd at bekoste arbeide paa Kand ei for noget vis ansettis, saasom ingen vis indkast deraf kand ventis.

Bildøens underliggende Silde og Makreel Vaag aarlig ansat for 1 rdr denne Kand dog for nogenledis Vished skyld staa for(?) summa og aarlig 1 rdr 2 merker.

Foldnæssis tvende SildeVaager ansatte for 1 rdr Aarlig: disse ere ikke sikkere Vaager, særdelis den ene, naar begge skal settis, kand de ikke højere ansettis end for 4 merker 8 s/killig.

Waage Sildevaag aarlig ansat for 3 merker - denne Vaag har slaget feil i mange Aar og aldeelis Uvis, kand ei højere taale end 1 mark 8 s/killig.

N/ore Biørøen(s) huusmandsplads ansat aarlig for 2 merker; faar svare samme 2 merker.

Førlands opryddede Engeslette Houchholmen Kaldet ansat aarlig for 4 merker, ligger under LyseClosterets gods og Kand af denne Ret ikke examineris.

Førdes underliggende Huusmandsplads ansat aarlig 3 merker, ligger under LyseClosterets gods og her ei Kand examineris.

En LaxeVaag Kaldet Angschottet ansat 5 merker - er gandske Ulidelig og formedelst dends Uvished og feilslagelse, naar det for en aarlig afgift, skulle settis, end 2 merker 8 s/killig.

Schratholmens Laxevaag ansat aarlig for 1 rdr, har slaget feil i Mange Aar og nu ei mere Kand taale, naar den aarlig skall settis end for 4 merker.

Endelig tilspuurte fogeden Almuen om nogen af dem har af disse Vaager betalt allerringiste skilling til S/a/l/ig/ fogeden Lem, hvortil de svarede samptlige nej:

Derefter opbød fogeden S/igneu/r Heiberg den øde gaard Brattenborg af Skat 12 merker S/mør og Landskyld 1 p/un/d fisk, om nogen den enten Vilde for vis afgifts Svarelse antage for Skat og Landskyld eller paa hvad Maader, den best til Kongens interressis befording kunde emplojeris (bruke, anvende);

Da fremstillede sig for Retten Christen Jensøn og gav tilkiende at hvis den for billig Kiøb Kunde erlanges vilde hand resolve sig dertil og derpaa ville give 1 rdr.

1732: 21

Men fogeden erbød ham Gaarden uden bøxel og nogle Aars Skattefrihed og Landskyldfrihed, naar hand den forvarlig vilde opbygge; og blev saa med fogeden accorderit, at Christen Jensøn skulle nyde Gaarden Brattenborg paa Cammer Collegii Videre approbation Bøselfri, 2de Aars skattefrihed og 6 aars Landskyldfrihed, hvorimod hand Christen Jensøn forpligter sig at bebygge Gaarden forsvarlig med huus og gierdisgaard forsiune.

Derefter tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet hvor lang Vei det er [fra] Grimstad til dette Sted? svaret: en Miil. 2. Om ikke hver mand 4re for Sorenskriveren og 4re for ham er betalt 4 s/killing for Miilen, hvortil blev svaret ja, at det baade denne gang og altid tilforne saaledis rigtig er skeed. 3. Om det ikke er ugiørligt med ringere folk at fremkomme? svaret: formeget er det ikke af folk men ofteste saasom end og flere tider det behøvis. 4. Om ikke fogeden Lem baade for sig og Sorenskriveren stedse haver betalet for hver Miil 4 s/killing og for 4re Mand for sig og for fire Mand for Sorenskriveren? hvortil blev svaret, at saadan betaling rigtig altid af fogeden hver Tingreise er skeed.

Dernest blev og tilspuurt Almuen om Noget Vrag det Aar 1726 udi dette Skibbrede er fundet? hvortil de svarede nej.

Anno 1732 d/en 26 Aprilis, er holdet almindeligt Vaar, restantz, Skatte og Sage-Ting med Herlø Schibbrede Almue paa gaarden Frechaug efter Guds særdelis indfaldende haarde Veir d/en 24 og 25 forhindrede før at komme, omendskiøndt begge dage, med livis fare, derpaa er forsøgt, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foged S/igneu/r Anders Heiberg, Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Herlever, Knud Tielstad, Mikkell Tielstad, Mikkell Oen, Torkiell Tielstad, Ole Blom, Ole Nilsen Blom, Niels Bjøndal med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten, udi hans Maj/este/ts høie Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, samt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede - dernest tinglyst

(1.) Rasmus Heltis udgivne panteforskrivelse til S/igneu/r Henrik Henrik/søn paa 250 rdr, hvorfors er pantsat de gaarder Nore Sæle og Notenæs i Herlø Schibbrede beliggende med tilliggende Rødningspladz dat/erit Bergen d/en 16 Januarij 1732.

2. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste brev af dato Friderichsbergs Slot d/en 21 Martij 1732 paa H/er/r Major Charles Amelius von Lutzow allerunderdanigste andragende, at hans aarlige følgende Gage af Nordhords fogederie 130 Rdr, siger 130 Rdr til H/er/r Cammer Secreterer Abraham Flyge at betalís.

3. Stiftbefalingsmandens ordres af 12 Aprilis 1732 til fogeden S/igneu/r Heiberg at repartiere den paalagde Aabod d/en 11 Maj 1731 paa Hammers Præstegaard stor 211 rdr 3 merker paa Almuen, dat/erit 12 Aprilis 1732.

4. H/er/r Justitz Raad og President Petter Christian Kraags udstedde panteforskrivelse til S/igneu/r Jaen von de Felde paa 500 Rdr siger fembhundrede Rixdaler, hvorfors er pantsat

Gaarden Asch med underliggende og tilliggende Jorder og herligheder, daterit Bergen d/en 6 Febr/uarij 1732.

1732: 21b

5. Cammer-Collegii Naadige Ordres af 5 Aprilis 1732 og med indlagde Copie til Stiftbefalingsmanden at assistere med Militair Exsecution for de endnu resterende Skatter.

6. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste Bevilling for Commerce Assesor Johan Lausøn paa Herløe Gaards Sæde-frihed udi Bergens Stift, daterit Fredensborgs Slot d/en 3 Aug/ustij 1731.

7. Leutenant Philip Nicols Odels Løsningsbrev og Pengemangel til Gaarden Iden og Wigebøe, dat/erit Wigsand udi Eidfiord d/en 28 Martij 1732.

8. Madame Karen Friman S/a/l/ig/ Johan Garmands udstedde bøxelbrev til Ole Olsen paa halvdeelen af hans Værfaders Nils Olsen Erstads brug udi Gaarden Erstad af skyld $\frac{1}{2}$ løb 4 merker S/mør 20 $\frac{3}{4}$ deel Kande Malt og 4/9 faar, dat/erit 11 Decembris 1731 - uden reversen at Anvise.

9. Jens Rylands udstedde Bøxelbrev til Arne Simens/øn paa $\frac{1}{2}$ løb Smør og 15 Kander Malt udi Fløgsand, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit Frechaug Tingsted d/en 26 Aprilis 1732.

Derefter blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden havde ladet stevne Johannes Kleppe og hans huustrue Brite Hansdatter, tilforne tilholdende paa Selvigen, som d/en 22 9vembris 1726 ere tilfundne for udeblivelse og motvillighed i at Vidne, blev d/en 18 Nov/embris 1728 tilfunden hver for sig at bøde for saadan deris overhørighed imod Rettens foreleggelse at bøde 10 rdr og udi Processens Omkostning, nu indstevnt til fornyelsis Dom;

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at have hørt herfore loulig at Være stevnt, men ei at have været hiemme den tid.

Af Stevnevidnerne møtte ikkun Johannes Aadland, Lensmanden Anders Tvedten det andet Laag fuld paa Frechaug og ikke ville komme ner til Retten efter sendebud - heller forklarede den indstevnte.

Jens á Møiniken paastod paa fogeden Lems Enkes Veigne, efterdi den indstevnte ei benegter at hvis (det som) hand søgis for er ubetalt, men foregiver sin Uformuendhed, at sam/m/e Mand Vorder paa egne og huustrues Veigne tilfunden at betale det søgende med Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Siden dend indstevnte tilstaar det søgende ei til denne tid efter den ergangne Dom for motvillighed i at Vidne, har efterkommet eller betalt paa egne og huustrues Veigne og samme debet endnu efter afsagde dom af 18 Nov/embris 1728, som da Var en fornyelsis dom paa en tilforne afsagt d/en 22 Nov/embris 1726, hvor en hver af dem, hand og huustrue var tilfunden at bøde hver for sig 10 rdr, saa fornyes samme ergangne seeniste afsagde Dom af 18 Nov/embris 1728 ligesom den og forrige af 22 Nov/embris 1726 her *orlydende Var indført og tilfindis Johannes Kleppe paa egne og huustruis Veigne at betale og udrede de endnu resterende 20 rdr, med den den 18 Novembr/is 1728 tilfundne 1 rdr udi Processens bekostning, inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito ladet stevne Aamund huusmand i Hellesund og hans huustrue [som] efter ergangne Dom af 15 Julij 1730 er dømt for fortilig sam/m/enleje med sin huustrue at bøde 3 rdr 2 merker 1

s/killling, samme endnu ubetalt, nu stevnt til fornyelsis dom og erstatte Processens bekostning.

Ingen af de Indstevnte møtte for Retten, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Nils Valle og Helje Espetved afhiemlede edelig at have stevnt hand med mere end 14

1732: 22

dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hans Koene.

Jens á Møiniken begierede Laudags foreleggelse for de indstevnte paa fogedens Enkes Veigne.

Almuen berettede hellers at Mandens Koene ere Spedalsk og huuset med stor Elendighed og Kaars angreben.

Afsagt.

De indstevnte blev forelagt Laudag til neste Ting.

Fogeden Lems Enke haver ladet stevne Nils Houglands datter Ingeborg Nilsdatter, som hos faderen har ligget i barselseng til bøders erleggelse formedelst begangne Lejermaal med Corporal Mikkell Larsøn af Capitain Rafns Compagnie og hendis fader til Veddermæhle som Cautionist for Bøderne sam/m/e at svare, om de hos datteren ei Var at faae;

Datteren Ingeborg Nilsdatter møtte ikke, men faderen Nils Hougland møtte og foregav, at hon herefter skal reise til det sted hon Kom fra;

Jens á Møiniken tilspuurte Nils Hougland om hand ikke vedgaar at have Caverit for Bøderne for sin datter? svaret ikke som hand kand erindre det;

Thi bliver Sagen udsat til Sommertinget indtil forleden Aars Laugret Kand vorde indkaldet for Retten deris Edelige forklaring om denne Caution at udsige og imidlertid bliver Ingeborg Nilsdatter forelagt Laudag til neste ting igien at møde og svare for sig.

Dito ladet stevne Mons Hellesund og huustrue for resterende Egtebøder 2 rdr 2 merker 4 s/killling samme at betale og Processens Omkostning erstatte.

Ingen af de indstevnte møtte, ei heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne Nils Valle og Helge Espetvedt afhiemlede edelig at have givet dem mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hands Koene.

Jens á Møiniken paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Nils *Alven (Alvem) at lide dom til betaling for resterende 2 rdr og erstatte Processens bekostning;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Nils Valle og Helge Espetvedt, forklarede at da de Vare ude og stevnede Nils Alvem, betalte hand samme søgende 2 rdr til Lensmanden Anders Tvedten som nu søgis.

Da som Lensmanden slog sig fuld paa Tinget og ei var at formaa i Tingstuen at Komme udsettis denne post til neste ting og indtil mand Kand faa Lensmanden i ædrueskab examinerit.

Dito haver ladet stevne Nils Aadland og Askild Aadland, efter forrige tiltale og Vidnerne Kari og Zidsele til Veddermæhle eller Sandheds udsigende.

Vidnerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen - de paagiældende Vare ogsaa stevnte til at anhøre Vidnernes udsigende, for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Kari, og det andet Vidne udviist, medens hon Vidnede, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidne, udsagde: ei at have seet noget af deris handel, men saa at hændis Mand var blodig op ved øjerne, sagde sig at have faaet det af Nils Aadland, men ei noget blevet Var af dem i giernings øvelse, ei heller tilstod Nils at have tilføjet hendis Mand nogen Skade, ei heller tiltalte hon ham derom, heller hørt bulder til noget

1732: 22b

Clammeri af dem.

Det andet Vidne Zidsele blev dernest indkaldet, som edelig udsagde: at En Mandags Morgen i høst et Aar siden i Mørkeskodde komme tvende af deris og tvende af Naboens Kiør udi Ageren deponentinden tilhørende, Gik hendis Mand og den anden indstevnte hen for at see den giorte Skade af Creaturerne paa Ageren, i det samme bandede Askild hændis Mand og hænde for hvert Guds ord læset Var, og for hvert Korn paa Ageren var æt, enten det Kiørene aade eller det de skulle æde, og komme de saa udi *gaategieng gaaende, saa hendis Mand gik sør efter og dend anden kom nord efter, saa toge de udi hin anden og ingen kunde Vinde hin anden ned og da kom hendis ovenpaa og Askild under; og blev hon Var at huuden lit var skrabet af Kielken paa Askild, men hvem hand fik det af Kunde hon ikke sige;

Begge de indstevnte forklarede at det saaledis passerit er som [af] dette Vidne Zidsele forklaret er - Ellers beklagede Nils sig over sitt hovets slette tilstand, at ikke altid er sig selv mægtig.

Fogeden paastod dom over dem begge efter Loven.

Afsagt.

Denne Sags tildragelighed reiser [sig] af en Uchristelig grandhævd og uforligelse, og i stæden for [at] disse tvende Grander skulle have baaret taalmodighed med hin anden og med sagtmodighed, baade, efter Guds og Kongens Lov hielpet hin anden til Rette, haver de meere, af en lastværdig hastighed med onde ord, Og banden, sampt uforsvarlig øvet Christendom, begiegnen hin anden; I hvor vel nu ikke for Retten saa tilstrekkelig Slagsmaal er dem overbeviist, saa er det dog klarlig gotgiort af deris egen tilstaaelse og stadfæstelse paa det ene Vidne Zidselis udsigende, at dog en Uchristelig Uforligelse imellem dem haver været formedelst 4re af deris egne Creaturer, deris Ager har beskadiget; Naar de nu hertil hafde brugt Sagtmodig omgang, kunde alt det med skikkelighed bleven forekommet, som deris uskikkelige handtering har gjort baade lastværdig og strafværdig; thi dømmis for Ret at Askild og Nils Nore Aadland, formedelst deris Uforligelighed, /: hvorudi de begge ere lige skyldige, i det den første med Uchristelige udøste Eder og Maledidelser (Maledide/maledidelse = forbanne/forbannelse) har irriterit den sidste til hastighed :/ bør bøde til de fattige enhver for sig 1 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; dog med advarsel, at de efterdags beflitter sig paa et bedre, Christeligere og sag[t]modigere Levnet og Naboelaug, saa fremt den skyldige, som efterdags befindis med Uforligelighed hin anden at udførme, er, foruden de rette bøder ham som blive overbeviist at have fortient, forud til de fattige skal give 4 rdr; og ophævis saa Processens omkostning i denne Sag paa begge sider.

Fru Edel Holberg S/a/l/ig/ Oberst Leutenant Grans havde ladet stevne med skriftlig Varsel af 8 Aprilis 1732 Lensmanden Anders Tvedten til at indfrie sær til hænde udgivne Panteobligation og derpaa grundede contract og videre som udi Rettergangen paastaes, samme Stevnemaal fantis af Anders Tvedten paateignet loulig at Være forkyndt.

S/igneu/r Jens á Møinichen producerede sin fra fru Grans givne fuldmagt til

at fuldføre denne Sag dat/erit 22 Aprilis 1732, dernest producerede S/igneu/r á Møinichen Anders Tvedtens til hænde Citantinden udgivne Pante obligation stor 500 Rdr dat/erit Horvigen d/en 30 Julij 1726 underskrevet til Vitterlighed af Mag/iste/r Holberg og Stift Amptskriver Heiberg med sin paateignet tinglysing - Item den derpaa sluttede Contract indtil betaling skeer, daterit Horvigen d/en 30 Julij 1726 til Vitterlighed underskreven af Mag/iste/r Holberg og S/a/l/ig/ foged Lem, og tinglyst, paateignet hvis (det som) derpaa er betalt de 4re første terminer, Paastod derefter Dom til betaling med skadesløse Renters erstatning og Processens omkostning, samt Indvisning i Pantet, om misbetaling skeer og i øfrige effecter ham tilhørende efter Pantebrevetz formæld.

Afsagt.

Efterdi Anders Tvedten ei denne sinde møder eller lader svare til Sagen, saa foreleggis ham Lavdag til nestholdende Ting, efter loulig given Varsel at møde og svare for sig, thi hellers afsigis Dom, efter Citantens giørende paastand.

Lensmanden Iver Esem haver ladet stevne Mikkell og Johannes Moldeklef fordi urigtig ydende af tiende efter Matriculen baade af Biscoppens og Præstens tiende og erstatte ham denne foraarsagede Processis bekostning og de efterstaaende tienders Mislig betaling.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnt for denne Sag og til dette ting; og forklarede de begge at have betalt hvis (det som) søgt er og som deris formænd betalt haver og vel Være søgt efter meere, men ei ved hvis saa er heller ikke.

Citantens fuldmægtig Ole Ols/øn Erstad forklarede ei dennesinde at have nogen g/amme/l Matricul med sig, men Vel et gammelt oppebørsel som beviser at den bør betale af 15 t/ønner, men ei har betalt mere end af 12 t/ønner og saadan skade ei kand efterdags lide, men ingen Matricul at have;

Thi faar Matriculen forskaffis til neste Ting, da efter dens sigende skal vorde kiendt og afsagt.

S/igneu/r Hans Ottesøn haver ladet stevne Nils Olsøn Huusmand for resterende 6 rdr 12 s/killling og Aamund Anders/øn for resterende 6 rdr 8 s/killling, sam/m/e at betale og Processens Omkostning at erstatte.

Ingen af de indstevnte møtte, ei heller nogen paa deris Veigne.

StevneVidnerne Nils Valle og Helge Espetvedt afhiemlede edelig at have givet dem mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med Nils sin Koene og Aamunds Koene.

Citanten paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte til neste ting.

Afsagt.

Nils Olsøn og Aamund Olsøn Hielmen som nu befindis loulig stevnt {og} efter Stevnevidnernes edelige aflagde depositioner foreleggis Laudag til nest holdende ting igien, efter loulig given Varsel at møde og svare til *til Sagen, saa fremt ei Dom, efter Citantens giørende Paastand skal Vorde afsagt.

Follesøens og *og Hetlevigs Sildevaager ansat for aarlig Afgift 48 s/killling, om

dessens Vaager blev forklaret at de udi mange Aar haver været Uvisse og kand ikke taale hvis (det som) den ansat er for, skulle den til aarlig afgift paa holt det fore billigt at Kunde svare højere end 2 merker.

Kraagaas SildeVaag ansat fore 2 merker - Kunde svare der 1 mark.

Kleppes og nest beliggende SildeVaag ansat for 48 [s] aarlig, kand taale det.

Florvaags aargang Mølle i grund alt forhen nedrevet og ingen qværn eller mølle nu mere staaende.

Søre Houglands Laxevaag aarlig ansat for 9 merker; holt Laugrettet billig, at Kunde aarlig for Visse og Uvisse Aar taale 1 rdr; helst efterdi derpaa maa giøris store bekostninger og Aar mere dog, formedelst Veir og strømmens indfaldelse er ulige.

Tvedt og Kaalevaag haver 1 Sildevaag ansat for 48 s/killing, og tvende smaa underliggende Vaager for 2 merker forklarede Laugrettet at de Kunde taale det.

Davangers Sildevaag ansat aarlig for 48 s/killing; forklarede Laugrettet at Kunde taale det.

Frommereid Sildevaag ansat for 48 s/killing ligeledis at Kunde taale det.

Turøen haver tvende Laxevaager ansat tilsammen for 2 rdr aarlig afgift, forklarede Laugrettet at de kunde taale det.

Wig tvende Laxevaager ansat aarlig 1 rdr, Kand ikke mere taale formedelst deris Vandsomhed af Veir end aarlig 5 merker.

Toftis tvende Laxevaager tilsammen ansat for 9 merker; derom forklarede Laugrettet, at henseende til den livis fare som de ere udgivne at perichtere (Eng.: perish = bl.a. forulykke, forlise, forderves, fortapes, ødelegge) deris liv for gevinsten og den derved Not og Veld giørende omkostning, samt Veirligets forhindring, Umuelig kand taale den afgift, men naar onde og Gode aar, i henseende til fangst og Veir skulle sammenleggis og folkenis løst ei betagis til omkostning og ardbeide, kand de ei mere svare [end] 1 rdr.

Rogns fire underliggende Laxevaager ansat aarlig for 3 rdr disse Vaager, af hvilke de tvende første skulle Være de fornemste, ere meget farlige formedelst Veirliget og de andre tvende Kand siddes med nogenledis Veir; dog naar onde og gode, Aar skulle ansees, i henseende til Veirliget, kand de ikke mere svare end aarlig 2 rdr 3 merker.

Bloms Laxevaag ansat aarlig 48 s/killing; om denne Vaag forklarede Laugrettet, at fangsten har været lenge Uvis og bør have moderation til 2 merker 8 s/killing.

Nesse Laxevaag Nessevigen kaldet aarlig Ansat for 48 s/killing - af lige bonitet med forrige - 2 merker 8 s/killing aarlig.

Dales og Næssis underliggende Laxevaag Noutøen kaldet, aarlig ansat for 2 rdr; Kand taale dette.

Oens underliggende Laxevaager Kraasnæs og Klubholmen kaldet, begge ansat for 2 merker. Om disse Vaager forklarede Almuen at de ere saa gandske Usikkere, upaalidelige og Kostbare baade i henseende til deris herlighed, hvorfor de mange Aar aldrig blive satte, saa og deris omkostning, at de slet intet kand ansettis for.

Herlevers Laxevaag Rasøen Kaldet ansat for 1 rdr - og 3de andre LaxeVaager Tokneskieret, Tongen, og Fluen hver for 16 s/killling - kand taale hvis de ere ansatte for.

1732: 24

Bredvigs Laxevaag Nipholmen kaldet 2 merker, kand taale samme paaleg.

Heggøens underliggende 3de Laxevaager den ene Vestre Noven (Noren) kaldet 3 Rdr, de andre tvende Vasgeiten og Konghafn hver 48 s/killling er 1 rdr - formedelst Veirligetz uvished ei saa højere i henseende til de tvende sidste, end 3 rdr 3 merker.

Alvems tvende Laxevaager Bolverket og Scharsoen ansatte begge for 2 merker - begge kand taale deris ansatte taxt og end 4 merker.

Schiolds Laxevaag Schioldøen Kaldet ansat for 2 merker - er alt for høit sat i henseende til dens besværlighed og farlighed og i det højeste ikke kand ansettis meere end for 1 mark.

Sture Laxevaag, StureVaag kaldet, ansat aarlig for 3 merker, er gandske usikker og upaalidelig og kand aldrig svare meere end 1 mark.

Hattens Laxevaag Hattøen, er umuelig God for det allerringeste at svare, saasom den er baade ubrugelig og aldeelis usikker.

Notenæssis Laxevaag kaldet Notenæs Engen aarlig ansat for 1 rdr; om denne Vaag forklarede Laugrettet at dens Uvished af Veirliget umuelig kand contribuere afgiften, men naar gode og onde Aar, i henseende til Differencen af Veirliget, skulle indtreffe, da at svare 4 merker.

Nore Sæles tvende Laxevaager Materaaen og Sellesund Kaldet, ansatte for 1 rdr, kand svare sit ansatte taxt.

Gielmens Laxevaag Schagenæs kaldet ansat aarlig for 48 s/killling gandske usikker Vaag og farlig derhoes, kand ei mere taale end aarlig 1 mark.

Hennøens Laxevaag Hennøe aadden kaldet 4 merker 8 s/killling; har i mange Aar slaget feil, er udi yderste hafskier, skielden formedelst Veir kand besiddes, Usikker, aarvand og kand ei højere ansettis for end 1 mark 8 s/killling.

Toschems Laxevaag Schitneskierret eller Duene kaldet, ansat aarlig for 2 merker - denne Vaag er gandske intet saa got som at reigne paa gandske usikker og af Vaagen ei meere kand skatte deraf end 1 mark.

Schiellangers Laxevaag Hofnæs (Hosnæs) kaldet, ansat aarlig 16 s/killig, har i mange Aar ei Været brugt, heller kand stoppe de Omkostninger som derpaa giøris og Umuelig for nogen skat kand ansettis.

Koursbøes underliggende SildeVaag aarlig ansat for 16 s/killig; kand svare sin ansatte taxt og ei højere.

Landsvigs og \Søre/ Aadlands underliggende SildeVaag aarlig ansat paa Landsvig 24 s/killig og paa Søre Aadland 12 s/killig - denne hele Vaag kand ei taale mere efter Laugrettets sigende, efterdi dends Uvished tilsammen end 1 mark 8 s/killig.

Rylands aargangs qværn aarlig ansat for 1 mark, faar svare samme afgift.

Refskaar og Søre Aadlands underliggende SildeVaag hver halvedelen 1 mark - Kand Umuelig taale mere end 1 mark formedelst usikkerhed.

1732: 24b

Sluttelig blev tilspuurt om fogeden S/a/l/ig/ Lem nogensinde af alt dette ringiste skilling af Almuen udi Skat haver oppebaaret? svarede de at *at ham af dem slet indtet til denne tid er betalt; dog forhaabede de, at i fald her af skulle efterdags betalis Skat, Kongens Naade for dem da blev at de ei blev bebyrdet med mere afgift end fra dette Aars begyndelse, hvilken Naade de sig og allerunderdanigst Vilde have tilbedet.

Dernest proponerede fogeden Heiberg for Almuen om nogen af dem kunde indberette om Noget Vrag det Aar 1726 udi deris Skibbrede er fundet og bierget paa deris forstrender? hvor til de svarede: at det Aar intet saadant i deris Skibbrede er fundet, dette deris Svar begierede fogeden under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede.

End tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen hvor langt det er fra Schoge Tingsted i Sartor Schibbrede til dette? hvortil de svarede 3de Miil. 2. Om ikke hver Mand som har fløttet fogeden og Sorenskriveren for hver 4re Mænder betalt 4 s/killig milen? hvortil de svarede: at baade nu og alle tider er saadant rigtig dem betalt af fogeden for beggis skyds. 3. Om det ikke er ugiørligt med ringere folk at fremkomme? hvortil de svarede: at det noksom er beviist denne gang at skydsen er mere forliden end formeget; og havde Nær kostet øfrighedens Liv formedelst det indfaldende haarde Veir; 4. Om dem ikke er Vidende at S/a/l/ig/ fogeden Lem tilforne baade for sig og Sorenskriveren haver betalt for hver 4re Mand, 4 s/killig? hvortil de svarede: at den betaling stedse, udi hans tid, rigtig og upaaklagelig er Vorden betalt.

Fogeden begierede hvis for Retten passerit er beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Anno 1732 d/en 28 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar Restantz Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi Alvestrøm/m/en, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Andreas Heiberg udi bøigdelensmandens Svaghed hans Søn Aadne Giervig og Edsorne og tilforordnede

Laugrettesmænd Jacob Elsaas, Willum Tvedten, Aadne Elsaas, Stephen Levestad, Knud Aase, Ole Lie, Anders Elsaas Johannes Fosse, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger, Anordninger og høiøfrigheds Befalinger og foranstaltninger, som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede - dernest blev Tinglyst.

1. Bendix Ernst Mannik som Auctions Mester i Bergen, tillige med H/er/r Byefoget Myhres som Skifteforvalters, saa og S/igneu/r Jens Jones/øn Mariagers udstedde Skiøde til Knud Rasmusøn paa 2 p/un/d Smør 4 Kander Malt udi Schare dat/erit 7 Januarij 1732 hvorføre er betalt 24 rdr 6 s/killing.

2. Ditoes udgivne Skiøde til Christian Stephensen paa 2 p/un/d Smør og 4re Kander Malt udi Schare, hvorføre er betalt 24 rdr 6 s/killing, daterit Bergen d/en 7 Januarij 1732.

3. Ditoes udgivne Skiøde til Besse Gutormsøn Schare paa 2 p/un/d Smør og 4re Kander Malt udi Schare, hvorføre er betalt Penge 24 rdr 6 s/killing, dat/erit Bergen d/en 7 Januarij 1732.

1732: 25

4. Ane Arne[s]datter tillige med Lauvørge Magne Askildsen Mundals udstedde Bøxelbrev til Askild Magnes/øn paa 1 løb Smør udi Mundal, paa den condition at hon aarlig nyder 4 Vaager Korn af ham og et Koefoster og hvis hand ved døden skulle afgaae, da det samme udlovede at betale, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit Alvestrømmen d/en 28 Aprilis 1732.

5. Madame Karen Friman S/a/l/ig/ Johan Garmans udstedde bøxelbrev til Hans Olsen paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Søre Monstad, uden reversen at anvise, bøxelseddellen daterit d/en 26 Januarij 1732.

6. Ole Lars/øn Hopland, Aamund Lars/øn Hopland, Tale Larsdatter Hopland gift med Anders Lars/øn Hopland, Brite Larsdatter paa hendis Veigne Broderen Aamund som formynder, lod for Retten tinglyse deris odelsRet til Hopland, saavit deris salig fader Lars Olsøn Hopland haver bortsoldt, saa velsom hvis deris fadersødster Marrite Tiore kand have i samme gaard Hopland bortsoldt, saasom de dertil saa vel som hvis deris egen fader soldt haver, holder sig for Rette odelsbaarne, og tillige lader lyse deris Pengemangel og samme deris odelsRets Løsning og Pengemangel under Rettens haand beskrevet Var forlangende til securitet for dem i sin Tid.

D/en 29 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare annammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Elluf Mundal efter ordre af S/a/l/ig/ fogedens Enke ladet stevne Ane Andersdatter Sem for resterende Bøder 6 rdr og erstatte denne Processis bekostning.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hendis Veigne.

Stevnevidnerne Ole Lie og Johannes Store Oxe afhiemlede edelig ei at have givit hende 3 Ugers Varsel for denne Sag og til dette ting og derfor Sagen hensat til loulig Stevnemaal.

Mag/ister Rector Steensen haver ladet stevne Erik Sæbiørns/øn for resterende Landskylder for 1730 og 1731 med fierdepenge tilsammen 2 rdr 2 merker 14 s/killing; for hvilken

fordring stillede sig Cautionister Stephen Søre Levestad og Aamund *Hannisdal (Hannisdal) at betale Citanten inden 8 dager for Olsok, som selvskyldnere;

Dend indstevnte møtte for Retten og foregav sine Cautionister: og Sorenskriveren eftergav af forseiglingspenge sin Rettis Gebyr.

Afsagt.

Efterdi Erik Sæbiørnsøn for Retten haver stillet nøiagtige Cautionister for Citanten, Mag/is/t/e/r Jacob Steensens Søgning af resterende Landskylder 4 rdr 2 merker 14 s/killing, de dannemænd Stephen Søre Levestad og Aamund Hannisdal, samme den indstevntis pligt, at erlegge inden 8tte dager for *olstid, og samme som selv skyldener inden den tid, nu nærværende for Retten vedtaget at betale Citanten, saa tilfindis de Cautionister Stephen Levestad og Aamund Hannesdal at betale inden 8tte dager for *olstid de søgende 4 rdr 2 merker 14 s/killing under Nam efter Loven; hvorimod Cautionisterne Stephen Levestad og Aamund Haannisdal reserveris deris loulige tiltale til Erik Sæbiørns/øn for deris for ham stillede Caution, baade hvad fordrin[g]en og omkostningerne angaar paa louligst maade at indtale, som de best ved og Kand.

1732: 25b

Rylands underliggende Sildevaag ansat for 3 merker; Om denne Vaag forklarede Almuen og Laugrettet at den er saa langt fra deris gaard liggende at Velsignelsen som kand indfalde, hvor sielden det end skeer, er udsiget før de kand fremkomme med deris Nøter, Mange Aar saa Uvis, at der slet intet fangis; thi om den da skulle ansettes, kunde den i det allerhøjeste ei Videre settis end for 2 merker aarlig.

Nesse med underliggende sildevaag ansat for aarlig afgift 3 merker - og underliggende aargangs qværner aarlig ansat for 1 mark stykket er 2 merker - Kand taale deris ansatte taxt.

Kongsøen har aarlig betalt 1 rdr og det samme endnu kand svare.

Dernest blev uddeelit efter dom Anders Sems tildømte bøder 2 rdr som udi Sem Kirkes blok skulle leggis og levert Jacob Elsaas, Anders Elsaas de samme 2 rdr til neste Prædikken samme i Præstens nærværelse at nedlegge udi blokken, tilforne har Elluf Mundal oppebaaret deraf 5 merker 8 s/killing og endnu rester for Anders 1 rdr 8 s/killing.

Af de tildømte fattige Penger som Johannes Olsson betalte 9 merker, er først leverit til Knud Aase paa Marrite Nepstads Veigne 3 merker og til Hans i Alvestrømmen 2 merker, som Ole Hilland antog.

Til Haldor Siurset og hans Koene Rangele 3 merker som blev leverit til *Stefen Levestad.

Til Lisbet Hielmetvedt uddeelit 2 merker som Anders Elsaas annammede.

Til Hospitaletz Lemmer uddeelit 1 rdr og leverit til Villum Tvedten.

Til Anders Olsson Sem 4 merker uddeelit, som Arne Elsaas anammede.

Til Asgier Schotsund leverit paa Steden 2 merker.

Til Mons Titland udleverit 2 merker og leverit til Lars Oxe.

Til Maggeli Forhofden (Førhovden i Alversund sokn) 1 mark leverit til Villum Tvedten.

Til Brite Kinæs udleverit 1 mark 8 s/killing leverit til Jacob Elsaas.

Til Anders Erstad 2 merker som Villum Tvedten anammede.

Til Ingeborg Sletten 1 mark, levert til Anders Elsaas.

Til Ingeborg Monstad 1 mark leverit til Arne Giervig.

Til Marrete Simensdatter Erstad 2 merker leverit til Villum Tvedten.

Til Brite Fosse 15 s/killing som Johannes Fosse annammede.

Til Christian Isdalstøen 13 s/killling leverit til Arne Giervig.

Derefter tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen om dem er Vitterligt at noget Vrag det Aar 1726 af dem her i Skibbredet heller ved havet naar de kunde have Været paa fiskerie, er fundet eller bierget? hvortil de svarede nej, at slet indtet af saadant af dem det Aar er fundet;

Siden tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet hvor langt det er fra Frechaug Tingsted til dette? svaret en halv miil. 2. Om hver mand som skydset haver ikke haver baade for ham salig fogeden og Sorenskriveren saavelsom nu for hver 4re Mænd, nødt for Miilen 4 s/killling? hvortil de svarede: at baade tilforne og nu saadant rigtig er betalt. 3. Om ringere skyds kand haves end 4re Mænd for hver? hvortil blev svaret, Vel behøvis flere, men aldrig med ringere kand skee. 4. Om ikke tilforne af fogeden Lem for Sorenskriveren og sig ligeledis er betalt for hver 4re Mænd og 4 s/killling Milen? hvortil de svarede ja: at altid da saavelsom nu rigtig betaling sker.

Lensmanden Anders Tvedten tilspuurte Almuen og Laugrettet *og (om) dem ikke er vitterligt, at Alvesunds Kirkis Klokke af dem som Ringede for salig og høiløflig Ihukommelse Kong Friderich den 4dis død, er sønderringet? svaret jo at det er sandferdigt, dog Var Klokken meget forslidt tilforne;

Lensmanden

1732: 26

begierede hvis for Retten passerit er til Tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede - dog efter videre tilspørgelse svarede eendeel af Sunds Sogns Almue at hvis der skulle tilhielpis til Klockens ferdiggjørelse, vilde de efterdags indtet betale til Kirken for Lig at ringe - det Anders Tvedten ogsaa velvillig vilde indgaae - dog meente de, at saadan skade, som til publice nøtte \Kongelig ...kommelse/ eller efter Kongelig befaling skeede, af (at?) samptlige Præstegiølds Kirker burde succurreris (Suksedere = etterfølge, komme etter).

Anno 1732 d/en 30 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar, Restantz Skatte og Sage-Ting med Radøe Schibbredis Almue udi BrudeKnappen, nærværende Constituerede foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Anders Heiberg Bøigdelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Instebøe, Willum Grindem, Joen Qvalem, Magne Daland, Peder Nødtvedt, Mons Fieldsende, Hans Østre Solem, Mons Ystebøe for Gudmund Rigstad,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgivne forordninger, Anordninger og høiøfrigheds foranstaltninger som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede - dernest tinglyst

1. Arnold Mejers udstedde Panteforskrivelse til Madame Karen S/a/l/ig/ H/er/r General Toldforvalter Garmands paa 100 Rdr, hvorefter er pantsat Gaarden Marøen af skyld 5 løber Smør dat/erit Bergen d/en 30 Octobr/is 1731.

2. Mathias Sivers Dodt udstedde Panteforskrivelse til H/er/r General Toldforvalter Johan Garman paa 50 rdr, hvorefter er pantsat hans i Bøvaagen staaende huuser dat/erit Bergen d/en 17 Decembr/is 1726.

3. StiftAmpts skriver Heibergs brev af 21 Aprilis 1732, hvorudi ligger Cammer Collegii ordre af 5 Aprilis Copialiter at alle de, som ikke haver indløst sine Skiøder for det Kiøbte Kongens gods, skal det strax efterkomme, med designation over samme u-indløste Skiøder.

D/en 1 Maj blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Skatterne *Savit denne Tid Var at bekomme vare an/n/ammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens.

Og blev saa foretaget med [at] uddeele til de fattige indkomme Penger 7 rdr 3 merker.

1. Til Kari Nilsdatter Indre Sæbøe som er Vandfør og ikke kand omgaae og søge Almues men Almuen selv maa søge hielp for hende; 2 merker til hende udlagt og Lensmanden Nils Sæbøe leveret.

2. Til den spedalske Caste leverit til Lensmanden til deris nøtte 3 rdr som derfor skal gjøre leverantze;

3. Brite Knudsdatter Morken som *ikten (gikten?) har sønderbrudt Ryggen paa 2 merker og leverit til Peder Nødtvedt.

4. Anne Nilsdatter Miøs gandske Sengeliggende, leverit 2 merker til Mons Ystebøe;

5. Anne Monsdatter Krybbling paa Helle, leverit 1 mark 8 s/killing til Knud Helland.

6. Botele Birkeland tillagt 1 mark og leverit til Anders Birkeland.

7. Hans Lilletvedt, leverit til ham 8 s/killing leverit til Nils Hougland,

8. Anders Haaland for elendigheds skyld givet 2 merker og leverit til Niels Hougland.

1732: 26b

9. Ingeborg Arnedatter Qvame tillagt 1 mark og leverit til Gregus Sæbøe.

10. Christi Qvidsten tillagt 1 mark og leverit til Halvor Qvidsten.

11. Johannes Ystebøe, i henseende til sine mange børn tillagt 1 mark og leverit Mons Ystebøe.

12. Brite Instebøe tillagt 1 mark og leverit til Nils Sletten.

13. Rangele Toule tillagt 1 mark og leverit til Anders Askeland.

14. Nils i Støen tillagt 1 mark 8 s/killing og leverit til Nils Sæbøe.

15. Til Anne Qvalem 8 s/killing leverit til Joen Qvalem.

16. Ane Norebøe leverit 8 s/killing og til Nils Hougland.

17. Ingeborg Boge tillagt 1 mark, leverit til Gregus Sæbøe.

18. Anne Vaagenæs tillagt 1 mark, leverit Joen Qvalem.

19. Tomes Marrite Givet 8 s/killing, leverit til Anders Birkeland.

20. Synneve Sæbøe 8 s/killing, leverit til Lensmanden Nils Sæbøe.

21. Mari Helle tilsammen tillagt 2 merker og leveret til Knud Helland.

22. Johannes Soltvedt givet 1 mark, leverit til Nils Sletten.

23. Ane Nilsdatter Yttre Sæbøe 10 s/killing leverit til Lensmanden.

24. Anders Strømmes huusKoene 1 mark leverit til Nils Sletten.

25. Kari Daland Givet 14 s/killing og leverit til Magne Daland.

Lensmanden til Kongens interressis beobagt, haver ladet stevne Ole Birkeland, Nils Birkeland, Jens Birkeland, Og Joen Birkeland for indbyrdis klammerie i Vaar paa en Søndag, til Vidne derom Anders Birkeland og Joen Tvedt, alt til Strafs lidelse efter Loven.

Af de indstevnte møtte Jens og Nils og tilstode loulig at Være stevnte for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdene. Joen og Ole Birkeland møtte ikke, ei heller nogen paa deris Veigne; Stevnevidnerne Nils Hougland og Joen Qvalem afhiemlede edelig at have stevnt *Jens (Joen?) Birkeland baade for Sagen og At anhøre Vidnisbyrdene. Ole var ei stevnt for Sagen,

Af Vidnerne møtte ikkun Anders Birkeland, men ei Joen Tvedt; de forrige Stevnevidner afhiemlede at have stevnt Joen Tvedt Med mere end 14 dagis Varsel til at Vidne i Sagen og talte med ham selv. Anders Birkeland møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i Sagen.

Fogeden paastod at det ene Vidne saavit det, ikke anrører Ole Birkeland maatte afhøris, men hvis (hvad?) Anders forklaring angik, derom forlangede hand dette Vidnis udsigende.

Jens forklarede at hand tillige med Nils, Joen og Anders paa en Søndags Morgen komme hjem fra havet 8tte eller 14 dager for Paaske fra Hellesundet fra fiske, til Birkeland, forklarede hand en stor deel om Ole som nu ei imodtaget blev siden Ole ei Var stevnt til gienmæle.

Nils Ville forklare noget, som angik Ole, hvilket ikke dennesinde kunde antages formedelst dend Vedkommende Ole og paagiældende dertil *loulig (uloulig?) har Været stevnt.

Det ene Vidne Anders Birkeland blev derefter fremkaldet og efter Edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: dog blev ei mere antaget end hvis andre paagiældende som paastevnte Vare, angik, men ikke hvis om Ole Kunde udsiges - og efterat Eden for Vidnet Var bleven oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet dends Sandhed Vidne at udsige, aflagde hand sin corporlige Ed, for saa vidt tilladeligt var, sin Sandhed at udsige: og gik hans forklaring meest om Oles uartighed og Jensis og saasom det eene ikke med sammenhæng kand annoteris (Annotere = opptegne, anmerke) uden det andet derunder maa incorporeris, saa kunde indtet af det dennesinde anføris, formedelst Oles ulovlige Stevnemaal baade for Sagen og til at anhøre Vidnerne.

1732: 27

Afsagt.

Efterdi Ole Birkeland dennesinde ei er loulig stevnt, hverken for Sagen eller til at anhøre Vidnerne; Vidnet som er tilstæde Anders Birkelands forklaring ikke heller dessens aarsage, har kundet blevet saaledis protocollerit, som det udsagt er, efterdi Ole, som det meest paagiælder, saavit hands udsigende for Retten har vært at observere af; det andet Vidne Joen Tvedt ikke heller møder, sit sandheds Vidne at udsige og de andre indstevntis forklaring ei heller saaledis Kunde, i mangel af Ole Birkeland[s] ulovlige tilkaldelse, registreris som udsagt er, thi henvises denne sags tvistighed til loulig Stevnemaal og opliuslighed for Retten, baade hvis paagiældende og Vidnisbyrd angaar, da derudi skal vorde handlet hvis louligt og forsvarligt er.

Lars Pedersøn Klokker til Manger, haver ladet stevne Madame Agnete Hofmands med skriftlig Varsel af 16 Apr/ilis 1732 som blev læst;

Mons/ieu/r Danchert Fasmer møtte paa den indstevntis Veigne, og foregav at Klokkeren Lars Pedersøn har den 15 Aprilis sidstleden ved stevnevidnerne Gregorius og Simen Sæbøe ladet stevne Madame Hofmands for nogle ord, som af hende efter hands sigelse skal Være talt og for 2 á 3 Aar siden passerit, saavelsom ogsaa for hans tiende af Sæbøe Kirke, som hand, efter sin formeening, af hende, skal Være betagen; Men som dette forekommer Mad/a/me Hofmands noget underligt 1. I det at Klokkeren, om nogle saadanne ord *skule Være talt, hand det da til neste Ting burde have søgt, 2. I det At hon ikke viste ham nogen tiende at være pligtig, men allene en t/ønne Korn aarlig som ham efter Kongl/ig allernaadigst forordning dat/erit Kiøbenhafn d/en 14 Octobr/is 1695 af hver Kirke aarlig er tillagt at nyde; den hon ham og ikke har benægtet, men ikke alleene ved Vidners beviis, ham aarlig tilbydet, ja end ogsaa paa hans Klageskrift til Velbaarne H/er/r Stift Amptmand von der Osten, ved sin ærklæring, har tilstaaet; hon som da, for disse Aarsagers Skyld, af Stevnevidnerne forlangede Copie af Stevnemaal, fik den dog ikke før inden d/en 16 Aprilis om

eftermiddagen, da hænde en Gienpart blev tilstillet, der nermere teigner sig at Være et Missive til en anden, end som copie af Stevnemaal hænde forhen er forkyndt og som dette da har forvildet hænde i Sagen, begierte hon at Klokkeren Lars Peders/øn først her inden tinge maatte ærklære sig, efter hvilket hon sig skulle Rette, dernest begierede hon, at hænde Laudag maatte foreleggis, da hon ikke alleene contrastevning i Sagen vilde udvirke, mens end ogsaa, de fornødne Documenter til hændis Sags forsvar producere - Copie af Stevnemaallet heller det saa Kaldede Brev, da hende for Klokkeren er tilstillet; bliver ogsaa her i Retten producerit.

Stevnevidnerne Simen Sæbøe og Greguus Sæbøe afhiemlede edelig at først have stevnt hende Madame Hofmands 8tte dager for Paaske fordi hon har indforholdet Klokkeren Lars Peders/øn sin tiende, derfor at møde for Retten og lide Dom og tillige samme tid indstevnt Vidner Lensmanden Nils Sæbøe og Anders Dale til at Vidne paa hvis ord af hænde blev svaret da forordningen om Tienden for hænde blev oplæst; men ei stevnt Madame Hofmands til at anhøre disse nu indkaldede Vidners forklaringer, ligeledis stevnis Gunder Tolleshoug til at Vidne i Sagen men ei Mad/a/me

1732: 27b

Hofmands til at anhøre Vidnet; anden gang 4rde dag Paaske leverit Mad/a/me Hofmands denne nu af Mons/ieu/r Fasmer producerede Copie - hvorom Vidnisbyrdene deris aflagde depositioner gjorde.

Afsagt.

Saasom udi denne Sag, efter Simen Sæbøes og Gregorius Sæbøes edelige, for Retten, aflagde depositioner og er bevislig giort, det den indstevnte Mad/a/me Hofmand allene af Citanten er stevnt, fordi hon har forholdet ham 1 t/ønne Korn af Sæbøe Kirke, men ei til at anhøre disse indstevntes Lensmanden Nils Sæbøes, Anders Dales og Gunder Tolleshougs edelige depositioner; den første gang 8tte dager for Paaske Aften med mindelig Varsel for Kynt og sidste gang 4de Paaskedag med i dag indlagde Copie; thi Kand Retten ikke imodtage nogen forklaring af disse indstevnte Vidner i denne Sag, før end louligere omgang med Stevnemaal handlis; hvis hellers Citanten hovetsagen angaar hans formentlige Korns forholdelse af Sæbøe Kirke, da Vorder det dennesinde imodtaget; imidlertid betagis ikke dend indstevnte tid til neste Ting at faa udvirket contrastevning i Sagen, til Rettens nermere opliuslighed, da og videre skal Vorde handlet hvis louligt er.

Dernest blev leveret af Citanten Lars Peders/øn en af ham selv skreven og verificerit copie dat/erit 16 Aprilis 1732 - item det for høstetinget erhvervede tingsvidne af 30 Nov/embris 1731 - som hand begierte tilbagers igien og ham for Retten blev tilbagestillet.

Erik Kaallaas, Mons Tiore, Ole Boges Søn Elling Olson, stevner Nils Heggøen fordi hand haver laant 60 Rdr til Johannes Qvidsten og dem skall have faaet til bagers, omendskiønt de før hand søgte dem udi Stervboden skal Være betalt;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne; og ikke heller Var dette hans Værneting; thi maatte Sagen udsettis til Nils Heggøen til sit Værneting indstevnis.

Dito haver ladet stevne *Halver Halvor* Qvisten for at betale dem Rettighed af Laxevaagen Qvisten af den part hand *hand sidder, og aarlig afgift deraf heller deraf at Vige.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag, og henstillede sig under Rettens skøn, at Ville give *give hvis (det som) Retten billigt fant; Retten tilspuurte hvis af Vaagen tilforne betalt er? svaret af halve Vaagen 1 rdr; Halvor den indstevnte blev tilspuurt hvad hand af Vaagen budet haver aarlig? svaret 4 merker for sit halve brug; Halvor blev tilspuurt, om hand haver sin bøkelseddel med sig? svaret nej:

Citanterne blev tilspuorte om de Kunde beviise *af (at) samme afgift har været givet af samme Vaag, som de søger? hvortil de svarede: Mikkell Dale og Eli Lunde, som ikke dennesinde ere indstevnte;

Thi udsettis Sagen til neste Ting at samme Vidner Kand afhøris til nærmere oplysning.

Hans Otteson har ladet stevne Joen Nils/øn Sylte for rede forstrakte Penger af S/a/l/ig/ Leonarts Weigner 3 merker og Ole Sylte af samme bekommet $\frac{1}{2}$ tønne Malt for 5 merker 8 s/killling, samme at betale med Processens bekostning.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode Stevnemaalets loulige forkyndelse og benegtede gielden og derpaa erbød deris Eed at Ville aflegge. Retten tilspuorte de indstevnte om

1732: 28

de med god Samvittighed Kunde ved Ed fralegge sig Sagen det de hverken ved dem Selv eller deris folk, tienere heller Naboer haver nogensinde hentet dette fordrende og det bekommet? hvortil de svarede, det de det gjerne vilde:

Paa Citantens Veigne møtte Peder Bejer og begierede Sagens udsettelse til nærmere eftersiun førend de bleve til eds tagne, som Retten consenterede.

Yttre Sæbøes underliggende Sildevaag ved Havrevaagen Kaldet, $\frac{1}{4}$ part ansat for 12 s/killling, som de ere fellis i med Landvig og Aadland i Herlø Schibbrede, Kand ei svare mere paa denne part end 6 s/killling.

Qvisteen Laxevaag Aarlig 3 merker - Om denne Vaag blev forklaret af Almuen, at naar den forbigangne tid ei blev fordret for og Ejerne Succurrerede Leilendingerne i afgiften, kunde den efterdags svare aarlig $\frac{1}{2}$ Rdr.

Boges Laxevaag haver fordret for den anden og sidder udi fordret for den anden, dog ikke af saa fuldkommen bonitet som den første Kand ei taale aarlig højere end 2 merker.

Mangersnæs underliggende huusmandssæde ansat aarlig 3 merker, faar svare det saalenge det beboes.

Birkeland Sildevaag aarlig ansat for 48 s/killling - har været i mange Aar gandske Uviis og med megen stor bekostning maa drivis, Kand ikke taale højere, om den aarlig skal svare end 2 merker.

Qvalems Laxevaag og Sildevaag begge lagde for nemblig LaxeVaagen 24 s/killling og Sildevaagen 3 merker - dette beklagede Almuen at Være gandske for haart, thi Laxevaagen i sig selv er af gandske ingen Værdie og samme Vaag som Sildevaagen og ligger meget Vanskelig, thi om de begge skal settis Kand de ei meere ansettis end for 3 merker aarlig - tilsammen.

Marøens tvende Sildevaager Kaldet Qvalmoe og Strømsundet; ansat for aarlig afgift 3 merker; om disse Vaager haver været trette som d/en 22 Apr/ilis 1723 for oberhofRetten og 6 Maj 1726 for højeste Ret udviser, at Qvalems opsiddere har fri fiskerie for sit Land og Marøen for sit, saa hver af dem her udi Qvalem og Marøen skatter helften.

Sylte, Risnæs og Willanger underliggende Sildevaag ansat for 48 s/killling; af denne Sildevaag kand svares den ansatte taxt, men efter en Nams dom efter afgangne da Værende

Laugmand Blixes udgivende af 24 Januarij 1700, exseqverit d/en 13 Febr/uarij sam/m/e Aar, er denne Sildevaag tillige med Risnæs og Willanger, som samme gaardis rene ejedom, bleven udlagt og tildømt S/a/l/ig/ Peder Lem, saa at Indsylte og Udsylte sig deri ei noget skal reigne.

Willanger underliggende huusmandssæde aarlig ansat 16 s/killling udi Engeslette Skat, Kand svare samme paalagde Skat.

Af disse pladser ere ikke til fogeden Lem allerringiste skilling betalt til denne tid, ei heller af Vaager.

Fogeden Heiberg tilspuurte Laugrettet og Almuen om noget Vrag *de Aar 1726 herudi Skibbredet blev funden og bierget? hvortil blev svaret: at det Aar aldeelis intet er faldet.

Item tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet, om dem ikke er vitterligt, hvor langt det er fra Alvestrømmen til dette sted? svaret 1 Miil: og om de andre tvende svaret som forrige.

1732: 28b

Anno 1732 d/en 2 Maj, er holdet Almindeligt Vaar- restantz Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Anders Heiberg Bøigdelensmanden Mikkell Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Werraas, Knud Rise, Hemming Saltnæs, Jan Træland, Aamund Litlehofde, Halver Hundven, Iver Marraas, Knud Fieldanger med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først Tinglyst, alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, samt høiøfrigheds foranstaltninger som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede - dernest tinglyst:

1. Jacob Knudsøns Qvalvaags udstedde bøxelseddel til Hans Olsøn paa 1 p/un/d 3 merker Smør og 18 Kander Malt [i ??], item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 7 Martj 1732.
2. H/er/r Nils Schiøttis udgivne Pante obligation til Mads Madsøn paa 100 Rdr; hvorforre er pantsat til special underpant 3de Lindaas Kirker, nemblig Lyrens, Lindaas og Østrems dat/erit Bergen d/en 27 Aug/usti 1728,
3. Lucas Steen, Ingeborg Busch, Ole Steen, Mikkell Steen og Isak Holtermands udstedde Skiøde til Madame Abel Margrete S/a/l/ig/ H/er/r Christen Kraags paa Gaarden Oenæs af skyld 1 løb Smør 1 tønne Malt, med videre, samme Skiøde indeholder, dat/erit Bergen d/en 28 Febr/uarij 1732.
4. Arnoldus de Finis udgivne bøxelbrev til Gregorius Lars/øn paa ½ pund Smør udi Dyrnæs, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit Røsetter d/en 28 Martj 1732.

Aaraas og Sætres underliggende Sildevaag aarlig Ansat for 48 s/killling; Kand svare ikkun for ansatte taxt, som den er sat for 2 merker 8 s/killling i henseende til Uvished og bekostning.

Lerøens Sildevaag aarlig ansat for 48 s/killling. Kand svare som ansat er for.

Rongeværs Laxevaag, 1 rdr aarlig ansat for: dette siunis Almuen at kunde svaris af, naar aarenis Vanskelighed confronteris; om det hellers fra dette Aar maatte tage sin begyndelse.

Koursøens Laxevaag aarlig ansat for 3 merker - Kand svare denne afgift naar Leilendingerne maa bruge det.

Qvalvaags huusmandssæde aarlig ansat for 3 merker; faar svare det, saa lenge den beboes.

Ulføens huusmandssæde ansat for 3 merker aarlig, Kand svare det, saa lenge det er og bliver beboet.

Hundvens qværn ansat aarlig for 16 s/killig - Kand taale samme 1 mark - som den ansat for.

Og ei deraf det ringiste til fogeden Lem til denne tid betalt.

D/en 3 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvor da blev tinglyst

H/er/r Niels Schiøttis udstedde bøxelbrev til Rasmus Bache som gandske Var forskreven og blev ham tilbage leverit til nye omskrivelse.

Derefter blev efter Madame Danchertsens Enkes forlangende slaget til Auction endeel huuser S/a/l/ig/ Erik Humpen tilhørende paa Fedie som Madame Danchertsen haver faaet til udleg og siunis sig brøsthouden med, nemblig 1 stue og 1 bue, sampt 1 Kaave alle i en bygning opsat med Svaler omkring og 1 Lade i samme bygning Værende, en fiskeskiaa for sig selv staaende (Fiskeskjå = luftig bu til tørking og lagring av fisk), alle anførte huuser tilsammen Vurderit 26 rdr disse huuser blev i dag inden tinge, paa efterskrevne Conditioner opbudne -

1732: 29

først at hvo som bliver kjøber til samme huuser betaler dem inden 6 Uger med Klingende Myndt inden 6 Uger; og stiller for sit udlovede bud sikker Caution - og hvis Pengene ikke til den tid bliver betalt, kommer det paa den Kjøbendis egen risiko til ansvar om noget ved nye auction formedelst mislig betaling kand komme til afKortning.

2.

Hvad nu Kjøbis vorder for den Kjøbendis egen risiko, ifald, det Gud naadelig afvende, nogen ulykke derpaa kunde slaaes.

3.

Pengene betalis til Madame Dancherts/en.

4.

Den Kjøbende svarer selv auctions provision, stemplet papir og Skiødets bekostning.

Først indsat alle for 26 [rdr] ingen bød, siden indsat for *26 rdr, men ingen vilde derpaa byde; thi blev Auctionen for denne gang ophævet.

Dernest blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden ladet stevne Mons Kaalaas for resterende Bøder til de fattige 2 lod Sølv - samme ved fornyelsis dom at betale og processens Omkostning erstatte.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne, efter paaraabelse.

Stevnevidnerne Arne Bruvold og Iver Træland afhiemlede edelig at have givet ham med i gaar var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham Selv.

Fogeden Heiberg paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting som Retten biefalte.

Dito haver ladit stevne Mons Halsteens/øn Kaalaas for resterende idømte Bøder d/en 6 Apr/ilis 1728 3 merker, samme at betale og Processens omkostning erstatte - og dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne efter paaraabelse.

Stevnevidnerne afhiemlede, nemlig de forrige at have stevnt ham samme tid som for første Sag og talte med ham selv.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Ane Halvorsdatter stevnt for resterende egtebøder paa sin lod siden hendis Mand derfor er frie som er soldat Jens Ols/øn og svare 1 rdr 12 s/killling,

Den indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans eller deris Veigne.

Stevnevidnerne afhiemlede, nemblig de forrige Iver Træland og Arne Bruvold, At have stevnt Mand og Koene for denne Sag og til dette Ting, med i gaar Var 14 dagis Varsel og talte med Koenen Ane Halvorsdatter.

Fogeden Heiberg paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte, som Retten consenterede.

Tollef Botelsøn Regeraas er stevnt for resterende Bøder 4 rdr samme at betale og Processens Omkostning erstatte;

Dend indstevnte møtte for Retten og beklagede sin Uformuenhed og stillede til Caution for sig Peder Mikkels/øn Hundven som selvskyldner til Sommer Tinget at betale for den indstevnte, som ogsaa selvvillig det for Retten indgik; thi eftergav Retten den indstevnte sin Gebyre, i henseende til hans fattigdom.

Afsagt.

Saafremt denne frivillig af Peder Hundven her for Retten indgaaende Caution for Tollef Regeraas for 4 rdr ikke inden Sommertinget af Cautionisten vorder betalt, bliver den ved dom og Nam hos ham exsequerit, med regres til Tollef Regeraas igien, for ald den skade hand formedelst sin Caution hos ham Kand lide, paa louligste Maader at udsøge.

1732: 29b

Kari Monsdatter Oenæs er stevnt til Bøders erleggelse for begangne Lejermaal med Soldat Anders Mons/øn Oenæs;

Anders Mons/øn Onæs møtte for Retten og producerede sit Allernaadigste obtinerede (opnådde) Konglige bevillingsbrev af 24 Decembr/is 1731 at maa ægte Kari Monsdatter og eftergivet dem deris forseelse; thi bliver de ogsaa af Retten for bøder i allerunderdanigst følge af Allerhøist bemelte brevs indhold, for bøder delibererede.

Aaggete Kaaredatter er stevnt for resterende idømte Bøder d/en 26 Novembr/is 1729 2 rdr 1 mark - samme at betale og Processens Omkostning erstatte.

Dend indstevnte møtte for Retten, sigende sig intet til bøderne nu at have til at betale med, ei heller kunde faa nogen som for hælde vilde Cavere at hon det igien hos dem kunde optinere saa paastod fogeden Dom til betaling for resterende 13 merker danske.

Afsagt.

Aagete Kaaredatter, som nu for Retten ikke betaler det søgende, heller derfor efter Rettens forslag er god for at stille Caution, tilfindis at betale de endnu resterende og d/en 26 Nov/embris 1729 idømte Bøder 2 rdr 1 mark inden 15 dager under Nam.

Lensmanden Mikkell Berraas haver ladet stevne Peder Hundven, Jacob Hundven og Halvor Hundven fordi de haver nedlagt ting brevet i 8tte dager, for samme motvillighed at lide straf.

Peder Mikkelsøn Hundven møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag - Halvor Hundven møtte ogsaa og forklarede at samme brev Kom til ham een Mandags Morgenen og hand lod sin dreng bære det til Jacob og Peder Hundven, og hands dreng vilde hand lade fare med, men drengen kom hiem sigende at de ei vilde fare formedelst Veiret var ondt og meente at det skulle kunde komme over om Dagen efter, siden fik at Vide at laaeg det endnu hos Jacob Søndagen derefter og endnu vilde lade sin dreng med dem fare, da kom bud at samme var afkommet; Jacob tilstod at dennes forklaring sand er; Peder formeente at efterdi hand som Soldat fører altid de militaire ordres og derom skulle Være indbyrdis forlig, af den aarsag holt hand sig frie for denne Sag.

Fogeden paastod Dom efter Loven formedelst Tingbrevets forsømmelse og otte dagis nedleggelse.

Afsagt,

Saavit Retten af denne act udfinder og efter den examination som gjort er og tilstaaelse af Parterne, saa er og bliver skylden udi denne forsømmelse ved ting brevets nedleggelse allene hos Jacob Hundven, thi Halvor Hundven har ei allene ved sin tiener ladet det tilbære til Jacob og Peder, men end ogsaa ladet tilbyde sin hielp, eller tieners hielp til at føre brevet over Sundet; Peder Hundven, som Soldat forklarer, at saadan forligte imellem granderne er ingaaet, at alle militaire ordre ved ham allene forskaffis, hvorimod de haver excluderit ham fra de Civile ting, saalenge hand soldat er, som ogsaa tilstaaes; da som Jacob Hundven herudi haver forsetlig Viis forseet sig imod Lovens 1ste Bogs 3 Capit/ul 9 articul, saa bør hand bøde for denne hans overhørighed til Kongen 1 qvintin Sølv for hver Mand, som \bevislig/ paa den Vei er *er Kommen til tinge og erstatte denne Processis Omkostning til Lensmanden Mikkell Berraas med 5 merker 4 s/killig, alt at udredis og betaldis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anders Monsøn Soldat, som haver erlanget Kongl/ig Allernaadigste Brev af dato Frideriksbergs Slot af 24 Decembr/is 1731 at maa ægte Kari Helgedatter, omendskiønt de er hin

1732: 30

anden som nærsødskende Barn beslegtede, og begierede at hands tvende indkaldede Vidner Peder Hundven og Iver Træland edelig maatte afhøris og deris forklaring om deris slegtsskab antagis til tingsvidne for ham;

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i denne Sag og efter edens afleggelse om deris sandfærdige Vidnisbyrd et efter andet edelig og enstemmig udsagde: at Anders Monsøns faderfader Anders Vaage og Kari Helgedatters Moderfader Iver Fieldsende vare Sødskende, og saaledis Anders Monsøn og Kari Helgedatter hin anden i 3die lige leed beslegtede og ei nermere enten i Svaagerskab heller Slegtsskab hin anden paarørende.

Citanten begierede hvis for Retten er passerit beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Fogeden derefter tilspuurte Laugrettet og Almuen om hvor langt det er fra Brude Knappen til dette Tingsted? hvortil blev svaret over en Miil. 2. Om ikke 4re Mænd for fogeden og 4re Mænd for Sorenskriveren er betalt 4 s/killig Milen? hvortil blev svaret ja, baade nu og altid upaaklagelig. 3. Om Rettens betiente kand komme afstæd med ringere folk? svaret, at de vel behøver og oftest bruger flere, men aldrig med ringere kand afstæd Komme; 4. Om ikke S/a/l/ig/ fogeden Lem altid for Sorenskriveren og sig betalte for hver 4re Mænd 4 s/killig Milen? hvortil de svarede: at aldrig nogen mand sin betaling derudi har feilet.

Fogeden begierede hvis for Retten passerit Var beskrevet til tingsvidnes erholdelse, som Retten consenterede.

Fogeden Lem tilspuurte Laugrettet og Almuen om noget Vrag af dem er fundet eller bierget her udi Schibbredet det Aar 1726? hvortil de svarede: at det Aar aldeelis intet er fundet;

Fogeden begierede hvis for Retten passerit er beskrevet til Tingsvidnis erholdelse; som Retten approberede.

Anno 1732 d/en 5 Maj, er holdet Almindeligt Vaar- Restantz- Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue udi Scherjehavn, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Anders Heiberg, Bøigdelensmanden Peder Hendriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Hans Undertun, Erik Hosteland, Aamund Duesund, Hans Hans/øn Dale, Jørgen Wesetviig Lars Øfre Ostgulen, Lars Miømjøn, Knud Mittun, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, samt høiøfrigheds befalinger og foranstaltninger, som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede - dernest tinglyst

1. Nils Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Rasmus Anders/øn paa 1 p/un/d 3 merker S/mør udi Birknæs, uden reversen at anvise, dat/erit Hopsgaard d/en 8 Aprilis 1732.

2. Ditoes udstedde bøxelbrev til Ole Mikkels/øn paa 1 p/un/d 3 merker S/mør udi Birknæs, uden reversen at anvise, dat/erit 8 Aprilis 1732.

3. Giertrud de Finis udstedde bøxelbrev til Anders Andersøn paa Gaarden Kochsøen af skyld 1 p/un/d S/mør, item reversen af Leilendingen udgivet, dat/erit 5 Januarij 1732.

1732: 30b

D/en 6 dito blev Retten igien sat med foranførte paa samme sted udi forhen Specificeredis hosværelse hvorda blev tinglyst

Madame Catharina Stabels udstedde Skiøde til H/er/r Mattias Stabel paa Gaarden Sætenæs af Landskyld 1 løb 1 p/un/d Smør, med underliggende SildeVaag og alle andre herligheder, hvorføre er betalt 60 Rdr, dat/erit 6 Maj 1732.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde var at bekomme vare annammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe, efter ordre af fogeden ladet indstevne Synneve Andersdatter, som tilforne haver udlagt Peder Pedersøn til sit Barns fader, og ham til

Veddermæle, sam/m/e horeries synd at gotgiøre, saasom de begge deris anden forseelse udi samme Synd begaaet haver; og i hvorvel Synneve Andersdatter sine Bøder haver erlagt 6 rdr efter forrige afsagde Dom, saa vil dog dennesinde barnets fader bevisses - alt til bøders erleggelse efter Loven.

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig Stevnemaal - og blev Synneve tilspuurt om hon endnu Vedbliver ved den forrige bekiendelse som hon før har gjort, at Peder Peders/øn Steene er hendis Rette Barns fader; Peder Pedersen angav sin uskyldighed; og vilde gjerne giøre sin Ed, ei \at/ have haft legemlig omgiengelse med hende. Synneve blev tilspuurt naar Peder hafde omgiengelse med hende,? svaret: om høsten udi udladen: og hafde brugt den tid de ord, at hvis hand hafde 10 qvindfolck med at giøre, skulle det ej bide paa, og siden den tid ud paa Vaarene, og ei med andre at have at bestille uden med Peder, men ei lovet hende egteskab.

Peder Steene blev tilspuurt om hand ved at give andre skyld for denne gierning? hvortil hand svarede: nej: og efterat Eden for ham blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet sin Salighedz Velfært at betænke, blev hand ved sit forsæt, ved Ed at vilde frasværge sig Sagen, i hvor mange persuasioner (overtalelser) og forestillelser, end ogsaa Retten ham gjorde.

Fogeden satte i Rette, at som qvindemennisket Synneve Andersdatter, nu her for Retten, udi indstevnte Peder Peders/øns nærværelse, saa tydelig, har overtydet ham, baade tid, stød og gierning, hand og tilforne udi Lejermaals forseelse er befunden og ikke kand nægte at hand jo har søgt seng med hende en nat, saa vilde fogeden paastaae, at hand ikke til den tilbudne Ed bør admitteris, for derved at frelse hands Siæl og Samvittighed, men at hand, for begangne Lejermaal bør dømmis efter Loven.

Afsagt.

I hvorvel fogedens paastand hensigter til Siæle frelse og Retten det samme den indstevnte saa tydelig har forholdet for Retten, som skee kunde, med alle de persuasioner og tilskyndelser at Redde siælen frem for alting; saa dog, efterdi hand Peder Peders/øn, saa fremturende, vedstaar og veddersiger Synneve Andersdatters ham paalagde beskyldning, at hand aldrig har haft legemlig omgiengelse med hende; hon ikke heller kand bevise ham nogen giernings øvelse over, som en tilforne falden og berygtet, saa tilfinder Retten ham, følgelig Lovens bydende at fralegge sig Sagen med sin Ed, paa denne maade, det hand ved sig frie, aldrig at have haft med hende Synneve Andersdatter, nogen Kiødelig Le-

1732: 31

gems omgiengelse til barneavling, heller paa saadan maade, hvorved børn Kunde avlis, da videre skal kiendis hvis Ret er.

Fogeden endnu derefter proponerede for Peder Peders/øn at hand hellers ville see Bøderne modererit, ja gandske frelst end hands salighed forspildt, hand skulle endnu betænke sig; men Peder Peders/øn Vedblev forrige at fralegge sig Sagen ved Ed.

Og derpaa aflagde Peder Peders/øn sin corporlige Ed for Retten det hand aldrig med Synneve Andersdatter haver haft nogen legemlig omgiengelse, hvorved og paa hvad maade, end Børn Kunde avlis.

Afsagt.

Efterdi Peder Pedersøn, for Retten haver aflagt sin corporlige Ed, imod alle de persuasioner Retten ham, som acten udviser, har forestillet, til siæle frelse; det hand aldrig paa nogen maade, hvorledis bereignis Kunde, med Synneve Andersdatter har haft legemlig Samqvem eller omgiengelse, hvorved børn kunde avlis, saa viger hand dennesinde udi denne Sag, Sagesløs \for Synneve Andersdatters Sigtelse/ og reserveris Retten videre tiltale til Synneve Andersdatter, formedelst vrang angivelse om Barnefader.

Nils Myhre haver ladet stevne Anders Myhre, fordi hand haver beskyldet ham Citanten for at have taget 3de Melkekoller fra ham, som den indstevnte skal have mist; til vidne derom Torkield Kiellevold og Joen Undalsvigen, alt til strafs lidelse efter Loven og Processens omkostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Lensmanden Peder Henriksbøe og Skafferen Anders Glosvig afhiemlede edelig at have givet ham i mandags Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv og tillige at anhøre de indstevnte Vidner.

Vidnerne møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen, for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed under straf at udsige: og først fremkaldet

Torkield Kiellevold som edelig udsagde: at have seet Nils Myre med tvende Asker eller Melkekoller bære ned i sin Baad, men hvem samme Melke asker ejede ved hand ikke og møtte hand Nils med samme Asker som sagde sig at Ville fare ud til Klokken; og siden vare de paa KirkeVeijen, da spuurte Anders Myhre ham om ikke Nils Myre hafde baaret nogle Melkekiørler til deponenten? hvortil deponenten svarede d.....(?): hvorpaa Anders end Videre svarede, haver Nils baaren nogle Kiørler til Eder saa vil jeg betale dem hvor dyre de ere, saasom jeg ei vil miste dem, men den tid denne tale skeede Var ei Nils med paa baaden; ei heller Joen Undalsvigen, hvorpaa Anders svarede: hand har meget tilholdt borte hos os nemblig Nils Myhre:

Det andet Vidne Joen Undalsvigen fremstod dernest og edelig udsagde: at Anders Myhre sagde til ham deponenten at have mist 3de Melke asker og ingen anden tog dem end Nils Myhre, og at have tvende Mænd som saae paa at hand gik til Siøes med dem - men ei nafngav

1732: 31b

dem, intet Videre at afvide i denne Sag.

Fogeden erindrede om Lavdag for den udeblivende.

Afsagt.

Anders Myhre som nu er loulig stevnt og \ei møder eller Svarer til Sagen/ efter Laudags foreleggelse forelægges til neste ting at Møde og svare for sig, sampt at ærklære sig imod de allerede førte Vidner, heller om hand andre haver til veddersigelse da dem at lade indkalde, hvorda skal videre handlis hvis Ret er, og hvis udeblivelse, efter videre stevnemaal af ham skeer, endelig dømmis i Sagen.

Wadtsvigs engeslette Schat, Scherjehafn Kaldet, aarlig ansat for 12 s/killing faar svare samme ansatte taxt.

Birkenæs huusmandssæde aarlig ansat for 3 merker; Kand svare samme ansatte taxt.

Grimens huusmandssæte ansat aarlig for 3 merker; dette Aar er 1729 overdraget en enroullerit Matros og allerunderdanigst formeener at nyde den dennem allernaadigst bevilgede friheder og for denne Skat at blive delibererit.

Undalsvigs underliggende huusmandssæde ansat aarlig for 3 merker; dette plads har og Værit til 1729 aars udgang beboet af en enroullerit matros og nu af en anden huusmand beboes og kand svare denne Skat.

Eides underliggende 2de aargangs qværner ansat aarlig 1 mark for enhver; er gandske ruinerit af Vandets udløb, men nu maa leje qværne Melder andenstedz, saasom grunden er gandske fordervet.

Frøsetters underliggende Laxevaag ansat aarlig for 1 rdr; er gandske Uvis, usikker og upaalidelig, sampt aarvandt og umuelig kand stoppe heller nogensinde holde noget eller Veld vedlige; skulle den svare noget, saasom den dependerer allene af tørre Aar, som her ikke indfalder, kand den ikke højere svare, end aarlig 2 merker.

Sandnæs underliggende huusmandssæde aarlig ansat 3 merker; kand svare samme antaxt.

Og af disse pladser er ei til denne tid ringiste Skilling betalt til S/a/l/ig/ fogeden Lem.

Dernest tilspuurte fogeden Heiberg Almuen om det Aar 1726 noget Vrag her er falden i dette Skibbrede, heller af dens Almue bierget? hvortil blev svaret: nej: aldelis indtet dette Aar af dem fundet, langt mindre bierget.

Item tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen hvor langt det er fra Kilstrømmen til dette Skifte sted? svaret: halvanden Miil. 2. Om ikke hver mand som har skydset fogeden og Sorenskriveren har nødt for hver 4re Mand 4 s/killig miilen? hvortil de svarede: at baade nu og tilforne ere saadant skeed. 3. Om mand Kand Komme frem med mindre folk? svarit: flere behøves, men aldrig mindre Kand havis. 4. Om ikke salig fogeden Lem ligeledis tilforne som nu for sig og Sorenskriveren, haver betalt for hver 4re Mænd 4 s/killig Milen? hvortil de svarede: at ingen paa oprigtig betaling derudi Kand Klage, men alting rigtig med Rede penger betalt.

Anno 1732 d/en 10 Maj, er holdet almindeligt Vaar, Restants Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Eide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Anders Heiberg, Bøigdelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Kalsaas, Mons Heggertvedt, Ole Heggernæs, Johannes Kalsaas, Johannes

1732: 32

Hindenæs, Johannes Echanger, Mons Yttre Hindenæs, Ole Lie; med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede - dernest tinglyst

1. Velbaarne H/er/r Admiral og Stiftamptmand Ulrich Kaasis udstedde ordre til fogeden at assistere General Veimesteren med Skyds og Arbeidsfolk til Vejenes reparation, dat/erit Kiøbenhafn d/en 19 Aprilis 1732.

2. Johannes Halvorsøns udstedde Skiøde til Lars Halversøn paa ½ løb Smør og 12 Kander Malt udi Fyllingsnæs, hvorfore er betalt 37 rdr 3 merker - dat/erit Frøsetter d/en 24 Febr/uarij 1732.

3. Biscop Bornemands udstedde Bøxelbrev til Anders Johans/øn Echnæs paa ½ løb Smør 1 kvarter Malt udi Echnæs, item Leilendingens derpa fulte revers, dat/erit Bergen d/en 14 Martj 1732.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare annammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden, efter ordre af fogeden ladet stevne Anders Nils/øn Molvigen til at betale sine resterende idømte Bøder d/en 24 Junij 1725 9 rdr, og Processens Omkostning Erstatte;

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Knud Molvigen og Anders Mulen afhiemlede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting.

Afsagt.

Anders Nilsøn Molvigen, som nu befindis loulig stevnt for denne Sag og ei møder heller lader svare til Sagen, foreleggis til nestholdende ting at møde og svare for sig, saafremt ei Dom, efter Citantens giørende paastand skal Vorde afsagt.

Dito haver ladet stevne Ole Olsson Biørnevold og hans huustrue Karie Monsdatter Houge at svare de idømte bøder d/en 12 Aprilis 1731 3 rdr 2 merker 4 s/killing sampt erstatte denne forarsagede Processis bekostning.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne,

Stevnevidnerne Magne og Elluf Lie afhiemlede edelig at have stevnt ham for denne Sag og til dette ting, med mere end 14 dagis Varsel og talte med hans Koene;

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting som Retten consenterede.

Nils Sandvigen er stevnt til fornyelsis dom til resterende bøders erleggelse 5 rdr og erstatte Processens bekostning - og stillede sig saa til Cautionister Ole Kalsaas og Mons Heggertvedt som selvskyldnere i Sagen for ham til Olstid først Kommende.

Capitain Højelse haver ladet stevne Iver Ivers/øn Houchøen for uloulig skouhugster udi hans Mark Paddøen til strafs lidelse efter Loven, til Vidner i Sagen Mikkell Lars/øn og Erik Olsen tienende hos Capitain Højelse den tid; og Inger Larsdatter;

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for Denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdene; dend indstevnte svarede efter tilspørgelse at have hugget 6 smaa oldertræer som Vidnerne har seet og haver taget øxen fra ham samme tid.

Paa Citantens Veigne møtte Lieutenant Holch og sette det i Rettens skønsomhed hvad straf hand Kunde fortiene, dog at hans ære herved befries og saadan straf dikteris at hand, efterdags entholder sig fra saadan ubillig adfærd og betaler denne Processis bekostning tilstrekkelig.

1732: 32b

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Dend indstevnte Iver Iversøn Houchøen kand ikke fragaa, det hand jo, uden Citantens villie, tilladelse og permission, haver hugget udi hands Skoug, Paddøen underliggende, hvorved hand havde fortient den Straf, som Lovens 6te Bogs 17 Capit/ul 27 og 28 articler ommelder; dog, efterdi Citantens fuldmægtig H/er/r Lieutenant Holch, ei paastaar den indstevntis ruin heller ære, men henstiller Sagen til Rettens skønsomhed; saa finder da Retten Iver Ivers/øn

Houchøens adfærd saa ubillig, at hand, i henseende til sam/m/e hans adfærd, da hand haver draget øe for øe, og Citantens mark incommoderit (Inkommodere = uleilige, bry), at hand, Iver Ivers/øn for denne hands uskikkelige adfærd, bør bøde til de fattige 1 rdr og erstatte Citanten denne ham tilføjede skade med Landnam 4 merker, samt Processens Omkostning til datum 1 rdr 3 merker, alt at udredis og betalís inden 15 dager under Nam efter Loven. Skulle Iver Ivers/øn Houchøen efterdags betrædis og antreffís i samme Ardbeid og Gierning, da er det en Sag, som, naar den ham da bevislig, kand overtydes, maa straffís med ald den Mulct som Loven, uden exception om saadanne gierningsmænd betyder og declarerer.

Lensmanden Iver Esem haver ladet stevne Hans \Baarsøn/ Echnæs, egtegift Mand for begangne udi hans egteskab Lejermaal med Christi Botelfsdatter, begge i denne deris Synd begangne første forseelse, alt til strafs lidelse efter Loven.

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag - og tilstod paa begge sider deris forseelse, saa at Hans Baarsøn er hendis Barns fader og Christi Botelfsdatter ei at afvide anden fader til sit Barn end Hans Baars/øn og derpaa begge At have udstandet Kirkens disciplin.

Fogeden paastod dom efter Loven over de indstevnte.

Afsagt.

Hans Baarsøn egtegift Mand, som haver endnu sin levende huustrue, der ei fragaar at have udi sit egteskab medens *hans (hand) haver levende huustrue, dog første gang, besvangret Christi Botelfsdatter og være fader til hendis aflede Barn og Christi Botelfsdatter, som ogsaa for Retten tilstaar ei at have anden fader til hendis avlede Barn end gift Mand Hans Baarsen Echnæs og samme Synd, nu første gang begaaet haver; Saa tilfindis Hans Baarsen, følgelig Lovens allernaadigste bydende udi 6te Bogs 13 Capit/ul 25 art/icul at straffís yderlig paa sin formue og *og Christi Bottelfsdatter at bøde for sig, følgelig Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 12 lod Sølv, inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anders Monsøn Aatterstad haver ladet stevne Ole Ellufs/øn Aatterstad fordi hand har fornermet ham udi hands Skouge Ting og derudi hugget ulovlig, meere end hand tilkommer.

Ole Aatterstad møtte for Retten og tilstod at der skal findis tvende Merker, i Skougen og derudi haver Citanten taget feil og hand Kand ej

1732: 33

taale at saadant ham skal skeep efterdags.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 16 Capit/ul 1 articul siger udtrykkelig, at naar nogen beklager sig fornermet paa Jord, Eng Skofskifter etc. med mere, som ikke kand Kiendis paa førend besigtelse, Siun og grandskning skeep, da skal Sorenskriveren med 6 Mænd som fogeden opnefner, komme paa aastæderne og der grandske og besigtige hvorledis det haver sig der med; naar nu denne forretning af Retten exigeris, da skal derudi skeep, efter loulig omgang, hvis louligt er.

Ole Olsøn Echnæs, haver ladet stevne Johannes Ivers/øn Echnæs, fordi hand haver oprotet hans ager efter hand var Spat og Saaet, til strafs lidelse for samme og fordi dend indstevnte *hans (haver) beskyldet ham for Tyverie at have staalet den indstevntis Bøe og benøttiget sig den til sin Ager og Agerdyrkning, til Vidne derom Lars Echnæs, Vemmend Echnæs huusmand sammestds; og Hans Echnæs og Magne Hindenæs - med reservation at føre flere.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 16 Capit/ul 1 art/icul henviser samme Sag til Aastæden hvor derpaa skal Kiendis, naar parterne det exigerer hvis Ret er.

Rector Magister Jacob Steensen haver ladet stevne Adskild Ivers/øn Moe for resterende Landskyld for 1731 af 18 merker Smør 1 ½ Vaag Næver efter hands Specification 1 rdr 5 merker 4 s/killling - med Processens Omkostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; og forklarede at have budet ham Landskylden men ei saa meget som exigeris. Dend indstevnte blev tilspuurt Om hand ei bruger 18 merker S/mør og 1 ½ Vaag Næver? hvortil hand svarede jo: og mener at de ei skulle give saa høit som dem krævis efterdi formændene ei haver fordret meere af dem end *12 merker af hver Vaag Næver, saa og at *Ardbeidspengene falder for høit.

Paa Citantens Veigne møtte Magne Esem og paastod dom efter Loven.

Afsagt.

Naar Retten haver efterseet matriculen og Landskyld forordningen af 3 Octobr/is 1685 saa findis det, at af en Vaag Næver bør ydes i Landskyld aarlig 2 merker 4 s/killling, om Smørret er ingen dispute, thi deraf betalis enlig 3 s/killling marken; nu søger ikke Citanten Magister Steensen mere i Landskyld end Lov og forordning sampt Matriculen dicterer, men hvis Ardbeidspengene angaar, da mentioner[er] Loven, at deraf af Løben ei bør tagis meere end Lovens 3de bogs 14 Capit/ul 23 articul om/m/elder, nemblig 1 mark af Løben som er paa denne part 8 s/killling, og saaledis hands Landskyld med skyds \og andeel 3dietage/ aarlig 1 rdr 1 mark 4 s/killling, hvilket hand tilfindis at betale Citanten Magister Jacob Steensen inden 15 dager med 1 rdr i Processens til datum anvente Omkostning under Nam efter Loven.

Iver Ellefsen tilbød sig at betale efter forrige dom, Mons Ellefs/øn og Lars Peders/øn ligesaae.

Dito søger Johannes Mogens/øn Moestrøm for resterende Landskylder for Aar 1730 og 1731 af 9 merker Smør 3 Vaager Næver aarlig med Landskyld 3dietages andeel og Ardbeidspenge, samt flötning 2 rdr 1 mark 3 s/killling, tilsammen 4 rdr 2 merker 6 s/killling og erstatte Processens bekostning.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaaletz

1732: 33b

loulige forkyndelse og tilstod at Være skyldig det søgende, men siunis at det søgende er formeget, saasom de tilforne udi H/er/r Anders Garmands tid, ei haver betalt mere af heele gaarden end for ½ løb Smør.

Magne Esem paastod Dom efter Loven med Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efter Lov, forordning og Matricul bør denne indstevnte ei mere svare aarlig, end skyds, arbeids og 3diedeel 3dietage end 2 rdr 5 s/killling og som hand er Citanten Magister Steensen skyldig 2de aars Landskylder for 1730 og 1731 med andeel 3dietager 4 rdr 10 s/killling, saa tilfindis hand, Johannes Moestrøm samme at betale Citanten Mag/ister Jacob Steensen med 1 rdr i Processens til datum anvente omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest fremstillede sig for Retten Anders Johans/øn Jellesvig, som haver erlanget deris Maj/este/ts allernaadigste Brev og bevilling af dato Frideriksbergs Slot d/en 7 Decembr/is 1731 at maa egte Synneve Monsdatter Søre Qvinge omendskiønt de ere hin anden i andet og

3die Leed beslegtede, og begierede, at hans tvende indkaldede Vidner Ole Johans/øn Tofte og Knud Olsøn Wæland, maatte edelig afhøris om deris Slegtskab, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde: at Anders Johansøn Gillesvigs fadermoder Brite Gillesvig og Synneve Monsdatters fader Mons Qvinge, vare Sødskende og saaledis Anders Johansøn Gillesvig og Synneve Monsdatter hin anden udi andet og 3die Leed beslegtede og ei udi Slegtskab heller Svaagerskab hin anden var mere henrørende;

Citanten begierede hvis for Retten passerit Var beskreven, til tingsvidnis erholdelse.

Afsagt.

Dette begierte tingsvidne bevilgis Citanten Anders Johansøn under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse.

Dernest blev indsat en Kaaberkiedel af Veigt $\frac{1}{2}$ Vaag á marken 13 s/killling og blev tilslaget Mons Ivers/øn for 16 *merker (skilling) marken, auctions provision *et (etc?) 1 mark 8 s/killling, beholdning 5 Rdr 4 merker 8 s/killling.

Dernest blev ved fogeden Heiberg fredlyst Lensmanden Iver Esems tilhørende Skoug under gaarden Grøsvig for alles hugster og for Retten divulgert,

Siden blev uddeelit Inger Qvingis og Ingeborg Qvingis idømte bøder til de fattige hver 1 rdr tilsammen 2 rdr til de fattige efter Almuens angivende til de nødtrengende:

Brite Nore Qvinge som er Sengeliggende 2 merker, leverit til Johannes Hindenæs.

Til Lars Anders/øn Biørsvig 1 mark, leverit til Iver Esem.

Til Ane Helleland 1 mark leverit til Iver Esem.

Til Johannes Heltvedt og Koene som var Sengeliggende 2 merker, leverit til Lensmanden Iver Esem.

Til Eli Jordal som er sengeliggende 1 mark 4 s/killling leverit til Johannes Hindenæs.

Til Arne Lille Aardal 1 mark leverit til Nils Rommerem.

Til Inger Hope som er blind 1 mark 4 s/killling leverit til Ole Tofte.

Til Helge Miøanger 1 mark 4 s/killling, til Ole Tofte.

Til Inger Røe 8 s/killling, leverit til Lars Askeland.

Til Siri Nerraas 4 s/killling leverit til Ole Tofte.

Til Ane Myhr 6 s/killling - leverit til Johannes Hindenæs.

Til Siri Farristved 5 s/killling, leverit til Ole Aatterstad.

Derefter proponerede fogeden for Almuen om noget Vrag af dette Skibbredis Almue er fundet og bierget det aar 1726? hvortil de alle enstemmige svarede nej.

1732: 34

Ligeledis tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet hvor langt det er fra Scherjehafn til dette Tingsted, svaret: 6 Miile; og til de forrige 3de qvæstioner svaret: som forrige Schibbredis Almue svaret haver.

Sluttelig blev examinerit om tvende qværner Søre Qvingis underliggende qværn aarlig 1 mark 4 s/killling, Kand svare det, og Biørsviigs underliggende qværn, aarlig 1 mark 4 s/killling Kand og taale det; og efter tilspørgelse blev svaret at ei deraf til denne tid til S/a/l/ig/ fogeden Lem, ringiste skilling deraf er betalt.

Anno 1732 d/en 12 Maj, er holdet Almindeligt Vaar- Restantz- Skatte og Sage-Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa gaarden Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Anders Heiberg, Bøigdelensmanden Nils Hannestvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Torkield Mossevold, Siur Mielstad, Johannes Hustrulie, Nils Blegeli, Ole Nore Mielstad, Johannes Tvedten, Lars Blegelie, Mons Echeland, med mere Ting søgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, samt HøiØfrigheds foranstaltninger, som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede.

1. Anders Garmands udstedde Skiøde til Nils Olsøn paa $\frac{1}{2}$ *t/ønne (løb) Smør og $\frac{1}{2}$ t/ønne Malt udi Søre Mielstad, hvorføre er betalt 45 Rdr dansk courant, dat/erit Bergen d/en 11 Januarij 1731.

2. Fogeden Heibergs fredlysning efter Iver Esems begier paa Gaarden Grøsvigs Skoug for alles hugster, undtagen saavit Leilendingen efter Loven tilkommer, dat/erit 10 Maj 1732.

3. Johannes Olsøn Hemvigens udstedde Skiøde til Anders Johansøn paa 18 merker Smør $\frac{1}{4}$ t/ønne Malt udi Hemvigen dat/erit 12 Maj 1732.

4. Børge Andersen Litlands udstedde Bøxelbrev til Johannes Anders/øn paa 18 merker Smør og 15 Kander Malt udi Noraas, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 12 Maj 1732.

D/en 13 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede blev foretaget med videre, og

Fremstillede sig da for Retten opsidderne paa Gaarden Hannistvedt i Haasanger Schibbrede beliggende, Nils Johans/øn, Anders Johans/øn og Ole Olsøn, som hver bruger $\frac{1}{3}$ deel i gaarden Hannistvedt, nemblig $\frac{1}{2}$ løb 1 mark S/mør tilsammen alles deris brug $1\frac{1}{2}$ løb 3 merker S/mør og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Haldor Fotland og Mons Helland edelig maatte afhøris om den Ulykkelige Vaadelld, som 8tte dager for Juul afvigte aar 1731 nedlagde deris gaardeparters huuser og andre deris ejendeele udi aske og sat dem udi en fattig tilstand igien;

De indkaldede Vidner Mons Helland og Haldor Olsøn Fotland møtte for Retten og et efter andet edelig og enstemmig udsagde: at Nils Johans/øn miste Stuen, boen og Loftet men Loftet ejede Anders fellis udi Et Ildhuus som de alle 3de ejede sammen, end mistede Nils Johans/øn en boe, og et smalhuus med skykke tet hos og meget af deris andre ejendele og alt deris Korn og Klæder med Sølv og Kaabber, Anders Johans/øn mistede Stue med Kiøkken, halve Loftet med Nils og *og 3de parten udi Ildhuuset, og et lidet Loft á parte, og et Smalehuus, med andre hand[s] ejendeele; Ole Olsøn mistede Stue og Kiøkken, end en Stue, 1 Bue, 1 Loft, 1 skykke og $\frac{1}{3}$ part i Ildhuuset med de forrige og ald hand[s] andens ejendeele; saa intet staar

1732: 34b

igien, undtagen floer og Lade og Creaturerne;

Citanterne begierede hvis for Retten passerit Var under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse,

Afsagt.

Det begierte Tingsvidne bevilgis Citanterne under Rettens forseigling beskreven.

Dernest tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen om de noget Vrag det Aar 1726 udi dette Skibbrede haver fundet, heller af dette Schibbredis Almue bierget, hvortil de svarede, at det aar slet indtet er fundet.

Om Skydsen forklarede Almuen og Laugrettet *af (at) fra Eide tingsted til dette er en halv Miil og i øfrige poster som forrige Skibbreder forklaret haver.

Hannistveds qværn haver ligget øde siden taxationen og endnu ei er kom/m/en i stand igien meere end de kand maale til hiem tarft; saasom den ved dom haver maat fløttet fra sit forrige sted;

Fatland haver nu tvende qværner og sat en op i steden hvor Hannistveds qværn før stod, Kand ikke efter Almuens sigende og forklaring svare mere aarlig end 1 mark af hver.

Til videre spørmaal blev svaret, at til denne Tid ingen skilling til nogen af dem betalt er.

Brite Askildsdatter er indstevnt efter forrige tiltale og til veddermæle Ole Stephenson, Nils Aslaks/øn til Veddermæle, og endnu tilstod at Nils Aslaks/øn er hændis barns fader, som nu er skreven til Soldat og udlagt haver hon ham for Præsten til Barnefader.

Thi blev herom sluttet at Præstens attest først skulle forskaffis, før videre herved kunde afhandlis.

Nils Hannistvedt haver ladet stevne Haldor Olsøn Fotland fordi hand skal have sagt til Ole Hannistvedten *af (at) hands pige skulle have taget Brød fra Ole og Baaret ud paa Spongen som Citantens huustrue skulle have modtaget, saadant at afbevisse eller derfor at straffis og Ole Hannistvedt til Vidne derom hvis (det som) af Haldor for ham forklaret er.

Haldor Olsøn Fotland møtte for Retten og tilstod loulig for denne Sag at Være stevnt; men fragik ei at have talt de ord til Ole Hannistvedt, som hand sigtis for; forklarede hellers at Ole Hannistvedt kom til ham og klagede sig over at det ikke gaar ham saa troligt af hans folk som buurde og da falt adskilligt imellem dem, men aldrig at have talt de ord som hand søgis for af Citanten at skal have udsagt, heller dem talet.

Ole Hannistvedt møtte for Retten og erbød sig med Ed at forklare hvorledis passerit Var; dog efter tilspørgelse at intet andet menniske det samme tid hørte og skeede denne tale forleden Sommer i Slotten.

Haldor erbød sig endnu ved Ed at Vilde fralegge sig Sagen, det disse ord aldrig af ham at være talt.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Denne Sags tildragelighed reiser sig heraf, at Ole Hannistvedt har baaren ord til Nils Hannestvedt efter hans sigende af Haldor Fotland hørt forleden Aar sommers tider talt, hvor om Ole Hannestvedt, selv som beskylder er indkaldet til Vidne og derhos efter Rettens tilspørgelse tilstaar, det ei flere end hand samme ord haver hørt af Haldor Udtalt, Nu kand ikke Retten billige at Citanten skal føre beskylderen til Vidne og ei flere Vidner haver; efterdi den indstevnte Haldor Fotland ei allene gandske benegter sigtelsen, som foruden det til første ting burde været paatalt \og/ med loughyldige Vidner beviist, men Haldor Fotland end ogsaa ved Ed erbyder sig at fralegge sig Sagen; og derfor finder Retten mere billig, om, Citanten Nils Hannestvedt hellers siunis sig nogen føje i Sagen at have, at holde sig til Ole Hannistvedt, der sit udsigende selv bør bevise og ikke kand antagis til Vidne, indtil dette af Ole Hannistvedt bliver gotgiort, hvis (det som) hand om *Halver udspreedt haver, kand *Halvor Fotland ikke til nogen strafs lidelse af denne Ret ansees -

imidlertid bør ikke denne ubevislige tale komme hans huustrue til allerringiste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte men være som døde og aldeelis utalte, hvilke ogsaa indtil videre beviis af Retten mortificeris.

Og blev saa uddelit 9 merker som Halver Fotlands Koene var tildømt at betale i for ubevislige ord; og først

Hans Bernæs som fik 1 mark.

Til Steener og Zanderbarbroe givet 2 merker og leverit til datteren.

Til Ingeborg Kroken som er blind givet 1 mark 8 s/killling, leverit til gamble Mons Helland.

Til Thommes paa Klubben 1 mark - leverit til Johannes Huustrulie.

Til Joen Huusmand paa Hammersnæsset 1 mark, leverit til Johannes Huustrulie;

Til Marie huustøes 16 s/killling, leverit til Gutorm Raknæs;

Anders Hans/øn Mielstad 1 mark, leverit til Ole Mielstad.

Til Ane Bernæs 6 s/killling, leverit til Halvor Fotland,

Til Lars paa Klubben 8 s/killling, leverit til Johannes Huustrulie.

Derefter blev oplæst Synneve Andersdatter Fotlands ærklæring og forlig med Haldor Fotland og paaskrevet af hendis Mand dat/erit 12 Maj 1732.

Anno 1732 d/en 14 Maj, er holdet Almindeligt Vaar- Restantz- Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredis Almue paa gaarden Wallestrand, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Heiberg, *Bøigelensmanden Johannes Aschelands og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Knud Vikne, Johannes Nils/øn Øfste Mielde, Siur Borge, Rasmus Reistad, Askild Loftaas, Børge Borge, Thom/m/es Reistad, Nils Aasem, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst, alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, samt høi øfrigheds Befalinger som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede - dernest tinglyst.

1. Copie af Stiftbefalingsmanden, efter ham tilstillede Copie af hans høi grevelige Excellence H/er/r Christian Rantzous ordre af dato Kiøbenhafn d/en 12 Apr/ilis 1732 angaaende at inhibere (forby, hindre) Det unge Mandskab af Land og Søelegger at Chlappere (Eng.: clap = bl.a. stikke, legge i en fart, fare av sted) af Kongens Riger.

2. Rasmus Fieldschal og Erik Børgesøn Fieldschaals udstedde Skiøde til Erik Johansen Rosland paa 8 merker Smør 5 1/3 Kande Malt udi Bircheland, daterit Hoshofde d/en 12 Maj 1732.

3. Capitain Burgrafs udstedde tilkiendegivelse til Leilendingerne paa Søre-Aschelands, at den Gaard Søre Aschelands dem tilbydes til Kiøbs, inden 5 Uger, saafremt den ei til fremmede bliver bortsoldt og de sig selv sig er selve at takke for hvis dem kunde tilslaaes dat/erit Bergen d/en 26 Aprilis 1732.

4. Madame Karen S/a/l/ig/ Garmands udstedde boxelbrev til Johannes Eriks/øn paa 1/2 løb Smør og 1/2 tønne Malt udi Blom, uden reversen at anvise, dat/erit Bergen d/en 28 Martj 1732.

5. H/er/r Giert Gielmeidens udstedde bœxelbrev til Ole Ols/øn Mitmielde paa 18 merker Smør $\frac{1}{4}$ t/ønne Malt udi Mit Mielde, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit Hougs Præstegaard d/en 13 Maj 1732.

6. Ane Cathrine Hiermands udstedde bœxelbrev til Anders Johans/øn Sundland paa 4 $\frac{1}{2}$ merker Smør 3 Kander Malt, udi Sundland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 12 Maj 1732.

7. Ditoes udgivne bœxelseddel til Ole Nils/øn Sundland paa 4 $\frac{1}{2}$ merker Smør 3 Kander Malt udi Sundland, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 12 Maj 1732.

1732: 35b

8. Lars Houchelands udstedde bœxelbrev til Ole Nils/øn paa 12 merker Smør og 8tte Kander Malt udi Sundland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit Wallestrand d/en 14 Maj 1732.

9. Anders Anders/øn Halleland og Ole Anders/øn Hallands udstedde Skiøde til Mons Anders/øn, enhver paa 8 merker Smør 1 $\frac{1}{3}$ Kande Malt, tilsammen 16 merker S/mør 2 $\frac{2}{3}$ Kande Malt i Halland, selv arvet 8 merker S/mør 1 $\frac{1}{3}$ Kande Malt, tilsammen hans hele ejendom 1 p/un/d S/mør 4 Kander Malt, dat/erit Wallestrand d/en 14 Maj 1732.

10. Johannes Bastes/øn Burkeland, Stephen Eides og Mons Qvames udstedde Skiøde til Ole Bastes/øn paa 22 $\frac{1}{2}$ merker Smør 15 Kander Malt, selv arvet 4 $\frac{1}{2}$ mark S/mør 3 Kander Malt, tilsammen nu ejende 27 merker S/mør 18 Kander Malt udi Burcheland, dat/erit Wallestrand d/en 14 Maj 1732.

11. Rasmus Nilsen Songstads udstedde bœxelbrev til Lars Askilds/øn paa $\frac{1}{2}$ løb Smør 1 Mæle Malt udi Daltvedt, daterit Wallestrand d/en 14 Maj 1732 - item Leilendingens derpaa fulte revers.

12. Elen Bendixdatters S/a/l/ig/ Herman Olsøns udgivne Skiøde tillige med hendis Lauværgis Hans Jacobs/øn Echnis(?) samtykke, til Marte Jensdatter paa 7 merker Smør og 4re Kander Malt med Bœxel udi Gaarden Rongveed, dat/erit Bergen d/en 3 Aprilis 1732.

13. Elling Burkeland, Johannes Rongveed og Johannes Veaas udstedde Bœxelbrev til Lars Olsøn paa 13 merker Smør 9 Kander Malt udi Rongveed, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 14 Maj 1732.

14. Johannes Johans/øn Aschelands udstedde Bœxelbrev til Mons Einers/øn paa $\frac{1}{2}$ løb Smør 8 Kander Malt udi Øfste Mielde og 2 s/killing i penger, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit Wallestrand d/en 14 Maj 1732.

15. Johannes Johans/øn Langeland, Magne Hartvedt, Kari Rongved, Gulak Johansøn Langeland[s] udgivne Skiøde til Magne Anders/øn paa 1 p/un/d 6 merker Smør 20 Kander Malt udi Kleveland, dat/erit 3 Martj 1732.

16. Erik Johansøn Houges udstedde Skiøde til Elling Houge paa 4 merker Smør 2 $\frac{2}{3}$ Kande Malt udi Burcheland, selv arved Elling Houge 12 merker S/mør 8 Kander Malt, nu ejende 16 merker Smør 10 $\frac{2}{3}$ Kande Malt udi Burcheland, dat/erit 14 Maj 1732.

D/en 15 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden ladet stevne Marte Knudsdatter som d/en 16 Aprilis 1731 er taget fornyelsis Dom til at svare sine idømte Bøder 6 rdr heller og at lide Ved gabestokken.

Dend indstevnte møtte for Retten og som Vanvittig anstillede sig: svarede: at tigge sit brød.

Fogeden paastod fornyelsis dom paa den ergangne af 16 Aprilis 1731.

Afsagt.

Som tilforne ligger een usvekket dom af 16 Aprilis 1731, at Marte Knudsdatter, i mangel af Bødernis erleggelse, bør stande i gabestokken, da som ingen Midler hos hænde til Bødernis erleggelse er at finde, saa, paa det synd og ondskab ei skal gaa i *SVang (Nyn.: svane/svana = svinne) og aldeelis ustraffet, bør hon Marrite Knudsdatter for denne sin forseelse, til neste Prædikken som ved Gierstad Kirke holdis 15 dager efter denne doms afsigelse, stande en time efter Prædikken i halsJernet andre saadanne løse qvindemennisker til skrek og Synde afskye.

Mons Olsøn Kalleklef og huustrue Ingeborg Jørgensdatter ere stevnte for fortilig sammenleje med sin huustrue [til] Egtebøder efter Loven.

1732: 36

Den indstevnte møtte for Retten og tilstod at have betalt Bøderne til S/a/l/ig/ fogeden Lem, dog ingen qvittering derfor at have, ei heller vidner som samme kunde afbeviser; men ei At have tient paa Præstegaarden da denne gierning skede og Sigtelsen i sig selv at Være rigtig - dog efter videre tilspørgelse svarede: at Ane Giermand skulle vide der af,

Og blev saa Sagen udsat til SommerTinget at derom Kunde inqvireris (Inkvirere = etterforske i en rettsak) - saasom hand erbød sig sin Ed derpaa at vilde aflegge.

S/igneu/r Hans Ottessen møtte dernest for Retten og producerede skriftlig Stevnemaal fra S/igneu/r Jan von de Felde imod H/er/r Søren Bergendal af dato 2 Apr/ilis 1732, hvorved H/er/r Bergendal indstevnis til at lide dom til at betale *følgstig (følgagtig) hans udgivne Revers dat/erit 6 Aug/usti 1731 20 rdr 4 merker 12 s/killig og Processens omkostning erstatte - og som samme Stevning af H/er/r Søren Bergendal d/en 8 Apr/ilis 1732 er paateignet at være ham amvist og loulig forkyndt og hand imod Søgningen ikke kand have nogen indsigelse, saa som den henrører af puur forskrivelse, som comparenten producerede, saa efterdi hand ikke heller lader nogen for sig møde, formeente Comparenten at det Var uforuden at give ham Lavdag med puur forskrivelse; thi vilde hand paastaa at Sagen i dag ved dom vorder til endelig expedition afgjort, efter hands paastand.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hans Veigne som for ham gik i Rette.

Afsagt.

Efterdi H/er/r Søren Bergendal ei dennesinde møder heller lader svare til Sagen, om hand dog Stevnemaalet selv haver paateignet sig loulig at Være forkyndt, saa foreleggis ham Loudag til neste ting igien, efter loulig given Varsel at møde og svare for sig, thi hellers afsigis i saa klar Sag dom, efter Citantens giørende paastand.

Dernest tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet hvor langt det er fra Haasanger tingsted til dette? svaret 1 ½ Miil: og til de øfrige af dette Schibbrede, som af forrige om de 3de poster.

Item tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen om de det Aar 1726 haver fundet noget Vrag udi dette Schibbrede? hvortil de svarede: aldelis nej.

Anno 1732 d/en 16 Maj, er holdet Almindeligt Vaar- Restantz Skatte og Sage-Ting med Arne Schibbredis Almue paa gaarden Yttre Arne, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Peder Lars/øn Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd

Mikkel Garnæs, Mikkel Tuenæs, Ole Sem, Erik Jordal, Ole Selvig, Joen Hiorteland, Ole Garnæs, Siur Qvame, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn blev sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgivne forordninger og Anordninger, sampt høi øfrigheds befalinger som fol/io 13 og 14 findis ekstraherede - dernest tinglyst.

1. Karen S/a/l/ig/ Jacob Widings udstedde bøxelbrev til Nils Johans/øn Jordal paa 2 p/un/d 6 merker S/mør og ½ faar udi Jordal, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 4 Januarij 1732.

2. Ditoes udgivne bøxelbrev til Halsteen Johans/øn paa 2 p/un/d 6 merker Smør ½ faar udi Jordal, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 4 Januarij 1732.

1732: 36b

3. Johanne S/a/l/ig/ Herman Wulfs udstedde Skiøde tillige med hendis Lauværgis Joachim Frielis underskrivelse, til Mag/ister Friderich Christian Holberg paa en liden Gaard i Store Sandvigen Schandhougen Kaldet, med mere samme Skiøde indeholder dat/erit 20 Decembr/is 1731.

4. Madame Garmands udstedde bøxelbrev til Mag/ister Friderich Christian Holberg paa Schantshougen dat/erit 5 Januarij 1732.

5. Byeskriver Gartners udstedde bøxelbrev til Markus Bastians/øn paa 12 merker Smør og 8 Kander Malt udi Goupaas, dat/erit 30 Januarij 1732.

6. Daniel Rafnsbergs udstedde bøxelbrev til Erik Johans/øn paa 2 p/un/d Smør 2/3 huuds Landskyld udi Indre Arne, dat/erit 19 Januarij 1732.

7. Henrik Urdals udstedde Bøxelbrev til Lars Ols/øn paa 1 p/un/d Smør og 14 Kander Malt udi Indre Horvigen, uden reversen at anvise, dat/erit 6 Martj 1732.

8. Thommes Reistads udstedde Bøxelbrev til Johannes Joens/øn paa ½ løb Smør udi Kaastad, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 14 Maj 1732.

9. Brite Hole, Anders Hole, og Marcus Sems udstedde bøxelbrev til Ole Nils/øn paa ½ løb Smør ½ huud udi Indre Arne, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 16 Maj 1732.

10. Johannes Olsen Sem, Johannes Askeland, Lars Aasem, Enner Rivenæssis udstedde bøxelseddel til Johannes Mons/øn paa 9 merker Smør 1 ½ Kande Malt og 1/8 huud udi Sem, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 16 Maj 1732.

11. Samson Ellingsen Dals udstedde panteforskrivelse til Gunder Fester paa 49 rdr 3 merker hvorforre er pantsat hans ejendeele af huus og løsøre, som obligation udviser, dat/erit 5 Januarij 1732.

12. General Pardoen af allerhøist bemelte Kong Christian d/en 6te for alle deserteurer og de som enten fra hans Maj/este/ts tieniste eller Proprietarernis gods ere entvigte, dat/erit Fredensbergs Slot d/en 16 Apr/ilis 1732.

13. Guri Halvorsdatters tillige med Lauværgis D/octo/r Nicolai Oldenborgs samtykke, udgivne Skiøde til Ludvig Rasmusen paa hendis S/a/l/ig/ Mands i Store Sandvigen opbygte huus og Reberbane med videre samme Skiøde specifrice indeholder, daterit 25 Junj 1731.

Dernest blev foretaget med Sagerne og havde da

S/igneu/r Hans Ottesen ladet paa Helmer Tellesens veigne stevne Knud Christian og Samson Ellingsen med skriftlig Varsel af 7 Aprilis 1732 som blev læst.

Paa den indstevntis Veigne møtte Petter Johansøn og begierede dilation til neste ting da de indstevnte vilde lade svare udi Sagen, saasom dennesinde deris leilighed ei dertil Var.

Hans Ottesen paa Citantens Veigne møtte og producerede det i Stevnemaalet paaberaabte tingsvidne, slutet for Bergens ByeTings Ret d/en 28 Januarij Nestleden - hvorudi Knud Christian er overbeviist med Mons/ieu/r Dirich Valenich (Valeurs), adjutant Soltons og Auditour Holsrodte enstemmige edelige forklaringer at have først med skieldsord, overfaldet Citanten Helmer Tellesten uden mindste dertil given anledning, dernest slaget hannem i Ansigtet med et glas Viin saa hand blev ilde og blodig tilreed, endelig fornemmis og af Henrik Ridders edelige forklaring, at Knud Christian, da de var kommen ned af Kielderens, haver haft en blot Tollekniv i haanden, hvilke bemelte Ridder hannem fratog; og efterdi Auditeur Holsrod og Solton ikke skiltis med Tellesten forinden de kom hjem med hannem i hans huus, da der strax blev send bud efter Chirurgen Mester Jørgen Berenhart, som da i de tvende

1732: 37

forbemeltes nærværelse befant tvende blesseurer (Eng.: blister = blemme) udi Tellesens Skuldrer og hul igiennem hans Klæder, saa er let deraf at slutte at samme Skade, ikke af nogen anden end af forbenefnte Knud Christian er vorden tilføjet med den hos sig satte TolleKniv, saasom tingsvidnet udviser at baade Knud Christian og Samson Ellingsen vare i allarm paa Gulvet med Tellesten, og er da Tellesen saaledis formedelst ham tilføjede skade en langsom/m/elig tid bleven sengeliggende og end nu holdes med Sengen, end dog hand imidlertid nogle dager har været paa fødderne, thi bliver Citantens Paastand, at Knud Christian for saadan hands Voldsomme adfærd ei allene vorder tildømt at udrede sine Bøder efter Loven, men end og for den Citanten tilføjede skade, tidsspilde og nærings forsømmelse, samt Basker løn og denne forvoldte processis bekostning, i det meste med 100 rdr bør erstatte; hvad sig Samson Ellingsen angaar, da, efterdi hand ikke kand nefnes gandske uskyldig, vil hand til Retten have henstillet, hvorvit hand bør interessere og Komme Knud Christian til hielp udi hvis af Citanten nu er paastaaet, hvorefter hand begierede Dom.

Afsagt.

Efterdi de indstevnte denne sinde har forlanget dilation til neste Ting Sagen at besvare, saa bevilgis det dem dennesinde engang for alle, efterdi at hovetCitanten er producerit det erhvervede tingsvidne; hvis de da, uden loulig varsel dem givis ikke møder, afsigis Dom, efter Citantens gjørende paastand.

Dernest blev tinglyst Børge Houchedal, Mons Tertnæs, Knud Bougetved og Salamon Rasmusens udstedde Skiøde til Aamund Børges/øn paa 1 p/un/d 6 merker Smør og 20 Kander Malt udi Houchedal, selv arvet 6 merker Smør 4 Kander Malt, nu udi alt ejende ½ løb Smør ½ t/ønne Malt med Bøxel, dat/erit 28 Aprilis 1732.

D/en 17 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte Laugrettesmænd, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare annammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Petter Johannes/en ladet stevne Mons Olsen i Store Sandvigen, Svend Spellemand, Peder Andersen, som d/en 18 Aprilis 1731 ere forelagde Lavdag til strafs lidelse:

Skafferen Johannes Ingebrigtsen forklarede, at Peder Anders/en og Mons Olsen ei blev funden da hand vilde tale med dem, men Svend Spellemand fant hand Og talte med ham og ei vilde ham være *følgangtig (følgagtig) med at stevne Kongens Sager ind for tinget.

Dend indstevnte møtte [ikke?] for Retten ikke dennesinde heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsen og Johannes Olsøn afhiemlede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv og gav dem uskikkelige ord til.

Fogeden paastod dom til betaling for Motvillighed og erstatte denne Processis bekostning.
Afsagt.

Den modvillighed som Svend Spillemand i Store Sandvigen haver ladet udsee med at negte til at stevne udi Kongens Sager tillige med Skafteren, som af alle, som der til beordres uden betaling bør skee, kand Retten ikke see ustraffet at lade passere, men hand tilfindis for saadan hands modvillighed at

1732: 37b

bøde til de fattige 12 s/killig dandske og erstatte Processens til datum anvente Omkostning med 2 merker 8 s/killig, alt at udredis og betalis inden 15 dager under Nam efter Loven; den importunitet, som heller af ham er øvet imod Kaldsmændene, hvorpaa dennesinde ei er stevnt, da, naar derpaa loulig stevnis, skal kiendis hvis Ret er.

Dito haver ladet stevne Svend Spillemand, Mons Olsøn, Harmand Vingaard(?) og Nils med Elven, som negtede at skydse fogeden til tinge for fuld betaling, derfor at straffis og erstatte Processens bekostning.

Ingen af de indstevnte møtte, ei heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsen og Johannes Olsen afhiemlede edelig at have stevnt dem med meere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med Svend selv, Mons Olsøns Koene, Hermand ..ues(?) Koene og Nils med Elvens tieniste piger.

Citanten paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Erik Morvigen som *har stevnt forklarer at Enken Madame Lem skulle have faaet disse Søgende Penger, hvorfor Sagen indtil Videre udsettis.

Lensmanden Peder Arnetvedt haver ladet stevne Unne Halvorsdatter Tuenæs for fortilig sammenleje med sin egtegift Mand Soldat Mons Mikkelsen Songstad til sine Bøders erleggelse.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne, thi bliver hon efter fogedens paastand forelagt Laudag efterdi Stevnevidnerne Thommes Sem og Mons Sem afheimlede edelig at have givet hende mere end fiorten dagis [Varsel] for denne Sag og til dette Ting og talte baade med hende og hendis Mand.

Petter Johannes/en havde paa Kongl/ig Maj/este/ts Veigne ladet stevne Sygnie Larsdatter Sande for 3die begangne horerie alt til strafs lidelse efter Loven og at nafngive hendis Barns fader.

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne.

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn og Johannes Olsøn afhiemlede edelig at have stevnt hende med mere end 14 dagis Varsel og talte med hende selv.

Citanten begierede Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting som Retten consenterede.

Grøtaaen under Fogstad lagt 1723 hvoraf aarlig svares 3 merker huusmandsskat, faar staa derfor.

Waxdals underliggende qværn aarlig ansat for 2 merker; derom forklarede Almuen at Af den qværn umuelig kand skattis hvis (det som) det er ansat for; thi den meeste tid af Aaret Kand der ikke Malis og Naar stort Vand kommer, tager det ofteste bort deris Sloug og stemmegaard, og derfor ikke for noget Kand ansettis.

Eidsvaags mølle ansat Aarlig for 1 rdr og Store Sandvigs mølle 2 rdr og Kaabbermøllen 3 merker, haver saaledis aarlig til fogeden betalt sin afgift.

Johanne Vulfs plads Schandshougen kaldet ansat aarlig 48 s/killling. Er saaledis under Nafn af Hermand Wulfs plads til S/a/l/ig/ fogeden betalt - tilforne nu Mag/ister Friderich Holberg.

Ole Andersens plads ansat for 48 s/killling, er saaledis under nafn af Halsten Johansøn svaret og betalt.

1732: 38

Mejerhofs plads er saaledis udi nafn af Adelus i Bakken betalt 2 merker aarlig af. Jacob Høilands plads, har aarlig betalt 2 merker og ei mere.

Hans under Fieldet ansat for 48 s/killling under nafn af Mathis Colbens/øn og ei videre betalt.

Abrahams plads ansat for 48 s/killling har under det nafn Abraham Hans/øn aarlig svaret 2 merker og ei mere.

Christopher Rebslagers plads og tillige for Banen ansat 2 rdr, er under nafn af den store Reberbane aarlig betalt 2 rdr.

Rasmus Rebslager for blegerpladsen ansat for 32 s/killling er indbereignet udi den 1 rdr, som under det nafn Joen Jens/øn er indbereignet udi den 1 rdr som for Joen Jens/øn aarlig er svaret.

Jacob Halversen ansat for 48 s/killling, men deraf er til denne tid ikkun aarlig betalt 2 merker.

Tore i Uhrens plads ansat aarlig for 48 s/killling, men hand haver af dette plads aarlig ikkun betalt 2 merker og ikke meere.

Hofmands pladset aldrig tilforne svaret noget til Salig fogeden men ansat for 1 rdr - 1723 - og hverken i foregaaende heller efterfølgende Aar deraf ringiste skilling betalt til denne tid.

Hans i Holmen ansat for 48 s/killling som og saaledis under Nafn af Hans Nils/øn er svaret med 3 merker.

Magister Juchums blegeplads ansat for 32 s/killling; har aldrig svaret til denne Tid nogen Skat.

Christopher Hansens lille blegeplads ansat for 16 s/killling; ei til denne tid deraf noget betalt.

Lars Bachens plads ansat aarlig 48 s/killling, er saaledis aarlig bleven betalt;

Mons Heije ansat for 48 s/killling er under det Naf[n] Mons Olsøn aarlig betalt.

Johannes Hempes plads ansat for 32 s/killling, er saaledis under nafn af \Lars/ Johansen Olsøn {Hejen} aarlig betalt 2 merker.

Johannes Ingebrigtsens plads aarlig ansat for 2 merker, pro 1727, og saaledis Nafn af Johannes Ingebrigts/en bleven betalt, men for 1728 og efterfølgende Aarringer, er under Nafn af Rasmus Ingebrigtsen, som er forskreven, aarlig bleven betalt 2 merker - hellers henstillede skyds skafferen om hand ikke, som ingen anden løn nyder kunde nyde det fri for skat sin Tid.

Mads Formands plads ansat for 9 merker, men deraf er ikkun aarlig til fogeden bleven betalt 4 merker.

Peder Enknis blegeplads ansat for 32 s/killling; er saaledis under det navn af Simen Jakobs/øn Enke aarlig anført.

Knud Knuds/øns tvende blegepladser ansat for 1 rdr 8 s/killling aarlig, er saaledis aarlig rigtig svaret, nemblig under navn af end og Christian Knudsøn 56 s/killling og under Naf[n] af Knud Knuds/øn 48 s/killling.

Jacob Hingstis Engeslette Skat 1 rdr er saaledis aarlig bleven betalt.

Thommes Larsens blegeplads er ansat aarlig efter nye Matricul 32 s/killling, men har aarlig svaret 3 merker, som er 1 mark mere end den efter nye Matricul er ansat for.

Mathias Johans/øns blegeplads 32 s/killling, ansat efter den nye Matricul og Brite paa Birges blegeplads 2 merker, af begge disse er under Nafn af Mathias Johansens plads aarlig svaret 4 merker.

Ane Bucholts blegeplads er under det navn Joen Halvors/øn aarlig tilsvaret aarlig 32 s/killling.

1732: 38b

Mons Olsens blegeplads aarlig ansat for 24 s/killling, er saaledis aarlig under Ole Henriks/øn aarlig anført - og betalt.

Mons Christensens blegeplads ansat aarlig 24 s/killling, er saaledis under Nafn af Mads Christensen svaret og betalt.

Tore Knudsens blegeplads aarlig ansat for 3 merker, er saaledis under det navn Knud Torsen betalt og svaret.

Joen paa Banens ansat for 48 s/killling under det navn Joen Jens/øn er aarlig tilsvaret 1 rdr hvoraf er for Ekrepladset 2 merker som forbemelt og for Joen paa Banen 4 merker - som er 1 mark mere end den ved seenste matricul er ansat for.

Ingebrigt Larsens plads ansat aarlig 48 s/killling, har til denne tid aldrig betalt en eneste skilling.

Salhuus underliggende Strandsiddersæde ansat ved seenste matricul for 2 rdr, deraf til denne tid ei ringiste skilling betalt.

Telvigs underliggende Laxeverpe, ansat ved seneste matricul for 1 rdr 2 merker 8 s/killling, Naar afgiften som den til ejeren svarer confronteris burde den svare aarlig i højeste 1 rdr - men til denne tid ei ringiste skilling deraf betalt.

Fogeden tilspuurte Almuen om de det Aar 1726 har fundet noget Vrag i dette Skibbrede? hvortil de svarede: aldeelis slet intet.

End tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen hvor langt det er fra Wallestrand til dette Sted? svaret $\frac{3}{4}$ Miil, og i øfrige poster som forrige; sampt at herfra stæden til Bergen er 3 Mille hvor *fogeden (fogeden) boer; og heri fra til Sorenskriverens hiem 6 Mille.

Anno 1732 d/en 21 Maj, er, efter høiædle og Høiærværdige H/er/r Biscop Bornemanns forlangende, holdet besigtelse paa Gaarden Solem i Schiolds Schibbrede beliggende, med Sex dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Andreas Heiberg opnefte Mænd, Herman Morritz, Paal Byenæs, Lars Byenæs, Arne Totland, Niels Øfre Dyngeland, Lensmanden Ole Totland,

Hvorda Citanten, med skriftlig Varsel af 22 Aprilis 1732 havde ladet indstevne frue Bispinde Mullers med flere, som samme Stevnemaal indeholder, til at repondere denne

forventende Aabod, saasom S/a/l/ig/ Velædle og høiærværdige H/er/r Biscop Muller selv haver ladet bruge gaarden Solem til sin nøtte;

Ingen af de indstevnte møtte undtagen paa fru Bispindens og hendis Lauværgis ædle H/er/r Byefoget Myhres Veigne, Procurator S/igneu/r Hans Otteson, og H/er/r Biscop Mullers Søn, men paateignelsen udviiste videre forkyndelse, Paa Citantens Veigne møtte Mons/ieu/r David Brøcher og paastoed forretningens fuldførelse med de paa gaarden Solem nu staaende og forefindende Huuser og hvis reparation dertil til standsettelse kunde behøvis og medgaa; hvorpaa Besigtigen

1. Floren heller Koestalden 24 al/en lang og 11 al/en bred, fattis			
2 t/ylder 12 al/en timmer á 2 rdr t/ylden	4 rdr		
½ t/ylt bielker 12 al/en lange á 1 rdr t/ylden	1 -		
2 t/ylder oplenninger á 5 mrk t/ylden	1 -	4 mrk	
4re Torveld 12 al/en lange á 1 mrk st/ykket	4 -		
12 ØpseKraager á 1 sk st/ykket			12 sk
4 par Spensel (Spunsel) á 8 sk st/ykket	4 -		
	8 -	0 -	12 -

1732: 39

	Lateris	8 rdr	0 mrk	12 sk
40 Vaager Næver á 1 mark Vaagen	6 -	4 -		
13 t/ylder bord á 2 mrk t/ylden	4 -	2 -		
Ardbeidsløn Kiørsel og opførsel sampt skrueardbeide	14 -			
	33 -	0 -		12 -
2. Laden 24 al/en lang og 16 al/en breed fattis				
2 Soler á 12 sk st/ykket		1 -		8 -
2de dito paa længden 16 al/en		1 -		8 -
½ t/ylt opstandere á 8 sk st/ykket		3 -		
10 t/ylder Bord á 2 mrk t/ylden	3 -	2 -		
Nok 11 t/ylder Bord paa Langlederne á 2 mrk t/ylden	3 -	4 -		
1 stykke træe at klæde en Staf med				8 -
2de andre standere á 8 sk st/ykket		1 -		
2de 10 al/en/s planker i Loven (Laaven)				3 -
30 Vaager Næver til forbedring á 1 mrk Vaagen	5 -			
2de 12 alens Torveld á st/ykket 1 mrk er		2 -		
Sex øpsekraager á 1 sk st/ykket				6 -
Ardbeidsløn	6 -	4 -		
	20 -	4 -		14 -
3. Den Søre Bue, 12 alen [lang] og 10 alen breed, fattis				
2 t/ylder timmer 12 al/en lang á 2 rdr t/ylden	4 -			
½ t/ylt bielker	1 -			
2de torveld á 1 mrk st/ykket		2 -		
1 t/ylt oplenninger	1 -			
1 t/ylt Spær	1 -			
24 Vaager Næver á 1 mrk Vaagen	4 -			
12 t/ylder Bord til Gulv og Lem á 2 mrk t/ylden	4 -			
Nok 5 t/ylder Bord til Langsiderne á 2 mrk t/ylden	1 -	4 -		

Ardbeidsløn til alt dette	13 -		

	30 -	0 -	0 -
4. Ildhuuset 10 alen langt og breedt, fattis			
4re Svilder á 1 mrk st/ykket		4 -	
1 t/ylt oplønninger á 8 sk st/ykket	1 -		
1 torvæld paa eene Leed		1 -	
12 Vaager Næver á 1 mrk Vaagen	2 -		
3 t/ylder Bord á 2 mrk t/ylden	1 -		
Ardbeidsløn hertil	6 -		

	10 -	5 -	0 -
5. Borrestuen fattis			
2de torvæld 15 al/en lange á 1 mrk st/ykket		2 -	
1 Rende 15 al/en		2 -	
20 Vaager Næver á 1 mrk Vaagen	3 -	2 -	
Bordtag til øfre siden 2 t/ylder á 2 mrk t/ylden		4 -	
Til Gulvet at forbedre 2 t/ylder á 2 mrk t/ylden		4 -	
Ardbeidsløn hertil	3 -		

	8 -	2 -	0 -
6. Prunkestuen (Tysk: prunken = glimre) 8 al/en lang og breed, fattis			
½ t/ylt timmer for		5 -	
2de torvæld á 8 sk st/ykket		1 -	
6 øpseKraager á 1 sk st/ykket			6 -
10 Vaager Næver	1 -	4 -	
½ t/ylt oplønninger		3 -	
½ t/ylt bord á t/ylden 2 mrk		4 -	
1 dør		3 -	
Ardbeidsløn	2 -	3 -	

	6 -	5 -	6 -

1732: 39b

*6. (7.) Et lidet SpiiseCammer med Biørnardbeid, fattis			
4re stokker, vil skrues og med Jern fastsættis og vil alt			
dette Kaaste med smaa oplønninger 3de tilsammen	1 -	2 -	12 -
Herforuden er ei endnu reignet Kiørselen og fremførsel til stæden,			
hvilket ei ringere kand forskaffis for, end	16 -		

Summa paa denne Aaboed	121 -	2 -	12 -
Denne forretnings bekostning vil tilsvaaris med			
Sorenskriverens reise til stæden fra Arne Tingsted			
3de Mænd 3 Miile á milen 8 sk		4 -	8 -
Dagens fortæring paa reisen		4 -	
Dagens forretning	3 -		
Beskrivelsen		4 -	
Forseiglet papiir		1 -	8 -
Reist hiem igien 6 Mile á 8 sk milen for 3de Mænd	1 -	3 -	

Reise fortæring	4 -
Mændene for deris Umage hver 1 mrk	1 -
Fogeden for at lade tilsige Mændene	1 -

	9 - 3 - 0 -

Mons/ieu/r Ottesen paa frue Bispindens Veigne tillige paa Byefoget Myhres, som hændis Lauværges, møtte, forestillede til Rettens overvejelse og retsindige Skøn, det de mindste kunde have ventet, at deris Høiværdighed H/er/r Biscop Bornemann, skulle ved Stevnemaal have paasøgt nogen Besigtelse heller taxation angaaende denne Gaardz Aaboeds fald, forinden hand først i mindelighed havde anmodet Bispinden, da hon mere end gierne, skulle været villig til at føje sig udi hvis som billighed kunde medføre, og i saa fald vil hon formode og paastaae, ei at kand komme til at betale hvad Omkostninger som kunde medgaae denne nu foretagende Besigtelse i hvad sig hellers den allerrede forettede taxation angaar, da formeente de, at den alt for høyt var opført, efterdi Biscopinden i særdelighed, trøster sig til at beviise, det gaarden ikke var i synderlig bedre tilstand, da hændis salig Kieriste den anammede; thi vilde comparenten have sig reserverit, paa Biscopinden og hændis Lauværgis Veigne, hvad loulig paaanke de kunde finde sig beføjet til at formere imod samme nu forrettede taxation.

Mons/ieu/r Møller refererede sig til samme.

Mons/ieu/r Brøcher paa Biscop Bornemans Veigne svarede: at *at hand ikke ved noget her at være handlet, som paa Biscop Bornemanns veigne, kand være stridig, enten imod Lov heller Billighed.

Afsagt.

Den Proposition, som Mons/ieu/r Ottesen, paa frue Bispinde Mullers og Lavværgis Ædle Byefoged Myhres veigne behager at lade gjøre imod denne forretning, hvorudi hand siunis taxationen at være for høyt gaaet, betagis ham ikke sin anførte reservation med loulig paaanke at proseqvere. Imidlertid finder Retten ikke dennesinde, at noget er tracterit som kand stride imod Lov og Billighed. Skulle frue Bispinden

1732: 40

heller nogen paa hændis veigne, have tilbudet enten Biscop Bornemann, heller hans udi fraværelsen antagne fuldmægtig, Conditioner om Mindelig forretning, som ikke for denne Ret er gotgiort, er og bliver det en Post, som ikke, af mangel af Beviis dennesinde kand paakiendis; Imidlertid tilfindis nu Bispinde Mullers at svare Citanten Bornemann denne paa gaarden Solem paalagde Aaboed med 121 rdr 2 merker 12 s/killing og udi denne Processis Bekostning 9 rdr 3 merker, i fald hon ikke behager Gaarden Solem selv for denne paalagde Aaboed inden S/anc/t Hans Tider dette Aar at i stand sette, hvortil hænde givis frihed om hon Vil, hvis ikke det efterkommis, da den paalagde Aaboed, tillige med Omkostning under Nam at udsøgis.

Anno 1732 d/en 12 Junij er holdet Aastæds-*Trette (-Ret) paa gaarden Yttre Echnæs, efter Ole Olsens forlangende, med 8tte der til af Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Andreas Heiberg opnefnte Laugrettesmænd, Lars Nedre Echanger, Cristen Indre Eide, Mikkell Nere Echanger, Aamund Lie, Fuse Wadsil, Aamund Asgard, Ole Esem, og Ole Rasmusen Fyllingen,

For at skielne imellem een af Citanten Ole Ols/øn Yttre Echnæs formerede proces imellem sig og hans grande Johannes Iversøn fordi hand haver beskyldet ham for at have staalet af

hans bøde og lagt sig til Ager, da hand Citanten ei andet ved end samme baade Mark og Ager skal ham tilhøre, og derom Vidne at have sin Stiffader Hans Echnæs og Magne Ols/øn Hindenæs som her paa Gaarden haver været opalet og nu i fire Aar haver Været borte; for samme ord at lide tiltale og sin beskyldning at afbevise - heller for beskyldningen med processens tildragende omkostning, hvortil Citanten siunis sig at være forunt for at forsvare sit ærlige Nafn og Rygte, at tilsvare.

Johannes Echnæs møtte for Retten og tilstod loulig at være stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnerne, dog siuntis hand at ei Stedfader og Broder skulle Vidne i denne Sag. Dend indstevnte blev tilspuurt om hand hafde Vidner som kunde bevise hans sigende? hvortil hand svarede: sine egne folk paa gaarden, som ei denne tid er stevnt.

Citanten paastod at Vidnerne maatte afhøris og deris Sandheds Vidne at udsige: dog sagde den indstevnte at have slaget det som hand paaanker udi 30 Aar upaakrevt ham blev tilspuurt: om hand beviis haver derpaa? hvorpaa hand svarede: ei andet end hands eget folk kand bevise - og siden gav Citanten tilkiende at have indkaldet beskikkelsis Vidner Lars Øfre Echnæs og Vemmund Echnæs til at Vidne om de ord som ere passerede i deris tale og hvis (det som) de derom ere Vidende;

Afsagt.

Saavit Loven *Lover 1ste Bog 13 Capit/ul 17 articul, hvoraf den indstevnte behager at bringe sig til fordeel, da kand Retten ham ikke derudi biefalde thi disse Vidner som ere indkaldede derom at vidne om Ret og Skiel paa Ager og Eng, tilladis deris sandhed at udsige, saa som de i denne Casu bør vidne hvad de afveed; siden skal efter deris Anvisninger vorde handlet hvis Ret er.

Og efterat Eden for de tilstæde Værende Vidner vare oplæste og tilholdet deris Sandheds Vidne at udsige og de 3de Udviste medens Hans Echnæs vidnede, og forklarede Hans Echnæs at Ageren er gandske Slet og en part af den andre Ende(?) er igienlagt før hand kom her, og den steen som er med som Ole har bruut ud har du ..(?) gjort uret udi, men jeg har ei vildet brugt det, saasom det ei brugtis til nøtte til Ager, og haver saa Ole, efter hans sigende grebit nærmere i reive(?) end hand, tilforne; og lovede derpaa at gjøre sin Anvisning.

1732: 40b

Magne Olsøn blev dernest indkaldet som før var udvist og forklarede efter foregaaende advarsel: sagde at Være 30 Aar og Været hiemme 26 Aar; og forklarede at Ageren at have Været i din tid, saavit hands Minde har Været, haver Ageren været brugt over bruget og over en toe som ligger beviislig ei endnu At have været opspadt, men ei ved hvem det haver *slagt (slagit) som ei haver været til Ager. Hans svarede: ei aldrig at have slagit høet af denne omtvistede Agerreene, heller derom kiærit;

De andre tvende Vidner Lars Øfre Echnæs og Vemmund Echnæs, bleve tilspuurte om de Kand Vidne om Skiel og Skifte? hvortil de svarede nej; men vel om de ord som passerede imellem dem og hvis (det som) de da saa: og forklarede at Ole Olsøn kom til ham og begierede at hand med Vemmund vilde kom/m/e til dem og see hvorledis Johannes hafde Kastet Ageren om, og høre paa deris ord, for hvis skyld det Var gjort, og da de komme ner, sat Johannes i Nøstet og raabte Ole til ham at hand vilde komme til dem, da Vilde Johannes ikke, og saa ginge deponenten med det andet vidne til ham i nøstet, og spuurte Ole Johannes paa hvis maade hand hafde kastet Ageren om?, da svarte Johannes du seer for hvis skyld det er gjort, og kastede saa Johannes bilen fra sig og sagde til Ole: Salve venia (Med respekt å melde) at skrive: better død du seer paa hvis maade du har gjort det, du har *staatet (staalet?) Bøen min bort i Ager; saa ginge de alle 4re op og saa hvorledis det var omkastet ved reenen *undder alen langst ved og under 3 tvers for med 4 alen, og pegede Johannes bort sigende: Bøen har endnu Været lenger.

Vemmund *Vare Efter Edens afleggelse forklarede eenstemmig som forrige og end lagd dette dertil at da Ole kom op med dem tillige med Johannes at de skulle tage det i øjesiun, sagde: Ole til Johannes paa den Maade beskylder du mig for at have staalet den bøe i ager? hvortil Johannes svarede: noget nu, noget en anden gang: dette samme spørgsmaal tilstod Lars ogsaa at have hørt samme Tid.

Dernest begave vi os med Vidnerne og Parterne til Aastædens trettis Reisning og anviste os Hans Echnes først, at tvende torver nu af Ole var nermere paa østre side af Agerrenen udspad til ager end før af hand og ei anden forandring at Være skeed siden hand brugte Jorden, om det svaberg som gaar fra Nord til sør, var ei i hans tid Ager og ei af ham spad, heller det derpaa Voxende græs som ei var at fylde en huuskoe paa, har hand ei agtet og derpaa aflagde sin Ed, at hand ei rettere, sandere heller mere for Gud ved end hand nu forklaret haver - og Anviisning giort paa;

Magne Ols/øn Hindenæs gjorde Anvisning paa at Merket havde gaaet tilforne ligesom hans broder Citanten nu *spøet haver og var det lille stykke bierg som nu ligger usaaet den tid ogsaa i Ager, men ei Kand vist vide hvad Aar det Var, siden at det maa Være ødelagt, enten at det er spadt siden hand døde, heller medens hand levede Kand hand ei vist sige og derpaa aflagde sin Ed, ei rettere, sandere og meere for Gud at Vide, end hand forklaret haver.

Dend indstevnte begierede tid til at føre nermere Vidner om samme Sags opliushed? hvortil hand nafngav, Anders Echnæs, Knud Echnæs, Nils Biørge som i Mange Aar har tient ham, og huustrue Kari Ellingsdatter; og Peder Ellufsen som hand tient haver, og Brynnild Ellingsøn Miaatvedt.

Thi Kunde Retten dennesinde af denne paastand ei nogen Vis dag beramme saasom Sommertingene staar for haanden og Retten med flere forretninger er occuperit.

1732: 41

Anno 1732 d/en 13 Junij, er holdet Aasteds Ret paa Gaarden Aatterstad i Echanger Schibbrede beliggende efter Anders Monsens forlangende som bruger ¼ part i gaarden Aatterstad, som hands gamle nu Sengeliggende fader Mons Aatterstad før brugte, samt hans ejeris Johannes Olsens forlangende, med 8tte dertil af den Constituerede foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Heiberg opnefnte Mænd, Lars Echanger, Christen Indre Eide, Mikkell Echanger, Aamund Lie, Fuse Wadsil, Aamund Asgard, Ole Esem og Ole Fyllingen, samt Bøigdelensmanden Iver Esem,

Hvorda Citanterne havde ladet indkalde Ole Ellufsen Aatterstad, fordi hand haver hugget udi Anders Mons/øns Skougepart Jellene kaldet, hvorom de lovede at Vise gamle Merker, for samme øvede adfærd at straffis med at betale den paaførte Skade med videre og erstatte denne Processis forvoldte omkostning;

Ole Ellufsen Aatterstad møtte for Retten og tilstod loulig at være stevnt for denne Sag og til denne trette; og efter tilspørgelse svarede: at have brugt det over 50 Aar*? Mens den gamle Mand Mons Aatterstad, som nu ligger til Sengs forklarede at det aldrig har tilhørt Ole, men altid Monsis part, som nu brugis af Anders; og at Ole ei har taget sig for at hugge der, førend Mons blev Siug og hans Søn Anders bøjlede Gaarden igien;

Parterne bleve tilspuurte om nogle Vidner i Sagen ere indstefnte? svaret nej: men de meente at Merker som skal anvises ere gode Vidner nok: hvorfor vi maatte begive os paa Steden hvorom *trestis (trettis) i det meget ringagtige Veir som da indfalt for at tage parternis disputer udi observairie i deris hos og nerværelse, Og efterat vi møjefuld, formedelst besverligt Veir havde Vundet os paa højeste field hvoraf denne Proces har reist sig, anviste

os Citanterne, udi den indstevntis overværelse de paaberaabte Merker, som vare merkede furretræer og Steener, hvilket merke, efter Compassens Visning, strekkede sig lige fra højeste field ost og Vest til Indste paa Braattet imod øst og Rendehammeren, staaende merkede furretræe og Kaars huggen, den Middelste furre Kaarshuggen paa begge sider, som og tilkiendegav samme Anvisning; Under dette Merke laæg en teig af Skoug som ved Rendehammeren Vest efter tilhørte Ole Aatterstad og om alt dette var ikke nogen Dispute imellem Parterne; Nu bøjede Rosten sig fra øst Nord efter hvor seeniste merkede furre stod, og der laæg oven for braattet en teig hvoraf Ole vilde have en andeel, saasom hand neden under hambrene ejede *ejede en Lav ved skougsteig, som ei højere end i Rosten gaar, men her vilde overtræde denne Rendehammer og gaae op i en anden Norden for, hvilket Citanterne forklarede aldrig at have Været til heller de hørt om, førend paa en 8tte aars tid efterat gamle Mons Aatterstad blev for svag at hand ei kunde saaledis styre sin Jord, som af en frisk Mand exigeredis (kreves) og formeente de at, om Ole Aatterstad vilde heraf søgt Leilighed at bemegtige sig noget af deris part, det derfor ikke var en ret, helst naar

1732: 41b

Retten vilde ansee den Teig af Skou og Mark som af formaals tider Ole er tillagt herimod, da kand vi ikke nægte, uden vi skulle ville forglemme ald Samvittighed, at den Teig jo er bedre end Andersis part naar dette omtvistede stykke endnu følger hans nembliq Anders Aatterstads part, dette er ogsaa at observeere ved alle de Merker os anvist er, at ved deris utbyttede teiger, aldrig nogen Rendehammer er springet over og op i anden; men part for part i smaa og øjensiunlige parter, saa utviflagtig er deelt, at det ikke kand modsiges, uden af trettekiere folk og gierrige som aldrig ere og blive fornøjede med hvad Lod og deel de haver; Anders Aatterstad haver ogsaa paa stæden tilbudet den indstevnte, om hand siunis sig brøsthouden, saa vilde hand gierne tage hands deel af Skoug og Slotter, og inderligst være derimod fornøjet med den indstevntis parter; men dertil var ei Ole Aatterstad til at persvadere (overtale).

Dernest bleve parterne Johannes Aatterstad Anders Aatterstad som Citanter og Ole Aatterstad som indstevnt, indkaldede for Retten og tilspuurte, hvorlænge det er siden Anders Eide, Peder Bernæs, Anders Esem de gjorde dette merke? hvortil Ole Aatterstad svarede: at det Var 48 Aar siden vist; og Var hands Moder Enke den tid og Ole en halvvoxen dreng; og Var tilforne disse tvende parter en Mands lod og deel, men siden den dag blev den deelt i tvende parter. Retten tilspuurte hvor mange træer af Ole er hugget i denne omtvistede teig, som snor sig fra sidste Enere paa braattet af øst merket, Nord efter? svarit 14 stokker, eendeel tienlig til timmer og eendeel til andet; hvilket Ole tilstod saa at Være, men end tilstod, at have hugget der i 40 Aar; men Gamble Mons svarede: at dette er skeed imod Lov og gammel før indrettet merke - og deris Part til største fornermelse. Retten tilspuurte Ole Aatterstad om hand ved andre Vidner kand bevise at hand haver haft Ret til at hugge i sam/m/e omtvistede teig, hand da Vilde angive dem, saasom hand beraaber sig paa denne giernings øvelse at have brugt i 40 Aar, som ham af de indstevnte benegtis? og om det er skeed, at være af dem Uvidende og af ham utilladelig: hvortil hand svarede: ei at agte at føre Vidner derom dennesinde heller befatte sig med teigen efterdags, saasom det er nu gaaen sin gang det beste som var der, naar det hellers noget taaleligt dennesinde kunde udfalde for ham, saasom hand har hugget der saalænge de fortiet.

Og som parterne ei videre havde at indsige og fremføre i denne Sag blev Parterne udviiste, for at give endelig Dom i Sagen.

Hernest specificeris denne Processis bekostning

Sorenskriverens Reise til stæden paa egen bekostning

4 mrk 8 sk

Dagens fortæring

4 -

Første dags forretning	2 rdr		
Anden dags fortæring	1 -		
Reise og fortæring tilbage		4 -	8 -
	5 -	1 -	0 -

1732: 42

	Lateris	5 rdr	1 mrk	0 sk
Mændene for deris Umage med reise og				
ard[b]eide hver 4 mrk		5 -	2 -	
Lensmanden for sin Umage og Stevnemaal		1 -		
Forseiglet papiir			1 -	8 -
Beskrivelse			2 -	
	=	12 -	0 -	8 -

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Saavit Retten med sine Meddoms Mænd haver udfundet udi denne Sags tvistighed, baade ved grandskning og de udi acten giorte propositioner, med deris derpaa fulte Svar, findis det, at utviflagtigt er, det jo denne omtvistende Teig, Jellene kaldet, haver, fra den tid, den til, Andersis Part, som før er brugt \af/ gamble Mons Aatterstad, efter de Mænds uddeeling som acten udviser, samme Part haver fult; Men den Tid haver ei Ole Ellufson Aatterstad været kommet til det bruug hand nu bruger, der tilforne, udi hands faders tid, med Monsis eller nu Andersis part har været et brug og for 48 Aars tid først deelt i tvende parter, Heraf er det kommen at Ole Ellufson Aatterstad undertiden haver hugget udi samme nu omtvistende part, saasom derpaa ei altid haver været anket, Gamble Mons Aatterstad /: hvis part Sønnen Anders Monsøn Aatterstad nu bruger :/ ei heller i de tider hand styrede Jorden, har brugt den tilsium med sin partes deel, som hand buurde; hvilket haver ført Ole til denne Giernings øvelse som skeed er. Da nu Ole fornemmer hands Adfærd ei Anders Monsøn er tekkelig, vil hand nødig fravige hvis (det som) hand før brugt haver, førend Lov og Ret derom imellem dem gjorde skilsmisse. Nu er det, ved denne Rettis forhandling klart befunden, naar mand confererer Oles teig imod denne omtvistede Lagdt, og dessens Siun, sampt de udi acten formerede qvæstioner, {og Oles teig derimod lagt} og dens derpaa fulte svar, at denne omtvistede Teig, Jellene kaldet, bør tilhøre Anders Aatterstads nu brugende Part og samme part efterdags ubehindret følge: Men hvis (det som) tilforne imellem Parterne til denne Tid skeed er af mislig opliuslighed, ikke at talis Videre paa, Hvad sig Processens Omkostning angaar, da, som Anders Aatterstad er bleven foraarsaget at søge sin Ret, og Ole Aatterstad ikke før end dom kunde afsigis har vildet fravige sin \formeentlige/ Ret, som ikke af Citanten før nu ved loulig omgang er proseqverit, saa finder Retten billig at de begge Ander[s] og Ole Aatterstad bør betale denne Processis medgaaende Omkostning, hver med helften af de specificerede 12 rdr 8 s/killing, som er til Mands 6 rdr 4 s/killing - helst efterdi

1732: 42b

Anders Aatterstad med denne Sags tvistighed imod 8tte Aar har Ole ..if....(?).

Anno 1732 d/en 20 Junij er holdet auction paa stæden Walen, paa endeel S/a/l/ig/ Oberste Leutenant Montagne de Lillienschiolds Stervboed tilhørende, saasom tilforne er med de

forrige Commisioners udi afgangne H/er/r Oberste Leutenant de Lillianschiold[s] Stervbod og samptlige Arvingers samtykke, og tiender, holdt auction efter publicque placaters anslagelse i Sundhords fogederie beliggende, hvoraf H/er/r HofJunker Sigfrid Lillianschiold sig haver tilkiøbt efterskrevne gaarder og tiender: nemblig

Tvedte med underliggende Melchevigen 1 løb			
S/mør 1 huud med bøxel for	162 rdr		6 sk
TofteKalven ½ løb Smør for	50 -		
Fladerager 3 løber Smør 3 Huuder med bøxel	620 -		
Kaastad 1 løb 9 merker Smør med bøxel	134 -		
Wichenæs 1 p/un/d Smør med bøxel	60 -		
Udbye 2 løber S/mør 2 huuder, for 108 rdr hvorpaa			
er betalt 81 rdr 4 merker 10 s/killing	26 -	1 mrk	6 -
Horneland med underliggende Hatland 4 løber			
1 p/un/d S/mør 4 s/killing penge	414 -		
Birkeland ½ løb Smør med Bøxel	51 -		
Fieldbergs Schibbredis Konge tiende	1006 -		
Helften af Fiære (Firre) (Førde) Schibbredis tiende	179 -	3 -	

og herpaa ei ringiste Skilling os Vidende betalt, end og de forrige Commisioner derom Anmodning til H/er/r HofJunkeren haver gjort, som Copie af deris Brev H/er/r HofJunkeren Sigfrid Lillianschiold tilskreven d/en 7 Sept/embris 1728, udviser, og foruden dette rester hand, for det auctionerede Gods i Stavanger, en stor summa, som endnu af ham er ubetalt, foruden dette haver H/er/r HofJunkeren oppebaaret revenenerne og ei derfor endda gjort Regenskab og Reining med Videre som skee bør; thi ere, vi nu værende Commisioner blevne tvungne til, ved nye auction følgerlig auctions forordningens bydende af 19 Decembr/is 1693 dens 18 articul, at slaa forbemelte gods af H/er/r HofJunker før kiøbt og til denne tid ubetalt, paa nye auction og det paa efterskrevne conditioner

1.

At hvem som bliver kiøber til noget af dette gods, betaler til H/er/r Major Segelche den derfor udlovede summa i Klingende Myndt, Sex Uger efter Auctions datum.

2.

Stiller den kiøbende Caution paa stæden for sin udlovede summa, heller det strax paa nye auction, paa den kiøbendis forliis, Stervboden uden Afgang, igien vorder indsat.

3.

Hvad som kiøbis af Jordegods og Tiender, bliver den Kiøbendis til rette fardag 1733 ryddig gjort og hand den kiøbende da at giøre sig det saa nyttig og gavnlig, som best skee Kand, dog at dette Aars deraf faldende revenener den kiøbende tilhører, imod at den kiøbende svarer de Kongl/ige Skatter.

4.

Dersom opsidderne paa gaardene ei selv deris gaardeparter vil Kiøbe, faar de ryddig giøre Jorden for de Kiøbende til Rette fardag 1733 - imod bøxelens tilbagegivelse.

5.

Hvis Kiøbis, at være fra tilslagelsens dato for den kiøbendis egen risico, i hvad Ulykke, det Gud naadelig dog afvende, det kiøbte kunde tilslaae.

1732: 43

6.

Auctions Provision, Skiødets beskrivelse, forseiglet papiir til Skiødet og Anslagelse Penge, betaler den kiøbende Selv.

Mons/ieu/r Nagel vilde indleverer et fra HofJunker Lillianschiold saa kaldet protestation imod denne Loulige forretning, hvilket formedelst hands derudi anførte *prostistation blev ham tilbage leverit som det fremførte - saasom det i sig selv var Loustridigt.

Og blev saa indsat

Tvete med underliggende Melkevigen af skyld 1 løb Smør og 1 huud med bøxel - for 162 rdr ingen bød: siden sat ind for 150 rdr - ingen bød, siden indsat for 140 rdr - opsidderen tilstæde - og blev saa Mons/ieu/r Diderich Bascher tilslaget Marken for 11 merker 10 s/killig marken som høistbydende er 208 rdr 5 merker 8 s/killig i steden for Caution sin tilfaldne Arvepart med hans trolovede fæstemøe - Maren Marie paa 221 rdr 6 ½ s/killig.

Dernest indsat TofteKalven ½ løb Smør med bøxel for 50 rdr - opsidderen Peder Anfinsden - intet bød, indsat for 1 rdr marken - H/er/r Johan *Korn (Koren?) tilslagen men angav at hans bud skeede for Lieutenant Bentsen og marken for 11 merker - til Cautionist Velærværdige H/er/r Johan *Korn (Koren?) og gjør summen 66 rdr 1 mark 2 s/killig.

Fladerager 3 løber Smør 3 huuder beboes af 3de opsiddere Knud Peders/øn som bruger halve Jord og Nils Torbiørns/øn bruger ¼ part af Jorden og Torbiørn Nils/øn som bruger ogsaa ¼ part alle tilstæde - Mons/ieu/r Barth møtte for Auctionen og sagde, at efterdi hand haver fornummet den gaard Fladerager med mere den S/a/l/ig/ Mand Oberste Lieutenant Lillianschiolds Jordegods i dag til Auction skal opbydes, da efterdi bemelte Barth, førend salig Oberste Lieutenant Lillianschiolds bort døde, efter en Kongl/ig allernaadigste højeste Rettis dom haver erhholdet udleg og indførsel i bemelte gaard Fladerager, hvilken indførsels forretning og siden, saa vel ved den Kongl/ig Oberhof Ret som Kongens høieste Ret er bleven confirmerit og de forrige Commisioner udi H/er/r Oberste Lieutenant Lillianschiolds Stervbod dog haver tilforne soldt samme gaard uden derfor for Stervboets Veigne at have fornøjet høist bemelte Domme, saa vilde hand nu ydmygst have tilkiendegivet, at hand ikke Viger fra sin Indførsels og udlegs Ret, med mindre hannem uden videre ophold skeer fornøjelig betaling efter hands derom for Retten i Commissionen indgivne Reigning og paastand for capital Renter og Omkostninger skadesløs hvilket hand haver vildet erindre herved auctionen, til de herrer Commissariers overveielse og Præcaution saaledis at de og hand kand blive uden anke og skadesløses - dog satte Retten gaarden ind paa auction for at forsøge dessens udkomst - og indsat for 620 rdr; med Sagen som paastaar og deris qværner Opsidderne tilslaget for 621 rdr 2 merker saaledis at en hver af dem efter dette Kiøb beholder sin paaboende part - og til Cautionister angav de Mikkell Lille Hope, Christopher \Store/ Giøen, B....(?) Næsse, og Mikkell Opdal, som de lovede inden 8tte dager for H/er/r Major Segelche deris Caution som nu udleverit er, at præstere.

Dernest indsat en gaard Kaastad Kaldet 1 løb og 9 merker Smør for 134 rdr, men opsidderen ei tilstæde men siug - og indsat for 134 rdr - dog ham tilkiendegivet - men ingen bød - siden Kiøbt af Ole Tvedten for 134 rdr 1 mark.

Wichenæs 1 p/un/d Smør med bøxel indsat for 60 rdr ingen bød - men hvor lidt den blev indsat for.

Dernest indsat helften af Fiære skibbredis Tiende for 179 rdr 3 merker - paa denne tiende vilde ingen byde formedelst en mellemkommende tvistighed imellem H/er/r Jesper Omsen og Stervboden og først maa solveris.

C W Segelke J Koren Arnoldus de Fine

Anno 1732 d/en 26 Junij er holdet besigtelse paa gaarden Lie Schierret Kaldet i Sartor Schibbrede beliggende, efter Karen Hansdatters forlangende hvis mand havde tilkiøbt sig samme gaard af S/igneu/r Hans Tode, som hændis Mands foreldre hafde opryddet og selv bekostet huuserne, som paa samme Ryddeplads ere staaende, for at taxere med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Jens Lem opnefte Mænd Lensmanden Simen Schoge, Peder Søre Echerhofde Peder Tøssøen, Rasmus Bielkerøen, Ingebrigt Bielkerøen, Iver Tossøen, hvad sam/m/e af deris forfædre opbygde huuser Kunde Være Værde, i fald andre odelbaarne i sin tid indløsning paa samme Kiøbte plads heller gaard vilde søge til Indløsning, paa det Enken og hendis Arvinger derved kunde skee fornøjelse for hvis bekostning paa samme huusers opbyggelse er skeed.

Derom hafde Enken ved Stevnemaal af 26 Maj 1732 ladet stevne Selgeren S/igneu/r Hans Tode til veddermæhle - som blev læst, fra S/igneu/r Hans Bigum heller Tode blev Retten tilstillet hans skriftlige Indleg af 25 Junij 1732 som blev læst, hvorpaa Retten med sine Meddomsmænd begave sig til at tage alting udi øjesiun og først

En liden Vaaning fra Nord til sør strekkende bestaaende af en Skiøkke af Standerverk opsat med bordtag og tag paa 6 al/en lang og bred vurderit 4 rdr - Ildhuus 5 ½ al/en breed og 7 ½ al/en lang af Standerverk og bordtag med Skorsteen udi af Steen og Kalk opsat - 4 rdr 3 merker - Ved solen af Ildhuuset paa Vestre side en liden Kaave af Standerverk og Bordtag 9 merker - og gaar paa Siden af Vestre siden af Ildhuuset og Stuen - 1 timmerstue 4 ½ [al/en] bred og 5 al/en lang med *fag (tag?) og bordtag 5 rdr - 1 liden Kove paa østre side ikkun 2 merker - 1 timmerbue 4 al/en lang og 5 al/en bred med Sengen - 4 rdr. En Skykke af Standerverk paa Søre ende af lengden med bordtag og tag 5 al/en lang og 6 ½ Al/en *lang 1 rdr 2 merker - tilsammen dette huusis *Længde (Værdi) - 20 rdr 4 merker.

En Lade 9 al/en bred 9 al/en lang for 10 rdr - 1 Svinehuus 4 merker - 1 Timmerflor med Skot fremfor og Sval paa ene side 6 rdr - 1 Stavenøst 12 al/en langt 7 al/en bred 5 rdr 3 merker - 1 Notebue af Standerverk 1 rdr - tilsammen 43 rdr 5 merker - siger Tre og forretyve Rixdaler femb Mark dandske.

Denne forretnings bekostning specificeris efter den allernaadigste forordning af 1708 (1718) saaledis,

Sorenskriverens dagis forretning	2 rdr		
Fortæring til steden		4 mrk	
Fri Reise fra og til og Indtet anføres for.			
Forseiglit papiir		1 -	8 sk
Beskrivelse		4 -	
Mænderne for deris Unage	1 -		
Lensmanden		2 -	
Stevnevidnerne		2 -	

		5 -	1 - 8 -

Den Protestation eller formeening som Hans Jacobs/øn Tode haver ved sit skriftlige Indleg ladet gjøre i denne act, findis saa Vanmægtig, at naar Retten baade examinerer hands udstedde Skiøde og den RydningsRet som opryderne haver anvent paa huusernis bebyggelse, foruden Jordens dyrkning og Rydning som allene af dem Kiøbt er, den ikke kand amplexeris (utvides?); thi hvis (det som) anvent er af Rydningsmændene \paa huuser anvent er/ bør af odels mændene, om de i sin tid skulle forløste sig(?) at indtale, hvis nu soldt er, foruden hvis for Jorden udgivet er \erstattis/ og skulle dette en Rydningsmand betages, saa forsvant ogsaa ald den løst og begierlighed til Rydning og dyrkning og Kongens høje interesse ogsaa derved blev svekket, som dog Loven aldrig intenderer til. Skulle flere huuser end nu specificeris efterdags opbyggis, da kunde ogsaa a parte betalis, om nogen for løsningsmand skulle holde sig til og dette vilde indtale.

Anno 1732 d/en 28 Junij er holdet Aasteds Ret paa gaarden Spilde med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Anders Heiberg opnefnte Mænd Lensmanden Ole Totland, Lars Myrdal, Salamon Grimstad, Nils Dyngeland, Arne Totland, Knud Rippe, Halvor Biøndal, Mikkel Dolvig, efter Citanternis Johannes Torgiers/øn Spildes paa egne og Sødskendis Veigne, Mons Goltén, Bøigdelensmanden udi Sartor Schibbrede Simon Schoge, Vincents Hambre og Lars Dale formynder for Mons Dalis børn, hvilke Citantere klager sig over fornermelse af Ejers opsiddere Asbiørn og Mons, samt Kaarevigs opsiddere Tosten og Anders, saaog Kouslands opsiddere Ørjans, Mikkel, Knud og Adzer, som dem skeer baade udi udmark med utilladelig græsning af qvæg og hester saavelsom fiskerie;

Thi bliver de nødsagede til at stevne forbemelte opsiddere paa Kousland, Kaarevig og Eide, som forhen specificerede ere, samt deris Ejere for Eide og Kaarevig S/igneu/r Abraham Wessel at være overværende, om de noget imod dette hafde at sige, enten ved forhen ergangne domme og andet, til opliushed i Sagen og ere de saa ogsaa indkaldede tillige at anhøre Nils Nipen, Anders Bache, Mikkel Knuds/øn Bache, Ole Bache, Grim Tæle, Johannes Vincentsen Selstø, deris edelige udsigende om Markeskiellet imellem gaardene, saavel hvad fæbedet og gresningen er angaaende, som fiskeriet, dernest at de forbemelte opsiddere paa oven anførte gaarder Kousland, Kaarevig og Eide, samt ejerne forhen specificerede, skal blive tilfunden at entholde eder fra ald fortrængsel saavel paa græsning som fiskerie at tilføje gaarden Spilde og erstatte os denne os paatvungne Processis bekostning, hvortil i alle stevnis saavel til at anhøre Vidnerne som indstevnte ere, samt hvis Videre paastevnt er;

Ingen af Ejers opsiddere, Kaarevig eller Kouslands opsiddere møtte for Retten efter paaraabelse:

Paul og Knud Schoge afhiemlede edelig at have givet dem mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette Sted og talte med Mændene paa Eide selv, Knud Kousland selv, Mikkels Børn Hans Mikkels/øn Adzers Koene, og Ørjans Koene, og med Kaarevigs mændene Selv - ligeledis afhiemlede de at have stevnte Madame Wessels d/en 27 Maj 1732 til dette sted og talte med hende selv.

Vidnerne møtte alle for Retten og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag, og paastod Citanterne Vidnernes afhørelse, for hvem eden blev oplæst, betydet og forklaret, samt tilholdet deris Sandhed at udsige; og blev saa først fremkaldet

Nils Nipen, 90 Aar g/amme/l at hans formænd Nils Tæle og Albert Nipen hafde fortalt for ham at Peder Spilde som boede og brugte Spilde, fløttede fra Spilde og opryddede Kaarevigen som i det i der var hage eller udmark for Spilde, og hørte fiskeriet før til Spilde baade det som nu brugis under Kaarevig og paa østre side af Eide Polden, men paa alt dette ikke kunde gjøre nogen Anviisning hvor langt det gik merket imellem dem, og har hørt at det stykke Mark som de *eje (Eide) paa denne side Vest tilholder sig, er skeed ved T...de(?) men ikke dem tilhører, videre ei at afvide og derpaa aflagde sin ed det hand ei rettere Sandere heller mere ved at forklare end nu sked er i denne Sag.

Anders Bache fremstod dernest og udsagde: at Være 67 Aar, at have hørt af sin fader Peder Bache udi H/er/r Sørens tid paa Sund, at H/er/r Søren paa Sund kom ud og forligte sig med

Kaarevigs Mændene og fik 3dieparten af fangsten af fisken som i Kaarevigs Vaagen falt og den 3die deel tilkom Spilde mændene, som det fiik og paa kastet vilde gjøre sin anvisning.

Mikkel Knuds/øn Bache 45 Aar forklarede efter fader Knud Bache som for ham hafde fortalt efter sin godmoder paa Eide, hvor hans fader blev opfød, at Eide ikke ejede noget Af Vestre deel af deris bøegard, men naar Noget der blev kastet af Eidis beboere fik Spilde noget af Kastet, men hvor meget ved hand ikke og derpaa aflagde sin Ed som første Vidne.

Ole Bache fremstod dernest 78 Aar g/amme/l at hand hafde Været med da der blev kastet paa Vestre side, saa fik Eide ikke den tid Landslod, men Spilde og Kaarevig fik den, hvorledis den imellem blev deelit, Ved hand ikke, og derpaa lovede at gjøre anvisning hvorledis den tid blev kastet.

Grim Tæle 67 Aar g/amme/l fremstod dernest og udsagde: at hans fader Adser Ystvedt, hafde sagt for ham at Spilde Manden skulle eje i bøe gaarden paa Vestre side af Eidis bøe, men hvor langt det gaar sør efter, ved hand ikke - og derpaa aflagde sin ed det hand ei rettere, sandere heller meere ved end nu forklaret er.

Johannes Vincents[/øn] Selstøe 35 Aar; forklarede efter g/am/l/e/ Brite Selstøe som var fød paa Hammersland, at Eje Manden ikke ejede noget paa Vestre side af sin Bøegaard, men det at tilhøre under Spilde og Kaarevig - videre skiel og Skifte ei at afvide: og derpaa aflagde sin Ed som forrige.

Hvorpaa vi begave os paa Aastæden for at antage Vidnernes Anvisning nemblig Ole Bache og Anders Bache - Og da vi komme paa Stæden vare opsidderne paa Eide med os tillige med Mons/ieu/r Hans Schult paa Madame Wessels veigne medens anviisningen blev giort og da anviste os

Ole Bache at Kastet som skeede i hans tid hvorom hand omvundnet havde skeede Norden for grunden af den Gamble da staaende Søboed, hvoraf Toften nu vistis og blev trukket Vest efter, men ei ret Kunde sige os hvorledis og paa hvad sted Noten blev tørket heller draget paa Land og derpaa aflagde sin Ed paa Steden at hand ei mere rettere og sandere for Gud Viste end hand forklaret hafde.

Anders Bache forklarede at det Kast som den tid i H/er/r Sørensen tid skeede Var paa Kaarevigs Landet Vesten for dette af forrige Vidne anviste og derpaa aflagde sin eed som forrige.

Siden anviiste Citanterne os et sted Lone Tongen Kaldet, som den gamble haagaard lagde: som Citanterne her meente at Være skiel og Skifte imellem Kaarevig, Spilde og Kousland, Men Kouslands Mændene forklarede derimod, som da paa Stæden vare komne at ingen skal kunde beviise at dette har Været skiel og Skifte imellem Kousland og dem som foregivis, men forklarede at deris gamle formænd havde gierdet dette stykke Mark saaledis at deris Qvæg ikke skulle komme i deris Ager hiem igen og derfor af dem opsat; Naar nu hovet Citanterne anderledis kand afbevise efter saa langvarig hæfd, faar de det bevise som endnu ikke er skeed.

S/igneu/r Hans Schult paa Madame Wessels Veigne reserverede hendis hænde paaanke og under saadan reservation begierede tid til at formere Contrastevning i Sagen og føre Contra Vidner i Sagen paa hendis Side.

Afsagt.

Siden Madame Wessel som udi Sagen indstevnt er, som ejer og

1732: 45

Medejer udi disse 3de Jorder Eide, Kaarevig og Spilde, forlanger tid til Contrastevning og andre Vidners førelse imod hvis allerrede af hovet Citanterne ført er, saa udsettis med Sagen indtil Retten, som nu med tingernes berømmelse og deris fuldførelse, er occuperit til publiques affaires expedition, da imidlertid parterne skal blive tilkiendegivet naar Rettens leilighed

bliver videre at foretage sig Sagen; Imidlertid vilde Contra Citantinden Madame Wessel ogsaa drage vedbørlig omsorg for, naar tiden bliver berammet, de allerede førte og afhørte Vidner af hovetCitanterne, til Veddermæhle tillige med parterne at indkalde, da Videre udi Sagen, saavit giørligt er, til dessens expedition skal Vorde foretaget til endebringelse, saafremt parterne ei selv Sagen søger efter at prolongere.

Anno 1732 d/en 21 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa gaarden Grimstad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas *Gessen (Jessen) Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Borge, Elias Riple, Marcus Borge, Salamon Hope, Nils Lysevold, Arne Totland, Arne Nedre Totland og Knud Riple med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret er først tinglyst

1. Deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste bestalling for S/igneu/r Andreas Jessen til at Være foged over Nordhorlehn og Vos af dato Friderichsbergs Slot d/en 12 Febr/uarij 1732.

2. Copie af General Weimester og Major Lutsous allernaadigste confirmation paa General Weimester Embedet Nordenfields dat/erit *dat/erit Friderichsbergs Slot d/en 28 Aug/usti 1731.

3. Stiftbefalingsmandens advarsel til Almuen efter H/er/r Cancellie Raad og politiemester Fastings andragende, at rigtige tønder med fisk maa indførís som holder sit Rette Maal, hvis ikke, da Almuen derfor at straffís og an...stede(?) at skiere beene af den fulte fisk som sædvanligt dat/erit 23 Maj 1732.

4. Lector Bornemans udstedde Bøxelbrev til Ole Ols/øn Øfre Totland paa helften af Rasmus Olsens brug 1 p/un/d 3 merker Smør udi Hougdal, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit begge d/en 11 Aprilis 1732.

5. H/er/r Christen Tunbois udstedde bøxelbrev til Erik Eriks/øn paa ½ løb Smør ½ t/ønne Malt udi Borge, uden reversen at anvise, dat/erit 4 Martj 1732.

6. Knud Gielmeidens udstedde bøxelseddel til Lars Ols/øn Schiold paa 1 løb [Smør] udi Heldal, uden reversen at anvise dat/erit 12 Aprilis 1729.

7. Byefoget S/igneu/r Nils Myhres udstedde Skiøde til Ole Ols/øn paa ¼ part heller 3/8 løb Smør og ¼ huud udi Aadland, dat/erit 31 Maj 1732.

8. Ditoes udstedde Skiøde til Lars Lars/øn paa ¾ løb Smør og ½ huud udi Aadland dat/erit 31 Maj 1732.

9. Lector Bornemans udstedde bøxelbrev til Christian Paalsen paa 18 merker Smør udi Strømme, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 17 Decembr/is 1731.

10. Lars Birkeland, Ole Ols/øn, Mikkell Ols/øn Jens Grimen og Kari Jacobsdatters udstedde Skiøde til Elias Sørensen/øn paa 1 p/un/d 3 merker Smør 1/8 huud udi Riple, dat/erit 1 Julij 1732.

11. Niels Steensvigs udgivne Skiøde til Lars Nils/øn paa ½ løb 6 merker Smør og ½ t/ønne Malt heller Korn udi gaarden Steensvig, dat/erit 6 Apr/ilis 1732.

12. Ane Sletten med Nils Schoge, Nils Steensvig og Vincents Tistads udgivne Bøxelbrev til Mons Ols/øn paa ½ løb Smør ¼ huud udi Sletten, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 21 Julij 1732.

13. Petter Haagensøn, Nils Nils/øn Frodtvedt og Helge Haagensdatters udgivne Skiøde til Nils Haagens/øn paa 1 p/un/d Smør 1/6 huud udi Henne, selv arvet 12 merker Smør 1/12 huud, nu udi alt ejende ½ løb Smør ¼ huud, dat/erit 4 Apr/ilis 1732.

14. Biscop Marcus Mullers udstedde bøxelbrev til Anders Jacobs/øn paa ½ Jordepart grensende op imod Solemsvig paa ½(?) løb Smør uden reversen at anvise, dat/erit 30 Nov/embris 1726.

15. Biscop Bornemans udstedde Bøxelbrev til Johannes Gunders/øn paa den plads Solemsvig Kaldet, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 7 Aprilis 1732.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev paaraabt om nogen havde Sager at indtale, men som ingen indfant sig da,

Tilspuurte den Constituerede foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Heiberg i underdanig anledning af Cammercollegii Antegnelser udi S/a/l/ig/ foged Lems Regenskab om Almuen og Laugrettet viste at Kunde tilkiendegive om her udi Skibbredet er forfaldet noget Vrag fra 1727 til 1731 aars udgang heller nogen afførsels penge udi samme Aarringer, de da det Vilde tilkiendegive? hvortil de svarede: *hvortil de svarede:* at af saadant ved de ikke at udi de aarringer det allerringiste er falden*?

Fogeden Heiberg begierede hvis for Retten passerit Var under Rettens forseigling, som blev consenterit.

D/en 22 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda fremstillede sig for Retten

Procurator Hans Ottessen og paa Assessor von der Lippes Veigne producerede skriftlig Stevnemaal over Lars Henriks/øn Totland for resterende forpa[g]tnings afgift 21 rdr 1 mark 8 s/killig, samme at betale med Processens Omkostnings at erstatte,

Den indstevnte møtte for Retten og tilstod at være loulig stevnt for denne Sag tilstod at være Citanten pligtig de 21 rdr 1 mark 8 s/killig og vilde gierne med tiden betale den dog at ham er skeed forkort med contract paa 3de Aar og nafngav sin[e] Vidner Arne Totland og Lars Myrdal som hannem haver hørt at Være lovet paa 3de Aar muntlig, og dette er aarsage at de har maat forlade formedelst hans opsigelse paa ½ Aar det, dem var accorderit i 3de Aar og paastod samme at faa ført til neste ting.

Hans Ottesen henstillede Sagen til Rettens skøn om den indstevntis paastand.

Afsagt.

Lars Henriks/øn Kand ikke betagis at føre de paaberaabte Vidner til neste ting om den contract muntlig imellem ham og Citanten sluttet, thi drager hand selv loulig omsorg for at hovetCitanten bliver loulig Kaldet til samme nu nafngivne Vidners afhørelse, da videre udi Sagen skal kiendis hvis louligt er.

Sluttelig blev restantsen over terminerne forfattet og af Retten forseiglet, og som ingen flere Sager til paaraabelse vare indstevnte blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1732 d/en 22 Julij, er holdet Almindeligt Sommer- Skatte og Sage-Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Tingstedet Schoge nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, den forrige Constituerede foged S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøig-

delensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Søre Biørøen, Nils Arefjord, Peder Hambre, Peder Tossøen, Hans *Hals/søn (Hans/øn?) Algrøen, Lars Schoge, Peder Laachøen, Elling Worland med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst, hvis Kongl/ige Breve og andre ting som Circularie ere og fol/io 45 findis ekstraherede - dernest tinglyst:

1. Herman Petters/øn i Buchen hands udstedde Panteforskrivelse til Madane Marchie S/a/l/ig/ Gilles Schreuders paa 350 rdr, hvorføre er pantsat en ham ejende Holme Buchen 2 Mille synden for Byen liggende, med derpaa staaende huuser og tilhørende holmer dat/erit 19 Junij 1732.
2. Auctions directeur Bendix Ernst Manniches udstedde Skiøde tillige med S/igneu/r Daniel Rafnsberg paa gaarden Selstøen i Sartor Schibbrede 1 p/un/d 3 merker fiskis Landskyld hvorføre er betalt 37 rdr 4 merker 4 s/killig daterit 22 Sept/embris 1731.
3. Ole Anders/øn Røsetts udstedde Skiøde til Jens Johansen paa 1 p/un/d 3 merker fisk udi Selstøe hvorføre er betalt 39 rdr 2 merker 6 s/killig, dat/erit 16 Julij 1732.

D/en 23 dito blev Retten igien sat med foranførte paa samme sted, hvorda blev tinglyst

4. Knud Tørres/øn Øfre Børnæssis \tillige med *Knud Tørres/øn* Øfre Børnæssis/ udgivne Skiøde til Ulve Knuds/øn Nipen paa 1 p/un/d 6 merker Smør med bøxel udi Øfre Børnæs dat/erit 22 Julij 1732.
5. Ulve Knuds/øn/s revers til Tørres Knudsen Øfre Børnæs som d/en 22 Julij 1732 haver solt Ulve deris part udi Øfre Børnæs, at Tørres Knuds/øn skal Nyde samme soldte Part fri for Bøxel sin Livis tid, hands huustrue efter ham saalenge hon sidder ugift og hands børn efter ham for Bøxel, dat/erit 22 Julij 1732.
6. Ulve Knudsen Nipens udstedde revers til Knud Tørres/øn, at hand skal nyde de af ham soldte 15 merker Smør udi Øfre Børnæs til Ulve Knuds/øn frie sin Livis Tid for Bøxel, hans huustrue efter ham saalenge hon sidder ugift og hans børn bruget for bøxel, dat/erit 22 Julij 1732.
7. Christen Lille Sangolts udstedde Skiøde til Hans Nils/øn Schoge paa 23 1/7 merker fisk, selv arvet 8 57/84 merker fisk, nu udi alt ejende 1 p/un/d 7 23/28 merker fisk udi Schoge, dat/erit 22 Julij 1732.

Dernest fremstillede sig for Retten Mikkell Knuds/øn Bache som havde erhvervet deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Brev af 13 Junij 1732 at maa ægte Ane Ingebrigtsdatter Bielcherøen u-anseet at de skal være hin anden udi andet og 3die Leed beslegtede og begierede At hands tvende indkaldede Vidner Arne Schoge og Ole Hansen Schoge edelig maatte forklare om deris Slegtskab, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og eenstem/m/ig udsagde: at Mikkell Knudsens fader Knud Bache og Ane Ingebrigtsdatters Moderfader Mons Monsen Lerøen vare Brødre, og saaledis Mikkell Knuds/øn Bache og Ane Ingebrigtsdatter Bielcherøen hin anden udi andet og 3die Leed beslegtede og ei hin Anden, enten udi Svaagerskab heller Slegtskab nermere paarørende.

Citanten Mikkell Knuds/øn Bache, begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskrevet til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

8. Ingebrigt Gregoriussen Store Sangoltis udstedde bøxelbrev til Mathias Villumsøn paa 8 273/440 merker (smør?/fisk?) Leje udi Store Sangolt, item Leilendingens derpaa fulte revers, begge daterede d/en 22 Julij 1732.

1732: 46b

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og først Kongens og havde da

Bøigdelensmanden Simen Schoge indstevnet Hans Andfindsøn Glesnæs som for 2 Aar siden nu i høst skal have fundet et Createur paa Tofte Landet Hans Ols/øn Toft tilhørende og samme skiult og fortiet, sampt benøttiget sig til egen fordeel uden at give ejermændene det tilkiende, derfor at Straffis efter Loven, andre til afskye - og Hans Ols/øn Toft til veddermæhle:

Hans Andfindsen møtte for Retten og tilstod loulig herfore at være stevnt.

Hans Olsen Toft møtte til Veddermæhle og angav sin Sag i øfrigheds hænder, og gierne vil paa hans Veigne vil tilgive ham sin feil; og paastaaer ingen Vedderlaug paa sine Veigne.

Hans Andfindsøn tilstod efter tilspørgelse at have fundet det paa Tofte Landet, dødt og den ene side af det opædet; item tilspuurt hvem samme tid med ham paa Baaden Var? svaret: en liden dreng Johannes Siurs/øn 13 Aar g/amme/l da, nu i sit fiortende Aar; item tilspuurt hvorfor hand ikke samme tid det \ikke/ angav? svaret hans uforstandighed derudi at have været aarsage og saasom hand holt det af ingen Værdie, og ei tilkiendegivet det før i Vaar efter medværende drengs udførsel.

Fogeden paastoed at efterdi dette er fundet dødt og ikke angivet hand da bør have forbrudt sin Ret for findingen og erstatte Værdien af sit skiulte og fordulte.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Følgelig Lovens 5te Bogs 10 Capit/ul 4 art/icul talis vel om dødfundet qvæg hvorledis dermed skal forholdis. Om denne gierning er da ingen Vidner i Sagen, heller noget videre beviis, end af den indstevnte selv forklaret er, nemblig at have udi Søe bredden ved Landet, dog i Vandet, fundet et dødt og halv opædet best eller qvige; Thi finder Retten Sagen af denne beskaffendhed, at efterdi ei anderledis, end forklaret er, kand bevises, saa bør dend indstevnte Hans Andfindsen Glesnæs have forbrudt sin findinge Ret, som det haver fordult; Og efterdi Hans Olsøn, som creaturet haver mist, ei søger den indstevntis Skade, heller refusion for sig, saa bør Hans Andfindsen betale til Kongen bestets Værdie med 2 rdr 2 merker inden 15 dager under Nam efter Loven, efterdi ingen anden herpaa gjør paastand, enten skadelidende heller Landrot.

Villum Jensøn Tæle og Knud Tæle ere stevnte af Bøigdelensmanden Simen Schoge fordi de Paasche dag dette Aar skal have været udi uenighed og Slagsmaal med hin anden paa Kirkevejen, til Vidne derom Johannes Tæle, g/amme/l Grim Tæle, Anders Nipen, alt til strafs lidelse efter Loven.

Villum Jensøn Tæle og Knud Tæle møtte ikke efter paaraabelse, ei heller nogen paa deris Veigne, det ene Vidne Johannes Tæle møtte ikke.

Stevnevidnerne Lensmanden Simen Schoge og Ingebrigt Tvedten afhiemlede edelig at have stevnt Villum Jensøn og talte med ham selv med mere end 14 dagis Varsel paa Tæle, item stevnet Knud i Villum Grimsøns og gamble Grims nærværelse paa gaarden; item Johannes Tæle og talte med Johannes sin Koene. De andre tvende Vidner Anders Nipen og Grim Tæle møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i Sagen.

Fogeden begierede Vidnernes afhørelse - og efterat Eden for de tilstædeværende Vidner var oplæst, betydet og forklaret, samt tilholdet deris Sandhed at udsige; blev først fremkaldet

G/amme/l Grim Tæle, som efterat hand hafde aflagt sit Vidne om sin sandhed at udsige, forklarede: at have været noget drukken paaske dag Og i Rongen da de for fra Kirken, da falt ord imellem Willum og Knud, ordene Kand hand ikke erindre, men at Villum Jens/øn Slog efter Knud Tæle, men om hand ramte ham heller ikke og da Var Knud kommen paa Land, men før de kom paa Land monne de toge i hver andre i Klæderne Vredelig, men hvor og hvorledis ved hand ikke at sige; men siden de Komme paa Land

1732: 47

ved hand ikke hvis passerit er; end tilspuurt hvem som Var paa Baaden? Johannes Tæle svarede hand, tillige med Tørres Jacobs/øn Peder Clemmets/øn Tæle, med flerre; item Johannes Tæles Koene; og Jacob Tæle.

Anders Nipen blev dernest fremkaldet og aflagde sin Ed om at sige sin Sandhed: og forklarede ei noget derom at være vidende, men at have hørt det af andre at det skal Være skeed og ei Kand nafngive heller Vil angive sin Sagsmand, i hvor taalmodig Mand end inqviserede derom - og siden angav at have hørt det af Villum Jens/øn og Knud Tæle.

Fogeden paastod at hvem udeblivet er maatte paaleggis at møde og at de andre nafngivne Vidner som haver*ver været nærværende og nu ei ere indstevnte, nemblig Johannes Tæle, som ei møder, Tørres Jacobs/øn og Peder Clemmets/øn Tæle, Johannes Tæles \Koene/ og Jacob Tæle maatte givis ham tid til neste ting at faae indstevnte til videre Sagens opliuslighed.

Afsagt.

Det udeblivende Vidne Johannes Tæle, som nu er loulig stevnt og ei møder, sit Vidne at aflegge, foreleggis til neste ting, efter loulig given Varsel, at møde, og sit edelige Vidne at aflegge under 20 lod Sølv's bøder, saa og tillades fogeden tid at faa til neste ting indkaldet de nu nafngivne Vidner som samme dag skal have Været med paa Baaden fra Kirke Tørres Jacobs/øn Tæle, Peder Clemmets/øn Tæle, Johannes Tæles Koene og Jacob Tæle, til at Vidne i denne Sag og tillige at indkalde de paagiældende Villum Jensøn Tæle og Knud Tæle til samme Vidners afhørelse at Være til gienmæhle; da og videre skal handlis hvis Lov og Ret medfører.

Ole Nipen lader stevne Knud Tæle, som haver skieldet ham for Tyv sam/m/e at afbevise, saa og fordi hand haver slaget ham, alt til strafs lidelse efter Loven, til Vidne herom g/amme/l Grim Tæle, Mikkel Kousland, Ole Monsøn Tæle, Marrite Monsdatter Tæle og Johannes Jacobs/øn,

Knud Tæle møtte ikke, ei heller nogen paa hands Veigne; ei heller møtte Ole Mons/øn Tæle, Marrite Monsdatter Tæle og Johannes Jacobs/øn; G/amme/l Grim Tæle og Mikkel Kousland møtte og tilstod at Være loulig stevnt for Sagen og derudi at Vidne.

Paal Lars/øn Schoge og Ingebrigt Tvedten afhiemlede edelig at have stevnt Knud Tæle med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hans Koene i hans egen stue, og talte med Marrite Monsdatter selv og talte med Johannes Jacobs/øns Koene, og Ole Mons/øns Koene selv i deris huuse samme tid og til at anhøre Vidnerne; og som Eden for begge tilstæde Værende Vidner var oplæst, betydet og forklaret, blev først fremkaldet

G/amme/l Grim Tæle, som edelig udsagde: at Ole Nipen sagde til Knud at hand sloeg ham og dette skeede nemblig talen i et barsel hos Johannes Jacobs/øn Tæle, ei erindrede hvis Knud derpaa svarede, langt mindre vidende om det er passerit, men ei kunde erindre sig at have hørt nogen anden beskyldning af Knud Ole Nils/øn tillagt, uden af Citanten selv.

Mikkel Kousland det andet Vidne fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt udi samme Barsøl om hvis forrige Vidne forklaret haver, at Knud Tæle samme tid og sted skiældede Ole Nipen for at have været stevnt for en Tyve Sag.

Fogeden begierede at de øfrige Vidner maatte foreleggis under straf til neste ting at møde deris edelige forklaring at aflegge og den paagiældende til Veddermæhle.

Afsagt.

De udeblivende Vidner Ole Mons/øn Tæle, Marrite Monsdatter Tæle og Johannes Jacobs/øn Tæle, som nu ere stevnte til at Vidne i Sagen efter Stevnevidnernes derpaa aflagde edelige depositioner, fore-

1732: 47b

leggis til neste ting igien, efter loulig given Varsel at møde og aflegge deris edelige depositioner i denne Sag, enhver under 20 lod Sølv's bøder og Knud Tæle til veddermæhle, som nu tillige foreleggis Lavdag i Sagen, da og videre skal kiendis hvis Lov og Ret medfører.

Hans Tæle haver ladet stevne Knud Tæle \og Koene Marrite Diriksdatter/ til at efterleve den contract som var indgaaet imellem dem da hand skulle bøvle og bøvlede sin nu brugende part i Tæle, da ham først var bøvlet af Anders Nipen hvis (det som) hand udi Chlemmet Pedersens \1/2/ part ejede 30 merker fisk og det paa de conditioner at hand, hvis hand ikke saae siden godvillig blev omgiort, efterdi Chlemmets Enke og Børn ejede halvdelen og Anders halv deelen, da skulle Citanten allene nyde og beboe Anders Nipens ejende part 30 merker fisk og Knud og Koene have hvis Chlemmet og hans barn ejede, sam/m/e at holde og efterkomme efter de derom indstevnte Vidners forklaring Nils Houcheland og Grim Tæles forklaring er, sampt, *sampt Ole Mons/øns og Morten Nipen og Knud Tæle og Anders Nipen til Veddermæhle og Knud Tæle \.. / at erstatte ham denne Processis bekostning.

Dend indstevnte møtte ikke nemblig Knud Tæle og Koene Marrite Diriksdatter. Af vidnerne møtte Nils Houcheland, Grim Tæle og Morten Nipen, men Anders Nipen møtte til Veddermæhle. Siden indfant sig Peder Clemmets/øn paa Knud Tæles veigne som indgav hands skriftlige indleg af 19 Julij 1732.

Lensmanden Simen Schoge og Ingebrigt Tvedten forklarede at have paa Gaarden ladet stevne udi tvende Mænds Grim Tæles og *g/amme/l Tæles* hosværelse Knud Tæle for denne Sag og til dette ting efterdi ingen udi hans huus var hiemme, hvilke tvende mænd ogsaa vare tilholdte at sige Knud naar hand heller Koene hiemkom hvis passerit var - ligeledis stevnt Ole Mons/øn og talte med ham selv.

Citanten forlangede sine indstevnte Vidners afhørelse.

Afsagt.

Naar Retten examinerer Lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 3 articul, da kand den indstevntis paastand herudi ikke følgis; thi om en mand ikke er i sit huus naar stevnemaal skal forkyndis heller hands folk, seer Retten ikke noget ulouformeligt at være handlet, saalenge vidner af andre er tilkaldet, som stevnemaalet Kunde anhøre og det for de *paakiældende notificere, thi bliver de indstevnte og nu nærværende Vidner, til edelig forklaring admitterede siden forkyndelsen er skeed paa samme gaard hvor de indstevnte sig opholder.

Hvorpaa eden for de indstevnte blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Nils Houcheland som edelig udsagde: at hans fader heller rettere Stedfader Var først over for at tale for Citanten Hans Tæle om at faa bøvlet hans halve brug og det heller den part som Anders Nipen tilhørte, men da Var hand ikke med, siden reiste hans Stedfader Kaare Hans/øn Kaarviig og deponenten begge paa hver sin Baad en 3 á 4re Uger derefter til Tæle og da de komme i Clemmet Tæles huus, som da levede og laaeg dødelig siug Vartider, talede de med

Chlemmet om samme materie, nemblig at Hans Tæle maatte faa til bœxel det halve brug af Chlemmets bruug Anders Nipen tilhørende og skulle samme Hans Tæle have Chlemmet Tæles datter som hand og fik til egte, men Chlemmets Koene, som Knud Larsøn Tæle nu haver til egte, vilde den tid ikke at det skulle skee, at hand skulle faa halvparten af ald Jorden uden det maatte skee halvdelen af Clemmets part og halvdeelen af Anders Nipens part, og da svarede

1732: 48

deponenten som tillige med sin fader Var der, at dette gaar ikke an, paa saadan maade er det bedre at Hans Tæle bliver derfra; hands fader som end var med, tiede end da, og sagde deponenten, tenker i ikke paa den smaa paa Gulvet gaar, bedre er det for Hans at blive her fra end paa saadan Maade at antage det og græd og Jamrede Chlemmets Koene sig og ikke vilde have det paa anden Maade; da gik deponenten ud og hentede ejeren Anders Nipen til Chlemmets halve bruug, som da stode og Ardbeidede paa en Bue og hafde af Hans Tæle oppebaaret fuld bœxel for sin ejende Part udi Clemmetz heele brug, da Vilde Clemmets Koene endelig have den halve part af Andersis brug, da svarede Anders end om jeg ikke lader dig faae det, du haver ved din Mand loulig ladt det opsige, og Chlemmet som i Sengen laae, vilde det skulle skee, som først aftalet Var, nemblig at Anders Nipens part skulle tilhøre Hans Tæle, som Var Chlemmets halve brug og det iterede 3de gange, og som hand Chlemmet ikke kunde raade med sin Koene, ønskede hand sig af Verden; siden begierede deponenten at Grim Tæle maatte indkaldis, efterdi hans Stedfader tiede, for at høre hvis passerit er, at da blev aftalet at hand Hans Tæle skulle bœxle halvparten af Andersis ejendom og nyde halvdeelen af Chlemmets part, dog saaledis og paa den Maade, at naar Hans Tæle ikke kunde sidde i roe paa Chlemmets halve deel, skulle Hans nyde ald Andersis part og alt dette hørde baade hans Stedfader og gamble Grim Tæle; Hvad videre Ord som mange Vare, passerede, sagde deponenten sig ei alle at kunde erindre;

Anders Nipen nærværende tilstod saa at være passerit som Vidnet forklaret haver.

Grim Tæle forklarede dernest eedelig: at da hand Var indkommet i stuen efter indkaldelse hørte hand Chlemmet Tæle sige at Hans skulle have halve Jorden, men ei navngav af hvad part heller deel det Var; hvorpaa deponenten sagde at forrige Vidne Nils Houcheland sagde: Naar denne smaa Kommer til tager hand sit, og videre ved hand ikke hvis imellem dem Var heller har været passerit.

Morten Nipen fremstod dernest og edelig udsagde: at da Knud Tæle var hos Anders Nipen og bœxlede, blev saa sluttet at Knud skulle nyde halve bruget, men ei nafngivet af hvis brug heller ejendom det skulle skee.

Det 4de Vidne møtte ikke, thi maatte Sagen udsettis til Høstetinget, at det Kunde indkaldis til afhørelse.

Afsagt.

Det udeblivende Vidne Ole Monsøn som nu ei møder og sit edelige vidne udsiger, foreleggis til neste ting igien at møde og sit edelige Vidne at aflegge under 20 lod Sølvs bøder og Knud Larsøn med huustrue til Veddermæhle, da og videre skal Kiendis hvis Ret er.

De tvende Mænd Ole Hansøn Schoge og Ole Nils/øn Børnæs som ere satte til formyndere for Birte og Ane Knudsdatter Buchens fæderne og Møderne tilfaldne Arvemidler 139 rdr 11 s/killig fremstillede sig for Retten og erbød samme Penger til hvem som dem til udlaan imod billig og loulig Rente ville antage, som dem i gaar af Herman Petters/øn var leverit, vilde de imod vedbørlig Pant udlaane? Og som ingen her indfant sig som samme Vilde annamme heller forlangede, blev formynderne tilholte samme under forseigling at hiemme og bevare, indtil nogen dem imod loulig pant forlangede.

Om Vrag og afførsels penge fra Aar 1727 til 1731 forklarede Almuen ei noget at Være faldet uden det Vragaskib Aar 1727 paa Glesvær.

1732: 48b

Sluttelig blev restants terminen for dette Aar 1732 oplæst og forseiglet.

Del B

NHL T.b. nr. 38 1731-1733

(1732: 48b)

Anno 1732 d/en 25 Julij, er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Tingstedet Frechaug, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen Bøigdelensmanden Anders Tvedten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Herlevær, Knud Tielstad, Mikkell Oen, Mikkell Tilstad, Ole Christians/øn Blom, Torgier Tielstad, Ole Nils/øn Blom, og Ole Frechaug med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst hvis Circulare breve fol/io 45 findis ekstraherede - dernest tinglyst.

1. Madame Garmands revers til Nils Ols/øn Giervig paa hans bøkledede Brug udi Erstad, som fogden paa Vaartinget havde paalagdt at forskaffe, dat/erit 11 Decembr/is 1731.
2. Commerce Assessor Lausens udstedde bøksebrev til Siur Zacharias/øn paa 1 p/un/d fiskis Leje udi Sture, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 4 Junij 1732.
3. Mathias Rasmusens udstedde Bøkelseddel til Lars Hans/øn Alvøen paa 18 merker fiskes Leje med andeel udi Laxevaag, daterit Sollesvig gaard d/en 9 Aprilis 1732.
4. H/er/r Justitz Raad, og Assistentz-Raad sampt Præsident Petter Christian Kraags udstedde bøksebrev til Nils Bastes/øn Alver paa ½ løb Smør udi Aasbøe, uden reversen at anvise, dat/erit 11 Martij 1732.
5. Rasmus Heltis udstedde Panteforskrivelse til Velædle H/er/r Commerce Assessor Lausen paa 100 rdr, hvorfore er pantsat Gaarden Nordre Sæle af Skyld femb pund fisk, med bøkse og underliggende Laxevaager og herlighed dat/erit 28 Aprilis 1732.

Dernest fremstillede sig for Retten opsidderne paa Gaarden Wiig udi Herløe Schibbrede Rasmus Villums/øn som bruger udi gaarden Wig 6 3/8 merker Nils Johansøn som bruger 12(?) ¾ merker Smør, Rasmus Mons/øn som bruger 12 ¾ merker Smør, Nils Lars/øn som bruger udi Wig 12 ¾ merker S/mør Mons Knuds/øn som bruger 14(?) ½ merker Smør, Knud som bruger 4(?) ½ merker Smør; hvis Jord og Gaard forleden Aar Onsdagen for pinsedag 1731 blev nedlagt med huus og hiem udi Aske, med flere ejendele og begierede at deris tvende indkaldede Vidner Iver Midsiø og Mons Tosvigen edelig maatte afhøris og forklare om deris nød og tilføjede skade, hvilke tvende Mænd boesatte udi Herløe Schibbrede og ...hos(?) der boende forklarede edelig og enstemmig at de mistede alle deris huuser undtagen flor og Lade, men Mons Knuds/øn Mistede Laden end med andre deris fattige ejendele

undtagen qvæget \og 8 huus tilsammen/ hvorom de sagde sig Vel at Kunde Vidne saasom de det disverre med egne øjer saae og hialp til at redde det beste de Kunde og folkene derover udi slet stand satte;

Citanterne begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven til tingsVidnis erholdelse, som Retten consenterede.

6. Derefter tinglyst Jens Rylands udstedde bøxelbrev til Mons Johans/øn paa 18 merker S/mør 6 Kander Malt udi Icheland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 25 Julij 1732.

D/en 26 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte LaugRettesmænd og øfrighed, samt en stor deel af Almues Mænd da blev foretaget efter den Constituerede udi Stiftbefalings-

1732: 49

mandens Sted Velædle og Velbaarne H/er/r Justits Raad Kraags resolution paa Velædle Stift Ampts skriver Heiberg[s] requisition og Anders Jessens requisition til enhver som den forretning af S/igneu/r Andreas Jessen derefter forfattet udi Anders Tvedtens boe forrettet d/en 10 og 11 Junij dette Aar med at auctionere en deel Løsøre som til Kongelige fæstede prætentationer angaaende den forpagtede tiende paa summa 295 rdr - og eendeel derhos Anders Tvedten tilhørende Jordegods saavit andre Rettere prioriterede ei derved Kunde præjudiceris, samt Kirkerne, hvorda baade efter fogedens og Anders Tvedtens begiering skulle auctioneris paa efterskrevne Conditioner, Løsøre, Jordegods og Kirker med sit tilhørende Jordegods Inventarium og alt efter Kirkestolens og det Kongel/ige Skiødes formæld og efterskrevne conditioner derom forfattet hvorom publicque patentio baade i Byen og paa Landet er skeed d/en 7 Julij.

1.

Hvad som af Løsøret kiøbis betalís contant ved Auctionen heller derfor paa stædet stilles nøiagtig Caution inden 8tte dager prompte at betalís dog fri for provision af Pengene at svare auctions gebyhr angaaende.

2.

Hvem som kiøber Jordegods betaler i Klingende Myndt hvis for hands bud udlovis inden 6 Uger og for sit giorte Bud stiller nøiagtig Caution her paa stæden, heller og det strax paa nye auction vorder opslaget paa den Kiøbendis egen An- og tilsvár om det for ringere siden bliver soldt.

3.

Hvad som kiøbis af Jordegods bliver fra Auctionens datum for den kiøbendis egen risico, i hvad Ulykke det Kunde tilslaae, det Guf dog naadelig afvende.

4.

Kiøberen at have frihed til, til rette fardag 1732 at beboe sin tilkiøbte ejendom, naar hand loulig sin Leilending opsiger og igien giver ham sin bøxel, i fald Leilendingen det ei selv vil Kiøbe.

5.

Skiødets beskrivelse med Stemplet papiir betaler den kiøbende selv uden afKortning udi hans giorte bud.

6.

Paa samme Maade og Conditioner, bliver Kirkerne med deris inventarier soldt, dog hvis derudi fattis, Kiøberen at have frihed hos vedkommende hvor hand best ved og Kand det

Manglede paa loulig maade at indtale, dog de bedre prioriterede herudi gandske upræjudicerit.

Saaledis begieres efter høye øfrigheds Ordres at fuldføres.
Testerer A Jessen A Tweidt

Salig fogeden Lems Stervbodes fuldmægtig S/igneu/r Andreas Heiberg indfant sig og paa egne og stervboes Veigne gav tilkiende, at Lensmanden Anders Tvedten indesidder med Kongl/ige Skatter af Kirkernis Jordegods og tiender til 1731 aars udgang 103 rdr 4 merker 4 s/killing, Item resterende Skatter af hans gaard Tvedten til 1731 Aars udgang 5 rdr 3 merker 9 s/killing Og som det høibydende Cammer Collegio ved Naadige ordre af 5 Aprilis 1732, saa vel til den Constituerede StiftAmptmand H/er/r Justitz-Raad Kraag som til Comparenten som samme ordre in originali anviste og copialiter producerede

1732: 49b

naadigst befaler, at samme Skatter, u-agtet alle difficulteter strax ved exsecution skal udexseqveris og i hans Maj/este/ts Casse erleggis, hvorudi dog Comparenten, ved denede(?: ordet retta på) Sequestration er bleven hemmet, saa paastod hand, at prioritet i de Penge som for Kirkerne og dessens inventario maatte komme, saavit de Kongl/ige Skatter 103 rdr 4 merker 4 s/killing, som derpaa hefter angaar og for de af Gaarden Øfre Tvedt skatter 5 rdr 3 merker 9 s/killing prioritet i de penge som for hans løsøre heller bemelte Gaard kand Komme, allerhelst, da ham anviste restantsen af Stiftamptmanden, StiftAmptskriveren og Obristen til exsecution at Være paateignet; Endelig anviste S/igneu/r Heiberg Cammer Collegii Anteignelser udi S/a/l/ig/ fogeden Lems allerunderdanigste aflagde Regenskaber pro 1727 med de derudi indragne ekstraherede Poster af anteignelserne for 1723, 1724 og 1725 samt nogle foregaaende Aaringer, hvoraf hand producerede en vidimerit Gienpart, som udviser, at det høibydende Cammer Collegium haver deciderit, at de fisketiender, som Anders Tvedten baade i og uden hands forpagtnings tid haver oppebaaret af Fedie(?) fiskeVæhr, nemblig pro 1717, 1718 og 1719 aarlig 10 rdr er 30 rdr og pro 1720 til 1725 aarlig 12 rdr er 72 rdr, tilsammen = 102 rdr - strax at skal inddrives og *og i hans Maj/este/ts Cassa erleggis; saa i anledning, at denne debet, til hands Maj/este/t er hæftet, førend nogen forpantning i hans ejendeele vare udgiven og i følge af høistbemelte Cammer Collegii ordre af 5 Aprilis 1732, paastod Comparenten prioritet herfor, fornemmelig i de penger som for Boetz Løsøre kunde komme og om de ikke skulle til strekke, da udi de for hands faste gods indkomne Penge.

S/igneu/r Jens á Møinichen Studiosus formeente paa frue Grans Veigne at ingen maa røre, enten hendis Pant heller ejendom og saaledis protesterede imod denne auction \saavit er angaaende/ - hvad obligationen og Contracten angaar, da ligger den i rette og videre opliuslighed derom Kunde hand ikke give, saasom hand forhaabede dom derpaa i dag at bekomme.

Sorenskriver de Fine gav ogsaa tilkiende at fogeden S/a/l/ig/ Jens Lem efter puur panteforskrivelse hos denne Mand Anders Tvedten haver At søge 260 rdr, hvorudi hand paastod prioritedt udi Pantet Øfre Tvedt, Nedre Tvedt og Holme efter obligations formæld;

Ole Frechaug paastod ogsaa efter hans obligation tinglyst d/en 15 Maj 1727 prioritet i *Kirket for 100 rdr.

Hvorda blev begyndt med auctionen paa Løsøret

		rdr-m-s	rdr-m-s
Ole Sigstad bet/alt til fog/eden	1 Sølvforgylt belte med Rem	8-0- 0	12-0- 0
Jens á Møinichen bet/alt til fogeden	1 Sølvforgylt toieleet(?)	1-2- 0	1-3- 0

Sorenskriver de Fine bet/alt	1 lite Sølvbæger forgylt	1-3- 0	1-2-14
Ole Frechaug bet/alt	1 Sølvkiæde med Naal	1-4- 0	
1-5- 4			
Dito betalt til fogeden	1 Sølvring	0-2- 0	0-3- 0
Fogeden Jessen	2de Messingstager	1-0- 0	1-0- 0
Ole Erstad bet/alt til fogeden	2de dito	0-5- 0	0-5-10
Fogeden Jessen	3de MessingRinger	0-2- 8	0-2-10
Johannes MoldeKlef	1 tinfad	0-3- 0	0-4- 0
Fogeden Jessen	2 tink...me(?)	0-4- 0	1-0- 4

			21-3-12

1732: 50

	Lateris		21-3-12
Gutorm Røsetter betaler til fogeden	1 tinfad	0-3- 0	0-4- 4
Mikkel Oen betalt	1 liden tink...mme(?)	0-2- 0	0-3- 2
Nils Sæbøe	4re tintallerkener á 20 s st/ykke	0-5- 0	1-0- 0
Jan Rogn betalt	4re tintallerkener	0-4- 8	0-5- 8
Ole Frechaug bet/alt	3de dito á 1 mrk st/ykke	0-3- 0	0-3-14
Arne Bragstad bet/alt	1 lidet tinfad	0-2- 0	0-3-10
Johannes Frechaug	1 Kaabberkiedel	2-3- 0	2-5- 8
Gutorm Røsetter bet/alt	1 dito	1-4- 0	2-0- 4
Johannes Frechaug	1 temmelig stor egeKiste indlagt med adskillige figurer	6-0- 0	6-0-12
Nils Sæbøe	1 Sort Malet Skab	0-4- 0	0-2- 2
Fogeden Jessen	1 rødt dito for	0-3- 0	0-3- 4
Nils Hannestvedt	1 Stor sildenoet og 1 liden dito	30-0- 0	31-0- 0
	1 Laxenot med Lyregarn	3-0- 0	
H/er/r Morten Ruus betalt	1 ørrete Noet	1-3- 0	4-0- 0
	1 Vingbaad med tilhørig Segl og Redskab	6-0- 0	
H/er/r Morten Ruus	1 Sexringsbaad	2-3- 0	3-4- 1
	1 færringsbaad	1-3- 0	
Ole Ols/øn bet/alt til foged	1 færringsbaad	0-4- 0	0-4- 8
Nils Sæbøe	4re Par Skruer	2-0- 0	3-4- 0
Dirik Knappen	1 Børre udi Nøstet ved Søen	1-3- 0	2-4- 0
	Jordegods		
Jan Rogn og Niels Mikkels/øn	Gaarden Walle i Herløe Schibb-		
hver helften og betalte Nils 46 rdr	rede 1 løb Smør ½ t/ønne Malt,	85-0- 0	92-0- 0
	Udi gaarden Nedre Tvedt		
Opsidderen Tollef	1 p/un/d Smør 1 Mæle Malt	30-0- 0	30-4- 0
	Gaarden Holme af Skyld		
Jan Rogn	1 løb Smør 1 t/ønne Malt	100-0- 0	125-4- 0

			332-0- 9

Videre gods forlangede fogeden Jessen ei dennesinde af faste Gods og Kirker at selgis, saasom Lensmandens hovetgaard Øfre Tvedt med sin besætning, item Hammers Præstegields Kirker med sine Pertinentier, dog alt tilforne pantsat er.

Hellers begierede S/igneu/r Jens á Møinichen Studiossus, at i fald det skulle behage fogeden nogensinde at lade selge Kirkerne, det da Velbaarne frue Grans baade som Dom haver og Pant haver maatte vorde bekiendt giort paa det hon sin Ret Kunde observere - hvis videre af Løsøret som denne sinde ei \her/ blev soldt, blev af fogeden S/igneu/r Andreas Jessen foranstaltet at det skulle føris til Alvestrømmen d/en 4 Augusti, da ting for Allenfits Schibbrede der holdes at samme der kunde blive igien opbudet og soldt.

1732: 50b

Dernest blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden Anders Tvedten med Muntlig Varsel ladet indstevne Joen Heggøen og Niels Turøen for Skioldsord og Slagsmaal sammen i Hellesundet, Paa Søndag under Prædikken, Vidner derom Hans i Hellesundet og hans Koene, og Ole Olsen Hilland, alt til strafs lidelse efter Loven.

Joen Heggøen og Nils Turøen møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse; Hans Hellesundet og Koene møtte ikke som til Vidner Vare indstevnte; Ole Ols/øn Hilland møtte og tilstoed loulig stevnt til at Vidne i Sagen;

Stevnevidnerne Nils Walle og Helge Espetvedt afhiemlede edelig at have stevnt Joen Heggøen og Niels Turøen med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med Joen Heggøens Koene og siden med ham selv, og Nils Turøen selv - men de tvende Vidner som nu ere udeblevne, tilstode de ei at have givet loulig Varsel.

Det tilstædeværende Vidne blev Eden forelæst betydet og forklaret, samt tilholdet sin Sandhed under straf at aflegge og derpaa aflagde sin eed sit Sandheds Vidne at udsige: at ei om ded at Kunde Vide, saasom hand der ei var nærværende, men vel 14 dags tid derefter, ei heller af Slagsmaal ved, saasom hand var langt derfra.

Fogeden begierede Sagens udsettelse til neste ting.

Afsagt.

Sagen udsettis til neste ting at Vidnerne som nu ere loulig indkaldede kunde vorde indvarslede, imidlertid blev de indstevnte som nu ei møder Joen \Heggøen/ og Nils Turøen forelagde Lavdag til neste Ting at møde og svare for sig, alt til Sagens Videre expedition.

Tollak Villumsen haver ladet stevne Rasmus Øfre Frommereide [for] resterende 4 aars afreigning 2 rdr 2 merker, samme at betale og Processens Omkostnings erstatte.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Dirik Anders/øn Knappen afhiemlede Edelig med Johannes Knappen at have stevnt ham med meere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hans Koene.

Jens á Møinichen paastod Laudags foreleggelse for de udeblivende til neste ting - som Retten consenterede og paalagde ham at fremkomme med hvis beviis hand holdt nødig at frembringe.

Paa Velbyrdige fru Edel Holberg S/a/l/ig/ Oberste Leutenant Grans veigne fremstillede sig for Retten Jens á Møiniken og producerede en af Retten foreleggelse udi den forhen af hænde indstevnte Sag Anders Tvedten d/en 10 Julj sidstleden forkyndt og af ham selv paateignet, alt til en endelig Dom efter hans forhen giorte paastand i Sagen for Capital 300 rdr og Renter 15 rdr og de paagaaende processens Omkostninger som nu af ham ei ringere ved end 6 rdr Kunde ansees.

Lensmanden paastod at hand begierede tid til neste ting at faa copie af hvis Citantinden indgivet haver for at bevise hvis ei herpaa er afskrevet, da hand videre vilde svare til Sagen.

Mønnichen formeente at Anders Tvedtens Unisone undskyldning ikke blev antagen, allerhelst hand sidst saa uformodentlig absenterede sig fra Retten og skulle Anders Tvedten end med formodning, have nogen Reigning imod frue Grans, mente hand samme blev en Liqvidations Søgning dette Uvedkommende; men Sagen som udi sig selv er saa puur og reen at Anders Tvedten imod sin obligation og contract ikke kand have noget at sige, formode hand ydmygst Retten efter

1732: 51

forrige giorte paastand gav kiendelse udi.

Afsagt.

Det bevises baade af Anders Tvedtens med Velbaarne frue Grans indgaaende contract af 30 Julij 1726 og hans Panteforskrivelse af samme dags dato, at hand for de tilkiøbte Hammers Præstegields Kirker er bleven skyldig til fru Grans 500 rdr, herpaa at Være betalt, *herpaa at Være betalt* i 4re Aar 300 rdr, {og da det 5te Aar \100 rdr/ } men for 1730 og 1731 skulle aarlig betales 100 rdr og ei det [ringiste?] er betalt til terminen efter contracten, saa findis Anders Tvedten efter contractens lydelse at Være skyldig frue Grans for 1730 og 1731 Aarlig 100 rdr og Renter og Rente til denne tid 15 rdr; hvilke efter contracten forfaldne Capital 200 [rdr] med sine Renter bør svaris Citantinden \af/ Anders Tvedten inden 15 dager under Nam efter Loven, men som den 3die aars \Termin/ ikke er expirerit efter *conContracten, saa kand derpaa ikke dømmis før expirationen skeer som er til Juul 1732. Og som her er puur obligation, saa [kand?] Anders Tvedtens indsigelse ikke ansees; thi hvis hand haver at søge fru Grans for Reigning bør det ved á parte stevnemaal skee og ikke Kand præjudicere hændis ret herudi; naar Anders Tvedten lader stevne paa den Liqvidation følgerig Lovens 5te Bogs 13 Capit/ul 4 art/icul, skal ham skee hvis Ret er, imidlertid tildømmis hand at betale frue Grans denne Processis til datum anvente omkostning med 3 rdr under lige adfærd efter Loven.

Jens á *á Møiniken begierede dommens beskrivelse til exsecution.

Lensmanden Iver Esem haver ladet stevne Mikkell og Johannes MoldeKlef efter forrige tiltale angaaende tiendens svarelse af deris Gaard.

Begge de indstevnte møtte og refererer sig til at betale hvis (det som) matriculen udviser - og befindis at den gaard bør tiende af 15 tønner og befindis saa at Mikkell som bruger ½ deelen bør svare aarlig 1 mark 2 s/killling og hver paa ¼ part 9 s/killling; de indstevnte underkastede sig Rettens Kiendelse, og paa Citantens Veigne blev paastaaet dom til betaling for dette og efterkommende Aar med Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Siden det befindis af matriculen at de indstevnte bør betale Cintanten Iver Esem udi tiende af deris Gaard aarlig for 15 tønner og ei betalt til ham meere end for 12 tønner, saa bør de paa MoldeKlef nu boende Mikkell, Johannes betale Citanten det resterende aarlig 2 merker 4 s/killling fra dette aars datum og efterkommende tider og erstatte Citanten denne til datum anvente Processis bekostning med 1 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Jens Hesdal, Mikkell Hestenæs, Anders Hestenæs, Mikkell MoldeKlev, Ole Espetvedt som paa Høsttinget 1731 holdte tinget her, og skulle nyde deris tinghold af Langeland 2 løber og 1 p/un/d at svare hvis hand derfor burde udrede paa Toldinspecteur Normands part 1 mark á hver Jordeskillling er 2 rdr 4 merker.

Paa Citantens Veigne møtte Sivert Rasmus/øn hans Moders fader og svarede at naar hand derom blev søgt, skal hand betale hvis rester.

Citanten henstillede Sagen til Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Efterdi Ædle H/er/r Told Inspecteur Norman ved sin Svigerfader lader svare at vil betale naar hand exigeris og Kræves

1732: 51b

for hvis hand bør betale, da saafremt ingen mindelig betaling med den anvente Omkostning til neste gang sker, skal, naar Citanterne loulig stevner, dennem skee hvis Ret er.

Anders Tvedten tillige med \Klokkeren haver ladet stevne/ opsidderne paa Lervig Anders {haver ladet stevne Klokkeren til}, nemblig Anders Tvedten at Leilendingen Anders Lervig bør svare hans 3die tage, og Klokkeren, *og Klokkeren* har stevnet Anders Lervig at betale ham den udi Landskylden aarlig afKortede odelskat og Rostieniste.

Anders Tvedten producerede det Konglige Skiøde af dato 29 Januarij 1725 til hvis 3de post hand sig refererede. Retten paastod Anders Tvedten maatte producere Kirkestoelen, som og skeede, saa fantis deraf, at Klokkerne fra Regenskab d/en 30 Martj 1705 har alltid nødt Rettighed af Gaarden Leirvig 1 p/un/d S/mør 16 Kander Malt uden nogen AfKortning til Kirkerne blev soldt og sidste Regenskab holdt d/en 16 Martj 1723. Paa Klokkerens Veigne blev producerit hans skriftlige Indleg af 23 Julij 1732.

Anders Lervig møtte for Retten og beviste med sin Skatte Bog at have betalt sin odel og Rostieniste Skat,

Anders Tvedten paastod dom efter hans stevnemaals formæld.

Afsagt.

Den af Anders Tvedten alligerede 3de Post udi det allernaadigste Kongelige Skiøde af dato Friderichsberg d/en 29 Januarij 1725 passer sig ingenlunde her, heller haver ringiste conveniens med denne reiste trette; Naar Retten anseer Kirkestolens lydende og den allernaadigste Kongl/ige befalings lydende af 23 Febr/uarij 1725 - thi derudi forbydis at ingen tretter maa reise sig imod hvis som ved sennste Regenskab før auctionen om Kirkekøbet var sluttet; nu findis deraf, at Klokkeren \til Hamer/ til 2 p/un/d Smør 32 Kander Malt udi Lervig haver været Vant at oppebærge Rettigheden, af de tvende parter \men ei taler om tienden/ og Skiødet udviser ogsaa at af ald Kirkens gods skal svaris odel og Rostieniste som af andet godz; Imod dette Kongl/ig allernaadigste rescript understaar Retten sig ei at Kiende og derfor finder billig, at Klokkeren nok bør nyde gaardens afgift af 2 p/un/d Smør 32 Kander Malt efter Kirkestolens formæld, men ei Kand forskaanis for at svare odel og Rostieniste Skatten der af; thi det er billigt at hvem som nyder usum fructum (usufructus = bruksrett til noe man ikke eier) og indtegt ogsaa bør betale den Kongl/ige allernaadigste udgift; og som det bevises af Leilendingernis bøger at odel og Rostieniste Skatten af dem er betalt, saa bør ogsaa Klokkeren S/igneu/r Jens Koch lade sig den udi Landskylden decorirtere (dekortere? = gjøre fradrag). Den Post angaaende tienden, da findis det ikke af Kirkestolen positive at det Klokkeren har Værit tillagt, som foruden det af Kirkerne nyder sin Rettighed af Koen, thi bør tienden Kirkekiøberen Citanten Anders Tvedten aarlig tilhøre og saaledis ophævis processens bekostning i denne Sag.

Fogeden Heiberg i anledning af Cammer Collegii anteignelser udi S/a/l/ig/ fogeden Lems Regenskaber tilspuurte Almuen og Laugrettet om dem er vitterligt at de Aarringer 1727 til 1730 inclusive noget slags Vrag haver fundet, hvortil de svarede: saavit de Kand erindre er

dette ikke de aarringer skeed heller falden; ei heller ved de af at nogen afførsels Penger de Aarringer her at Være falden

1732: 52

Sluttelig blev termin restantsen for dette Aar forfattet og for Almuen oplæst og forseiglet.

Anno 1732 d/en 28 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Arne Schibbredis Almue paa gaarden Yttre Arne, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen og den constituerede forhen foged S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Peder Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Siur Qvame, Ole Garnæs, Joen Hiorteland, Ole Selvigen Erik Jordal, Ole Sem, Mikkel Tuenæs, Mikkel Garnæs med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de Circulaire ordres og befalinger som fol/io 45 findis ekstraherede.

Dernest blev divulgert (Eng.: divulge = kunngjøre) det Høilovlige Cammer Collegii Høibydende ordre om at exseqvere de paa Søren Glads \førte/ proces for Hougs Almue - 350 rdr 87 s/killing, under exsecution og advaret blev derom, Mons Olsnæs, Johannes Johannes/øn Olsnæs, Johannes Ols/øn Olsnæssis arvinger Johannes Eriks/øn Qvame og huustrues Arvinger, Mons Siurs/øn Indre Brudvigs eftermand, end med Arvinger, Anders Indre Brudvig og huustrues Arvinger, Fabian Fabians/øn Kirkebrudvig, Mons Brynnilds/øn Vaxdal og dens Arvinger, Mons Johans/øn Lødtvedts Arvinger, at indfinde sig inden 6 Uger med mindelig betaling, hvorom de alvorlig bleve advarede, thi ellers gaar exsecution og gav enhver som før \tilkiende/ at hver hovetlod Kommer 18 rdr 2 merker 14 s/killing.

Og efterat *Sagerne (Skatterne) saavit dennesinde var at bekomme vare annammede, blev foretaget med Sagerne og først havde

Petter Johannes/øn ladet stevne Sygni Larsdatter Sande for tredie begangne Lejermaal og horeri med 3de Separate Persohner til strafs lidelse efter Loven og navngive sin barnefader.

Dend indstevnte møtte og tilstod at Være loulig stevnt for denne Sag og at have begaaet dette 3de Lejermaal med en Engelsmand ved Nafn Joen.

Fogeden satte i Rette at dette Løse menneske for hændes tredobbelte begangne Synd og horerie maatte straffis efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 9 art/icul.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 9 art/icul taler udtrykkelig om saadanne løse menneskers straf uden limitation og exception; da som dette ublue menneske \Sygni Larsdatter/ nu 3die gang, med 3de Separate personer er befunden udi horagtig løsagtighed og barneavling saa bør hon, følgelig Lovens *Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 9 art/icul at straffis med Kagen.

S/igneu/r Hans Ottesen paa Mons/ieu/r Helmer Tellessens Veigne haver ladet stevne Knud Christian og Samson Ellingsen efter forrige tiltale og Rettens seeniste foreleggelse som i Rette blev producerit.

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag, og Samson fragik aldelis ei at have tilføjet ham allerringiste Skade, men vel at have taget stokken fra Tellesen da hand blev slaget af ham. Knud Christian indgav sit skriftlige indleg af 26 Julj 1732 som blev læst.

Jens á Møinichen paa S/igneu/r Tellesens veigne sagde at hand agtede uforføndt noget Vidløftigt imod dette Knud

1732: 52b

Christians formerede og producerede indleg at svare, thi de hvad de expressioner ere angaaende, som Mons/ieu/r *Tellesten skal have brugt efter deris sigende, er de aldrig bleven beviist heller kand beviises, thi foruden at de af Tellesen nu aldeelis benegtis saa ere de jo ikke(?) bydende til første ting bleven paastevnte, i øfrige nest at referere sig til hvis forhen er Vorden paastaaet, forventede som hand og paastaar endelig Dom over de paagiældende Knud Christian og Samson Ellingsen efter forhen førte i rettesettelse og Vidnennis forklaringer for deris ulovlige overfald sampt at de maatte tilfindis at betale denne Processis bekostninger tilstrekkelig som Sagvoldere efter dommerens retsindige Skiøn, i øfrige protesterede hand imod videre udsettelse og submitterede (Submittere = underkaste) Sagen under Rettens endelige dom, helst efterdi de indstevnte haver haft mer end tid nok at fremkomme Med hvis de til deris Sags Tarv Kunde hafve haft fornøden - de indstevnte ogsaa forlangede dom.

Sagen optagis til doms til i Morgen Klokken 9 formiddag.

Madame Erpecams haver ladet stevne Ahasverus Jæger med skriftlig Varsel af 5 Julij 1732 for 27 rdr 1 mark 8 s/killig og Processens Omkostnings erstatte.

Den indstevnte blev 3de gangers paaraabt og ei møtte heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigts/øn og Gunder Jacobs/øn afhiemlede edelig at have stevnt ham med meere end 14 dagis Varsel og talte med hans Koene som de leverede Stevnemaalet [til].

Peder Bejer paastod Lavdags foreleggelse for dend indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Mons/ieu/r Henrik von Rechen haver ladet *steve Ahasverus Jæger med skriftlig Varsel for resterende 38 rdr til betaling og Processens bekostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne de forrige afhiemlede at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og overleverede hans Koene stevnemaalet, som de siden fik tilbage igien.

Mons/ieu/r Von Rechen paastod Lavdags foreleggelse for den indstevnte til neste ting som Retten consenterede.

D/en 29 Julij blev Retten igien sat sammesteds med foranførte,

Hvorda blev afsagt den i gaar optagne Dom imellem Helmer Tellesen og Knud Christian Sampt *Samsom Ellingsøn.

Af det for denne Ret og i denne Sag af Mons/ieu/r Helmer Tellesen contra Knud Christian og *Samsom Ellingsøn producerede Tingsvidne for Byetinget erhvervet fra 7 Januarij til 21 ejus dem 1732, bevises det Klarlig med Mons/ieu/r Valeurs, Soltond sampt Holsrods edelige aflagde depositioner, at Knud Christian, baade med meget ubeqvemme ord, uden nogen af Mons/ieu/r Tellessen ham, for denne Ret dertil bevislig giorte, given aarsage, haver

importunerit ham og siden slaget ham med et glas *Vand Vin udi udi* hans ansigt, hvorover og af hvilket slag Mons/ieu/r Tellesen er befunden blodig, sampt brugt, adskillige andre truende expressioner med udfordringer og videre, som samme erhvervede tingsvidne omtaler; Saa bør Knud Christian, for samme hans adfærd imod Mons/ieu/r Helmer Tellesen øvet, først, følgelig Lovens bydende i Siette Bogs 7 Capit/ul 8de articul bøde til Kongen 3de 6 lod Sølv og for de uskikkelige brugte expressioner og ordtale uden af Citanten given aarsage, betale til Manufactuur huuset i Bergen 3de 3 lod Sølv og til Helmer Tellesen udi Baskerløn og Processens omkostning for byetinget og her 10 rdr

1732: 53

inden 15 dager under Nam efter Loven, sampt ærklære Mons/ieu/r Tellesen her for Retten, det hand om ham ei andet er vidende, end hvis ærligt og got er; foruden dette mortificeris disse af Knud Christian imod Tellesen brugte uskikkelige expressioner, at de ei skal, heller bør komme Mons/ieu/r Tellesen heller nogen af hands paa ærlige gode Nafn og rygte til allerringiste forkleinelse, men være som døde og aldelis utalte. Den anden Post angaaende den pastevnte Knivsting, da som intet Vidne derom *er (ei?) haver forklaret, at have seet nogen saadan gierning øvet af Samson Ellingsen paa Helmer Tellesen, heller Helmer Tellesen derpaa stæden, medens hand var der hvor Clammeriet stod, funden beskadiget, saa Viger Samson Ellingsen, i mangel af bevis og hans egen benegtelse Sagesløs og frie for straf i denne Sag.

Johannes Nils/øn Øfste Mielde haver ladet stevne til tingsvidnes erholdelse en Soldat ved Liv Compagniet Iver Nils/øn fordi hand haver skiud en Postdreng \Mons Nils/øn Helle som og var tilstæde/ tienende Ole Romsloe Sancte hans dag dette Aar ved Hougs land og Kirke imellem Kirkegaarden og bruuen med løs Krud og sterk forladning under øret, saa hand blev hjemført for et halv dødt menniske, til Vidne herom Mons Knuds/øn Øfste Mielde, Greguus Jens/øn Taqvam, Mons Mons/øn Vesetter,

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne Efter 3de gangers paaraabelse *ei heller nogen paa hans Veigne*.

*Stevnevidnerne de Thommes Sem og Ole Sem afhiemlede edelig at have stevnt ham med i gaar var 14 dagers Varsel og talte med ham selv, og til at anhøre de nu indkaldede Vidner.

Af Vidnerne møtte Mons Knuds/øn Øfste Mielde, og Gregus Jens/øn Taqvam, som tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag, det 3die Vidne Mons Mons/øn Weset Soldat ved Liv Compagniet møtte ikke som dog Var loulig stevnt til at aflegge sit Vidnisbyrd i Sagen, men ikkun med 14 dagis Varsel.

Citanten begierede de nu nærværende Vidners edelige depositioners afleggelse, hvorpaa eden blev dem forelæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at aflegge: og blev da først fremkaldet,

Mons Knuds/øn Øfste Mielde og det andet Vidne udviist medens hand forklarede, som edelig udsagde: at da hand tillige med flere til *Houg Kirke Sancte Hans dag og Vare komne over Broen og imod Kirkegaarden, blev hand Var at Soldaten Iver Nils/øn gik med sin flint som Skiøtte i Brolluppet, feldet over hans Arm ladet med løes Kruud og prop, feldet paa flokken af folket som foran gik, og da skuddet gik af ham ei i Veiret blev skudt, blev hand strax Var at Mons Nils/øn Helle som *som Spillemand for brudeparret, blev truffet af samme skudt under øret, og strax falt need og befantis blodig, men ei efter Rettens tilspørgelse kand sige om nogle ord falt dem imellem før denne Ulykke skeede og blev saa Karlen af Ole Sem og Nils Borges Søn Nils baaret ind paa Præstegaarden for et dødt menniske, derfra samme dag blev ført til Ole Garnes, hvor hand paa Ole Garnæssis Kost og *og tæring har været sengeliggende, forklarede end Videre at have taget Karlen Iver Nils/øn fat paa og Jagede ham

til den beskadigede Mons Nils/øn for at Vise ham hvad hand havde giort, hvorpaa Iver Nils/øn svarede deponenten, at det ei var ham, efter Predikken kom Iver Nils/øn til depo-

1732: 53b

nenten og spuurte deponenten om hand vilde tilstaa hvis (det som) hand hafde sagt til ham? hvorpaa deponenten svarede ham: ja: videre ei at afvide:

Dernest indkaldet Gregus Jens/øn Taqvam 19 Aar og 3de gang alt at have søgt herrens Nadere og edelig udsagde: som forrige om skudde, og maaden hand skiød paa, men ei blev Var hvem hand med samme Skud treffede, før end Mons Nils/øn Helle blev baaret fra stæden som treffit blev til Præstegaarden - og ei videre hvis af ord heller andet her i vejen af dem kunde Være passerit.

Retten tilspuurte den skadelidende om nogle ord var passerit dem imellem, dertil den skadelidende svarede: at da de aftenen tilforne vare tilstæde paa Romsloe aftenen for de skulle drage til bryllups, siger Iver Nilsen til Mons Nils/øn som skaden fik, jeg ved ikke hvad Rettighed Spillemænd haver hær at de skal reise til bryllup og fortiene penger, og truede ham, som nu skaden fik at hand snart var buen til, det er ferdig til at spige: hans fele heller fiol og den skadelidende sagde: du faar giøre hvis du vil, og sagde videre til den skadelidende, gjør det vel sterkt at intet gaar sønder for dig, men hand holdt det for løstighed, men disverre siden er udfalden til Alvor og samme har Iver Nils/øn bekiendt at have talt for Ole Garnæs og Ole Sem, men dog foregiver ordene at være talt af løstighed, og fiolen hans at Være gaaet i stykker Af samme Skud, som Mons Nils/øn blev beskadiget af.

Citanten begierede tid til at faa afhørt det 3die Vidne, som Retten ogsaa consenterede som Var Mons Nils/øn Wesetter.

Ole Bastesen Tvedten haver ladet stevne med mundtlig Varsel Christi Flactvedt hans Koenis Moder for 9 rdr som hon for hans Koene har Giemt heller til nedsettelse hos hende har været, samme at have faaet tilstaaet ved Mons Lie og Nils Espel som af dem er tilstæde Nils Espel, samme at betale med processens Omkostning og Renter i 17 Aar, efterdi derfor skal Være kiøbt en andeel udi en gaard Selvigen kaldet, hvoraf hon haver nødt usum fructum (Usufructus = bruksrett til noe man ikke eier).

Paa Enkens Christi Flactvedts Veigne møtte ingen, men Tollef Flactvedt tilstod paa hendis Veigne at de ere Efter Moderens tilstaaelse hende leveret og ham bør svaris \med Renter/ 7 rdr 3 merker 14 5/12 s/killig ei heller negter hand dem selv.

Det ene Vidne Nils Espel møtte og forklarede at da hand med Citanten og det andet Udeblivende Vidne Mons Lie vare og *tale (talte) med Christi Flactvedt om disse søgende 9 rdr, svarede moderen at Være ham heller hans Koene dem pligtig og da hand tilspuurte hende om hand kunde faa samme Penger, svarede hon nej: saasom de Vare udlagde til at indløse gaarden Selvig med fra S/a/l/ig/ Stift Amptskriver Svanenhielm;

Det andet Vidne Mons Lie møtte ikke;

Stevnevidnerne Joen Horvigen og Jon Falchanger afhiemlede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for at Vidne i denne Sag og talte med hands Koene;

Møinichen paastod at det udeblivende Vidne maatte foreleggis at møde til neste ting under straf.

Afsagt.

Det udeblivende Vidne Mons Lie som nu ei møder, men efter Stevnevidnernes forklaringer befindis at Være loulig stevnt til at Vidne i Sagen, foreleggis til neste ting igien efter loulig given Varsel at møde og sit edelige Vidne at aflegge under 20 lod Sølv's bøder, da og Videre skal Vorde handlet i Sagen hvis louligt er.

Jens á Møiniken haver *lader stevne Peder Stenstøe for ham laante Penger 9 rdr til betaling med Processens omkostning saasom de ham ere forstrakte 1729 og deraf at svare Renter.

Dend indstevnte møtte ikke, efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Joen Falchanger og Joen Horvigen afhiemlede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte baade med ham og hælde.

Jens á Mønnichen paastod Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting.

Afsagt.

Peder Steenstøe som nu, efter Stevnevidnernes edelige aflagde depositioner befindis loulig stevnt, og ei møder, heller lader svare til Sagen, tilfindis til neste ting at møde og svare for sig, saa fremt ei Dom, efter Citantens gjørende paastand skal Vorde afsagt.

Tollef Flactvedt haver ladet stevne Stephen Blindem fordi hand haver overskielt ham med uskikkelige ord, som Vidnerne skal beVise, Mons Blindem og Ole Tvedten; og Helge Espetvedt[s] Koene Maggelie til Vidne i Sagen.

Stephen Blindem møtte for Retten og fragik gandske Sigtelsen.

Vidnerne Mons og Ole møtte og tilstode loulig at Være loulig stevnt til at Vidne i Sagen - og først fremkaldet

Mons Flactvedt, som edelig udsagde: at have hørt at Stephen talte (til?) Tollef Flactvedt, at hand hafde liden ære af At hand hafde tient Kongen, men ei kand erindre hvis ord tilforne imellem dem var passerit, siden hand var noget drukken, uden at Stephen sagde at Vilde rive Citantens floer neer - og lovede at tukte Citanten herefter.

Det andet Vidne Ole Tvedten forklarede edelig: at have været med samme tid Mons var der udi et bryllup, og falt ord i mellem dem og bad Torlef om freed sigende: jeg har været længere frem end du, Da svarede Stephen, *da svarede Stephen* det har du liden ære af at du haver tient, videre ei at afvide:

Dend indstevnte begierede at faa tid til neste ting at faa afhørt Jacob Landsvig, og Anbiørn Nils/øn Hiorteland til at faa afhørt til neste ting som langt anderledis skal afbevis: hvilket ham ogsaa blev tilladt - og at tilkalde de nu afhørte Vidner til Veddermæhle.

Lensmanden Peder Arnetved haver ladet stevne Ole Sætterstøl Tambeur og Koene Ane for fortilig sammenleje paa hendis part af egtebøder.

Den indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans heller hendis Veigne.

Stevnevidnerne Joen Falchanger og Joen Horvigen afhiemlede edelig at have stevnt dem med mere *en (end) 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med dem selv;

Fogeden paastod Lavdags foreleggelse til neste Ting, som Retten consenterede.

Fogeden gav hellers tilkiende efter S/igneu/r Simen Cramers veigne paa samptlige ejeres udi Gaarden Mæle i Mielde Schibbrede at de ærlig der samme gaard, som nu ligger øde, *entel (enten) til Bøxel heller til Kiøbs for hvem det Vil antage - og anmelde sig hos Jaen i Altorar(?) i Bergen.

Hvad tingsvidnet angaar som fogeden Monsie(u)r Heiberg proponerede angaaende Vrag fra 1727 til 1731 og afførsels Pengene

hvortil de svarede, at det Aar og til denne tid intet er fundet,

Sluttelig blev termins restantzen forfattet og for Almuen oplæst og forseiglet.

Og som ingen flere Sager til Paakiendelse efter paaraabelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1732 d/en 30 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa gaarden Reistad nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen og den Constituerede foged Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Johannes Ascheland og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Knud Wikne, Johannes Øfste Mielde, Siur Borge, Rasmus Reistad, Adskild Loftaas, Børge Borge, Thommes Reistad, Nils Aasem, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først tinglyst de Circulaire Breve som fol/io 45 findis ekstraherede.

Derefter blev tilkiendegivet for Almuen Cammer Collegii høibydende ordres af 28 Junij 1732 om at de Cautionister udi afgangne Søren Glads Sag skal betale Under exsecution, paa hver Lod 18 rdr 2 merker 14 s/killig, og deriblandt heri Schibbredet Nils Mitmieldis Arvinger og eftermand Brynnild Mitmielde, Ole Hartvedt, Baste Hartvedt og Hans huustrues Arvinger, Anders Præstuun, Lars Thommes/øn Yttre Brudvig, Joen Brudvigs Enke og Arvinger;

Dernest tinglyst

1. H/er/r Giert Gielmeidens udstedde Skiøde til Henrik Olsøn Schaftun paa 1 p/un/d 7 ½ merker Smør, heller 5 s/killig i Landskyld udi gaarden Hafre, dat/erit 28 Julij 1732.
2. Ane Christine S/a/l/ig/ Hans Svartskoffs udstedde odels brev tillige med H/er/r Commerce Raad Schiøttis og Daniel Rafnsbergs underskrivelse paa Gaarden Øfste Mielde af skyld 3 løber Smør 1 t/ønne Malt og 12 s/killig i penge dat/erit Bergen d/en 8 Julij 1732.
3. H/er/r Giert Gielmeidens udstedde Bøxelbrev til Jens Johans/øn paa ½ løb Smør udi Hougsberg, item Leilendingens derpaa fulte revers, daterit 13 Maj 1732.

Dernest blev foretaget med Sagerne og hafde da

S/igneu/r Hans Ottesen paa *paa S/igneu/r Jan von de Feldis Veigne [ladet] stevne H/er/r Søren Bergendal efter Rettens foreleggelse af 15 Junj dette Aar.

Paa H/er/r Søren Bergendals huustruis Veigne blev indleverit ved Jens á Møinichen hendes skriftlige indleg. S/igneu/r Hans Ottesen producerede det paaskrevne interlocutorium paa stevnemaalet; men tilstod dog Jens á Mønniken paa hendis Veigne at det Var hende forkyndt,

Stevnevidnerne Christen Askeland og Johannes Nils/øn Øfste Mielde [afhiemlede] at have givet hende mere end 14 dagis Varsel dette interlocutorium tilkiende:

Paa Citantens Veigne møtte Hans Ottesen og refererede sig til H/er/r Søren Bergendals paateigning paa Stevnemaalet, at Være ham anvist og loulig forkyndt, saavelsom til det forhen i Retten producerede hans udgivne revers, hvorimod ingen indsigelse Kand haves og som den af hans Kieriste nu forlangende dilation alt saa ikke kand hensigte til andet end Sagens prolongation og udflugter, saa protesterede hand imod samme begierte dilation og

begierede Dom saavel for reversens summa, som denne Processis omkostninger i det mindste i henseende til tvende aflagde reiser her fra Byen med 6 rdr at Vorde erstattet.

Jens á Møiniken sagde at hand paa Madame Bergendals Veigne var Kaldet at svare i Sagen, at i fald Sagen nu til endelighed, som hon ikke skulle formode, blev befriet for at svare det høi opført omkostning helst efterdi der aldrig om mindelig betaling er vorden søgt.

Afsagt.

Det bevises disverre med ærværdige H/er/r Søren Bergendals til Citanten S/igneu/r Jan von de Felde udgivne Revers af 6 August 1731 at Være Citanten pligtig 20 Rdr 4 merker 12 s/killing, som hand haver

1732: 55

tilforpligtet sig til at betale ham til 30 Novembris samme Aar 1731, dette Løfte, er ei af den indstevnte H/er/r Søren Bergendal efterkommet, thi er hand bleven aarsaget til formedelst betalingens U-rigtighed, ved Stevnemaal af 2 Aprilis 1732 at søge sin betaling, samme Stevnemaal haver ogsaa H/er/r Søren Bergendal paateignet at Være sig forkyndt d/en 8 Aprilis 1732 loulig, thi kand Retten ikke ansee den i dag giorte indsigelse, men tildømmer H/er/r Søren Bergendal at indfrie sin til Citanten S/igneu/r Jan Von de Felde udgivne revers stor 20 rdr 4 merker 12 s/killing med 3 rdr udi Processens til Datum anvente Omkostning, tilsammen 23 rdr 4 merker 12 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde var at bekomme, vare an/n/ammede blev videre foretaget med Sagerne og gav tilkiende at

Mons Schaar, Knud Schaar, og Erik Schaar hafde ladet stevne opsidderne paa Grove, Aamund, Elling og Magne *og (for) Ulovlig *Skoughoug (Skoughuug) alt til strafs lidelse efter Loven.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode hver at have hugget en børre med Never Riis, men ei begierte Lov dertil, Langt mindre tilladt dem at hugge;

Citanterne forklarede at have fundet over 200 stuer af træer, som af de indstevnte Var nedhugne. Citanterne paastod at Skaden maatte erstattis, men *Skaffen (Skafferen?) henstillede til øfrigheden og selv ikke vilde søge deris Ulykke.

Fogeden efter Loven vilde optinge med dem efter deris tilstand for 2 rdr til Mands siden Almuen og Laugrettet forklarede at de Vare fattige og af gandske ringe Vilkaar? hvortil de svarede at deris Midler neppe ere dertil og erbød sig at betale hver 10 merker til høsten - er 5 rdr; og med sine Citanterne for Proces og skade hver 1 rdr, som Retten consenterede.

Mons Schaar haver ladet stevne Mikkell Larsen fordi hand skal have Ridet hans hest uden hans villie 2de steenkast, som gik i Greve Mark, og da hand slap hand ned lagde Hesten sig need og døde.

Dend indstevnte forklarede at have været befallet af sin Hosbond Elling Græve at tage hesten og føre ham af deris Mark, videre ei af ham at Være skeed, men hesten stod førend de tog ham og døsede og vilde ei taget ham, men hands hosbond Elling Grove befallede ham dertil,

Elling Grove fragik at have givet ham ordre dertil, me\n/d *at (af?) hands Huustrue og g/amme/l Ole Grove og vilde ei gjøre det, saasom hand vilde de skulle have bud til ejermænden at hand selv skulle lade føre ham af hagen heller udmarken;

Citanten blev tilspuurt om hand havde beviis paa at Hesten blev ridet længere end Citanten forklarer, svaret nej:

Den indstevnte forklarede end videre at \da/ hand tog udi Hesten stod hand og ruggede og ei var frisk, ei heller Kunde hand gaa skikkelig da hand med den anden lejede ham paa fieldet.

Citanten blev paalagt at forskaffe Vidner som Klarere, Kand udsige hvis (det som) hand foregiver end nu forklaret haver. Citanten begierede at Sagen dennesinde maatte gribe endskab, saasom ingen Vidner flere end nu forklaret er, hand kand forskaffe.

Afsagt.

Siden det ikke befindis langt mindre beviises at dend indstevnte Mikkellarsen videre har gjort end taget Citantens Mons Schors hest af deris egen Mark efter befaling for at føre den af deris Mark med deris egen, og da hand kom til samme hest stod den syglig, red ham paa sletten imod 2de steenkast, men hesten aldrig uden gang og siden lejede ham efter den som for Red paa en anden hest, søndags aftenen og manddagen siden paa fieldet er bleven fun-

1732: 55b

[den] dødt; heraf Kand Retten ikke [see] at noget uskikkelig er gjort, saasom en hver bør holde haand og tilsun over deris heste og have dem i deris egne Marke, hvor samme hest har gaaet ustokket, men befrier dend indstevnte for Citantens tiltale i denne Sag, efterdi intet beVises til uskikkelig med handling at være øvet heller tracterit af den indstevnte og eftergav saa Retten Citanten som Rettis gebyr af commiseration (Eng.: commiseration = medynk).

Derefter blev tinglyst H/er/r Statholders ordre om Soldaters og Mariners pas førend de fra Riget maa med fremmede heller egne Landsens Skibe fare og den straf som for dem og Skippere sat er dat/erit Kiøbenhafn d/en 12 Apr/ilis 1732.

En Contract imellem Madame Apollonie Edvarsens og hendis Leilendinger paa Rønhofde Johannes Hans/øn, Johannes Anders/øn, Rasmus Børges/øn, Joen Johans/øn, Ole Ellefsen angaaende Rønhofdes Laxevarpe dat/erit 30 Julij 1732.

Anders Arnes/øn Mæle, Halvor Tielland, Erik Lars/øn Lien (Breisteinli?), Rasmus Søre Veaa, Nils Borge, Johannes Huusmand, Chlemmet fisker, Joen Smedt, Baste Johansen Borge, Gunder Elvigen, Nils Blom, Fabian Brudvig, Mons Gregus/øn Herland, Marte Gregusdatter, Johannes Herland, Nils Flornes/Floxnes(?), Mons Lie, Johannes Euchaas og Ole Kirke Brudvigs udstedde Skiøde til Arne Anders/øn paa 1 p/un/d Smør og 15 Kander Malt udi Oudestad, dat/erit 20 Maj 1732.

Ole Olsøn Mitmielde er indstevnt for fortilig sammenleje med hans hustrue Kari Rasmusdatter at bøde egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killling - hvoraf Lensmanden Johannes Askeland har Caverit for 2 rdr 1 mark 8 s/killling.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Christen Ascheland og Johannes Nils/øn Øfste Mielde afhiemlede edelig at have givet ham mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hans Koene.

S/igneu/r Andreas Heiberg paastod Lavdags foreleggelse for de indstevnte til neste ting, og lensmanden var tilstæde, som ville excusere sig med Videre Caution end til Pinsetider.

Afsagt.

Ole Olsen foreleggis Laudag til neste ting efter given Varsel at møde og svare for sig, thi hellers afsiges Dom efter Citantens giørende paastand.

Sluttelig tilspuurte Laugrettet og Almuen om de for de aaringer 1727 til 31 inclusive haver fundet noget Vrag, heller Kongen nogen afførsels Penge for Arv er tilfalden i de aaringer? hvortil de svarede: at de Aaringer slet intet af saadant i dette Skibbrede er faldet heller fundet.

Endelig blev termins restancen for dette Aar forfattet og forseiglet, og som ingen flere Sager til paakiendelse Vare indstevnte Retten her ophævet.

Anno 1732 d/en 31 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Haasanger Tingsteds Almue paa gaarden Hoshofde nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, den Constituerede foged S/igneu/r Andreas Heiberg Bøigdelensmanden Nils Hannestvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Torkield Mossevold, Johannes Hustrulie, Siur Mielstad, Nils Blegelie, Lars Blegelie, Mons Echeland, Johannes Tvedten, Ole Mielstad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først tinglyst alle de Circulare ordres og Kongl/ige befalinger, som fol/io 45 og 55 findis ekstraherede.

Udi dette Schibbrede fantis af Søren Glads Cautionister, Knud Kallestad og Magne Kallevig med Søn Nils Kallevig, som nu efter Kammer Collegii ordre af 28 Junij 1732 samme Penger paa hver hovetlod 18 rdr 2 merker 14 s/killing at betale, heller strax derfor bliver exseverede.

1732: 56

D/en 1 Augusti blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme Vare anam/m/ede blev foretaget med Videre eftersom ingen Sager Vare indstevnte.

Johannes Hansøn Indre Bærnæs som søger Kongl/ig Allernaadigst bevilling at maa ægte Kari Olsdatter Tøssen omendskiønt de ere hin anden i 3de leed beslegtede fremstillede sig for Retten og begierede, at hands tvende indkaldede Vidner Lensmanden Nils Hannestvedt og Anders Knuds/øn Tøssen edelig maatte afhøris om deris Slegtskab, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde at Johannes Hansen Indre Bærnæssis Moder Moder Ane Rosland og *og Kari Olsdatter[s] fader Moder Kari Tøssen vare sødskende og saaledis Johannes Hansøn Indre Bærnæs og Kari Olsdatter hin anden udi 3de leed beslegtede og ei enten i Svaagerskab heller i Slegtskab hin anden nermere paarørende. Citanten begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskrevet til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Den Constituerede foget S/igneu/r Andreas Heiberg tilspuurte Almuen om noget Vrag fra de Aaringer 1727 til 1731 her Var faldt, heller afførsels Penge udi disse Aaringer, hvortil blev svaret nej: at af saadant slet intet er faldet,

Sluttelig blev restantz Terminen for dette Aar forfattet og forseglet.

Dernest blev uddeelt 3 rdr som til fattige Vare dømt og først til

En blind Corporal Steener Tronsen af Barbro Nilsdatter[s] Bøder hvortil hon Var dømt d/en 21 Nov/embris 1730 - 4 merker,

Hans Bernæs den g/am/l/e/ Skafter 2 merker.

Ingeborg Kroken - 1 mark 8 s/killing - Ole Grimstad leverit.

Ingeborg Miøs en Krøbling 1 mark - leverit Nils Hole.

Ane Yttre Bærnæs 1 mark - leverit Nils Hannestvedt;

Thommes paa Klubben 1 mark 8 s/killing leverit til Johannes Hustrulie.

Lars Klubben 1 mark 8 s/killing leverit til Johannes Hustrulie,

Zander Jo...(?) paa Præstegaarden 1 mark 8 s/killing leverit til Mons Echeland,

Johannes Huusmand paa Mielstad 1 mark 8 s/killing, leverit til Ole Mielstad,

Anders Hans/øn Mielstad 1 mark leverit til Ole Mielstad,

Giertrud Sandal 12 s/killing leverit til Niels Blegelie,

Marrite Miøsdalen 12 s/killing leverit til Nils Hole.

Anno 1732 d/en 1 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen og den forhen Constituerede foged S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Kalsaas, Johannes Øfre Echanger, Johannes Kalsaas, Johannes Yttre Hindenæs, Mons Heggertvedt, Ole Heggernæs, Mons Hindenæs, Ole Lie, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de Circulaire Breve og foranstaltninger som fol/io 45 og 55 findis ekstraherede - dernest blev tinglyst

Iver Esem, Brite Johansdatter og Anders Biørges udstedde Skiøde til Johannes Olsøn paa 18 merker Smør 7 ½ Kande Malt udi Biørge dat/erit Esem d/en 11 Junij 1732.

D/en 2 Augusti blev Retten igien sat sammestedz udi nærværelse af forhen specificerede, hvorda efterat Kongens Skatter, saavit dennesinde var at bekomme, Vare anammede og ingen Sager enten Kongens heller Almuens Vare indstevnte til paakiendelse

1732: 56b

heller nogen efter paaraabelse indfant sig som vilde gaa i Rette, proponerede den forhen paa Vaartinget constituerede foget S/igneu/r Andreas Heiberg Almuen og Laugrettet, om nogen af dem kunde sige at Vrag fra 1727 til 1731 her udi Skibbredet Var fundet, heller i samme Aar nogen afførsels Penger til Kongen betalt? hvortil de svarede: at af saadant aldelis intet i de Aaringer er fundet, heller betalt.

Sluttelig blev Termin restantzen forfattet over dette Aars Skatter og af Retten forseiglet, og saaledis Tinget dennesinde her ophævet.

Anno 1732 d/en 4 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi Alvestrømmen nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, den forhen constituerede foged S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Jacob Elsaas, Arne Elsaas, Anders Elsaas, Stephen Levestad, Knud Aase, Ole Lie, Johannes Fosse og Willum Tvedten med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst alle de circulaire Breve som fol/io 45 og 55 findis ekstraherede - dernest tinglyst

1. Rector Jacob Steensens udgivne bøxelseddel til Aamund Olsøn paa $\frac{1}{2}$ løb Smør $\frac{1}{2}$ tønne Malt udi Bærraas, uden reversen at anvise daterit 17 Aprilis 1732.
2. Frue Bispinde Møllers med sin Lauværges Byefoged Myhres udstedde bøxelbrev til Lars Andersen paa $\frac{1}{2}$ løb Smør $\frac{1}{2}$ tønne Malt udi Øfre Qvame uden reversen at anvise, dat/erit 28 Decembr/is 1731.
3. H/er/r Christen Kraags udstedde bøxelbrev til Siur Olsøn *Hofland paa 1 p/un/d 3 merker Smør, malt 18 Kander, 4 $\frac{1}{2}$ Kande Korn udi Schotsund, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 2 Martj 1732.
4. Lansdommer Nils Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Christian Johansøn paa 18 merker Smør 1 kvarter Malt og $\frac{1}{2}$ faar udi Nedre Echeland, uden reversen at anvise dat/erit 31 Decembr/is 1731.
5. Anders Tvedtens udstedde bøxelbrev til Nils Knudsøn Levestad paa 6 merker Smør og 6 Kander Malt udi Levestad item Leilendingens derpaa fulte revers af dato begge Alvestrømmen d/en 4 Augusti 1732 - saa og Madame Abel Margrete S/a/l/ig/ Christen Kraags udstedde bøxelbrev til samme udi Gaarden Levestad paa 18 merker Smør og 6 Kander Malt, item Leilendingens derpaa fulte revers af 4 Februarij 1732.
6. Aamund Olsøn Nore Titlands udstedde Skiøde til Rasmus Monsøn paa $\frac{1}{2}$ løb 4 $\frac{1}{2}$ merker S/mør udi Nordre Titland, dat/erit 16 Martj 1732.

Mons Qvame haver ladet stevne, Børge Qvame, Peder Qvame, og Ole Qvame og først Børge Qvame fordi hand har beskyldet ham for at have taget tvende smaler fra ham og Peder Qvame som har sagt det for Børge Qvame, og Ole Qvame om hand søgte heller seet noget faare heller Smale Kied hos ham i ubeleilig tid - til Vidne herom Aaggete Qvame, Brite Watne, Christian Echeland og Lensmanden Elluf Mundal; Børge Qvame haver *haver ladet \stevne/ Mons Qvame for at skal have taget hans tvende Veder og have Vidner derom efter Mogns bekiendelse af Mons \for/ Peder Qvame og Ole Qvame \da Børge ham derom i deris Nærværelsel..dt/

Retten tilspuurte Lensmanden Elluf Mundal om Børge Qvame haver efter Peder Qvames begier begieret stevnemaal over Mons Qvame at hand skulle have staalet 2de Vedre fra ham og det skulle bevise ved Peder Qvame og Ole Qvame? hvortil Lensmanden svarede: at Mons Qvame hafde efter Børge Qvames sigelse udi Monsis hosværelse sagt udi hands stue at være budet af Mons Qvame 15 merker for Sølv et men ei for Vedrene; men Mons negtede

1732: 57

om Vidnerne og taugde til Sølv et og da Var Peder Qvame og Ole Qvame hos tillige med Mons og Børge.

Mons/ieu/r Cramer producerede en hannem fra Stiftbefalingsmanden naadigst meddeelit constitution hvorefter comparenten paa Mons Monsøn Qvames andragende var bleven authoriserit til at gaa i Rette for ham i denne Sag dat/erit 26 Julij 1732, derefter forestillede

bemelte Cramer, at for saa Wit hand i dag har kundet faaet underretning om denne Sags Sammenheng, saa haver hand udfunden at Mons Monsøn Qvame af Peder og Børge Qvame, som ere hans contraparter, skal være reel beskyldig tillagt tyverie, ligeledis at den 3die til veddermæhle indstevnte Ole Qvame, skal have udsagt, at Citanten haver fordægtig Kiød i sit huus hvilket bemelte Citant med de indstevnte Vidner agter at gotgiøre, Efterdi nu de af Børge Qvame til Vidne indkaldede 2de hans Naboer Peder og Ole Qvame, ere saaledis med indbegrebne i Sagen og Sigtelsen, saa kand vel deris forklaring, som Børge Qvame æsker af dem, komme i Nogen consideration heller blive antagne, saa at comparenten, i anledning der af, fant sig beføjet at protestere imod dem og derimod ydmygst at begiere at de af Mons Monsøn til edelig forklaring indstevnte Vidner vorder admitterit.

Paa den indstevnte Børge Qvames begier fremtrædede Henrik á Mønniken i Rette og meenede at hand ei skulle af Retten heller den indstevnte af Retten overbeviises at hand haver tillagt ham tyverie, men alleniste hørt ham til gemytte de ord som Peder Monsøn og Ole Qvame Af Mons haver \hørt/ talt, og begierede derfor af Retten at samme Vidner, som loulig ere indstevnte, maatte accepteris.

Mons/ieu/r Cramer derpaa svarede: at det allerede af Børge Qvames forestillelse fremskinner hvorledis Peder og Ole Qvame haver været der, som haver graverit Citanten med utilbørlig beskyldninger, hvorføre de ogsaa for denne Ret ere indstevnte, derfor vilde Cramer igientage sin forrige protestation og ervarte hvad Retten herudinden vilde behage at decidere.

Derpaa replicerede Henrik á Møinichen at Citanten ei skulle overbevise dend indstevnte, at hand haver beskyldet ham for Tyv, men alleniste begierit af Citanten, at hand vilde purgere (rense) sig fra de beskyldninger, som Peder Mons/øn og Ole Qvame hafde beskyldet ham for og skulle nermere og louligere opliusning, ved Vidnernes forklaringer blive derom giort.

Afsagt.

Naar Retten eftergrandsker denne Sags oprindelse og begyndelse, saa findis det, at Børge Qvame, efter Peder og Ole Qvames \førelse paa/ beretning for ham, haver tilkiendegivet Bøigdelensmanden Elluf Mundal Sagens oprindelse og ved sin tilkiendegivelse for Bøigdelensmanden haft Mons Qvame med sig, som den tid ikke om Contra Citantens Vidne har været U-vidende. Nu kand Retten ikke udfinde, at de, fordi Mons Qvame nu, som beskyldere, har vilde attaquere dem, bør betagis at udsige hvis (det som) de for Børge Qvame, om hovet Citantens Mons Qvames Sigtelse for Contra Citanten har angivet, men saa vel, naar først Stevnemaalets afhiembling er vorden afhørt og examinerit, antager dem til Vidne i Børgis hovet Citanten tillagde Sag, som hovet Citantens Vidner skal Vorde antagne, paa det Retten kand udfinde denne Sags Rettere Sammenheng.

1732: 57b

Stevnevidnerne Knud Schare og Ole Alver forklarede at have stevnt Børge Qvame og Peder Qvame for beskyldere og Ole Qvame til Veddermæhle om hand noget paa Mons hafde at sige: og forklarede at have for 17 dager siden først stevnt dem som forklaret er; Ole Sellevold og Aamund Haannisdal forklarede at have stevnt efter Lensmandens ordre over 5 Ugers [tid] siden Børge Qvame, og Ole og Peder Qvame til Vidne og Mons at svare til det forligelse som Mons hafde budet Børge hvorføre det Var,

Mons Qvame tilstod saaledis saa at Være stevnt og for de 15 merker som Var budet for Vedrerne.

Mons/ieu/r Cramer for Mons Qvame forestillede Retten, at omendskiønt Lensmanden Kand have ordinerit disse tvende for Retten nærværende stevnevidner til at indkalde bemelte Mons Qvame for Retten for at forsvare sig imod den beskyldning som Børge Qvame hafde belastet ham med for Lensmanden, hvorum at bære Vidne de andre tvende Naboer Peder og Ole

Qvame ere indkaldede til Vidne, saa dog, som Retten noksom befinder, at de samme som skal bære Vidner i Sagen ere Mons Qvames angivere og følgelig hans Avindsmænd, saa Vilde comparenten formode at det ikke kunde gaa dem an saaledis at Velte Sagen fra sig paa en uskyldig mand som loulig havde stevnt dem for sigtelse som ubevislig og endnu maatte referere sig til sin forrige protestation, derfor i fald Retten vilde behage at admittere dem til forklaring, saa vilde comparenten have sig reserverit for Citanten den ergangne Kiendelse at paaanke.

Derimod refererede dend indstevnte sig til interlocutori Kiendelsen, der allerede haver accepterit Vidnerne og meget forundrede sig over Mons/ieu/r Cramers paastand at de ei maatte accepteris, saa som de vare Citantens Avindsmænd hvilket hand ingenlunde kand bevise, omendskiønt de derfor ere sigtede, og referede sig derfor til interlocutori Kiendelsen.

Fogeden S/igneu/r Jessen proponerede, at som under denne Sag verserer hans Kongl/ig Maj/este/ts Sigt og Justitiens hantværelse og Sagen end ikke paa den Maade, som fornøden giøris, med Stevnemaal er incamminerit, saa maatte hand begiere Sagen udsat til neste Ting, da derpaa loulig Maade igien skal Vorde indstevnt.

Cramer svarede derpaa: at der er forskiel paa en given Sag og Sigtelse og en overbevist misgierning, bemelte Cramer tilstod for Citanten Mons Qvame at hand Var beskyldt for Tyverie, Men som bemelte Mons Qvame ved sig aldeelis uskyldig og hans contrapart ikke ere god for efter hans formeening, at bevise deris givne Sigtelse, saa er og bliver det en Sag som endnu ikke kand udfindis at henhøre under S/igneu/r fogedens paatale, derfor begierede bemelte Cramer at Sagen som paastevnt Var vorder i Rette antaget, hvorefter, naar de indstevnte Vidner ere førte, Comparenten Cramer vil overlade til S/igneu/r fogeden hvad hand derved kunde \see/ at udfinde.

Fogeden tilspuurte Mons Qvame som Persohnlig møtte for Retten om hand uden andet stevnemaal vil anhøre de tvende indstevnte Vidner Ole og Peder Qvames edelige depositioner i denne Sag, hvis ikke refererede hand sig til sit forrige.

Cramer for Mons Qvame *referede sig til hvis forhen derom findis forestillet.

Afsagt.

Det forhen givne interlocutorium udviser, at saasnart Stevnevidnerne vare examinerede og afhørte, skulle Vidnerne blive examinerede, Nu befindes det, at Børge Qvame, efter Stevnevidnernes forklaringer og Mons Qva-

1732: 58

mes egen tilstaaelse, baade først at have stevnt og navngivet sine Vidner Peder og Ole Qvame, som siden, over 14 dagers tid derefter af Mons Qvame ere attaqverede for beskyldere og endnu beskyldningen aldrig overbeviste; da, saa fremt Mons Qvame dennesinde ei vil godvillig anhøre deris Vidner, hvortil hand ei heller efter Stevnevidnernes forklaring er stevnt, for at forkorte Processen, bliver de antagne og edelig afhørte; hvis ikke, da følger Retten fogedens giorte paastand, paa det Justitien baade kand nyde sin fremgang og en enfoldig Bonde udi sin Sag kand blive maintinerit hvorudi hand selv er ukyndig at drive den paa den rette maade.

Mons/ieu/r Cramer tilstod for Mons Qvame for at forkorte Processen at Være fornøjet med den ergangne Rettens Kiendelse, saa at de af Børge paaberaabte Vidner Kand Vorde antagne naar Børge Qvame først declarerer at hand der med vil overbevise Mons Qvame den hannem givne Sag og Sigtelse, hvorefter Cramer vilde lade Vedkommende Vidner raade, hvorvit de indstevntis forklaringer kand vorde anseede. Fogeden tilspuurte Cramer om hand paa Mons Qvames veigne er fornøjet med at Vidnerne af ham bliver examinerede, hvis ikke, maatte hand enda som før begiere Sagen udsat til louligere Stevnemaal Kunde udstedes.

Cramer henskiød sig til Lov og Ret; hvorpaa Retten antog Vidnerne og først eden for dem oplæste, betydede og forklarede, sampt tilholdte dem deris Sandhed at udsige under Straf - og efterat Ole Qvame var bleven udviist medens Peder Qvame aflagde sit Vidne, efter sin corporlige Eds afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd, forklarede hand saaledis: at Børge Qvame Kaldede Vidnet ind i Børge Qvames Lade for ungefær 5 Uger siden og samme tid var Ole og Mons Qvame hos, og sagde Børge til Mons i deris Nærværelse at Vilde drage til Mundal og angive den Sag som Var imellem dem, da sagde Mons Qvame til Børge i deris hosværelse, før mig ikke til Mundal, saa bliver jeg uheppen, det er paa andet Got dandske, ulykkelig, da sagde Børge til Mons at hand vilde drage denne dag til Mundal at forkynde det, og den sag som er os imellem angaaende disse Vedre, da sagde Mons min Kiere grande vi vil ikke drage til Mundal vi ere ikke god for at Stoppe Lensmanden med Penger, og sagde Videre Mons jeg vil selv roe til Mundal og skaffe Lensmandens haand for at du skal Være fri for denne Sag, da svarede Børge, om jeg nu skulle tage Penger og ei fare til Mundal, saa holder du ikke op, da sagde Mons Qvame med opløfte hænder, at hafde hand staalet før, saa skulle det ikke skee herefter og i skal selv fornemme det paa gaarden at intet skal mistis som tilforne, hvorpaa Børge tilspuurte Mons om hand hafde anden Sag med ham end om Vedrene, hvorpaa Mons svarede nej: saa velsignede Mons Børge og vilde ikke fare med ham til Mundal, men vilde forliges med ham om *Vaurende (Vaurene) heller Vedrene, da svarede Børge, hvad er *er det da, jeg vil give dig 2 rdr ja 2 rdr 3 merker, om du vil forliges med mig og ei føre det til Rette, saa droge de til Mundal, Deponenten, Mons, Børge og Ole det andet Vidne, og bad dem ald Vejen at naar de kom til Mundal de da skulle lindre Sagen og ei lade det Være saa swardt som det er,

1732: 58b

da de komme i Haaesundet som de seer til Horvigen, sagde Mons, Disse maa jeg takke min Koene for, og blev saa ei videre omtalt før de kom til Mundal og forklarede og bekiendte hvis nu sagt er; da svarede Lensmanden til Børge, skam faa dig alt du medfør, jeg skulle vel have min deel der af ligevel, og da de talte om de 15 merker som vare budne for Vædrene til Børge til Mons skam faa din tyv, du er ei mere fri for Vourene hans Børge end jeg for min Koene, hvilket Lensmanden tilstod saa at Være skeed, forklarede hellers at have blevet Var tvende Vedre skind udi Monsis huus et liggende paa forsettet, et paa Bordet tørre, det ene lige graat og mørkt paa fætlingene det andet qviidt, men hovettæerden(?) af, det er hovetstykket - og blev hand disse skind var i fior høst, da disse Vedre heller smaler blev borte. S/igneu/r Cramer tilspuurte Vidnet, om hand havde seet Mons Qvame skiud noget, lidet heller stort? hvortil hand svarede: nej: Videre forestillede Cramer og begierede Vidnets forklaring derom, om ikke Børge og Mons Mons/øns samtale derom som omvidnet er, Var om et Sølv belte heller noget Sølv som var bortkommet fra hans Koene, og om hand ikke hørte at Børge Qvame sagde til Mons Qvame til ham, dette Sølv du har faaet igien har du gjort efter, heller ladet gjort derefter, det er Bræmerholms Ardbeide, som vi skal give Lensmanden heller fogeden tilkiende og om ikke derpaa Mons Mons/øn har sagt, tie stilde, jeg skal give dig 2 rdr og den anden 1 rdr? hvortil hand svarede: ei derom at være vidende.

Cramer reserverede sig sin indsigelse imod Vidnet i sin tid.

Dernest blev Ole Qvame indkaldet, og edelig udsagde: edelig og eenstemmig som forrige: om Sølv et og dessens qvæstion forklarede Vidnet ei at have hørt noget om, Efter Cramers tilspørgelse svarede: ei at have seet nogen skind: og ei selv seet ham stiale noget: hellers forklarede Vidnet at have kommet ind tre Uger for Slagtie plejer og blevet Var 3de Lemmer henge over hans ovn i stuen og stor Varme af gløer laaeg der udi hans grue under Kiødet, og begierede arbeids Veld til laans hos ham som hand fik, men anden dagen Kom hand igjen

og da var Kiødet borte og bekiendte Mons at det Var af et Lam, men Vidnet sagde at det Var *at (af) et Voxet smalebest og fet og vørligt.

Mønneken sagde: at som Retten haver hørt denne Sags Sammenheng, da overleverede hand til fogeden og Rettens Skjønnsomhed Sagen.

Mons/ieu/r Cramer for Mons Qvame begierede communication af hvis passerit er og anstand i Sagen af hvis passerit er.

Fogeden begierede ogsaa Sagen udsat til neste Ret for at faa Mons Qvame for Sagen loulig stevnt.

Afsagt.

Hvis af Parterne forlanget er bevilgis dem til neste ting paa begge sider.

Derefter blev foretaget at auctionere det paa Frechaug af Anders Tvedtens usoldte gods med de Conditioner som derudi vare anførte og først

Nils Walle	1 Laxenot med bejegarn for 3 rdr siger	3- 0- 0	3- 2- 12
Andreas Heiberg	1 Vengebaad med Seigl og Redskab	6- 0- 0	7- 0- 0
Nils Walle	1 færringsbaad Vurderit	0- 9- 0	1- 4- 6

Og saaledis er dette Løsøre dennegang til endebragt her paa stæden.

1732: 59

Derefter blev videre foretaget med Sagerne og hafde da

Bøigdelensmanden Elluf Mundal ladet indstevne Mons Qvame fordi hand skal have taget Kornstour og en øx ifra sine Naboer, til Vidner derom Ole Qvame, Peder Qvame og Jacob Tvedten.

Mons Qvame møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Ole Sellevold og Aamund Hannisdal afhiemlede at have stevnt ham for at have taget en øx fra en fattig Koene Maggeli *Rønhofde og ei for Videre, item indstevnt Vidnerne til at forklare hvis de derom er vidende, og Mons Qvame til Veddermæhle - og derpaa aflagde deris Ed at have givet ham mere end 5 Ugers Varsel for denne Sag og til at anhøre Vidnerne som nafngivne. Og efterat Eden for Vidnerne var bleven oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og de tvende Vidner Peder og Ole Qvame udviiste medens de Vidnede: blev først fremkaldet

Jacob Tvedten som edelig udsagde: at i Vinter Var kom hand til Qvame for at faa sig et Las Ved og gik til Mons Qvame for at sette ild i en pibe tobak, da snakkede deponenten med Mons Qvames Koene at de holder der et farligt huus, men hvem af dem det begynte at tale sagde deponenten ei at Kunde erindre; den tid Var ei Mons hiem/m/e og saa blev deponenten af Koenen til Mons skienket med en skaal drikke og Mons Kom derefter hiem, saa blev sam/m/e ord igien itererit og de hente Mons Qvame, Børge Qvame, Peder Qvame og Ole Qvame ind, da sagde deponenten til dem som de siger om samme uskikkelige rygter, da sagde Mons Qvame hvis hand haver staalet skal hand bekiende, en øx sagde Mons haver jeg staalet fra Maggeli *Furhofde og nogle stour fra Peder Qvame, og Kiente Maggeli *Qvame sin øx som staalet blev; hos ham Mons Qvame og forbad Mons sig hos Ole Peder og de andre Naboer at de ikke skulle føre ham i ulykke og fortræd; Videre sagde deponenten ei at afvide, uden hvis ham af Mons selv var sagt og tilstaaet.

Peder Qvame forklarede edelig at Maggeli *Forhofde hafde Klaget sig for ham at være staalet fra en øx som *hans Kiente hos Mons Qvame at Være den sam/m/e som *som hand Kiente denne fattige qvindis øx, men ei videre af Jacob Tvedtens forklaring om Monsis

bekiendelse at have hørt, og som Retten tilspuurte deponenten hvor lenge det er siden dette af ham er bleven var, svaret over 6 Aar;

Ole Qvame dernest indkaldet som edelig udsagde: at have blevet Var samme staaene øx udi Mons Qvames huus og af ham brugt, Men hvorledis hand har staaet den Kunde deponenten ei sige, dog er vist at det Var Maggelies øx, og er det over 6 Aar siden dette af ham er bleven Var; dog at have hørt af Monsis egen Mund at hand hafde taget samme øx fra Maggelie.

Videre Viste Vidnet ei at forklare;

Thi paastod fogeden Lavdag til neste Ting for den indstevnte.

Afsagt.

Mons Qvame foreleggis Laudag til neste ting at møde efter loulig given Varsel og svare for sig, sampt erklære sig imod de allerrede førte Vidner, da Videre skal kiendis hvis louligt er og forsvarligt.

Lensmanden Elluf Mundal haver ladet stevne Mons Qvame og huustrue fordi det skal Værit bort staaet Sølv af hendis huus og otte Uger derefter igien fundet 8tte uger derefter og ei nafn-

1732: 59b

givet nogen GierningsMand, thi Kunde Retten ikke befatte sig med noget saadant.

Lensmanden haver ladet stevne Jacob Levestad fordi hand skal have taget et Vadbeen fra Christian i Muren, til vidne herom Stephen Levestad og Ole Knuds/øn; og Ole Hansen som ei er stevnt;

Dend indstevnte møtte for Retten og forklarede at have fundet det i fjørmaalet, og drog paa havet med det, men ei lyste det op og dagen derefter Kiente Christian i Muren det paa hans baad og leverede det godvillig til ejermænden.

Vidnerne Vare tilstæde Stephen Levestad og Ole Knuds/øn og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen; og først fremkaldet

Stephen Levestad som edelig udsagde: da hand med de andre og Jacob droge til hafs paa Fedie Land at fiske, blev hand ikke Var at Jacob hafde noget Vadbeen og som de Komme ud om Løverdags aftenen, laae de stile derpaa Landet og om søndags aftenen da de droge ud med garnene tillige med andre Almues Mænd, spuurte deponenten Jacob om hand hafde snøre heller Vadbeen med sig? da sagde Jacob sig ei at have faaet snøre, men Vadbeen sagde hand at have faaet, men ei nafngav enten det var faaet til laaens heller fundet det, saa om Mandags Morgen da de for til hafs og vare der udkomne at fiske, da brugte Jacob Vadbeenet, saa kom Christian Muhren boende paa Fædie Landet, og lagde sig jefnsides hos dem at fiske og spuurte Jacob hvor hand haver faaet det Vadbeen hand havde? dertil Jacob svarede at have fundet det; Christian spuurte hvor hand har fundet det? dertil Jacob svarede: at have fundet det borte i Vigen, ja sagde Christian har du fundet det paa Søen, saa maa dine mænd som haver Værit med dig seet det, da svarede deponenten ei at have seet det at Være af Jacob fundet medens hand var der, og Christian Muhren svarede dertil hvor du har fundet det heller ei saa hører det mig til, saa tog Christian Vadbeenet af deris baad ind i sin og skuede paa det og skar i det med sin Kniv, sigende, jeg tar det ei fra dig nu, du skal have det til du farer i Land i aften.

Dend indstevnte tilstod at det var saa passerit som Vidnet nu forklaret haver.

Lensmanden forklarede end at have tvende Vidner Lars Oxe og Iver Oxe, som videre skulle Vidne i Sagen.

Hellers forklarede deponenten at Vadbenen var gandske udueligt og af ingen Værdie heller 2 s/killings Værdie.

Lars Oxes Vidne gik ud paa saadan forklaring som intet Kunde gjøre ham til ringiste skade og tilstod at samme Vadbeen ei Var 2 s/killling af Værdie.

Det andet Vidne af samme betydendhed.

Fogeden holdt sagen af ingen betydendhed heller derom vilde gjøre ringiste paastand.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Den sigtelse som lensmanden Elluf Mundal haver ladet formere imod den indstevnte Jacob Levestad, har mere hensigt til en *henfgierrighed end foraarsaget Skade i sig selv; thi som Vidnerne forklarer, da kand deraf ikke udfindis at den indstevnte allerringeste onskabs gierning har begaaet, thi først have hand for allis øjen brugt hvis (det som) hand haver fundet, hvis Værdi Vidnerne forklarer ei at have været 2 s/killling, dernest haver hand ei fragaaet for ejermænden at hand haver fundet det, men det tilstaaet og ei heller var dette saa dyrebar Sag at saadan fundne ting strax skulle udraabes; men da ejermænden seer det forklarer alting som Vidnerne haver udsagt, saa Kand Retten ikke ansee ham strafværdig i denne Sag, helst efterdi ei heller nogen paastand derpaa er gjort, som ikke heller var værd at søge paa, men aldelis frikiender ham for Lensmanden Elluf Mundals tiltale i denne Sag som mod ham formerit er.

1732: 60

Fogeden havde beordret Lensmanden at stevne Mikkell Bærraasis Koene Marte Andersdatter, som for Consistorial Retten d/en 19 Junj 1732 er afdømt at fraskillige sig formedelst

*horenhed fra sin Mand Lensmanden Mikkell Bærraas, alt at straffis paa yderste formue;

Den indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse;

Fogeden producerede Gienpart af Consistorial dommen under Notarii Mag/ister Caspar Rømmers haand som blev oplæst;

Retten tilspuurte dend indstevnte om hon vil appellere paa Sagen? hvortil hon svarede: nej:

Fogeden paastod Bøder paa yderste formue efterdi her er fraskillelsis dom formedelst hor af Consistorio Retten;

Afsagt.

Marte Andersdatter som for Consistorio er dømt til fraskillelsis dom for *hoer, tilfindis følgelig Lovens allernaadigste bydende udi 6te Bogs 15 articul at straffis yderlig paa sin formue.

Lensmanden haver ladet stevne Knud Schor og Johannes Schaar for Skiildsord sammen, til Vidne derom Ole Lie og Mikkell Lie;

Ingen af de indstevnte møtte heller nogen paa deris Veigne, dog forklarede Lars Oxe at Johannes Schaar ligger syg og haver Børne Kopperne;

Stevnevidnerne Aamund Haannisdal og Rasmus Totland afhiemlede edelig at have givet dem over 14 dagis Varsel til dette ting og talte med Knud Schaar selv og forkyndede samme Stevnemaal for Knud angaaende Johannes saasom de ikke vare hiemme og Johannes Schaar blev siden forklaret at Være Soldat.

Af Vidnerne møtte Ole Lie, men Mikkell Halvorsøn Oles dreng møtte ikke, saasom hosbonden ei kunde tillade at drengen tilligemed ham i disse tider skulle gaa fra deris brug, som hand dog tilstod at Være loulig stevnt.

Ole Lie forklarede edelig: at der Var tale imellem dem medens hand stod hiemme paa sin gaard Lie og hørte over fiorden Knud Schor sige du er en Kieltring, men til hvem hand sagde det saasom hand ingen nafngav og Schaar ligger over fiorden fra ham, kunde hand ei sige, saasom hand det ikke hørte at nogen blev nafngivet.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse for det ene udeblivende Vidne Mikkell til neste ting, som Retten consenterede.

Ane Andersdatter Sem er indstevnt, som den 10 Martj 1729 er dømt til at betale sine Lejermaals bøder, er nu stevnt til fornyelsis dom og erstatte processis omkostning;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hendis Veigne, men hellers fremstillede sig siden for Retten Corporal Arne Berrefjord og Caverede for de resterende 3 rdr og angiver at Lensmanden haver deraf oppebaaret 5 merker som hand tilstod, selv haver Arne Corporal oppebaaret 1 rdr og hos Baar Hopland 7 merker, de øvrige 3 rdr forpligtede Arne *Sem (Berrefjord) sig til at betale i 3de terminer hver ting 1 rdr, hvilket forlig og Caution S/igneu/r Andreas Heiberg begierede ved Retten Stadfæstet.

Afsagt.

Saasom Corporal Arne Berrefjord selv villig har lovet strax at betale til Lensmandens 1 rdr og Lensmanden

1732: 60b

selv haver af den indstevntis Penge hos sig 5 merker som hand skal levere og hos Baar Hopland at være 7 merker af hendis den indstevntis summa 3 rdr, for Resten lover Corporal Arne Berrefjord at betale hver ting i trende terminer 1 rdr efterdags, som gjør den summa af de idømte Bøder 6 rdr, saa stadfæstis dette for Retten her indgaaende forlig i alle Clausuler og Arne Berrefjord som selvskyldener herudi efterdags for de udlovede 3 rdr at ansees.

Derefter tilspuurte fogeden Heiberg Almuen og Laugrettet angaaende Vrag og forlovs Penge og af dem svaret som paa forrige tingstæder.

Sluttelig blev Termins Restantzen forseiglet og forfattet.

Anno 1732 d/en 5 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Radøe Schibbredis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhord og Wosse fogederie S/igneu/r Andreas Jessen, den Constituerede foget S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Nils Sæbøe, og edsorne Laugrettesmænd Nils Instebøe, Magne Daland, Joen Qvalem, Peder Nødtvedt, Gudmund Rigestad, Mons Fieldsende, Hans Solem, Villum Grindem, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret er først tinglyst alle de allernaadigste Breve sampt Circulare ordres som fol/io 45 og 55 findis ekstraherede - dernest tinglyst:

1. H/er/r Hans Mejers udstedde bøxelbrev til Claus Olson Assem paa $\frac{1}{2}$ løb Smør og et kvarter Malt udi Namtvedt, uden reversen at anvise, dat/erit 9 Maj 1732.
2. Frue Storms udstedde bøxelseddel til Christian Halvers/øn paa 18 merker Smør 10 $\frac{1}{2}$ Kande Malt udi Nedre Tvedt, uden reversen at anvise dat/erit 22 Junij 1731.
3. Ditoes udgivne bøxelbrev til Christian Johans/øn paa 18 merker Smør 9 Kander Malt udi Nødtvedt, uden reversen at anvise, dat/erit 6 Maj 1732.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde vare at bekomme vare anammede blev d/en 6te dito Retten igien sat sammesteds og hafde da:

Bøigdelensmanden Nils Sæbøe ladet stevne Ole, Nils, Jens og Joen Birkeland for indbyrdes Slagsmaal paa en Søndag, til Vidne derom Anders Birkeland og Joen Tvedt.

Af de indstevnte møtte Jens Birkeland, Joen Birkeland Svag og gammel, Niels møtte ikke, Ole ei god for at finde, ei heller vidende hvor hand sig opholder.

Stevnevidnerne Hans Wettaas, og Magne Daland afhiemlede edelig at have stevnt Joen Birkeland og Jens Birkeland med 14 dagers Varsel for denne Sag og til dette ting, item Anders Birkeland og Joen Tvedt med 14 dages Varsel til at Vidne i Sagen. Ole er reist fra Gaarden og ei vides hvor hand nu tilholder sig og ei nødt meer end 14 dages Varsel. Det ene Vidne Joen Tvedt møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at Vidne i Sagen.

Afsagt.

Efterdi dennesinde ei er stevnt Lovlig hverken Ole heller Nils Birkeland, som Sagen er paagiældende, saa admitteris intet Vidnis forklaring før end de til Veddermæhle loulig bliver kaldede, hvilket naar skeer, skal af Retten herudi handles hvis Ret er.

Erik og Kaalaas og Mons Tiore haver ladet stevne Halver Qvisten efter forrige tiltale og Rettens foreleggelse.

Hans Wettaas svarede for den indstevnte, at hand dennesinde haver et loulig forfald formedelst sin Koenis Svaghed; og begierede anstand i Sagen.

Citanterne begierede Dom i Sagen.

Afsagt.

Halver Qvisten foreleggis nu engang for alle uden videre prolongation, til neste ting at møde og positive svare for sig, sampt

1732: 61

at producere sin bøkelseddel paa Gaarden, og hvis hand da udebliver og ei directe svarer til Sagen, bliver afsagt Dom efter Citantens giørende paastand.

Lensmanden producerede Lars Pedersens Klokkeren til Mangers Seddel af 5 Augusti 1732 at den af ham indstevnte Sag contra Madame Hofmands er forliget.

Den Constituerede foged i anledning af S/a/l/ig/ fogedens allerunderdanigste aflagde Regenskab for 1729 dessens 4de post, efter Cammer Collegii anteignelse, tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende Almue om de tvende folk Siver Svensen og Bodel Noranger, som i andet Leed beslegtede havde begaaet Lejermaal sammen, havde nogen formue heller Boes lod og hvorledis Videre med dem er tilgaaet? hvortil Almuen og Laugrettet svarede: at dem ere tiggende og gandske udarmede og almuen havde givet dem hielp til at søge Kongens Allernaadigste Brev at maatte egte hin anden, og samme Allernaadigste Brev tillige med tingsvidnet om deris Slegtsskab blev dem af Salig Biscop Muller fratagne og derfor ikke haver været god for at Komme i egteskab sammen.

Fogeden Heiberg begierede hvis for Retten passerit, under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Ligeledis tilspuurte hand dem om Vrag og tiende Penge og af dette Skibbrede svaret som forrige.

Sluttelig blev termins restantzen for dette Skibbrede oplæst og af Retten forseiglet, og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1732 d/en 7 Augusti er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, og den Constituerede foged forhen S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Mikkel Bærre og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Werraas, Knud Rise, Henning Saltnæs, Aamund Littlehofde, Jaen Træland, Halver Hundven, Iver Marraas, Knud Fieldanger med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste foranstaltninger og høiøfrigheds ordres som fol/io 45 og 55 findis ekstraherede - dernest blev tinglyst:

1. Her/r Nils Schøttis udstedde Caution for Henrik Arnoldus Touløes oppebørseler for 1732, 1733, og *1733, for 100 rdr, dat/erit 17 Julij 1732.
2. Nils Knagenhielms udstedde børselbrev for Mogens Johansen paa 12 merker Smør 4 Kander Malt og 12 merker fisk udi Østrem, uden reversen at anvise, Børselseddelen dat/erit Hopsgaard d/en 30 Junij 1732.
3. H/er/r Nils Schiøttes udstedde børselbrev til Rasmus Bache paa 1 p/un/d Smør 16 merker fisk og 1 Mæle Malt udi Sætre, uden reversen dat/erit 24 Aprilis 1732.
4. Kari Schoge, Mons Schodven, Jacob Ryland, Ole Nataas, Peder Eide, Mikkel Schoge og Siur Høilands udstedde Skiøde til Ole Hans/øn Schouge paa 14 ½ merker Smør 20 Kander Malt udi Schouge dat/erit 16 Aprilis 1732.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde Var at bekomme Vare anam/m/ede blev foretaget med Sagerne og først Kongens.

1732: 61b

Jens á Møiniken haver med skriftlig Stevnemaal ladet stevne Anders Østrem til at anhøre Ole Kilstrømmen, Otte Lechvold og Johannes udsigende af 20 Julij 1732 med flere; men foregav ei hertil at have faaet loulig Varsel.

Jens á Møinichen som for Retten var tilstæde, sagde, at efterdi hand fornemmer og ei kand benegte at Stevnemaallet jo saa sildig Lensmanden er indløben at den paagiældende Anders Østrem tillige med Vidnerne ei har faaet loulig Varsel til dette ting, saa vilde hand begiere tid til neste ting, at faa samme Sag incammerit og Vidnerne louligen indstevnte, fordi. efter hand reserverede sig hvis hand samme tid agtede fornøden at producere til sin Sags tarv.

Afsagt.

Efterdi Citanten selv tilstaar ei At have haft loulig Varsel udsted til Anders Østrem, formedelst tinget ham forsilde blev notificerit og den paagiældende ei vil tage til gienmæle, saa udsettis med Sagen til loulig Stevnemaal skeer, da videre skal handlis hvis louligt er.

Lensmanden haver ladet stevne Mons Kaalaas som d/en 22 Augusti 1727 var dømt at bøde til de fattige 2 lod Sølv og d/en 6 April 1728 at bøde sin egteboed 3 rdr 2 merker 4 s/killing hvorpaa rester 3 merker, er nu stevnt at lide fornyelsis dom og processens Omkostning erstatte.

Den indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Thommes Kaalaas og Lars Kaalaas som stevnt haver, møtte ikke til afhiembling; thi maatte Sagen udsettis til nermere stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Ane Halvorsdatter efter forrige tiltale til egtebøders erleggelse efter Loven paa sin deel.

Jens Olsøn møtte for Retten og tilstod sin huustrues Stevnemaal og at have ordre fra sin Capitain at tage baade ham og huustrue frie.

Fogeden Heiberg paastod dom til bødernis erleggelse efterdi hon d/en 2 Augusti 1730 (1731?) samme er tildømt at udrede og paastaar processens Omkostning.

Afsagt.

Ane Halvorsdatter, som d/en 2 Augusti 1730 er dømt at betale hvis egtebøder paa hendis Veigne udredis bør 1 rdr 12 s/killig, tilfindis nu efter Laudags foreleggelse og loulig stevnemaal, samme at udrede inden 15 dager under Nam efter Loven.

Mette Jørgen Christensens haver ladet stevne Ole Gregoriussen Aarraas for resterende Landskylder, 3dietage og fløtningspenger 8 rdr 3 merker, samme at betale og processens Omkostning erstatte.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne. ei heller mere end et Stevnevidne, thi blev Sagen udsat til Loulig Stevnemaal.

Lensmanden paa Kongens Veigne haver ladet stevne Martinus Rongevær fordi hand skal have 2 og 3de dag pinsetider i dette aar sampt S/anc/t Hans dag tillige i dette Aar og derfor udrede Hellig brøder;

Martinus Rongevær møtte for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og fragik Sigtelsen og begierede Vidner herover at maa føris.

Lensmanden forklarede herom at have Vidner Ole Peders/øn Rembnor, Hans Olsen Rembnor, Nils Langøen;

Ole Peders/øn møtte ikke, ei heller Hans Ols/øn Rembnor, ikke heller Nils Langøen.

Stevnevidnerne Mikkil Bærraas og Jacob Hundven afhiemlede at have stevnt Ole Peders/øn Rembnor, og Hans Ols/øn Rembnor med mere end 14 dagis Varsel til at Vidne i denne Sag og talte med dem selv, det 3die er ei stevnt nemblig Nils Langøen.

Fogeden begierede foreleggelse for Vidnerne under straf til neste ting.

Afsagt.

Efterdi Martinus Rongevær fragaar Sigtelsen og de tvende indstevnte Vidner Ole Peders/øn Rembnor og Hans Olsøn Rembnor ei møder deris edelige Vidne at aflegge, som de, efter Stevnevidnernes

1732: 62

edelige aflagde depositioner louligen ere stevnte til at aflegge saa foreleggis Ole Peders/øn Rembnor og Hans Ols/øn til neste ting igien, efter loulig given Varsel at møde deris Vidne udi denne Sag at aflegge, en hver under 20 lod Sølv's bøder, hvis Vidnisbyrd at anhøre Martinus Rongevær vil tilkaldis tillige med Nils Langøens Vidne, hvortil ogsaa Martinus vil Kaldis, da videre skal handles hvis louligt er.

Dito haver ladet stevne Hans Langøen fordi hand skal have 2den og 3de Pinsedag siddet i Laxevaag til hellig Brødis erleggelse, til Vidne herom Hans Olsen Rembnor og Nils Langøen;

Hans Langøen fragik Sigtelsen og paastod at det maa ham overbevises. Vidnerne vare ei hertil stevnte, thi Kunde Retten intet foretage herudi før end loulig Stevnemaal skeer.

Dito haver ladet stevne Lars Evindsøn Dyrnæs fordi hand skal have udi dette Aar S/anc/t Hans dag siddet i Laxeверpe og misbruget helligdagen, til Vidne herom Gregorius Dyrnæs og Hans Rembnor;

Lars Evendsen møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne;

Stevnevidnerne Joen Rembnor og Peder Rembnor afhiemlede edelig at have ladet stevne Lars Evendsøn for denne Sag til dette ting med mere end 14 dagis Varsel og til at anhøre Gregus Dyrnæssis Vidne og talte med ham selv, men ei stevnt Hans Rebnor til at Vidne. hvorpaa Eden efter fogedens paastand det nærværende Vidne Gregus Dyrnæs blev forelæst betydet og forklaret, sampt tilholdet sin Sandheds Vidne at udsige: og forklarede deponenten at Lars Evindsen samme dag Var fra sit huus og sagde for deponenten at have siddet S/anc/t Hans dag efter Lax, men deponenten saae det ikke.

Fogeden begierede tid til neste ting at faa det andet udeblivende Vidne indkaldet, som Retten consenterede.

Dito haver ladet stevne Egtegift Mand Lasse Tvedten, som haver forseeet sig med horeri og barneavling anden gang udi sit Egteskab medens hand haver levende Koene med Marie Olsdatter Jordal, alt til strafs lidelse efter Loven. Men Marie Olsdatter var ei stevnt.

Peder Hundven møtte paa Lasse Tvedtens Veigne og paa hans Veigne tilstod Sigtelsen og den begangne Synd, og at dette menneske som nu besvangret er Mari Olsdatter, tillige med 1ste Marrite Andersdatter Tvedten, begge vare uberøgtede qvindemennisker, indtil de i denne synd nu ved ham ere faldne;

Fogeden paastod Dom efter Lovens 6te bogs 13 Capit/ul 25 art/icul.

Afsagt.

Retten Kand ikke andet, end følge Lovens allernaadigste bydende i 6te Bogs 13 Capit/ul 25 articul, der udtrykkelig siger, at hvilken egteMand, der haver sin Egtehuustrue levende, findis anden gang at begaae hoer, skal straffis paa deris gods og strax forvisis Landet; saa dømmes Lasse Tvedten, for denne hand udi sit egteskab begangne andet horerie at straffes yderlig paa sin formue og Rømme dette Rige inden 6 Uger, efter denne Doms loulige forkyndelse.

Retten tilspuurte Almuen om nogen Bøxel af Gaarden Nedre Tvedt til Salig fogeden Lem Nr: 78 i Lindaas Schibbrede er betalt? hvortil de svarede, at deraf aldelis ingen bøxel er betalt; men blev med møje faaet bebyggt og siden af Kongen Soldt ved sine beskikkede Commissarier General Major Tuxsen og Commerce Raad Magnus Schiøtte: 2. Tilspuurte hand dem om noget Vrag dette Aar 1727 til 1731 udi dette Skibbrede er fundet? hvortil de svarede: uden hvis som d/en 3 Decembr/is 1731 inden tinge er soldt, og udbragt (ind-) til 5 rdr 5 merker 14 s/killing - ikke heller viste de noget om afførsels penge at Være i de aaringer betalte.

1732: 62b

Sluttelig blev restantzen over dette Skibbredis Almue forfattet og forseiglet, og som ingen flere Sager efter paaraabelse Vare indstevnte blev Retten her ophævet.

Anno 1732 d/en 8 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue udi Scherjehafn, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Andreas Jessen og forhen Constituerede foged S/igneu/r Andreas Heiberg, Bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede

Laugrettesmænd, Hans Undertun, Erik Hosteland, Aamund Duesund, Hans Dale, Jørgen Wigen, Lars Ostgulen, Lars Miømjen, Knud Mittun, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først tinglyst Alle de Allernaadigste ordres og høiofrigheds Befalinger og foranstaltninger som fol/io 45 og 55 findis extraherede - dernest tinglyst:

1. Jens Gundersens udstedde Skiøde til H/er/r Niels Schiøtte paa en Huusevaaning paa Sandnæs staaende, 26 alen lang for 66 rdr, dat/erit 4 Junij 1731.
2. H/er/r Niels Schiøttis udstedde Skiøde til H/er/r Leutenant Joachim Friderich Schunemann paa samme Vaaning som Jens Gunders/øns Skiøde melder paa 26 al/en lang dat/erit 4 Julij 1732.
3. H/er/r Leutenant Joachim Friderich Schunnemans udstedde Panteforskrivelse til H/er/r Niels Schiøtte paa samme af ham paa Sandnæs tilkiøbte huuser dat/erit 7 Augusti 1732.
4. H/er/r Niels Schiøttis udstedde Bøxelbrev til H/er/r Leutenant Joachim Friderich Schuneman paa et huusmandsplads paa Sandnæs dat/erit 1 Augusti 1732.
5. Lansdommer Niels Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Lars Olsen Steene paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Birknæs, uden reversen at anvise dat/erit 30 Maj 1732.
6. Ditoes udgivne Bøxelbrev til Iver Gregoriussøn paa 20 ¼ merker Smør udi Birknæs uden Reversen at anvise dat/erit 7 Maj 1732.

D/en 9 Augusti blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde vare at bekomme, vare anam/m/ede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Nils Myhre ladet stevne Anders Myhre efter forrige tiltale.

Anders Myhre møtte og forklarede at være loulig stevnt: og Citanten angav at have Vidner Erik Myhre og hans Koene, og Guri Kiellingvold, hvilke ikke møtte, ei heller det ene Stevnevidne,

Thi maatte Sagen udsettis til Loulig Stevnemaal at de nu paaberaabte Vidner Kunde indkaldes og Anders Myhre til Veddermæle, da Videre skal handlis hvis louligt er;

Anders Myhre forklarede hellers at have stevnet Knud Kiellingvold og Johannes Nevedal til at Vidne om gierningen - hvilke begge for Retten møtte og tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i Sagen og Nils Myhre til Veddermæhle og først *fremkaldet

Knud Kiellingvold medens det andet Vidne blev udvist som edelig udsagde: at da Nils gik op paa Bøen til Torkield bad Nils hand ei at Være ham for tung, videre ei at afvide end hvis (det som) Torkield for ham forklaret haver, men slet intet selv af Nils at have hørt, heller seet; Nils Myhre fragik dette aldeelis.

Johannes *Høvigen forklarede at have møt Nils Myhre med 2de Asker i Baaden, men hvem dem ejede ei at afvide.

Lensmanden Peder Henriksbøe haver ladet stevne Synneve Andersdatter, som forleden Vaar havde udlagt Peder Peders/øn Steene for Barnefader og da sver sig frie, men siden her for Lensmanden nafngivet Christopher Sande; tilstod nu efter tilspørgelse at have udlagt for Præsten Peder Pedersøn Steene? Item blev tilspuurt naar hon stod aabenbare Skrift? svaret forleden Aar nys for Juulen; Men ei at være lokket med Penger til at fordølge det, men af Christopher ombedet herom;

Christopher Hognes/øn møtte for Retten og fragik Sigtelsen som Synneve Andersdatter foregiver; men forklarede at Være i drukkenskab bedraget af hende, og ikke kand negte at have haft

legemlig omgiengelse med hende; End tilspuurt om hon haft omgiengelse med Peder som hon før sigtede? svaret nej:

Fogeden Heiberg satte da i rette at qvindfolket Synneve Andersdatter, som selv her for Retten har tilstaaet falskelig at have skriftet, bør derfor lide efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 21 art/icul og at Christopher Sande som ikke har kundet negte medens hand var ung Karl at have haft legemlig omgiengelse med qvindemennisket Synneve Andersdatter, bør derfor lide efter alligerede Lovs Bogs og Capituls 1ste articul.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Synneve Andersdatter som nu over Aar og dag haver falskelig nafngivet sin Barnefader og paa samme falske nafngivelse end ogsaa staaet aabenbare Skrift, nu nafngiver efter Aar og dag en anden barnefader Christopher Hognes/øn Sande den tid ung Karl, som vel tilstaar at have haft legemlig omgiengelse med hende, men aldrig persvaderit hende til løgnagtig bekiendelse, og den første af hende Peder Peders/øn Steene udlagde, ved eed haver paa Vaartinget *soret (svoret) sig frie, det hon nu ogsaa dennesinde Declarerer ham frie for, bør følgelig Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 27 Articul at straffis til Kagen og forvises Landet; og Christopher Sande at bøde for hans foragtighed følgelig Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 24 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest fremstillede sig for Retten Anders Olsen Bache, som haver erlanget deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Bevilling af dato Friderichsbergs Slot d/en 12 Aprilis 1732 at maa ægte Marte Pedersdatter Store Slire omendskiønt de ere hin anden i 3die lige leed beslegtede, og begierede at hans tvende indkaldede Vidner Ole Slire og Anders Ranfbørg edelig maatte afhøris om deris Slegtskab, hvilke begge for Retten møtte og et efter andet edelig og enstemmig udsagde at Anders Olsen Baches Moderfader Anders Birkeland, og Marte Pedersdatter Slires faderfader Daniel Tongedal vare Sødskende *vare Sødskende*, og saaledis Anders Ols/øn Bache og Marrite Pedersdatter Slire hin anden udi 3die lige leed beslegtede, og ei nermere, enten i Svaagerskab heller Slegtskab hin anden paarørende.

Citanten begierede hvis for Retten passerit er under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Dernest tinglyst Peder Hofmand[s] udstedde bøxelbrev til Mons Halvors/øn paa ½ løb Smør og ½ faar udi Store Matre, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 24 Augusti 1731.

Hvad det tingsvidne angaar, som fogeden Heiberg forlangede angaaende Vrag og afførselspenge fra 1727 til 1731, da forklarede Almuen at intet deraf her er falden.

Sluttelig blev restantzen for dette Schibbredis Almue forfattet og forseiglet.

Anno 1732 d/en 29 Augusti, er holdet Aasteds Ret paa Gaarden Møllendal efter Velædle H/er/r Assessor von der Lippes forlangende og reqvission til Stiftbefalingsmanden af 30 Maj 1732 og hans derpaa fulte Resolution af 2 Junij 1732, angaaende en tvistighed imellem ham paa ene, og Madame Postmæster Dams paa den anden side med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Andreas Jessen opnefnte Mænd, Nils Borge, Elias Riple, Marcus Borge, Salamon Hope, Nils Lysevold, Arne Totland, Arne Nedre Totland, Knud Riple og Bøigdelensmanden Ole Totland,

1732: 63b

Assessor von der Lippes veigne møtte hans fuldmægtig Claus Blegingberg, som producerede Skriftlig Stevnemaal i Sagen af dato 9 Augusti 1732 som blev læst: Paa den indstevntis Veigne møtte S/igneu/r Johan Barth, af Vidnerne ingen. Lensmanden Ole Totland og Lars Myrdal afhiemlede edelig at have stevnt Hans Møller og huustrue Guri, item Rasmus *Rasmus Rasmus/øn Ølboe og Anders Kaabberslager til at vidne i denne Sag og talte med dem Selv og *og det med i gaar 14 dagis Varsel. Mons/ieu/r Blegingberg paa Citantens Veigne fremlagde den passerede beskikkelse mellem parterne af 31 Martij 1732 og besvaret 5 Aprilis 1732.

Bart paa Postmester Dams veigne og huustrue Catharina Werdemans møtte og sagde: at hvad den producerede beskikkelse angaar, da efterdi, den var affattit udi meget besynderlige og efter deris formeening temmelig fornermelige terminis saa haver de ikke heller kundet besvare den, men fundet sig formentlig beføjede og anledigede at besvare den udi de terminis som skeed er, hvorom de og vil have sig det reserverit videre til beleilig tid; angaaende H/er/r Assessor von der Lippes udstedde Stevnemaal og Saggivelse i sig selv, da kand de ikke vide hvad det skal være for en Leilendings lydighed og submission som af dennem skal kunde præterdere; thi af deris fæstede mølle heller møllegrund, haver hand alletider nødt de douseurer og villigheder, saavelsom Ogsaa hands formænd forrige ejere til Aarestad gaard, som de haver billig kundet præterdere, thi en ardbeids dag heller 2 om aaret til hans gaard Aarestad, haver hand heller dem ikke veigret, men er bleven præsterit, er og af ham nu u-paaklaget den aarlige Penge med 3detage er og til ham og forrige ejere vedbørlig bleven ydet som ei heller paakrævis og i andre maader ved bemelte Postmester Dam og hans huustrue aldeelis ikke at have forsyndet heller forseet sig imod de dem givne festeseddel, heller de derudi i særdelished stipulerede conditioner, saasom her ikke heller paaklagis at af deris fæstede møllegrund heller af den heller de dertil brugende hester heller qvæg, er sked nogen fornermelse, med at indkomme paa Aarestads Bøe, mark, Ager heller Eng, Sommer heller høst, til nogen ulempe fortræd heller Skade, faar fra Aarestads fæer med dennem at opæde, heller at have brugt anden end den sædvanlige Vej som andre Møllere til deris brug nyder og bruger, saa at bemelte Postmester Dam og hans huustrue ikke kand see, at H/er/r Assessor von der Lippe haver haft heller haver nogen skiellig aarsage til denne Proces dennem at paakaste, med mindre hand skulle vilde forpligte dem persohnlige at beboe samme grund, som vel Vilde være en aldeelis urimelig prætentation efter Sagens beskaffendhed; thi her er ikke heller egentlig noget bonde brug heller Jord heller Jords bøvling af 2, *i ½* (1 ½ ?) løb heller pund heller desligeste efter matriculen, men ikkun et lidet stykke grund og Eng, uden Ager, Skov heller fiskerie og deslige, men ikkun til et lidet qværnebrug heller møllebrug; og saasom deris i hænde havende bøvselededer den første af 6 Augusti 1700 nu over 32 aar g/amme/l af fru Ane Juul S/a/l/ig/ Visborgs Enke og Blanceflor Schot hendis Testamente udeArving med agnossierit Lauvæрге S/a/l/ig/ Jacob Ludt til Vitterlighed tinglyst d/en 25 Nov/embris 1700 - saa og den af nu salig Stifts-

1732: 64

Prousten Mag/ister Ole Storm, som da Værende ejere til Aarestad af dat/o 24 Decembr/is 1721 dennem givne fornyelsis festeseddel tinglyst d/en 24 Maj 1722 udtrykkelig tillader dem at nyde og bruge samme grund og Vand, thi huusene og Møllen ere deris egen ejendom, og giøre sig bemelte Grund, Vand og Engestykke, som de best ved og Kand, da saasom det ikke haver været deris leilighed samme persohnlige at beboe heller ved tyende at bruge, saa

haver de og tilstaar og Virkielig, at de i denne H/er/r Assessors ejeris tid, ligesom i de forrige ejeris fru Ane Juul, Blanceflor Schot og Mag/ister Storms tid ske...(?) en haver, dog uden nogen oprettet Contract, saaviit Postmester Dams huustrues Livs tid kand vedkomme, som *rete første raadig, haver ladet den paa deris Veigne bruge af andre got folk, nemblig Hans Møller og huustrue Guri, under aftale at de skulle gjøre dem rede og Rigtighed og svare dem en vis Penge om Aaret og hvad de meere heller derover af Møllen og bruget kunde end bruge skulle være dem skienket og givet for deris møje og tieniste; thi efterdi det kunde være mislig for dem ved tienere at lade møllen bruge, hvorunder dennem kunde skee fornermelser, saa haver de saaledis, efter fæsteseddellens tilladelse og tilhold best vist og kundet gjort sig samme Grund, Vand og Eng nøttig, og derudi haver hverken forrige ejere haft det ringeste at paaanke, som de og fastelig formeener at nuværende Ejer H/er/r Assessor Von der Lippe ei heller kand have det ringeste lougrundet at paaanke og saaledis formener Postmester Dam og hans huustrue, at det vil blive uforholden videre at bemøje Retten med Vidners afhørelse, saasom de og paastaar, at H/er/r Assessor von der Lippe imod dennem førende Sag og præntion som ugrundet, bliver anseet og underkiendt og der efter deris i hænde havende fæsteseddeler, for det første og saa lenge Postmester Dams huustrue endnu er i Live, bliver maintinerede og dennem erstatning tillagt for denne ubeføjede processis forvolte Stevning og møje. De i Stevnemaallet paaæskede originale fæsteseddeler paa den omtvistede Grund, Vand og Engestykke, anviser hand her i Retten in originali og deraf fremlagde gienpart - som hand forlangede i acten ind dragne, naar de med originalen ere confererede.

S/igneu/r Blegingberg derimod replicerede, at i hvorvel H/er/r Postmester Dams Kieriste Madame Werdelman ikke kand finde sig beqvem til nogen submission med idsige Aarestads Ejere H/er/r Assessor von der Lippe, saa maa hon dog ikke fortryde paa, at Velbemelte H/er/r Assessor von der Lippe, i henseende til de hende meddelte bøkelseddeler af hænde præntenderer i de paastevnte tilfælde den lydighed som Loven en Leilending forskriver; hvad angaar at hon vil extendere, de udi bøkelseddelen ind befattede ord, at hænde er tilladt at gjøre sig den tilfestede møllegrund med Vand og Engestykke saa nøttig som hon best ved og Kand, saa vit at hon derefter Kunde overdrage det ved forpagtning til andres brug, da formeener Comparenten at det er tvert imod Lovens puure bydende som ...ite(?) foresiger, at ingen Leilending, i lidet heller meget, maa lade den hannem tilbøxlede Jord bruge af andre, At Mad/a/me Verdelmand derudinden allerrede haver forbrudt sin bøkse og

1732: 64b

skal vel ikke kunde befrie hende, at saadant af forrige Aarestads ejere er bleven upaataalt. Comparenten vilde for det første, uanseet Madame Werdelmands tilstaaelse, paastaa at Vidnerne maatte foreleggis til ydermere *opliusing at give deris forklaring udi Sagen, da og Comparenten strax skal give sin yderligere forestillelse til denne.

Barth replicerede at hand formeener at have forestillet allerrede alt hvad som i denne Sag forestillis Kunde, nu saasom Retten er meget og gandske vel bekiendt, om hvad beskaffendhed de haver med disse smaa Møller ved Aarestads Gaard og Elv og at samme smaa møller aldeelis ikke kand hentydis til noget Jords brug, som andet bøkset gaards brug paa Landet, saa finder hand bemelte Barth ikke heller nogen Lovens articul af contraparten alligerit som i denne Casu og passu kand passe sig heller betage hans principaler den kraft og Ret, som deris fæsteseddeler dennem udtrykkelig tilsiger, nemblig at gjøre sig bemelte Grund, Vand og Engestykke saa nøttig som de best ved og kand og saaledis Vil hand have sig udi Alt refererit til sit forrige.

Mons/ieu/r Blegingberg *referede sig til sit forrige.

Afsagt.

Retten kand ikke inLibere det jo Citanten naa givis tid til at faa afhørt de nu indstevnte og afhentede Vidner Hans Møller og huustrue, Rasmus Rasmus/øn Ølboe og Anders Kaabberslager, thi udsettis denne Sag til den 18 Septembris førstkommende her igien, da Vidnerne haver at møde, hvis de loulig kaldis, enhver under 20 lod Sølv's bøder, deris edelige depositioner i denne Sag at aflegge, da videre, efter deris examination og parternis indgivne paastande, af Retten skal Vorde Kiendt hvis louligt og forsvarligt er.

Anno 1732 d/en 20 Augusti er holdet extrating efter forrige requisition og Stiftbefalingsmandens derpaa fulte Resolution af hvis i gaar udi den Sag indstevnt af H/er/r Assessor von der Lippe contra Madame Dams indgivet er, med samme Laugret som i gaar Var, og samme af fogeden Jessen opnefnte til Rettens betiening mænd,

Hvorda comparerede paa Citantens Veigne Procurator Claus Blegingberg, som producerede hovetCitantens skriftlige Stevnemaal i denne Sag af dat/o 1 Aug/usti 1732 som blev læst; Paa Madame Ane S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings veigne møtte Jørgen Mejer, som tilstod loulig at Være stevnt paa Enkens Veigne og herudi for Sagen at Være givet loulig Varsel, foruden hendis egen paateignelse: og producerede saa copie af hendis Adkomster som med originalerne blev confronterit og oplæst; og rigtig befundne og ei videre hafde at indlevere heller udi Sagen at producere, men henstillede Sagen udi Rettens Skjøen.

Mons/ieu/r Blegingberg paa Citantens Veigne forestillede, at af alle de adkomster og Skiøder, som Madame Ane S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings haver ladet i rette legge, seer Comparenten ikke det ringiste, hvorefter hon er berettiget, heller ejere for den Grund hvorpaa omtvistede nøst er bebygget, langt mindre berettiget nogen videre bygning at tilføje, men som de i rette lagde Adkomster ere af temmelig Vidløftighed, saa vilde comparenten forlange denne Sag *udsagt; om saa behager til samme tid, da Retten her bliver administrerit udi den i gaar foretagne Sag imellem Velbemelte H/er/r Assessor von der Lippe og H/er/r Postmester Dam, for da videre at slutte Sagen til Doms, imidlertid producerede hand den mellem

1732: 65

parterne passerede beskikkelse af 30 Maj 1732 med giensvar af 31 Maj ejusdem.

Afsagt.

HovetCitanten bevilgis copie af hvis i dag for Retten indgivet er til d/en 18 Septembr/is førstkommende, da hovetCitantens endelig paastand til expedition for Sagen og dessens endelig paakiendelse forventis og til expedition vil see fuldbyrdet.

Anno 1732 d/en 26 Augusti er holdet Aastedz Ret paa Gaarden Spilde med *med de forrige 8tte af fogeden Opnefnte Mænd, som d/en 28 Junij 1732 vare nærværende, efter den \ fol/io / 44 derpaa udstedde interlocutorium,

Hvorda Møtte paa Madame Wessels veigne Jon paa Holmen, som producerede skriftlig Stevnemaal i Sagen af 11 Augusti 1732 - som blev læst. Parter og Vidner møtte og toge til gienmæle i Sagen; hovetCitanterne tilkiendegav ogsaa at have stevnt Guri *Golfen (Golten) til at Vidne om Lonetongen om den ikke ligger under Kaarevig og Spilde, og tilstevnte Kousland mændene til at anhøre Vidnet, men ei Madame Wessel til at anhøre Vidnet - og som parterne heller hovetCitanterne ei forlangede at føre dette indstevnte Vidne saa blev den post saavit ophævet, men heller ville have dem, end Sagen formedelst forglemmelse af tilkaldelse til Madame Wessel samme at anhøre, skulle forhalis.

Og efterat Eden for de nærværende Vidnere var oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og med Ed bekræfte naar de først hafde gjort deris forklaring, saasom Retten ikke kand vide om nogen anvisning behøvis og først fremkaldet

Mikkel Tørres/øn Nipen medens de andre tvende bleve udviste, som forklarede: at Være imod 70 Aar, og have hørt det af s.....(?) brøder Rasmus Eide og Lars Tæle, at Eide Mændene har kastet altid til Klubben og selv Været med, og Eide mændene altid taget Landslodden og fra hand Var et barn og over 40 Aar vist; men ei kand sige at Spilde Manden har Kastet der heller faaet Landlod deraf i sin Tid - har og seet at Eides qvæg har gaaet paa den Vestre side af Spilde og Kaarevigs Mark om Vinteren og om sommeren med Kalve og faar, og ikke hørt at Eides opsiddere derfor noget i sin Tid skal have udgivet; efter videre kunde sige, enten Eide kom synder for Buen heller ei: og derpaa aflagde sin Ed det hand ei rettere, sandere heller meer viste end nu forklaret er.

Dernest Indkaldet Ole Rasmus/øn Berge, som udsagde: at Være 66 Aar, udsagde edelig som forrige: undtagen iblant en Kalv gaaende der om sommeren og om Kastet som forrige: og dette at Vide af sig selv som der paa Eide er fød over 40 Aar - og derpaa aflagde sin eed som forrige:

Dernest indkaldt *Ingegrigt Rasmus/øn Tvedten 70 Aar, sagd baade efter sin S/a/l/ig/ faders ord til ham, som var over 60 aar og efter hans eget vidende over 40 Aar, at Eide tilkom kastet Sør efter til den gamble bue og undertiden med en liden Not Kastet Marte sønden for(?)ed(?) hvis Landlod der af .tala..(?) blev heller til hvem(?), om qvæggets græsning som forrige Vidner.

Og som ingen af Parterne mere hafde at forklare end nu sagt er, heller Vidner at høre, saasom Citanterne ei formenede at de af Eide kunde tilegne sig nogen Rettighed til ejendom, om de nu hafde haft frihed til at lade en tidlang deris qvæg gaa der - og henstillede saa hovetCitanterne Sagen under Rettens Dom og Kiendelse;

Madame Wessel refererede sig hellers efter Jon paa Glæsnæs udsigende til Vidnernes forklaringer og forventede at hende ikke bliver betaget den frihed hendis Gaarder haver haft for dets qvæg og den herlighed af fiskerier dertil er falt over 20 Aars tid og hvorpaa saaledis er Vunden hæfd efter

1732: 65b

Loven; thi paastaar hon, at hovetCitanterne vorder afviste med deris præntention og tilfunden at betale hende processens bekostning, hvorom hon er Dom *begierede:

Det samme begierede ogsaa hovetCitanterne derudi.

Dernest fremstillede sig for Retten Kouslands opsiddere Adser, Mikkel(?), Ørjans, og Knud og gav tilkiende at have ladet indstevne Vidner, Nils Nipen, Elling Worland, Anders Bache, Ole Peders/øn Nore Toften, Grim Ols/øn i Toftetræet, at skulle Vidne hvorlunge de Ved det halve Kast og haver *haver tilligget Kousland som nu Citanterne søger at fravinde dem; men ingen tilstevnt som Sagen concernerer samme Vidner at anhøre; hvorfor den post til louligere Stevnemaal maatte udsettis og ikkun dennesinde paa Parternis første Sag Kiendt, naar de forlanger Rettens Kiendelse og dom og loulig stevner vedkommende til Veddermæle skal derom Vorde Kiendt hvis louligt er.

Hernest specificeris denne Processis bekostning.

Sorenskriverens reise til Steden første gang frie men dagens

reisis fortæring

4 mrk

Første dags fortæring

2 rdr

Fri reise hiem igien, men tvende dagis fortæring paa reisen

1 - 2 -

Reise fra Bergen anden gang igien til steden paa egen bekostning

4 - 8 sk

Reise dagens fortæring

4 -

Reise herfra til Bergen igien paa egen bekostning	4	-	8	-
Dagens fortæring paa Reisen	4	-		
Forseiglet Papiir	4	-	8	-
Forseiglingspenge	1	-	4	-
Beskrivelsen	4	-		
Mændene for deris Umage paa egen bekostning til reise og fortæring formedelst vejens skyld efter eget tilleg	8	-		

	16	-	2	- 12 -

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Imellem Ejerne til Spilde Johannes Torgiers/øn paa egne og Sødskendis Veigne, Mons Golten, Bøigdelensmanden Simen Schoge, Vincendtz Hambre, Lars Dale og Knud Tæle, som formyndere for Umyndige, og opsidderne paa Eide og Kaarevig, sampt Kousland og Ejerne til Eide og Kaarevig Mons/ieu/r Abraham Wessel, nu død, og hands Enke Madame Margareta Wessels, reiser sig denne Proces, først at Spildes Ejere og opsiddere, siunis sig fornermede med fiskekast imellem Eide og dem, sampt Udmark fra østre side af Spilde til Eide, angaaende Udmarken og fra Vest til Søer, angaaende fiskeriet, saa og imellem Spilde og Kaarevig, sampt Kousland paa Wessels side, angaaende Markeskiellet af Græsning til Udmark. Kaarevigs ejere har ikke gjort nogen præntention, hverken om fiskerie heller udmark imod Kousland, men Spilde allene. Kouslands Ejere og Opsiddere siger sig og ikke, med Kaarevigs opsiddere at have nogen tvistighed, heller endnu reist nogen Sag mod Kaarevig, og at Spildes qvæg aldrig har gaaet der, uden for en hændelse, men paa Vestre og østre side \af deris Boe/ ind til Stegene heller Makreel Vaagen. Paa disse tvistigheder fører nu parterne adskillige Vidner, og først hovetCitanterne for Spilde, gamle Nils Nipen, som Vel forklarer, at Kaarevig skal være

1732: 66

opryddet under Spilde gaard og fiskeriet at have tilhørt Spilde som nu bruges under Kaarevig, ligeledis paa Østre side af Eide polden, dog herpaa ei at kunde gjøre nogen Anvisning, hvor langt det gik med Markeskiellet imellem dem, sampt at have hørt, at det stykke VinterMark, som de Eje, paa Østre side af Spildes Mark, til Vinterbeede tilholder sig frihed til; men ei om Sommeren, skulle tilhøre Spilde og Kaarevig.

Anders Baches forklaring gaar ud derpaa, at Kaarevigs opsiddere, skulle, i de tider, da H/er/r Søren Var Præst til Sunds Præstegield, forligt sig med ham om 3de parten af fisken, som i Kaarevigs Vaagen falt, og 3de parten at tilhøre Spilde Mændene.

Mikkel Knudsen Baches forklaring udsiges efter hands g/am/l/e/ fader og ældre udsigende for hans \fader/ at Eide ikke ejede noget i Vaagen af deris bøegierdis Vestre ende.

Ole Baches forklaring er, at have været med, da de kastede paa Vestre side af Eide, at Eide da ikke fik Landslod, men Landloden tilfalt Spilde og Kaarevig, ei vidende hvorledis den imellem dem blev deelt.

Johannes Vincentzen Selstøes forklaring er, at Eje mændene ikke ejede noget paa Vestre side af sin Bøe-gierde, men det at tilhøre under Spilde og Kaareviig, men ingen af alle disse har kundet tilstrekkelig udvise Skiel og Skifte, uden de fleeste gaar Løs den gamle Notebue heller Præstebue, hvis grund toft endnu er at see.

Nu fører Contra Citantinden, siden hændis Mands død, Contra-Vidner i Sagen /: som Contraparterne til Spilde, dessens Ejere, amplecterer at anhøre, uden nogen indsigelse derimod at gjøre, for at faa Sagen afgjort til Doms :/ nemblig Mikkel Tørres/øn Nipen, Ole Rasmusen Berge, og Ingebrigt Rasmusen Tvedten, hvis eenstemmige forklaringer udgaar derpaa, efter 40 Aars Vidende, eendeel af andre, eendeel af forældre og dem selv, at Eides

Kast, altid har været til gamle Præstebues Grundvold, heller dessens endnu liggende teign af Grundvold, sampt at Eides qvæg har haft frit Vinterbeede, paa Vestre side af dem, om Vinteren, men om Sommeren ikkun en Kalv og rette \Sommer/ fæbede paa Eidis østre side af deris bøe, og denne Vinterbeede af Eide om Vinteren, at være skeed, uden nogen, dem vidende, derfor til Spilde heller Kaarevig givne betaling heller af dem bevilling. Nu taler Loven, at naar Vidner mod Vidner føris, skal Retten grandske hvo grundigst er og retteste holdis kand. Det befindis nu, at Kaarevigs qvæg altid har gaaet med Spildes qvæg imod Eide og det alt til søen, Søer og Vest efter, saa vit den østre side af deris bøe gierde Vedkom/m/er, efter Kaarevigs opsidderis egen tilstaaelse. Den dispute som nu kand falde imellem Kaarevig, Spilde og Kousland, kand ei dennesinde paakiendis, saasom derpaa ei er talt heller handlet, som efter Loven skee bør, særdelis med Vidners førelse; thi faar den Post og paaankelse udsettis, om Parterne derom ei mindelig kand foreenis, indtil nærmere

1732: 66b

Opliuslighed skeer, hvormed Parterne dermed var nu fornøjet, men dennesinde allene paakiendis om den Post, som imellem Spilde, Eide og Kaarevig er indstevnt; da, naar nu Retten eftergrandsker Vidnernes udsigende, saa befindis det, at Spilde, fra Østre side af deris Udmærk, har haft af gammel tid, deris Græsning frie og fællis, med Kaarevig, paa Østre side af Udmærken mod (med?) Eide mod Søen og paa Vestre side med Kaarevig indtil Stegene Kaldet, over for Vaagen liggende; saa kand Retten ikke see andet, end jo Spilde med Kaarevig, saavit de paa østre side af deris udmærk fællis bruger, ogsaa bør nyde deel af fiskerie fra den gamle Præstebues Grundstøe vest efter med Kaarevig, saasom de nyder fællis græsning og fæbede, paa den side, med dennem, helst efterdi ingen deeling imellem dem paa udmærken til denne tid er skeed, om noget efterdags skulle, af Guds Velsignelse fangis. De af Eide gaards opsiddere, kand ikke betages den frihed imod Lovens 5te Bogs 5te Capit/ul 3, 4, og 5 articler, af Vinterbeede til deris Qvæg, fra Korsmis om høsten til Korsmis om Vaaren, men ei videre, indtil en liden Kalv om Sommeren, som opsidderne paa Eide, selv, efter indkaldelse, tilstod saa at have været, og hverken Heste beede heller anden græsbede om Sommeren heller nøtte af Marken at tilholde sig, heller betyngte Spilde og Kaarevigs ejere med Videre frihed, ikke heller med deris fiskekast længere udkomme, end til den gamle saa kaldede Præstebue; og om noget videre af dem skulle kastes da deraf at betale fællis Landslod til Spilde og Kaarevig, saavit udmærken af Spilde og Kaarevig paa østre side af deris bøes indgierde vedkommer; resten af Kaarevigs Lejemaal, imellem Spilde og dem, at forholde sig med efter formaals brug og hæfd. Og som den Allernaadigste udgangne forordning af 24 Juli 1708 (1700?) taler, at Retten skal paakiende hvem bekostningen til Aastæden skal betale, enten heelt, helft eller Videre, saa finder Retten Sagen af den/n/e Beskaffendhed, at Spildes ejere og opsiddere bør betale 2 deelen med 10 rdr 5 merker 13 1/3 s/killig og Kaarevigs Ejer med Eides 3de deelen med 5 rdr 2 merker 14 2/3 s/killig tilsammen 16 rdr 2 merker 12 s/killig under Lovens adfærd.

Anno 1732 d/en 30 Augusti er holdet Aasteds Ret paa gaarden Kaabbeltvedt efter H/er/r Byeskriver Hans Christian Gartners forlangende med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Andreas Jessen opnefnte Mænd Bøigdelensmanden Ole Totland, Nils Borge, Elias Riple, Nils Liusevold, Salamon Hope, Arne Totland og Arne øfre Totland, Marcus Borge,

For at Kiende udi en af S/igneu/r Gartner indstevnte Sag angaaende et paa hans Grund og Mark opsat uden hands minde og Videnskab Stemming og inddemming af Vandige Norden

for Kaabbeltvedt liggende, til Veddermæhle som hovetmænd indstevnt Claus Morits Hans Mons/en Gesel hos Ane Elfring, og Rasmus Hans/en Logerende paa Nobis Kroug, item Herman Morrits og Ane Elfring, til Vidnisbyrd om denne øvede gierning af dem, Nils Tarlebøe og huustrue Marte, samt tieniste pige Barbra, Rasmus Harrebache, Nils Kaabeltved og huustrue Anders Kaabbeltved og huustrue, Ole Knuds/en forhen tient Herman Morrits nu tilholdende ved Ildhuuset i Bergen, samt Christopher Jukkums/en, til Veddermæhle Hans Hans/en Møller-Svend hos Hermand {Elfring} Morrits og Rasmus Rasmus/en med skriftlig Varsel.

Stevnevidnerne Johan Lytchen og Rasmus Peders/en afhiemlede edelig at have stevnt

1732: 67

Claus Morits, Hans Mons/en, Rasmus Hans/en, Hermand Morritz Ane Elfring, Hans Hans/en, Christopher Jukkums/en, Rasmus Rasmus/en og Ole Knuds/en med i gaar Var 3 ugers Varsel og talte med Claus Morits selv, Hans Mons/en i eget paahør, Rasmus Hans/en udi hands Vert Ole Simens/ens paahør, Hermand Morrits i eget paahør, Hans Hans/en i eget paahør, *Ane Elfring i hendis Gesels Hans Mons/en/s paahør, Christopher Jukkums/en i hans tieneris Ole Ols/ens paahør, Rasmus Rasmus/en i hans Koenis paahør og for Ole Knuds/en i hans eget paahør.

S/igneu/r Gartner møtte for Retten og declarerede, at i fald Rasmus Hansen i dag forinden dom gaar, ikke skulle møde, da, efterdi hand tildeels skal opholde sig i Bergen reserverede Citanten sig hannem med á parte tiltale at søge, paa det denne Sag, imod de andre beskyldte ikke skal opholdis, hvad Ole Knuds/en ved Ildhuuset i Bergen angaar, da, i fald hand nu ikke til forklaring skulle møde reserverede Citanten sig ligeledis, i fald det skulle fornødiges i sin Tid, hannem for hans fora at lade afhøre. Dernest producerede Citanten sin Beskikkelse til de beskyldte og Saggivende af 6 Sept/embris 1731, med deris Svar, som blev læst;

Af de indstevnte møtte Herman Morritz, Claus Morits, med flere møtte, undtagen Madame Elfrings, Ole Knuds/en og Rasmus Hans/en;

Af Vidnerne møtte alle undtagen Ole Knuds/en ved Ildhuuset;

Af de tilstædeværende, svarede Claus Morits forklarende, at saasom hand med Hans Mons/en og Rasmus Hans/en vare gangne til at see til digerne Langelidiget, og som de skulle gaa til de andre tvende Nyediget og Tinnevandet, forefant de denne Lille Kiøn ved Vandede, da siger Hans Monsøn til ham, her vil vi ligge denne fiskekiste som var af 3 bredder sammenslaget, og arbeidede de saa \hand/ et par timer til at stemme \begyndelsen/ der for og siden gik hand derfra, saasom hand hafde nøgelen til *førte (første) diget, med sig; videre ei at afvide.

Hans *Monsens forklarede at som hand med de forrige vare oppegangne at see til Langelistemmen og dessens Vand, blev det mørkt om aftenen og gik saa hand og de andre 2de ned og laae sig under *Mestmakkens baad, dagen efter om Morgenens som de skulle see til de andre diger, blev de denne Kiøn Var og arbeidede saa hand og Rasmus Hans/en og Claus Morrits med ham og gav sig til at stem/m/e dette omtvistede Kiøn og tog den omkring liggende torv og steen til at demme med, men Claus Morrits var ei lunge med dem og det *Ligge Slaak hafde de med sig, dog ikkun 3de tilslagne bord og sat Luge der for, men ikkun trekket det engang, og aldrig brugt ham siden beskikkelsen udgik; dog at have stemmet og trekket det før beskikkelsen.

Mons/ieu/r Morrits svarede: ei af ringiste ting enten af dige, Stemmen, heller andet at Være vidende.

Hans Mon[s/øn] som forklarede for sin Madmoder Madame Elfring, at hand alletider med Ed vil bekræfte, at hverken hon heller Hermand Morrits derom har været vidende.

Citanten svarede: at Lovens 3de bogs 21 Capit/ul 2 art/icul stricte befaller, at Huusbond, selv skal svare til alt hvis af hans tiener i hans ærende og forretning udrettis mod opretning hos dennem, i hvad derudi forseeis og hvorom i alt Citanten nermere skal gjøre opliusning og sin paastand til Kiendelse og Dom; thi tilspuurte hand Hermand Morrits om hand ikke tillige med Ane Elfring, ere de, som h.....lig(?) og Aarlig lader stemme og trekke Vandene til Møllernis drift ved deris folk? hvortil hand svarede: at naar de andre smaa Møller behøver Vand, faar de naar de begierer, omendskiønt hand har nøgel dertil.

Citanten begierede Vidnisbyrdenis afhørelse og til den ende fremlagde sine skriftlige qvæstioner, for hvem

1732: 67b

Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige, og til første qvæstion sagde \Anders Kaabbeltved/ sig ei at Være vidende: saasom hand da Var i Kiøbenhafn, til anden qvæstion svaret: nej: til 3de post svarede: at dette dige har Været trekket naar de andre diger har Været trekket, undtagen forleden Aar; til 4de qvæstion svaret, ei før disse indstevnte stemmede det, at dette da ikke tilforne har været stem der og har boet her i 13 aar og opfød er og nu over 50 Aar; til 5te qvæstion, svarede: ei at have tilforne angivet det, førend Citanten det selv overkom og det at Være af hans enfoldighed skeed at det er negligerit. om 6te qvæstion ei kunde gjøre nogen forklaring positive saasom Vandet den tid Var tomt.

Dernest fremkaldet Anders Kaabbeltveds huustrue Ingeborg Olsdatter, som edelig udsagde: til første qvæstion, at vel have vist at de indstevnte Vare oppe paa fieldet at ardbeide, men ei saae dem ardbeide: til anden qvæstion svarede: nej: til 3de svarede: at Naar andre diger er bleven trekket af dem, er denne ogsaa bleven trekket, til 4de svarede: ei at have blevet Var da hon kom her at bee nogen Stem for dette omtvistede dige at have Været, før end det af de indstevnte er vorden anlagt og opsat; til 5te Post, svaret: ei at have givet sin ejer saadant tilkiende før end hand selv blev det Var, og dette at Være skeed af enfoldighed.

Niels Kaabbeltvedt dernest fremkaldet, som edelig udsagde til 1ste spørmaal og svarede at have blevet dem Var at gaa, men ikke see dem ardbeide om dagen; og blev dem Var bære noget paa axelen, men hvad det Var kunde hand vist ikke sige, saasom det Var Skodde Veir; til anden qvæstion svarede \nej: til 4de/ ei før hans tid at have været stemmer for dette Dige heller hørt det før at have været, før end de indstevnte det opsatte: til *3de qvæstion svart ja: til *3de svart ja: til 5te ei at have givet tilkiende for sin ejere før hand selv derom fik nemblig Ejeren Kiendskab og dette at Være skeed af Uafvidendhed.

Dernest indkaldet Gundele Monsdatter, som edelig udsagde: til 1ste Spørmaal ei At have seet det; til Anden qvæstion svaret nej: til 3de: svaret ja: til 4de svaret som forrige og at Være fød paa Tarlebøe og derom vel er vidende at ingen Stemme før stod førend de indstevnte har opsat den: til 5 post svaret nej:

Nils Tarlebøe fremstod dernest og edelig udsagde: til 1ste qvæstion: nej: til 3de qvæstion svarede: ja: til 4de qvæstion svaret nej: ei at have Været Stem før den af de indstevnte blev opsat. Hans huustrue og tienistepige møtte ikke, ei heller forlangede Citanten deris Vidner saasom opliuslighed nok om hvis de kunde tilspørges, allerede havis, item tilspuurt om ikke diget som omtvistis ligger paa Kaabbeltveds Grund? svaret ja: til 6te qvæstion svaret: at have talt med Hans Mons/en og Christopher Jukkums/en da de komme fra digerne og sagde de da til ham efter tilspørgelse, ei at have Været Luge for dette omtvistede dige.

Rasmus Harebache fremstod dernest og edelig udsagde: at denne ontvistede Stemme ligger paa Kaabbeltveds Grund og Land.

Christopher Jukkums/en forklarede edelig: at have Været med Ane Elfring[s] tiener og Herman Morrits gesel for at trekke de andre diger og gik saa her over, men ei om videre at Være vidende.

Rasmus Hansøn svarede: ei at have trækket dette mere end en heller to ganger - da de andre diger blev trukket, og ikke har kundet nøtte det om Vinteren saasom det Var snart beenfrossen. Morrits svarede at have ved sine folk ladet trekke digerne, men aldrig vist af dette heller dertil givet ordre.

Citanten begierede at Rettens Middel vilde tage det omstevnte Vand og opsatte demming udi Øjesiun og til den ende producerede til Rettens opliusning efter den Kong/lig forordning, en

1732: 68

Afridsning til Confrontation og droge vi saa til fieldz for at tage det udi Øjesiun og befantis at den stemme, som til dette omtvistede dige og uden videnskab og tilladelse, opbygde er opsat, er udi lengde 3 favner, bredde 2 alen og endeel steder over, samt over halvtredie alens høide og udi baanden endnu findis noget af trumpen, men lugen borte og Vandet dennegang udløbet saavit stevnt Var, dog siuntis paa Jorden hvor høit Vandet har opgaaet naar stemmen har staaet fuld, efter Voris Skiønsomhed Kunde af samme dige malis naar det Var fult 3 t/ønner havre om havreqværn der Var staaende.

Citanten S/igneu/r Gartner declarerede, at hvad de andre Kaabbeltveds diger, nemblig Tinnen Nyedig Vandet, saavelsom endeel af Sættervandet angaar, som ligger paa Kaabbeltveds Grund og mark, hvilket nu ikke er paastevnt, da reserverer hand sig sin tiltale imod Vedkommende i beleilig tid, for den ulovlige Stemme og Brug af Møllendals møllere og Ejere og brugere og for saa vit denne Sag angaar, da producerede hand sin skriftlig Paastand.

De øfrige indstevnte Parter bleve tilspuurte om de noget Videre herimod havde at indvende? hvortil de svarede: nemblig Herman Morrits at hand formeen at ingen hosbond kand svare for saadant som ham er u-afvidende, og altid vil gjøre sin Ed om denne gierning aldrig at have været Vidende, langt mindre givit Aarsag Dertil.

Citanten refererede sig til sit forrige og begierede dom - og blev saa Sagen med begge Parter Samtykke til doms udsat til d/en 18 Sept/embris udi Ane von de Feldis huus hvor dom skal Vorde afsagt om ei parterne imidlertid Kand forenis.

Anno 1732 d/en 15 Septembris, er holdet Aasteds Ret paa Gaarden Ryland efter Velædle og Velbyrdige H/er/r Commerce Assesor Johan Lausens forlangende med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen der til opnefte Mænd, Bøigdelensmanden Anders Tvedten, Rasmus Houglund, Jens Hesdal, Ole Haatoft, Anders Hestenæs, Mikkel Heggernæs, Iver Hopland og Nils Erstad,

For at skionne imellem ham og Vigeboes opsiddere Jens og Christopher, samt dessens Gaards Ejer Ole Iden, angaaende et Verk, som Vigeboes opsiddere haver paataget sig nylig at gjøre med at lede Vand fra sit Sædvanlige Løb hvor deris qværn tilforne paa Citantens Grund har staaet og igiennem graver Jorden for at fornerme hans ejendom og Gaard Ryland imod Loven, end Qværne Mielder, for hvis Qværnegrund Herløe Gaard af ældgamble tider haver nødt fri qværnemielder for halve brug, hvorom alt hand haver ladet udstede sit skriftlige Stevnemaal af 20 Augusti 1732 og indkaldet de udi samme Stevnemaal paaberaabte Vidner og parter, som for Retten blev oplæst:

Parter og Vidner møtte for Retten og tilstode louligen at Være stevnte i denne Sag enhver som de ere indkaldede for og til; saa og møtte Citanten H/er/r Assesor Lausen selv;

Jens og Christopher *Wigbebøe tilstode efter Spørsmal at de ikke kand negte at de jo altid uden betaling haver Malet halve Mielder for Herløe Gaard, men nu kunde de ikke længere udstaae det, thi haver de fløttet qværnen som den nu staar, og haver Vandet, som de haver udgravet, aldrig løbt saaledis tilforne, som det nu løber; heller Vand kommet der, før de nu udgravet det haver.

Citanten begierede Vidnerne afhørte; for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: Og fremstod først

Jens Ryland og edelig forklarede, at i 17 Aar hand tiente paa Herløe og i 18 Aar hand her paa Ryland

1732: 68b

har boet, har altid Herløe Gaard nøtt fri Mielder til halve Korn af Rylands Qværn og halve deel af Wigebøes uden nogen derfor til nogen af begge gaarders opsiddere heller ejere, ydende betaling, og det udløb som Vigebøe nu haver nylig udgravet til at faa Vand til deris qværn, hvor de have fløt den fra forrige sted den før stod paa, aldrig udi andet tilforne der;

Ole Olsen 60 Aar og derover, boende paa Øbsen udi 40 Aar, og tilforne tient paa Herløe i 10 Aar før hand Kom til Øbsen forklarede: edelig og enstemmig som forrige.

Arne Aasbøe over 80 Aar, har boet paa *Asbøe over 50 Aar forklarede edelig og eenstemmig som forrige:

Joen Echeland over 70 Aar, boende paa Echeland over 50 Aar, forklarede edelig: som forrige:

Gunder Schiellanger imod 70 Aar, boende paa Schiellanger 44 Aar forklarede edelig: som forrige; og at det i hans tid saaledis har Været brugt.

Christopher Vigebøe blev tilspuurt hvorleng hand har boet paa Wigebøe, svaret 25 Aar og Jens imod 30 Aar;

H/er/r Assesor Lausen producerede et af Stiftbefalingsmanden attesterit Verk over begge Gaarders herlighed dat/erit 4 Junij 1732: som hand begierede udi acten indført. derforuden producerede H/er/r Assessor et beviis for hvis (det som) hand udi qværneMielder udgivet haver - Og paastod Satisfaction derfor.

Ole Iden formente at efterdi hand har købt halve Elv, saa Kand det ikke betagis dens Ret og brug; hvorimod H/er/r Assesor svarede: hand ikke formeen \dem/ at de maa sette deris Qværn hvor den har staaet der, tilforne, men paa samme Rettighed som før.

Citanten paastod refusion for ibragte Omkostning, og for tilføjet Skade til denne tid, sampt at den udgravne Jord maa tilstemmis og de for deris uloulige adfærd at straffis.

Hvorpaa Retten begav sig at tage alting udi øjesiun og befantis at den udgravne Jord paa Nordre side af Bruget imellem Elven er udgravet til Søen i *døpte (dybde) 2 ½ Alen af højeste Kant af Jorden, og halvanden alen breed, og i Lengden 24 favner; dypten ved gamle stem 5 qvarter, men hvor Jens Rylands *qværn er staar*, hvis flaateRende ligger paa høit berg fattis ¼ deel af en qvarters Vand, saa først tabis Vand for Ryland, siden haver de af Vigebøe erhvervet sig ved deris udgraven reent Løb og rent fald og Ryland Kraaget og mindre Vand,

Og som parterne indtet Videre i deris Sag hafde at proponere end nu skeed er, specificeris denne Processis bekostning.

Sorenskriverens Reise til stæden 3 ½ Miil 3de Mænd paa

egen bekostning og af ham selv udlagt

Dagens fortæring paa Reisen

Dagens forretning

3 mrk 12 sk

4 -

2 rdr

Forseiglet papiir	4 -	8 -
Beskrivelsen	4 -	
Forseiglings Penge	1 -	4 -
Reise hiem igien	4 -	8 -
Dagens fortæring	4 -	
Fogeden for Mænds opnefnelse	1 -	
Mændene for deris Umage	2 -	

	9 -	2 - 0 -

Hvorpaa Retten gjorde denne proposition til Parterne,

Om ikke Velædle og Velbyrdige H/er/r Assessor Johan Lausen kunde Være at persvadere til dette forliig, at hand vilde gunstigst tillade, at dem af *Wigbebøes opsiddere og Leilendinger nye gravne udløb, maatte tillades Wigebøes opsiddere og nyde den qværn der staar for det nye utilladelige giorte udløb, opsat, sampt frihed til at opsætte En nye paa den gamble før Staaende Toft, qværn udi Elven og H/er/r Assessor Lausen som Ejer til Herløe-Gaard, herefter som tilforne, med efterkommende Ejere for Herløe-Gaard, nyde fri sin halve Mielder af Wigebøes qværner og halvdeel af Rylands som i formaals tider uden allerringeste derfor til nogen ydende udgift heller Betaling? Efter lang mægling, blev paa det sidste indgaaet saaledis

1732: 69

imellem begge Gaarders Ejere og opsiddere, at Herløe-Gaard og dessens Ejere, efterdags som formaals tider, og nu over 50 Aar dem fult haver, skal nyde fri Mielder hos Wigebøens opsiddere og dessens efterkommende og nu Værende Ejere for deris halve Korn Varer og halve deel af Rylands qværner og det saaledis, at naar Velbemelte H/er/r Assessor heller efterkommende Ejeris for Herløe Gaard deris Bud kommer for at male, skal alle qværner dem Være til nøtte for at expedere deris folk med frie Mielder, snarest skee kand; dog bad de, at *Vebemelte H/er/r Assessor vilde gunstigst tilholde sine udsendte Tienere, fra ald uskikkelig Adfærd imod qværnenis Brug og dessens Redskab, formedelst Vanart, at fraholdis; hvorudi de gotfolk holt Vel/bemel/te H/er/r Assessor Lawsen, som en from Mand uskyldig. Men naar trang og tørke indfalder, da at alternere med hin anden paa begge Gaarder Wigebøe og Ryland, om Vandets Bruug og det at skiftis imellem hin anden, og om H/er/r Assessor heller andre Ejere udi efterfølgende tider, skulle lade sende deris folk til Mielder den dag, som det i tørke en af Gaarderne tilkom at bruge, da den dag, som til Herløe Gaards Ejeris Brug blev anvent, ikke at betagis den gaards Rettighed af Vand efterfølgende dag, men Vandets brug udi tørke at tilhøre den Gaard, som forrige dag for Herløe Gaards ejere Malet haver, helst efterdi begge Gaarder Ryland og Wigebøe, bør participere udi lige Mielder for Herløe gaard og det skeer til begge Gaarders Wigebøe og Rylands fellis nøtte og pligtige hævds udgift;

Hvad Processens bekostning angaar, da vilde Wigebøes Opsiddere den betale, saasom de ikke tenkte, at dem kunde forhindres fra at bruge deris eget Land til sin nøtte, som de nu erfarer at have forseet sig udi og som samme Processis bekostning 9 rdr 2 merker efter Specification bør betalis af Wigebøes Opsiddere, saa kand Retten heller ikke udfinde, at de kand tilfindis at betale den af Citanten exigerede udgift for negtet Mielder, 2 rdr, saasom de selv paa Wigebøe det Aar ei til egen langt mindre andris nøtte har kundet male formedelst deris qværns Uduelighed.

Hvis imellem Parterne indgaaet er ved forliig, som foran Specificerit er, stadfæstis af Retten i alle Maader at det ligesom skrevet staar, i alle ord og puncter, ubrødelig holdis skal og af Eftermænd og for Eftermænd Uveigerlig efterkommes og efterlevis.

Anno 1732 d/en 18 Septembr/is, er efter forrige afskeedigelse af 19 Augusti nest afvig, foretaget Sagen med den tid Værende samme Laugret, udi den indstevnte Sag af H/er/r Commerce-Assessor von der Lippe contra Madame *Dame,

Hvorudi Retten, ved interlocutorium hafde tilladt hovetCitanten tid til at faa afhørt de da paaberaabte, men fraværende Vidner Hans Møller og huustrue Guri, Rasmus Rasmus/en Ølboe, og Anders Kaabberslager, til Vidne i denne Sag;

S/igneu/r Barth møtte for Postmester Dam, som først refererer sig til hvis hand forhen i Retten til denne Sag haver ladet forestille og dernest formeente at de indstevnte Vidner ikke Louformelig kand antagis til edelig forklaring, efterdi det, som de skal aflegge forklaring om, skal concernere dem selv og de saaledis skulle komme til at paavidne heller paatyde sig det, som heller af Citanten burde bevises;

S/igneu/r Blegingberg for Assessor von der Lippe replicerede, at den paastevnte Søgning til Postmester Dams Kieriste og om hvilket de nu værende Vidner er indkaldede at gjøre forklaring, ikke saaledis concernerer Vidnerne, at Sagen dem i nogen Maade, i hvorledis med deris forklaring udfalder -

1732: 69b

enten til nogen slags Ansvar heller Strafs Lidelse kand blive paagiældende og det som de ere stevnte at forklare om, nemblig hvorledis de med H/er/r Postmester Dam heller Kieriste om Møllens brug ere accorderede, seer vel Retten at være af den beskaffendhed, at det ikke paa anden slags maade Kand beviises heller opliusis, hvorpaa hand paastaar, at samme til forklaring antagis.

Barth replicerede, at den forklaring som Stevnemaalet egentlig requirerer, at Hans Møller og hans huustrue skal aflegge, skulle Være om og hvorledis samt paa hvad Condition de med familie opsidder og bruger Postmester Dams Mølle og dette er jo virkelig noget som paagiælder dem selv og Citanten paa anden Maade bør bevise, om hand dertil skulle have nogen anledning, saa har og Postmester Dam allerrede forhen her i Retten ladet declarere, hvorledis og paa hvad Maade, hand i følge af hans fæste Sedler haver gjort sig den tilfæstede Plads, Grund og Vand saaledis som hand best viste og Kunde til nøtte og det saaledis som forrige g/am/l/e/ ejere, efterejere derimod intet haver haft at sige; de andre i stevnemaalet, saa Kaldede og indkaldede Vidner, kand Postmæster Dam af Stevnemaalet ikke egentlig udfinde, hvad de skal aflegge forklaring om;

Blegingberg sagde: at Assessor von der Lippe ikke kand forpligtis til at troe Postmester Dams løse forestillelse om hvorledis at hand haver overdragit Møllens brug til andre, med mindre hand derom havde i rettelagt til opliusning en skriftlig contract paa Vedbørlig Stemplet papiir; Men som saadant ikke er skeed, paastod Comparenten, at de indstevnte Vidners førelse ikke Vorder ham nægtet, allerhelst Sagen ikke paa nogen slags Maade er dem selv paagiældende saaledis at Sagen dem, til noget Ansvar, i sin tid Kunde udfalde.

*Bath (Barth) Vilde have det henstillet til Rettens behagelige og forsvarlige tilfindende om og hvorvit Vidnerne i denne Sag til forklaring kunde admitteris.

Afsagt.

Retten vedbliver det forrige ergangne interlocutorium af 19 Augusti nest afvig, hvor de af H/er/r Assessor von der Lippe indstevnte Vidner ere tilladte, at gjøre deris edelige forklaring i denne Sag; hvorimod den tid ikke heller nogen indsigelse tilstrekkelig er Vorden gjort; thi bliver Vidnerne i dag, som for Retten ere nærværende, tilladt, deris edelige depositioner i denne Sag at udsiges, saa Vit Stevnemaalet ommelder;

Hvorpaa eden for de nærværende Vidner blev oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed at udsige, og først fremkaldet

Hans Møller, som efter Edens afleggelse om sit Sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at have boet der 21 Aar og derover og udgivet Aarlig for bruget 22 rdr; nemblig for Mølle og Engeslettis brug, men Madame Dam holder selv Møllen vedlige og hand sig hester. men ei Kand føde af Engesletten de tvende hester, men maa kiøbe høe dertil og Kunde ikkun aarlig af Engesletten føde en hest; holder sig selv Kost og beholder hvis af Møllens indkomme overskyder; men derom imellem dem intet at Være skeed skriftlig Contract heller noget saadant, men muntlig aftale mellem dem - ikke heller hørt at forrige ejere herimod noget har talet, under pladset tilstod hand ingen herlighed af Skov, Agger heller andet at finde.

Det andet Vidne deponentens hustrue Guri forklarede efter edens afleggelse ei Vist at Vide enten det er 21 eller 22 Aar siden hon har brugt det, og i øfrige som forrige:

Rasmus Rasmus/en Ølbøe (Ølboe) fremstod dernest og edelig

1732: 70

forklarede: ei Andet at have hørt end Hans Møller skal have forpagtet møllen af Madame Dams og aarlig derfor giver til hende 22 rdr og det paa en 16 Aars tid fra hand Kom der;

Anders Kaabberslager fremstod dernest og edelig udsagde: ei at have hørt af Hans Møller at hand skulle have forpagtet det heller hvad hand derfor have givet; men selv at have forpagtet det af Enken medens hon Var for sin fader, og gav da 24 rdrs afgift; men ingen contract imellem dem derom skeed;

Blegingberg for Assessor von der Lippe forestillede, at det kand Være ham Uvedkommelig hvorvit forrige Aarestads ejere har vildet tilstaae Postmester Dams Kieriste Madame Verdelman at benøtte sig af hendis bøkelseddeler; hand formeener at hon efter hendis bøkelseddel er forpligtet følgelig Lovens 3de Bogs 14 Capit/ul 10 art/icul ligesaa Vel som en anden Leilending at bevise hendis Jorddrot tilbørlig hørighed og lydighed, hvilken lydighed i samme Capitels paafølgende articler saasom 33te 37 og 39te udvises at bestaae derudi, at Leilending ikke Maa give nogen anden forlov til at bruge sin Jord, ikke uden Jorddrottens samtykke, give Anden forlov til at hugge i Skov, ei heller uden opsigelse til Jorddrotten at fare fra Jorden. Nu haver Madame Werdelmand ikke alleniste selv tilstaaet, men er og Ved de førte Vidner overbeviist at have for aarlig afgift overdraget til en anden navnlig Hans Møller den hele sig tilbøxlende Møllebrug og det dertil liggende engestykke, sampt frugten deraf at indavle, med heel familie derpaa at opsidde, uden at hon derom haver advaret Assessor Von der Lippe som Idsige ejer for Aarestad, heller nogen hands samtykke derudinden haver forlangt, men end ydermeere, som en ulydig og opsedsig Leilending formeener sig ikke at behøve; thi vil hand paastaa at hon efter forberørte Bogs og Capitels 39 articul skal have sin bøxel forbrut, saavelsom og, at hon Vorder tilfunden skadisløs at erstatte ham denne Processis forvoldte omkostninger.

Barth derimod paa Postmester Dams Veigne formeente at Citantens Paastand og i rettesettelse var hon aldels ubeføjet, som de af hannem alligerede Lovens articler ere aldels upasselige til Denne Sag og Casu; thi det skal ikke befindis heller bevisis af fæsteseddelerne, at dette omtvistede lidet Engeslette og Grund med Mølle-vand er festet, for nogen Jord heller Jordebrug til pund, Spand, Løb heller deslige, det skal ei heller end nogen matricul Kunde got giøris, at samme Eng, Grund og MølleVand, er Separatim fra Aarestad gaard heller in specie anslagen til nogen saadan taxt, saasom det og er en stor forskield paa en Virkelig gaard, og Jordebrug paa Landet og en liden Mølle her nest ved Kiøbstedet, hvor og Postmester Dam selv er ejere for Møllen og huuseVærelserne, som ikke og mueligens aldrig har Været nu heller forrige Værende Aarestads ejeris ejendom, hand holt sig derfor stricte til sine i hænde havende stricte *se seddeler og bøkelseddeler, der over alt tillader ham at giøre sig bemelte

Grund Vand og Engeslette saa nøttig som hand best ved og Kand og hvilket alt hand uforgribelig skulle formene at Aarestads nu Værende ejer H/er/r Assessor von der Lippe og maa lade sig nøje med og ikke kand betage ham, det befindis jo og desforuden at Postmester Dam ikke under skriftlig contract haver virkelig bort forpaktet forbemelte

1732: 70b

Eng, Grund og Mølle vand til opsidderen, men at de der tvertimod ikke anderledis Kand anseeis end hans tienere, hvilke hand i steden for Løn under den gevinst som kand falde ved Malningen, mere end dend summa som hand haver sig forbeholdet; hvorfor hand og vil paastaa fremdelis at blive maintinerit ved hands fæsteseddele, for det første saalenge hans huustrue lever, som dertil er Lovmessig berettiget, og hand og huustru saaledis for denne H/er/r Assessors tiltale og mod dennem reiste Sag aldelis frikiendte og *af (at?) dennem bliver tillagt tilstrekkelig Omkostning for ibragte Omkostning.

Blegingberg derimod Sagde, at foruden de alligerede articler, saa forbyder Lovens 3de bogs 21 Capit/ul 1 art/icul at Leilending som deraf anføris under Nafn af Gaarde heller huusmænd, ikke, under deris fæstis fortabelse, maa antage i deris Værelser inderster, Karler heller Qvinder; det Vilde og blive en skadelig Consequence for Jorddrotten, om Leilendinger til sligt skulle have Magt imod deris samtykke; Comparenten vilde da saavel i henseende til denne Articul, som og end at referere sig til de forrige, vedblive sin i rettesettelse til Doms.

Bart formeente og til slutning at H/er/r Assessor von der Lippe som nu nylig er trød til possession af Aarestads gaard, skal vel ingenlunde kunde prætere mere end de forrige ejere *for (før?) hannem haver præterit og i saa mange tider været vel tilfreds med.

Blegingberg sagde: at Assessor von der Lippe ikke præterer andet, end efter Madame Dams irettelagde børseddelers Indhold, Lydighed af hænde efter Norgis Lov.

Sagen optagis til Doms til i Løverdags Kommende Klokken 3 om eftermiddagen, da Parterne uden Videre Varsel haver at møde og dom at anhøre.

Dernest blev foretaget med H/er/r Assessor von der Lippes indstevnte Sag contra Ane Elfrings efter udsettelse af 20 Augusti,

Og møtte da paa Citantens Veigne Claus Blegingberg og forestillede, at af alle de adkomster og Skiøder, som Madame S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings haver i rettelt, findis ikke det allerringeste hvorved hon kand bevise sig at Være ejer for Grunden hvor hendis nøst paastaar, men udi det af salig Jacob Jacobs/en Gise den ældre hende meddelte skiøde af 14 Junij 1695, Visis end ydermere, at det hende derved afhændigede Søboed og Nøst er bestaaende paa Møllendals Grund, saa kand Citanten ikke forvente, at hon derved skulle have tilvunden, heller kundet tilvinde sig nogen hævde paa Grunden hvorpaa hon aldeelis ingen Adkomster haver og dertil skal vel ikke kunde hielpe hænde, at nøstet endeel Aaringer, som hon Vil sige, uden bevis, der at have staaet uden ringeste Afgift; thi Vil hand paastaa at hon Ved dom Vorder tilfunden enten Grunden aldeelis ryddig at gjøre, heller og med hannem derom at foreenis og det inden en Vis udi Dommen forelagde tid, saavelsom at erstatte processens Omkostninger skadesløse.

Jørgen Mejer paa Madame Elfrings Veigne svarede: at hand paaberaaber sig paa sin lange hævde; Grund, efter hendis skiøders udviis og længere udlagt, og ved Søen bordtaget, og ...(?) end om forinden giøris fornøden at bevise at Nøstet har staaet længere op imod Landet end det nu staar,

1732: 71

saa at Assessor von der Lippe ikke skulle have aarsag til at incommodere hende med denne Proces, efterdi hon Ejere lengere op end nu staar, og selgerne at Vilde gaa imellem hende og Sagen - og om dette begierede Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Retten tilholder Mons/ieu/r Jørgen Mejer som haver nu udi Protocollen paa Madame Elfrings Veigne, ladet registrere, det hand kand bevise at have ejet mere op og Videre end nu staar, som af Vand og Elv er udtaget, og at hændis hiemblere vil træde i Sagen til at maintainere hvis de soldt haver, om hand nu, disformedelst begierer opsettelse i Sagen til at faa det paaberaabte med Vidner Afbevist, samt hendis hiemblere indkaldet, heller endelig Dom, efter hvis allene producerit er, uden disse nu sidst anførte exceptioner, da Retten derom Videre vilde tage Sagens drift i observation, hvorledis dermed skulle forholdis og om alt dette hans positive Svar var forlangende.

Derpaa begierede S/igneu/r Jørgen Mejer tid til at faa Vidner i denne Sag indstevnt til beviis i Sagen med Videre.

Afsagt.

Retten kand dennesinde ikke denominere nogen vis dag til Samling igien, formedelst høstetingenis berammelse som nu tilstunder og hand endnu ikke haver faaet liste paa; thi skal Parterne, saasnart communication til ham kommer om Tingenis expedition, dag givis, hvor til de loulig Vidner og Parter kand faa indstevnt alt til Sagens videre fremgang og expedition.

Derefter blev foretaget med den af H/er/r Byeskriver Gartner indstevnte d/en 30 Augusti sidst afvigte Sag og til doms optagne med samme Laugret;

Hvorda møtte H/er/r Byeskriver Hans Christian Gartner og Hans Mons/en samt Claus Morritz;

Citanten byeskriver Gartner gav tilkiende, at Stemmen for det omstevnte Vand befindis endnu ligesom den forhen har været befundet, gandske urørt, hand vilde hellers efter sit *forrige forVente Dom i Sagen.

Claus Blegingberg møtte for de indstevnte Claus Morrits og Hans Monsen, hvilke som enfoldige Persohner, ikke haver vist at begiegne S/igneu/r Gartners seeniste i rettesettelse;

Citanten h/er/r bemelte Gartner har ikke vildet anqviessere med deris paa beskikkelsen givne giensvar, hvori de haver erbydet sig, den paa een efter deris formeening, til møllerne hørende grund, opsatte dige heller demming at nedbryde, de erbyder sig og endnu efter Lovens 6te Bogs 15 Capit/ul 18 art/icul at gjøre deris eed, det de ikke bedre har været heller er vidende, end at jo bemelte Vandløb, som de ved den omtvistede demming haver ind demmet, haver af ældgammel tid til Møllerne været brugelig, saa haver de ei heller fornummet at Retten dem nogen Tid har forelagt, inden hvilken de samme skulle nedbryde, hvilket de endnu ere villige at gjøre foruden Dom gaar; de skulle altsaa formeene, at de efter allerhøistbemelte articul vorde Kiendt angerløs, naar de sligt, som før er melt, efterkommer.

Byeskriver Gartner svarede: at Gierningsmændenis foresiddelse i dag, ere gandske ubevislig; thi først

1732: 71b

skal de ikke kunde gotgiøre, at Comparenten har forbudet dem, den opsatte Stem at nedrive, 2. Skal de ikke bevise at Møllernis ejere har haft nogen adkomst, brugs Ret, heller brug til samme Vand, 3. Imodsiger de sig nu selv, saasom de forhen har ærklæret sig at de ikke viste hvem Grunden tilhørte; 3de. Har heller ikke kundet fuldbyrde den allegerede Lovens articul, at gjøre sig Ed paa det Grunden skulle Være dem tilhørende, og dersom de vilde sværge om Grunden for deris Principaler, da maa de jo til gierningen have haft ordre for sig,

hvilket deris Principaler vel forhen haver forestillet Retten ligesom de ikke skulle vide deraf; thi Vilde comparenten endnu som før begiere dom.

Blegingberg refererede sig til sit forrige og paastod Rettens Kiendelse om den af Claus Morritz og Hans Monsen tilbudne Eed.

Citanten vil formode, at Retten ikke tillader dem anden Eed, end den Loven tillader og begierede dom.

Afskiediget.

Claus Morritz og Hans Monsøn tilladis at gøre denne erbudne Ed saaledis; at de, da de har foretaget sig denne demming at opsette, ikke da haver vist andet, end det Var paa den Grund dem tilladeligt Kunde Være, men siden, ved de af Citanten indstevnte og allerede afhørte Vidner ere Komne i anden erfaring hvorom de ikke den tid haver været vidende.

Gartner vedblev sin forrige protestation og formeening, at de sam/m/e indstevnte ikke bør gøre anden Ed end den Loven directe foresiger, paa det Citantens Ret, imod Loven ikke skal forkrænkis.

Claus Blegingberg proponerede at de ere Villige at efterleve Rettens Kiendelse nemblig at de formeente, at den demming som de opsatte var paa en Grund, som kunde Være tilladt heller Var tilladt deris Hosbonder til nøtte.

Citanten lod det beroe paa Rettens forsvar udinden hvis hand proponerit haver.

Derpaa antog Retten deris Ed saaledis, at Claus Morrits svor at hand ikke den tid hand foretog sig denne gierning ei bedre Vidste, end at dette sted tilhørte under Møllendal, men nu bedre overbeviist af de førte Vidner, at det tilhørte og tilhører Kaabbeltvedt.

Hans Monsøn fremstod dernest og aflagde: sin ed som forrige: eenstemmig.

Citanten derpaa erindrede at Retten nok fornam, at Hans Mons/øn før end hand aflagde sin Ed, først declarerede, at hand ikke viste hvad enten det omstevnte Vand heller dets Grund tilhørte Kaabbeltvedt heller Møllendal og Vilde Comparenten reservere sin Tanke imod Rettens Kiendelse og den derpaa tilladte Eed.

Blegingberg formeente at Claus Morrits og Hans Monsen haver fuldbyrdet Rettens Kiendelse med at beedige det de ikke Rettere haver vist, den tid de forfærdigede den omstevnte demming, end at jo bemelte ind stemmede Vandbrug var Møllendals Møllere tilhørende og saaledis Vilde de i alt paastaa frikiendelsis dom; thi hvad Grunden er angaaende og hvad Ret, enten S/igneu/r Gartner heller deris Principaler til Vandets brug Kand have, er Noget som dem er Uvedkommende at disputere, men bliver vel dennem deris Ret derudinden forbeholden i fald de derom nogen beviis i sin Tid kand føre.

Citanten replicerede, at Claus Morits og Hans Monsens Principaler, endnu ikke har tordet Være til at Vilde maintainere det omstevnte Vand og Grund dem tilhører og begierede Dom.

1732: 72

Da blev for Ret dømt og afsagt.

For denne Ret indkalder H/er/r Byeskriver i Bergen S/igneu/r Hans Christian Gartner Claus Morritz og Hans Monsøn, Gesel hos Madame Ane Elfrings og Rasmus Hansøn, logerende paa Nobis Kroug, fordi de, uden hands Videnskab, langt mindre tilladelse, det Aar 1725, Syv Ugger for Michaeli tider, skal have oparbejdet og opbygget en Stem af Steen, Torv og træ, for et Vand, som ligger Nord paa hans Gaards Kaabbeltvedts Grund og udmark, samme ind demmede Vand, brugt og trukket til Aarestads Elv og Møllernis drift sammesteds; derfor ere de her indkaldede at lide Dom efter Loven og erstatte Processens Bekostning. Dernest indkaldede hand Herman Morrits og Ane Elfring til at svare, den første til Claus Morritsens øvede gierning, efterdi hand Claus Morritz, da stod i Herman Morritz Brød og Huusholdning, og den sidste ligeledis Hans Monsens gierning at tilsvare, og fordi de uberettiget har benøttet sig og betient sig af det ind demmede Vands Bruug, med videre samme Stevnemaal

indeholder, og til beviis om denne giernings øvelse, saavel om den opsatte Stem for Vandet og Vandetz Løb, indkaldet Niels Kaabbeltved med Koene, Anders Kaabbeltvedt og Huustrue, Niels Tarlebøe og huustrue Marte, sampt tieniste pige Marte, Rasmus Harebakke eetc: Nu tilstaar nok Claus Morritz, baade i Beskikkelsen, at have været med, baade at Kaste Torv og Steen for samme lidet Vand, som hand siger at have gjort for plaisir og at forslaae tiden, men ikke til nogen fordeel, heller gjorde sig tanke om, hvem forbemelte Kiøn maatte tilhøre og erbyder sig den igien at nedkaste, saa og har hand her tilstaaet for Retten, at have med Hans Monsen og Rasmus Hansen arbeidet en halv times tid paa dette diges Stemming. Hans Monsen tilstaar ogsaa udi Beskikkelsen, at have været med at oprette Stemmen, ei erindrende hvad Aar det Var og erbyder sig at nedrive den igien, og for Retten første tid tilstaar hand det samme, nemblig at have Været med Claus Morritz og Rasmus Hansen at stemme denne Kiøn og brugt det omliggende Torv og Steen dertil og nedlagt Slaak, dog ikkun 3de bord til slaagen. Men Herman Morritz fragaar, aldrig at have vist om denne Stemming før beskikkelsen kom, langt mindre givet nogen ordres til dessens opbyggelse, hvorpaa hand erbød sig at gjøre sin Ed og Claus Morritz og Hans Monsen ærklærer selv for Retten baade Herman Morritz og Ane Elfring frie, at de ikke, om denne handel har været vidende. Hans Monsen fragaar heller ikke, at have jo engang trekket Vandet af samme Kiøn og haft Luge for den, men siden Beskikkelsen, hverken haft Luge heller nøtte af den; Nu forklarer nok Vidnerne, at der aldrig til dette omtvistede, paa Citantens Grund og Kaabbeltveds udmark, liggende dige, har Værit demming, førend det for 7 Aar siden er skeed, af disse indstevnte og aldrig nogen begiering af tilladelse som opsiddere er skeed, ikke heller ejeren derom af dem tilkiendegivet, saasom de ikke forstod hvad det med sig førte; thi paastaar Citanten over Claus Moritz og Hans Monsen, efterdi de selv tilstaaer at have bygget Stemmen, brugt Torv og

1732: 72b

*og Steen dertil af Citantens Udmark, uden tilladelse, bør udreede deris Volds bøder enhver for sig, sampt betale Beskikkelsen og Processens forvoldte Omkostning og end derforuden bliver, efter allerførst bemelte af Citanten alligerede Lovens articul udi 6te Bogs 15 Capit/ul 18 art/icul inden en Vis tid tilholdet, gandske at afflømte det opbygde og ryddig gjøre Steden som den var tilforne. Dernest gjør Citanten Paastand over Herman Morritz og Ane Elfring, at de bør repondere for Claus Morritz og Hans Monsens øvede Gierning, følgelig Lovens 3de Bogs 21 Capit/ul 2 art/icul i fald nogen til Bødernis Betaling hos dem skulle mangle, med videre Paastand om Betaling for nøtten af Vandet. Naar nu Retten eftergrandsker acten og den Siun og grandskning, som paa Steden er gjort, Claus Morris og Hans Monsens forklaringer, baade udi Beskikkelsen og for Retten; saa kand denne gierning, af dem øvet, ikke ansees for et Lyst-Ardbeide, som Claus Morritz har angivet det for, helst efterdi der har Været baade Slaak og Luge udi sam/m/e Stem, og trekket engang efter Hans Monsens tilstaaelse til Møllernis nøtte, men ikke siden beskikkelsen, dog, som de efter Rettens Kiendelse i dag, følgelig Lovens allernaadigste Bydende; 6te Bogs 15 Capit/ul 18 art/icul har gjort deris Ed, det de ikke den tid, denne gierning af dem blev øvet, bedre har været Vidende, end samme dige af dem stemmet, hafde tilhørt Møllendals brug til Møllerne, hvorom de siden, ved de afhørte forrige Rettis dag, Vidner, bedre ere blevne opliuste, men ikke imidlertid Sagen har Været under forfølgning, fra Beskikkelsens dato til nu, end ogsaa efterat Vidnerne var ført, nedkast, hvis ubillig af dem har været opsat, heller giørlig rettet for sig; Saa finder Retten Sagen af denne Beskaffendhed, at Claus Morris og Hans Monsen, 15 dager efter denne Doms Afsigelse, bør fleche og ryddig gjøre den demming som de paa Citantens Grund uden Videnskab og tilladelse opsat haver og erstatte Citanten H/er/r Byeskriver Gartner, denne til Datum anvente Processis Bekostning med Sexten Rixdaler under lige

Adfærd. Hvad hellers den reservation som Mons/ieu/r Blegingberg paa de indstevntis Herman Morrits og Madame Ane Elfrings Veigne haver giort, angaaende digerne med Vidner i fremtiden, da er det en Post som qvælis af sig selv, thi de haver aldrig paastaaet nogen Rettighed til det omtvistende i Sagen \heller?.../ før nu; og som de ikke paaraaber sig, heller nu forlanger tid til derom Vidner at føre, saa bliver denne nu paafundne reservation saa Vanmægtig til at præjudicere Citantens Byeskriver Gartners Ret og ejendom til det omtvistede dige, som tildømmis Citanten H/er/r Hans Christian Gartner at tilhøre, som rette nu Værende GrundeHerre og Ejere. Og som Claus Morrits og Hans Monsen udi Acten, har declarerit Herman Morrits og Ane Elfring fri for ald ordre til deris Gierning, saa kand ikke heller Retten følge Citantens Paastand i denne Sag over dem, helst efterdi Retten ikke seer nogen

1732: 73

fuldmagt dem dertil given her producerit, som egentlig Lovens intention, paa dette sted, er.

Anno 1732 d/en 20 Sept/embris er efter forrige afskedigelse udi den indstevnte Sag af Velbyrdige H/er/r Assessor Jan von der Lippe contra Postmester Dam og huustrue Madame Werdelmand skeed samling paa Møllendal udi Madame Ane von de Feldis huus, for at afsige endelig dom imellem Parterne, med foranførte Laugrettesmænd udi Nærværelse af Mons/ieu/r Barth og *Begingberg (Blegingberg).

Da der blef for Ret Dømbt og Afsagt.

H/er/r Commerce Assessor WelEdle Jan von der Lippe lader Ved beskickelse af 31 Martij 1732 insinuere Postmester S/igneu/r Petter Dam paa Huustrue Mad/a/me Werdelmandz Veigne /: hvis forrige Mand S/igneu/r Jaen Hinrich Schytter, der arvelig var tilfalden Møllehuusene som nu Postmester Dams Huustrue bruger og sig af Welbyrdige Ane Juul og Blanceflor Bildt hafver tilfæsted samme Grund samt det engestycke som alle tiider har fult de formænd som derpaa tilforne Boet hafver for sig og handz efterLatte Huustrue Mad/a/me Catharina *Wendelmans at skal Nyde og bruge saa lenge de lefver, for samme herlighed gifvet udj Bøxel 30 Rdr, og udj aarlig Afgift 6 rdr og hvert 3die Aar udj 3die tage 2 Rdr imidlertid at giøre sig samme Vand, Grund og Engestykke saa nøttig som hand best Veed og kand efter Bøxel brevvetz udviis af 6te Aug/us/tj 1700, denne Bøxel Seddel Confirmeret Af efter Værende Eier H/er/r Stifts Proust Mag/is/t/e/r Ole Storm d/en 24 Decembr/is 1721 :/ en beskickelse at som hand som nu Værende ejer for Aarestad hafver fornattet og Mad/a/me Werdelman nu Postmester Dams, iche samme Mølle brug self skal bruge, bespørger Welbem/el/te H/er/r Assessor sig, hvorledis det kand behage hænde at giøre fremblaan der af til andre, efterdj hon lader det bruge af en Anden Mand Ved Nafvn Hans Møller, som der fore betahler hende en Aarlig Vis penge udj Afgift og forpagtning og der for at hafve efter Velbem/el/te Assessor von der Lippis formeening forbrut sin Bøxelret. Men efter Postmester Dams svar paa samme beskickelse formeen hand paa Huustruis Veigne indtet at hafve handlet mod Bøxelseddelernis tilladelse og der fore ingenlunde forbrut sin Bøxel Ret, langt mindre finder sig pligtig at bøxle før hands nu Værende Huustru dør, iche heller formoder hand at H/er/r Assessor kunde pretendere at de self skulle beboe det og Reserver sig i øfrige paa Huustruis Veigne sin tiltale for den haarde beskyldning og tilleg om fremLaan. Der efter Velbem/el/te H/er/r Assessor Ved Skriftlig Stefnemaal af 1ste Aug/us/tj 1732 lader til den 19de Aug/us/tj indeværende Aar indkalde for Retten Postmester S/igneu/r Petter Dam og Kiærste Mad/a/me Werdelman fordj hand iche lader sig nøye med de meddeelte Bøxelseddel af Blancefloer Schot undersk *skiete (6) Aug/us/ti 1700 og siden af

Mag/is/t/e/r Storm under 24 Decembr/is 1721 - hvor efter Citanten formeen hun alleeniste er tilladt self eller Ved Tiuende (Tyende? = tenestefolk) at besidde og bruge bem/el/te Mølle, Mølle Vand og indHøste Grøden, af det under samme Vilckor bøxlede Engestøcke, Og forbuuden (forbunden) Jorddrotten til ald Lydighed efter Norgis Loug; sampt paaancker Citanten at Mad/a/me Werdelmand har understaaet sig og enddog understaar sig, ligesaafuld som hun kunde

1732: 73b

Være self Eier og Jordrot, det hende tilbøxlede Mølle brug og Eng til en anden Nemb/lig Hans Møller, uden ringiste Citantens dertil gifvne samtycke og tilladelse, at opsidde med heel Familie samme Citantens tilhørende Mølle grund og Engestøcke, hvor ved Citanten vel formener at Postmester Dam og Kiæriste, har ofvertraad den Lydighed, een Leylending sin Jordrot er pligtig efter Lofven, bøxelen der fore af samme Mølle brug eng og Vand at være forbrut og hiem falden til ham som ejer og holder Citanten der paa beskickelsen anførte svar at Postmester Dams Huus og hiem Eiendom og Embede i Bergen iche tillader hands fraVærelse heel ugyldig saasom Citanten formeener, at naar de iche Self, eller Ved tieniste folck, Vilde og kunde efterlefve Bøxelseddelens indhold, de da maatte frasige sig samme deris Bøxel, og lenge siden den sig hafve frasagt. Indkaldende saa Videre i Sagen Hans Møller og Huustrue Gurij til at forklare hvorledis og paa hvad maade, de hafver med Familie denne hende af forige Aarestads Eiere for hendis Lifvis tiid Bøxlede Mølle brug og Engestøcke Styret, item Rasmus Olsen Olbøe og Anders Kaaberslager til Videre forklaring, dernest paa Esker Citanten Original Bøxelsedlerne i Retten producerede til Examination, og endelig Postmester Dam og Huustrue til at anhøre Citantens paastand saavel om hofvet Sagen som processens omkostnings erstatning. Imod dette Stefvnemaal kand den indstefvnte iche begrunde hvad det er for en Leylendings pligt Lydighed og Submission Citanten af dennem kunde pretendere; thi den paalagde Afgift, af Mølle grund, Vand og Eng er Rigtig Aarlig udj Rette tiid betalt, der foruden een og 2de dags Arbeyd, ingen hinder med Qvægs Græsning eller Vey imod Bøxelseddelens formeld dem giort, saa kand de iche Viide hvor udj de kand hafve forsyndiget sig, naar ald Leylendings pligt er ydet, hvor ofver iche heller klagis, dis meere de indstefvnte formeener, at H/er/r Assessor von der Leppe iche kand hafve haft nogen føye til at paa kaste dem den uventelige Process, uden Velbem/el/te H/er/r Assessor skulde vilde forpligte dem til Persohnlige at beboe samme Grund, hvilche de holder urimeligt efter denne Sags beskaffenhed, saa som her iche er noget bonde brug af Lit eller meget, Skat leggelse efter Matriculen men alleene et Lidet støcke Grund og ringe Enge støcke, uden Ager, skov, fiskerie eller disligeste; Og saa som Deris i hende hafvende bøxelseddel udtryckelig uden nogen forbeholdning tillader dem at nyde og bruge samme Grund, vand og Engestykke som

1732: 74

de best ved og kand og samme af dem hvercken har været eller kand væreigligt(?) at beboe Persohnlig, ey heller Ved tienere at bruge, men saavel i Assessors tiid, som forrige Eieris, dog uden Contracts oprettelse imellem nogen hafver Ladet det Ved andre bruge 32 aar til denne tiid u-paaancket og upaatalt af nogen eyer, Conform med Bøxelseddelernis gifvne frihed, nemblig Hans *Mølle (Møller) og Huustrue Gurij under aftahle at giøre dem reede og rigtighed og svare dem en Vis penge om Aaret 22 rdr, som de begge ogsaa for Retten edeellig har tilstaaet; og som det var mislig for dem, Ved tienere samme at lade bruge, hafver de saaledis efter fæste sæddelernis tilhold best Vist at Kunde giøre sig samme Grund Vand og engstycke nøttig paa denne maade, og derfor paastaaer at Assessor von der Lippis

mod dem øvede Sag maa ansees, som ugrundet, og under kiendt og erstatning for denne processis omkostning. Imod de Ord udj Bøxelseddelerne indført at Mad/a/me *Wendelmand er tilladt at giøre sig den tilfæstede Møllegrund, med Vand og engestøcke saa nøttig, som hand best Veed og kand, saavit hon kunde ofverdrage det Ved forpagtning til andres brug, da formeente Mons/ieu/r *Blchingberg (Blechingberg) Citantens fuldmægtig, at det Var imod Lofvens bydende, som foresiger, at ingen Leylending maa lade i lidet heller meget, den hannem til bøxlede Jord, bruge af andre, og der ved Mad/a/me Werdelmand allerede at hafve forbrut sin Bøxel som ved forrige ejere til Aarestad kunde hafve forglemt saadant at paatahle. Men paa den indstefvntes Veigne blef svaret imod Citantens giorte proposition, at der er stor forskiel paa en Liden Grund, Vandbrug og Engestycke, og Jord med ager og Eng, Skov og Marck og deslige, hvor til dette iche kand hentydes: Nu giør Citantens fuldmægtig paastand ofver de indstefvnte efter Lofvens 3die Bog 14de Cap/itul 10 Art/icul item samme bogs og Capitels 33: 37 og 39 art/icler og der efter paastaaer hendis Bøxel at være forbrut; hvilcke Poster Retten iche finder at passe sig her; thi kand en Landrot gifve fremmede Lof at hugge i sin Skouf saa meget hand vil, naar end Jorden er bortbøxlet og Leylendingen iche klager at Lide skade der ved, saa kand og nu Jorddrot gifve en Leylending frihed til at bruge og Lade bruge et Lidet Støcke Eng af udmarcken oprøddet og et rinnende Mølle vand, som foruden dette, om den Mølle som nu Postmester Dam Eier og bruger, ey stoed der, til u-nøtte dog maatte bortløbe; iche heller kand Retten udfinde at den Bøxelseddel som frue Anne Juul og Jomfrue Blanceflor Schot udgifvet hafver og siden af Mag/is/t/e/r Ole Storm Confirmeret som Acten udviiser, enten er stridende imod Lofvens 5te Bog 1 Cap/i/t/ul/s 1ste og 2den Articler, saasom samme ere Skied utvungne, og en Bøxelseddel som en Jordrot til en Leylending udgifver, er og blifver udj de der udj Stipulerede Conditioner en Contract imellem Ejer og Leylending; og naar Retten efterseer, den excessive Bøxel for dette brug udgifvet nemblig

1732: 74b

30 rdr og den Aarlige afgift af saadant Vand og Lidet engestøcke hvor paa ey om Vinterne, efter forklaring kand fødis en Hæst, Landskyld 6 rdr samt 3die tage hvert 3die Aar 2 rdr som er Reveneue her af ofver 2de Løber Smør, uden nogen der for af Eyerne (Eyeren) til Kongen udgifvende skat, som dog Leylendingen uden *forrigegaaende afgift til Eieren, self maa betahle af Møllebrugen saa finder iche Retten, at H/er/r Commerce Assessor WelEdle Joen Von der Lippe kand hafve haft føye til at bebyrde H/er/r Postmester Dam og Huustrue Mad/a/me Werdelmand, med denne dem paa tvungne Proces;

Men Dømmer for Ret af Frue Anna Juul og Jomfrue Blanceflors Schot udgifvne Bøxelseddel af 6te Aug/us/ti 1700, den 25de Novembr/is samme Aar tinglyst og af Mag/is/t/e/r Ole Storm d/en 24 Decembr/is 1721 Confirmeret bør i alle maader at stande Ved magt og Mad/a/m/e/ Werdelmand nu Postmester Dams hendis Lifvis tiid hafver frihed til efter Bøxel Contractens formeld at bruge Vand, Grund, og Engeslette som hun best Ved og kand; naar hun de Øfrige i samme Bøxelseddels Contract indgaaende Conditioner med Aarlig afgift af Landskyld og 3die tage Arbeyd, Qvægs vocktnings, og Vey efter kommer, og H/er/r Assessor von der Lippe at betahle udj denne til Dato anvente Processis bekostninger til Rettens Gebyr 21 rdr 4 merker 8 s/killing under Lofvens adfærd inden 15ten Dager.

Anno 1732 d/en 24 Sept/embris er, efter Velædle og velbaarne frue Oberstinde S/a/l/ig/ Grans forlangende, som d/en 26 Julij 1732 haver Erhvervet dom over Lensmanden Anders Tvedten til at betale hende, efter Pante-Obligation udi Hammers Kirker, hvortil ermelte

Anders Tvedten er Kiøber, og imellem Velbemelte frue Og ham, af hvem hand Kirkerne Kiøbt haver er en Stipulerit Contract, med Processens Omkostning 218 rdr Courant, og Lensmanden Anders Tvedtens Consens (bifall, samtykke), for at editere (redigere og sende ut) baade exsecution baade \efter/ dommen og executions forretningen til indviisning forfulgt, og de derved paagaende Omkostninger, betalt og lindret, efterdi hand indtet heller ønsker end at Velbemelte frue Grans kunde blive afbetalt, baade de efter dom og PanteObligation tildømte 218 rdr, som og her dette Aar til Juul heller NytAar Kommende, forfaldne sidste termin 100 rdr, tilsammen 318 rdr courant, skeed berammelse at holde offentlig Auction udi Alvestrømmen over Hammers Præstegields Kirker, saavit til bemelte frue prætentation Kunde benødiges og det, efter publique divulgation (kunngjøring), saa vel til alle Lensmænderne udi dette fogederie, for Almuen og de udi fogederiets

1732: 75

beboere at bekient giøre, som Ved publique Anslagelse udi Bergen Bye, paa efterskrevne Conditioner.

1.

Selgis hver Kirke for sig selv Separat, om ikke nogen skulle indfinde sig, som dem alle ville Kiøbe, alt efter Kirkestolens formæld, med hvis inventarium dertil findis, samt Jordegods, tiende og Leje qvæg, hvilket alt, hvis noget deraf fattis, den selgende Anders Tvedten skal tilsvare og ved hver Kirke i sig selv bekiendt vorde giort.

2.

Selgis Kirkerne og hver Kirke med dette Aars tiende at oppebærge, samt Landskyld af Kirkernis Gods, som Special ved Kirke, skal vorde bekient giort, hvorimod den Kiøbende svarer af alle Kirkerne gaaende Skatter og expenser for dette Aar, og Kirkestolen enhver Kiøber tilleveris og hvor 2de Kirker kand være udi en Kirkestoel, da den højeste at meddeele den anden videmerit copie.

3.

Hvad som udlovis for Kirke hellers Kirkernis Bud, betalís inden 6 Uger udi Klingende Courant Myndt, til Velbyrdige frue Grans, efter Auctionens datum.

4.

Hvis Kiøbis af Kirker heller Jordegods med underliggende tiender heller andet, efter Kirkestolens formæld, forbliver for den Kiøbendis egen Risico, hvad Ulykke det end efterdags Kunde tilslaae, det Gud Naadelig afvende.

5.

Auctions provision, Skiødets beskrivelse med forseiglet Papiir, svarer og betaler den Kiøbende selv uden nogen afKortning i den udlovede Kiøbesum.

Saaledes begiert Test paa mamas vegne

Hermed efter Begier fornøjet test

Christian Gran

A Tweidtt

Hernest proponerede Ærværdige H/er/r Jonas Mechelborg at en restantz for 1731 skal endnu udestaa 33 rdr 3 merker 5 s/killling, efter H: Maj. Mag/ister Rector Steensens brev af 12 Sept/embris 1732, hvorimod H/er/r Jonas Mechelborg forklarede at have oppebaaret paa denne nu søgende restantse 9 rdr 5 merker 11 s/killling saa endnu rester 23 rdr 3 merker 10 s/killling; indbereignet de extraordinare skatter, hvorimod Anders Tvedten igen givís regres til at søge hvis tiende, qvegleje og andet resterer, som Anders Tvedten tilstod.

Capitain Højelse paa Værmoders Velbaarne frue du Wahls paastod, at efterdi hand haver Kiøbt et frit gravstæd udi Hammers Kirke og derpaa med Visse Conditioner af ham oppebaaret Skiøde, det de burde efterdags efterlevis, helst efterdi derudi er tilstaaet, at hans Lig efterdags udi samme Kiøbt grav vorder indsat, derforé intet til ham, heller efterkommere skal betalís - og det til videre observation, hvor hand forpligtet sig til udi samme Skiøde at

have *obligererit sig, at ifald, nogensinde Kirkerne fra ham skulle blive soldt, det paa samme Conditioner, som hands udstedde Skiøde ommelder, skulle Vorde indført; og som H/er/r Capitain Højelse dennesinde ikke, formedelst uVidendhed paa Landet hafde Kundet forskaffe heller producere Anders Tvedtens udgivne Skiøde, saa gav hand tilkiende, at saadant Var skeed, fordi hand ei derom var bleven Vidende, førend hand Kom til Bergen, da hand ved publicque for (hos) sig findende Anslagelse, foretog sig denne reise, det passerede at tilKiende give.

1732: 75b

Lensmanden tilstod alt hvis Capitainen haver forestillet, undtagen dette, at H/er/r Oberste du Wahl og Arvinger skulle saaledis holde gravstæden vedlige, at ingen Skade paa Kirken Kommer, enten paa Veg, heller ved bordtag heller andet.

Og bleve da først, efterat Kirkestolens Summa af inventarie og indtegt Var bleven oplæst, Moe Capel indsat for 70 rdr, ingen bød, siden 60 rdr, ingen bød, dernest 50 rdr men ingen bød.

Haasanger Kirke indsat for 150 rdr - siden indsat for 120 rdr, Nok indsat for 100 rdr, ingen bød,

Dernest Hammers Kirke med Aasene indsat for 400 rdr - ingen bød, saa indsat for 300 rdr - ingen bød, siden 200 rdr men ingen endnu bød.

Dernest indsat Sembs Kirke for 156 rdr - ingen bød; siden indsat for 100 rdr men ingen bød - siden Indsat for 80 rdr da bød Mons/ieu/r Møiniken og blev saa fru Grans den tilslagen for 100 rdr.

Dernest indsat Alvesunds Kirke for 100 rdr - ingen bød, dernest indsat for 80 rdr - ingen bød, 60 rdr ingen bød.

Sluttelig indsat Mælands Kirke for 100 rdr - ingen bød; 80 rdr dernest indsat, 60 Rdr - men Vel blev budet 60 rdr 1 mark men ei Kunde modtagis,

Og saaledis blev denne Auction dennesinde her ophævet.

Anno 1732 d/en 14 Octobris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Tingstedet Schoge, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhord og Wosse fogederie S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Simen Schoge og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Søre Biørøen, Peder Hambre, Ingebrigt Bielcherøen, Peder Tøssøen, Hans Algrøen, Lars Schoge, Peder Laachøen og Elling Worland, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda; efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst

(1.) Stiftbefalingsmandens Resolution til de 3de Bønder paa Hannestvedt som haver lidt brandskade at maa søge hielp dat/erit 2 Octobr/is 1732.

2. Ditoes Resolution af 1ste Octobr/is 1732 at tingholdet skal betales til Herman i Buchen.

3. Ditoes udstedde Resolution af 1 Octobr/is 1732 at Nils Johans/øn Soltvedt har frihed at søge almuen om hielp.

4. Hans Jacobs/øn Todes udstedde Skiøde til Iver Rasmus/øn paa 1 p/un/d 18 merker fisk udi Møevigen dat/erit Bergen d/en 17 Januarij 1732.

5. Casten Ingebrigtsens bekomne Bøxelseddel af Ingebrigt Bielcherøen paa 1 p/un/d Smør udi gaarden Bielcherøen, item reversen at anvise dat/erit 14 Octobr/is 1732.

6. Peder Laachøens udstedde bøxelbrev til Iver Ols/øn paa 1 p/un/d 18 merker Smør udi Laakøen dat/erit 14 Octobr/is 1732, item Leilendingens revers af samme dato.
7. Jens Mariager[s] udstedde bøxelbrev til Nils Jensen paa ½ Vaag fisk udi Dyrøen, uden reversen at anvise, dat/erit 10 Octobr/is 1732.
8. Madame Margrete Wessels udstedde bøxelbrev til Mikkell Mikkels/øn Bache, paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Glesnæs, uden reversen at anvise, dat/erit 26 Sept/embris 1732.
9. *Alberts Sæles udstedde bøxelseddel til Vincents Albrigts/øn paa 9 merker Smør udi Sæle dat/erit 14 Octobr/is 1732, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit ut superim (supra).
10. Arne Eriks/øn Schoges udstedde Skiøde til Lars Torsen paa 1 p/un/d 6 merker fisk i Schoge daterit Schoge d/en 14 Octobr/is 1732.
11. Ingebrigt Eriks/øn Bielkerøens udstedde Skiøde til Carsten Ingebrigts/øn paa 1 p/un/d Smør udi Bielcherøen, dat/erit 14 Octobr/is 1732.
12. Ole Monsøns udstedde Skiøde til Ole Olsen paa ½ Vaag fisk udi Kallestad, dat/erit 14 Octobr/is 1732.

1732: 76

13. Hans Jacobs/øn Todes udstedde Skiøde til Villum Jensen Tæle, paa 1 p/un/d 4 ½ merker fisk udi Søre Fielde dat/erit 1 Maj 1732.
14. Knud Larsøn Tæle og Hans Tæles udstedde Skiøde til Peder Clemmets/øn paa 9 ¾ merker fisk i Tæle, selv arvet 11 ¼ merker fisk tilsammen 21 merker fisk, dat/erit Schoge d/en 14 Octobr/is 1732.
15. Biscop Bornemans udstedde Bøxelbrev til Lars Thomæs/øn paa Mikkell Pedersens forhen hafte Jordepart i Echerhofde af Landskyld 1 Fiering Torsk og 1 p/un/d Smør, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 10 Octobr/is 1732.
16. Lars Hanssen Aastvedt[s] udstedde Skiøde til Mikkell Thommes/øn Schoge paa 1/30 part udi Angschottet, hvorføre er betalt 10 rdr.
17. Hans Jacobs/øn Todes udstedde Skiøde til Adzer Jensøn paa 1 p/un/d 4 ½ merker fisk i Søre Fielde, dat/erit Bergen d/en 1 Maj 1732.
18. Lars Larsens udstedde Skiøde til Johannes Mikkelsen paa 18 merker fisk udi Tønneviggen dat/erit 14 Octobr/is 1732.
19. Ane Pedersdatter Lerøens udstedde Skiøde til Mons Lerøen paa 11 ½ merker Smør 23/144 huud udi Lerøen, derforuden selv arvet 4 ½ merker Smør 1/16 huud, saa hand nu i alt er ejende 16 merker S/mør 2/9 huud i gaarden Lerøen, dat/erit 14 Octobr/is 1732.
20. Ditoes udstedde Skiøde til Ole Olsen paa 2 ½ merker Smør 5/144 huud udi Lerøen, derforuden selv arvet 4 ½ merker Smør 1/16 huud udi Lerøen, saa hand nu alt er ejende 7 merker Smør 7/72 huud udi Lerøen, dat/erit 14 Octobr/is 1732.
21. Hans Olsen og Anders Olsens udstedde bøxelbrev til Ole Olsen paa 4 ½ merker Smør 1/16 huud udi Lerøen, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 14 Octobr/is 1732.
22. Peder Monsen Laakøens udstedde Skiøde til Hans Olsøn paa 18 merker fisk udi Laakøen, som Er hans eget Odel, dat/erit 14 Octobr/is 1732.
23. Ditoes udstedde Skiøde til Ole Pedersen paa 18 merker fisk udi Laachøen som er hans eget odel, dat/erit 14 Octobr/is 1732.

D/en 15 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev tinglyst

Jacob Tørres/øn Tæles udstedde Skiøde til Tørres Jacobs/øn paa 21 merker fisk udi Tæle dat/erit 15 Octobr/is 1732.

Ditoes udgivne Skiøde til Johannes Jacobs/øn paa 21 merker fisk udi Tæle, dat/erit 15 Octobr/is 1732.

Johannes Jacobs/øn/s udstedde bøxelbrev til Tørres Jacobs/øn paa 21 merker fisk udi Tæle, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 15 Octobr/is 1732.

Johannes Jacobs/øn/s udgivne bøxelbrev til Tørres Jacobs/øn paa 21 merker fisk udi Tæle, dat/erit 15 Octobr/is 1732 - item Leilendingens derpaa udgivne revers dat/erit ut supra.

Lars Olsen Dales udstedde bøxelbrev til Mons Mons/øn paa ½ Vaag 3 merker fisk i Bache, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 15 Octobr/is 1732.

Ole Hans/øn Schoge og Lars Dales bøxelbrev til Mons Ols/øn paa ½ Vaag fisk udi Kallestad, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 15 Octobr/is 1732.

Dernest blev foretaget Sagerne og først Kongens og hafde da

Fogeden S/igneu/r Andreas Jessen, i følge af høiVelbaarne H/er/r Admiral og Stiftbefalingsmand H/er/r Ulrich Kaasis Høirespective befaling til ham, paa Velbaarne H/er/r *Oberter Schlaenbuschis Missive til forbemelte Herre, ladet for Retten indkalde Halver Mikkels/øn Søre Echerhofde, som haver saa formastelig medhandlet Sergiant Thomas Smidt, da hand med tvende med sig havende Soldatere, Peder Ols/øn Espeland, Nils Lars/øn Store Mittuun, skulle udexeqvere Kongl/ige restantzer, af Skatter, hos ermelte Halver Mik-

1732: 76b

kelsen, da Halver Mikkelsen fast paa en Mordeisk Maade, skal have attaqverit Sergianten, uden ham given Aarsage, dertil med tvende sting og en Liaae, som hand Halvor Mikkelsen paa en stage hafde fast sat, og derved læderit ham et hug i Ryggen og et i Armen, og de medVærende Soldatere til Vidne og Halvor Mikkelsen til Veddermæhle og strafs lidelse for hans formastelige og dumdristige omgang.

Halvor Søre Echerhofde møtte for Retten og vilde ikke svare positive til Stevnemaalet, men allene, at de ikke burde røre en fri Mand, som hand Kaldede sig; og spuurte om nogen Kunde stevne ham; og siden tilstod at Være stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnerne.

Og efterat Høiædle og Velbaarne H/er/r Oberste Slaenbuschis Missive til Velbaarne H/er/r Admiral og Stiftbefalingsmand Kaas var bleven oplæst, og Høivelbaarne H/er/r Admirals derpaa fulte ordre, med feltskierens attest blev Vidnerne forhørte som for Retten møtte, for hvem Eden blev oplæst og betydet, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige, udi nærværelse af Sergianten og den skadegiørende: og først fremkaldet

Peder Olsøn Espeland som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, udsagde: at have Været med Nils Lars/øn og Sergianten 8tte dager nu om torsdagen Var paa Søre Echerhofde til Halvor Mikkelsens huus for at udexeqvere Kongl/ige restantser af Skatten og som de Vare komne til huuset hvor Halvor tilholdte bankede de paa dørren, da kom Halvor ud og de hilsede ham, som svarede dem da Vel: derpaa Sergianten sagde: luk op: hvad vil i mig sagde Halvor, Sergianten svarede: vi vil tale med dig, derpaa sagde end Halvor igjen, hvad vil i mig: Sergianten svarede: der er nogen restantse vi vil have ud paa resterende Skatter for ifior; derpaa Vendte Halvor sig i dørren og gik ind i sin stue og kom strax tilbagers igjen med dem i gangen medhavende hos sig 2de Liaae, og Sergianten gik forhen og lukkede dørren op og gav saa Halvor sig til at hugge til Sergianten med tvende Liaaer og Kastede deponenten med det andet Vidne da bajonetter paa deris gevæhr og huggede Halvor

tvært over geværh stokken med *Leen (Ljåen) og da hand saa dem sette bajonettene paa GeVæhret, gik hand Halvor til rygs, ind igiennem sin stue dør, Sergianten fulgte efter ham og deponenten efter Sergianten; mit i stuedørren huggede Halvor Mikkelsen Sergianten tvende hug; imidlertid fik deponenten og de medværende Halvor fat og bant hans *hveder (hender?); saa snart Halvor var bunden bad hand sin Koene hon skulle gaa og laane en dalers Penge at hon kunde gjøre dem klar fra sig, og lovede Halvor at skulle betale det igien, naar hand fik sin Landskyld. Halvor tilstod at saa passerit er som indført er;

Det andet Vidne Nils Lars/øn Store Mittun fremstod dernest og edelig udsagde: Edelig og eenstemmig som forrige, men at skaden skeede ved den smaa *Lee (Ljå), hvor af Sergianten blev hugget i Armen og i Ryggen; og end forklarede, at efterat de hafde faaet ham bunden sagde Halvor, Gud give de hafde ikkun Været 2de, og da Sergianten tilspuurte ham efterat hand Var bunden om sin bog, bad hand sin Koene levere dend frem, men som hon negtede det, at have den, sagde hand den maa Være under hans hove i Sengen, om Pengernes laaning, som forrige, og at de bleve leverit til det søgende at afbetale.

Retten tilspuurte dem *og (om) de ikke blev Sergianten blodig var af sine *Vunder (Eng: wound = sår, skade) og den skade, som Halvor tilføjede ham? svarede de: ikke at have blevet det fuldkommen Var, førend Halvor Var bleven bunden af dem.

Dernest blev producerit *felskier S/igneu/r Eleris(?) attest om Sergiant Smidtis Vunder og tilstand under hans haand af 2 Octobr/is 1732.

Fogeden tilspuurte Halvor Mikkelsen hvad hand saadant fordegte GeVæhr med udrettet Lee

1732: 77

bruger til? svaret at Værge sig for onde Mennisker?

Sergianten paastod dernest for hans Smerte og Qvide og overfald 30 rdr, for det andet at hands Mundering som er fordervet huggen 5 rdr; desligeste for forhaling for 4re dager ved sin blodrenhug 2 merker om dagen 1 rdr 2 merker, samt reises Omkostning til tings 2 rdr og Soldaterne hver 2 merker for 2 dager er 4 merker, desforuden bøder efter Loven og feltskierens Reining for Løne 10 rdr, og erstatte en nye stok til gevæhret som er beskadiget med 3 merker.

Sagen optages til Dom til i Morgen Klokken 9 formiddag, Da endelig Dom skal Vorde afsagt.

Efter seeniste afskeedigelse af 22 Julij er indstevnt Villum Jens/øn Tæle og Knud Tæle, for Slagsmaal og til at anhøre Johannes Tæles, Tørres Jacobs/øn Tæle, Peder Clemmets/øn Tæle, Johannes Tæles Koene og Jacob Tæle til at Vidne i Sagen.

De indstevnte for Sagen Villum Jensen Tæle og Knud Tæle møtte for Retten, af Vidnerne møtte Johannes Tæle, Peder Chlemmets/øn og Tørres Jacobs/øn som tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag, for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret samt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Johannes Tæle som edelig udsagde: at Villum Jensøn og Knud Vare Venner ald Vejen paaskedag de kom fra Kirke og da de komme til Glesvær gik hand op paa Land og drak lit, hvor meget Kand hand ikke vide, og da de kom ned i Baaden igien til de andre som sadde i Baaden, og rodde ud med Landet og komme ud til Fuglebalen, sad en Kat paa Land, da sagde Knud, Villum der sidder en Kiette, da svarede Villum som var lit drukken, er det troldkatterne deris, saa Var meget Vaseri imellem dem og spuurte Villum Knud hvor mange huude hand hafde, svarede Knud halfanden, Villum sagde til Knud, du maa ikke bruge mere end en huud, den anden skal du henge op og Var Villum saa drukken den dag at hand sagde det Var 2 søndager i en Uge og 2 Jule i et Aar, Knud sagde, saa faar vi ofre 2de ganger om

Aaret, Villum sagde: saa har Konen din ikke ofret paa 3 Aar, og som de da komme til Lands, reiste Knud bagen fra (bakifrå) til *Knud (Villum) som sad frem i Baaden, og fattede Knud i Villum og bar over ende med dem i framrøngen og var de mæstend i rummet sammen, men Villum kom dog blodig der fra, da rende Knud paa Land fra Villum og blev Villum ifrig og reiste sig op igien og tog 2de Aarer paa Land liggende og slog efter Knud med Aarene, men om hand traff ham Kand hand ikke sige; og sprang saa Knud ner til Villum og fattede Villum i haaret, og løssede deponenten hænderne af haaret, saa skiltis de ad og hver pakkede sig hiem til deris Huus.

Tørres Jacobs/øn Tæle fremstod dernest og edelig udsagde: saavit Katte og huudesnakken angik, sampt talen som forrige Vidne, og ordene indtil de Komme til Lands da sprang Knud fra bagskotten og til fremskotten som Villum sad udi og tog fat paa Villum og Knud sprang derefter op paa Land og Villum bag efter og fattede i en stouer og slog efter Knud med en baarestang over axlene og saa tog Knud Villum i haaret op efter æsingerne og Villum sprang op efter to Aarer og Ville slaa til Knud, men ei traff ham og forrige Vidne tog hænderne af haaret paa ham.

Peder Clemmets/øn fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og enstemmig som forrige. Fogedens paastand blev at de maatte begge Vorde anseede til hellig Brøde og noget tilstrekkeligt til de fattige formedelst deris uforligelighed.

Sagen optaget til Dom til i Morgen Klokken 9 Slet.

1732: 77b

Ole Nipen haver ladet stevne Knud Tæle fordi hand haver skieldet ham for en Tyv og slaget ham, Vidner derom Ole Monsøn Marte Monsdatter og Johannes Jacobs/øn Tæle; og forklarede at have skieldet ham for at have staalet en Sou heller Klipt en Sou og derpaa skal gotgiøre at hand haver hiemmere for Sig; Nils Tørres/øn Spilde, som har sagt det for ham ved et heelt barsel - og skal Være stevnt derfor, men ei videre tillagt ham det - thi blev denne Sag udsat at Knud Kand frem skaffe sin hiemmel og Sagsmand, og hvis hand ikke vil tilstaae det, da hand selv at svare for det:

Ole Monsen forklarede at Knud sagde til Ole Nipen, tag Vare paa din SoueSag og lad min Sag blive.

Marte Monsdatter forklarede edelig, at da hon kom i barselstuen, stod Knud, Ole Nipen og Hans i benken og snakkede om Jorden hans Hans Tæle, og da de talede saaledis, sagde Knud til Ole Nipen, tag Vare paa din tiufve Sag og lad min Sag blive, saa gik Knud ud og kom ind igien sigende, har du ikke staalet, ikke har jeg staalet, saa gik de ind i en anden stue, sagde Ole Nipen sigende, jeg haver Været stevnt for Tyverie i dag, da sagde Knud som indkom efter ham i samme stue, jeg siger du har været stevnt for Tyverie, saa gik Ole Nipen op og satte sig hos Knud og bar de i axlene paa hin anden og en dreng satte sig imellem dem og skillede dem ad, saa tog Ole Nipen en stund derefter paa Ole Nipens Axel og saa slog Knud til Ole Nipen og bad da først om freed, Retten spurte hvor slaget fallt,? svaret under øret.

Johannes Jacobs/øn Tæle fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt at Knud sagde til Ole Nipen at hand har Været stevnt for SoueSag og TyveSag: og siden sagde hand at Ole Nipen satte sig ned og talte til Knud og lagde handen paa hans skuldre, da Vente Knud sin haand til ham igien men ei blev Var at hand slog ham heller traf ham.

Afsagt.

Knud Tæle bevilgis tid til neste ting at bevise sin hiemmel, om hands sigende, da Videre skal Vorde handlet hvis Ret er.

Hans Tæle haver ladet stevne Knud Tæle og Koene Marrite efter forrige tiltale og det nafngivne Vidne Ole Monsøn: som udsagde at Anders Nipen hafde bœxlet hver halve parten og den anden halve part Knud; efter deris bœxelseddelers udviis; Knud Tæle fremlagde sine bœxelseddel af Anders Nipen sig given, som hand holdte sit forsvar at Være af dato Buchen d/en 22 Nov/embris 1725 og tinglyst samme dag - og derefter formeente at blive beskiermet i sit brug.

Sagen optaget til Doms til i Morgen Klokken 9 Slet foremiddag.

D/en 16 dito blev Retten igien sat med foranførte Laugrettesmænd paa foranførte Sted;

Da blev afsagt Dom imellem

Sergiant Thomas Smidt og Halvor Echerhofde.

Fra Høyædle og Velbaarne H/er/r Obrister Schlanbusch indkommer et Klage Skrift af 3 Octobris hujus anni over en stoer formastelse, som en Bonde af Sartor Schibbrede nafnlig Halvor Echerhofde skal have saa grovelig øvet imod Sergiant Thommas Smidt under H/er/r Capitain Pritziers Compagnie, hvilken Sergiant har været udCommenderit med 2de Soldatere at udexseqvere hos ermelte Halver Echerhofde Kongl/ige resterende Skatter for 1731, da haver ermelte Halvor Echerhofde med

1732: 78

tvende Liaaer overfaldet Sergianten, som forud sit ærende ham med høflighed havde tilkiendegivet og tilføjet ham Sergianten med Liaaerne tvende Vunder (sår), den ene dyb og en finger breed i den høyre Arm over Junctionen (forbindelen) ved Aldbogen og en Vunde paa høire side af Ryggen en finger lang, som *felskier Eleeris(?) attest af 2 Octobr/is hujus anni derom udviser, som Sergianten betient haver og endnu betiener; hvorover HøyVelbaarne H/er/r Admiral og Stiftsbefalingsmand Kaas tilligger Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen ordre af 4 Octobr/is hujus anni denne Høyst strafbare Sag at lade undersøge og afstraffe; og da Sagen til d/en 15 Octobr/is 1732 paa det almindelige Høste- Skatte og Sage Ting var af fogeden indstevnt og Halvor Echerhofde møder for Retten og tager til Gienmæhle saa Vel for Sagen som til at anhøre Vidnerne, bliver Sagen foretaget og Vidnerne som Sergiant Smidt vare adjungerede (ansatte) til exsecutionen, Soldat Peder Olsson Espeland og Niels Larsøn Store Mittuuns forklaringer om denne acten edelig afhørte udi Sergianten Thomas Smidts og Halvor Echerhofdis hos og overværelse, hvilke Vidners edelige forklaringer enstemmig noksom udviser med hvad skikkelighed Sergianten og de medværende haver tiltalt Halvor Echerhofde og hvor formastelig Halvor Echerhofde Sergianten Smidt med tvende Liaaer imodtog og hugget ham de tvende blessenses (sår), den ene i høire Arm og den Anden i Ryggen og efterat Sergianten og Vidnerne vare blevne *Mestere af Halvor Echerhofde og bundet hans hænder for at forekomme videre Ulykke, bruger Halvor Echerhofde end u-anstaaelige truende Ord som acten udviser; Og hvad Vidnerne for Retten udsagt haver, tilstod Halvor Echerhofde undtagen den sidste *commutation.

Denne af Halvor Echerhofde formastelige og dumdristige Handel og gierning imod Sergiant Smidt, som udi et loulig ærinde, efter Høi-øfrigheds Befalinger og foranstaltninger var udsent til at ud-exseqvere Kongl/ige resterende Skatter, kand og bør ikke gaa u-straffet, men Halvor Echerhofde bør først følgelig Lovens 1ste Bogs 22 Capit/ul 31 art/icul bøde 60 lod Sølv, og for det ene Saar i Ryggen følgelig Lovens 6te Bogs 7 Capit/ul 2 art/icul at bøde 3de tre lod Sølv, og det andet Saar i Armen følgelig samme Capit/uls 3 art/icul at bøde 3de 6 lod Sølv; derforuden følgelig Lovens 6te Bogs 7 Capit/ul 11 art/icul bør Halvor Echerhofde, foruden foranførte Bøder betale til Sergiant Thomas Smidt udi Badskerløn, sampt for Smerte og

Pine, kaast og tids spilde; sampt Klædens Læsion med videre som denne trette har forarsaget ham 24 rdr og til begge Soldatere 4 merker, alt at udredis inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dernest blev afsagt Dom udi den Sag indstevnt af fogeden contra
Knud Tæle og Villum Tæle.

Det haver været Gud mere takkeligt og Christendom-

1732: 78b

men bedre ansvarligt, om Knud Tæle og Villum Tæle paa denne deris reise fra Kirke paa saadan høitidelig fæst hafde talet om Christi Opstandelsis Kraft og dens deraf til os flydende nytte, sampt hvis forklaringer de dem dog hafde hørt udi Herrens huus, end yppe saadan raaden snak, som acten udviiser, hvoraf baade Sabbatens Vanhelligelse og en uforligelig Christendoms øvelse af dem er begaaet, saa bør de begge, Knud og Villum, saasom Retten finder dem begge lige skyldige, først at bøde hver deris hellig brøde med 3 lod Sølv, dernest formedelst deris uforligelse denne Dag, deels i ord, deels i gierning, hver at bøde til de fattige 3 rdr, paa det at, saadan Christendommen Uanstaaelig Levnet engang kand forekommis og hindres og efterdags mere byggis paa Kierlighed end uforligelighed.

Dernest afsagt Dom imellem

Hans Tæle, Knud Tæle og Huustrue

Af Hans Tæles indstevnte Sag contra Knud Tæle og huustrue findes det ikke af 2de eenstemmige Vidner udtalt hvis Citanten requirerer at skulle Være skeed, nemblig at hand skulle nyde den anden halve deel af Anders Nipens part som Knud nu haver, naar hand ikke kunde nyde Peder Clemmensens. Vel forklarer Nils Houcheland det allene, men Grim Tæle og Morten Nipen tilstaar ikke det samme. Nu ligger ogsaa for begge Parter Anders *Nippens bøksestedler, at hver af dem er bøkset halv deelen af hans brug og ejendom i Tæle, disse bøksestedler, kand retten ikke forandre, helst efterdi ingen anden contract derimod bliver producerit, heller lovgrundet beviis; hvad Videre Hans Tæle tilbøkset er, derom er intet noget paastevnt endda, hvorføre ikke heller derom noget før derpaa \bør ind/stevnis, kand dømmis.

Denne Dom begierte Knud Tæle beskreven, men ingen Penger leverede enten til papiir heller dompenge.

Dernest tinglyst Hans Olsen Hidsøens udstedde bøksebrev til Ole Ivers/øn paa 20 merker fisk udi gaarden Hidsøen dat/erit 15 Octobr/is 1732.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene, nemblig 4re gamle, som forhen haver aflagt deris Ed, Niels Lerøen, Stephen Aagotnæs, Peder Ols/øn Echerhofde, Iver Tossøen og 4re unge, som først for Laugmanden haver at aflegge sin Eed, Alve (Ulve) Nipen, Engel Bildøen, Henrik Søre Biørøen og Mikkil Lerøen, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Da derefter blev forfattet restantzen for dette Aars Skatter og for Almuen oplæst og forseiglet.

Item tiende restantzen for 1732 oplæst og forseiglet - ligeledis Odels Mandtallet over selvejerne i dette Skibbrede og forseiglet.

Derefter tilspuurte fogeden Laugrettet om nogen forandring med Skatte Matriculen og Jordebogen udi dette Aar enten ved afgang heller paaleg skeed er som ellers allernaadigst approberit er,? hvortil de svarede nej. 2. Om hans Kongl/ig Maj/este/ts eget beholdne Godz og benificerede Godz ei er det samme som det Aar 1717 fantis og deraf ei noget siden den tid er forbyttet? dertil blev svaret: at derudi ingen forandring dem giort, Vitterligt er; 3. Om noget Strandvrag paa havet heller ved strandsiderne paa Sartor Schibbredis Grunder dette Aar er enten funden heller bierget? hvortil saa Vel Laugrettet som Almuen eenstemmige svaret nej: at sligt i dette Aar aldelis ikke

1732: 79

er falden. 4. Om her findis Sauger hvor paa Skieris bord som til Skat dette Aar kunde beregnis og ansees? hvortil iligemaade blev svaret nej. 5. Om nogen huusmænd heller Strandsiddere som bruger handverker *som bruger haandverker*, Øltapperie, heller i andre slige Maader sig ærnærer og dog ikke til nogen Kiøbstæd ere borgere sig herudi Skibbredet opholder? til hvilken blev svaret, at aldelis ingen saadanne udi dette gandske tinglaugs district er at finde. 6. Om der findis andre huusmænd som bruger handværker som haver anden næring at leve af, heller boer deris egne huuse og derfor for 1732 har Skattet heller Kunde skatte? hvortil blev svaret: at ingen andre huusmænd end betlere og tiggere her findis. 7. Om her findis Pebersvenne heller andre ledige Karle, som hverken ere boesatte heller tiener udi Aars tieniste, heller dog nogle saadanne som bruger Kiøbmandskab med heste heller Slagtefæe, heller andre saadanne Varer? derpaa gavis Giensvar, at saadanne Persohner ved de intet af at sige. 8. Om noget Arveløs Gods heller forbrut Odels gods hans Kongl/ig Maj/este/ts dette Aar 1732 er tilfalden, item 6te og tiende heller forlovs Penge for Arvs afførsel, heller noget Slags boesLod, ligeledis om dette Aar nogen 60 heller 3de 40 lod Sølv, Slagsmaal heller andet deslige store strafbøder, undtagen Halver Mikkelsen Søre Echerhofde tildømt d/en 16 Octobr/is 1732 at udreede og betale 60 lod Sølv og 3de 3 lod Sølv og 3de Sex lod Sølv, og Hans Andfindsøn Glesnæs d/en 22 Julij 1732 tildømt at betale for en død funden 2 rdr 3 merker og Knud og Villum Tæle begge tildømt at betale hellig brøde d/en 16 Octobr/is hans Maj/este/ts tilfalden? den dertil svarede, at udi Skibbredet er ei noget Videre foreholdet end foreskrevet staar. 9. Om noget forholds penge paa Kongens beholdne Gods er tilfalden og oppebaaret? dertil blev svaret reent nej. 10. Om nogen første bøxel paa hans Kongl/ig Maj/este/ts Gods dette Aar forfalden er? hvortil blev svaret gandske nej. 11. Om Retten saavel som Almuen ikke noksom er bekiendt, at hans Kongl/ig Maj/este/ts eget beholdne Gods herudi Skibbredet No: 93 Brattenborg 1 p/un/d fisk dette Aar laaeg øde og under fæfod og at der ikke eeniste Skillings indtegt, enten for græsleje heller i andre Maader har Været at erholde, ligeledis om de ikke er Vidende, at ermelte Gaard, som nu beroer, *som nu beroer* paa Kongl/ig CammerCollegii decision til brugs antagelse Christen Jens/øn er overdraget paa de Conditioner som nedsendt er? hvortil blev svaret ja.

Item tog fogeden Tingsvidne paa at af Schoge Qvalvaag dette Aar 1732 er betalt 3 merker og af Tæle 2 merker og ei videre, som blev tilstaaet.

Og som ingen flere Sager her til paakiendelse vare indstevnte blev Retten her dennesinde ophævet.

Anno 1732 d/en 17 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Grimstad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over

Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Knud Riple, Arne Nedre Totland, Arne Øfre Totland, Nils Lysevold, Salamon Hope, Elias Riple, Marcus Borge og Nils Borge med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed og ædruelighed, samt ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst den høje øfrigheds foranstaltninger som fol/io 75 findis extraherede -

1732: 79b

dernest blev tinglyst

1. Jonas Vismands udstedde panteforskrivelse til Madame Adelusia Bredals paa 90 rdr, hvorfø er pantsat Jukkum Schaaalis tilhørende Mølle og Møllehuus og hands egen Skind Mølle alt paa Aarestad Grund staaende dat/erit Bergen d/en 1 Octobr/is 1732.

2. Knud Gielmeidens udstedde bøxelbrev til Jens Grimen paa halve brug i Grimen uden reversen at anvise dat/erit 10 Julij 1732.

3. S/igneu/r Henrik Henriks/øn/s udstedde bøxelbrev til Siur Joensen paa 1 ½ løb Smør $\frac{3}{4}$ t/ønne Korn og 1 faar udi Espeland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 11 Octobr/is 1732.

4. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Lars Larsen paa 1 ½ løb Smør $\frac{3}{4}$ t/ønne Korn og 1 faar udi Espeland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 11 Octobr/is 1732.

5. Karen Friman S/a/l/ig/ Garmands udstedde bøxelbrev til Niels Monsøn paa ½ løb Smør $\frac{1}{4}$ t/ønne Malt og 1/8 huud udi Birkeland dat/erit 2 Januarij 1732, ingen revers anvist.

6. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste befaling og forordning af 19 Sept/embris 1732 angaaende paa hvad Maade de øde Gaarder Kongen tilhørende de kand vorde beboede.

D/en 18 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev tinglyst

Biscop Bornemans udstedde Bøxelbrev til Peder Peders/øn Myhren paa 21 merker Smør udi Myhren, dat/erit 5 Aprilis 1732 og Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 5 Apr/ilis 1732.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og havde da:

Erik Pedersen Mittuun ladet stevne Nils Mittuun fordi hand skal have overskieldet ham for en lumsk hund og lyfvere, til Vidne derom Ole Hope og Lars Mellishoug, alt til strafs lidelse efter Loven;

Dend indstevnte møtte ikke dennesinde efter paraabelse heller nogen paa hans Veigne; ei heller Vidnerne.

Stevnevidnerne Lars Myrdal og Nils Lysevold afhiemlede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hans Søn Villum Nils/øn paa gaarden Mittun og til at anhøre Vidnerne; samme dag stevnet Vidnerne til [at] aflegge deris Vidne i denne Sag og talte med dem selv hvor de boer.

Citanten paastod Laudag for den indstevnte Sagvolder til neste ting og foreleggelse for Vidnerne under straf efter Loven til neste ting.

Afsagt.

De udeblivende Vidner Ole Hope og Lars Millishoug, som ere indstevnte til at Vidne i denne indstevnte Sag af Erik Peders/øn contra Nils Mittuun, foreleggis til neste ting, efter loulig given Varsel igien at møde deris edelige depositioner i denne Sag at aflegge hver

under 20 lod Sølvs bøder, om de udebliver, og Nils Mittuun foreleggis ligeledis Laudag til neste ting igien efter loulig Stevnemaal at Møde og svare for sig, sampt at anhøre Vidnerne, da Videre skal Vorde handlet hvis Lov og Ret medfører.

Derefter blev forfattet Odels mandtallet over selvejerne oplæst og forseiglet og ingen indsigelse derimod gjort.

Item blev taget tingsvidne at Assessor Wilhelm Hanssen, som ejer til den adelige privilegerede gaard Steen den selv beboer og holder duug og disk der og søger Phanø Kirke.

Item blev taget tingsvidne om de almindelige 8tte poster udi dette Schibbrede, som forrige, men blev svaret at intet saadant her er forefaldet dette Aar.

Derefter forfattet restantzen over Kongelige tiender udi dette Schibbrede for dette Aar, oplæst, og af Retten forseiglet.

Siden restanten forfattet paa Kongl/ige resterende Skatter, forseiglet og oplæst.

1732: 80

Og endelig blev forfattet Listen paa hvor Mange Møller herudi Schibbredet Skat betaler, oplæst og forseiglet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar Retten skulle betiene nemblig 6 g/am/l/e/ som før Retten har betiendt; Jens Espeland, Niels Houge, Nils Haugsdal, Joen Samdal (Sandal?), Nils Kirke Birkeland, Vinciantz Tistad, og tvende Unge som først for Laugmanden haver at aflegge sin Ed Paal Dolvig og Tore Jacobs/øn Nedre Bratland.

Og som ingen flere møtte efter paaraabelse som sager hafde at indføre blev Retten dennesinde her ophævet,

Anno 1732 d/en 20 Octobris, er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbreidis Almue paa Gaarden Frechaug, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Anders Tveten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Herlevær, Knud Tielstad, Mikkell Oen, Mikkell Tielstad, Arne Tielstad, Jan Rogn, Torkield Tielstad, Ole Nils/øn Blom, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst det Kongl/ig Allernaadigste Brev som for Schiolds Schibbreidis Almue under fol/io 79 og de andre høiofrigheds foranstaltninger for Sartor Schibbrede fol/io 76 og 77 - dernest tinglyst

(1.) Deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Confirmation for Claus de Lampe at maa Være Kræmmer i Bøevaagen, dat/erit Fredensborgs Slot d/en 21 Sept/embris *17321.

2. Jacob Thommesens udstedde Bøxelbrev til Niels Jacobs/øn paa 1 p/un/d fisk udi Gaarden Rogn, item Leilendingens derpaa fulte revers, daterit Frechaug d/en 20 Octobr/is 1732.

3. Anders Røsetters udstedde bøxelbrev til Marte Rasmusdatter paa ½ løb Smør 1 Mæle Malt udi Walle, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 23 Junij 1732.

4. Niels Paalsens udstedde bøxelbrev til Paal Nils/øn paa 6 ¼ merker fisk udi Dale, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit Dale d/en 4de Octobr/is 1732.

5. S/igneu/r Jørgen Weinviks udstedde bøxelbrev til Anders Peders/øn paa ½ løb Smør udi Florvaag, item Leilendingens derpaa udstedde revers dat/erit 18 Octobr/is 1732.

D/en 21 dito blev Retten igien sat sammesteds hvorda blev tinglyst

6. Sorenskriver de Finis Auctions skiøde til Nils Walle paa ½ løb Smør og 12 Kander Malt udi Walle hvorføre er betalt 46 rdr, dat/erit 20 Octobr/is 1732.

7. Ditoes udstedde Auctions Skiøde til Jan Rogn paa ½ løb Smør 12 Kander Malt udi Walle, hvorføre er betalt 46 rdr, dat/erit 20 Octobr/is 1732.

8. Nils Nils/øn Aadlands udstedde Skiøde til Anders Nils/øn paa 1 p/un/d Smør og 1 Mæle Malt udi Søre Aadland, hvorføre er betalt 24 rdr, dat/erit 21 Octobr/is 1732.

9. Jan Rogns udstedde bøxelbrev til Mons Magnes/øn paa ½ løb Smør og 12 Kander malt udi Walle, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 21 Octobr/is 1732.

10. Commerce-Assessor Johan Lausens udstedde bøxelbrev til Hans Jensøn, paa ½ løb Smør udi Ryland, item Leilendingens derpaa udstedde revers, af dato Herløe Gaard d/en 8de Septembr/is 1732.

1732: 80b

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og først Kongens og hafde da

Bøidelensmanden efter ordre af fogeden ladet stevne John Heggøen og Niels Turøen for Skiødsmaal og Slagsmaal sammen i Hellesundet paa en Søndag efter Prædikken Vidnerne derom Hans *hans i Hellesund og hans Koene.

Nils Turøen møtte og tilstod loulig at Være stevnt for sagen; Vidnerne Hans Hellesund og huustrue møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen;

Stevnevidnerne Lensmanden som Nu laaeg fuld og elendig og Nils Walle som møtte afhiemlede edelig at givet ham mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til at anhøre Vidnerne;

Dirik paa Knappen tilstod paa Jon Heggøens Veigne at *hans (hand) Var loulig stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnerne for hvilke Vidner som nu møtte, Eden blev oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: blev først fremkaldet

Hans Hellesund og Koenen udviist medens hand Vidnede: som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidne udsagde: at Joen Heggøen Kom i Hellesundet efter Vaarfisket, med sig havende en liden dreng, hvis Nafn hand ikke erindrede ei heller kiender, og Kiøbte sig 2 potter Øel og 2 pæler Brendeviin, en Søndag under Prædikken og Var da deponenten med flere i stuen, hvem hand sagde sig ei at Kiende, saa kommer Nils Turøen ind gaaende, da sagde Joen, der kommer endnu en brav Mand, og Joen reiste sig op og hilsede Niels, og bad ham sette sig ned og drikke med sig og saa gjorde Nils Turøen, og imedens de drak, sagde Joen, jeg gaar paa Gulvet, og Vilde have Nils frem med sig, Nils svarede: ja, jeg kand gjerne gaa med dig, og da de komme paa Gulvet tog Joen Heggøen i Nilsis arme og Vilde have Nils paa Gulvet og som Niels ikke Vant Joen ned, da sette Joen foden paa Nils og spendte ham

need, og da Nils falt, da slog Joen Nils med Næven i Panden og gav ham blodhug, saa hand, nemblig Nils blødde efter, saa afstyrede deponenten dem ad og skioldede Joen da Nils for en Kieltring; Retten tilspuurte Vidnet om ingen ord dem passerende imellem før end Joen fordrede Nils paa Gulvet? svaret aldels nej: saavit hand kand have erindret.

Dernest indkaldet deponentens Koene Ane Siursdatter som edelig udsagde: eedelig og eenstemmig som forrige i alle maader.

Fogeden paastod at Joen Heggøen nu engang for alle maatte foreleggis at ærklære sig imod de allerede førte Vidner og Videre angive til hans Sags forsvar heller hand paastod Dom i Sagen til Bøders erleggelse.

Afsagt.

Efter Kongl/ig Maj/este/ts fogets forlangende, paa det Joen Heggøen ei skal sige sig Overilet med Retten, foreleggis hand nu engang for alle, til nest holdende ting igien at møde og svare til Sagen, samt ærklære sig imod de allerede førte Vidner, og hvis (det som) hand kunde have Videre til sin Sags forsvar, hand og til samme tid det Ville fremføre, thi hellers bliver uden Videre opsettelse afsagt dom, efter fogedens giørende paastand i Sagen.

S/igneu/r Mathias Rasmusen Sollesvig haver ladet stevne Jacob Hansen Turøen for skyldig Værende og paa stevnte 23 rdr 12 s/killling, til betaling og Processens omkostnings erstatning.

Diderik Knappen udleverede et skrift af 20 Octobr/is 1732, som hand foregav sig at Være leveret ham af Laugmand Knagenhielm til indleverelse undertegnet af Jacob Hansen Turøen, og tilstaar derforuden at svare til neste Vaarting efter Sagens beskaffendhed, som Mons/ieu/r

1732: 81

Rasmusen har at reigne paa og tid til contrastevning.

S/igneu/r Mathias Rasmus/øn indgav derpaa hans Speciale Reigning af 18 Octobr/is 1732 som blev læst; foregivende derhoes at der er skeed en feil i Reigningen ved Opløbningen da stevnemaalet blev udstædt, saa stevningen skal Være ringere end Reigningen i sig selv ommelder; og som paa begge sider af Stevnemaal og Reigning fattedis papiir, leverede hovetCitanten penge til beges papir til fogeden 12 s/killling; og paastod saa hovetCitanten at Sagen ikke lenger maatte udsettis men det snarest mueligt er, med dom expederis.

Afsagt.

Retten Kand ikke betage den indstevnte tid til neste ting at faa Copie af Citantens indgivne Reigning til forsvar i Sin Sag, helst efterdi hand paaberaaber sig til samme tid at vil udvirke Contrastevning i Sagen, thi bliver den indstevnte bevilget, saadant at hand til samme tid baade Kand faa tid til forsvar samt Videre paaanke efterdi hand aldeelis benegter Søgningen, da og Videre i Sagen skal Vorde handlet hvis louligt er.

Tollef Villums/øn haver ladet stevne Rasmus Øfre Frommereid at betale sig resterende penger efter Afreigning 2 rdr 2 merker og erstatte Processens bekostning.

Dend indstevnte Møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag, og tilstod at have faaet $\frac{3}{4}$ t/ønne Malt og 9 merker og *9 i penger er 3 rdr $\frac{1}{4}$ t/ønne Ruug 3 merker $\frac{1}{8}$ t/ønne(?) 1 mark 6 s/killling, end 1 rdr i penger, Lærret for 1 rdr, Nok i Blomvaagen 1 rdr 1 mark 8 s/killling.

Mathias Rasmusøn paastod at hand forlangede dilation til neste ting at revidere Videre hands hovetbog til nermere conference, da hand Videre vil gjøre sin paastand i Sagen.

Afsagt.

Saasom dispute i denne Sag ved Reigning og contra Reigning er skeed, saa at Rasmus Frommereid skulle blive skyldig efter sin forklaring 1 rdr 14 s/killling, og Citanten søger 2 rdr

2 merker og hovet Citantens fuldmægtig forlanger tid til neste ting at conferere Citantens hovetbog til Videre opliushed, saa bevilgis ham saadant, da Videre skal handlis hvis louligt er.

Jens Ryland haver ladet stevne Rasmus Frommereid for 10 rdr rede laante Penger, til betaling og Processens Omkostnings erstatning. Nok for 11 merker Uld á 5 s/killig marken 3 merker 7 s/killig, 1 tønne Øl 1 rdr 5 merker tilsammen *12 rdr 4 merker 3 merker 7 s/killig* - til Vidner herom Christopher Wigeboe og Ole Grimsøn Frommereid om hands tilstaaelse herom.

Rasmus Frommereid tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnerne - og ingenlunde tilstod at have faaet de søgende 10 rdr, langt mindre laant ham dem, men paastod bevis i Sagen - hvad Ulden angaar tilstod hand at have annammet 11 merker á 5 s/killig marken - 3 merker 7 s/killig; hvad øllet angaar fragik hand gandske.

Citanten begierede Vidnerne som indstevnte ere til afhørelse: for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Christopher Wigeboe som edelig udsagde: og forklarede at Rasmus nu paa Vaartinget 1732 tilstod efter spørgsmaal af Jens Ryland at Være ham skyldig 10 rdr, og sagde Jens til Rasmus

1732: 81b

Frommereid, vil du betale mig de 8 rdr, skal jeg eftergive dig de 2 rdr, ligeledis tilstod Rasmus at Være skyldig ham for 11 merker Uld, og 1 tønne øl som hand Var skyldig for At have optrukket paa Herløe.

Det andet Vidne Ole Frommereid forklarede edelig: og enstemmig som forrige Vidne.

Jens Ryland henstillede sin Sag under Rettens gotfindende.

Afsagt.

Sagen optagis til Doms til i Morgen Klokken 9 formiddag da Parterne uden Videre Varsel haver at Møde og dom anhøre.

Mons Ellingsøn Tiore med flere haver til et tings Vidnis erholdelse ladet stevne Nils Petters/øn *Herløen (Herlevær?) og Ole Petters/øn til tings Vidnis erholdelse med skriftlig Stevnemaal af 30 Sept/embris 1732.

Ingen af de indstevnte enten Vidner heller Parten møtte.

Stevnevidnerne Gregus Sæbøe og Anders Olsvold afhiemlede edelig at have givet dem alle mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med dem selv.

Citanterne paastod at de udeblivende maatte blive paalagt til neste ting at møde og deris forklaring i Sagen at aflegge efterdi de nu loulig ere stevnte.

Afsagt.

Nils Heggøen foreleggis Laudag til neste ting at møde og anhøre Vidnerne og Vidnerne Nils Petters/øn og Ole Petters/øn Herlevær foreleggis samme tid at møde og deris Vidne i Sagen at aflegge under Lovens straf - da Videre skal handlis hvis louligt er.

Tollef Flactvedt haver ladet stevne Helge Espetvedts Koene Maggeli og Ingeborg Sunde til at Vidne i dend indstevnte Sag af Tollef Flactvedt imod Stephen Blindem, og Stephen Blindem haver ladet stevne Vidne i sam/m/e Sag Jacob Landsvig og begge Parter møtte at anhøre hin andens Vidner;

Maggeli Espetvedt møtte ikke, men Ingeborg Sunde, og Jacob Landsvig møtte ogsaa.

Stevnevidnerne som Maggeli havde stevnt møtte ikke.

Og som Parterne begierede deris Vidner afhørte som tilstæde Vare, blev først fremkaldet Citantens Vidne afhørt og

Ingeborg Sunde, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at da Stephen Sagde jeg er en Kongens Skattebonde, sagde den anden ligesaa, og har tient Kongen og har lidt saa megen travallie (Eng.: travail = bl. a. slit og slep) som du, hvortil Stephen svarede: det har du ingen ære for; Torlef Svarede: er det saa, og kand du bevise det; Stephen taugde stille, og da sagde *sagde Torlef, Kand du bevise mig andet, hvortil Stephen svarede: det haver du ære for, Videre sagde deponentinden sig ei at afvide:

Stephen Blindem begierede ogsaa Jacob LandsVigs Vidne anhørt.

Jacob Landsvig møtte og forklarede efter edens afleggelse: forklarede at have Været med udi et bryllupslaug paa Blindem, og Stephen Var noget drukken, men Torlef intet, og deponenten sagde sig og at have været noget drukken, da sagde: Torlef til Stephen; den tid jeg gik frem Krilbleede du dig at, da svarte Stephen, du er en skatebonde som jeg er, der du har været lenger end jeg har været, det har du pas og beviis for, jeg ikke, og mere ære faar du ikke, da svarede Torlef: har jeg ingen ære for det, saa skal du faa at Vide, og talede de saa om et qværnehuus, som blev budet paa, da sagde Stephen naar du har Kiøbt det, skal jeg betale Eder begge.

Parterne begierede hvis her Var passerit beskreven som Retten consenterede.

D/en 22 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte Laugrettesmænd, hvorda blev foretaget

Jens Rylands Sag Contra Rasmus Frommereide til Videre examination og frastillelse og som Jens Ryland paastod dend indstevntis

1732: 82

Ed om benegtelsen heller hand Vilde gjøre sin ed om Leverantsen saa paalagde Retten først Rasmus Frommereide at gjøre saadan Ed, det hand hverken for sig selv heller for Arent Balters/øn/s Ansvar haver oppebaaret af Citanten Jens Ryland, de søgende 10 rdr til Ansvar; hvis ikke da tillades Citanten at gjøre sin Ed om de 10 rdr søgnings rigtighed. og derpaa Giorte saadan Ed som Retten med hovetCitantens begier æskede, det hand hverken selv heller ved andre haver heller for andre haver sagt sig god for disse sigende 10 rdr, men tilstaar at Være skyldig ham 11 merker.

Afsagt.

Saasom Rasmus Frommereid ei Kand fragaae at Være Citanten 11 merker skyldig, men det andet ved Ed sig haver fralagt, saa tilfindis Rasmus Frommereid at betale Citanten Jens Ryland de søgende 11 merker med 1 rdr 3 merker udi Processens til datum anvente omkostning, alt at udredis inden 15 dager under Nam efter Loven - og for det øfrige aldelis frikiendis.

Jens Hestenæs, Mikkell Hestenæs, Ole Espetvedt med fleere haver ladet stevne Told inspecteur Norman efter forrige tiltale af *af 26 Julij 1732 angaaende tingholdets betaling, som de for ham udlagt haver.

Den indstevnte møtte ikke; men havde ladet ved sin huustrue Else Normands paaskrive forkyndelsen, at hon paastaar opsettelse til hændis Mand hiemkommer fra Kiøbenhafn efterdi hon ei negter at betale hvis billigt er.

Citanterne foregav det de ei Kunde som fattige folk bie efter det, som de selv laant havde til tingets holdelse hvorudi H/er/r Inspecteur Normand er pligtig for sin deel af sin Gaard Langeland at *hunerrere (honorere?) dem følgelig den allernaadigste forordning derom og af ham bør have 4 rdr 4 merker, sampt Processens Omkostning; og saaledis tilstaar Laugretten at enhver af dem udgiver.

Afsagt.

Det seeniste ergangne interlocutorium udviser i denne reene Sag, at saafremt ingen Mindelig betaling strax, som da lovet Var, skulle Parterne ved dom adskillis; nu Kand ikke Almuens Mænd forpligtis imod Kongens allernaadigste bydende, som for Tinghold og andre udredseler ei exciperer andre som Gaarder paa Landet bruger, mere end almuen, for dem at gjøre udleg og forstrekning til saadanne expenser, som til publiqve udgifter og *Justiens (Justitiens) hanthævelse og Rettens betienters Underholdning bør medgaae, thi dømmis for Ret at H/er/r Told Inspecteur Abraham Nordmand bør betale Citanterne \Jens Hestenæs, Mikkell Hestenæs med flere/ de for hans Gaard Langeland udlagde Penger til tinghold med 4 rdr 4 merker og erstatte dem denne dem, foraarsagede Processis bekostning med 2 rdr tilsammen 6 rdr 4 merker inden 15 dager under Nam efter Loven, saasom ingen mindelig betaling heller giørlig rettelse er skeed.

Lensmanden Anders Tvedten foregav dernest at have paa Kongens Veigne indstevnt en Sag imod Ole Knuds/øn *Fol-

1732: 82b

øis (Follisøis) Koene Inger, øvet imod Jacob Follisøe baade i ærrørige Ord og Slagsmaal, til Vidne derom Ole Follesøe og Jacob Follisøes dreng Ole og tieniste pige hvis Nafn de ei viste, alt til strafs lidelse.

Ingen af de indstevnte Vidner møtte heller Parter, men Elling Tvedten forklarede for Jacob Follesøe at hand selv skal og Vil til neste ting svare til Sagen.

Stevnevidnerne Lensmanden Anders Tvedten og Nils Walle afhiemlede Edelig at have stevnt Inger Ole Follisøes Koene og Vidnerne og talte med Inger selv, Ole Follisøes Koene og Jacobs Koene;

Fogeden paastod Laudags foreleggelse [for] Inger og Jacob Follisøe, og at Vidnerne Ole Follisøe og Ole dreng maatte paaleggis under straf til neste ting at møde enhver for det de stevnet er, som Retten consenterede.

Derefter blev restantzen over de ordinarie Skatter med andre for dette Schibbredis Almue forfattet oplæst og forseiglet, eftersom ingen indsigelse derimod blev giort, saa ogsaa restantzen for Kongens tiende.

Nok Selvejer Mandtallet for selvejere og selvbrugende oplæst forfattet og af Retten forseiglet.

Item tilspuurte fogeden Almuen og Retten, om ikke Florvaag Mølle nu gandske er borte og udi øde? hvortil de svarede ja at det sig saaledis forholder.

Hvad det ordinarie tingsvidne angaaende de sædvanlige Poster Var intet i dette Skibbrede forfaldet.

Sluttelig blev tilstaaet at Assessor Lavsén (Lausen) ejer til Herløe Gaard selv den beboer og bruger? hvortil de svarede: at dette er dem noksom Vitterligt bekient.

Endelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene, nemblig 2de g/am/l/e/ Gunder Toskem, Nils Kaursbøe; og 6 Unge, Gudmund Mikkelsen Toskem, Iver Husebøe, Ole Ols/øn Kaarsbøe, Jacob Hans/øn Landsvig, Hans Rasmus/øn

Fløgsand, Rasmus Aamunds/øn Toskem - hvilke først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettised, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Anno 1732 d/en 24 Octobris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre Arne nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, bøigdelensmanden Peder Arnetvedt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Siur Qvame, Ole Garnæs, Johan Hiorteland, Ole Selvig, Erik Jordal, Ole Sem, Mikkel Tuenæs og Mikkel Garnæs, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst de Kongl/ige forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 76 og 79 findis ekstraherede - dernest publicerit

1. H/er/r Giert Gielmeidens udstedde bøxelbrev til Ole Andersen paa 12 merker Smør og 8 Kander Malt udi Trengereid, item Leilendingens derpaa udstedde revers, dat/erit 13 Maj 1732.

2. Christian (Christen) Christophersens udstedde Giensvar paa Ludvig Rasmusøns og Gert Vynskis (Vyenskis) beskikkelse af 30 Sept/embris 1732, at hand intet er ejende udi samme dat/erit 5 Octob/ris 1732.

1732: 83

3. Mons Olsøn Herlands udstedde Skiøde til Ole *Monsdatter paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Herland dat/erit 24 Octobr/is 1732.

4. Ole Baarsøn Angeltvedts udstedde Skiøde til Johannes Johannessen Eukaas paa een half løb Smør udj Angeltvedt, daterit 24 Octobr/is 1732.

5. Erik Jordals paa myndling Lars Eriksens Veigne, Jaen Vesterlj paa Myndling Ole Eriksens Veigne, Magne Bruraas paa myndlinger Giertrud Eriksdatter og Ane Eriksdatters Veigne Deres udstedde Bøxelseddel til Lars Eriksen paa 18 merker Smør 12 Kander Malt udj Teigland, dat/erit 24 Octobr/is 1732, item Lejlendingens derpaa udstedde Revers af 24 Octobr/is 1732.

6. Rasmus Aalmaas udstedde Bøxelbrev til Ole Halsteensen Aalmaas paa ½ løb Smør 12 Kander Malt udj Almaas, item Lejlendingens derpaa udstedde Revers, begge daterit 24 Octobr/is 1732.

7. Madame Ane Helene S/a/l/ig/ Jens Lems tilligemed LaugVærge Hans Rødbergs udstedde Bøxelbref til Peder Jacobsen Lide paa et Huusmandsplads Stenestøe med paastaaende huuser een Stue, een Cammer og Kiøkken daterit 16 Sept/embris 1732.

D/en 25 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde Var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens, og hafde da

Fogeden S/igneu/r Jessen ladet indstevnt det qvindemenniske \Ingeborg Mikkelsdatter/ som Var med Ane Monsdatter Sem, som disverre d/en 24 Septembris skal Være af en Ulykkelig hændelse ved Torv ropning (rapning)(= torvtaking?) faldet ned af fieldet og dræbt, samme tilstand at forklare og hændelsen at tilkiendegive, samt Ole Marcus/øn Sem, Daniel Ols/øn

Sem, Fabians og Johannes Mieldem, Marcus Espeland og Ole Mikkels/øn Sem, alt til at gjøre deris *deris forklaring om hvis enhver om dette tilfælde er Vidende.

Alle de indstevnte møtte og forklarede at Være loulig stevnte til at udsige deris Sandhed; for hvem Eden blev oplæst, betydte og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet,

Ingeborg Mikkelsdatter, som edelig udsagde: at da hon den tid med den død faldende Ane Monsdatter skulle gaa op i Sems Mark efter nogle Kalver, som Vare komme *øffs (øfst) i deris slotter, Klokken 3 eftermiddag efter deris reining og deponenten gik for og den som Ulykken traf kom efter og da deponenten Kom et stykke op ad falt den faldnis tale til hende om hvem som ejede den part af slotten som de nu gik op ad, da svarede deponentinden hænde at det tilkom Ole, og da de Vare komme lenger spuurte hon end derefter og blev hende svaret, at det Var Johannes sin lod, og som de Kom i braatet og ei selv Var op kommen, kom den anden efter hende og steg hon saa en torve som slog hænde feil og gik baglengest og hovedet for i Vejen og kantede ned efter, deponentinden af denne hændelse forskrekket, sagde sig ei at Kunde afvidne heller nu sige hvorledis hon kom ned efter hænde og da hon kom til hænde, fant hon hende liggende i Uhren og hovedet fordervet slaget paa hænde, ei Kunde fornemme nogen tale af hænde, men hon laaeg og gav sig og fik deponenten selv skade paa høire hand og brøst, ei Vidende selv hvorledis hon har faaet det, videre ei kand forklare, derpaa tog deponentinden sit forklæde fra sig og toet det om den faldnis

1732: 83b

hovet, som var sønderslaget og som hon raabte ned om hielp kom Ole Mikkelsen, Ole Marcus/øn og Daniel op til dem og levede dend faldne endda og dødde hon iblant dem siden de bleve samlede.

Dernest fremkaldet Ole Mikkels/øn som edelig udsagde: at hand hørte Skrig op fra Bierget og sagde da deponenten, maa skee den ene Kalven min maa Være faldet ud for fieldet, hvis saa er, faar det saa Være, og som hørte at skriget blev ved, bad hans Koene ham gaa hen og fornemme hvad det var, og gik saa deponenten det snarest hand Kunde og da hand Kom hen og blev Var hvis passerit Var, og snuede sig i brekken og raabte hiem, saa Kom Ole Markus/øn til ham, før hand tog hands haand i ham, da tog hand den faldne fra Ingeborg Mikkelsdatter, i sin Arm og derefter Kom Daniel og blev endda Var at den nu bortdøde drog sin Aande, og lit derefter Pommes(?) og brøt nogle oldertræer for at bære hende hiem, og levede en liden stund medens de bar hænde og døde saa medens de bar hænde, før de hiemkomme.

Ole Marcusen dernest fremstod og edelig udsagde: at først af sine smaa børn have hørt at et menniske skulle Være falden ud for fieldet heller ned igiennem brekken heller lien, da hafde hand nær villet slaget de smaa for det de sagde: og hørte siden at Oles Koene skreg udi Gaarden medens hand Var i sin stue, derpaa bad deponentens huustrue ham gaa ud og høre paa hvad fattedis og da hand Kom ud, sagde Oles Koene som da Var i Gaarden, det maa ikke være ret fat i Berget, i maa gaa der hen for at fornemme hvad der er, da sagde deponenten til hænde, græd ikke, om en Kalv er falden ud for, saa er ald Ulykke og Modgang derved ikke skeed, end bad hon deponenten gaa bort efter for at fornem/m/e hvad det Var, saa gik hand deponenten i sine skoer indtil hand fornam raabet igien og da hand Kom et stykke paa Bøen sluttete hand af raabet, det maatte Være noget sælsomt, saa kom da op til dem og fant Ingeborg og Ole Mikkelsen hos hænde, som laag paa en Uhr og da hand kom op hafde de alt baldet deponentindens forklæde om hændis hovet, som gandske var beskadiget, særdelis Kroenen og ansigtet og raabte saa deponenten end engang efter hielp og fornam saa Daniel at *at Være Kommen nær til sig og gav den bort døde sig end nu, saa brød de noget

Løv og bar hende paa for at faa hende hiem og dødde hon saa paa Vejen medens de baare hælde.

Retten tilspuurte de allerede afhørte og videre af de Nærværende om nogen af dem Kunde sige at tilforne imellem den faldne og Ingeborg Mikkelsdatter hafde Været nogen Uforligelighed? hvortil de alle svarede: at ingen fødte Sødskende med større Kierlighed Kunde omgaaes hin anden;

De andre indkaldede Vidner forklarede ligesom de forrige og ei videre Kunde udsige: Fogeden begierede extract af hvis passerit er, som Retten consenterede.

1732: 84

Johannes Nilsen Øfste Mielde haver ladet stevne Soldat Iver Nils/øn til at anhøre Mons Mons/øn Rongnved, Svend Shierping, Mons Ascheland, Arne Oudestad, til at gjøre forklaring om den passagie, som Soldaten Iver Nils/øn med Skiudt tilføjede Mons Nils/øn Helle S/anc/t Hans dag dette Aar ved Hougs HovetKirke og den skadelidende til Veddermæle tillige med Soldaten Iver Nils/øn som Skaden gjorde.

Vidnerne møtte alle og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen; Iver Nils/øn møtte og tilstod loulig at Være stevnt til at anhøre de nu indstevnte Vidner. Mons Nils/øn Helle som skaden fik, møtte ogsaa for Retten. Og som de tilstode at have Været tilstæde da Eden i forrige Sag blev oplæst og betydet, blev først fremkaldet

Mons Mons/øn Rongved, som edelig udsagde: at have seet Iver Nilsen holde Gevæhret op for sit Ansigt paa begge hænder frem for Ansigtet og drog paa Varv nøgelen med tommelfingeren og i det samme hand skiød, tog deponenten op ved hovedet saasom det Var et haard skiudt og tenkte at hatten Kunde være faldet Af ham og i det samme talte hand til Iver sigende: du haver skudt Spellemanden Voris, gjorde jeg, svarede Iver, ja sagde deponenten, og i det samme hørte hand skriget, da Karlen falt og Mons Knudsen Kom og tog i Iver ei videre at Kunde Vide, men efter Videre tilspørgelse svarede: at Karlen som Skaden fik, blev skudt under øret, ei vidende om nogle ord imellem dem tilforne havde Været.

Svend Scherping blev dernest fremkaldet og edelig udsagde: at have Været samme dag ved Kirke paa Hougs og saa Iver spente Gevæhret og holt Kolven op paa Geværet fremmen for Ansigtet, Visede med forrige Vidne hvorledes det uden stok for Retten tilgik, og gik skuddet af og kom saa Mons Øfreide strax efter ham Iver og slog heller bankede paa Ivers Herre (hærde/aksle) sigende, kom til bagers og see hvad du har gjort, Iver gik til bagers med ham og hvis Videre passerit Var enten et heller andet.

Mons Ascheland fremstod dernest og edelig udsagde: at have siddet ved Kirkedørren og hørte et Skrig og raabte omkring ham sigende at Iver Romsloe stod galneslig og holdt gevæhret ned at imod folket, men hverken saa hand det heller ved Videre af Nu hvis de for ham sagt haver, ei vidende heller erindrede hvem de Vare - og som de raabte at en dreng paa Helle falt ned, fik hand høre at hvem der var og allerede Var hiembaaren, men blev Var haardotter af Mennisket ligge paa stæden efter ham.

Arne Audestad fremstod dernest og edelig udsagde: at have kommet gaaende fra Hougs Præste gaard opad til Kirken og siden tilbagers og da Var alt gierningen skeed, Men hand Kiendt ingen af dem.

Iver Nils/øn Romsloe gav dernest tilkiende

1732: 84b

*gav at have Contra Vidner i Sagen, Anders Indre Songstad, Mons Haldors/øn *Indre (Yttre) Songstad, Johannes Yttre Arne huusmand, til Videre forklaring i denne Sag og omendskiønt

de paagiældende ei Vare stevnte til Gienmæhle, Vilde de dog tage til Gienmæhle for at faa Tingsvidnet sluttet.

Anders Indre Songstad forklarede derpaa edelig: at have blevet Var at Iver Nils/øn holde Gevæhret over hovedet, men hvor dybt piben af gevæhret blev nedfaldet (-holdet) Kunde hand ei blive Var, saasom et høit menneske stod for, dog blev hand Var Iver Nilsen holde *hovedet ned medens skiød under Gevæhret* (?: hovedet ned under Gevæhret medens hand skiød), men ei blev Var formedelst mængde af folket hvorledis skuddet gik, men strax Kom Mons Øfreide og talte til Iver Nils/øn, tagende ham i skulderen sigende: er du ikke en grænader, see hvad du haver gjort og denne her ligger - ei hørende hvad Iver Nils/øn derpaa svarede:

Mons Haldors/øn Yttre Songstad fremstod dernest og edelig udsagde: at have blevet Var at hand holt børsen oven for ansigtet, men ei for Kirkegaarden hvorledis den blev holdet ned ad, hørte Smellet af Gevæhret men ei gik Videre ner at see paa hvis passerit Var.

Johannes Yttre Arne fremstod dernest og edelig udsagde: at have blevet Var Iver *Monsen (Nilsen) holde Gevæhret oven for Ansigtet i førstningen saa ingen skulle have Kundet faaet Skade der af, men hvorledis det blev holdet da hand skiød, kand hand ikke sige.

Johannes Nilsen begierede hvis for Retten passerit er beskrevet til tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede.

Ole Bastes/øn Tvedten haver ladet stevne Christi Flactvedt efter forrige tiltale og det udeblivende Vidne Mons Lie - alt til endelig Dom i Sagen.

Tollef Flactved svarede at Moderen ei negter det søgende at Være forstrakt af Citanten de søgende 9 rdr til at indløse Øfre Selvig med.

Jens á Møiniken paa Citantens Veigne fremstillede sig for Retten og sagde at hand holdt ufor nøden at føre flere bevisligheder i denne Sag efterdi den paagiældende lader tilstaae Søgningen, hand vilde da paastaae dom over Christi Flactved saaledis at hon bliver tilfunden at betale den søgende Capital med paaløbende Renter hvorom hand refererede sig til sin forrige Rettis dag gjorde irettesettelse, samt processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Her tilstaaes for Retten af den indstevnte Christi Flactvedt[s] Søn Torlef, baade nu og før, at de af Citanten Ole Bastes/øn søgende 9 rdr rigtig er laant hans Moder og hende til Øfre Selvigs indløsning forstrakt; thi bør Ole Bastesen samme gjorde forstrekning 9 rdr af Citantinden Christi Flactvedt inden 15 dager Under Nam

1732: 85

efter Loven betalis med 2 rdr til datum udi Processens forvoldte Omkostning; den præntion som hellers Citanten lader formere om Renter, da som ingen Panteforskrivelse heller beviis herom paa Stemplet papir fremleggis, kand ham ikke, dessens angaaende, paastand ikke følges - saasom ei heller her Er noget handfaaet Pant; Vexler heller deslige.

Jens á Møinichen haver ladet stevne Peder Lide i Steenstøen efter forrige tiltale til betaling 2 rdr og Processens Omkostnings erstatning, samt Videre paastand i Sagen for Renter med Videre og producerede foreleggelsen ham forkyndt;

Peder Bejer paa Peder Lides Veigne tilstod Sigtelsen at Være skyldig Citanten de søgende 2 rdr.

Jens á Møinichen fant sig beføjet at tilspørge Mons/ieu/r Bejer om hand havde nogen skriftlig fuldmagt at tale for Peder Lide i Steenstøe, den da maatte produceris i Retten;

Bejer svarede: ei at Være Procurator, men vel at Være begiert efter Peder Lides skriftlige Brev at føre hans svar, som ingen fuldmagt udviste.

Jens á Møiniken formeente at det ei vedkom Mons/ieu/r Bejer i denne Sag stande til Rette i denne Sag følgelig Lovens 1ste Bogs 9 Capit/ul 5 art/icul og særdelis efterdi hand hverken er ham beslegtet heller besvaagret men hand vilde udbede Rettens Kiendelse at Peder Steenstøe selv maatte agere sin Sag.

Afsagt.

Peder Lide foreleggis engang for alle til nestholdende ting at enten selv svare for sig heller og uden videre opsettelse taale Dom i Sagen, hvis videre udeblivelse efter Stevnemaal skeer.

Torlef Flactvedt haver ladet stevne Stephen Blindem efter forrige tiltale og endelig Doms erlangelse.

Stephen Blindem foregiver igien at have ladet stevne 3de Vidner her til forklaring i Sagen Andbiørn Hiorteland, Tore Birkeland og Ole Andersen Blindem men ei Torlef til at høre Vidnerne og ei Vilde tage til Gienmæle;

Thi blev Sagen udsat til neste ting at den paagiældende først maa loulig stevnis til Veddermæhle, før Vidnerne bliver afhørte, hvilket naar skeer, følgelig Lovens 1 ste Bogs 4de Capit/ul 1 articul Videre skal handlis hvis loughligt er.

Lensmanden Peder Larsen Arnetvedt haver ladet stevne Ole Sætterstøel og huustrue for fortilig sammenleje med sin huustrue efter forrige tiltale.

Ingen af de indstevnte møtte ei heller nogen paa deris Veigne efter paaraabelse.

Skafferen Joen Falchanger og Mons Selvigen afhiemlede edelig at have stevnt dem med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hans fader paa Sætterstøel og Koene til Manden.

Og som ingen møtte som paastand gjorde i Sagen saa udsatte Retten Sagen til neste ting og imidlertid æskede af Citanten Præstens attest om deris Copulation og *Barets (Barnets) daab, paa det Retten deraf disbedre kunde erfare om tiden, før endelig Dom udi Sagen afsiges.

1732: 85b

Dito haver ladet stevne Ole Torkiølsen og huustrue Marte for fortilig sammenleje til Ægtebødens erliggelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte ikke ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Joen Falchanger og Mons Telvigen afhiemlede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hans huustrue Marrite.

Fogeden paastod Laudags foreleggelse til neste ting, som Retten consenterede.

Niels Tertnæs haver ladet stevne sin Grande Mons Tertnæs fordi hand har kommet i hans huus og Voldelig overfaldet ham alt til strafs lidelse efter Loven, til Vidne derom, Synneve Joensdatter og Mari Rasmusdatter og indstevnt ham til at høre Vidnerne;

Dend indstevnte møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne;

Stevnevidnerne Joen Falchanger og Mons Telvig afhiemlede edelig at have stevnt Mons Tertnæs for denne Sag og til dette ting med meere end 14 dagis Varsel og talte med hans Koene Brite Tertnæs, item indstevnt ham samme tid til at anhøre de nu indkaldede Vidner.

Vidnerne Mari Rasmusdatter og Synneve Joensdatter møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen;

Marrite Rasmusdatter forklarede derpaa edelig: at Citantens Søn og den indstevntis Vare ud paa Marken, da blev Citantens Søn lit slaget af den indstevntis, hvorda Citanten gik ud og talede til den indstevntis Søn for hans gierning lit haard, disse ord hørte *Mones (Monses)

Koene og med onde ord betalede hvilket om hende ei kand indførís saasom hon ei er stevnt til Veddermæhle, og da tog Nils i Monsis Koene som seg ned ved dørslaget, hvorover adskillige slemme ord af hænde til ham blev talet, som ei indført bliver før end Monsis Koene stevnis dem til at anhøre, imidlertid Kommer Mons Tertnæs hiem ridende og hans Koene truer Nils for hvis passerit var, Nils gaar ind i sin stue og bad om rolighed, imidlertid indkommer Mons og Citantinden bliver Var, da hon indkom, at Mons havde Nils under sig i Nilsis egen stue, holdende ham fast med en haand i haaret og den anden i Klæderne og skildte hond dem ad, Monsis Koene Kommer derefter ind og forretter noget som ikke dennesinde er Indført om hændis øvede gierning, formedelst utilkaldelse \og skeede alt dette paa en Søndag i Spade tider/

Synneve Joensdatter fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og eenstemmig som forrige forklaret haver.

Afsagt.

Mons Tertnæs foreleggis Lavdag til nestholdende ting at møde og svare for sig baade udi Sagen og at ærklære sig imod de allerrede førte Vidner, og hvis hand haver Contra Vidner, haver hand samme til neste ting at lade føre og afhøre, da videre udi Sagen saavit Lov og Ret medfører, skal Vorde afsagt.

Derefter blev restantzen forfattet for dette Schibbredis Almue og oplæst, saa og for Retten forseiglet, efterdi ingen indsigelse der imod blev gjort;

1732: 86

Item Odelsmandtallet paa Selvejere og Selvbrugende og af Retten forseiglet; item taget det ordinarie tingsvidne angaaende de otte poster og af denne Rettis Almue svaret at her slet indtet i dette Aar er faldet; saa og taget restantzen paa Engeslette Skatten og Mølleskatten i dette Skibbrede; item tiende restantzen for dette Schibbredis Almue og forseiglet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene, nemlig 4 gamle som forhen haver aflagt deris Laugrettesed; Johannes Bresteen, Ole Hougland, Jens Taqvam, Haldor Songstad, og 4re Unge, Magne Brurraas, Hans Espeelie, Johannes Olsøn Tuenæs og Johannes Ivers/øn Tuenæs, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Anno 1732 d/en 27 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Wallestrand, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Johannes Askeland og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Knud Vikne, Johannes Øfste Mielde, Siur Borge, Rasmus Reigstad, Askild Loftaas, Børge Borge, Thommes Reistad, Nils Aasem, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst den Kongl/ig Allernaadigste forordning og circulare Breve som fol/io 76 og 79 findis extraherede - dernest publicerit.

1. Capitain Buggrafs udstedde Skiøde til Christen Andersen Ascheland paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Søre Ascheland, dat/erit Bergen d/en 17 Octobr/is 1732.

2. Jørgen Østus (Øvsthus), Anders Biørges, Ole Øfre Echanger og Magne Qvames Skiøde til Ane Rongved paa 1 p/un/d Smør og 2 Mæler Malt udi Rongved, dat/erit 27 Octobr/is 1732.

3. Konnung Christian den Siettis udstedde Skiøde til Capitain Johan Henrik Buggraff paa Gaarden Søre Ascheland af skyld 2 p/un/d 6 merker Smør $\frac{3}{4}$ t/ønne Malt, daterit Fredensborgs Slot d/en 12 Octobr/is 1731 hvorfor er betalt 185 rdr Courant.

D/en 28 dito blev Retten igien sat med foranførte paa samme sted, hvorda, efterat Retten igien Var sat og Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare annammede, blev foretaget med Sagerne og havde da

Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Andreas Jessen ladet stevne Ole Watle, Anders Watle og Mons Søre Ascheland til at gjøre deris forklaring om hvorledis de haver fundet dette dødfundne druknede qvindemenniskes Jorne Olsdatters Legeme; item indkaldet Haldor Vikne hos hvem denne dødfundne tient haver, item drengen Mons Mons/øn Weset, som hendis raab skal have hørt, item Mons Vikne, Enner Vikne, Carl Wikne, Joen Haldors dreng og Knud Vikne, alle til at gjøre deris forklaring om hvis (det som) dem i denne Sag kand Vorde tilspuurt, alt til et Louskikket tingsvidnis erholdelse.

Alle de indstevnte møtte og tilstode louligen at Være stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag, og som Knud Vikne dette Aar sad Retten, Maatte Knud Qvisten sidde i denne Sag Retten i hans sted - og efterat

1732: 86b

Eden for de indstevnte og nærværende Vidner var bleven oplæst lydelig, betydet og forklaret, samt videre tilholdet deris Sandheds Vidne at udsige, blev først fremkaldet

Ole Vatile, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Udsigende forklarede: at have Været med Lensmanden og de andre besigtelsis Mænd for at besigtige dette dødfundne Menniske, ved Vikkne Land liggende under et høit bierg, hvor ingen Alfare Vei Var, dog ovenpaa at Være gaaendes med forstand, liggende Ansigtet ud ad og fødderne imod Landet, paa botnen liggende og paa hovedet staaende 14 alne dybt, og tog hende op med en stang hvorpaa var sat en Angell som de Krøgede i hende, da de fik hænde op saae hovedet ilde ud, blodig paa Venstre Kind og øre og høre øye blaaet og blodløbet, en skade paa halsen ved struben ind ad, enten det Var gjort med od heller eg kunde hand ikke gjøre Vis gisning om og ei andre steds paa Legemet saa noget teign. Retten tilspuurte dem hvor lenge der var imellem hon blev borte og til de fant hende igien, svaret, fra fredags formiddag Klokken 9 efter deris gisning til Søndag formiddag; og som Retten tilspuurte Vidnet, om det sted, hvor neden for hon laaeg, saaledis Var skikket, at hon kunde ved fald have *ragt heller *raamt (ramt/treft) i faldet Landet neden for, før hon falt i Søen? svarede deponenten ja: hvilket endnu for alle øjensiuilig er at see; og til anden qvæstion om hand kunde slutte at mennisker kunde have tilføjet hænde saadan skade før End hon der uden for har faldet, svarede hand, *en (ei) derom at Kunde noget udsige, saasom samme sted ligger paa bøen - men at skaden at Være skeed paa denne Maade, at hon haver Naad Land før hon Kom i Søen. Ei heller nogensinde hørt at noget menniske hende paa en heller anden Maade skulle have truet heller undsagt tilforne, ei heller at have seet teign til at hon kunde Være svanger.

Anders Vatile fremstod dernest og edelig udsagde: edelig og enstemmig som forrige;

Mons Olsøn Ascheland forklarede dernest edelig: som forrige og at hullet falt noget dybt ind paa Struben heller barken, men enten det af Mennisker har Været gjort, heller siden Søen af de *Lipter som der falder ved hand ikke fast og Vist at Kunde sige om i øfrige som

forrige: og svarede alle 3de end til dette sidste spørgsmaal, at de ikke haver hørt, det hon nogensinde skal have Været enten Vankelmodig, tungsindet, heller noget saadant.

Haldor *Vikkne (Vikne) fremstod dernest og edelig udsagde: at paa Gaarden tiener en dreng heder Mons hos Knud; gik til Søen om Morgen en med ham og bar børre med ham til Søes saasom hand skulle reise til Byen, ei afvidende hvis videre passerit er førend hand kom hjem igien fra Bergen om Løverdags Aftenen, men som for ham berettet er, skal hon have Været hiemme siden hand reiste, saasom hand strax om morgenen tilig bort reiste; siger sig og at have hørt af andre sige at hon skulle have raabt, men ei Ved hvis hon skal have raabt, men som hand ved sin hjemkomst fornam denne Ulykke og aftenen Var paa, reiste hand om morgenen tilig til Præsten at give ham det til kiende, saavelsom Lensmanden og hendis Venner, og som de lette efter hænde ved søebredden fant de hende som de andre forklaret haver; ei nogen sinde medens hon tiende ham at have hørt af hænde, nogen Anke, enten udi een heller anden Maade, heller over een heller anden at have kiæret sig, siden forklarede end Videre at tilforne skal en Mand Være udfalden paa samme stæd ongefær og dog bleven reddet; og efter videre tilspørgelse svaret, at de ei saa teign til

1732: 87

paa Jord heller andensteds at hon kunde have *rapet udfor, hvilket heller ikke Var at see, formedelst Uhr og steen som i samme brekke neden for ligger. Hvad hullet under halsen angik, derom sagde deponenten ei noget at Kunde sige, saasom hand det ikke stort eftersaae, efterdi Mænd Var der, som samme besigtelse Var anfortroet - siden tilspuurt ham hvorlunge hon har tient ham? svaret først 3 Aar, siden Været en tid lang fra ham, og nu tient ham igien imod halvandet Aar, og skulle Været fra ham igien til Paaske og til Anders Hole. Mens meden hon tiende ham tiende hon baade flittig, duelig og troelig.

Dernest fremkaldet Mons Monsøn Weset, som edelig udsagde: forklarede at tiene Knud *Vikke (Vikne) og kom til ham dette Aar i Vaar, at have gaaet paa Ageren at opbære Korn hørte hand et raab som hand holt for at Være en hund, saasom lit tilforne sad en fremmed hund og hylede der paa Marken, hvem hand tenkte det Var, og som hand gik op paa gaarden som Var for Ageren, hørte hand et lyd igien, som da var ind paa en Vig, og som hand gik udom gaarden paa en houg for at høre efter sam/m/e lyd, da hørte hand slet intet, blev saa staaende en stund for hand meente at faa høre det igien, og som hand indtet Videre hørte, viste hand ei hvad hand skulle slutte, gik saa tilbagers igien; ei fik vide dette menniskes bortblivelse før fredags Aften, og [ei] videre af Ved, saasom hand ei Var med da de tog hænde op, heller videre i denne Sag at Kunde udsige:

Mons Vikne fremstod dernest og edelig udsagde: ei det ringiste at have at sige i denne Sag, uden at have hørt fredags Aftenen at dette dødfundne Menniske skal Være bort bleven, men enten hon gik i anden Gaard heller hvorledis ved hand ikke at forklare, førend de fant hænde igien og ei Var med at see hende, heller seet hende siden hon levede: forklarede ogsaa ei nogensinde at have hørt at hon enten over een heller anden haver klaget, men altid naar mand taledes med hænde, være gladvoren og lystig af humeur,

Einer Vikne fremstod dernest og edelig udsagde: enstemmig som forrige.

Carl Vikne udsagde edelig at have fult Haldor Vikne til Bergen Bye den samme dag dette menniske skal Være bleven borte og gik de til Søes om Morgen klokken 5, Og bar pigen som bort er bleven, en børre til Søes Haldor Vikne hændis hosbond tilhørende, da kiærede denne dødfundne sig at have en sting igiennem skuldrede for brystet, gik saa op igien pigen som hon sagde til dem for at Ville Melke faarene og de droge til Bergen og da de Komme hjem igien Løverdags aftenen saa hørte de at hon var bort bleven, ei Videre at afvide: ei heller nogensinde at have hørt af hænde Kiære og Klage paa noget Menniske.

Joen Haldors dreng fremstod dernest og edelig udsagde: at have tient Haldor i 4re Aar, og i dette Aar i brød med denne bortfundne, at da hon hafde baaret ned den børre som Haldor skulle føre med sig til Bergen og Var hjemkommen fra Søen, lavede hon frokost til dem og da de hafde spist, gik de ud paa bøen at slaae haae indtil de andre hafde Kaaget til Middags, spuurte dette borte blevne menniske dem som ardbeidede med hænde og deponenten selv enten hon skulle Kaage suppen til dem, heller Melken, hvorpaa deponenten siger sig at have svaret hende, at hon Kunde

1732: 87b

[Kaage] Melken saa vilde de æde den til den Kalde grød de hafde staaende som hon og gjorde, og da dette Var skeed raabte hon dem hiem og deponenten, med sin broder og Pigen spisede da sammen Middags Mad, og [da] de hafde spist gik hand hen og nedtog en buk som hængt til røg og Pigen gik hen at Vaske Kiørlerne rene i Ildhuuset, saa fultis de begge ad og *sade (sagde) pigen til deponenten, bukkekiødet er noget raat, deponenten sagde sig at have svaret hænde, da vil jo hand *vil (vel?) ikke have det hurtig *rket (røket?) i Ildhuuset, hvorpaa hon svarede ham, ja bær det ikkun op paa Lemmen,, det tørkis nok der, mere talte hand ikke med hænde og ei siden saae hende, saasom hand gik paa Bøen og sloe og ei talte videre med hænde: ei siden vidende hvor af blev med hænde, men hørte af sin broder sige, at Jorne gik til Kalvene, og som hand tiltalede sin Broder hvorfor hand ei gik, skulle hand have svaret ham, at Ville have gaaet, men hon vilde endelig, saasom hon skulle have sagt til ham, skulle de blive borte, saa er det ilde, men Kalvene laaeg ei paa det sted hvor hon siden er funden død liggende. Fredags Aftenen lette hand og broderen efter hænde og gik deponenten til Qvisten for at spørge efter hænde, om Løverdags Morgen en søgte hand baade Ved nøstet og i Laderne efter hænde og ei fant hænde heller seet hende siden hon blev igien funden, ei heller nogensinde at have hørt af hænde, at hon havde Klaget over een heller anden at have gjort sig noget i mod, heller fornummet at hon haver haft minste tungsindighed.

Knud Vikne fremstod dernest og edelig udsagde: at have Været i Bergen da dette er skeed, men Manddagen tilforne laae Jorne og Klagede sig at Være syg og som hand spuurte hænde naar hon fik det? svarede hon i ildhuuset for en 4re Uger siden og at have haft ont i sin gandske Krop, ei nogensinde at have hørt noget Kæremaal af hende over nogen, da hand Kom fra Byen hiem igien var alt dette skeed og ei seet hende siden, men gierningen at have hørt At Være skeed medens hand Var i Bergen af Naboerne, som til Byen Kom;

Fogeden begierede hvis for Retten passerit er beskreven, som Retten consenterede.

Tørres Skreen (Skreiæ) haver ladet stevne Ole Søre Weset for resterende Penger 2 merker til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Den indstevnte møtte ikke efter paaraabelse, heller nogen paa hans Veigne,

Stevnevidnerne Askild Daltvedt og Christen Søre Ascheland afhiemlede edelig at have stevnt ham med meere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hans Koene og Nils Vindaas som da Var der, siden hon ikke som Koene vilde gaa hiem at anhøre Stevnemaalet.

Ole Watle paa Citantens Veigne begierede Laudags foreleggelse for den indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Ole Vatile, paa egne og medboeris Veigne haver ladet stevne Nils Vefle, Joen Walestrand, Iver Røskeland, Mons Røskeland, fordi de har ladet indføre og indsette paa deris beste udslotte deris Bukker, dem uafvidende og uden forlov, ei allene at betale Skaden, men end ogsaa at erstatte denne Processis bekostning.

Nils Vefle møtte ikke, men hands fader Mons Aschelands foregiver at have haft Thommes Reistads tilladelse;

Joens Wallestrand møtte og forklarede at hands Søn Johannes' tjenende Baste Reistad, havde begieret

1732: 88

af ham at føre hans 3de bukke i Øxnebierget, Videre ved hand ikke;

Iver Røskeland møtte ikke, men hands Søn Erik Ivers/øn som paa faderens Veigne svarede, at de havde ført 3de Bukke der ind, men ei talt med nogen af opsidderne paa Gaarden om forlov, og ei fik mere end en tilbagers, de andre 2de falt udfør;

Mons Røskeland møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne som havde indført en Buk og en Kille;

Thommes Reistad tilstod at have givet Nils Vefle Lov at sætte det i sin part af Mark, som hand ejer, men ei paa deris, som paakieris.

Og som Retten tilspuurte de Skadelidende om den giorte Skade dem herved tilføjet er, af Uvillige Mænd taxerit er? svarede de: nej:

Citanterne henstillede deris Sag under Rettens skønsomhed.

Afsagt.

Saavit Retten af acten udfinder, saa er eendeel af dette paastevnte skeed forsetlig Viis, eendeel ogsaa skeed paa anden maade ved andris tilladelse paa deris ejendom, som ...st(?) ved Citanternis grenser - Imellem hvis ejendommer ei heller saa forsvarligt er gierdet, at jo qvæget derover Kand indkom/m/e særdelis faar, geder og bukke; Nu tillader ikke Loven, at nogen Mand maa have frihed til at incommodere En andens Ejendom med sit Qvæg og føre det forsetlig Viis i en andens Mark, men gandske følgerig Lovens allernaadigste bydende udi 3de bogs 12 Capitels 21 articul derom taler, at om end grande med grande kunde have saadant qvæg, som enten Vanefult Var, heller \ikke/ brød agtis som Loven derom paa samme sted taler, hvorledis dermed skal forholdis, Naar den giorte Skade af Uvillige Mænd taxerit er; Opsidderne paa Watle haver ogsaa inden tinge advaret alle ved Rettens Middel at entholde sig fra saadan ulovlig omgang med deris Mark, som er deris gaards rette slaatte og bøe; og dog er saadan gierning tildeels øvet; thi finder Retten billig og holder for Ret, at dersom Opsidderne efterdags paa Watle, skulde finde nogle Creature udi deris Mark af fremmede indsettis, hvorved deris Mark og Engeslette fordervis, de da bør have frihed til, ei allene at lade saadanne Creature indsette, men end ogsaa de som saadant mod dem øvet haver, foruden Skaden, som uvillige Mænd taxerer og erstatte bør, end ogsaa skal betale dobbelt Løsning for hver Creatuur efter Lov og forordning, efterdi det er tinglyst og bøde forud til de fattige 1 rdr; dennesinde Kand ei Retten tilfinde de indstevnte til nogen straf og udgift, saasom Skaden ei er taxerit, men de bør pro(?) betale Citanterne denne foraarsagede processis bekostning med 1 rdr 3 merker alle tilsammen, og under den i Afsigten nu dicterede straf at entholde sig derfra efterdags, saafremt det ei med mindelig forlov og tilladelse haves.

Derefter blev forfattet Odels Mandtallet over selvejerne, for Retten oplæst og forseiglet, saavelsom Restantzen for dette Skibbredis Almue og forseiglet item tiende restantzen, saa og det ordinarie tingsvidne angaaende alle Poster, hvoraf ei noget er faldet, uden opsidderne paa Grove, Elling Aamund og Magne

1732: 88b

efter *aflinging (afligning) ere tilfundne at give, formedelst ulovlig Skouhug udi Schaars mark hver 10 merker er 5 rdr.

Sluttelig blev opnevnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene, nemblig, Gutorm Hundhammer, Nils Restad, Erik Blom, Ole Hafre, Johannes Anders/øn Rønhofde, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Eed, Ole Rønhofde, Rasmus Rønhofde, Lars Søre Reistad, hvilke først for Laugmanden haver at aflegge deris Ed, hvorefter *hand til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Anno 1732 d/en 29 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Haasanger Schibbrede Almue paa Tingstedet Hoeshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Nils Hannistvedt og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Grimstad for Nils Blegelie, Johannes Huustrulie, Siur Mielstad, Mons Echeland, Johannes Tvedten, Ole Mielstad, Johannes Holme for Lars Blegelie, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente Advaret, er først tinglyst den forordning og de andre breve som fol/io 65 og 67 findis ekstraherede - dernest tinglyst.

1. Biscop Tanches udstedde bøxelbrev til Baste Siurs/øn paa 18 merker Smør 15 Kander Malt udi Bærnæs, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 27 Augusti 1732.

2. Ole Kirke Brudvigs udstedde bøxelbrev til Johannes Magnes/øn paa 1 p/un/d 12 merker Smør og 12 Kander Malt udi Horsaas, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 29 Octobr/is 1732.

3. Johannes Huustrulies og Siur Mielstads udstedde bøxelbrev til Anders Tøssen paa 4 ½ merker Smør udi Tøssen og 3 Kander Malt udi Tøssen, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 29 Octobr/is 1732.

4. Mag/ister Jørgen Harboes udstedde bøxelbrev til Mikkell Jørgensen paa 18 merker S/mør udi Øxendal, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 25 Aug/usti 1732.

5. Niels Klevelands udstedde Skiøde till Jacob Nielsen paa ½ pund Smør ½ Kande Malt udj Kleveland dat/erit 29 *Novbr. (Octobris) 1732.

D/en 30 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte,

Hvorda H/er/r Capitain Højelse lod inden tinge opbyde sin ejende Gaarde part udi Tøssen i Haasanger Schibbrede beliggende, som af Leilendingen Ole brugis, om hand vil Kiøbe, naar hand vil give saa meget som en anden ham byder.

Derefter blev foretaget Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøigdelensmanden ladet for Retten indkalde Ole Pedersen Svennem, fordi hand haver skieldet Ole Nonnaas for at have opholdet sig af Tyverie ald den stund hand haver levet, til Vidne herom Anders Svennem, og ei flere;

Ingen af de indstevnte møtte, men Vidnet møtte ikke heller - og ingen Stevnevidner møtte, thi blev Sagen henvist til loulig Stevnemaal.

Dito haver ladet stevne Ole Bysem fordi hand har tillagt Mikkell Nordaas at have taget en Smale fra ham, til Vidne herom Barbro Fielskaar, Og Ole Langeland; men ingen af Parterne heller Vidner og Stevnevidner møtte; thi blev Sagen henviist til loulig Stevnemaal.

Ole Arnes/øn Miøs haver ladet stevne Jørgen Øfstuus fordi

1732: 89

hand skal have nedrevet hans haagierd og Kastet ham *med paa hans Bøe og skal have forbudet ham at opsette samme;

Jørgen formeente at hand haver intet gjort uden at forsvare sin egen ejendom, og at Ole haver lagt ham siden paa den indstevntis Bøe og ladet ved andre mænd opsætte stokker og skielskifte i Bøen;

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 16 Capit/ul 1ste art/icul forklarer udtrykkelig, at naar beklager sig forurettet paa Jord, Eng, Skouskifte, Gierder, Vandfald, Lede etc. som ikke kand kiendis paa førend besigtelse siun og grandskning skeer, da skal Sorenskriveren med Sex Mænd, som fogeden opnefner, komme paa Aastæden og granske og besigtige Skaden hvorledis det haver sig dermed; dette Kand Retten ikke her see og granske, thi henvisis Sagen til Aastæden, hvor, naar Parterne det forlanger skal handlis hvis louligt er.

Derefter blev forfattet restantznen over dette Skibbredis Skatter, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, saa og Odelsmandtallet paa Selvejerne og forseiglet, item tiende Mandtallet, saavelsom det ordinarie tingsvidne ofver det ordinaire tingvidne, og svaret at intet saadant her dette Aar her udi Skibbredet blev forefaldet.

Endelig lod fogeden efter Lensmanden Nils Hannestvedts forlangende, fredlyse Hannestvets og Kleppe Gaardene Skove for en hvers hugster, uden de derfore baade som forbud brydere og andet Uforsvarligt vil blive straffet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene Johannes Hemvig, Nils Kleveland, Ole Tøssen, Nils Indre Bærnæs, Anders Øfre Kleppe, og 3de Nye som først for Laugmanden haver at aflegge deris Ed Magne Moene, Joen Moene Gudmund Kleveland, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige, og som ingen flere efter paaraabelse indfant sig som hafde Sager at fremføre, blev Retten her dennesinde ophævet.

Anno 1732 d/en 30 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Iver Esem, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Heggertvedt, Ole Kalsaas, Aamund Asgaard for Johannes Hindenæs, Johannes Kalsaas, Mons Hindenæs, Johannes Echanger, Ole Lie, Aamund Lie for Ole Heggernæs, Med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst den Kongl/ig allernaadigste forordning og Anden høiøfrigheds befaling som fol/io 76 og 79 findis ekstraherede - dernest publicerit:

1. Deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Skiøde til Giertrud Arnoldidatter de Fine paa Gaarden Nesbøe af Skyld 1 løb Smør 1 t/ønne Malt, dat/erit 26 Octobr/is 1731.

2. Biscop Bornemands udstedde Bøxelbrev til Lars Hansen paa 1 p/un/d Smør 8 Kander Malt udi Echanger, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 9 Octobr/is 1732.

3. Philip Felgenhauers udstedde bøxelbrev til Anders Johans/øn paa $\frac{1}{2}$ løb Smør $\frac{1}{4}$ t/ønne Korn udi Qvinge, daterit 26 Augusti 1732.

1732: 89b

4. Lansdommer Nils Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Johannes Halvers/øn paa $\frac{1}{2}$ løb Smør og 1 faars Landskyld udi Nore Ascheland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 15 Martij 1732.

5. Peder Hofmands udstedde bøxelbrev til Ole Magnes/øn paa 1 p/un/d 3 merker S/mør og 1 kvarter Malt udi Lie, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 8 Sept/embr/is 1732.

6. Wilhelm Hanssens udstedde bøxelbrev til Jacob Steensland paa 18 merker S/mør $\frac{1}{4}$ t/ønne Malt udi Nedre Helleland, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 12 Junj 1732.

7. Peder Hofmands udstedde bøxelbrev til Hans Halvors/øn paa 18 merker Smør 1 kvarter Malt udi Lie, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 29 Martij 1732.

8. Nils Asgaards udstedde Skiøde til Iver Nils/øn paa 12 merker Smør 2 Kander Malt og $\frac{1}{3}$ deel faar udi Asgaard, dat/erit 30 Octobr/is 1732.

9. Peder Hofmands udstedde bøxelbrev til Mons Ivers/øn paa 18 merker Smør og 1 $\frac{1}{2}$ kvarter Malt udi Klef, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 4 Junij 1732.

D/en 31 dito blev Retten igien sat med foranførte hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev forfattet restantz over dette Schibbredis Almue, oplæst og forseiglet, saa og Odels Mandtallet for selvejerne, item restantsen for tienderne, saa og hvad det ordinaire tingsvidne angik svaret: at her i dette Aar intet er falden.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene nemblig 5 G/am/l/e/ som tilforne haver aflagt Eed, Anders Høland, Erik Svindal, og Iver Svindal, Iver Hope, Aamund Asgaard, og 3de Unge, Ole Andaas, og 2de Unge Anders Nore Qvinge, Ole Tofte, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige, og som ingen Sager her til paakiendelse dette Aar vare ind stevnte, blev Retten her dennesinde ophævet.

Anno 1732 d/en 18 Novembris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi Alvestrømmen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Elluf Mundal, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Villum Tvedten, Johannes Fosse, Ole Lie, Knud Aase, Stephen Levestad, Anders Elsaas, Arne Elsaas, Jacob Elsaas, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente Advaret, er først tinglyst, de allernaadigste forordninger og Anordninger, samt høiøfrigheds befalinger som fol/io 65 og 67 findis ekstraherede - dernest tinglyst:

1. Marcus Jensen Laxis udstedde Panteforskrivelse til S/igneu/r Mads Forman paa 152 rdr 2 merker af dato d/en 26 Sept/embris 1726,

2. H/er/r Jens Joensen Mariagers udstedde Bøxelbrev til Jørgen Nils/øn paa $\frac{1}{2}$ løb 4 merker S/mør udi *Watle (Vatne), uden reversen at anvise, dat/erit 15 Januarij 1732.

3. Frue Ane Christina S/a/l/ig/ Biscop Mullers udstedde Bøxelbrev til Peder Nils/øn paa 18 merker S/mør 15 Kander Malt udi Erstad, dat/erit 24 Martij 1732, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit samme datum.

4. Frue Ane Christina S/a/l/ig/ Mullers udstedde bøxelbrev til Helge Joensen paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Toschem, uden reversen at anvise - bøxelseddelen daterit d/en ?? Martj 1732.

D/en 19 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte,

1732: 90

hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens - og hafde da

Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Andreas Jessen ladet stevne Mons Qvame for de 2de Vedre, hand efter de paa Sommer Tinget indkaldede Værende Vidner, Peder og Ole Qvame gjorde udsigende fra Børge Qvame at have staalet, alt til strafs Lidelse efter Loven.

Mons Qvame møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; som tillige havde sin Procurator S/igneu/r Cramer efter Høiøfrigheds ordre signgerit(?) til forsvar, ogsaa tilstæde, og gav Retten tilkiende, det hand Vilde forsikkre sig at H/er/r foged Jessen frafalder Stevnemaalet, naar Sagen imellem den beskyldte Mons Qvame og hans Contraparter Børge og Peder Qvame Rettelig bliver opliust, hvoraf da tilfulde bliver at fornemme, at Mons Qvame er aldelis uskyldig udi Sigtelsen, hvilken hand aldelis benegter og erbød sig samme saa høit som det af ham kand forlanges at contestere (bestride); hellers anviste Mons Qvame i Retten som hand Kaldede et hovetdyne plag af Vedderskind, hvilke Skind hand af Aagaate Gutormsdatter, skal have for disse tider lit Kiøbt, hvilket Og bemelte Aagaatte som for Retten Var nærværende, med Ed Erbyder sig at bekræfte, og desforuden at hon selv samme tid haver seet Mons Qvame slagte en hvid 2 Aars g/amme/l Vedder, hvem den tilhørte ei at afVide, comparenten indstillede til Retten om bemelte Vidner, til Sagens opliusning, skal Vorde, efter hans begier, vorde afhørt.

Henrik á Møinichen fremtrædde i Rette for Retten og begierede, sampt protesterede at Mons/ieu/r Cramer maatte ei tilladis denne Sag for Mons Qvame at agere, førend hand efter Lovens 1ste Bogs 9 *Calpit/ul 10 art/icul og forordningen af 4 Martj 1690 edelig aflagde og udsagde, at det ei er nogen Uretferdig heller Vrang Sag, som hand for Mons Qvame havde i hænde at agere, hvilket hand ei med Rette heller god Samvittighed Kand præstere heller gjøre, efterdi hand selv ved seeniste Rettergang, hørte af de Vidner, som hand tillige med Retten admitterede at aflegge sit Vidnisbyrd i denne Sag, sampt hands derpaa følgende examinerung til samme Vidner, alt at udfalde til Mons Qvames skyldighed i denne Sag, og paa det at Retferdighed kand fremskinne og Vranghed tilside settis, begieris ydmygst Rettens loulige assistance herudi, dog reserverer hand sig videre i denne Sag at indsigelse gjøre, naar først hans Loumæssige prætention har opnaaet sin loulige endelse.

Cramer begierede copie under H/er/r Sorenskrivers haand af forestaaende Mons/ieu/r á Møinichens dictation, eftersom hand sig derved finder graverit paa ære og Samvittighed, som hand agtede at i agt tage i sin tid og dennesinde reserverer at paaanke, hand fremstillede ogsaa for Retten Mons

1732: 90b

Qvames huustrue Magdeli Andersdatter, som ligeledis Vilde forklare, det hon ikke haver seet, heller fornummet, noget uskielligt at Være begaaet af hændis Mand. Comparenten

producerede ogsaa hans for Sagen skriftlige forestillelse, daterit Alvestrømmen d/en 18 Nov/embris 1732, hvilket hand begierede for Retten oplæst.

Møinichen refererede sig til sin forrige præntion og begierede Rettens Kiendelse derudi, saasom hand ei før Kand svare til Mons/ieu/r Cramers procedeur, førend samme præntion har opnaaet effect.

Afsagt.

Retten finder ikke at Mons Qvames fuldmægtig og Procurator Cramer bliver graverit med noget præjudicerligt, saalenge hand kand efterkomme Lovens 1ste Bogs 9 Capit/ul 10 art/icel og den allernaadigste forordnings bydende af 4 Martij 1690 dis 3 act: som expresse tilholder, særdelis forordningen, at saadan Ed af en Procurator af Contraparten kunde, saavelsom af Retten exigeris. Men efterdi her i dag er nafngivet Vidner, hvilke Retten ikke ved, enten de til forklaring ere indkaldede, heller ej, heller hvem til Veddermæhle er kaldet dem at anhøre, heller hvorvit de kand og bør til forklaring admitteris, førend Stevnevidnerne vorder examinerede, saa exigerer Retten først Mons/ieu/r Cramers yderligere declaration herudi, hvem der har indkaldet Vidnerne til forklaring, hvad de skal forklare og hvem deris forklaring skal concernere og paagielde og til deris anhørelse er indkaldet til Veddermæhle, førende nermere kand skrives til paastandens endelighed i denne post.

Cramer svarede dertil at eftersom Mons Qvame af H/er/r foget Jessen har været indkaldet til strafs lidelse for begangne Tyverie, saa formente Cramer at de Vidner, som godvillig møder i Citantens nærværelse, naar hand derved er fornøjet, kand antagis til forklaring af Retten til Sagens opliusning om efterskrevne poster. 1. Aaggaatte Gutormsdatter der har været overværende da Mons Qvame noget for denne tid forleden Aar slagtede en af sine smaa Vedre 2 Aar g/amme/l hvoraf siden skal Vorde opliust at det selvsamme Kiød har Været det, som Ole Qvame har seet i Mons Qvames huus. 2. At Kunde forklare om 2de Vederskind, hvilke hon den samme tid ongefær for Penge har soldt til Mons Qvame; hvad for det Øfrige Mons Qvames huustrue Kand forklare er af Comparenten forhen forestillet, hvor end over hon Kand contestere, at det Var deris Egen Vedder som samme tid blev slagtet, hvoraf Kiødet *et (er) seet af forbemelte Mons og Ole Qvame, ligeledis at de Veerskind, hvorend udi denne Sag er handlet, ere de selv samme som hendis Mand fra Aagete har Kiøbt.

Møinichen begierede og paastod at disse Citerede Vidner af Mons/ieu/r Cramer maatte ei accepteris, efterdi Børge Qvame ei er ind stevnt til Veddermæhle og at anhøre deris forklaring, begierede derfor at Retten ei Vilde antage heller gyldig ansee de Vidner.

Cramer gav hellers tilkiende, i anledning af Mons/ieu/r á Møinichens forhen paaankede protocollation, at i fald, Retten det fornøden

1732: 91

eragter, og bærer tvifl om at Comparenten ikke forsvarer denne Sag efter den Ed, som hand for sit Embede aflagt haver, saa var *han (hand) villig, den af ham forlangede Ed at præstere.

Møinichen agtede ei at svare til Mons/ieu/r Cramers protocollation, eftersom Rettens decision allerrede derudi er Kiendt og refererede sig til sin nest forrige paastand.

Afsagt.

Den frivillige tilbydelse, som Mons/ieu/r Cramer om sin Eds afleggelse i denne Sag præsenterer, vil Retten ikke denne sinde antage, men tilholder Mons/ieu/r Cramer til nestholdende Ting, følgerig Lovens 1ste Bogs 13 Capit/ul 13 art/icul item Lovens 1ste Bog 4 Capit/ul 1 articlers tilhold, de nafngivne Vidner at indkalde og forrige Vidner Peder og Ole Qvame, samt Børge Qvame til Veddermæhle, deris udsigende, saavit efter Lov Amplecteris og admitteris bør, at Anhøre; Da Retten Videre Messeures om den tilbudne Eed og Sagens endelig paakiendelse efter Vidnernes nøje examination, saavit skee bør, skal tage, som loulige og forsvarlige skal findes.

Dito haver ladet stevne Mons Qvame efter forrige tiltale angaaende en staalen øx og nogle Kornstour.

Mons Qvame begierede Copie af hvis for Retten passerit er forrige Rettis dag til besvarelse, som blev consenterit.

Dito haver ladet stevne Knud Schaar og Johannes Schaar for Skiildsord og det ene Vidne Mikkell Lie, alt til Videre opliuslighed i Sagen.

De indstevnte for Sagen møtte og Vidnet Mikkell Lie 20 Aar g/amme/l og tilstode Parterne at Være loulig stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnet, og blev saa Eden først for Vidnet oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet sin Sandhed at udsige og efter Edens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrds udsigende, forklarede: at have staaet paa Schaar og hørte skiildsord og tale imellem disse tvende indstevnte som hand saae i Vaar medens de spadde, paa sin side af fiorden, at løbe og jage faar af Bøen, og hørte denne tale, at den ene Kaldede den anden for Kieltring, men hvem af dem det Var, kunde hand ikke sige, saa som det Var alt for lang Vei imellem dem.

Parterne svarede, at herudi ere de aldeelis uskyldige: og det ikke er passerit noget saadant dem imellem.

Fogeden henstillede Sagen under Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Saasom udi denne Sag ingen Vidner de indstevnte Sigtelsen kand afbevis og de indstevnte Knud og Johannes Schaar, selv sigtelsen fragaar, saa viger de begge udi denne indstevnte Sag, i mangel af beviis sagesløse og frie i alle Maader.

Lensmanden Elluf Mundal haver ladet stevne Niels Sem og Anders Sem og Nils Sem fordi hand har slaget sin Broder Anders Sem blodig og sønderrefvet hans Klæder, Vidnerne herom Nils Øfre Sem, og hans Koene Brite Sem, og Joen Ryland og Marrite Sem.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode

1732: 91b

loulig at Være stevnte for Sagen. Vidnerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen - for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Nils Øfre Sem, som edelig udsagde: at Anders Paalsen kom til ham og begierede af deponenten at hand vilde gaa med ham og see at Nils Paalsøn skulle have brøt et stykke af hans brue, men deponenten saae ei at Nils Paalsøn gjorde det, og som deponenten med ham kom derhen, for at see paa denne fiel, da laag et stykke af Andersis part op brut og nedlagt et udi Nilsis part, og var samme fiøl Anders tilhørende, men hvorledis Anders Var tilkommen det før ved hand ikke; da sagde Niels som der stod, at de havde gjort ran paa hans bakke i Aar, hvilket Nils tilstod baade at have sagt og skal bevise, hvorpaa deponenten svarede Nils Paalsøn, at det altid har været en gammel Vei naar bruen ikke var naglet heller farende: derpaa sagde Nils og Anders til Nils Paalsøn, du kunde sagte have lagt en stok frem ved os paa Bruen, og sagde end Anders til Nils Kand vi ikke komme overeens om Bruen og Møllestæden skal du følge mig til ejeren, og end itererede Anders til Nils, du skal følge os til ejeren; og da Anders havde talt disse ord, lagde Nils Paalsen sin broder Anders Paalsøn under øret, saa hand seeg hvid derover, og *og som deponenten vilde gaa hiem ved Udløen og hand var Kommen med hiørNet af udløen lagde end Nils Paalsen til sin Broder Anders Paalsen et slag under øret saa blodet fløj af ham Anders og saa tog Anders et bruut fat, heller skie og slog til Nils Paalsen 2de Slag, saa kom Nilsis Koene ned efter gaaende og tog saa Koenen og

Nils fat paa Anders og fik ham under sig og da Anders Kom i fra dem, gik hand nagen til Livet med sønderrevet Skiorte, videre ei at afvide.

Brite Sem fremstod dernest og edelig udsagde: at have kommet ud for at see udetter blev hon Var Nils Paalsen slaa sin Broder Anders Paalsen med haanden under øret, og hvad Videre om hendis Mand er angaaende, blev ei antaget og Kom saa Nils Paalsens Koene og tog i et handdøfle de hafde i mellem sig; ei videre at afvide.

Joen Ryland fremstod dernest og edelig udsagde: at være kommen til Sem for at skulle Male, og Da hafde en anden Vandet og Vandet hørte Arne Sem til, saa skulle deponenten gaa op og forspørge sig Saa Vandet Kommer paa den Mands deel som hand skulle male hoes, og fant ei Manden hiemme som Qværnehuuset ejede og Qværnehuuset Var tillukt, gik saa derfra til Anders og Nils Sems qværnehuus og tænkte de der hafde Været, men de Vare der da ei og huuset stod aabet og tomt for folk, gik saa op efter en liden brue over slaaget, for at see om ingen folk kom, da hand kom der *saa hans* (saag hand) begge Nilserne komme paa østre siden af udbøene, blev hand Var Nils Øfre Sem ryke hen paa gierdis gaarden som Nils Paalsen slengede derhen og først tengte det Var gjort af skiemt, saa Vente deponenten sig ned ad Ved Slaakene, i det samme kom Anders Paalsen løbende, ei vidende hvor hand kom i fra ned efter slaaket og tog en haandspig som de *braater qværnen og Vandet op(?) med, og slog Niels Paalsen

1732: 92

2de Slag paa Axelen, videre ei at afvide, inden Anders var blodig, men hvem der gjorde det ved hand ikke.

Dernest fremkaldet Marrite Sem, som edelig udsagde, at have seet Nils *Paasen (Paalsen) Sem stod paa Bruen og hutte 2de ganger, men hvem det Var til Kunde hon ikke see, saasom træer bar for og lit derefter blev hon Var begge Nilsene være i haande Krams, og var det langt fra hende, saasom hon stod og skar paa sin Ager, videre ei at afvide.

Nils Paalsen kunde ikke negte jo at have givet ørefigen ud og Anders fragik ikke heller handdøflerne at have brugt.

Fogeden begierede at faa beskrevet hvis for Retten passerit er for at faa insinuerit Regiments cheffen tillige med Compagniets cheff, Soldat Nils Paalsens uskikkelige og Uforligelige Adfærd imod sin Broder Anders Paalsen Sem da hand og til Vaartinget nermere vil gjøre sin paastand og i rettesettelse imod Anders Paalsen for at faa saadan Brødrehad og uchristelig u-grandhæfd, afstraffet.

Johannes Svenkes/øn Schaar haver ladet stevne Christian Hopland fordi hand skal have tillagt ham at have taget fra sig 2de barkestranger af Veed, til Vidne herom Aamund Hopland og Nils i Hoplands Vaagen;

Christian Hopland møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnerne, Men forklarede at Nils i Hoplands Vaagen kom til ham gaaende, da sagde Christian til Nils du gaar sterkt, ja sagde Nils de haver før Været paa færde i dag end jeg og Johannes Schaar har ikke saavet saa i nat og Rasmus Spurcheland kom i fra qværnen og Rasmus sagde for ham Nils i Vaagen at Johannes bar 2 Stranger og først en og lagde i baaden og siden gik Johannes afsted og Kom end med een kaste den i *nøstøet (nøststøet) hands Baar, og sagde end Nils til Christian, du faar see i Vaagen om du ei Savner dem, hvorpaa hand gik ned for at see derefter og blev Var at hans strangeVeed var rørt og noget borte deraf, men hvormeget Kunde hand ei sige - gik saa hiem og gav sig til at slaae haae, gik saa siden ud efter og til Schaar og fant paa Schaares Land sine 2de stranger der liggende, men hvem som laaeg dem der op, ved hand ikke - gik saa ind paa Vejen hiem igien og tænkte at Ville lade dem ved Mænd besigtige og efterlod det, og Nils i Vaagen gik et steenkast fra ham

og sagde end samme Ord - og havde Aamund Totland sagt samme ord for hans tiener, som Nils huusmand for ham, og en 14 dager heller 3 Uger derefter kom Rasmus Mons/øn Spurcheland til ham og krævede ham for en Notebolk, da sagde Rasmus til Christian, fant du det du lette efter paa Stranden? hvad Var det sagde Christian, derpaa Rasmus svarede: de stranger som Johannes Schaar tog, hvorpaa Christian siger sig at have talet til Rasmus og spuurte ham om hand saae ham tage dem fra sig? da svarede: Rasmus: ja jeg saa det, og hand Kom først bærende med een og laae den i baaden og saa gik hand afsted og kom end med een og den kastede Johannes udfor berget, da hand blev ham Var - og gik saa Johannes ham Rasmus i møde og hialp ham at sette baaden ud og ikke Vilde hand skulle komme hen til sin Baad hvor Veden laag heller strangene.

Hvorpaa eden blev de tilstædeVærende Vidner forelæst og tilholdet deris Sandhed at udsige - og først fremkaldet

Aamund Hopland, som edelig udsagde: at hand,

1732: 92b

Baar, og Christian Hopland stode en dag at talte sammen og sagde da Christian til Baar, i kand vel sige Præsten at Johannes Schaar har taget strangene mine, efterdi hand i dag tenker sig til Alters, videre ei at have at sige, men vel at have hørt det af Børn tilforne men ei af andre, men siden af mange Mennisker hørt det.

Nils i Vaagen fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt af drengen Rasmus som kom til en Morgen tilig førend hand var opstaaet, som da sagde til deponenten: du sover vel om Morgen: her er god tid sagde deponenten, og have vel tid og passer vel paa om morgenen, de bærer strangene ner af Marken og her til nøstet, hvad kand jeg dertil sagde deponenten, jeg ved ei hvem det har giort, Rasmus svarede dertil: hand Johannes Schaar kom gaaendis med tvende stranger fra Marken og Kastede *hem (dem) paa berget først een saa anden, hvorpaa deponenten sagde, hvad kand jeg dertil, jeg ved ikke hvor hand haver taget dem, saa sagde end Rasmus at Johannes drog først ud med een og da hand gik derfra, skuttede Johannes ind ad Vaagen igien og tog den anden. Siden gik hand og Rasmus og fant ved Christians Nøst Spaar af folk som hafde gaaet der, men hvem som det havde Været Kunde hand ei sige, gik saa dagen derefter ud igiennem gaardene og talte med Johannes Schaar, sigende Christians har her hørt du har taget strangene hans: hvorpaa Johannes Schaar skulle have svaret deponenten, i dievelen. og spuurte saa Johannes hvem har sagt det: deponenten svarede ham: Rasmus Spurcheland har sagt det.

Christian Hopland forklarede at have Vidner Aamund Totland som for hans dreng haver sagt det: og Rasmus Spurcheland:

Aamund Totland møtte og forklarede edelig: at Rasmus Mons/øn Kom gaaende ind igiennem Totlands gaard hvor hand boer som nu deponent er, og sagde Rasmus at Være kommen fra Sems qværn og blevet Var Johannes Schaar have taget tvende stranger, den ene lagt i baaden og den anden Kastet ud for berget ved Søen og Videre som Nils huusmand forklaret haver.

Christian Hopland begierede tid til neste ting at faa afhørt Rasmus Monsøn, som Retten consenterede.

Dernest blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almue for Almuen oplæst og forseiglet, item odelsMandtallet, forfattet og forseiglet efter oplæsningen, saa og det ordinaire Tingsvidne og af dem til alle poster svaret at intet saadant i dette Skibbrede dette Aar er faldet, saa og tingsvidne at af Kongsøen svaris aarlig Skat 1 rdr, saa og forfattet tiende restantsen oplæst og forseiglet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene nembliig Ole Herland, Johannes Capperdal, Baar Hopland, heller Christian Hopland, Jacob Ryland, Aamund Ryland, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed Mikkel Langenæs, Knud Nepstad, Mikkel Titland, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Dernest blev uddeelet til fattige

Marrete Nepstad 8 s/killing levert til Aadne Giervig.
Til Maggeli Forhofde 8 s/killing leverit til Villum Tvedten;
Til Haldor Siurset og Koene 1 mark leverit Stephen Levestad,
Til Nils Monstad 8 s/killing levert Ole Lie,
Til Johannes Tosken 8 s/killing levert til Stephen Levestad;
Til Nils Vaagen 8 s/killing som ham blev leverit.
Til Kari Sellevold 8 s/killing

1732: 93

levert Johannes Fosse.

Til Kidenes Brite 8 s/killing leverit Stephen Levestad.
Til Marte Simensdatter 8 s/killing leveret Arne Elsaas.

Anno 1732 d/en 21 Novembris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Radøe Schibbreidis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn, og Vos S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Sletten, Magne Daland, Jon Qvalem, Peder Nødtvedt, Gudmund Rigstad, Mons Fieldsende, Hans Solem, Villum Grindem med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 65 67 og 89 findis ekstraherede - dernest tinglyst:

1. Jacob Tvedten, Arne Giervig, Johannes og Ole Rasmusen Christi Hoplands udstedde Skiøde til Brite Olsdatter paa 2 p/un/d 1 mark Smør 2 Mæler 8 2/3 Kande Malt udi Øfre Manger, dat/erit Alvestrømmen d/en 18 Nov/embris 1732.
2. Hans Hofmands udstedde Skiøde til Jaen Gielmen paa Gaarden Haaland af skyld ½ løb S/mør ½ t/ønne Malt dat/erit 15 Nov/embris 1732.
3. Arnoldus Mejers udstedde bøxelbrev til Elling Joensøn paa 18 merker Smør 6 kander Malt udi Marøen, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 20 Nov/embris 1732.
4. Capitain Friderich Armandus Tormøhlens udstedde bøxelbrev til Nils Hansøn Toule paa 2 p/un/d 10 merker Smør, udi Kaallaas, uden reversen at anvise dat/erit Risøen d/en 20 Octobr/is 1731.
5. Biscop H/er/r Petter Matthias Tanches udstedde bøxelbrev til Ole Halversen paa 18 merker S/mør ½ faar udi Øfre-Manger, dat/erit 29 Martij 1732 item Leilendingens derpaa fulte revers af samme dato.
6. Frue Storms udstedde bøxelbrev til Nils Knuds/øn paa 12 merker Smør 8 ½ Kande Malt udi Helleland, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit Grafdal d/en 30 Junij 1732.

7. Arnold Mejers udstedde bøxelbrev til Knud Jacobs/øn paa 1 p/un/d Smør og 8 Kander Malt udi Marøen, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 10 Oct/obris 1732.

8. Christopher Garmands udstedde Skiøde til Arnold Mejer paa Gaarden Marøen, af skyld 4 løber Smør 2 t/ønner Malt med alle underliggende Øer og Holmer, Otterholmen, Lyregholmen, Qvalmøen, Hestøen, Lamholmen, Dyrøen med Videre, item fæe og qvæg, Laxe og Silde Voger, Søe og JordeRedskab, saaog den derpaa staaende bygning, med hvis derudi Muur og naglefast findis, alt som det nu bebyggt og indhegnet er, dat/erit Marøen d/en 8 Aprilis 1732.

9. Knud Mangers udstedde bøxelbrev til Knud Knuds/øn paa 1 p/un/d 6 merker Smør 1 Mæle og 8 Kander malt udi Halland, dat/erit 21 Nov/embris 1732.

10. Fru Margrete Storms udstedde bøxelbrev til Johannes Knudsen paa 18 merker S/mør 18 Kander Malt udi Tolleshoug, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 21 Nov/embris 1732.

D/en 22 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme, Vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens, og havde da

Anders Ystensen Ascheland ladet stevne Ole Olson Tolleshoug, fordi hand nattetider skal staalet en Vedder af hans smaleflor, samme Vedder efter Spor af ham og bestet, er fundet udi den indstevntis Koe floer, iblant hans egne og haver tilstaaet gierningen for Mikkel Askeland, Petter Askeland, Marte Jensdatter Askeland, *Engel Anders[-]

1732: 93b

datter Ascheland, Rasmus Tolleshoug, Johannes Tolleshoug og Lensmand Nils Sæbøe, alt til strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnerne. Og tilstod den indstevnte at have morgenen tilig for dag gaaet ned i Citantens floer og udtaget denne paastevnte Vedder, søgt Sit med den og ført ham til sit huus i sin Koefloer og da hand sagde det til sin Koene, vilde hon hand skulle have ledet den tilbage, imidlertid Kom til ham Citantens huustrue Ane og Marrite Jensdatter og seet samme best i hans floer, efterat de hafde tilkiendegivet hvad ærende de Kom udi, og talte med ham selv, og tilstode efterat de hafde fundet den at hand hafde gjort denne gierning: Retten tilspuurte ham hvad tid hand gik fra sit huus den tid denne Gierning blev gjort? svaret: oetteMaal (Ottemaal) bild, det er 3 timer for dag, og hafde sat sig for at gaa til Tollishougs qværn, men rette Vei dertil fult ei efter Rettens tilspørgelse til ham derhen, men afveis; Retten tilspuurte ham om den dag hand stod af sin Seng havde befalet sig, Ved *Bøen (Bøe?) udi Guds huus,? svaret: disverre: nej: men at saadan Modgang er Kommen ham paa.

Citanten tilstod efter tilspørgelse, at hand submitterede (Submittere = underkaste) sin Sag, efterdi dend indstevnte frivillig tilstaar sin begangne Synd og forseelse, som ved saa mange Vidner ham desforuden kand overbevises, og holt dem munneleg at føris under Rettens egen gotbefindende - derforuden tilstod den indstevnte at de staae Koster ere udi den indstevntis Verge.

Retten tilspuurte Almuen og den skadelidende, om nogen af dem Kand sige, at Den indstevnte tilforne har begaaet noget tyverie heller derfor indstemt,? svaret nej: men vel At folk, saavelsom den indstevnte hafde mist i Aar adskiliige faar, men hvem det gjort haver, ved ingen af dem. End tilspuurte Retten Lensmanden og de Mænd som Vare med ham, at sam/m/e bortstaalne Veder Kunde Være Værd i dette slette Kiøb som nu findis 5 merker.

Fogeden henstillede ogsaa i denne post Sagen under Rettens eget retsindige paakiendelse.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Den indstevntis Ole Olsøn Tolleshougs frivillige bekiendelse og hans huustrues udi hans Synds begaaelse fraraadende Gierning, imod Citanten Anders Ystensen Ascheland, med at have bortstaalet af Citantens floer, tilig om Morgen, denne hos den indstevnte Ole Olsen Tolleshoug fundne og fra Citanten Anders Askeland bortstaaene Vedder, bevæger Retten til Commiseration (Medlidenhet). Men som den indstevnte, ikke før gierningen ham er bleven overbeviist, efter egen tilstaaelse, og af Anders Askelands Koene Ane Askeland og Marritte Jensdatter, Tyve Kosterne udi hans huus og Koefloer ere blevene fundne, tilkiændegivet; Saa Sees deraf en, af dend indstevnte betænkt og disverre Natte-Tider, syndig op-speculerit Gierning, øvet, som fra den Vei, langt afsides er fuldbyrdet, som den indstevnte Ole Olsøn Tolleshoug hellers skulle have gaaet, til et louligt brug at have at lade, som melt, efter hans egen forklaring, sit allerrede, paa Tolleshougs qværn, oplagde Korn, til Meel at Male. Denne af ham Ole Olsøn Tolleshoug, for Citanten Anders Askeland, bort staaene Vedder, Kand, efter Mænds sigelse, som den haver seet, være Værd

1732: 94

5 merker, som endnu udi Ole Olsen Tolleshougs Værg er; thi haver Citanten frihed til, sit bortstaaene beest heller Vedder, vidnefast at til sig tage og den indstevnte Ole Olsen at betale Citanten Anders Askeland først Vedderens Værdi 5 merker, dernest igield og tvigield 10 merker sampt erstatte ham denne Processis bekostning til Datum med 1 rdr 1 mark inden 15 dager under Nam efter Loven; derforuden udstaa Kirkens disciplin med skriftstaaelse for hans begangne Synd, til ønskelig forbedring udi Liv og Levnet. Og som hand Ole Olsen Tolleshoug, efter tilspørgelse til Citanten og den hæværende tilstæde Almue, ei overbevisis enten før for saadan gierning at have være været beskyldt, langt mindre overbeviist, saa følgerig Lovens 6te Bogs 17 Capitels 33 art/icul, bør hand, andre til afskye, for denne hans første forseelse og ringe tyverie, udi fengsel, af Skarprigteren at miste sin huud,

Ingeborg Eriksdatter haver ladet stevne Kari Miøs gift med Anders Miøs fordi hon haver beskyldet hende for at have ligget hos sin Mand, til Vidne derom Siur og Mons Miøs, alt til Strafs lidelse efter Loven.

Den indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag, og at have hørt af den indstevnte at det ingen skam var at ligge hos Anders hændis Mand, men ingen anden teign have seet af dem uden at den indstevnte saa bøxel paa Armene Af ham og Manden gladelig Vent sig imod hændis; og *reprogerede (Reprobere = misbillige, fordømme) hon hændis Mand for samme Adfærd og Skik og Klagede over hændis Mands adfærd og onde Medfart Mod hændis;

Manden møtte og fragik ald denne sigtelse.

Citantinden blev tilspuurt hvorlænge det er siden denne beskyldning, hændis er tillagt? svaret over Aar og dag og endnu siden, den tid Continuerit der med og hændis Huusbond Mons derom er vidende at hand selv haver begieret af hændis, at hon skulle drage Af Gaarden, fordi hand kunde leve fredelig med hans Koene, som hændis saa mistænkelig holder for hændis.

Mons Miøs og Siur Miøs møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i denne Sag. for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deris Sandhed i denne Sag at udsige: og først fremkaldet

Mons, som edelig udsagde: At Anders Kom til sig i fior og bad ham skille sig af med den indstevnte som da tienede deponenten, gav aarsag dertil, at hand ei Kunde leve i fred med sin Koene for mistanke, hvis ikke hans begiering herudi skeede, viste hand ei hvor hand skulle

giøre af sig; videre ei at afvide uden hvad sladder andre Kunde have sagt, men aldrig hørt det af den indstevnte selv Citantinden det at have tillagt.

Det andet Vidne Siur Miøs som blev udviist medens dette vidnede, blev dernest indkaldet som edelig udsagde: hverken ord heller gierning i denne Sag at have hørt heller seet.

Citantinden blev tilspuurt om hon andre beviser haver end nu skeed er? hvor til hon svarede: nej: men af den indstevnte at Være beskyldt derfor.

Afsagt.

Saavit Retten af denne indstevntis Ingeborg Eriksdatters paastand imod Kari Miøs udfinder, saa er hverken dennesinde beviist sigtelsen, ikke heller kand Citantinden, efter tilspørgelse af Retten fremføre andre Vidner i Sagen; Vel tilstaar den indstevnte at have seet uskikkelige Ge-

1732: 94b

bærder af Citantinden øvet, og fraraadet hende saadant, at øve med hendis Mand, men ei tillagt hænde nogen positive gierning; denne tiltale kand Retten ikke laste; dend indstevntis Mand her ogsaa begieret af Citantindens hosbonde, at Citantinden maatte kom/m/e af samme Gaard, for at forekomme Mistænkelig Synd; og Uenighed kunde forekommis med hans huustrue; Nu bliver først dend indstevnte Kari Miøs for Citantindens sigtelse i denne Sag, formedelst ubeviislighed, aldeelis frikiendt; og den øfrige rest af denne Sags omstændighed henvises til den Geistlige Ret, hvis egentlige forum det dependerer af, for at hemme saadan uforligelighed; og ophævis Processens Omkostning Saa i den/n/e Sag paa begge sider;

Erik Kaalaas, Mons Tiore og Elling Boge haver ladet stevne Johannes Qvisten og Nils Heggøen med skriftlig Varsel af 30 Sept/embris 1732 og de derudi nafngivne Vidner.

Nils Heggøen, Johannes Qvisten og Nils *Helevær (Herlevær), møtte ikke efter 3de gangen paaraabelse ei heller nogen paa deris Veigne. Alle Vidnerne møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen.

Gregorius Sæbøe og Anders Olsvold afhiemlede Edelig at have stevnt Nils Herlevær og Nils Heggøen med mere end 4 Ugers Varsel til at Anhøre de her indstevntee Vidner, og talte med dem selv paa deris paaboende Gaard, item stevnet Johannes Qvisten med mere end 4re Ugers Varsel for denne Sag og til at anhøre disse nu indkaldede Vidner og talte med Johannes Qvidstens Koene. Af Citanterne møtte Mons Tiore og Erik Kaalaas og Elling Ols/øn møtte paa Citanternis Veigne og begierede Vidnernes afhørelse - for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Nils Sætre og de andre udviiste medens hand Vidnede: at Mons Tiore og Erik Kaallaas begierede af ham at hand vilde følge Med Mons Tiore til Nils Heggøen d/en 9 Nov/embris 1731 og vilde tilspørge ham om de Penger hand fordrede paa Qvisten, de *først (første), om de ei vare betalte af Johannes Qvisten, saa for deponenten og Børge Solem med Mons Tiore og Komme til Heggøen lit for dag og gik Mons Tiore først hiem og deponenten med Børge holt sig Norden for Gaarden, og kom saa bud efter dem at de skulle komme hiem i Nils Heggøens stue, og tilspuurte Mons Tiore da Nils Heggøen om de første Penger hand laante paa Qvisten ei Vare betalte? Nils Heggøen derpaa svarede: er du ikke endnu forligt heller fornøjet? Nej sagde Mons Tiore; Nils Heggøen derpaa end svarede til Mons Tiore? Ved du ikke naar jeg taler et halvt snak, skal du forstaae et heelt snak og naar en anden taler et halv snak, skal jeg forstaae et heelt snak, da sagde Mons Tiore: jeg vilde Være lige saa Viis som du er, og sagde end Mons Tiore til Nils, du Viste da du Var i Toske bryllupet, at de første Pengerne Vare betalte og det sagde hon for os og hon Var dig intet skyldig den tid, da sagde Nils Heggøen, meget er talt i drikeMaade, Men enten Mons Tiore da svarede ham at hand ei var da mer drukken heller hand kunde Mindis det, nogenledis saadant, Kand hand egentlig

erindre, da svarede Nils Heggøen, io det jeg sagde med Eders Moder det Var sant, de første Pengerne ere betalte, og forder ikkun, du skal Være skadesløse, men det Kand jeg altid aflegge min Ed paa

1732: 95

sagde Nils Heggøen igien, da Skiftet Var paa Qvisten hafde jeg 60 rdr at fordre, men ei sagde naar de Vare laante. Saa droge de fra Heggøen og skulle reise hjem, og da de Komme inden for Daføen fant de Nils Herlevær og Ole Herlevær i en baad, hvem de hilsede og spuurte Nils og Ole Herlevær deponenten med de andre om de hafde Været til fiske? saa sagde deponenten og de andre at de hafde været paa begge Voh..(?), hellers hafde et ærende til Nils Heggøen om de Penger hand fordrede paa Qvisten, hvorom Arvingerne ei ere Velfornøjede: Nils Heggøen svarede dem: *Vile (Ville) hand ikke sige Sandheden: jo sagde deponenten hand(?) i ..ge(?) (Begge orda retta på/overskrive) og siger de første Penger at Være betalte og lader dem fordre, de skal Være skadesløse, derpaa sagde Nils Herlevær at Johannes Qvisten kom fra Byen igiennem Herlesundet og havde Været i byen med nogle Laxer og da Johannes Qvisten kom i Heggøen var Nils Heggøen ikke hiemme, men paa Herlevær hos dem, saa rodde Kari med Johannes Qvisten i Wigen heller Knappevigen og kom hjem og sagde til Nils Heggøen at Johannes Qvidsten Vilde tale med ham, saa gik Nils Heggøen til Johannes Qvidsten og talte med ham og begierede de Penger hos Nils, saa kom Nils Heggøen hjem til Nils Herlevær og spuurte ham til raads herom, og sagde Nils Herlevær at have svaret den tid Nils Heggøen, ach. jeg Vilde ret ikke ligge mig i med (mod?) det og sagde end Nils Herlevær at hands Koene gik hen til Johannes Qvisten med en støb Brendeviin og selv vilde hand ei gaa der hen, og dette skeede sagde Nils Herlevær, imellem Ane Qvidsten død og da skiftet blev holdet, videre ei at afvide til at forklare.

Børge Solem blev dernest indkaldet og forklarede edelig, at have forleden Aar noget for Juul været med Nils Sæbøe og Mons Tiore paa Heggøen, dag og datum kand hand ei erindre for at tale om de af Nils Heggøen paa Qvisten laante Penger, da gik Mons Tiore først hjem og de andre hand og forrige Vidne bleve hentede ind, og da tilspuurte Mons Tiore Nils Heggøen om hand staar med det snakke som hand hafde talt med deris Moder om udi et bryllup at de laante Penger Vare betalte? da svarede Nils jeg gaar ei fra de da Vare betalte, enten hand Nils Heggøen sagde til Mons du er skadesløs heller skal Være skadesløs om du søger dem, siger deponenten sig ei at Kunde erindre efter saa lang tids forløb, men tilstod endnu at det ikke var de første Penger hand søgte, og Kunde alltid gjøre sin Ed paa at have haft 60 Rdr at søge da Skiftet Var efter Johannes Qvistens Koene - og da de da kom/m/e ind for Daføen møtte de Nils og Ole Herlevær, som spuurte deponenten og de andre med ham værende, hvor de hafde Været, derpaa svarede de: at de hafde Været ude i Heggøen og spuert om de Penger som hand fordrede, nemblig Nils Heggøen, og spuurte da Nils Herlevær hvad Nils Heggøen derom sagde, saa svarede de: at hand hafde sagt at det ei Var de første Penger, derpaa sagde Nils sig at skulle sige dem Sand-

1732: 95b

hed hvorledis dermed Var, og sagde Nils Herløver at Johannes Qvisten Var i Byen med nogle Laxer og for Herlesundet Nord efter og i Heggøen og da Var Nils Heggøen ei hiemme men i Herlevær, og tog tøsen til Nils og rodde i Knappevigen og tøsen gik hjem og sagde med Nils Heggøen at Johannes Qvisten vilde finde Nils Heggøen, og Nils Heggøen gik Nord Og snakkede med Johannes, og kom saa Nils hjem og sagde til Nils Herlevær at hand vilde have Penger til laans hos sig nemblig Nils Heggøen, da sagde Nils Herlevær sig at have svaret Nils Heggøen, ikke Vil jeg vide af det og ikke ligger jeg mig i det. og at hands tiener gik

Nord i Knappe Vigen med et brendevins støb og drog saa Nils Heggøen med Johannes Qvisten hjem og da laante Nils Heggøen Johannes Qvisten Pengene, Videre ei at Kunde forklare.

Simen Magnesen Sæbøe dernest indkaldet som edelig udsagde: at Kyndelsmisse dag forleden Aar da de laage paa Holmen hos Kremmeren Kom Nils Heggøen ogsaa der og laag deponenten op paa Loftet og Mons Tiore Var nere og talte med Nils Heggøen, deris tale Kunde de der ikke saa vist observere, og gik saa deponenten ned og da hand kom ind i stuen, reiste Nils Heggøen sig op og vilde gaa ud fra Mons, da sagde Mons Tiore til [Nils] Heggøen, er det saa jeg hører dette snakke frem om disse Penger, *Voner jeg at blive skadesløs, da svarede Nils Heggøen, enten at hand skulle holde ham skadesløs, heller du bliver skadesløs, Kunde hand ikke rettelig erindre - videre ei at afvide.

Jacob Simens/øn dernest fremkaldet som edelig udsagde: at have Været med paa Holmen ved Heggøen Kyndelsmisse dag forleden Aar, og inde i stuen da talede Mons Tiore med Nils Heggøen, at om hand Var allene om dette og skal tage sig det paa ved jeg ikke, derpaa Nils Heggøen sagde til Mons gjør det allene, jeg skal Være din Mand paa du skal Være skadesløs og ragte ham sin haand derpaa at Mons Tiore skulle Være skadesløs, videre ei at afvide.

Citanterne begierede beskreven hvis for Retten passerit er til tingsvidnis erholdelse - Som Retten consenterede.

Dernest blev forfattet restantzen over dette Skibbredis Almues Skatter og efter oplæsningen forseiglet, item odelsmandtallet for Selvejerne og af Retten forseiglet; saa og tiende Mandtallet forfattet over selvejerne og forseiglet efterdi ingen indsigelse derimod af nogen er gjort; hvad det ordinaire tingsvidne Angaar, da er derom forklaret at indtet noget saadant dette Aar er faldet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene, nemlig 4re g/am/l/e/ som først haver aflagt Ed, nemlig Niels Olsvold, Knud Mons/øn Udhele, Knud Willanger, Anders Strømme og fire Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Ed, Anders Olsvold, Gunder Nore Solem, Johannes Mathisen Indhelle, Ole Larsen Indhelle - hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Anno 1732 d/en 24 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Brudeknappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foged over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Andreas Jessen, Bøigdelensmanden Mikkell Berraas og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mons Werraas, Knud Rise, Jacob Hundven for Jan Træland, Hemming Saltnæs, Aamund Litlehofde, Halvor Hundven, Iver Maraas

1732: 96

Knud Fieldanger med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste forordninger, Anordninger og høiofrigheds foranstaltninger som [folio] 65, 67 og 89 findis ekstraherede - dernest tinglyst:

1. H/er/r Niels Schiøttis udstedde Panteforskrivelse til Madame Karen Schreuder S/a/l/ig/ Christen Weinichs paa 100 rdr, hvorfor er pantsat Lindaas Kirke-tiende som efter hands

opbørsell renderer (Eng.: render = gi tilbage, yte, gi) 117 rdr 1 mark 12 s/killling dat/erit 2 Augusti 1731.

2. Byskriver Gartners advarsels brev til Almuen at ingen enten maa hugge heller flække næver udi Refdals Skoug, heller der bruge Græsning dat/erit 18 Sept/embris 1732 saa og tilbudes Gaarden til brug for Bøxelfrihed og nogle Aars skattefrihed, item lovis discretion hvem som Kand angive dem som i Aar har hugget i denne øde Skoug og der flækket Næver.

3. Amptmand Frimands udstedde Bøxelbrev til Asbjørn Tollaks/øn af 24 Decembr/is 1731 paa 16 Kander Malt og 8 s/killling i penger udi Udlyren, uden reversen at anvise.

4. Lansdommer Knagenhielms udstedde bøxelbrev til Bertel Gudtorms/øn Rosnæs paa 12 merker S/mør 4 Kander Malt og 12 merker fisk udi Østrem, item det halve huusmandsplads hvoraf svaris aarlig afgift 1 mark 8 s/killling dat/erit 7 Julij 1732.

5. Ditoes udstedde bøxelbrev til Lars Anders/øn paa 6 merker Smør 2 Kander Malt og 6 merker fisk (udi Østrem?), uden reversen at anvise, dat/erit 11 Nov/embris 1732.

6. Wilhelm Hanssens udstedde bøxelseddel til Aamund Monsøn paa ½ løb Smør udi Rise, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 4 Octobr/is 1732.

7. H/er/r Christen Kraags udstedde bøxelbrev til Mikkell Ols/øn Løvigen paa 15 merker Smør 15 Kander Malt udi Nordre Schoge, item Leilendingens derpaa fulte revers, dat/erit 10 Martj 1730.

8. Peder Hofmands udstedde bøxelbrev til Siur Halstens/øn paa 6 merker Smør udi *Bingsaasen (Ringsaasen), item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 2 Octobr/is 1732.

9. Rasmus Lars/øn Huses udstedde bøxelbrev til Gutorm Knuds/øn paa 1 p/un/d Smør udi Oxnæs, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 10 Octobr/is 1732.

10. Giertrud S/a/l/ig/ Dancherts/ens udstedde bøxelbrev til Knud Lars/øn paa 1 p/un/d S/mør udi Qvalvaagen, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 6 Apr/ilis 1732.

11. Annanias Harbergs udstedde bøxelbrev til Mikkell Knuds/øn paa 1 p/un/d S/mør udi Rise, uden reversen at anvise, dat/erit 29 Febr/uarij 1732.

12. Hans Nedre Tvedts udstedde Skiøde til Nils Larsøn paa 23 403/520 (4-talet usikkert) merker Smør 1 Mæle 9 35/104 Kande Malt udi Nedre Tvedt, dat/erit 24 Nov/embris 1732.

D/en 25 dito blev Retten igien sat med foranførte paa samme sted, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde har Været at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøidelensmanden Mikkell Berraas, efter ordre af fogeden, efter Lensmandens ham tilkiendegivelse, uden nogen anden tilkiendegivelse ladet indstevne et Qvinde Menniske fra Bergen, som haver angivet sig at Være af Nafn Sara Giertsdatter og haver ligget i barselseng hos Brite Abrahamsdatter Stadesund (Stode-?) til at tilkiendegive hvem hendis Barnefader er, sampt Brite Abrahamsdatter tillige at tilkiendegive hvem hon i sit huus haver antaget

1732: 96b

og hvorføre hon samme menniske, som Af hende antaget haver Været, haver ladet fra sig komme, uden at tilkiendegive det for den Verslige øfrighed, som saadant bør afstraffe og examinere.

Lensmanden forklarede at have hverken stevnt den paagiældende heller Koenen som hafde hændt huus, saa som de ei vare at finde da hand med Mænd Kom der, men allerrede bortreist og Koenens huus hvor hon hafde ligget hos i barselseng, tilslaget, saa de intet menniske fant og stædet er paa en holme fra alle Menniskers bolig separeret, hvorføre Sagen henvisis til louligt Stevnemaal igien.

Jens á Møiniken fremstillede sig dernest for Retten og tilkiendegav at hand, efter stricte Varsel haver igien ladet indkalde Anders Østrem til at anhøre hans indstevnte Vidners forklaringer, hvorom hand producerede sit skriftlige Stevnemaal af 4 Octobr/is 1732, hvilket hand begierede for Retten oplæst;

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod Stevnemaaletz loulige forkyndelse og til at anhøre Vidnerne;

Citanten begierede Vidnerne afhørte: af Vidnerne møtte Otte Lechevold, Ole Kilstrømmen og Johannes UdKielen, sampt Søren Fondnæs og Dirich Scharnier; for hvem Eden blev oplæst, betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige: og først fremkaldet

Ole Lagesen Kilstrømmen, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at paa Vaartinget dette Aar iblant Mange ord som Anders Østrem taledede, hvilke hand alle ikke kand erindre, kalde Anders Østrem Jens á Møinichen for en Slyngert, og Kom Jens Møinichen ind ad stuen og Anders sad i bordenden, og enten Anders blev Vred paa Jens á Møinichen fordi hand sagde til ham, broder Mand lad mig sidde her, heller ei, Kand hand ikke just sige; og end videre forklarede, at ingen usømmelige heller uskikkelige ord heller noget som Kunde giøre Anders Vred blev tiltalt ham af Citanten men at Citanten ofte gik og bad om fred af Anders og kunde ikke nyde den; blev og var at da Otte Lechvold greb Anders ofte fat for at Vilde have ham fra Citanten, saa hand nok at Anders Vilde til ham, men hvad hand[s] intention Kunde have været, ved hand ikke. Jens á Møinichen tilspuorte Anders Østrem, om hand Kunde negte hvis (det som) dette Vidne ham overtydet haver? hvortil hand svarede, at slet intet derom at Være Vidende, saa som hand Var drukken.

Otte Lechvold fremstod dernest og edelig udsagde: At da hand kom ind i stuen hørte hand at Anders Østrem skiældede ham for en slyngert; ei videre at have hørt hvis forhen har Været passerit; ei heller at have blevet Var at Anders Østrem greb efter ham Citanten;

Johannes UdKelen fremstod dernest og edelig udsagde: At Anders Østrem skiældede ham for en Slyngert, men hvis Videre før Var passerit kand hand ei erindre langt mindre at have nogle ord af Møinichen tiltale til Anders for i Vejen;

Søren Fondnæs fremstod dernest og edelig udsagde: at have kommet i Stuen paa Vaartinget i *Kistrømmen og gik frem til Citanten som sad ved bordet, bad ham give sig lit Snuus, da sagde Møiniken til deponenten at Anders hafde skiældet ham for en Keltring,

1732: 97

hvem hand pegede paa, da sagde deponenten at Bejer sagde du Vil ikke troe det; jo sagde Anders Østrem, Vendende sig paa Gulvet, her er jeg, jeg har gjort det;

Dirich Scharnier forklarede at hand gjerne vilde tage til gienmæhle og Vilde forklare sin sandhed, at grovelig Skiældord blev udgydet af Anders Østrem og sagde Anders til Møinichen din Kieltring og siger deponenten at have begieret af Almuen at fra tage ham af Stuen og mere skammelige ord talte Anders, men hand Kand egentlig ikke erindre dem alle;

Citanten begierede tingsvidnet Sluttet og reserverer sig Videre sin paaanke ved loulig Stevnemaal i denne Sag.

Afsagt.

Hvis for Retten i dag passerit er, bevilgis Citanten under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse.

Haldor Hodne haver ladet stevne Lars Hodne fordi hand skal have hugget *uden (udenfor?) Merker udi Citantens Skougepart imod *ældgammen (ældgammel) *Kan og Vidner (Kann = grensepunkt mellom 2 gårder), hvorom hand havde Vidner Ole, Nils og Jacob Hodne sampt Nils Schoge; alt til strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstode Lovlig at Være stevnt for denne Sag - samt tilkiendegav Citanten at have ladet gjort forbud paa hvis (det som) hand dend indstevnte Lars Hodne hugget haver 53 st/ykker birketræer, Ved Lensmand og Mænd forrettet, og af fogeden verificert d/en 31 Octobr/is 1732 - af dem forrettet d/en 27 Octobr/is 1732.

Afsagt.

I Allerunderdanigst følge af Lovens 1ste Bogs 16 Capit/ul 1ste art/icul der ecplícite forklarer, at naar Nogen beklager sig forurettet paa Jord, Eng, Skovskifter, Markeskiel, fiskerie og deslige som ikke kand Kiendis paa, før end Syn og Besigtelse skeer, da skal Sorenskriveren med Sex Laugrettesmænd, som fogeden opnefner, komme paa Aastæden og der grandske Sagen og den besigtige og efter samme grandskning Kiende og dømme; Nu kand Retten ikke her antage Vidnernes forklaring, som paa Aastæden skal gjøre den Anvisning hvorefter dømmes skal, uden hand med Mænd, dertil Vorder hen kaldet, som samme deris Anvisning skal i agttage og med mænd begrandske, ikke heller er ejeren til denne forretning tilkaldet, som uden des, ikke heller her Kand heller bør foretages, saa henvises Sagen til Aastæden hvor Citanten sin Vedderpart haver at lade indkalde og Jordejeren til Veddermæhle, samt Vidnerne til forklaring og Anvisning, da baade i hovet Sagen og den giorte Arrest, skal Vorde Kiendt hvis louligt og forsvarligt eragtis Kand.

Tosten Joensøn Fonnebust haver ladet stevne Jacob Qvalvaag som først har kiøbt Jorden under ham, siden uden Lov og dom drevet ham fra Jorden, ei igiengivet ham sin bøxel, selv paalagt hand uden Rettens Middel heller overværelse

1732: 97b

Huusebesigtelse og Sequestration over hands effecter, ei forfult sin saadan giorte Sag med Proces; herfore at lide og straffes efter Loven.

Jacob Qvalvaag møtte ikke, ei heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Arne Bruvold og Iver Træland, afhiemlede Edelig at have stevnt Jacob Qvalvaag med i Gaars Var 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Citanten begierede Laudags foreleggelse som Retten consenterede at skee til Neste ting.

Gregus Dyrnæs haver ladet stevne Marte Aarraas(?) paa sin bortløbne Mands Veigne at betale ham resterende Arv som hændis Mand Var formynder for 4 rdr 3 merker 6 s/killling og Leje af en Koe fra 1720 til denne tid samt erstatte ham Processens bekostning Skadisløes.

Dend indstevnte møtte ikke, efter 3de gangers [paaraabelse], heller nogen paa hendes Veigne som paa hendis Veigne svarede:

Peder Aaraas og Otte Lechvold, afhiemlede edelig at have givet hende mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med hende Selv.

Citanten paastod Lauvdags foreleggelse for den indstevnte til neste ting, som Retten consenterede.

Dernest blev forfattet restantzen over dette Schibbredis Almues Skatter for Aar 1732, for Almuen oplæst og af Retten forseiglet, item Odels Mandtallet over selvejerne, saa og Tiende restantzen, item det ordinare tingsvidne og til de 10 poster af disse svart det intet saadant for dette Aar er forefaldet, men at Gaarden Bachebø No: 84 og Søre Fieldsbø No: 96 dette Aar gandske har ligget øde og ubrugt for alle og deraf ei ringiste skillings fordeel for Kongen indkommen.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene, nemlig 4 gamle som tilforne haver aflagt deris Ed, Knud Syslach, Thommes Kaalaas, Baar Fonebust, Josep Fieldanger, og 4re Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Ed Nils Mikkels/øn Østrem, Hans Lerøen, Ole Mons/øn Myching, Mons Ivers/øn Schoge, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

Del C

NHL T.b. nr. 38 1731-1733.

(1732: 97b)

Anno 1732 d/en 27 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue udi Scherjehafn, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Vos S/igneu/r Jens Lem bøigdelensmanden Peder Henriksbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Hans Undertuun, Erik Hosteland, Aamund Duesund, Hans Dale, Jørgen Weddevig, Lars Østgulen, Lars Miømjen, Knud Mittun, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi hans Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først tinglyst, alle de Allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 65 - 67 og 89 findis extraherede -

1732: 98

derefter tinglyst først

1. Hans Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Skiøde til Giertrud de Fine paa Nore Glaver af Skyld 18 merker fisk, hvorføre er betalt 17 rdr 6 s/killig dat/erit 26 Octobr/is 1731.
2. Hans Henrik Dedekens bekomne Skiøde paa Gaarden Kioldbiu paa 4 p/un/d 22 merker Smør med Bøxel dat/erit 16 Nov/embris 1731.
3. Jens á Møinichens Odels Løsnings Retz brev og Penge Mangel paa Wedvig med underliggende Scherjehafn, item udi Kiellingvold 1 løb S/mør Søre Glaver 9 merker S/mør udi Lille Slire ½ løb Smør dat/erit 27 Octobr/is 1732.
4. Biscop Bornemands udstedde bøxelseddel til Anbiørn Johansen paa ½ løb Smør udi Nedre Østgulen, item Leilendingens derpaa fulte revers dat/erit 4 Nov/embris 1732.
5. Rector Steensens udstedde bøxelbrev til Paal Mikkels/øn paa 18 merker Smør 6 merker fisk udi Fibisdal, uden reversen at anvise, dat/erit 6 Nov/embris 1732.

D/en 28 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda blev tinglyst

6. Anders Indre Hougsdals udstedde Skiøde til Mons Joensen paa 12 merker S/mør 1 ½ Kande Malt udi Indre Hougsdal, dat/erit 28 Nov/embris 1732.

Og efterat Skatterne Saavit dennesinde Var at bekomme Vare anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Nils Myhre ladet stevne Anders Myhre efter forrige tiltale af 9 Aug/usti 1732 sampt Vidner Erik Myhre, Brite Myhre og Guri Kiellingvold, som Anders hafde forlanget at *indstevnte.

Parterne møtte men Vidnerne Erik Myhre møtte ikke; Brite Myhre og Guri Kiellingsvold møtte, som tilstode louligen at Være stevnte til at Vidne i denne Sag: for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige og først

Brite Myhre, som edelig udsagde: at have Kommet i Stuen hans Anders Myhre, som da sad og snakkede med sit eget folk, da hon Kom ind gaaende, og spuurte deponenten efter hvor Nils Myhre maatte Være, derpaa hon siger sig at have svaret, at hand efter hendis Vidende, var i sin egen stue; derpaa Anders sagde: mon hand ikke Være af sted og føre Askene mine hjem? sigende end Anders derhøes at have tvende Vidner at Nils hafde ført dem baade af Land og til Land, end sigende Anders, ejer Nils dem, haver hand at giøre af sit hvor hand lyster; videre ei at afvide.

Guri Kiellevold dernest indkaldet, som edelig udsagde: at Ane Myhre og hon sadde i Knud KiellingVolds stue og aade en Mielke Rest, da sagde Ane Myhre til deponentinden, du Guri har nu faaet Melke asker af Nils Myhre, ja sagde deponenten, jeg har faaet 3de; Ane derpaa svarede: maa skee, det Var af mine Asker, naar jeg gaar imellem vil jeg see dem; men jeg troer hand brender sig ikke saa Nær hand lader de saa Nær; Videre ei at afvide.

Fogeden henstillede Sagen til Rettens Kiendelse, saasom hand ingen betydendhed i den/n/e Sag fant.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Saavit Retten af denne act udfinder og de udi acten mange U-overensstemmende Vidner, som til deels om adskilligt udsagn taler, som paa diverse tider og Stæder, ei Sagen concernerende, men andre utilstevnte paagiældende; saa finder

1732: 98b

Retten Sagen af denne omstendighed, at paa Vidnernes udsigende slet intet Kand reflecteris; helst efterdi ingen beskyldning conform Stevnemaalet, er bleven opliust, langt mindre af den indstevnte tilstaaet; hvorforre Anders Myhre for Citanten Nils Myhres sigtelse i denne Sag aldeelis frikiendis og Processens bekostning for begge i denne Sag ophævis.

Anders Torsen Byrknæs haver ladet stevne Rasmus Endresen fordi hand haver slaget hans Søn som var med 2de andre Børn af Byrknæs pinsedag dette Aar udi holmene at hente Eg, og end slaget ham til skade: til Vidne i denne gierning, Tosten Byrknæs, Knud Byrknæs, Joseph Byrknæs som om Slaget skal Vidne og Siunet paa Barnets krop alt til strafs lidelse efter Loven og Processens Omkostnings erstatning.

Rasmus Endres/øn møtte for Retten og tilstod Loulig at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre disse 3de Vidner. Vidnerne Møtte og tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen; som tilforne vare inde da Eden udi forrige Sag blev oplæst og betydet, og endnu under Straf tilholdt deris Sandhed at udsige:

Dend indstevnte blev tilspuurt om hand haver beskadiget Citantens Søn med Slag? hvorpaa hand svarede: at Citantens Søn Hans Anders/øn var Pinsedag udi hans øer, og tog fugle Eg fra ham, og da Citantens Søn Kom imod Landet, rodde hand til ham og slog Eggene sønder for ham i Baaden; og lagde da Citantens Søn sig paa Knær og efter hans sigende ønskede ont over ham, og nøddes saa til at ligge sin flade haand paa hans Skuldre og dengte ham, og at drengen var 13 Aar; Retten tilspuurte dend indstevnte hvorledis hand Kand beviser at Citantens Søn Var udi hands Øer som hans Gaards part tilhørte efter uddeeling? svaret at Tosten var med ham, men de rodde ei til øerne, heller fant ham der, men rodde imod disse børn og Citantens Søn; og ikke før end de mest vare Komne imod Lendingen hos dem selv.

Tosten blev dernest fremkaldet og edelig udsagde: at da hand med Rasmus Endres/øn gik til Søes og begge hafde omtalet at Wilde fare udi øjene for at see hvad de smaabørn forrettede udi øerne Pinsedag og samme dag got Veir og bad da deponenten Rasmus medens de gik til

Søes at ingen af dem skulle ligge sin haand paa børnene, og deponentens forklaring gaar end ogsaa ud derpaa at Rasmus hafde lovet ham det, og som de rodde imod Baaden, da disse børn mest vare Komne imod Landet til deris stoe og Rasmus af ham var tvende gange tilforne advaret ei at skulle ligge sin haand paa dem, slog Rasmus saa snart hand Var kommen op i baaden til dem Eggene i sønder for disse u-Myndige, endeel i baaden, endeel paa Citantens Søn; Citantens Søn Kiærede sig ilde og ønskede Rasmus noget ilde, da slog Rasmus Citantens Søn 2 á 3 gange med flade haand paa Skuldrene af Vred huue og rodde saa frae til sig, ei at have hørt Citantens

1732: 99

Søn Klage over nogen tilføjet Skade, men som andre Børn der hug faar, grædet; Retten tilspuurte deponenten og de andre om noget forhinderligt dem den dag af Sygdom heller andre Maader fraholdt dem fra Guds huus? svaret nej:

Knud Byrknæs fremstod dernest og edelig udsagde: ei at have været med paa Baaden den dag men hiemme i hans huus Pinsedag og laag i hans Seng om aftenen, da kom Anders Torsen til deponenten med sin Søn og afklædte ham over sine hærrer, da fantis Barnet blaaflækkede imellem hærrene og barnet Kiærede sig ilde, ei sigende hvem det havde giort, langt mindre saae det, men at hand skulle see det, som et Vidne.

Joseph Byrknæs fremstod dernest og edelig udsagde: at da hand skulle om Aftenen gaa ud for sin Stuedør, kom Anders Torsen lejende med sit barn og visede ham, efter at hand hafde afklæd barnet hvorledis det saa ud, og befantis barnet at have blaa flekker imellem hans hærrer det er Skuldrede, ej Klagede for hvem *hvem samme hafde giort, langt mindre saa hvem det havde giort, og ei Videre at Være Vidende.

Rasmus Endresen efter spørgsmaal af Retten tilstod, at saa Var passerit, som Tosten Byrknæs forklaret haver.

Anders Torsen blev tilspuurt hvad Straf hand paastaar over dend indstevnte? svaret efter Loven.

Da blev for Ret dømt og afsagt.

Saavit Retten af denne Act udfinder og af den indstevntis Rasmus Endresens egen tilstaaelse erfarer, hvorved hand tilstaar, Tosten Byrknæssis edelige udsigende; Saa fornemmis deraf, at Rasmus Endres/øn denne Pinse dag, da hand mere var pligtig at søge Guds Huus, saasom ingen hinder ham af Veir, heller andet louligt forfald med flere udeblivende sammesteds, efter actens udvis, er tilbageholdet, og efter egen tilstaaelse, ikke alleene har fraholdet sig Meenighedens forsamling og Guds ord og Huusis Søgning, hvorom dog denne sinde, ei er paastevnt, men end og indmænget sig udi u-forstandig Børnehandling, som dog ikke af et Barn er rosværdigt, efterdi baade Citant som fader og Søn tillige, samme Hellige Pinsedag har absenterit sig fra Guds ords hørelse og Kirkens Søgning, der hellers er forpligtet baade efter Guds Bud og Kongens Lov, med Børn og Tyende, at søge Almindelig forsamling baade for at afbede det onde og selv tilbede sig det gode, det er Vist nok, Citantens Søns gierning kand ikke undskyldis den dag, thi forældre ere pligtige, om de ikke selv kunde Komme til Guds huus og hans Hellige ords hørelse, saadan helligdag og Sabbat, til

1732: 99b

Guds Kundskabs Opliusning med deris Børn at anvende. Langt mindre kunde det være den indstevnte Rasmus Endresen tilladeligt, samme dag, saa Ubetænksom at angribe dette Barn, hvis forseelse hand meere var pligtig for forældrene at angive og lade afstraffe, end selv at være en rettere og straffere over, saasom alle efter forbudet at tage sig til Rette langt mindre slage sig til Rette, men en hver er tilholdet efter Kongens høi prisligste Lov at lade sig deele

til Rette; hvilket om forældrene ikke dette Barns uskikkelighed hafde vilde ladet afstraffe, saa Var øfrighed tilsat som dertil hafde Magt, om forældrenis forsømmelse derudi skeede og efterladenhed befantis. men som den indstevnte Rasmus Endres/øn baade Ubetenksom, ilde, uskikkelig og en Mand u-anstaaelig, haver udførmet Citantens Søn Hans Anders/øn, eendeel med at over stænke ham og Baad med fugle Egs sønderslagelse, som til Menniskens nøtte Var tienlig, derhos Citantens Søn med flere i Baaden er funden, da det dog ikke er ham overbeviist Rasmus Endres/øn at have forfordeelit, og siden slaget ham;

Saa kand Retten ikke finde Hans Rasmus Endres/øn/s øvede Gierning straffesløes, men dømmer for Ret, at Rasmus Endres/øn for denne hans øvede U-artighed bør bøde til de fattige 4 lod Sølv og betale Citanten Anders Tostens/øn udi denne Processis til Datum anvente bekostning 2 rdr, alt at udredis og betalís inden 15 dager under Nam efter Loven - den øfrige Post om Kirkens forsømmelse uden loulig forfald, som ei denne sinde er paastevnt heller søgt, staar til nermere paatale Aaben naar derpaa søgt Vorder.

Anders Kold haver ladet stevne Ingeborg S/a/l/ig/ Lars Peders/øn/s for resterende 40 rdr \ 3 merker 4 s/killing / samme at betale efter forskrivelse og Processens Omkostnings erstatte.

Den indstevnte fragik ei herfore loulig at Være stevnt,

Lensmanden Peder Henriksbøe forklarede at have talet med hende selv allene og tenkt at hon skulle have ladet sig dermed nøje, som hand forklarer at have leveret.

Peder Bejer møtte paa Citantens Veigne og henstillede til Rettens Skiønsomhed dette, som blev henvist til loulig Stevnemaal.

Dernest blev tinglyst og forfattet restantzerne for dette Schibbredis Almue oplæst og forseiglet; item Odels Mandtallet og forseiglet; item tiende restantzen for dette Schibbredis Almue og forseiglet, saa og at af Scherjehafn ei mere ydis aarlig end 12 s/killing, item det ordinaire tingsvidne som aarlig tagis og af dette Schibbrede svaret, at dette Aar ei noget af deslige er forefaldet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1733 Retten skulle betiene nemblig 5 gamle, Ole Tvedten, Henrik Tvedten, Peder Næsse, Joen Brandang, Gulbrand Brandanger, Lasse Brandanger og 2de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Ed, Lasse (Hans?) Hans/øn Miømjøn, Lars Watnøen, hvorefter de til Rettens betiening skal Vorde antagelige.

1732: 100

Anno 1732 d/en 13 Decembris blev Retten igien sat udi dend indstevnte af Commerce Assessor von der Lippe Sag, contra Ane Elfring og efter interlocutorii Kiendelse af 18 Septembris sidst afviget, med 8tte dertil opnefnte Laugrettesmænd, lensmanden Ole Totland, Arne Nedre Totland, Arne Øfre Totland, Nils Lysevold, Lars Myrdal, Nils Birkeland, Elias og Knud Riple, hvorda Enken Ane Elfring var tilladt at føre Vidner i Sagen;

Christian Orum møtte paa Commerce Assesor von der Lippis Veigne udi hans Procurator Blegingbergs loulige forfald og vel fornemme hvad de indstevnte Vidner Som Vedkommende og til opliusning kand forklare;

Af Vidnerne møtte Jens Solem og Ole Calfare, som tilstode loulig at Være stevnte til at Vidne i Sagen, *paa Paal* møtte hans Søn Mikkell Paalsen, som hands faders Svaghed gav tilkiende;

Henrik Kulenkam møtte for Retten og indgav sin Mammaes Margrete Kulenkams skriftlige Indleg af 13 Decembr/is 1732.

Hans Monsøn møtte paa Madame Elfrings Veigne og paastod Vidnernes afhørelse som nu tilstæde vare, for hvem Eden blev oplæst betydet og forklaret, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige i denne Sag: og først fremkaldet

Jens Solem imod 80 Aar, at da hand tiende her for 50 Aar siden gik Nøstet lenger op ad, hvorpaa hand lovede at gjøre sin Anvisning hvor høit op det gik, Men saa Vit bebygget som bryggene gik op og Elven siden hands jord meget ruinerit;

Ole Torgers/øn paa Calfari fremstod dernest og forklarede at Være 70 aar og tient Jacob Møllendal og da lovede at gjøre Anvisning hvor høit det de tider stod bebygget.

Hvorpaa vi begave os med Vidnerne i Parternis hos og overværelse paa steden som da gjorde Anvisning at i de tider var bebygget med tag saa vit Ane Elfrings brygge nu gaar imod Herman Morris Nøst og derpaa aflagde sin Ed efter at de hafde forklaret at Marken havde før været længer ud mod sør og saa aflagde sin ed det de ei rettere sandere heller mere Viste end de forklaret haver og anviser og gjort paa.

Hvornest blev producerit Ane Elfrings skriftlige Indleg af 13 Decembr/is 1732.

Mons/ieu/r Ørum indgav H/er/r Assessor von der Lippes fuldmægtiges Mons/ieu/r Blegingbergs skriftlige indleg i Sagen af 13 Decembr/is 1732 som blev læst.

Hellers sagde Ørum at hvad de indstevnte og afhørte Vidners forklaringer er angaaende, da kand Madame Elfrings deraf ikke bevise sig at Være ejere til den under Nøstet beliggende Grund; ikke heller kand hon gotgiøre det enten med noget Skiøde heller autentique documenter; hvorfor hand paa Assesor von der Lippes Veigne paastod Dom efter hvis paa bemelte Assessors Veigne og paa hans side er bleven producerit og paastaaet - Protesterende mod Sagens længere ophold.

Afsagt.

Madame Elfring bevilgis Sagen udsat til d/en 10 Februarij først kommende \1733/ Klokken 10 formiddag og copie af hvis i dag indgivet og passerit er, sampt foreleggis hænde til samme tid, følgelig d/en allernaadigste udgivne forordnings tilhold af 31 Martij 1709 at producere en rigtig Afritsning \om Situationen/ udi parternis hosværelse og tilkaldelse forfattet og af begge parter underskrevet og saa indkomme med sit endelige Svar i Sagen; og i fald hon skulle Ville føre det ene udeblivende Vidne Paal Byenæs som for Svagheds skyld ei nu Kand møde og continuerit Svaghed ham skulle vedholde da haver hon af fogeden at æske tvende Mænd som hands edelige udsigende kand lade afhøre udi parternis Loulige tilkaldelse og siden hans Vidne her til steden igjen føre - paa det sagen

1732: 100b

kand naae sin endskab og expederis til Doms.

Anno 1732 d/en 16 Decembris er holdet extraordinaire Ret udi Bratholmen *i (med) Sartor Schibbredis Almue efter høivelbaarne H/er/r S...maal(?) og Stiftbefalingsmand Kaasis ordre af 24 Octobr/is 1732 paa fogedens indgivende til ham efter Sogne Præstens Velærværdige H/er/r Henrik á Møinichen *fogen (fogeden) tilstillede Communication om et ved Fielde Kirke dødfundne Barn af 20 Octobr/is 1732, med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foged S/igneu/r Andreas Jessen opnefnte Mænd Mons Foldnæs, Nils Søre Biørøen, Peder Hambre, Peder Tossøen, Hans Algrøen, Lars Schoge, Nils Arefiord, Elling Worland, sampt Bøidelensmanden Simen Schoge,

Hvorda fogeden havde ladet indstevne Iver Fielde, Ingeborg Eriksdatter Mitfielde, Nils Nils/øn Mitfielde, Jens Søre Fielde, Adser Søre Fielde, Botele Pedersdatter Siri Villumsdatter, og Sogne Præsten H/er/r Henrik á Møinichens 2de tienere, Ole Colbeens/øn og Anders Svensen, item Nils Mogens/øn 9 á 10 Aar g/amme/l til at aflegge Vidne hvis dem om dette ved Fields Kirke fundne døde og spæde drengbarn kand være bekiendt og Vidende, for at udfinde hvem slig Ugudelig Gierning kunde have forøvet og giort; dernest er indkaldet Iver Fielde, som skal have kundgiort at have hørt af Nils Nils/øn og Barbro Larsdatter Ulvesætter, at Enkekoenen paa Laachøen ved Nafn Ane Larsdatter skal have ejet dette dødfundne Barn, sampt indstevnt Nils Nils/øn Ulvesætter Nils Ols/øn Ulvesætter, Endre Ulvesætter Barbro Larsdatter Ulvesætter, Mikkel Mons/øn Nore Schoge, Christian Laachøen, Marte Hansdatter, Nils Eriks/øn Laachøen, Johanne Henriksdatter, Johannes Olsen, Marte Nilsdatter, Ane Nilsdatter, Nils Ivers/øn, Kari Nilsdatter, *Ander og Guri Andersdatter og Brite Andersdatter, Synneve Pedersdatter, Iver Ols/øn Malene Olsdatter Ulvesætter, Johannes Hansdatter, Ane Mikkelsdatter og Kari Colbensdatter, Peder Mons/øn Laachøen og Kari *Anders, alt til at udsige hvis enhver herom er Vidende, og Ane Larsdatter Laachøen til Veddermæhle samme Vidners forklaringer at anhøre.

Nils Mons/øn Mit Fielde et *et lidet barn paa 8 á 9 Aar blev fremkaldet, som uden Ed forklarede: at have blevet Var en liden Kludetrave ligge ved Kirkemuren ved Vaabenhuuset som de gaar i *i Kirken under en torve liggende og gik hiem og sagde sin Moder Ingeborg Eriksdatter dette tilkiende, en dag imellem førend det blev for Præsten og Medhielpere bekiendt giort, dog laae Barnet i en g/amme/l Klud svøbt og ei Kiste; og som hand blev tilspuurt hvad hand gik efter den tid paa Kirkegaarden, svarede hand: at hente en tobakspibe som Lars Monsen hans broder ejede: men hans Moder svarede ham intet derpaa da hand sagde hænde det: end blev tilspuurt, om hands broder ikke førend hafde bekiendt for ham at have blevet saadant Var? svaret nej: end tilspuurt hvor tobakspiben laae? svaret i Kirkegaardens gierde: end tilspuurt hvad aarsag der Var til at hand søgte da paa det sted, svaret at have gaaet og søgt alleveigne efter Tobakspiben og da blevet Var dette stykke Knud (Klud) under torven, som siger sig ei den tid at have aabnet heller seet hvad der under laaeg; end tilspuurt hvorledis hand fik at vide at det Var barn som der laae i samme Klud? svarede hand, at en Koene gik en tid derefter med Mielder *derigiem Kari Søre Fielde, som det skulle have blevet Var, men ikke hafde sagt denne qvinde

1732: 101

det, men hands Moder det, ei vist kunde \hand ikke/ sige hvorlænge det Var imellem det hand sagde sin Moder det og til den anden Koene blev det Var.

Ingeborg Eriksdatter møtte ikke. Stevnevidnerne Hans Simens/øn Schoge og Tosten Telnæs afhiemlede Edelig at havet stevnt hende d/en 27 Nov/embris 1732 til at Vidne i denne Sag og talte med hænde selv:

Kari Stephensdatter Søre Fielde dernest indkaldet; som efter Edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at Barnet laae paa Marken imod en alen fra KirkeVeggen udi en linnen trofse uden Kiste og da Var torven aftaget som barnet Var skiult med, og gav det saa tilkiende Solebørs bild om aftenen da *hand (hon?) kom fra qværnen og siden for Nils Mitfielde og hans dreng Johannes bad hon sige ham det og viise ham hvor barnet laag og skeede dette fredagen før Prædikken forrige gang var holdet, som skulle have Været d/en 3 October; og forklarede end Videre at Barnet Var omsvøbt med den lille duug fra hovedet til fødderne og ei aabnede dugen heller saa dets blotte Legeme, men ved svøbningen siuntis for hænde at det Var ligt til et barns hovet, og saae drengen det med hænde, men ei blev det opløst medens hon Var der, men siuntis at der Var en rød List ombunden med; videre ei at afvide.

Medhielperen Iver Mitfielde blev dernest indkaldet, som edelig udsagde: at hand Var ikke hiemme da dette dræbte Barn er bleven fundet men var paa Waage til Ardbeids men da hand Kom hiem Søndags Aftenen, bekiendte hands Koene for ham hvis fundet Var og var dette otte dager for Prædikken d/en *13 Octobr/is, dog sagde hans Koene det ikke for ham fuldkommen, saa kom tinget paa om tisdagen og blev talt derom paa tinget og som hand Kom hiem om torsdags Aftenen da fik hand vide at det Var sant og kaldede da Nils *Mitmielde (Mitfielde), Mons Mitfielde, Nils Søre Fielde, Adser og Jens med sig og gik alle tilsammen paa Kirkegaarden og da de komme derhen laae der en bylt af linnet først en lindug som Var tilsyd saaledis at barnet laaeg svøbt derudi ligesom en sek, ovenpaa dette laaeg et grovt linnet Klud og siuntis for ham at have Været et hverdags forklæde af et qvindemenniske, som her paa landet brugis og derom var bundet en rød list, vel tilknødt som hand og hands medværende maatte skiære af, og der inden for fantis barnet, et drengbarn og et fuldkommen foster, men blaat paa legemet over alt, men ei kunde see noget andet tilføjet Skade Ved hals heller saadant; derpaa holtis Prædikken om Søndagen og gav det an for Præsterne H/er/r Hendrik og H/er/r Niclas sampt Klokkeren og besaa Præsterne og *Clokkerne det ligeledis og havde Mændene lagt et par Kirkepander over det, at creatuur ikke skulle gjøre det skade, og blev saa indsat i funten (døpefonten) under en fiæl i gulvet. End tilstod Medhielperen at have hørt af Nils Nils/øn og Barbroe Larsdatter Ulvesetter at Ane Larsdatter Laachøen, skulle Være moder til dette Barn;

Nils Nils/øn Ulvesetter møtte for Retten og edelig udsagde: at have hørt af hans Koene Barbro Larsdatter som skal have hørt det af sin GrandKoene Johanne Ulvesetter at Ane Larsdatter Laachøen skulle Være Moder til det dødfundne barn paa Fielde Kirkegaard; og sam/m/e for Iver Fielde at have tilkiendegivet; men hverken hans Koene heller grandkoenen møtte dennesinde - End forklarede at

1732: 101b

været ude paa Laachøen hos Christian Laachøen og spuurte hand da Christian Laachøen om hand har hørt noget snak om Ane Larsdatter Laachøen, som da svarede ham at have hørt rygte derom og have hørt sagt der om at hands tøes hafde været i Marken da Koenen var svag og Pigen at have Nafn af Marte Larsdatter;

Christian Laachøen nærværende tilstod ordene imellem deponenten og ham saaledis at Være passerit.

SognePræstens dreng Ole Colbeens/øn dernest indkaldet; som edelig udsagde om Barnets besigtelse som Iver Mitfielde og barnetz indsvøbelse:

Anders Svendsen dernest indkaldet, som edelig udsagde: edelig og enstemmig som forrige Vidne og at hand og forrige deponent bar det i Kirken.

Nils Nils/øn Mitfielde fremstod dernest og edelig udsagde: først at have hørt det af en dreng paa Gaarden Nafnlig Johannes at Kari hafde sagt for ham og Viist ham et Klædebylt, som den tid ei blev aabnet og som deponenten drog til tinge og Var hiemkommen, blev sluttet at aabne dette, da alting funden og beseet som Iver Fielde forklaret haver.

Jens Søre Fielde dernest indkaldet som edelig udsagde: ei hverken at have seet heller fundet heller heraf Veed.

Adser Søre Fielde fremstod dernest og edelig udsagde: Ligesom Iver Mit Fielde:

Botele Pedersdatter dernest indkaldet som edelig udsagde: Ligesom Iver Fielde, men at strengen til Navlen ei at Være ombunden og i alle ting fuldkommet Barn.

Siiri Villumsdatter den anden Koene Kunde ei møde for Alderdoms skyld som barnet havde besigtiget, efterat det Var fundet;

Dernest indkaldet Mikkell Monsøn Nore Schoge som edelig udsagde: at have hørt af Christian Laachøen og hans Pige Marrite skulle have været med i ord (eller: med nord) i Marken da denne gierning af Ane Laachøen skal Være skeed, videre ei at afvide.

Nils Olsson Ulvesetter fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt af sin Koene Johanne Ulsetter efter Kari Colbensdatters Mund og Kari Colbensdatter af sin Madmoder Magdeli Olsdatter Schaalevig, og hon igien paa Schoge af Mikkell Schoge at Enken Ane Laachøen skal Være Moder til det død fundne Barn paa Fielde Kirkegaard - videre ei at afvide:

Endre Ulvesetter fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt af sin Koene Malene Olsdatter som nu ei er tilstæde, at Ane Laachøen skulle Være Moder til dette død fundne Barn paa Fielde Kirkegaard og hans Koene at have hørt det af sin Broder Ole Monsen Schoge - videre ei at afvide.

Marte Laachøen dernest indkaldet som edelig: udsagde: at have tient paa Laachøen, at have hørt af Ane Laachøen at Ane Laachøen skulle have haft ondt i natt, ei sigende hvad ont det Var, men ei nogen tid enten seet heller ved heller haver været med at Enken Ane skulle have født dette barn, langt mindre sagt det, og som hon blev tilspuurt hvilke piger der flere vare med hende i Marken, Guri, Brite, Ane; end tilspuurt om hon ikke nogensinde har hørt at Enken Ane i sit Enkesæde skulle have ord for at have Været svanger? svaret nej:

Det Umyndige Barn Ane Nilsdatter forklarede at Marrite spuurte hende hvad hendis Madmoder hafde ont, sagde hon at have ont i hovedet, end tilspuurt Om hon ikke tilspuurte hende paa hvad Maade, svaret nej: og at Pigen ei var hiemme den nat, saasom [hon] Var, medens denne Umyndige laae hos Ane, paa Hidsøen at skiære Korn, og at Madmoderen ei stod op om Morgenens førend hon.

Nils

1732: 102

Eriks/øn Laachøen fremstod dernest og edelig udsagde: hverken at have seet heller ved noget heraf; men vel at have hørt af Christian Laachøen at hon skulle have *ejet Barn i Marken*: men ei at have fornummet medens hon haver Været Enke at have enten været frugtsommelig heller derfor mistenkt; til Videre spørgsmaal svaret ei at have hørt af Christian for ham sige hvem samme tale for ham skulle have sagt:

Johanne Henriksdatter dernest indkaldet, som edelig udsagde - ei nogensinde at Være herom vidende noget, at have heller hørt det af Christian Laachøen i hendis huus at saa skulle Være, men ei af hvem han haver hørt det: aldrig at have hørt at hon skulle, nemblig Enken paa Laachøen Ane Være mistenkt for at have Været med barn i hændis Enkesæde:

Johannes Olsen fremstod dernest og tilstod at [Være] imod 20 Aar gammel og forklarede edelig: ei herom andet at Være Vidende, uden at have hørt det af sin Madmoder og Madfader, som vare de forrige Vidner; dog at have været med da Ane Laachøen engang til Kirke og hon bar en bylt paa Ryggen, men hvad derudi var ved hand ikke, saasom hand gik til fiels og hon Nord efter Kirkeledet og hafde sagt for ham at der Var lit brød udi samme bylt, som hon Vilde give sin Moder - og skeede dette før de fik Kornet ind og skeede denne deris Gang dagen for Prædikken holdtis Middags tider, og som hand videre blev tilspuurt hvorledis denne bult var? svarede hand: at endene være Knødt i haaben som hafde tilkiendegivet for ham at der skulle have været byebrød udi, dog saa hand det ikke;

Dernest indkaldet Hans Iversen Fielde som edelig udsagde: at have seet Barnet den dag det blev besigtiget, ligesom Iver Fielde forklaret haver, og at have seet hende dagen for Mikkels dag \Aften/ at *hand (hon) gik med en bylt under Armen sønden for Kirken og lit Norden for saasom det er skiul fra huusene for Kirkegaarden og Var Prædikken dagen efter i deris Kirke, videre ei at Kunde afvide.

Dernest fremkaldet Nils Rasmus/øn som edelig udsagde: at have hørt af den lille pige som hos hænde Ane Laachøen laæg at Enken Ane hafde haft ondt den Nat hon laae hos hænde, videre ei at afvide og hvad tid dette Var, kand han just ikke erindre.

Christi Johansdatter dernest indkaldet som edelig udsagde: hverken at have seet heller hørt noget om dette paastevnte uden i dag: ikke heller at have seet Ane Laachøen nogensinde at have gaaet de tider af Gaarden med bult paa Ryggen heller under Armen;

Marte Nilsdatter dernest indkaldet over 17 Aar g/amme/l og edelig udsagde: hverken at have hørt, seet, heller herom derom noget at være vidende, ikke heller seet Enken Ane at gaa fra Gaarden med bylt paa Ryggen.

Ane Nilsdatter over 15 Aar g/amme/l fremstod dernest og udsagde: ei noget herom at Være Vidende heller nogensinde i Marken noget at have seet af Enken Ane øvet, videre end Malke sit Qvæg.

Nils Ivers/øn dernest fremkaldet, som edelig udsagde: aldeelis herom ei noget at Være Vidende, heller hørt før end sidste Prædikken nu var ved Fielde, om Enken Ane Laachøen, heller noget mistenkeligt af hende at have observerit, heller af tienere af hende Enken i Mark heller andensteds øvet, heller nogen sinde seet hende fra Gaarden Laachøen at have gaaet med bylt paa Ryggen heller af andre sige det.

Kari Nilsdatter Laachøen ei tilstæde, heller for Veir kunde møde.

Anders Laachøen dernest indkaldet, som edelig udsagde: ei allerringiste herom at Være Vidende, heller samme af folk hørt om denne Enke, heller

1732: 102b

noget usømmeligt om hænde er Vidende; ei heller observerit at naar hon har gaaet fra deris Gaard at hon har baaret noget paa sin Ryg af bylt heller anden saadan slags byrde.

Guri Andersdatter dernest fremkaldet, som edelig udsagde: at have hørt af Christian Laachøen at denne Enke skal Være mistenkt derfor, men selv aldrig seet, fornummet, heller det allerringiste derom Vidende enten inden huus heller uden huus; ikke heller seet hende nogensinde gaa fra deris Gaard med bylt heller byrde paa Ryg heller under Arm;

Brite Andersdatter dernest indkaldet som edelig udsagde: ei noget selv enten inden heller uden huus om denne giernings øvelse om Enken Ane Laachøen at have hørt, langt mindre selv inden heller uden huus fornummet, men Vel, herved for kort tid siden at en, og Anden som i dag har Vidnet, langt mindre seet hende gaa fra deris Gaard med bylt heller børre paa ryg heller under Arm.

Peder Monsøn Laachøen dernest indkaldet som edelig udsagde: ei allerringiste herom at Være vidende hverken inden heller uden huus at Være passerit, hvad bylten er angaaende, da forklarede hand derom at hon bar en liden bylt med sig hvor i laae en liden tart dagen for Mikkels dags Aften og udi en anden bylt en trøje og et brød, som hendis Moder blev givet og var samme tid med hænde drengen Nils, som før har vidnet, og forklarede end Videre at skal bevidne Med Nils Ivers/øn og datteren til Nils Marrite at hon Enken gik med samme begge bylter, og siden ifor trøjen og tog brødet og tarten ud; deraf; og da Var hon langt fra Kirken og paa Vejen til sin Moders Gaard, som brødet og tarten skulle have.

Nils Ivers/øn og Marrite Nilsdatter bleve dernest indkaldede paa nyt igien og under forrige Ed til dette Vidnes udsigende om forrige Vidnis udsigende forklarede: ei derom at Være vidende, heller saadant at have observerit som Peder Monsøn forklaret haver, det samme forklarede Marrite ei heller at have observerit, men Vel mødt hænde paa Lys dag paa deris meening Klokken 2 om eftermiddagen.

Kari Anders dernest indkaldet, som edelig udsagde: eenstemmig som forrige: ligesaa om bylten; men Vel sagde det at have hørt det af andre, som i dag forklaret haver og aldrig enten

inden huus heller uden huus fornummet, heller af tienere paa Gaarden hørt, end hvis sømmeligt om hende er,

Synneve Pedersdatter dernest indkaldet som edelig udsagde: at have ligget hos hælde hver Nat hon har været hiemme og aldrig fornummet heller seet teign til at Enken Ane Var frugtsommelig, heller inden heller uden huus det allerringiste teign end sige Giernings øvelse til noget usømmeligt, og have hon ligget i seng hos bemelte Enke udi halvtredie Aar, har vel hørt at hon skulle have været siug den Nat da den lille pige før udi hendis fraværelse paa Hidsøen hafde lagt hos hælde og kom hiem dagen derefter og laæg hos hende og de stod op sammen og gik paa Ageren og gjorde deris Ardbeide med at skiære Korn - ei heller hørt af andre for nu i dag at Enken Ane skulle Være beskyldet for denne uskikkelige gierning. Om byltene paa Vejen fra Gaard[en] Laachøen forklarede hon som Peder og hands Koene, at i den ene bylt som før Citantindens hovetplag laae for 8 s/killing i brød og den anden en liden tart - forklarede hellers efter Spørsmal, at hon Kom ei hiem igien førend onsdagen i Anden Uge.

Iver Olsen dernest fremkaldet, som edelig udsagde: at have været paa Gaarden Laachøen i 3 Uger ikkun, og hverken seet heller fornummet noget i Nogen Maader, men have hørt det af Ole Syltøen, at hon skulle Være mistenkt der fore

1732: 103

og det med Kirke seeniste Prædikken, men Ole Syltøen ei at være denne \tid/ stevnt, men deris forlovelse imellem ham og Enken at Være skeed 14 dager heller 3 Uger efter Sanct Hans tider og Var i Sommer 3 dager at slaae der, og end siden at have Været der paa 3 dagers Ardbeid, udi Sommer *Aanden (Onnen).

Henrik Henriks/øn fremstod dernest og edelig udsagde at Være 16 Aar g/amme/ at have Været paa Baaden med forrige Vidne Marte og da de komme roende et stykke paa Osne.....(?) talede hand med Marte og spuurte om Ane Laachøen gik til sin Moder med helgen? da sagde Marte til ham at Ane *Foldnæs for ilde Nord i Marken og gik nedenfor en liden Stald og have blevet det Var og gik bag efter Ane Laachøen og skulle have spuert Ane hvorledis det Var fat med hælde, da skulle Ane svaret hælde, det er ikke anderledis fat med mig, end jeg er Vant at have det, derpaa Marte at have svaret Ane, nei Ane, det er ikke saa fat med Eder som skal Være, Gudskee lov skulle Ane derpaa have svaret fordi du Var med \og saa gik til sin Moder, men l..... h..... Siug/ Og derpaa blev Marte indkaldet, som sagde sig ei kunde erindre de ord som imellem dem paa Baaden skulle Være passerit;

Christi Søre Fielde dernest indkaldet, som Edelig udsagde herom intet at Være Vidende \men/ at have hørt at Barnet skal Være funden men ei hvem Barnemoder heller barnefader er; langt mindre blevet Var at hon Ane Laachøen nogensinde er kommen paa Kirkevejen med noget bærende;

Nils Fielde forklare[ede] om barnets besigtelse som Iver, ei Vidende hvem fader heller Moder dertil er og ei kand blive Var hvem som igiennem Kirkegaarden gaar;

Marte Fielde dernest indkaldet som edelig udsagde: ei videre at Være Vidende end om Barnets finding paa Kirkegaarden og af hendis Mand Iver Fielde at Ane Laachøen skulle være Barnets Moder; men ei bleven Ane Var at gaa med bylt heller børre paa Ryg heller Arm der omkring.

Barbro forklarede edelig som forrige.

Ane Fielde dernest indkaldet som edelig udsagde: om Barnets finding som forrige, men ei hørt før nu hvem Barnemoderen skal Være mistenkt for; ei heller nogensinde at have seet Ane Laachøen gaa igiennem Kirkegaard heller Ved Kirke paa Fielde med nogen slags børre heller byrde:

Brite Olsdatter Søre Fielde fremstod dernest og edelig udsagde: edelig som forrige:

Anfind forklarede: hverken at have seet barnet, men Vel hørt at da de stevnede af Iver Fielde og flere hvem Barnemoder skulle Være som for er forklaret, og ei videre afveed;

Baarni Mitfielde fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt Om barnets findelse, men intet videre, langt mindre at have seet det, heller allermindste Videre til opluslighed at Kand give.

Brite Fielde dernest indkaldet og edelig forklarede slet indtet andet at Være Vidende end at have hørt at Barnet er fundet og hverken seet det, langt mindre ved hvem der lagt det der heller anden forklaring at kand gjøre.

Mons Mons/øn Mitfielde forklarede dernest edelig: ei andet at Være Vidende end at have bleven tilsagt efter at barnet blev fundet, at holde Kirkeledet til:

Knud Monsen Mitfielde afhiemlede edelig: at have hørt af Iver Fielde at Enken Ane Laachøen skulle Være barnets Moder som funden er, seet Barnet da det blev funden; Videre ikke at Vide til forklaring og oplusning.

Anders Lars/øn Søre Fielde dernest edelig afhørt: og ei Videre at Kunde forklare end at have hørt barnet at Være funden, og [ei?] videre ved at forklare.

Eli Søre Fielde dernest indkaldet som edelig udsagde: at have hørt at Ane Laachøen skulle Være Barnets Moder, som Mons Telnæs for dem sagde da hand med Bud derom skulle gaa til Lensmanden.

1732: 103b

Anders Nils/øn Søre Fielde forklarede dernest edelig: slet intet herom at Være Vidende, uden at Barnet er funden Ved Fielde Kirke.

Brite Larsdatter fremstod dernest og edelig udsagde: at have hørt af Nils *Mitmielde (Mitfielde) at Ane Laachøen skulle Være barnets Moder som paa Fielde Kirkegaard er funden, ei seet Barnet og ei videre til opluslighed at kunde give i denne Sag.

Af de andre Vidner som *de (nu) indstevnte Vare, møtte ikke Barbro Larsdatter og Johanne Ulvesetter, Malene Olsdatter Ulvesetter Kari Nilsdatter Laachøen, Kari Colbensdatter Ulvesætter, Ingeborg Eriksdatter Mitfielde. Stevnevidnerne Hans Simens/øn Schoge og Tosten Telnæs afhiemlede edelig at have stevnt Barbro Larsdatter Ulvesetter, Johanne Ulvesetter, Malene Olsdatter Ulvesætter og Kari Colbeensdatter Ulvesætter med mere end 14 dagis Varsel til at Vidne i denne Sag og talte med dem selv; Men Kari Nilsdatter Laachøen var ei loulig stevnt, thi begierede fogeden at de loulig indstevnte til den tid maatte foreleggis her paa sam/m/e stæd at Møde deris edelige forklaringer at aflegge og Kari Nilsdatter Laachøen som nu ei er loulig stevnt til samme tid Kunde indkaldis til edelig forklaring.

Afsagt.

Sagen udsettis igien til d/en 14 Februarij 1733 her sammesteds, at de fire Vidner Barbro Larsdatter Ulvesetter, Johanne Ulvesetter, Malene Ulvesætter, Kari Colbeensdatter Ulvesætter, som nu ere loulig Kaldede til at Vidne i Sagen og ei møder, da efter loulig given Varsel møder enhver under 20 lod Sølvs bøders erleggelse om de udebliver; til samme tid Vil og Kari Nilsdatter Laachøen og Ingeborg Eriksdatter Mitfielde indkaldis deris edelige forklaringer i Sagen at aflegge, da Videre skal Vorde handlet hvis louligt er.

1732

1733

(1733: 103b)

Anno 1733 den 16 Februarij er efter Mons/ieu/r Bærent Gundersen Fessers(?) requisition af 31 Januarij 1733 som for Retten blev oplæst saa formeldende: skied Samling paa Gaardene Ejdsvaag, Jordall og Selvigen for at taxere forskrefne Jorder med deris tilhørende Inventarium med Eedsorne og af Kongl/ig May/este/ts Foeged over Nordhordleen og Wos S/igneu/r Andreas Jessen opnefnte Laugrettesmænd nemlig udj Bøygdelensmandens stæd Petter Johannesen, Lars Aastvedt, Mons Hiorteland, Johannes Eukaas, Johannes Raadland, Jan Hiorteland, Ole Øfre Selvig,

Hvorda Mons/ieu/r Bærent Gundersen Producerede paa egne og Samtlige medArvingers Veigne, dend af Skifted efter S/a/l/ig/ Jacob Widing uddragne Laadseddel af 23 Sept/embris 1730 som blev læst: hvoraf sees, at Hand paa egne og medarvingers Veigne er udlagt Prioritet udj forbemelte Gaarder Ejdsvaag, Jordall og Selvigen med tilhørende Inventarium for dend Summa 1204 Rdr 12 s/ki/l/ling med Renter indtil betaling skeer.

Mons/ieu/r Bærent Gundersen møtte for Retten paa egne og medarvingers Veigne og begiærede at Retten Vilde skride til Forretning med at taxere disse Ham hans første Prioriteret tillagde Gaarder.

Mons/ieu/r Henric Krøger var nerværende paa Mad/ame Karen Widings Veigne som Gaarden Ejdsvaag een tidlang haver opsiddet og tilstod at være Loulig kaldet til denne Forretning og tog til Gienmæhle.

Petter Johannessen forklarede paa Mons/ieu/r Jesper von der Feldis

1733: 104

Veigne at Hand var fornøjet med at det med taxationen blev fortfaaret som neste Prioritet efter Mons/ieu/r Bærent Gundersen udj bemelte 3de Gaarder Ejdsvaag, Jordall og Selvigen for dend Summa 800 Rdr.

Ingen møtte paa S/a/l/ig Fogden Lems Sterfboiis Veigne som sidste Prioritet for een Obligation udj bemelte 3 Gaarder for 400 rdr, hvortill Monsieur Henric Krøger declarerede at denne til S/a/l/ig/ Fogden Jens Lem Af afgangne Jacob Widing udgifne Obligation stoer 400 Rdr forlængst Var bleven betalt og derfor Vilde Være Retten ansvarlig i fremtiden for hvad præntioner detz angaaende kunde giøres

Hvorfore Monsieur Bærent Gundersen begiærede at Retten efter Hands requisitions Formeld Vilde skride til Forretning og blev saa først taxeret

Gaarden Selvig af Skyld 4 pund Smør derpaa fantes 1 Stue 8 Alen lang 7 Alen bred, 1 bue 7 Alen bred 4 Alen lang, 1 Ildhuus 7 Alen lang 6 Alen bred, et Fiøs 8 Alen lang 7 Alen bred, Laden 30 Alen lang 13 Alen bred, et g/amme/l/t/ Fiøs 10 Alen lang 8 Alen bred, et rødt Vaanhuus bestaaende udj 2 stuer og 2de Camer og et Kiøkken gandske forfalden, samme Vaaning 18 Alen lang 10 Alen bred, Inventarium til samme Gaard findes 10 Kiør og derforuden 4 Vite som ei tilhørede efter Laadseddelens udvis til Gaarden saa anførte ikkun de 10 stykker sampt een Hest, een bagstehelle 2 Gryder dend eene sønder, 12 melkekoller, 1 skiering, 1 øx, 7 tønder Sædekorn og en gammel børre tilsammen taxeret for med Kiolderen under huuset med een løs Kakkellovn 100 Rixdaler.

Gaarden Jordal af Skyld 3 løber Smør 2de Faar med paastaaende Huuse, 3 .andstuer(?) 8 Alen lang og 8 Alen bred, 3 Sengebuer 6 Alen lang og 7 Alen bred 3de Fiøser 12 Alen lang 8 Alen bred 1 dito 9 Alen lang 8 Alen bred 4 Lader 13 Alen lang og 10 Alen bred med 4 smaa Smalehuuser, 3 Ildhuus 6 Alen lang 6 Alen bred samme Gaard opsiddes af 4re Lejlendinger som hver bruger een fierde Part, Og blev denne Gaard taxeret for 264 Rixdaler;

Gaarden Ejdsvaag Af Skyld 72 s/killig i Penger med paastaaende Huuse og bygninger een Vaaning 15 Alen lang og 9 Alen bred bestaaende af 2de Højder hvor oven paa er et loft Salen kaldet med et SengeCammer og 2de andre Cammere *has (hos?) Malet og Vel flid med Laan (Svalgang) oven over, neden under Var 2de Stuer og 2de Cammere samt Kiøkken og Kielder alt dette Vell Conditioneret nok en Borgestue 9 Alen lang og 9 Alen bred med een Stord Sval om, een Melkestue og et Ildhuus vel Conditioneret i en bygning 9 Alen bred og 15 Alen lang 1 Floer 20 Alen lang og 13 Alen bred, 1 Lade 26 Alen lang og 10 Alen bred noget brystfældig samt et Nøst Med Saun(?) staaende paa denne Gaard fandtes Inventarium, en Indmuret Jerngryde, en Skierring, 1 bagstehelle, 7 tønder SædeKorn, 12 melkekoller, 10 Kiør, 2de Jerngryder, en Kornbinge, en Hest, udj Husene dette inventarium tilhører Selvigen og er forhen anført, til Ejdsvaag fandtes Inventarium 9 Kiør 1 Qvige 1 Hest 1 bagstefiel 1 Indmuuret Kaaber Kiedel paa 1 á 2 tønne omtrent 1 skiering 3 Kakkellovner, 7 tønde SædeKorn, 1 Kornbinge - nok et Huus 9 Alen langt og 6 Alen bredt med Suetag paa - derforuden et Møllehuus paa Gaarden Ejdsvaag staaende 51 Alen lang og 13 Alen bredt med 3de Gienger med tilhørende Inventarium som Mons/ieu/r Henric Kroger (Krøger) sagde sig at vilde være ansvarlig for 12 MøllePikker, 2 Sk..lper(?), 2 B..t...(?) 1 Skorøx, 2 Klemhager, 1 Stor Kam-kar(?), 1 nye Sag, 1 Kran Sag, 1 stoer Øx, 1 Haand Bil, 1 K.....d(?), 1 Slegge, 2 forbedrede ..pper(?), 2 Jernbaand om Juulstokken, 2 Kamjuuls....er(?), 1 Spil Jern, 2 nye Sigteduger med Jern ring, Skrat Vinde med nye Tau og Jern Krog, 2 Jernbaand om 2de Steener, 1 Slagring, Jul Nøst Vinde *en (med?) Jern Kraag, udj dend andre Vinde nye Tauer med Jern, 1 stykke fint Sigtedug omtrent til 1 á 2 Sigteduger, et stykke lit Grovere omtrent lige stort, Tauer til Vasslaaen, Eegeved till halfanden

1733: 104b

Kamme Juul, Fureved til et Camme huus, eendeel Kammer og Kammerveed, 2de FurreKlodser, een Raastael(?), denne Gaard Ejdsvaag med tilhørende Inventarium og Huuse taxeret for 700 Rdr.

Og som ingen af Parterne de tilstædeværende hafde noget Videre at fremføre slttes og denne Forretning og anføres saa denne Forretnings Omkaastning

Sorenskriveren for dagens Forretning efter Reglementet af 24 Febr/uarj 1707 3 - 0 - 0

Reise anføres ikke efterdj dend tilforne af reqvirenten er

Contenteret samt Fortæring

Lensmanden og Mændene for Deres umage 1 - 2 - 0

Fogden for Mænds opnæfnelse 1 - 0 - 0

Beskrivelsen og Forseiglings Penge 0 - 5 - 4

Forseiglet Papir 0 - 4 - 8

6 - 5 - 12

Hvilke opførte Omkostninger Monsieur Bærent Gundersen Fesser tildømmes at betale imod Regres udj det leverede Pant.

Anno 1733 dend 10 Martj er holdet Almindeligt Vaar- Restantz Skatte- og Sage Ting med Gulens Skibreedes Almue udj Scherjehafn nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen, Bøygdelensmanden Peder Henriksbøe og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Peder Næsse, Ole Tvedt, Gulbrand Brandanger Hans Miømen, Lars Vatnøen, Lasse Brandanger, Henrik Tvedt, og Joen Brandanger med mere tingsøgende Almuen

Og efterat Tinget udj Hans Kongl/ig Maj/este/ts Høje Nafn Var sat og Almuen saavel som Tingrættet til ald Ædruelighed saavel som Skikkelighed imod Retten og dends betiente advaret, efter Laaven, hvorefter blev tinglyst:

1. Deres Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Skatte Forordning for det Aar 1733, dat/erit Friderichsbergs Slot den 17 Nov/em/br/is/ A/nn/o 1732.

2. Deres Kongl/ig Maj/este/ts Placat at herigien i Rigerne maa indføres fra *PaHlen (Polen?) og andre slige stæder maae indførís Qvæg og Kiød, saavelsom Huder og Faar af Qvæg dat/erit Friderichsbergs Slot d/en 24 Nov/em/br/is/ 1732.

3. Krigs Commissariatets ordre og tilkiendegivelse af 17 Nov/em/br/is/ 1732, angaaende at de som haver staaet under Sø Etaten enten for Skipper, Skriver eller detz lige skall indfinde sig til Liqvidation, og tillige de som Ved Dauden kunde Være afgangne deres Arvinger dersom de Vil blive delagtige udj Arv som kand Vendtes efter de afdøde, hvis ikke da falder deres efterladenskab \til/ deris Kongl/ig Maj/este/ts.

4. Dernæst blev tinglyst H/er/r Florentz Blomgreens udstedde Bøxelbref til Hans Aamundsøn [paa] 27 merker S/mør og 9 merker Fiskes brug i Gaarden Lie dat/erit 9 Martij 1733.

Dend 11 dito blev Retten igien sat sammestedz og efterat Skatterne saavit dennesinde Vare at bekomme Vare annammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Bøygdelensmanden Peder Henriksbøe efter ordre af Fogden ladet Stefne Anders Olsen Store Slire at lide Dom for fortilig Sammenleje med sin Hustrue

Anders Olsen møtte for Retten og tilstoed Sigtelsen og laavede at Vilde Godvillig betale Bøderne hvormed Foegden var fornøjet, Saa kand efter Hannem ingen Lovmaal fældes.

1 mrk 8 sk

1733: 105

H/er/r Andreas Hejberg hafde paa sin Svaager Anders Colds Veigne ladet indstevne Ingeborg Scherjehafn til at indfrie een af Hænde bemælte Anders Cold given Revers stoer 40 Rdr 3 merker 4 s/killig, med Processens Omkostning <5 mrk 4 sk> af 16 Febr/uarij 1733 som blev læst.

Ludvig Lem fremstoed paa Ingeborg Scherjehafns Veigne og sagde, det Comparentjnden ikke Ved at Hon til Mons/ieu/r Cold nogen Gield stod Hændes S/a/l/ig/ Mandz Død efter hvem Hon Arf og Gield i beleilig tid har frasagt og nu mindst skulle formode at Ham nu af Mons/ieu/r Cold, skulde søges først og Gield som hon saa laavlig har frasagt sig disse hændes S/a/l/ig/ Mand, Hand Vil og bede af Retten at dersom Mons/ieu/r Cold skulde siunes at have slig tiltale til Hænde, eller Hændes Haandskrift for Gield, det Hon nu ikke Kand erindre om hon nogen tid med Hændes Laugværge, slig Haandskrift Samtykt og underskrivet haver, Hand da, neml/ig Mons/ieu/r Cold maatte af Retten paalegges slig Haandskrift om Hand dend skulde have for Retten in originali at Producere og i øfrige Vilde Ham have sig forbeholdet, baade hvad indsigelse han agter i sin tid at gjøre imod disse Mons/ieu/r Colds i Stevnemaalet gjørende paastande og endelig hvad Videre Mons/ieu/r Cold kand agte i Sagen at paastaae.

Mons/ieu/r Peder Bejer møtte paa Anders Colds Veigne og Producerede een Copie af Reversen som i Stefnemaalet forhen er ommelt af Citanten Anders Cold Self Verificeret af 7 Sept/embris 1729, tinglyst 7 Nov/em/br/is 1730, som Hand begiæret oplæst:

Ludvig Lem paa Comparentjndens Veigne formeente, at denne løse saa kaldet Copie af een Revers ikke motte ansees, som af ingen anden end af Mons/ieu/r Cold Self er Verificerit i øfrige reffererede Hand sig til sit forrige og Vilde have Ingeborg Scherjehafn forbeholdt saavel Hændes tanke om Reversens rigtighed som hvad Mons/ieu/r Bejer nu Kand have med at fare.

Mons/ieu/r Bejer paastoed Dom efter Laaven.

Lem efter dend forbeholdning hand før hafde reserveret sig, imod Mons/ieu/r Bejers paastand endnu forlangede een original revers produceret, hvorpaa Hand Var Rettens Kiendelse ervartende.

Afskediget.

Sagen udsettes efter Comparentjndens forlangende til Sommertinget, da Mons/ieu/r *Andreas Cold haver \at/ Producere dend nu anviste Copie Revers in originali til Comparentjndens Conference saavelsom Retten da begge Parter bliver reserveret hvis de samme tid kand agte fornøden Lovformelig at fremføre.

Fogden tilspurdte dernæst Saavel Almuen som Laugrettet om nogen Rettighed af de i Aaret 1723 Skyldsatte Pladser og Vaager det Aar 1732 hannem er godtgiordt men Vel af Hannem nu esker hvilket de Samptlige har

1733: 105b

tilstaaet at ingen Skatter deraf det Aar 1732 er bleven betalt men Vel nu æsket hvilket Fogden begierede under Rettens Forseigling beskreven som blev bevilget.

Dernest Blef tinglyst og \oplæst/ restantzen efter forrige Aar 1732 - sampt blev forfattet termins restantzen for indeværende Aar 1733.

Og som indtet Videre Var dennesinde at Forrette blef og Tinget ophævet.

Anno 1733 den 13 Martij er holdet Almindeligt Vaar- restantz- Skatte og Sage-Ting med Lindaas Skibreedes Almue udj Kilstrømmen, nerVærende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen BøygdeLensmanden Mikkell Bæraas og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Thomes Kaalaas, Knud Syslaak, Baar Fonnebust, Joseph Fieldanger, Hans Lerøen, Niels Østrem, Haldor Hodne for Mons Ivers/øn Skauge, og Ole Mons/øn Myking med mere tingsøgende Almue

Og efterat Tinget udj Hands Maj/este/ts høje Nafn Var sat og dend tilstædeværende Almue til ald Ærbødighed, ædruelighed og skikkelighed imod Retten og dends betiendte Var bleven advaret blef tinglyst Hands Kongl/ig Maj/este/ts høje udstedde Forordninger og anordninger sampt andre Høj Øfrighedz ordres som forhen under Folio 104 ere Extraderede dernæst blef tinglyst

1. Laugmand Niels Knagenhielms udstædde Bøxelbref til Hans Olsen paa 12 merker Smør 4 kander Malt og 12 merker fisk i Gaarden Østrem dat/erit 1 Martij 1732.

2. Ole Knudsen Grielinges(?) Pante forskrivelse til Byskriveren i Bergen S/igneu/r Hans Christian Gartner paa 25 Rdr sampt een god Gieldoxxe og een Hiort eller Hinde paa de rette tider om Aaret at forskaffe dateret 26 Nov/em/br/is/ 1732, sampt at betale paaløbende Renter underskrevet af Henric Jeger og Christian Ørum.

Den 14 Dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte tilstædeværende og som ingen Sager Vare indstefnte og ingen fleere Skatter Vare at bekomme tilspurdte Fogden saavel Almuen som Laugrettet om nogen Skat eller Rettighed af de Ved dend holdte Matriculs Commission i Aaret 1723 skyldsatte Pladser, Vaager og dezlige till Hannem er bleven betalt for det Aar 1732 men Vel af Hannem nu esket, hvortil de Alle Svarede at det sig saaledes i Sandhed forholder at indtet deraf til Fogden for det Aar 1732, er bleven betalt men Vel af Hannem nu æsket; hvilket Fogden begiærede under Rettens Forseigling attesteret som blev Consenteret.

Lensmanden Mikkell Bæraas tilstoed efter Fogdens tilspørgelse at Være godtgiort Lensmandz løn 4 Rix/dale/r sampt Munderingspenge og tiende Penge af det Sigt som er falden for det Aar 1732.

3 mrk

1733: 106

Dernæst blev for Almuen oplæst restantz for det Aar 1732 som blev befunden rigtig og af Retten Verificeret Sampt Termins restantz for indeVærende Aar 1733.

Og som indtet Videre dennesinde Var at forrette blev og tinget ophævet.

A/nn/o 1733 den 16 Martij er holdet Almindeligt Vaar- restantz- Skatte og Sage-Ting med Radøe Skibreedes Almue udj Brudeknappen nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen, Bøygdelensmanden Niels Sæbøe og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Knud Udhelle, Niels Olsvold, Knud Villanger, Anders Strømme, Gunder Solem, Johannes Helle, Anders Olsvold og Ole Indhelle

Og efterat Tinget udj Deres Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Laugrettet tilligemed dend tilstædeværende Almue til ald Ædruelighed Ærbødighed og Skikkelighed imod Retten og dendz betiente Var bleven advaret blev tinglyst de Kongl/ig Maj/este/ts Høie Forordninger og anordninger sampt andre Høj Øfrighedz ordres som under Fol/io 104 findes Extraderede - dernæst blev tinglyst

1. Sognepræsten til Mon/ieu/r(?) H/er/r(?)(?) udstedde Bøxelbref til Ole Monsen i Gaarden Rigstad 3 skillings Skyld, dat/erit 20 Dec/em/br/is/ 1732.
2. Velærværige H/er/r Jens Jansen Mariagers udstedde Bøxelbrev til Berie(?) Hansen paa en half løb og ½ tønne Malt i Gaarden Vetaas(?) dat/erit 11 Dec/em/br/is/ 1732.
3. Agnete S/a/l/ig/ Peder Hofmans Bøxelbref til Elling Olsen paa 18 merker Smør 18 kander Malt i Gaarden Dahle dat/erit 5 Januarij 1733.

Og som ingen Sager hverken af Kongens eller andre dennesinde var indstefnte ej heller fleere Skatter Vare at bekomme tilspurdte Fogden saavel Almuen som Laugrettet om nogen Skat eller rettighed af de ved dend holdte Matriculs Commission i Aaret 1723 skyldsatte til Skatte Ydelse Pladser og Vaager og detslige til Hannem er bleven betalt for det Aar 1732 men Vel af Hannem nu æsket, hvortil de alle svarede at det sig saaledis forholder at indtet deraf til Fogden for det Aar 1732 er bleven betalt men Vel af Hannem nu æsket, hvilket Fogden begiærede under Rettens forseigling beskreven som blev Consenteret.

Lensmanden Niels Sæbøe tilstoed dernæst efter Fogdens tilspørgelse at Være godtgjort det Aar 1732 Lensmands løn 4 Rix/dale/r samt Munderingspenge af Handz paaboende Gaard og som ingen Bøder som Hand nyder tiende Penge af det Aar er falden er Ham heller ingen godtgjort.

Dernæst blev for Almuen oplæst restantz for 1732 som blev befunden rigtig og af Retten Verificeret Sampt Termins Restantz for indeværende Aar 1732 som og blev rigtig befunden og af Retten Testificeret.

Bøygdelensmanden Niels Sæbøe efter Fogdens Andreas Jessens tilspørgelse indleverede for Retten original Qvittering af S/a/l/ig/ Fogden Lem paa 56 Rix/dale/r for oppebaarne Penger hos eendeel i Radø Skibrede som hos Admiral Rosenpalm til udredning haver oppebaaret hvoraf hand leverede Copie i Retten som efter Conference med Originalen fandtes rigtig og blev Fogden under Rettens Forseigling meddelet Copie af efter begiær og originalen til Lensmanden igen leveret.

4 mrk 8 sk

1733: 106b

Og som indtet Videre Var dennesinde at forrette blev og tinget ophævet.

Anno 1733 den 18 Martij er holdet Almindeligt Vaar- restantz- Skatte og Sage Ting med Allenfits Skibreedes Almue udj Alvestrømmen nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen Bøygdelensmanden Elluf Mundal og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Herland, Christian Hopland, Jacob Ryland, Aamund Ryland, Johannes Capperdal, Mikkel Langenæs, Knud Nepstad og Mikkel Titland

Og efterat tinget udj Deres Kongl/ig Maj/este/ts Høye Nafn Var sat og Almuen saavelsom alle nerværende til ald Ærbødighed, ædruelighed og Skikkelighed imod Retten og dendz betiente Var bleven advarede blev dernæst tinglyst de Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste Forordninger og anordninger samt andre Høy Øfrighedz ordres som forhen under Folio 104 findes ekstraherede dernæst blev af Fogden Publiceret

(1.) Stiftbefalingsmand Kaases udstedde Constitution til Jens Henricsen á Møinichen at Forrette Nordhordleens Sorenskriveries Vices indtil Deres Maj/este/ts Allernaadigst Sorenskriver tienisten bortgiver dat/erit Bergen d/en 7 Febr/uarij 1733.

2. Børge Grøtvedts udstedde bøxelbref til Hans Larsen Aase paa $\frac{1}{4}$ part i Gaarden Isdall dat/erit 16 Febr/uarij 1733.

3. Jacob Olsen Tvedten Bøxelbref til Johannes Johannessen Moldeklef paa 1 p/un/d S/mør og 1 Mæle Malt i Gaarden Nedre Qvamme dat/erit 10 Dec/em/br/is/ 1732 samt Lejlendingens derpaa fuldte revers af samme dato.

4. Niels Aases udstedde Bøxelbref til Jacob Siurs/øn Ikeland paa $\frac{1}{2}$ løb Smør 3 Mæler Malt i Gaarden Elsaas dat/erit 18 Martij 1733 samt Lejlendingens derpaa fuldte revers af samme dato.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde Vare at bekomme Vare annammede blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Fogden ladet Stefne Mons Qvamme til Strafs lidelse efter forrige tiltale.

Mons Qvamme møtte for Retten og tilstoed Loulig at Være Stefnt for Sagen imellem Ham og Børge Qvamme verserende i hvilke Sag Fogden og tilstoed at have indstefnt Ham hvormed da blef foretaget.

Mons Qvame anviste i Retten til indleverelse sit Skriftlige Indlæg i Sagen af 19 Martij 1733.

Henric á Møinichen indfant sig nu som tilforne paa Børge Qvam/m/es Veigne her for Retten og protesterede at dette af Mons Qvamme præsenterede Indleg som Hand vedstaar at Være Conciperet af Procurator Mons/ieu/r Cramer som Hands Sag haver haft i Hænde, da eftersom Procurator Cramer ej Self for Retten Comparerer, da skeer for at undvige Laavens 1ste Bogs 9 Capit/ul 10 art/icul og Forordningens bydende af 4 Martij 1690 dends 3 art/icul som Jeg paa Børge Qvam/m/es Veigne Ved seniste Rettergang paastod at Mons/ieu/r Cramer skulle efterleve før Hand Videre Mons Qvames Sag maatte agere men da ej kunde skee formedelst de af Ham paaskydende Vidner som Retten Hannem tilsagde til dette ting at indstefne; thi Hand Vidste nok, at det ene Vidne som er Handz Principal Mons Qvammes Hustrue ej kunde admitteres, og at det andet Vidnesbyrd mueligens Vilde udfalde til sin Principals

1 rdr 3 mrk 12 sk

1733: 107

nachdeel; Retten udj sin seeniste eragtning i denne Sag tilkiendegiver Mons/ieu/r Cramer, at naar de af ham paaraabende Vidner som Hand til dette ting skulde indstefne, bliver saavit som Laaven tillader admitteret og de som admitteres sit Vidnesbyrd fremføre, da Vil Retten sine Messeures om min Lovmæssige præntention der Grunder sig paa foranførte alligerede Laavens og Forordningens bydende derom i agt tage, nu falder qvæstio som Mons/ieu/r Cramer for Mons Qvam/m/e i denne Sag noget maae forrette, saasom Hand ej haver ladet Indstefne de af Hannem paaraabende Vidner, som Retten Hannem tilholt til dette ting at indstefne; thi omendskiønt Hand ikke haver ladet indstefne Vidnerne, saa meenes dog, at hand skall efterleve berørte Laavens og Forordningens bydende, førend Hand noget i denne Sag for Mons Qvamme i denne Sag Ved Indlæggere eller andet Concipere; thi paastaaes, at dette af Mons Qvam/m/e indleverede Indlæg ej Vorder admitteret eller Gyldig anseet, saasom Mons/ieu/r Cramer, ej her for Retten Comparerer og efterlever Rettens erbydende, herom Jeg ydmygst ervarter Rettens Decision.

Mons Qvamme begierede tid til at faae sine Vidner ført til neste ting de Hand forhen haver i Sagen paaberaabt sig og begierede sit Indlæg for Retten oplæst.

Fogden begierede Copie af hvis for Retten passeret er saavel denne Rettes Dag som de forrige til neste ting til hvilken tid Hand forlangede Sagen udsat da nermere derved Vilde i agt tage sine Messeures.

Afsagt.

Retten kand ikke biefalde Mons/ieu/r Møinichens paa Børge Qvam/m/es Veigne giorte indsigelse, forestillelse og Protestation, saavit Hand Vill formeene, at dette af Mons Qvamme producerede Indlæg ikke bør admitteres, men Retten i følge af de under 19 Nov/em/br/is/ 1732 ergangne Rettens Kiendelser antager det og finder fornøden det for Retten at oplæse; imidlertid bliver Fogden tilladt Copie af det Passerede i Sagen saasnart Retten dermed for andre Forretninger kand afstæd komme i hvis observation og Sagen bliver udsat til Sommertinget efter Handz paastand da Handz nermere formeening ervartes; til samme tid forelægges og Mons Qvamme og gives tid at føre de Ham tillatte efter Rettens forrige Kiendelse Vidner som Hand da nafngaf, da Videre skall Vorde Handlet hvis Louligt er og Sagen expederes til muelighed da og Parterne reserverer deres Forestillelser i Sagen.

Møinichen sagde, at hvad Mons Qvamme i sit Indlæg der er Conciperet af Procurator Mons/ieu/r Cramer bliver af Retten mueligens lidet at regardere paa, saasom acterne i Sagen

udviser anderledes end Mons Qvamme i sit Indlæg haver indført og som Vidnernes forklaringer i denne Sag nermere udviser Mons Qvames skyldighed, da paastaaes

1733: 107b

af Børge Qvamme det Hand Ved Rettens erkiendelse bliver efter Laavens 6 Bogs 17 Capit/ul 40 art/icul tillagt dend Igield og twigield som der omtales.

Afsagt.

Retten Vedbliver dette i Dag forhen i denne Sag gifne Kiendelse om udsettelse da Videre Ved Sagen skall blive observerit, saavel om hvad produceret er som hvad Passeret er naar Parterne med deres paastand fremkommer.

Bøygdelensmanden hafde efter Fogdens ordre ladet Stefne Mons Qvamme for een Staaen øx og Kornstour efter forrige tiltale.

Mons Qvamme møtte for Retten og tilstod at Være Stefnt i Sagen og indleverede sit Skriftlige Indlæg af 19 Martij 1733 som blev læst.

Fogden begierede Sagen udsat til Sommertinget og Copie af hvis i denne Sag Passeret er da Hand Videre Vil skride til endelig Paastand.

Afsagt.

Fogden bevilger Sagen udsat til Sommertinget sampt Copie af hvis Passeret er i Sagen, da naar dend igien kommer i Rette skall handles hvis Lauligt er.

Og som ingen Sager hverken af Kongens eller Almuens dennesinde Vare indstefnte tilspurdte Fogden saavel Almuen som Laugrettet om nogen Skat eller Rettighed af de Ved dend holdte Matriculs Commission i Aaret 1723 skyldsatte Pladser, Vaager, Qværner og detzlige, til Ham er bleven betalt for det Aar 1732 men Vel af Hannem \nu/ æsket, hvortil de alle svarede at det sig i Sandhed saaledis forholder at indtet deraf udj dette Skibreede for det Aar 1732 til Fogden er bleven betalt men Vel af Hannem æsket hvilket Fogden forlangede under Rettens forseigling beskrevet som blev Consenteret.

Dernæst blev for Almuen oplæst restantzen for afvigte Aar 1732 som blev befunden rigtig og af Retten Verificeret. Sampt Termins restantzen for indeværende Aar 1733 som og blev rigtig efter Conference befunden og af Retten testificeret.

Bøygdelensmanden Elluf Mundall tilstoed dernæst efter tilspørgelse at Være godtgiordt det Aar 1732 Lensmands løn 4 Rdr, sampt Munderingspenger af Hands paaboende Gaard tilligemed tiende Penge af det tillagde Sigt som det Aar Var falde.

Og som indtet Videre dennesinde Var at forrette blev tinget ophævet.

Anno 1733 den 20 Martij er holdet Almindeligt Vaar- Restantz- Skatte og Sageting med Herløe Skibreedes Almue paa Gaarden Frekhaug nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen, Bøygdelensmanden Anders Tvedten og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Gunder Toskøen, Rasmus Toskøen, Jacob Hans/øn Landsvig, Hans Fløysand, Iver Husebøe, Anders Nedre Tvedt og Ole Olsen Kaursebøe og unge Gudmund Toskøen

Hvorda efterat tinget i Hands Kongl/ig Maj/este/ts Høye Nafn Var sat og Almuen til ald Ædruelighed sampt Ærbødighed og skikkelighed imod Retten og dendz betiendte Var bleven advaret blef tinglyst de Kongl/ig Allernaadigste Forordninger og anordninger sampt andre høy Øfrigheds ordres som under fol/io 104 findes extraherede - Dernæst blef tinglyst

1. Joen Hegøens udstedde Skiøde til sin Søn Ole Joensen paa 16 merker fisk udj Gaarden Hegøen med andeel i underliggende Laxevaager og Herligheder dat/erit 20 Martij 1733.

2. Ditoes udstedde Skiøde til sin SvigerSøn Ole Olsen paa ½ løb S/mør 12 kander [Korn] i Gaarden Kaursbøe med andeel i underliggende Sildevaag dat/erit 20 Martz 1733.

1 rdr

1733: 108

3. Commerce Assessor Johan Lausens udstedde Bøxelbrev til Magne Magnes/øn Skiellanger paa 9 merker fisk i Gaarden Hatten dat/erit 31 Januarij 1733 med Lejlendingens derpaa fulgte revers af samme dato.

4. Ide Marie S/a/l/ig/ Johan Bigs(?) udstedde Bøxelbrev til Fridrik Niels/øn paa 18 merker Fiskes leje i Toft dat/erit 12 Dec/em/br/is/ 1732.

5. Justitz Raad og Præsident Kraghs udstede Bøxelbrev til Niels Johans/øn i Gaarden Hannevig 18 merker Smør 1 ½ Mæle Korn og ½ Faar dat/erit 14 Martij 1733.

6. Commerce Assessor Johan Lausens udstedde Bøxelbrev til Niels Olsen Syslaak paa 18 merker S/mør 3 kander Malt i Gaarden Skintvedt dat/erit 15 9br (Septembris) 1732 sampt Lejlendingens paafulgte revers.

7. Landsdommer Knagenhielms udstedde Bøxelbrev til Knud Monsen Bredvig paa 10 merker fisk i Gaarden Bredvig dat/erit 25 Apr/ilis 1732.

8. Stephen Aagaatnæsses udstedde bøxelbrev til Mons Ols/øn paa 8(?) merker fisk i Gaarden Vig af dat/o 3 Martij 1733 sampt Lejlendingens paafulgte revers af samme dato.

9. Ditoes udstedde Bøxelbrev til Ole Mons/øn paa ½ pund fisk i Gaarden Vig dat/erit 3 Martij 1733 sampt Lejlendingens paafulgte revers af samme dato.

10. Justitz Raad og Præsident Kraghs udstedde Bøxelbrev til Ole Nielsen paa 1 løbs Leje i Gaarden Myrtvedt dat/erit 6 Martij 1733.

11. Anders Olsen Nedre Kleppes udstedde Skiøde til Mette S/a/l/ig/ Jørgen Christensen Machnig(?) paa 16 7/8 merker S/mør i Gaarden Nedre Kleppe hvorfor er betalt 40 rdr dat/erit 28 9br (Septembris) 1732 underskrevet af Lorentz Nitler og Jacob Davidsen Friil(?).

12. Inspecteur Normans Pante Forskrivelse til Auctions Directeur S/igneu/r Bærent Craft Warmilke(?) for 290 Rixdaler hvorfor er Pantsat Gaarden Langeland dat/erit 16 Apr/ilis 1731.

13. Commerce Assessor Lausens udstedde Bøxelbrev til Anders Rasmusen Alvem paa 18 merker fisk i Gaarden Schiold dat/erit 1 9br (Septembris) 1732 sampt Lejlendingens derpaa fulgte revers af samme dato.

Og som Skatterne saavit dennesinde Vare at bekomme Vare annammede blef foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da efterat ingen af Kongens Vare indstefnte

Commerce Assessor Johan Lausen med Skriftlig Varsel af 25 Febr/uarij 1733 ladet indstefne sin Lejlending paa Hatten Niels Hatten for At svare Aabodsfald paa Handz Gaardeparts Huuser sampt Videre som Hand skal have Pexerit(?) til Gaardens fordervelse hvilket Stefnemaal for Retten blef læst.

Niels Hatten møtte ikke ej heller nogen paa Handz Veigne.

Stefnevidnerne Niels Valle og Helje Espetvedt afhiemlede Eedelig at have Stefnt Niels Hatten for denne Sag og til dette ting med mere end 14 dages Varsell og talte med ham Self.

Anders Tvedten paa Assessor Lausens Veigne paastoed Laudag for dend indstefnte til neste ting.

Afsagt.

Niels Hatten forelægges til førstholdende ting i dette Skibreede at møde og Svare til Sagen efter Laulig given Varsell da Handz erklæring imod Stefnemaalet og Sigtelsen ervartes saafremt ej Retten nødes til Dom efter Citantens paastand at afsige.

4 rdr 12 sk

1733: 108b

Bøygdelensmanden Anders Tvedten hafde med Muntlig Varsel ladet stefne Mikkell Andersen Valle for resterende Landskyld af Handz paaboende Part udj Valle for de Aaringer 1729, 1730 og 1731, á 2 Rdr Aarlig er 6 Rdr sampt 2 Rdr for laante Penger dette at betale og Processens Omkostninger skadesløs.

Mikkell Anders/øn møtte for Retten og tilstoed Laulig at Være Stefnt for Sagen som forklarede at Lensmanden hafde Ved forlig hafde Vedtaget at eftergive Ham dette Søgende for opsagn paa Handz Gaard som hands(?) søn(?) fra(?) Lensmanden hafde tilbøxlet og Vidne derom skall Være Niels Valle og Arne Fløysand til hvis afhørelse dog ej Lensmanden Var kaldet til Vedermæhle hvilke Hand begiærede at faa førte.

Lensmanden Paastoed Dom til betaling med Processens Omkostning.

Afsagt.

Mikkel Andersen Valle tillades til førstholdende ting at føre de nu paaraabte og nafngifne Vidner Niels Valle og Arne Fløysand der og Citanten bør kaldes til Vedermæhle, samme tid forelægges og Citanten at producere sin Landskyldz bog til Confrontation om Søgemaalet da Videre Ved Sagen skal i agt tages saavit Laavlig skee bør.

Leutenant Jacob Landsvig paa sin Fader Ole Halvarsen Landsvigs Veigne haver ladet Stefne Lars Olsen Landsvig for at Hand skall have taget sin Datter af tienisten fra bemelte Handz Fader i dend urette tid og førend Hændes tieniste Aar Var tilende Hannem derfor at erstatte og Processens Omkostning at betale.

Lars Olsen Landsvig møtte ikke ej heller nogen paa Handz Veigne som nogen Fuldmagt hafde at producere,

Stefnevidnerne Niels Valle og Helje Espetvedt afhiemlede Eedelig at [have] Stefnt Lars Olsen Landsvig for denne Sag og til dette ting og talte med Handz Koene.

Citanten paastoed Lavdags foreleggelse til neste ting for dend indstefnte.

Afsagt.

Lars Olsen Landsvig som nu efter Laavlig given Varsell ej møder eller lader svare til Sagen forelægges Laudag til neste ting at møde og svare for sig efter Laavlig Varsell, da hvis udeblivelse skeer afsiges Dom efter Citantens gjørende paastand.

Den 21 Dito blef Retten igien sat sammestedz og hafde da

Tollak Villumsens Enke Helle Olsdatter ladet Stefne med Muntlig Varsell Rasmus Frommeregjde efter forrige tiltale.

Rasmus Frommeregjde møtte ikke efter trende Gangers paaraabelse.

Stefnevidnerne Dirik Anders/øn og Ole Jensen Hiertaas afhiemlede Eedelig at have Stefnt Rasmus Frommeregjde den 6 Martij for denne Sag og til dette ting og talte med Handz Koene og tillige at anhøre Vidnerne som ere indstefnte i Sagen nembl/ig Inger Olsdatter og Ole Olsen.

Paa Tollak Villumsens Enkes Veigne møtte Peder Bejer som fremstillede sig for Retten paa Tollak Villumsens Enkes Veigne som nest at referere sig til hvis forrige Rettes dag er Vorden paastaaet, forestillede Retten efterskrefne Citantinden i Sagen der ikke haver holdt nogen hovetbog som Retten Ved Interlocutorium dog haver paalagt hænde at producere in originali i henseende til at Hon og Hændes S/a/l/ig/ Mand ikke haver drevet nogen stoer Handel, men allene til een og anden nødlidende Soldt noget lidet til deres underholdning og naar ej strax Penger blev betalt har hon tilkaldet Laufeste Mænd og Vidner som om dend gifne Credit har været

1 rdr 4 mrk 8 sk

1733: 109

Vidende, Hand skulde end ydermere i detz aarsage forestille Retten hvormange skadelige Conceqvencer der Vilde flyde det ...(?) ..and(?) ...(?) om Hon skulde komme til noget tab i Hændes rette Kraf; thj da skulde een Borger i byen Vel tage i betenkning at Creditere een nødlidende Bunde noget til Handz livis ophold uden enten derfor at tage Handz revers til bevis som Vilde undertiden koste ham ligesaameget som det Crediterede kunde beløbe sig til eller og ingen Credit forunde Ham som i en hast Vilde Geraade til dend fattige Almues Ruin, Han haver derfor ladet indkalde Vidner i Sagen som \skulle/ forklare at Rasmus Frommeregjde Self haver Ved sidste giordte afreigning tilstaaet at Være skyldig de Søgende Penger 2 Rdr 2 merker, neml/ig Inger Olsdatter og Ole Olsen, hvilke Han formeener at Være tilstrekkelig nok at overtyde Ham Contraparten Handz skyldighed, Han Vilde da naar Vidnerne ere afhørte forvendte Rettens Kiendelse saaledis at Rasmus From/m/eregjde bliver tildømt at betale dend Søgende Summa samt Processens Omkostning tilstrekkelig, hvilket Han alt til Rettens retsindige og endelige Dom Vil have henstillet.

Vidnerne møtte for Retten og tilstoed Laulig at Være Stefnt til at Vidne i Sagen og først fremkaldet

Inger Olsdatter som efter Eedens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd som først for Vidnerne Var bleven oplæst, betydet og forklaret samt tilholdet deres Sandhed at udsige forklarede: at Rasmus Frommeregjde i Hændes og det andet Vidnes paahør tilstoed at være skyldig Tollak Villumsens Enke 2 Rdr 2 merker samme tid forklaret at Rasmus Frommeregjde Var ædrue efter tilspørgelse, dette at Være skeed forleden Aar Paaske Aften da der blev giort afreigning med Ham og Tollak Villumsens Enke samme tid.

Ole Olsen blev dernæst fremkaldet som efter Eedens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd forklarede Eedelig og enstemmig som forrige.

Bejer paastoed Dom i Sagen.

Afsagt.

Paa det Rasmus Frommeregjde ej skal have Aarsag at klage at Være med Retten overilet saa foreleggis Hand til førstholdende Sommerting at møde og svare for sig efter Laulig given Varsell da hvis udeblivelse skeer afsiges Dom efter de førte Vidners og Citantjndens paastand.

Anders Halsteensen Dahle hafde ladet Stefne Ole Dahle og Handz Koene Marthe, fordj Ole Dahle skall have beskyldet Citanten at Hand skal have haft omgiengelse med Ole Dahles Qvinde til Vidner herom indstefnt Niels Erstad, Ole Frekhaug, Ole Erstad, Ole Øfre Dahle, Knud Torgiersen Dahle, Ane Dahle, Giertrud Olsdatter Hopland.

Ludvig Lem fremstillede sig for Retten af Ole Dahle dertil befuldmægtiget og protesterede imod disse af Citanten paaraabte Vidner, som Hand merker er indstefnt at paatyde Handz Principal Ole Dahle noget som Hand ikke kand erjndre sig eller afved at have sagt om Anders Halstens/en det Hand nu og for Retten offentlig Vilde erklære og gierne indgaae forlig

endog Hand Veed af ingen Sag som Hand her Soges for, for at undgaae Process og Vidløftighed, i det øfrige refererede Hand

5 mrk 4 sk

1733: 109b

sig til sit forrige og formeente at disse Vidner bliver ej admitteret til nogen forklaring saasom de ej efter Laavens 1 Bogs 13 Capit/ul 22 art/icul og samme Bogs 14 Capit/ul 1 art/icul ere førte paa fersk Eed eller til første ting, Hand og Gandske modsagde de Vidners førelse som ej ere førte efter meer end et Aars forløb og det i følge af Laavens 1 Bogs 13 Capit/ul 23 art/icul.

Citanten tilstoed for Retten at Vidnerne ej kand forklare om anden paasagn af Ole Dahle end hvad for over et Aar siden er skeed, hvilket og de tilstædeværende Vidner tilstoed.

Citanten tilstoed dog strax at Være Vidende om Vidnerne.

Ludvig Lem paa Ole Dahles Veigne som og tillige Vare nerværende benegter Sigtelsen aldeeles.

Afsagt.

Laavens 1 Bogs 13 Capituls 22 articull siger udtrøkkelig at hvo Vidner vil føre paa hvis een anden sagt haver Hand skall gjøre det paa Fersk Eed og til første ting som Hand Laulig Varsell til kand give efterat Hand derom Videndes Vorder, sampt samme Bogs og Capit/uls 23 articull som foresiger at efter Aars forløb maa ingen Vidner føris paa hvis nogen af anden Mund hørt haver item Laavens 1 Bogs 14 Capit/ul 1 art/icul der iligemaade befaller at nogen Vil anden Saggive for Gierning eller Ord skal Hand gjøre det paa fersk Eed saasnart Hand derom Vidende Vorder, dette er ikke af Citanten Anders Halsteensen Dahle efterkommet som Vil over et Aars forløb føre Vidnerne til afhørelse efterat Hand derom er Vorden Vidende; thj kand Retten ikke antage Vidnerne till Forklaring som imod Ole Dahles benegtning ikke kand Gielde, og Dømmes saa Ole Dahle fri for Anders Halsteensens Sigtelse i denne Sag; i øfrige ophæves Processens Omkostninger paa begge sider.

Assessor Johan Lausen haver ladet Stefne Opsidderne paa Wigeboe Jens og Christopher for dend Omkaastning som Ham for Aastædz Retten d/en 16 Sept/embris 1732 er bleven tillagt Hos dem, neml/ig 9 Rdr 2 merker hvorom Hand Ved Bøygde Lensmanden Anders Tvedten indleverer den under 15 Sept/embris 1732 passerede Aastedz Forretning til Conference herom,

Christopher Vigeboe møtte for Retten og tilstoed Laulig at Være Stefnt for Sagen. Paa Jens Vigeboes Veigne blev lyst Handz Laulige forfald og begierede Christopher opsettelse til Sommertinget Som blev Consenteret.

Og som ingen flere Sager dennetid Vare indstefnte blev for Almuen oplæst restantzen for forrige Aar 1732 som blev rigtig befunden og af Retten Verificeret - sampt termins Restantzen for indeværende Aar 1733 som og blev befunden rigtig derefter blev dend af Rettens betiente Verificeret.

Fogden tilspurdte dernæst Laugrettet saavelsom Almuen om nogen Skat eller rettighed af de Ved dend holdte Matriculs Commission i Aaret 1723 skyldsatte Pladser, Voger med Videre som siden under Rettens examination er undersøgt, til Hannem det Aar 1732 er bleven betalt men Vel af Hannem æsket hvortil de alle svarede at deraf indtet til Fogden for det Aar betalt er men Vel af Fogden æsket som Fogden begiærede under Rettens Forseigling beskreven som blev Consenteret.

Bøygde Lensmanden Anders Tvedten tilstoed dernæst efter Fogdens tilspørgelse at Være godtgjodt Lensmandz løn for det Aar 1732 4 Rdr sampt Munderingspenge af Handz paaboende Gaard Øfre Tvedt, og som ingen tiende Penger det Aar af slige Bøder er falden er Ham heller ingen godtgjodt.

5 mrk 4 sk

1733: 110

Og som indtet Videre dennesinde Var at forrette blef og tinget ophævet.

Anno 1733 den 23 Martij er holdet Almindeligt Vaar- restantz- Skatte og Sage Ting med Sartors Skibreedes Almue paa Gaarden Skouge, nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen Bøygdelensmanden Simen Skouge og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd neml/ig Stephen Aagaatnæs, Peder Søre Echerhaafde, Ulve Nipen, Mikkell Lerøen, Engel Bildøen, Henrik Søre Biørøen, Niels Lerøen og Iver Tøssøen

Hvorda efterat tinget udj hands Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til ald Ærbødighed, Ædruelighed og skikkelighed imod Retten og dends betiente var bleven advaret og tilholdet blef tinglyst de Kongl/ig Maj/este/ts Højpriseligste Forordninger og anordninger sampt andre Høj Øfrighedz ordres som under folio 104 findis extraherede - dernest blef tinglyst

1. Ole Hansens Egelandz udstedde Bøxelbref til Pavel (Povel) Hansen paa 1 ½ Spand fiskes Leje i Gaarden Skoge dat/erit 16 Febr/uarij 1733 - sampt Lejlendingens paafuldte revers af 23 Martij 1733.

2. Hans Jacobsen Todes udstedde Skiøde til Knud Larsen Tæle paa 2 p/un/d 4 ½ merker fiskes Leje i Gaarden Søre Fielde underskrevet af Søren(?) og Niels Reutz(?) dat/erit 11 9br (Septembris) 1732.

3. Ditoes udstedde Skiøde til Johannes Jacobsen Tæle paa 1 p/un/d 3 merker fisk i Gaarden Søre Fielde af samme underskrevet og af samme dato.

4. Knud Ellingsen NordEjdes udstedde Skiøde til sin Søn Ole Knudsen paa 12 merker fisk i Gaarden Nordejde underskrevet af Elling Kaabbeltvedt og Ole Olsen Ejde dat/erit 23 Martij 1733.

5. Jens Nilsen NordEjdes Skiøde til Lars Jensen paa 12 merker fisk i Gaarden NordEjde underskrevet af Ole Clemmetsøn Dyrøen og Knud Ellingsen Ejde dat/erit 23 Martij 1733.

6. Ingebrigt Bielkerøens Skiøde til Niels Lerøen i Gaarden Mittvedt 9 merker fisk underskrevet af Stephen Aagaatnæs og Iver Tøssen dat/erit 23 Martij 1733.

Og som Skatterne saavit dennesinde Vare at bekomme Vare annammede blef foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Fogden S/igneu/r Andreas Jessen ladet indstefne Ane Larsdatter Laakøen for det Dødfundne Barn Ved Fieldz Kirke efter forrige tiltale og Vidnisbyrdenes forklaringer til strafs lidelse - Sampt Vidner i Sagen saavel efter det af 16 Dec/em/br/is/ 1732 ergangne interlocutorium som nye Vidner neml/ig Barbra Larsdatter Ulvesetter, Johanne Ulvesetter, Malene Ulvesetter og Carj Colbensdatter Ulvesetter sampt Carj Nielsdatter Laakøen og Christian paa Laakøens dreng Henrik Henriksen og dend Pige som haver tiendt Christian Laakøen \Marte/ til

Conference og undersøgning om deres den 16 Dec/em/br/is/ 1732 aflagde Vidnesbyrd, ittem Hermand i Bukkens Dreng Ole Hansen for at høre Hands udsigende dog udj Eedz afleggelse, samt Peder Monsen Laakøen som Cautionist for sin Svigerdatter Ane Larsdatter Laakøens tilsteddeblivelse samt Videre Vidner Anders Nielsen Kaabbeltvedt, Elling Knudsen, Jacob Hansen, Mons Nielsen, Anders Jacobsen Margrethe Tollefsdatter, Carj Andersdatter Marthe Andersdatter, Carj Nielsdatter, Ane Jacobsdatter og Brite Andfindsdatter.

Vidner og Parter møtte alle undtagen Ole Hansen i Bukken som forklares at Være Syg, Marthe paa Laakøen og forklares at Være Svag samt Marthe Andersdatter Kaabbeltvedt og Forklares at Være Svag.

Dernæst blev Eeden for de tilstædeværende Vidner oplæst betydet og forklaret samt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Barbra Larsdatter Ulvesetter som Efter Eedens afleggelse om sit Vidnisbyrdz Sandhed udsagde: at have hørt af sin Grandkoene Johanne Hansdatter at Ane Larsdatter skulle Være beskyldt for at Være Moder til det Dødfundne Barn ej Videre at Være Vidende.

2 rdr 4 mrk 8 sk

1733: 110b

Johanne Ulvesetter blev dernæst indkaldet som Eedelig udsagde: at have hørt af Carj Colbeensdatter at Ane Larsdatter skulle Været Moder \efter snak/ til det dødfundne Barn dette og \at/ have fortalt derefter til sin Grandkoene Barbra Larsdatter, haver hørt at Barnet blev funden med Kirken ej Videre om Sagen sagde sig at Være Vidende.

Malene Ulvesetter blev dernæst indkaldet som Eedelig udsagde: at have hørt af Mikkell Skoge og Ole Skoge at de hafde hørt af Christian Laakøen at Ane Larsdatter skulde Være Moder til det dødfundne barn, haver hørt at bemelte Ane gik Kirken forbie hvad tid Var Vidste hon ikke, end ydermeere hørt at Barnet har Været fundet ej Videre sagde sig at Være Vidende.

Carj Colbensdatter udsagde Eedelig: at have hørt af sin Madmoder Malene Olsdatter Ulvesetter at Ane Larsdatter skal Være Moder til det Dødfundne Barn ej Videre om Sagen at Være Vidende.

Carj Nielsdatter Laakøen forklarede Eedelig at have hørt af Christian Lokøen at Ane Larsdatter skulde Være Moder til det Døde Barn som Hands Pige hafde sagt for Ham neml/ig Marthe, end ydermere forklarede at Ane Larsdatter gik fra Gaarden tiden kand hon ikke erjndre, og bar under Armen en *trye (trøye) og et Linklæde som en Dug, da Hon foregaf at Vilde reise til sin Moder paa Foldnæs og samme tid fulgte Ane Larsdatter een Dreng Ved Nafn Johannes hørte og sige at Ane Larsdatter hafde samme tid en Lax eller Tart saa kaldet med sig.

Anders Nielsen Kaabbeltvedt forklarede Eedelig: at Michels Dags aften kom Ane Larsdatter til Kaabbeltvedt en Fierings *Vejis Norden for Kirken og da bar en Sek som Hon neml/ig Ane sagde Var brød udj ej Videre dend tid hafde Ane med sig da Hon alt Var gaaet forbie Kirken, og begierte at deponenten Vilde føre Hende over Vandet foregivende at Vilde reise til sin Moder paa Foldnæs dend tid bar Hon ingen trøye *med (mend) hafde klæd dend paa sig ej Videre at Være Vidende.

Elling Knudsen forklarede Eedelig: at have hørt sagt at have hørt af Anders Nielsen, sin Grande, at Hand hafde hørt Ane Larsdatter som foregaf at Vilde reise til sin Moder men ej seet hende dend tid ej Videre derom i nogen maade at Være Vidende.

Jacob Hansen blev dernæst indkaldet som Eedelig forklarede: Eenstemmig som forrige.

Mons Nielsen blev dernæst indkaldet som udsagde Eedelig: at have seet at Handz Broder førte Hende over og Saag Hende da et stykke fra sig ud paa Vandet ej kunde see om Hon hafde noget med sig ej Videre forklarede sig herom i Sagen at Være Vidende.

Anders Jacobsen fremstod dernæst og Eedelig udsagde: at have hørt af Anders Nielsen Kaabbeltvedt at Ane Larsdatter Var paa Kaabbeltvedt som førte Hende da Hon Vilde Reise til sin Moder paa Foldnæs ej Videre om Sagen at Være Vidende.

Margrethe Tollefsdatter blev dernæst indkaldet som Eedelig forklarede: eenstemmende som Anders Jacobsen.

Carj Andersdatter forklarede Eedelig som forrige dette at Være skeed Michaeli tider om Høsten.

Carj Nielsdatter Vandt (forklarte) Eedelig: som forrige og dette at være skeed Michaeli tider om Høsten.

1733: 111

Ane Jacobsdatter forklarede dernæst Eedelig, at have hørt at Ane Larsdatter skal have Været paa Kaabbeltvedt og det af Anders Nielsens som førte Hænde hands Børn det skulle Være sked S/anc/t Michels aften.

Brite Andfindsdatter Vant dernæst Eedelig: at have hørt af sin Fader Anders Nielsen Kaabbeltvedt at Ane Larsdatter Var paa Kaabbeltvedt og blev ført af hendes Fader over Vandet ej Videre at Være Vidende.

Fogden begiærede Sagen udsat til neste ting og Copie af hvis Passerit er derudj for at tage sine Messeures nermere derved sampt at de nu udeblivende maa blive paalagt at møde.

Afsagt.

Sagen udsettes efter Fogdens forlangende til neste ting Ogsaa saavit Retten dermed kand afstæd komme skall hannem meddeeles beskreven hvis udj Sagen Passeret er, til samme tid efter Laulig Varsell tilholdes og Ole Hansen i Bukken, Marthe Christian Laakøens Pige tilligemed Henrik Henriksen til undersøgning om deres Vidnesbyrd, og Marthe Andersdatter Kaabbeltvedt da nermere skall i agt tages Ved Sagen hvis Louligt er som og da samme tid nødvendig Expederis til endelighed.

Den 24 Dito blev Retten igien sat sammestez hvorda blev tinglyst

Jens Henrichsen á Møinichens Constitution til Skriveriets forvaltning i Nordhordleen.

Ingebrigt Bielkerøens Skiøde til Niels Lerøen paa 3 merker Smør 1/24 huud udj Gaarden Lerøen underskrevet af Simen Skouge og Iver Tøssøn dat/erit 23 Martj 1733.

Dernæst blev foretaget med Sagerne og hafde da

Ole Nippen tilligemed Fogden paa Kongens Veigne hafde ladet Stefne Knud Tæle efter forrige tiltale til Strafs Lidelse.

Knud Tæle møtte for Retten og tilstoed af forbem/el/te at Være Loulig Stefnt for Sagen og tilstoed at have efter seeniste Interlocutorium i Sagen ladet Stefne Niels Tørressen Spilde som skall Være Handz Hiemmell.

Niels Tørressen Spilde møtte for Retten og benægtede Søgemaalet og begiærede at Knud Tæle derpaa skulle skaffe Vidner.

Knud Tæle begiærede at faae ført til Vidne herom Anders Kaarevigen og Ane Pedersdatter og Brite Johannesdatter Spilde for at bevise hvis Hand haver sagt.

Afsagt.

Paa det Knud Tæle ej skall klage at være med Retten overiilet saa forelegges Ham til neste ting at indkalde de nu nafngifne Vidner Anders Kaarevigen, Ane Pedersdatter og Brite

Johannesdatter Spilde, til hvilken tid og Sagen bliver udsat da Videre derudj skall Vorde handlet Ved endelig Doms afsigelse hvis forsvarelig eragtes.

Lensmanden hafde ladet Stefne Jaen i Bukken for at Hand skall have skaaret træ til Vidjer paa en hellig Dag.

Dend indstefnte møtte ikke ej heller nogen paa Handz Veigne.

Stefnevidnerne Rasmus Skoge og Hans Simensen Skouge afhiemlede Eedelig at have Stefnt Jaen i Bukken og som ej Rasmus Skoge Var nerværende kunde ej Stefnemaalet afhiemles.

Fogden hafde dernæst til tingsvidnes erholdelse ladet for Retten indkalde Anders Bakke, Mons Olsen Glesnæs, Johannes Monsen Søre Toft og Hans Olsen Nore Toft at omvidne hvorledes dend fundne \døde/ hval i Gaalten paa havet med Videre omstendighed blev funden og efterat Eeden for Vidnerne var bleven oplæst, betydet og Forklaret sampt tilholdet deres Sandhed at udsige blev først fremkaldet

1733: 111b

Anders Bakke som efter Eedens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at have fundet Hvalen en Fierdings Vej fra Landet ud paa Havet hvor ej noget Land Var uden for de Vare dend tid tyve Mænd som fant Ham og Var samme tid et sterk Stormvejr og Fløttet de 20 Mænd neml/ig Anders Bakke, Mikkell Bakke, Mons Olsen Glesnæs, Baar Thorsen Glesnæs, Ole Mikkelsen Glesnæs Ole Salamonsen Søre Toft, Ole Seglevigen, Jacob Søre Toft, Vintzens Kaaresen(?) Andersdatter, Mons Steensland, Mons Mikelsen Bakke, Niels Gunder Giervigs dreng, Hans Olsen Nore Toft, Johannes Monsen Søre Toft, Niels Olsen Søre Toft, Christopher Olsen Nore Tofte, Ole Olsen Glesnæs, Mikkell Mikkelsen Glesnæs, Peder Olsen som Vare Separeret paa 5 Baade og 4re Mænd paa hver Baad Hvalen til Landz med stoer møje og besvær formedelst Vejretz strengthed og kom til Landz Mesten paa Galtens Land paa en Vig kaldet Luttevigen og de Mænd som boer paa Galten var Odels Mænd til deres Gaard og det Land som Hvalen blev ført til som og hielpede at belægge og Arbeidede med Hvalen siden Fløttet Ham derfra til Galte Søen som Var fra Lutte Søen en liden Fierings Vej dette at Være skeed den 6 Martij 1733 dend længe kunde Hand Just ikke Vide neml/ig Hvalens, men ungefæhr efter *tykke (tykkelsen) skulle dend Være af længe 16 Alen saasom de ej Maalede dend, end ydermere at have paa Hvalens Biergning og fløtning Arbeidet Alle disse folk 5 Dage med stoert Arbeid.

Mons Olsen Glesnæs aflagde sin Forklaring Eedelig ee/n/stemmig som forrige - og at til baade Øfre og Nedre Gaalten er Oedels Ejere af Bønder og beboere.

Johannes Monsen Søre Toft Forklarede efter Eedens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnesbyrd eenstemmig som de tvende forrige.

Hans Olsen Nore Toft fremstoed dernæst og Eedelig forklarede som forrige trende Vidner Eenstemmig.

Fogden begiærede Tingsvidnet sluttet og under Rettens Forseigling beskreven som blev bevilget.

Fogden tilspurdte dernæst Almuen saavelsom Laugrettet om nogen Skat eller rettighed af de Ved dend holdte Matriculs Commission i Aaret 1723 skyldsatte Pladser og Vaager med Videre, som siden under Rettens Examination er undersøgt, til Hannem det Aar 1732 er bleven betalt men Var af Hannem nu æsket, hvortil alle svarede at indtet deraf det Aar til Fogden er betalt men Vel af Hannem nu æsket hvilket Fogden begiærede under Rettens forseigling beskreven som blev Consenteret.

Termins restantzen for 1732 blev dernæst for Almuen oplæst som blev rigtig befunden og af Retten Verificeret sampt termins restantzen for indeværende Aar 1733 som blev befunden rigtig og af Retten testificeret.

Bøygde Lensmanden Simen Skouge tilstoed dernæst at Være godtgiort Lensmandz løn 4 Rdr sampt Munderingspenge af Handz paaboende Gaard saa og tiende Penge af hvis Sigt og Sagefald som er faldet det Aar 1732 alt for det Aar.

Og som intet Videre dennesinde Var at forrette blev og tinget ophævet.

Anno 1733 den 26 Martij er holdet Almindeligt Vaar- Restantz- Skatte og Sage-Ting med Schioldz Skibredes Almue paa Gaarden Grimstad, nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen, Bøygdelensmanden Ole Totland og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Niels Haugsdal, Joen Samdal, Vintzens Tistad, Niels Houge, Ole Loene for Jens Espeland, Niels Børkeland, Salamon Grimstad for Paal

1733: 112

Dolvig, Thore Bratland med mere tingsøgende Almue

Og efterat tinget i Hands Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til ald Ærbødighed, Ædruelighed og skikkelighed imod Retten og dends betiente Var bleven advaret blev tinglyst de Kongl/ig Allernaadigste Forordninger og anordninger sampt andre Høje Øfrighedz ordres som under folio 104 findis ekstraherede dernæst blev tinglyst

(1.) Jens Henrichsen á Møinichens Constitution til Skriverietz betiening i Nordhordleen.

2. Niels Hauges paa arvingers Johannes Johannesen og Synneve Johannesdatters Veignes udstædde Skiøde til Niels Joensen paa 1 p/un/d $\frac{3}{4}$ merker Smør udj Gaarden Loene underskrevet af Thore Bratland og Nils Birkeland dat/erit 26 Martij 1733 derfor er betalt 24 rdr 4 merker 8 s/killing.

Den 27 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranfördte hvorda blev tinglyst

3. Velærværdige H/er/r Hans/Jens(?) ..y..nige(?) stillede Caution for Stiftamptskriver Jesper Hejbergs Reigenskab og dessens Securitet stoer 100 Rdr og det for de trende Aar 1731, 1732, og 1733 dat/erit 18 Febr/uarij 1732.

Og som Skatterne saavit dennesinde Vare at bekomme Vare annammede blev foretaget med Sagerne og som ingen af Kongens Vare indstefnte blev foretaget med Almuens - dog først een af

Mons Nilsen(?) Røe hafde med Muntlig Varsel ladet Stefne Johannes Eriksen Huusmand under Steene Gaard fordi Hand skall have taget Sild af Citantens Garn, til strafs Lidelse, Vidner herom indstefnt Hans Røe og Paavel Røe, Johannes Hornæs og Jens Hornæs, Ole Salbuen, Rasmus Hornæs Ole Steen.

Johannes Eriksen møtte ikke ej heller nogen paa Handz Veigne.

Stefnevidnerne Vintzens Tidstad og Ole Mittun afhiemlede Eedelig at have Stefnt Ham for denne Sag og til dette ting sampt at anhøre Vidnerne med mere end 14 dages Varsel.

Citanten forklarede at have ladet Stefne Lars Rasmussen Tidstad til Vederløse i Sagen for at Johannes Eriksen skal have sagt at leveret Garnet til bem/el/te Lars Rasmussen Tidstad.

Af Vidnerne møtte Hans Røe, Paavel Røe, Johannes Hornæs samt Lars Rasmussen Tidstad som tilstod at Være Laulig Stefne i Sagen.

Citanten gaf tilkiende at ej Vilde have ført Rasmus Hornæs til Vidne i Sagen saasom Hand er een g/amme/l Mand og ej kand komme til tinget.

Stefnevidnerne Ole Mittun og Vintzens Tidstad [afhiemlede] at have Steft Jens Hornæs, Ole Salbuen og Ole Steen med mere end 14 Dages Varsel til at Vidne i denne Sag.

Dernæst blef Eeden for de tilstædeværende Vidner oplæst, betydet og forklaret samt tilholdet deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Hans Røe, som efter Eedens afleggelse om sit Sandfærdige Vidnesbyrd udsagde: at Johannes Eriksen hafde Citantens Garn i Eje og Vidnet kiendte Garnet at det Var Citantens som Hand hafde mist da Hand hafde det udsat for at fange Fisk derudj samme tid da de fant Garnet Var dette Vidne og det andet indstefnte vidne Pavel (Povel) Rø overværende og da de fant Garnet hafde Johannes Eriksen skaaret Flæerne derfra og *Saer at det Var Handz eget men siden bad Hand dem tage Garnet igien og sagde kuns at have brugt det 2de Nætter og da de fant Garnet laag Johannes Eriksen og tok Sild deraf.

1 rdr 2 mrk 4 sk

1733: 112b

Paavell Røe forklarede dernæst Eedelig at have Været med forrige Vidne da de fant Garnet og i øfrige som forrige eenstemmig.

Johannes Hornæs udsagde Eedelig at Citanten begiærede af deponenten og Jens Hornæs at de skulle følge Ham da Hand Vilde Spørge efter sit Garn og da Citanten Spurdte efter sit Garn Kastede Johannes Eriksens Qvinde Elj Larsdatter Citanten med een sten paa Skulderen omtrent Steenen Vægten 2 merker, og da dette Var skeed slog Hon Citanten med en Kiæp eller Stav 3de Slag da kaldede Qvindens Mand Johannes Eriksen[Citanten] for een Hundefængere og da gik de bort til Johannes Eriksens Værmøder Brite Tidstad og skulde Spørge efter Garnet, da sagde Lars Tidstad Johannesses Værfader ej at Vide om Garnet eller det at have da begierte Citanten at Vilde tale med Larses Qvinde hvad ord imellem dennem falt Vidste deponenten ikke saasom Hand da gik bort Videre ej at have at forklare.

De 2de første Vidner Paavel Røe og Hans Røe at da Citanten Spurdte om Garnet kaldede Johannes Eriksen ham for en teje, Rakker og Hundsvot som de under samme Eed forklarede - End ydermere sagde at de Vare paa Steen hos Assessor og spurdte Ham om de skulde drage Garnet op, da hafde imidlertid Johannes Eriksen optrekket Garnet.

Citanten forlangede at de indstefnte Vidner Ole Salbuen, Ole Steen og Jens Hornæs maae forelægges til neste ting at aflegge deres Vidnisbyrd dog derhos forklarede at Ole Salbuen boer i Sundhords Fogderje, Hand paastod derudj at Johannes Eriksen maae forelægges til neste ting Laudag.

Foegden forbeholdt sig sin reservation i denne Sag paa Laugens Veigne naar de udeblivende Vidner bliver afhørte.

Afsagt.

Johannes Eriksen forelægges Laudag til neste ting efter laulig given Varsel at svare for sig hvis ej Dom efter Citantens paastand skal blive afsagt iligemaade forelægges og de nu indstefnte og fraværende 2de Vidner Jens Hornæs og Ole Steen under 20 lod Sølfes Bøder at aflegge til deres Vidne i denne Sag efter Lovlig Varsell til nesteholdende ting - det tredje Vidne Ole Salbuen kand Retten ikke tvinge her at aflegge sit Vidnisbyrd saasom Hand ej

under dette forum Sorterer uden Hand {det} godvillig og uden tvang Vil møde, da naar Sagen igien kommer i rette skall derved observeres hvis Lauligt er.

Procurator Blegingberg møtte for Assessor von der Lippe og fremlagde et Skriftlig Stefnemaal til Continuation i den Sag som Lars Henriksen Haaland afvigte Aar Sommertinget har Været indkaldet at lide dom for sin resterende en halv Part af Forpagtningen for Gaarden Aarestads sidste termin forfalden til Paaske 1732, hvilken forpagtning Hannem tilligemed Johannes Eriksen haver Været overdragen, Hand erindrede ellers Retten at Johannes Eriksen Ved Comparentens Frjl (Fril) i dette Stefnemaal er anført som Skyldneren i steden for Lars Henriksen men som de begge efter Stefnemaalet var indkaldede og for Retten efter forrige tiltale nu nerværende, saa Vil Comparenten formode at Citanten[s] Sag detz angaaende ikke skal lide nogen brøst allerhelst debitor Lars

5 mrk 4 sk

1733: 113

Henriksen Gielden ikke skal kunde benegte.

Lars Henriksen sagde at Vilde tage til Gienmæhle efter det producerede Stefnemaal som blev oplæst: Lars Henriksen tilkiendegaf at have Stefnt Vidner i Sagen Arne Todtland og Lars Myhrdall at forklare om dend Contract som Ved seniste Rettergang paa Sommertinget blev omtalt.

Mons/ieu/r Blegingberg kunde ej tage til Gienmæhle imod Vidnerne førend Stefnemaalet bliver afhiemplet.

Stefnevidnerne Forklarede, ej at have Stefnt Assessor von der Lippe til Vedermæhle imod disse indstefnte Vidner.

Blegingberg for Assessoren forestillede, at som Debitor Lars Henriksen haver tilforne nøt opsettelse for at føre Contra Stefning i Sagen, men saadant ikke til Høstetinget i Verk sat og nu Vel fremstiller Vidner for Retten til hvilke Assessor von der Lippe ikke er kaldet at anhøre saa paastoed Hand paa Assessors Veigne uden Videre ophold Dom i Sagen.

Lars Henriksen begiærede sine Vidner ført til nestholdende ting.

Afsagt.

Lars Henriksen kand ikke betages som een Eenfoldig BondeMand at faae ført sine Vidner til neste \ting/ naar H/er/r Assessor von der Lippe bliver Laulig kaldet dem at anhøre, Men Retten tillader Ham det paa det Hand ej som een eenfoldig Mand skall have Aarsag at Klage at Være med Retten overiilet, da efter Laulig omgang skall blive kiendt i Sagen hvis forsvarlig eragtes.

Mikkel Øfre Boge (i Fusa sokn) og Mons Bogestrand (også i Fusa sokn) haver ladet Stefne Lars Byenæs og Ole Indre Hoepe fordj de som Jorddrotter haver Soldt Deres Gaard som de paaboer uden at tilbyde Lejlendingerne dend som er Citanterne i Sagen.

Ingen af de indstefnte møtte.

Stefnevidnerne Lars Myrdall og Niels Birkeland afhiemlede Eedelig at have Stefnt Ole Indre-Hope for denne Sag og til dette ting og talte med Ham Self med mere end 14ten Dagers Varsell iligemaade at have Stefnt Lars Byenæs Arvinger for denne sag saasom Lars Byenæs er Self døed med meere end 14 Dages Varsell og talte med Handz Datter Ane Larsdatter.

Citanterne indleverede Deres Skriftlige indleg i Sagen af 26 Martij 1733 som blev læst:

Afsagt.

Retten finder fornøden i følge af Sagens beskaffenhed at Separere disse tvende Sager til neste ting saasom dend eene af Citanternes Søgning handler om ere Ryddeboels Rett som

Hand til Gaarden Bogestrand skal have, dend andens handler om een fornermelse som Ham som Lejlending skal Være skeed Ved at Handz paaboende Gaard skal Være Solt uden at tilbyde Ham dend; Sagerne bliver da i øfrige udsat til Sommertinget igien da de udeblivende Parter haver at møde til forsvar imod hvis paastaaet er saafremt ej Dom efter Citanternes paastand skall blive afsagt.

Paa Velærværdige H/er/r Jens Marriagers Veigne møtte Jens Eriksen á Møinichen og producerede sit Skriftlige Stefnemaal Contra Morten Siursen

5 mrk 4 sk

1733: 113b

Lieland som blef læst: af 20 Febr/uarij 1733.

Morten Siursen møtte for Retten og tilstoed at Være Laulig Stefnt dend første Gang Arresten for Ham skeede men dend sidste Arrest at Være passeret Otte Dage derefter og derfor ej Vilde svare til Sagen.

Jens á Møinichen begiærede Sagen maatte blive foretaget saavit dend første Arrest er angaaende. Dernæst producerede Jens á Møinichen Arrestens beskrivelse under Fogden Jessens Haand Af 7 Martij 1733, hvorudj er tvende Arreste og efter dend første skall Stefnemaalet Være forkyndt i samme sin Procendeur *forbeholdt Hand sig alle sine reservationer til alle Vedkommende hvad de end maatte Være om Handz Principal Ved arrestens omgang skulde tilføjes nogen Skade, Og som Hand begiærede for Retten oplæst som Retten Consenterede i henseende til det Laulige Stefnemaal paa dend første Arrest Møinichen tillod ellers, Morten Siursen Lieland, at saafremt hand Vilde Vedblive dend første giordte Arrest og tage til Vedermæhle, Vilde Hand for at Minagere Handz Omkostninger see Sagen fuldført til endelighed ellers kastede Hand under Rettens Skøn at Hand kun een requisition til Arrest har gjort og det med paafølgende Stefning af saadan tid at Hand baade kunde Vente arresten at Være fuldført og dend end Citanten at betages ald undskyldning for Loulig tid nok at Svare imidlertid forlangede Hand at Morten Siursen maa forelægges at tage til Gienmæhle saavel for første som sidste arrest.

Afsagt.

For denne Rett indkalder H/er/r Jens Jansen Marriager med Skriftlig Stefnemaal sin Lejlending Morten Siursen Lieland paa hvis Ejendeele først af Bøygde Lensmanden med 2de medhafte Vidne skall Være Passeret en Arrest som derefter af Fogdens Fuldmægtig tiener og med Værende Mænd Ere undersøgt og fornyet; dette Stefnemaal tilstaaer Morten Siursen at Være Ham Laulig forkyndt da første Arrest af Lensmanden Passerede, men derefter formeener ej at kunde obligeris til at tage til Gienmæhle saavit dend seeniste Arrest angaar; Citantens Fuldmægtig paastaaer herimod at Sagen maae foretages og Morten Siursen forelægges At tage til Gienmæhle; thi kand Retten ikke undskylde Morten Siursen fra at tage til Gienmæhle imod dette Stefnemaal som til første Arrest er loulig forkyndt efter hvilken dend anden efter samme requisition som et undersøg er skeed efter foregaaende Laulig Varsell men tillader Citanten at fremføre hvis Hand i denne Sag finder fornøden. Parterne reserveres i øfrige hvis de til Sagens drift agter fornøden Lovformelig at foranstaltte.

Jens á Møinichen producerede H/er/r Mariagers Skiøde hvilket Hand imod Copiens extradition forlangede tilbageleveret af 12 Julij 1732 paa Gaarden Lieland i Skioldz Skibreedde som Hand begiærede oplæst.

Følgelig Stefnemaalet tilspurdte Møinichen Morten Siursen om Hand kunde Producere noget bevis hvorefter Hand bør bruge dend Part i Gaarden Lieland som Hand nu i saa lang tid opsiddet haver; svaret hverken at have Bøxelseddel eller landskyldz bog men haver taget

Gaarden paa dend maade at skulde skaffe huus paa Gaarden som dend laag Øde og naar Hand det hafde præsteret skulde Hand nyde bøkelseddel.

Jens á Møinichen tilspurte Morten Siursen om Hand siden 1727 har betalt nogen *landgilde eller rettighed til Jorddrotten eller om Hand

5 mrk 4 sk

1733: 114

nogensinde haver søgt H/er/r Mariager at faae Bøkelseddel paa Gaarden, Svaret at have Været hos Ham om Bøkelseddel forleden Aar og Været Handz Contract at skulle sidde landskyldz frie paa Gaarden 3de Aar.

Parterne bleve dernæst staaende for Rette forligte at Morten Siursen Vilde godvillig afstaae sin Gaard saa at Ejeren kand strax bøkse Gaarden til hvem Hand Vill derimod Ejeren H/er/r Mariager lade Ham ubehindret beholde det Arresterede Godz undtagen dend Vurderede Stue for 17 Rdr for af Medlidenhed at skaane Ham for større Omkostning og Skade og Processens Omkostning betale hver som de hafde kostet til.

Citanten forlangede beskrevet saavel Sagens acter som forliget.

Afsagt.

Dette af Parterne indgaaende Forlig stadfæstes af Retten udj alle detz Ord, Puncter og Clausuller og bevilges Citanten beskrevet under Rettens forseigling.

Fogden Andreas Jessen tilspurde Laugrettet saavelsom Dend tilstædeværende Almue, om dennem Var bekiendt at Gaarden Unneland siden aftag derpaa 1724 er skeed, i nogensinde er bleven forbedret, hvilket de eenstemmig forklarede at dennem gandske ikke Var bekiendt nogen forbedring derpaa siden den tid - som blev efter Fogdens forlangende af Retten Verificeret og Fogden meddeele beskrevet.

Fogden tilspurde Lensmanden Ole Todtland om Ham ikke Var godtgiordt Lensmandz løn 4 Rdr sampt Munderingspenge og Qvarteerpenge af Handz paaboende Gaard som skylder 1 ½ løb Smør alt for det Aar 1732 og som ingen Sigt og Sagefald det Aar var falden blev ham heller indtet Godtgiort som Hand tilstoed i alle maader efter Handz Qvitterings udvis saaledes rigtig at Være.

Fogden tilspurde dernæst Laugrettet saavelsom Almuen om nogen Skat eller Rettighed af de Ved dend holdte Matriculs Commission i Aaret 1723 og siden inden Retten Examineret, skyldsatte Pladser, Vaager og Møller til Ham er bleven betalt men Vel af Hannem nu æsket hvortil de alle svarede at dette Aar 1732 er indtet deraf til Fogden betalt men Vel af Hannem nu æsket hvilket Fogden forlangede under Rettens forseigling beskrevet som blev bevilget.

Derefter blev tinglyst restantzen for forrige Aar 1732 som blev rigtig befunden og af Retten Verificeret sampt termins restantzen for indeværende Aar 1733 som og blev rigtig befunden.

Og som indtet Videre Var at forrette blev og tinget ophævet.

Anno 1733 den 9 Aprilis er sked Samling /: efter S/igneu/r Henric Larsens Smits forlangende og requisition af 25 Febr/uarij 1733 som blev læst :/ paa Gaarderne Ejdsvaag, Selvigen med hvad Videre paastefint er for at holde besigtelse paa bemelte Gaarder med dessens Inventarium og Huuser med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og

Woss opnæfnte Laugrettesmænd Petter Johannessen for Ole Morvigen, Ole Melkeraaen, Halsten Rødland, Niels Espelje (Espeli), Stephen Eukaas og Lars Andersen Melkeraaen.

Henrik Larsen Smit møtte for Retten og tilstoed at have med Laulig Varsell ladet indstefne Handz Hiemlere Mons/ieu/r Bærent Gundersen sampt

1733: 114b

Oedels Ejeren Mons/ieu/r Henric Krøger.

Mons/ieu/r Henric Krøger møtte for Retten og tog til Gienmæhle for denne Sag.

Mons/ieu/r Bærent Gundersen møtte ikke, ej heller nogen som Vilde tage til Gienmæhle paa Handz Veigne.

Ingen af Stefnedvidnerne Var nerværende som Stefnemaalet kunde afhiemle.

Sampt møtte Mad/a/m/e/ Widing som og tog til Gienmæhle for denne Sag.

Afsagt.

Saasom ej med Laulig Stefnemaal i denne poster omgaaet saa at Hiemmelmanden Mons/ieu/r Bærent Gundersen Fesser ej detz formedelst, af uvidenhed, om Forretningen har kundet tage til Gienmæhle saa kand ej heller Retten med nogen Forretning fortfahre førend alle Vedkommende bliver Laulig indvarslede til Denne Forretning og Sag da denne Forretning igien bliver foretaget som bliver udsat til den 24 Ap/rilis førstkommende da efter Laulig omgang skal handles hvis louligt er.

Anno 1733 den 10 Apr/ilis er holdet Almindeligt Vaar- restantz Skatte og Sage ting med Arne Skibreedes Almue paa Gaarden Yttre Arne, nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen, Bøgdelenmanden Peder Arnetvedt og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Niels Yttre Arne, Halvor Songstad, Magne Bruraas, Johannes Tuenæs, Johannes Iversen Tuenæs, Hans Espelj, Ole Morvig, Johannes Bredsten

Og efterat tinget udj Deres Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til ald Ærbødighed, Ædruelighed og skikkelighed imod Retten og dends betiente Var bleven advaret, blef tinglyst de Kongl/ig Allernaadigste forordninger og anordninger sampt andre høje Øfrigheds ordres som under folio 104 findes ekstraherede

Sampt deres Maj/este/ts Allernaadigste Forordning om de bortsolde Kirker hvorledes med dem og deres Godz herefter skal forholdes af dato 25 Febr/uarij A/nn/o 1733.

Sampt Jens Henrichsen á Møinichens Constitution til Nordhordz Skriverjes forvaltning. Dernæst tinglyst

1. Johannes Johannessen Veaaes udstedde Pante forskrivelse til H/er/r Gert Gelmeijden paa Capital 40 Rdr hvorfor er Pantsat ½ løb Smør og ½ tønne Malt i Gaarden Mithordvigen dat/erit 30 Octobr/is 1732.

2. Knud Christian af *Sanduigens udstedde Pante forskrivelse til Andreas Bertelsen Fellegaard paa Capital 40 Rdr hvorfor er Pantsat Handz iboende Huus i Sandvigen dat/erit 8 Dec/em/br/is/ 1732.

3. Maren S/a/l/ig/ Capitain Robbert Davidsen Fayes udstedde Skiøde til Claus (Olaus) Warnich paa not Nøst i Sandvigen staaende dat/erit 17 May 1730.

2 rdr 2 mrk 4 sk

1733: 115

4. Knud Christians udstedde Pante forskrivelse til Elling Ellingsen paa Capital 30 Rdr hvorfors er Pantsat alt Handz ejende Løsøre dat/erit 3 Januarj 1732.

5. Henric Krøgers Oedels Løsnings Rett til Gaarderne Ejdsvaag Jordall og Selvigen dat/erit 4 Apr/ilis 1733.

6. Lars Olsen, Lars Leknæs og Christian Myhrs udstedde Skiøde til Johannes Johannessen Veaae paa ½ løb Smør og ½ tønne Malt i Gaarden Mit Hordvigen dat/erit 29 Octobr/is 1732.

7. Karen S/a/l/ig/ Jacob Widings Bøxelseddel til Berge Halsteensen paa 1 p/un/d 9 merker S/mør i Gaarden Jordall dat/erit 5 Dec/em/br/is/ 1732 - med Lejlendingens paafulte revers af samme dato.

8. Henric Hansen Formands Bøxelseddel til Johannes Haldorsen paa 1 p/un/d 3 merker S/mør 9/32 tønne Malt [i ??], dat/erit 27 Januarij 1733.

9. Karen Friman S/a/l/ig/ Johan Garmans udstedde Bøxelbref til Jan Olsen paa 1 p/un/d S/mør 16 kander Malt i Gaarden Telvigen dat/erit 13 Dec/em/br/is/ 1732.

10. Mikkel Monsen Tuenæs udstedde Bøxelbref til Ole Jensen paa ½ løb S/mør 12 kander Malt i Gaarden Lille Tuenæs dat/erit 10 Apr/ilis 1733 - med Ejerens erhvervede og af Lejlendingen udstedde revers af samme dato.

Dend 11 Dito blef Retten igien sat sammestedz og efterat Skatterne saavit dennesinde Vare at bekomme Vare annammede blef foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

{Foged} Tollef Flaktvedt ladet indstefne Stephen Blindem efter forrige tiltale og indkaldet Vidner i Sagen Helje Espetvedt.

Stephen Blindem møtte for Retten og forklarede at have Stefnt Contra Vidner i Sagen som skall forklare hvad Ord er passerit af Ham, sampt Tollef Flaktvedt til Vedermæhle;

Parterne begiærede Deres Vidner Afhørte for hvem Eeden blef oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet deres Sandhed at udsige og først fremkaldet Tollef Flaktvedtz Vidne

Helje Espetvedt som Eedelig udsagde at de Vare paa Blindem i et Bryllup med deponenten og da stod Stephen og Tollef og talte med hinanden med Bordet, da sagde Tollef Jeg har tient Kongen og da Jeg gik frem da krøpte du dig tilbage, da sagde Stephen til Tollef det har du ingen Ære for, da Tollef sagde 2de Ganger har Jeg ingen Ære for, Jeg siger det har du Ære og Pass for, derpaa sagde Tollef bag efter kommer tynt Øll ej Videre at Være Vidende.

Derefter blef Stephen Blindems Vidner fremkaldet som er Ole Andersen Blindem, Anbiørn Nielsen Hiorteland og Thore Birkeland, og først

Ole Andersen Blindem som Eedelig forklarede at i førromvidnede Bryllup sagde Stephen til *Tollak du er saare stoer paa det, Tollak sagde da, nej Jeg er ikke stoer paa det men ellers tækker at have lidet mere Trooelje(?) og gaaet frem

2 rdr 5 mrk

1733: 115b

og tient Kongen da har du krøpt dig tilbagers igien, da sagde Stephen det har du een Ære af, da sagde Tollef bag efter kommer tynt Øll efterat Hand nemlig Stephen først hafde sagt Jeg siger ikke andet end det har du Ære og Pass for, Tollef sagde til Stephen tie stille og lad mig have fred, derefter sagde Stephen til Tollef og kaldede Ham enten Frænde eller Broder end ydermere har du got Øll hvis saa er skall Jeg komme og tække Florren med dig, Tollef derpaa svarede, naar saavit kommer da faaer Jeg nogen, Stephen sagde da til Tollef Vil du ikke at Jeg skall tække Florren med dig da skall Jeg ned kaste L..aet(?) og rive Florren med men dette ej at Være sagt med Vred huu af Stephen.

*Anders (Anbiørn?) Nielsen Hiorteland forklarede dernæst at Tollef sagde til Stephen da Jeg gik frem da har du krøpt dig tilbagers igien samt hvad haver du at sige imod mig, Stephen derpaa siger Jeg haver at sige imod dig som een anden Skatte Bunde Vj er alle i Kongens ...nd(?) det du har tient Kongen det har du een Ære af, Tollef sagde derpaa til Stephen Hvad er det du siger, Stephen derpaa svarede det du haver tient Kongen det haver du Ære og bevis for og Jeg haver intet Videre ej at Vide.

Thore Birkeland forklarede Eedelig at Stephen til Tollef sagde det du har tient Kongen det har du en Ære af og Pass og Ære for Videre ej at Være Vidende.

Begge Parter forlangede Dom efter Laaven og deres Omkostnings erstatning neml/ig Tollef Flaktvedt 2 Rdr 2 merker 4 s/killig foruden Handz tidspilde og Stephen paastoed Omkostningernes betaling for sin Part med 5 merker 4 s/killig foruden dette sidste Stefnemaal og Handz tidspilde.

Afsagt.

De afhørte Vidner i denne Sag forklarer ikke noget som kand røre Citantens Honeur men Mons Flaktvedt Forklarer at Stephen skall have sagt til Tollef du har liden Ære af du har tient Kongen samt at Stephen sagde sig at Vilde rive Citantens Floer ned, og at Hand herefter Vilde tugte Citanten. Olle Tvedt forklarer at Stephen skall have sagt till Tollef du har liden Ære af at du har tient men hvem Hand hafde tient forklares ej. De andres Vidners Forklaringer gaaer ikke ud paa noget som er nogen af Parterne til Forkleinselse. Stephen Blindem siger og declarerer at det Tollef Flaktvet har tient Kongen det haver Hand Ære og beviis for, saa seer ikke Retten at Stephen Blindem har tilføjet Tollef Flaktvedt nogen tort paa Handz Ærlighed og \gode/ rygte, men tildømmer Stephen *Flaktvedt (Blindem) frie for denne Sigelse, og Processens Omkostning paa begge sider ophævet som de haver kostet Og betalt.

Ottesen *indsinede sig for Retten paa Mad/a/m/e/ S/a/l/ig/ Isach von Erpecoms Veigne som til i dag og dette ting efter forrige tiltale og Rettens foreleggelse nestleden Sommerting den 28 Julj hafde ladet indkalde S/igneu/r Ahasverus Jeger, Jens á Møinichen møtte paa

1733: 116

Ahasverus Jegers Veigne og tilspurdte S/igneu/r Ottesen om nogen slags bevjser for Handz Fordring i Retten er bleven fremlagt, hvilke Hand begiærede til sin revision til neste Rettens Dag allerhelst Hand ikke Vidste at Være Citantens debitor det Hand nu kunde erjindre sig.

Ottesen replicerede at dersom Ahasverus Jeger hafde indfunden sig for Retten og gjort nogen slags negtelse eller indsigelse imod dend paastefnte præntention som i Stefnemaalet tydelig nok forklarer og bestaar udj 27 Rdr 1 mark 8 s/killig da skulde det ikke manqveret Comparenten paa Citantjndens Veigne til denne Rett at indgive Special Reigning og Forklaring derom og som Hand fornemmer at dend indstefnte imod sit bedre Vidende Vil søge udflugter og dend paastefnte retmæssige Søgning Disputere eller benægte saa faar Hand efterdj Hand seer at dend indstefnte inclinerer til Vidløftighed og Penge Spilde at begiære Sagen udsat til neste Rett da Hand imidlertid kand forsyne sig med Citantjndens Special Reigning over hvis som dend indstefnte hos Hænde eller S/a/l/ige/ Kiærister i Contante Penger haver bekommet.

Afsagt.

Sagen udsettes efter Citantjndens forlangende til neste Rett da og Mons/ieu/r Jeger haver at møde efter Rettens seeniste forafskedigelse naar Ham Laulig Varsell bliver givet alt til Sagens endelige expedition.

Peder Bejer møtte paa S/igneu/r Henric von Rechens veigne, som tilkiendegaf, at S/igneu/r Henric von Rechen hafde ladet Stefne Ahasverus Jeger efter forrige tiltale til Doms lidelse alt efter Rettens afskedigelse og det forhen producerede Stefnemaal, Hand paastod dernæst paa bemelte von Rechens Veigne Dom over Ahasverus Jeger saaledes at Hand bliver tildømt at betale denne Henric Van Rechens søgende Summa 38 Rdr som Hand aldrig kand benegte jo at Være rigtig tilligemed Processens Omkostninger tilstrekkelig.

Jens ...ichsen(?) (Henrichsen) á Møinichen møtte paa S/igneu/r Ahasverus Jegers Veigne der erklærede sig at Hand ikke kunde for Gyldig antage Mons/ieu/r Bejers proposition der med ikke udj denne Sags ubeviste Fordring har Vist sig Fuldmægtiget nok at antaste S/igneu/r Ahasverus Jeger i det øfrige erklærede Hand sig paa Jegers Veigne at Hand ellers ikke kunde benegte det Hand jo med S/igneu/r Henric von Rechen kand have een udestaaende Reigning men hvad, hvormeget og hvorfor kunde Hand Special ikke erjindre sig; thj forlangede Hand til neste Rettes Dag Copie af Citantens søgende beviser om nogen skall Være fremlagt da Hand til dend tid endelig og uden ophold, saa indtet hos Ham skal(?) samme klart skall besvare.

Mons/ieu/r Peder Bejer indleverede een Missive fra Mons/ieu/r von Rechen hvorudj Søgemaallet var Specialiter anført hvilket Hand begiærede i acten inddragen saavit Søgemaallet angaar.

1733: 116b

Møinichen replicerede sig, at denne Reigning ej kunde ansees her saa fast bevis som Fordring bør belegges med, imidlertid paa det S/igneu/r Jeger ej skulde ansees modvillig begiærede Hand efter sin forrige paastand samme Fordring af Missiven til besvarelse extraheret, da Hand til neste Rettes Dag saa klart skall gjøre sin endelighed, at indtet skall Viser hos Ham Aarsage til Sagens prolongation.

Bejer reffererede sig til sit forrige.

Afsagt.

Siden her ej produceris nogen Haandskrift af Ahasverus Jeger udsted, men allene een af Citanten opført Reigning, saa kand Retten ikke Veigre Ahasverus Jeger Copie deraf til Conference om denz rigtighed som Ham saasart dermed skal afstæd kommes skall meddeeles og alt saa udsettes med Sagen til neste ting, da Sagen efter foregaaende Laulig Varsell om Citanten forlanger skall naae sin endelighed.

Ole Garnes haver ladet Stefne Niels Nielsen Romsloe fordj Hand haver nægtet at betale Penger for dend Karl som blef Skut Ved Hougs Kirke, sampt for Handz *sagde da Pengene som blef æsket neml/ig 3 Rdr, Jeg byder dig Skaatte Bud 9 merker, derpaa forklarer Ole Garnæs at have sagt til Niels Ro\m/sloe Jeg haver ikke med min Koene Sovet roelig 8tte dager for dend skyld, da sagde Niels Romsloe at det var Oles Gierighed,

Niels Nielsen møtte ikke nemlig Niels Nielsen Romsloe ikke heller nogen paa Handz Veigne,

Thomas Sem og Johannes Olsen Tuenæs afhiemlede at have Stefnt Niels Nielsen Romsloe for denne Sag og til dette ting og talte med Ham Self dog ikkun med 3de ugers Varsell og 5 Dages.

Afsagt.

Saasom dend indstefnte ikke boer her i Skibreedet eller tilhører dette Forum men hører under Liuse Closters Godz saa Hand burte have efter Laaven 4 Ugers Varsel saa kand Retten ikke antage Vidnernes forklaringer førend Niels Nielsen Romsloe bliver kaldet Laulig dem at anhøre, da det ankommer siden paa Niels Romsloes nermere erklæring saavit Hand Vill Svare Videre til Sagen.

BøygdeLensmanden efter Fogdens ordre haver ladet Stefne Ole Setterstøel og Hustrue for fortillig Sammenleje sampt til at fremvise Sogneprestens attest om tiden efter Rettens seeniste afskedigelse.

Ole Setterstøel møtte ikke eller nogen paa Handz Veigne og Stefnevidnerne forklarer at Koenen er døed.

Stefnevidnerne Joen Falkanger og Joen Olsen Telvigen afhiemlede Eedelig at have Stefnt Ole Setterstøel og Handz Qvinde for denne Sag og til dette ting med mere end 14 dages Varsell og talte med dem Self.

Fogden paastod at Dom maa blive afsagt saaledes, at Stærfoed maa Svare til dend afdøedes Skyldighed, men over Ole Setterstøel kunde hand ingen paastand gjøre siden Hand er Corporal og

5 mrk 4 sk

1733: 117

saaledes under Krigs Retten sorterer.

Afsagt.

Ole Setterstøel Qvindes Arvinger tilfindes at betale for Hændes Fortiilige Sammenleje udj sit Ægteskab dend summa 1 rdr 12 s/killing som af Hændes Stærfoed bør udredes. Og som ingen paastand over Ole Setterstøel er giort saa kand ej heller nogen Lovmaal over Hannem feldes.

Dito haver ladet Stefne Ole Torkildsen Salhuus og Hustrue Marthe for fortillig Sammenleje efter forrige tiltale og Rettens seeniste afskedigelse.

Ole Torkelsen eller Handz Qvinde møtte ikke ej heller nogen paa Handz Veigne.

Stefnevidnerne Joen Olsen Telvigen og Joen Falkanger afhiemlede Eedelig at have Stefnt Ole Salhuus og Hustrue Marthe for denne Sag og til dette ting og talte med dem begge Self med i Dag 14 Dages Varsel.

Fogden paastod at de udeblivende maatte Stricte forelegges til Sommertinget at Svare til Sagen saafremt ej da Dom efter Handz Paastand skall Vorde afsagt.

Afsagt.

Ole Torkildsen og Handz Hustrue Marthe forelegges til Sommertinget at møde og Svare til Sagen efter Laulig given Varsell hvis ej Dom efter Citantens paastand skall blive afsagt, og forelegges Ole Torkildsen og Handz Hustrue samme tid at producere Sognepræstens attest om tiden naar deres Bryllup og Barnetz afling skeede.

Og som ingen Videre Sager Var indstefnte blef tinglyst

1. Andreas Hejbergs qvittering til S/igneu/r Henric Krøger for det Godz Hand sig paa Auctionen efter Mad/ame Nilsche Gielmejden haver tilkiøbt paa dend Summa 41 Rdr 5 merker 15 s/killing dat/erit 31 Januarj 1733 og 2 Apr/ilis 1733.

2. Magellj Fosmark, Erik Fogstad, Villum Nielsen Langeland, Johannes Langeland, Mons Øfste Mielde og Guttorm Hundhammers udstedde Skiøde til Ole Olsen paa 1 p/un/d Smør 12 kander Malt [i ??] med det Hand Self er ejende dat/erit 11 Apr/ilis 1733.

Lejlendingerne og beboerne tilstoed af Gaarden Dahle at deres Skatter efter aftags Forretningen dem er bleven godtgiort af Fogden det Aar 1732.

Fogden tilspurdte dernæst Laugrettet saavelsom Almuen om Gaarden Hohle siden aftags Forretningen nogensinde er bleven forbedret hvortil de alle svarede at dend siden dend tid

ingenlunde er bleven forbedret men Ved dend forbie løbende Elv dahlen forfordærvet som Fogden forlangede under Rettens Forseigling attesterit som blev bevilget.

Postmændene Magne Andersen Indre Brudvig, Ole Dahle, Mons Helle, Ole Thommesen Øfre Romsloe og Ole Store Tuenæs

4 mrk 8 sk

1733: 117b

tilstoed inden Retten at Være godtgiordt efter Deres Qvitterings udvis Deres tillagde Postløn med 16 mrk sampt Munderings og Soldater Penge af Fogden for det Aar 1732.

Lensmanden Peder Arnetvedt tilstoed og at Være godtgiort det Aar 1732 Lensmands løn 4 Rdr sampt Munderingspenge af Handz paaboende Gaard og som indtet Sigt og Sagefald Ham Var angivet er Ham ej heller noget godtgiort.

Fogden tilspurdte dernæst Laugrettet og Almuen om nogen Skatter og Rettigheder af de i Aaret 1723 Ved dend holdte Matriculs Commission skyldsatte Pladser og Vaager med Videre og siden inden tinget Examineret til Ham det Aar 1732 er bleven ydet men Vel af Hannem nu æsket hvortil de alle svarede at indtet deraf til Fogden det Aar er betalt men Vel æsket som Fogden forlangede af Retten attesterit og blev bevilget.

Dernæst blev for Almuen oplæst Restantzen for afvigte Aar 1732 som blev befunden rigtig sampt termins restantzen for indeværende Aar 1733 som og blev befunden rigtig at Være.

Og som indtet Videre Var at forrette blev og tinget ophævet.

Anno 1733 den 13 Apr/ilis er holdet Almindeligt Vaar, restantz, Skatte og Sage Ting med Mielde Skibreedes Almue paa Tingstædet Vallestrand, nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen, Bøygdelensmanden Johannes Askeland og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Guttorm Hundhammer, Ole Hafre, Erik Blom, Lars Reigstad, Rasmus Rønhaafde, Johannes Rønhaafde, Ole Hauge og Niels Reigstad med mere tingsøgende Almue;

Hvorda efterat tinget [i] Handz Kongl/ig Maj/este/ts Høje Nafn Var sat og Almuen til ald Ærbødighed, Ædruelighed og skikkelighed Var bleven advaret, blev [tinglyst] deres Kongl/ig Maj/este/ts Forordninger og Anordninger sampt andre Høy Øfrighedz ordres som under folio 104 og 114 findis Extraherede, dernest blev tinglyst

(1.) Jens Henricsen á Møinichens erhvervede Constitution til Nordhordleens Skriverjes forrvaltning og betiening.

2. Apolonia SchvartzKoph S/a/l/ig/ H/er/r Otte Edevardsens udstedde Bøxelbref til Anders Johansen paa ½ løb Smør i Gaarden Rønhaafde dat/erit 13 Apr/ilis 1733.

3. Ditoes Bøxelbref til Eric Iversen paa ½ løb i Gaarden Ejde af samme dato som forrige.

4. Herman Henric Feiffs paa Frue Josine Marie Schønnebøls Veigne udstedde Bøxelbref til Johannes Magnesen paa 1 p/un/d 7 ½ merker Smør i Gaarden Søre Vedsetter dat/erit 20 Januarj 1733.

5. Capitain Johan Henric Burgrafs udstedde Skiøde til Johannes Nielsen Askeland paa 1 p/un/d 12 merker Smør 2 Mæler Malt i Gaarden Søre Askeland dat/erit 30 Octobr/is 1732.

6. Erik Hauges udstedde Skiøde til Niels Andersen paa 18 merker S/mør 12 kander Malt i Gaarden Hauge dat/erit 13 Apr/ilis 1733.

7. Ditoes udstedde bøxelbref til Niels Andersen paa 18 merker S/mør 12 kander Malt i Houge af samme dato - med Ejerens paafuldte revers.

8. Hermand Henric Feiff paa Mad/ame Josina Maria Schønnebøls Veignes udstede bøxelbref til Ole Anders/øn paa 1 p/un/d 7 ½ merker Smør i Søre Vedsetter dat/erit 11 Dec/em/br/is *1733 (1732?), med paafuldte revers.

2 rdr 1 mrk 8 sk

1733: 118

9. Elling Hauges udstedde bøxelbref til Erik Hauge paa 1 p/un/d 6 merker Smør i Gaarden Kleveland dat/erit 13 Apr/ilis 1733, med Lejlendingens paafulte revers af samme dato.

10. Gregus Rasmussen Espevold og Helje Andersen Revems {Veigne} deres Myndling Johannes Andersens Veignes udstedde Bøxelbref til Ole Andersen paa 13 ½ merker Smør 4 ½ kande Malt i Gaarden Revem dat/erit 13 Apr/lis 1733, med Lejlendingens paafuldte revers af samme dato.

11. Apolonia SchvartzKophs udstedde bøxelbref til Lars Jensen paa ½ løb Smør udj Gaarden Gierstad dat/erit 13 Apr/ilis 1733.

12. Andfind Olsens erhvervede Skiøde paa 1 løb 1 p/un/d 9 3/5 merker S/mør 13 1/5 kande Malt i Gaarden Mæhle dat/erit 27 Januarj 1733.

Og som Skatterne saavit dennesinde Vare at bekomme Vare annammede blef foretaget med Sagerne og først

Mons Vaxdall haver ladet Stefnen Guttorm Hundhammer fordj Hand skall have hiem ført een Buk fra Almindingen som Citanten skall tilhøre samt stefnt Vidner i Sagen Niels Fabiansen Hundhammer.

Peder Bejer fremstoed i Rette for Guttorm Hundhammer som først tilspurdte erm/el/te Guttorm om Hand ikke af Ham Var Fuldmægtiget til denne Sag at agere Guttorm Hundhammer tilstoed saa at Være og at Hannem hertil hafde begiæret.

Citanten begiærede at Guttorm Hundhammer maatte Self svare for sig.

Afsagt.

Retten kand ikke Veigre Peder Bejer her at agere denne Sag som Hand Muntlig fullmagt til haver og dertil er begiæret, men antager hvad Hand kand have at proponere for dend indstefnte som een Enfoldig Mand.

Comparenten Peder Bejer sagde, at Hand tilfulde er bekiendt, hvorledes eendeel Vidner af Citanten indstefnt, men Guttorm Hundhammer har ej faaet ringeste Varsell dem at anhøre, saa Hand ej Veed hvad de skall Vidne eller hvem deres forklaring skall Concernere og derfor ej med Deres forklaring kand tage til Vederlæg i øfrigt benegtede Hand aldeles Søgemaallet og Vilde ej Videre dennesinde Melere sig med at Svare til Sagen.

Parterne bleve dernæst saaledes forligte at Guttorm Hundhammer skall tilbageleveret Kiedet og derforuden betale til Mons Vaxdall 2 merker Danske og dermed skall Sagen ophæves og ingen af Parterne noget herefter skall derom enten tale eller Videre være hinanden til forkleinelse.

Afsagt.

Dette af Parterne indgaaende Forlig Stadfæstes af Retten udj alle detz Ord og Clausuller at det saaledes uryggelig skall forblive.

Derefter blev for Almuen oplæst Termins restantzen for indeværende Aar 1733 som i alle maader blev rigtig befunden og af Retten Testificeret - sampt restantzen for afvigte Aar 1732 som og blev befunden rigtig.

Bøygde Lensmanden Johannes Askeland tilstoed dernæst at Være godtgiort Lensmandz løn 4 Rdr sampt Soldater-

2 rdr ? mrk 12 sk

1733: 118b

udreedning af Handz paaboende Gaard Askeland og tiende Penge af hvis Sigt som det Aar Var falden alt for det Aar 1732.

Og som intet Videre Var at forrette blev og tinget ophævet.

Anno 1733 den 15 Apr/ilis er holdet Almindeligt Vaar restantz, Skatte og Sage ting med Hosanger Skibreedes Almue paa tingstædet Hoshofde nerVærende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen i Bøygde Lensmandens Laulige forfald Hands Broder Anders Johannesen Hannestvedt og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Johannes Holme for Joen Moen, Ole Møes (Mjøs) for Magne Moen, Sæfre Myching for Niels Bærnæs Johannes Hemvigen, Niels Kleiveland, Ole Tøsse, Gudmund Kleiveland og Anders Østre Kleppe med mere tingsøgende Almue

Og efterat tinget i Handz Maj/este/ts Høje Nafn Var sat og Almuen til ald Ærbødighed Ædruelighed og skikkelighed Mod Retten og dendz betiendte Var bleven advaret blev tinglyst de Kongl/ig Allernaadigste forordninger og anordninger sampt andre Høy øfrighedz ordre som under folio 104 og 114 findes extraherede - sampt

Jens Henriksen á Møinichens Constitution til Nordhordleens SkrIVERjes betiening indtil Videre

Dernæst tinglyst

1. Petter Mathias Tanches udstedde Bøxelbref til Gudmund Siversen paa 1 løb S/mør og 1 Mæle Malt i Gaarden Gatland dat/erit 26 Martj 1733 - med Lejlendingens paafuldte revers af samme dato.

2. Hans Pedersen i Bergens udstedde Skiøde til Fusse Nielsen paa 9 71/105 merker Smør 4 88/105 kande Malt i Gaarden Ladstad dat/erit 15 Apr/ilis 1733.

3. Haldor Bysems Skiøde til Jacob Haldorsen paa 21 merker S/mør 12 kander Malt i Gaarden Nore Bysem dat/erit 15 Apr/ilis 1733.

4. Askild Litlandz Bøxelbref til Mons Knudsen paa 16 merker S/mør 5 1/3 kande Malt i Søre Myking dat/erit 15 Apr/ilis 1733 med Lejlendingens paafuldte revers af samme dato.

Den 16 Dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte hvorda blev tinglyst

5. Niels Tvedtens Skiøde til Vemmund Tvedten paa 15 merker Smørs 10 ½ kande Maltes Landskyld i Gaarden Tvedten dat/erit 15 Apr/ilis 1733.

6. Elling Langelandz og Eiluf Fitjes udstedde Bøxelbref til Børge Helland paa 1 p/un/d 8 ¼ merker Smør 7 ½ kande Malt i *Haurstvedt (Haugstveit) dat/erit 15 Apr/ilis 1733 med Lejlendingens paafuldte revers af samme dato.

7. Helje Nielsen Vadsils udstedde Bøxelbref til Gudmund Gullaksen paa 3 Vaager Næver udj Egemoe dat/erit 15 Apr/ilis 1733 med Lejlendingens paafuldte revers af samme dato.

Og som Skatterne saavit dennesinde vare at bekomme Vare annammede blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøygde Lensmanden Ladet Stefne Ole Pedersen Svennem efter forrige tiltale.

Ole Pedersen møtte ikke ej heller nogen paa Handz Veigne.

Stefnevidnerne Ole Tvedten og Mons *Haurstvedt (Haugstveit) forklarede at have Stefnt Ham i Høst men ikke laulig til dette ting: thi henvises Sagen til Laulig Stefnemaal.

Dito haver ladet Stefne Ole Bysem efter forrige tiltale.

Ole Bysem møtte for Retten og tilstoed Laulig at Være Stefnt for Sagen Sampt Mikkell Nordaas møtte og tog til Vedermæhle - sampt Vidner herom indstefnt Ole Langeland og Barbro Fieldskaal.

2 rdr 3 mrk 8 sk

1733: 119

Dernæst blev Eeden for de tilstædeværende Vidner oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet Deres Sandhed at udsige og først fremkaldet

Ole Langeland som Eedelig forklarede, at omtrent 2 Aar siden 1731 om Sommeren i Slaatten gik Hand efter sin Øg, da saa Hand Smalen i samme tid og dette lam Var med et Øre op....(?) og slipte (sleppte) sin Øg og gik an Smalen at Vilde see hvorledes denne Smale Var kommen der med et Øre paa og hafde sagt til Mikkell Nordaas det ene lam er bit Øret af da svarede Mikkell det er got det lever saasom endeel af Mikkels Lam tilforne Var dræbt.

Barbro Fieldskaal forklarede dernæst Eedelig at have Stiet Oles Lam da Ole Laag i Meslingerne og Vidste at Sauen holt sig till Lammet dend tid.

Saasom Fogden ingen opliuslighed i denne Sag kunde finde kunde hand heller ingen paastand over dend indstefnte giøre.

Ingen af Parterne Vidste noget Videre til bevislighed at fremføre.

Afsagt.

Saasom ej nogen bevislighed i denne Sag er fremførdt som kand have ringeste overeensstemmelse eller Sammenheng om det beskyldte saa Viger og Ole Bysem frie for ald tiltale i denne Sag og for de Ord som efter saa lang tidz forløb ikke kand omvidnes.

Anders Svennem og Lars Svennem har ladet Stefne Ole Langeland fordj Hand skall have beskyldt Citanterne for de skall have staalet baade Sild og Garn da de Vare ud Ved Havet.

Ole Langeland møtte for Retten og tilstoed at Være Stefnt for Sagen - sampt stefnt til Vidner Ole Nonnaas sampt forlangede de at faa flere Vidner ført i Sagen Børge Litland som ej dennesinde er stefnt.

Citanterne forklarede dernæst og at have stefnt Magne Heldall og for at Hand skall have beskyldt dem hvilke 2de Sager bliver Separeret fra hinanden og blev saa først foretaget Sagen imod Ole *Nordaas og blev da Vidnet

Ole Nonaas fremkaldet som Eedelig forklarede, at da de Vare paa Sildefiske dette Aar, da sagde Ole Langeland med lystighed, her er raad at tage et Garn igien for Vore gamle, da sagde Ole ydermere, de som farer bort med ingen Garn kommer igien baade med Sild og Garn siden da Ole Langeland, efterat de Var kommen i Land og Ole talte med Johannes Hoshofde? er det dend yngste eller var det dend *Mommeste eller dend elste som tog dend, og Ole sagde Var det før Hand foer til *Haafden, Ole sagde det Var Vel de samme som tog *Anger Printzen* som tog Garnet, da svarede deponenten ingen Garn kom hiem forleden

Aar, da svarede Ole, ja Vell mueligt om de ikke førte dem her da kunde de ført dem till Byen

5 mrk 4 sk

1733: 119b

og hengt dem der, derefter fore de ud een morgen og skulde tage Garnene op da Var Børge Litland, Ole Langeland og deponenten paa Baaden, da sagde deponenten efterat samme Snak kom paa Baaden agter Eeders Mund og taler ej saadant at de ej bliver uhæpne eller ulykkelig for saadan Snak, da sagde Ole, skall Vj blive uhæpen som taler det, hvad skall de blive som Stæler Garnene.

Citanterne forklarede end ydermere at have Stefnt 2de Vidner Joseph *Haurstvedt (Haugstveit) og Magne Knudsen Tvedt som skall forklare at Citanterne kiøbte deres Sild Ved havet.

Ole Langeland forklarede ej at Være stefnt dem at anhøre.

Afsagt.

Citanterne tillades til førstholdende Sommerting Sagen udsat, da de nu nafngifne Vidner faaer indkaldes neml/ig Joseph Haurstvedt, Magne Knudsen Tvedt og Børge Litland, til hvis afhørelse Ole Langeland bør kaldes til Vedermæhle da Videre i Sagen skall handles hvis Lauligt er.

Magne Heldall var ej nerværende thj bliver Sagen henvist til Laulig Stefnemaal.

Opsidderne paa Ladstad tilstoede dernæst at Være godtgiort Skatterne for det som blev aftaget paa deres Gaard af Fogden Andreas Jessen for det Aar 1732 dend Summa 2 Rdr 16 1/3 s/killling sampt tilstoed Almuen at ingen forbedring paa samme Gaard siden aftaget skeede er skeed og at de og af Ejerne for Landskyld af aftaget Var bleven forskaanet som blev Fogden under Rettens forseigling meddeelt beskreven.

Hannestvedts Opsiddere tilstoed og at dem Var godtgiort Skatter for det Aar 1732, af deres afbrendte Gaard Hannestvedt 6 Rdr 64 1/3 s/killling som og blev Fogden meddelt beskreven.

Fogden tilspurdte dernæst Almuen saavelsom Laugrettet om Skatt eller Rettighed er betalt af de 2de Qværner under Fotland liggende for det Aar 1732 men Vel af Ham æsket, hvoraf de svarede indtet det Aar at Være betalt men Vel af Fogden æsket som blev Fogden under Rettens forseigling meddeelt beskreven.

Lensmanden Niels Hannestvedt tilstoed for Retten *af (at) Være for 1732 godtgiort af Fogden Lensmandz løn 4 Rdr sampt Munderingspenge af Handz paaboende Gaard og som indtet Sigt og Sagefald det Aar falt kunde Hand ej heller noget nyde.

Dernæst blev oplæst Termins Restantzen for indeværende Aar 1733 som blev befunden rigtig. sampt restantzen for forleden Aar 1732.

Og som indtet Videre Var at forrette blev og tinget ophævet.

Anno 1733 den 17 Apr/ilis er holdet Almindeligt Vaar- restantz- Skatte og Sage Ting med Echanger Skibreedes Almue paa Tingstædet Ejde nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen udj Bøygdelensmandens stæd Handz

Søn Magne Esem og Eedsorne og tilforordnede Laurettesmænd Ole Ejde i stæden for Iver Hope

1733: 120

Iver Svindall, Johannes Yttre Hindenæs for Aamund Asgaard, Ole Tofte, Anders Nore-Qvinge, Anders Hølland, Ole Aadnaas, og Erik Svindall

Hvorda efterat tinget i Handz Maj/este/ts Høje Nafn Var sat og Almuen til ald Ærbødighed, Ædruelighed og skikkelighed imod Retten og dendz betiendte var bleven advaret blef tinglyst de Kongl/ig Allernaadigste Forordninger og anordninger sampt andre Høj Øfrighedz ordre som under folio 104 og 114 findes extraherede.

Sampt Jens Henriksen á Møinichens Constitution til Nordhordleens Skriverjes interims forvaltning.

Dernæst tinglyst

1. Biskop Bornemans udstødde Bøxelbref til Siur Larsen Øfre Ekanger paa ½ løb Smør i Gaarden Ekanger dat/erit 13 Apr/ilis 1733.

2. Joen Lille Ourdals udstødde Skiøde til Knud Andersen paa 18 merker Smør 12 Kander Malt i Lille Ourdall dat/erit 17 Apr/ilis 1733.

3. Ditoes udstødde Gavebref til Besse Johannessen paa 12 merker Smør 8 kander Malt i Lille Ourdall hvilket *Handz (Hand) efter Handz Død først nyde skal dat/erit 17 Apr/ilis 1733.

Magne Esem tilstoed dernæst for Retten paa Handz Fader Lensmandens Veigne at Ham for det Aar 1732 Var godtgjort Lensmandz løn 4 Rdr sampt Munderingspenge af Handz paaboende Gaard og som indtet Sigt det Aar er faldet eller angivet er Ham ej heller nogen Part deraf tillagt.

Fogden tilspurdte Dernæst Almuen saavelsom Laugrettet om nogen Skatt eller rettighed af de i Aaret 1723 Skyldsatte Qværner her i Skibreedet og siden inden tinge Examineret til Ham det Ham det Aar 1732 er bleven betalt men *Vil (Vel) æsket hvortil de alle svarede at intet deraf til Fogden for afvigte Aar er betalt men Vell af Hannem æsket hvilket Fogden forlangede attesterit og beskreven meddeelt som blev bevilget.

Restantzen for afvigte Aar 1732 blev dernæst oplæst som blev rigtig befunden sampt Termins restantzen for indeværende Aar 1733 som og blev befunden rigtig og Fogden meddeelt beskreven.

Og som intet Videre Var at Forrette blef og tinget ophævet.

Anno 1733 den 20 Apr/ilis er holdet Aastædz Rett paa Møllendall udj dend Sag af H/er/r Assessor von der Lippe contra Ane Elfring efter seeniste Interlocutorj Kiendelse af 13 Dec/em/br/is/ 1732 - nerværende Knud Rippe Elias Rippe, Arne Nedre Todtland, Arne Øfre Todtland, Niels Øfre Dyngeland, Niels Børkeland, Lars Myhrdall, Niels Lysevold sampt Lensmanden Ole Todtland.

Blegingberg for Assessor von der Lippe møtte og fremlagde det til i dag efter forrige tiltale udstødte Stefnemaal og Vilde fornemme om nogen møder paa dend indstefnte Ane Elfrings Veigne.

Hans Monsen møtte paa Ane Elfrings Veigne da Stefnemaalet af H/er/r Assessor von der *Lit (Lippe) blev oplæst saa lydende:

Dernæst gaf bem/el/te Blegingberg tilkiende at hovet Citanten H/er/r Assessor von der Lippe, frafalder bem/el/te sit Stefnemaal for saavit som Hand derved haver indkaldet Herman Morritz Hustrue og S/a/l/ig/ Jacob Gises Enke Ane von der Felde ere instefnte til Vidner i denne Sag saasom Hand uden fornødenhed ikke Vill opholde

1 rdr 1 mrk 8 sk

1733: 120b

Retten med Vidners førelse efterdj Hand siden Stefnemaalet er udsted er kommen i nærmere erfaring om bem/el/te og indstefnte Ane Elfrings i rettelagde adkomster og deres Rette og Sande beskaffenhed og Hannem er tilhændekommen een den 27 Julj paa det Almindeligt Sommer Skatte- Sage og Vaabenting paa Tingstædet Hope udi Schioldz Skibreede af Constitueret Sorenskriver over Nordhordleens Fogderie S/igneu/r Hans Teiste i Aaret 1705 afsagde endelige Dom som hidindtil er usvækket hvilken Dom Comparenten med sine fulde acter beskreven nu i rette in originaler anviste og Producerede deraf een Fidimeret Gienpart paa 24 s/killings Papir under Mons/ieu/r Samuel Storms og Wollert Danchertsens Fidimationer, hvorved bem/el/te hovet Citant H/er/r Assessor von der Lippe nu tilstrekkelig Vil afbevis at forrige Aarestadz Ejere som tillige var Ejere for Møllendall da Hand Ved Ane Juul og Blanceflor Schotis Hannem meddelte Skiøde af 11 Junj 1701 derfor Var bleven een Lovlig Ejere, betimelig har ladet paatale det af Jacob Jacobsen Gihse (Gisse) dend ældre under dato 14 Junj 1695 til Velfornemme Borger og Handelsmand udj Bergen S/igneu/r Henric Schlytter udstedde Skiøde saavelsom og det seenere derpaa af bem/el/te Jacob Jacobsen Gihse (Gisse) og bem/el/te Henric Schlytter under dato 7 Maj 1697 til S/igneu/r Jochum Gævertz udstedde Skiøde formedelst at Velbem/el/te S/a/l/ig/ Mag/is/t/er/ Ole Storm befand at bem/el/te Skiøde Vare indrettet paa saadan maade, at de derved hafde bebrevet og Skiødet mere end de Self Vare ejende hvorforre Hand og derefter har erhholdet saadan endelig Dom og slutning i Sagen at forbem/el/te Rett aldeeles haver Mortificeret de forbem/el/te Skiøder af 14 Junj 1695 og 7 Maj 1697 at skall Være upræjudiceerlig og med de Expresse Ord, at Jacob Gise aldrig haver haft eller kundet have noget at Selge det Hand ikke Var ejende; som det nu befindes at iblant de af Mad/a/me Ane Jørgen Elfrings fremlagde Copie adkomster ikkun er noget viste Document hvormed Hon kand afbevis at Hon er eller skulde være Ejere for dend Grund hvorpaa det Hænde tilhørende Nøst er staaende undtagen disse forbem/el/te Skiøder af 14 Junj 1695 og 7 Maj 1697, hvilke hovet-Citanten nu med usvækket Dom har bevist som Præjudicerlige adkomster at Være Mortificerede saa maa hovet Citanten saa meget meere vedblive sin paastand efter sit Stefnemaal at Ane S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings ved endelig Dom skal Vorde tilfunden at røddiggjøre dend Grund hvorpaa Hændes Nøst er bestaaende og Hon aldeeles ingen adkomster haver til, men Vel af Lejlendingerne kand være bevilget at lade det staae i deres Lejemaal saalenge hon ikke som nu befindes har bygget dem til fortrængsel, hvorm Comparenten nu fremlagde Ane S/a/l/ig/ Jacob Gises til Hovet Citanten som dend rette Jorddrot, indgifne Klagemaal af 30 Maj 1732 som og har Været til deels Aarsage at denne Sag er bleven reist og ellers kand det Vell Være at Mad/ame Elfring derom kand have været forunt og ydet noget til forrige Aarestadz og Møllendals Ejere som Citanten just ikke kand Være forbunden til at afbevis og omend forrige Ejere hafde tilstaaet Hænde det for slet intet saa kand dog itzige og efterkommende Ejere ikke til slig bevilgning Være forpligtet; og som Vel Sagens første ind Commination er i rette lagt, Sagsøgerens

beskikkelse till dend indstefnte og af Hændes Svar befindes det Hon uden Aarsage har givet Anledning til denne Process saa paastod Comparenten at Hon efter Sagens Vidløftighed og de mange fulgte Sessioner med Dom Vorder tilfunden tilstrekkelig at erstatte Processens Omkaastninger.

1733: 121

Forestaaende Doms-Gienpart blev for Retten oplæst og efter Conference fundet rigtig.

Hans Monsen begiærede at Niels Olsen maatte aflegge sit Vidnisbyrd i Sagen til hvilken ende Hand producerede et Skriftlig Stefnemaal af 20 Apr/ilis 1733 som blev læst som dog ikkun var et Indlæg og ej ringiste Grund til Stefnemaal hafde derefter Producerede Hand Stefnemalet i Sagen af 11 Apr/ilis 1733 som blev læst.

Assessor von der Lippe tilstod at Stefnemalet var Ham loulig forkyndt og blev da Eden for Vidnet betydet og forklaret sampt tilholdet at udsige sin Sandhed som forklarede at Nøstet ligesaa langt frem stod i G..(?) Bucholtz tid og G/amme/l Jacobs som det nu staaer og det over 40 Aar siden og det at Være skeed i Handz ungdom da Hand tiente paa Contoirtet og saag det ofte i de tider naar Hand for her op at \lade/ Male Godz og derpaa Vilde giøre anvisning ej Vidende at nogen afgift deraf har været givet.

Derefter begave Vj Os at imodtage Vidnetz anvisning og anviste Hand da at Nøstet i de tider som før er omvidnet stoed som det nu staaer saa langt udbygget og alt til øverste ende af Hermand Morritz Nøst men siden er af Elven eendeel udtaget af Bakken som Elven haver foraarsaget og kiørte de da med Vognen i samme Nøst i de tider ligesom i Hermand Morritz Nøst som nu sker.

Mons/ieu/r Blegingberg for Assessor von der Lippe tilspurdte Vidnet om Hand kand erjndre sig hvem udj de tider som Hand haver Vidnet om for een 40 Aar siden ejede og brugte det paastefnte Nøst? svarede at Gamle Jacob Gise har brugt det omstæfnte Nøst i de tider men hvem Grunden tilhørte Vidste deponenten ikke og derpaa aflagde deponenten sin Eed at Hand her udj denne Sag har giordt anvisning og omvidnet hvis Hand har været *været Vidende af Sandhed er.

Hans Monsen indleverede Ane S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings indlæg af 20 Apr/ilis 1733 som blev læst:

Blegingberg for Assessor von der Lippe i henseende til Ane Elfrings førte Vidne maatte forestille at dend Grund Hændes Nøst paastaaer har Hon ikke haft længer i hæfd end fra dend tid det Hænde er bleven Skiødet urettelig og til dend tid bem/el/te urettelig forfattede breve som forbem/el/te Ved endelig Dom er Vorden underkiendte; hvad ellers er angaaende Hændes forestillelse at Assessor von der Lippe ikke skall have fremkommet med noget bevis for sig da anviste Hand derom auctions Skiøde af 27 Dec/em/br/is/ 1730 Ved hvilket Hannem er Skiødet og Soldt Aarestad med underliggende Møllendall, Bøxelrettighed og ald anden dertil hørende frihed og herlighed fra fieldz til Fiære med fiskevand og fægang, Vaat og tørt indtet undtagen ligesom denne tid har Været brugt, hvilket Skiøde Hand forlangede af Retten maatte paateignes at Være anvist og dernæst tilbageleveres som imod Copiens bilæg blev Ham tilbageleveret.

Hans Monsen declarerede at hand ej forlangede Sagen opsat men dend til Doms sluttet.

Afsagt:

Sagen optages til Doms til i Morgen klokken 8 Formiddag da Parterne uden Videre Varsel haver at møde og Dom anhøre.

Den 21 dito blev Retten igien sat efter forrige Kiendelse med foranførte og anføres da først denne Forretnings bekaastning

Sorenskriveren for første Dags forretning

3 - 0 - 0

Fortæring	0	-	4	-	0
Anden dag ligesaa	2	-	4	-	0
Tredie dags forretning og fortæring	1	-	4	-	0
Fierde Dags fortæring	0	-	4	-	0
Fogden for Mændz opnæfnelse	1	-	0	-	0
Mændene for deres umage	5	-	2	-	0

	15	-	0	-	0

9 rdr 3 mrk 4 sk

1733: 121b

	15	-	0	-	0
Skydz til stæden paa egen bekaastning	2	-	0	-	0
Dommens beskrivelse med fors/eiglet Papir og forseiglingspenge	1	-	2	-	12

	18	-	*3	-	12

Derefter blev af Os Samptlige for Rett Dømt og Afsagt.

De førde bevisligheder i denne Sag forklarer ikke eller kand opliuse at dend indstefnte har Været Ejer for Nøste Grunden men allene for Nøstet, derimod haver Assessor von der Lippes fuldmægtig bevist Ved erhverved Dom af 27 og 28 Julj 1697 at aldrig nogen undtagen Møllendals Ejere har haft magt at bortselge noget, fra fieldz til Fiære, men det alleene at tilhøre Møllendall, som og Skiødet af 14 Junj 1695 tilkiendegiver at det dend tid bortsoldte Søebod og Nøst Var bestaaende paa Møllendals Grund; thj kand Retten ikke see at denne omtrettede Nøstegrund kand tilhøre Ane S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings som Her aldrig kand bevise at have Været Hændes Ejendom men Vel som et brug /: enten for Grundeleje eller afgift deraf at yde er Retten ubekient /: thj Dømmes for Rett at Ane Elfring bør til H/er/r Assessor Jan (Jaen) von der Lippe yde Vedbørlig Grundeleje efter uvillige Mændz taxation for Nøstegrunden eller i detz Mangell Tompten at ryddiggjøre og Nøstet afflømte til Botolphi Dag 1733 som er den 17 Junj; og som Ane Elfrings har Været Aarsage i denne Process, derved at Hon ikke har ladet sig Vilde i Mindelighed beqvemme til eenighed saa tilfindes Hon at betale til H/er/r Assessor von der Lippe denne opførde og anskrefne Omkostning med 18 Rdr 3 merker 12 s/killing inden 15ten Dager under Nam efter Laaven.

Anno 1733 den 24 Apr/ilis er efter forrige afskedigelse foretaget med besigtelse udj Ejdsvaag efter S/igneu/r Henric Larsens Smitz requisition udj overværelse af Petter Johannesen i BøygdeLensmandens stæd samt Laugrettesmænd Ole Melkeraaen, Halsten Rødland, Ole Johannesen Morvig, Niels Espelj, Lars Melkeraaen, Stephen Eukaas {og}.

Jens á Møiniken møtte og tog til Gienmæhle paa Henric Krøgers Veigne som formener sig at Være nærmeste Odelsberettiget efter sin tinglyste Odelsret.

Ved forretningen indfant sig Procurator Cramer paa reqvirentens S/igneu/r Henric Larsens Veigne som og Self Var nærværende og sagde bem/el/te Cramer at eftersom S/igneu/r Henric Krøger som formeentlig Odelsberettiget til Gaarden Eidsvaag tilliggende, har Ved fuldmægtig taget til Gienmæhle saa finder Cramer uforuden at bekymre sig om andre uvedkommende derfor Var nokbem/el/te Cramer begiærende at Forretningen maatte foretages; som blev Consenteret i henseende til at Hand for saavit Hiemmelmandens indvarsling er tilbagekaldet af forrige requisition ved denne tilstaaelse

Og blev saa først efterseet Huuserne paa Selvigen og først Vaanhuuset som er saa gandske slet Conditioneret at det faar i Grund nedrives og derfor kunde ej reparationen anføres men Huuset med iværende Kakkellovn blev vurderet for 22 Rdr derforuden 1 udlade Vurderet 3 Rdr derpaa fattes til reparation 5 Rdr til bord og næver dette var et Stovehuus, 1 Lade af Værdj 30 Rdr reparation derpaa fattes 20 Rdr og et Stave værk, 1 gammel Floer af Værdj 10 Rdr reparation 16 Rdr, 1 Borrestue med een Bue hos af Værdje 30 Rdr til Deres reparation medgaar 10 Rdr, een liden Floer af Værdje 10 Rdr til forbedring derpaa medgaar 8(?) rdr

1733: 122

1 Ildhuus forsvarlig af Værdje 6 Rdr derpaa fattes indtet, Smalehuus af ingen Værdje alt med Arbeidsløn indbereignet

Dernæst Gaarden Ejdsvaag og 1. (først) et Nøst med bordtag og Svaler om Vurderet 40 Rdr derpaa fattes reparation 16 Rdr, 2. een brygge gandske forfalden, tilfanget som dertil findes Vurderet 8 Rdr, 3. Møllen som det nu forefindes med Kiøkken og Stue hos Vurderet 450 Rdr, derpaa fattes til reparation med Render og Demming baade oven og under Vandet 300 Rdr, 4. een melkebue uden tag Vurderet 8 Rdr dend at sette i stand Vil koste med torvetag 16 Rdr 3. et Ildhuus og Melkebue under et Tag som er af Steenpander i god brugelig Stand i alle maader, 6. een Borgestue for 12 Rdr reparation dertil Vil koste 8 Rdr, 7. een Lade noget brøstfældig Vurderet 28 Rdr dend at i stand sette Vil koste 20 Rdr, 8. et Floerhuus som behøves at opskrues og taget aftages Vurderet 35 Rdr og ellers findes i god Stand reparationen paa samme Lade Vil koste 18 Rdr, 9. et Smalehuus til nedfaldz staaende Vurderet 18 Rdr, 10. et lidet Møllehuus til Bondebrug med Mølle Vurderet 3 Rdr, (11.) Demmingen som Var Ved Vandet fandtes og brøstfældig som tilforne er lagt under Møllen og den reparation som derpaa medgaaer, een forfalden Broe paa Vejen til Kaabbermøllen hvilken Mølle tilhører Claus Schram i Bergen denne Broe Vurderet 28 Rdr dend at forfærdige Vil medgaae 28 Rdr, 12. een Udlade af Standerverk vurderet 8 Rdr Reparation dertil medgaaer 4 Rdr; derforuden fandtes i Melkebuen een Jernkakkellovn, Dernæst Vaanhuuset paa Ejdsvaag staaende bestaaende af een bygning 15 alen lang og 9 alen bred med iværende 2de Stuer med et Cammer hos sampt et Kiøken hos og Cammer hos deroven over Var et loft med 2 Cammer hos, i samme huuser fandtes 2de Kakkellovner som begge vare brysten dog dend ene paa eene side dend anden paa begge sider og øverste Plade paa denne Vaaning fattes til bordtag Luger og alt af Træværk med Arbeidsløn 10 Rdr Stubet eller uddøren at forfærdige vil koste 3 Rdr under alle denne Reparation er og indbegreben Arbeidsløn kiørsell og førsell i Huuserne fandtes ellers 72 Vinduer som at reparere Vil koste á stykket 3 merker 8 s/killling tilsammen 42 Rdr saa at nye i stæden for da bliver forskaffet.

Paa S/igneu/r Henrik Krøgers Veigne erindrede Jens *Ericson (Henrichsen) á Møinichen Retten at dend tagløse Melkebue har tabt sit tag Ved Storm siden S/igneu/r Henric Larsen Smit blev Kiøber af dend for hvis risies dend skulde staae efter auctions Conditionerne fra Auctions dato formeente derfor at reparationen taxeret for 16 Rdr ikke burde udføres men snarere udlægges de 8 Rdr som Buen er taxeret for; Hand forlangede og af Retten at hvad timmer eller trævahre S/igneu/r Smit allerede har faaet af Ejdsvaags Skaub der kand være beqvemt til reparationen maatte taxeris og fra reparationen fradrages, allerhelst S/igneu/r Smit ikke hafde frihed at tiltræde de Kiøbte Jorder eller deres Herligheder førend Neste Fardag efter Auctionens dato.

Til dend første post af Mons/ieu/r Møinichens forestaaende proposition svarede Cramer, at hvad enten taget paa Melkebuen er nedfalden førend Handz Principal blev Ejer af Gaarden eller derefter saa kand deraf ikke andet udfindes end at samme tag har Været saa brøstfældigt

saa det ikke kunde staa mod Vejr og Vind da dog paa de andre Gaardens Huse ingen Skade derved haver taget detz foruden er og intet anvist eller forefunden bem/el/te tag tilhørende, til den 2 post betreffende tømmeret Svarede bem/el/te Cramer naar Henrik Krøger eller Handz fuldmægtig gjør anvisning sampt derved gjør bevislig hvad og hvormeget deraf i Ejdsvaags Skov er Hugget og det kand udfindes at S/igneu/r Smit derved er gaaen uden for de Han af Laaven satte Grendser saa Vil Hand nermere replicere til dend qvæstion og hvis Hand bem/el/te Krøger trøster sig til at indrette Sigtelsen efter beskyldning skall Hand nok Være og blive Vis paa Giensvar, Comparenten formodede og sampt paastod at Forretningen som nu er expederet og nu Vorder

1733: 122b

sluttet sampt henviser prætendenten til aparte tiltale og Rettergang om Hand formeener sig dertil nogen føje at have.

Møinichen replicerede at Hand ikke Vidste hvad Mons/ieu/r Cramers tanke Var om Hand vilde have Skoug besigtelse eller andet saadant, men det Var Hand Vis forsikret paa at S/igneu/r Smit som een retsindig og braf Mand nok Self gjorde anvisning paa om Hand sig herpaa Stædet hafde liggende Tømmer eller trælast som kunde Været Fældet i Ejdsvaags Skov Hand reffererede sig for resten til sit forrige og forestillede Retten at om bygningen kand forbedres saa kand Vel derfor een anden Herlighed deferiareris og sluttelig forbeholdt sig alle sine reservanda allerhelst her Var ikke tid eller stæd til at føre Vidner eller trætte men kuns for Ham at bivaane een Laavlig reqvireret besigtelse.

Mons/ieu/r Cramer begiærede Forretningen sluttet og beskreven.

Mons/ieu/r Bærent Gundersen Var nerværende som tilkiendegaf at Hand intet Ved Forretningen hafde at bestille.

Dernæst anføres denne Forretnings bekaastning efter Allernaadigste ud[gan]gen Forordning af 1708

Sorenskriven for første Dags forretning	3 Rdr - 0 - 0
Anden Dags Forretning	2 - 0 - 0
Mændene for 2de Dages Forretning og umage i Deres	
Jordz Vindes tider hver 2 merker 8 s/killig	2 - 3 - 0
Lensmanden for sin umage	0 - 4 - 0
Fogden for Mændz opmæfnelse	1 - 0 - 0
Skydz til og fra Stæden paa egen bekaastning	0 - 4 - 0

	9 - 5 - 0

Da blef af Os Samptlige for Rett Dømt og Afsagt.

Dersom S/igneu/r Krøger skulde forlange nogen besigtelse over Skover hvormeget deraf til disse Huusers reparation er Hugget eller kand faaes bliver det Hannem reserverit men derom kand ej dennesinde paakiendes *som (saasom?) det der ej er paastefnt eller i nogensinde bevist, hvad dend post er angaaende om Melkebuens tag det bliver noget som Retten ikke kand Considerere eller afdrage fra Aaboden saasom Retten ikke seer noget tilfang hvorefter dette fradrag kand taxeris, i øfrige bør S/igneu/r Henric Larsen Smit betale denne Forretnings bekaastning som forhen er Specificeret med dend Summa 9 Rdr 5 merker saavit ej deraf forhen kand Være betalt og bevilges Hannem Forretningen beskreven saasnart dermed for andre Forretninger som allerede berammede ere kand afstæd komme.

A/nn/o 1733 den 6 Maj er efter Ole Andersen Miøses forlangende holdet Aastædz Rett paa Gaarden Miøs med 8 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen opnæfnte Laugrettesmænd Lensmanden Niels Hannestvedt, Johannes Hemvigen, Johannes Tvedten, Niels Kleveland, Gudmund Kleveland, Sæphind *Flatland (Fotland), Haldor Fotland og Ole Miøs samt Knud Miøs for at Skiønne paa dend Skade som Jørgen Øfsthuus skall have gjort paa Citantens bøe med Videre.

Knud Miøs møtte for Retten og Producerede et fra Handz Ejer Anders Tvedten bevis og tilstaaelse om \og med/ denne Forretning at Være fornøjet og derudj tilstoed at Være Laulig Stefnt af dato 24 Apr/ilis 1733.

Jørgen Øfsthuus møtte for Retten og tog til Gienmæhle for Sagen samt Ejeren Lars Fyllingsnæs som Var Ejer for een Part udj Jørgen Øfsthuus paaboende Gaard.

Og som ingen af Vidnerne Vare nerværende og Parterne begiærede tid til i Morgen for at faae bud til dem da Sagen kunde afgjøres saa udsettes Sagen til i Morgen klokken 9 Formiddag efter Parternes forlangende.

5 rdr 5 mrk 4 sk

1733: 123

Den 7 Maj er igien skied Samling med foranførte nerværende alle Parter

Hvorda møtte Ole Miøs som tilkiendegaf at have indkaldet Vidner i Sagen som nu ere nerværende neml/ig Aamund Øfsthuus og Besse Øfsthuus samt Anders Bernæs og Ole Tveten imod hvis forklaring Citanterne og Parterne toge til Gienmæhle og efterat Eeden for Vidnerne Var bleven oplæst betydet og forklaret samt tilholdte deres Sandhed at udsige og anvisning at gjøre blef først fremkaldet

Anders Bernæs som udsagde: at Lensmanden, Lars Holme samt deponenten og Ole Tvedten samt Besse Øfsthuus, Aamund Miøs Vare forsamlede oppe Ved Haaegierdet som nu omtvistes da sagde Ole Miøs og Jørgen Øfsthuus at de skulde Være forligte og blef da nedsat nogle Staurer hvor Skillerum skulde Være imellem dem og de gjorde hinanden Haandrekning at de saaledes skulde være forligte og derpaa laavede at gjøre anvisning samt at Jørgen sagde Jeg Vil Være forliget.

Aamund Øfsthuus sagde at de Vare forsamlede som forrige Vidne haver udsagt og da saaeg at *Garnet (Gierdet?) Var ned lagt i Græsset og Var sammenkastet i een Dynge og saag at Jørgen gik ned at tale med forrige Vidne, Lensmanden, Ole Tvedten og Lars Holme, dog sagde Hand at Ageren haver glidet ner over Bakken siden hand Var et lidet Barn og Var her paa Gaarden laavede og derpaa at gjøre anvisning.

Besse Øfsthuus forklarede dernæst ligesom Aamund Øfsthuus men om Agerens nedskridelse kunde hand ikke Vide, laavede dernæst at gjøre anvisning hvor Gierdet Var nedkastet.

Ole Tvedten forklarede dernæst ligesom Anders Bernæs og derpaa laavede at gjøre anvisning.

Dernæst begave Vj Os at imodtage Vidnernes anvisning paa Aastæden i Parternes overværelse.

Anders Bernæs gjorde dernæst anvisning hvor Staurene bleve nedsat /: som endnu fantes staaende :/ da forliget blef indgaaet og gik de beent fra nederste og Søre ende af Ageren og bort til Gierdet udj een Grundfast Sten fra dend HasselRunn som staar paa Søre ende af Agerrenen og derpaa aflagde sin Eed det Hand ej mere, rettere, Sandere eller mere, for Gud Vidste end nu forklaret og anvist er.

Ole Tvedten gorde samme anvisning som Anders Bernæs og derpaa aflagde [resten av setningen manglar]

Aamund Øfsthuus gjorde anvisning hvor Ageren Var nedgliden paa Nedre og Nordre side af Ageren men tilstoed dernæst at i de tider hørte Ageren Jørgen Øfsthuus til som nu er Ager og Hand beholte Græsset deraf i de tider efter hvor Gierdet Var opkastet men hvem det hafde gjort vidste Hand ikke og derpaa aflagde sin Eed det Hand ej rettere eller mere Veed end nu forklaret og anvist er.

Besse Øfsthuus anviste ligesom Aamund Øfsthuus undtagen hvad Ageren Var angaaende Vidste Hand ikke at gjøre forklaring om og derpaa aflagde sin Eed som forrige.

Ogsom ingen af Parterne noget Videre hafde at indvende anføres denne Processes

Omkostning

Sorenskriveren for Reise og fortæring til og fra stæden paa egen bekostning	1 - 0 - 0
Første og anden Dags Forretning	3 - 0 - 0
Forseiglet Papir	0 - 4 - 8
Dommens beskrivelse	0 - 4 - 0
Forseiglingspenge	0 - 1 - 4
Mændene for deres umage i deres Jordz Vindes tider	3 - 0 -
0	
Fogden for Mændz opnæfnelse	1 - 0 - 0

9 - 3 - 12

3 rdr 5 mrk 4 sk

1733: 123b

Parterne bleve dernæst saaledes for Retten forligte at beent fra Hasselrunden som staaer paa Nedre og Søndre side af Jørgen Øfsthuuses Ager og till Grundsteen som staar i Gierdet hvor nu bliver udsteenet fra skall Merket Være saavit det stæd er angaaende saa at Ole Miøs skall Være Ejer for hvad som er neden for det udsteente og Jørgen Øfsthuus skall Være Ejende oven for og ned til det udsteente og ingen skall efter dende Dag gjøre hinanden fortrængsell eller fornermelse med Videre indrømming og skall de begge hielpes at opsette Gierdet paa det stæd; men hvad andre Gaardernes Mærker og Gierder ere angaaende da forbliver dermed som det af g/amme/l tid haver Været og nu bruges, ellers bliver de foruden dette saaledes forligte at dend Vej som gaar ned efter Ole Miøses bøe og et stække Norden paa Jørgen Øfsthuuses Ager, skall ej af Jørgen Øfsthuus eller Handz Folk blive brugt uden tvang det udkræver om Vinteren naar Jorden er saa tilfrøssen og betækt med Snee at Græsraeden ej faaer Skade deraf, Ogsom Ole Miøs haver betalt Fogden for Mændz opnæfnelse og aparte kostet til Stefnepenger 1 Rdr saa Vilde Jørgen Øfsthuus betale til Forretningens bekaastning 3 Rdr 1 mark 14 s/killing og Ole Miøs 3 Rdr 1 mark 14 s/killing foruden det Hand forhen haver udlagt 2 Rdr derforuden Svarer Jørgen Øfsthuus til Ole Miøs for det hand haver holdet Laugrettet med Mad 3 merker hvilket de begge med Haandrækning bekræftede og begiærede af Retten Confirmeret.

Afsagt.

Dette imellem Parterne indgaaende Forlig stadfæstes af Retten saaledes som det her indført findes i alle detz Ord, Puncter og Clausuller og skall saaledes af Formænd og eftermænd uryggelig holdes, og hvis nogen af Parterne herimod handle skulde da skall dend som skyldig er foruden Videre Lavmaal strax betale til de Fattige 1 Rdr foruden rette bøder, hvornæst blef udsteenet efter Forliget til begge Parters efterretning.

Anno 1733 den 8 Maj er igien skeed Samling paa Gaarden Yttre Eiknæs udj dend indstefnte Sag af Ole Eiknæs Contra Johannes Eiknæs, nerværende udj Bøygdelensmandens forfald Handz Søn Magne Esem samt 8tte af Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen opnæfnte Laugrettesmænd Lars Nedre Ekanger, Christen Indre Ejde, Mikkel Nedre Ekanger, Aamund Lje (Lie), Fusse Vadsil, Aamund Asgaard, Ole Esem og Ole Rasmussen Fyllingen

Til hvilken Forretning Comparerede Ole Yttre Eiknæs som Citant i Sagen som tilkiendegaf at have Stefnt Vidner i Sagen til opliusning neml/ig Ole Peders/øn Svennem, Mathias Magnesen Børndalen Carj Johannesdatter Tvedten,

Johannes Yttre Eiknæs møtte for Retten som tilkiendegaf at Være Laulig Stefnt baade for Sagen og til at anhøre Vidnernes forklaringer samt sagde Hand at have Ved Contra Stefnemaal i Sagen indstefnt Vidner, Brynild Ellingsen Miaatvedt, Niels Siursen Biørge, Magelj Hansdatter Biørge,

Ole Yttre-Eiknæs tog til Gienmæhle imod disse indstefnte Vidner.

Alle Vidnerne møtte undtagen Magelj Hansdatter Biørge som siges at være Syg og Hændes Mand Niels Siursen Biørge tilstoed at Hon var Laulig Stefnt men ej kunde møde for deres Svaghedz Skyld.

Og blev da Eeden for de tilstædeværende Vidner oplæst, betydet og forklaret samt tilholte deres Sandhed at udsige og først fremkaldet

Ole Pedersen Svennem som forklarede, efterat de andre Vidner Vare udviste og fra Ham Separeret, at det er 30 Aar siden Hand tiente her, ikke kand sige enten det Var Ager eller Bøe i de tider og ei Vidende hvem det tilhørte og derpaa aflagde sin Eed det Hand ej rettere sandere eller mere for Gud Vidste end nu forklaret er.

Mathias Magnesen Børndall forklarede dernæst, at for 2 Aar siden Mejede Hand kornet paa Ageren hvor nu omtrettes og derpaa Vilde gjøre anvisning.

1733: 124

Carj Johannesdatter Tvedten forklarede dernæst ej noget om dette omtrettede at være Vidende eller kunde erjndre og derpaa aflagde sin Eed ej rettere Sandere eller mere for Gud at Vide end nu forklaret er.

Dernæst blev foretaget med Contrapartens Vidner og først fremkaldet

Brynild Ellingsen Miaatvedt som forklarede at Være opfød her paa stæden 44 Aar g/amme/l og foer her fra da hand Var 25 Aar og i de tider Hand Var her Vidste Hand hverken det Var Ager eller Eng og ej Vidende hvem det i de tider tilhørte og derpaa aflagde sin Eed ej rettere Sandere eller mere at Vide end nu forklaret er.

Niels Siursen Biørge fremstoed dernæst som forklarede at have tient her paa stæden for 15 á 16 Aar siden ej kand erjndre enten dette omtrettede Var Ager eller Eng i de tider og ej Vidste hvem det tilhørte og derpaa aflagde sin Eed det Hand ej rettere, Sandere, eller meere for Gud Vidste end Hand nu forklaret haver.

Johannes Eiknæs forklarede dernæst at have Stefnt sine 2de Sønner Anders Johannessen og Knud Johannessen til Vidne i denne Sag imod hvis forklaring Ole Eiknæs tog til Gienmæhle og bleve af Retten admitteret saavit Jordeskitet er angaaende i brøst af andre Vidner - og blev da først fremkaldet

Anders Johannessen som sagde, at der nu paa dette omtrettede er mere lagt til Ager end i de tider som er omtrent 10 Aar siden men ej Ved hvormeget som er lagt ud til Ager siden den tid ej Vidende hvormeget det er og ej kand derpaa gjøre Viss anvisning og derpaa aflagde sin Eed at Hand ej mere, rettere, Sandere eller Videre for Gud Vidende end hvis forklaret er.

Knud Johannessen fremstoed dernæst som forklarede, at der for nogen Aar siden er mere udtaget i Ager af det omtrettende stykke end tilforne var og ej kand gjøre anvisning paa

hvormeget som er udlagt til Ager og derpaa aflagde sin Eed det hand ej mere eller rettere for Gud vidste end hvis Hand forklaret haver.

Johannes Eiknæs tilstoed dernæst at have opkastet Ageren Forleden Aar da dend Var tilsaaed af Ole Eiknæs saavit det omtrettende stykke Var angaaende men ej slog Græs derpaa det Aar.

Derpaa begave Vj Os at imod tage Vidnernes anvisning og gjorde da

Mathias Magnesen Børndall anvisning paa hvor Hand Mejede kornet og Var det paa Østre side af Ageren op i dend kløft Ved Bierget *med (mend?) om Sigden eller Segelen naaede bierget kand Hand Just ikke erjndre og derpaa aflagde sin Eed det Hand ej meere, rettere, og Sandere for Gud Vidste end Hand nu forklaret og anvist haver.

Og som ingen af Parterne noget Videre hafde at Svare i Sagen saa anføres denne Processes Omkaastning

Sorenskriven for første Dags Forretning	2	-	0	-	0
Fortæring	0	-	4	-	0
Reise	0	-	4	-	0
Mændene for deres umage	1	-	0	-	0
Anden Dags Forretning	1	-	0	-	0
Fortæring og Skydz til Stæden	1	-	0	-	0
Lensmanden for Handz umage for 2de Dager			0	-	4 -
0					
Mændene for 2de Dags Forretning	1	-	0	-	0
Dommens beskrivelse	0	-	4	-	0
Forseiglingspenge	0	-	1	-	4
Forseiglet Papir	0	-	4	-	8
Fogden for Mændz opnæfnelse	1	-	0	-	0

	10	-	3	-	12

3 rdr 5 mrk 4 sk

1733: 124b

Parterne bleve dernæst saaledes for Retten forligte, at Ole Eiknæs skulde beholde det omtrettede Ager stække upaakiert af Johannes Eiknæs og Johannes Eiknæs Vilde Godvillig betale de foranførte Omkaastninger med 10 Rdr 3 merker 12 s/killig, samt at Johannes Eiknæs skulde afbede sin forseelse for de imod Ole Eiknæs utilbørlige udtalte Ord og erklære Ham frie for hvad Hand kand have udtalt om Ole Eiknæs og Handz Ærlige Nafn og rygte til forkleinelse hvilket de begge for Retten med Haandrækning tilstod at Være fornøjet med og begjærede af Retten Ved Dom Stadfæstet.

Og blev saa dernæst udsteent det omtrettede stykke Ager af Skabning som een aflang kvadrat 4 Alen bredt og 5 ½ Alen langt paa Nordre enden af Ageren liggende.

Afsagt.

Dette imellem Parterne indgaaende Forlig Stadfæstes af Retten i alle detz Ord, puncter og rette meening ligesom det her indført findes, saa at det omtrettede Agerstække som efter udsteening befindis at Være af længde 5 ½ Alen og bredde 4 Alen af Skikkelse som een aflang kvadrat skall tilhøre Ole Eiknæs uden nogen paaanke, og Johannes Eiknæs bør betale denne Processis Omkaastning med 10 Rdr 3 merker 12 s/killig; derforuden bør Johannes Eiknæs for Retten declarere det Hand om Ole Eiknæs ej andet er Vidende end hvad Ærligt og got er, i øfrige Mortificeris af Retten de af Johannes Eiknæs mod Ole Eiknæs utilbørlige udtalte Ord at de ej skall Være Ole Eiknæs eller nogen af Handz paarørende til ringeste forkleinelse paa Ærlige gode Nafn og rygte men Være som aldeeles utalte og kraftesløse; for

resten reserveres Fogden paa Kongens Veigne Handz tiltale og Sigtelsen; og hvis nogen af Parterne herefter skulde befindes herimod at handle eller herom at yppe ueenighed da bør dend som dertil Aarsage giver og Skyldig befindes foruden anden Straff strax betale til de Fattige 1 Rdr, de ovenanførte Omkaastninger betales inden 15 Dager under Nam efter Laaven.

A/nn/o 1733 den 11 Maj er efter Haldor Hodnes begiær holdet Aastædz Rett paa Gaarden Hodne med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen opnæfnte Laugrettesmænd Mikkell Bæraas, Johannes Fammestad, Ole Myking, Aamund Litlehofde, Ole Fammestad, Niels Skauge, Jacob Hundven og Ole Nataas for at Skjønne og Dømme paa dend forfang som Lars Hodne haver forøvet paa Citantens Skaug i det Hand haver nedfældet træer paa Haldors brugende Gaardepart.

Haldor Hodne møtte for Retten og tilkiendegaf at have indstefnt Vidner i Sagen Ole Hodne, Niels Hodne, Jacob Hodne, Mons Myking, sampt Vidner at omvidne hvorledes forlig imellem dem tilforne haver været giort Peder Hundven, Arne Bruvold og Niels Skauge - sampt tilkiendegaf at have Stefnt Lars Hodne til Strafs lidelse for denne øvede Gierning og Skovhugst.

Lars Hodne møtte for Retten og tilstoed at være Laulig Stefnt for Sagen og til at anhøre Vidnerne sampt tilkiendegaf Hand

1733: 125

at have Stefnt Contra Vidner i Sagen Aamund Qvinge, Ole Nielsen Jordall Johannes Jordall, Ole Nielsen Jordall, sampt tilkiendegaf at have Ved 2de Mænd ladet afhøre Johannes Tofte som er Svag og Sengeliggende men dend tid Var ej Haldor Hodne overværende eller dertil kaldet og samme tid blev ej Johannes Tofte Eedtagen.

Citanten tog til Gienmæhle imod disse indstefnte Vidner undtagen Johannes Toftes forklaring som Hand ej haver været kallet at anhøre og Vilde for det øfrige have henstillet til Retten hvorvit Aamund Qvinges Forklaring kand komme i Consideration saasom Hand er Citantens Stiffader.

Haldor Hodne producerede dernæst en af Ham paa det nedfældede træer af Lars Hodne udvirket Forbud af Lensmanden Mikkell Bæraas, Halvor Hundven og Aamund Litlehofde under Fogdens Haand Verificeret den 31 Octobr/is 1732 som Hand tilkiendegaf at have givet Laulig Varsell for til Høstetinget 1732 og siden dend tid ej har kundet nødt Rettens Middell formedelst Sorenskriverens frafald førend till denne tid i henseende til Vaarterne som Rettens Middell indtil denne tid haver opholdet, som blev læst.

Lars Hodne fremlagde fra Jordejeren S/igneu/r Peder Hofman een Seddell af 7 Maj 1733 som blev læst:

Magne Lje (Lie) møtte ikke men Ole Johansen Tofte møtte paa Ejerens Veigne.

Vidnerne bleve dernæst fremkaldede, for hvem Eeden blev oplæst, betydet og forklaret sampt tilholdet Deres Sandhed at udsige og forklaret at de ej deres Eed skulde aflegge førend de paa Aastædet hafde giort anvisning - og blev da først fremkaldet

Ole Hodne som forklarede at merket skall gaa fra Fluen i Søn liggende Norden for Hodnevigen og saa op efter og det at have hørt af sin Fader Ole Hodne tilligemed Handz Faders Formand og dette at have hørt siden hand Var liden og nu at Være mod 70 Aar gammell og derpaa Vilde gjøre anvisning.

Niels Hodne forklarede dernæst at have hørt af sin Fader Johannes Hodne at merket skulde gaae fra Fluen og op efter og nu at Være mod 70 Aar gammell og derpaa Vilde gjøre anvisning.

Jacob Hodne Forklarede at bent fra Fluen skall Være et bierg som een ofn udseende op i Bakken og merket skall gaa beent fra Fluen og did op og dette at have hørt af Lars Hodnes Formand Iver Hodne hvem Hand tiente og dette at Være omtrent 16 Aar siden og derpaa Vill gjøre anvisning.

Mons Myking forklarede at have tient Iver Hodne omtrent for 18 Aars tid siden og af Ham at have hørt at merket skulde gaa fra Fluen til samme bierg som Jacob Hodne haver omvidnet og fra samme Skifte og Skiel skall Haldor bruge Norden for og Lars Synden for og derpaa laavede at gjøre anvisning.

Jacob Hodne forklarede ligeledes at Haldor bruger Norden for Merket og Lars Synden for.

Peder Hundven forklarede dernæst at omtrent for 6 Aars tid siden bleve Haldor Hodne og Lars Hodne saaledes foreenede at merket herefter skulde gaa beent fra Fluen og derfra op til *Øfnen (Ofnen) kaldet og derfra til Høyeste eggen paa Fieldet og derpaa vilde gjøre anvisning.

Arne Bruvold forklarede at have Været med samme tid og hørte at de bleve her i Stuen forligte saaledes at merket skulde gaae beent fra Fluen og derfra til *Øfnen (Ofnen) kaldet og derefter beent op efter og ej Var med i de tider eller Ved hvor det er og derpaa aflagde sin Eed ej rettere Sandere eller meere for Gud at Vide end nu forklaret er.

1733: 125b

Niels Skauge tog ej til Gienmæhle at Vidne i Sagen saasom Hand ej Var Stefnt dertil men Vel advaret at Være her nerværende som Laugrettesmand for at bieVaane Retten hvilket og Haldor Hodne tilstoed rigtig at Være.

Dernæst blef Lars Haadnes Vidner fremkaldet og først

Aamund Qvinge som sagde, at da Hand førte Lars Hodne her paa Landet da begiærede Hand af Iver Hodne Larses Formand at hand skulde vise hvorledes merket gik da svarede Iver Gadden og Liehaugen dend øverste skiller merket og derpaa Vilde gjøre anvisning.

Ole Jordall forklarede, at Iver Hodne tillod Deponenten at hugge 2de Børrer Skov hos Ham og da bad Iver Hodne Ham at hugge hvor Hand Vilde naar Hand ikke gik om dend store Gadden sampt at have sagt at der er et bierg Ved Søen af skikkelse som een Høsaate at derfra skall merket gaa og op til Gadden og derpaa Vilde gjøre anvisning.

Johannes Jordall forklarede dernæst at have Været fød og opfostret her paa Gaarden og da at have hørt at merket skall gaae fra Fluen i Søen og derfra op til Gadden og derfra beent op efter og derpaa laavede at gjøre anvisning.

Ole Jordall dend yngre forklarede at da deponenten fik lov hos Iver Hodne at Hugge noget Ved da sagde Iver Du maae ej hugge Norden for Gadden og derpaa Vilde gjøre anvisning.

Og begave Vj Os dernæst i Parternes og Vidnernes overværelse at imodtage Vidnernes anvisning og gjorde da

Ole Haadne anvisning hvor Fluen *liger (ligger) i Søen som neden for een liden kløft imellem landet strax Norden for een Vig Sørholt fra Øfnen (Ofnen) kaldet et bierg dog er samme Flue noget lang baade Sonden og Norden for liggende og derpaa aflagde sin Eed ej rettere Sandere eller mere for Gud at Vide end nu forklaret og anvist er.

Niels Hodne gjorde samme anvisning som forrige og derpaa aflagde sin Eed som forrige.

Jacob Hodne gjorde dernæst anvisning som forrige om Fluen og derfra op i Bakken til et Bierg Ovnens kaldet hvor merket skulde være og derpaa aflagde sin Eed som forrige.

Mons Myking gjorde samme anvisning som forrige Jacob Hodne og derpaa aflagde sin Eed.

Peder Hundven gjorde anvisning fra Fluen og op til een Furre som staaer oven paa og Sonden udj Bierget Ovnens kaldet og derfra skulde merket gaa beent op efter og derpaa som forrige aflagde sin Eed.

Lars Hodnes Stiffader Aamund Qvinge gjorde anvisning fra Fluen og op og Norden for Fluen til et nedfaldet træ og detz Stuv eller roed og der skulde merket være som Iver Hodne anviste Ham at Hugge og derfra til Liehaugen som er een stoer Høj oven og Norden for og derpaa aflagde sin Eed som forrige.

Ole Jordall dend eldre gjorde anvisning paa dend lille Høj ved Søen Saaten kaldet som ligger Norden for een liden Vig hvorfra er een liden Høj og lit Norden for samme Høj findes sam/m/e Høj at *lige (ligge) og derfra op i Gadden og derpaa som forrige aflagde sin Eed.

Johannes Jordall anviste fra Fluen og op i Gadden og beent op efter derfra og derpaa aflagde sin Eed det hand ej mere, rettere, Sandere eller mere for Gud vidste end hvis Hand forklaret og anvist haver.

Ole Jordall dend yngre gjorde anvisning paa Gadden eller det nedfaldne træroed og derpaa som forrige aflagde sin Eed.

Ingen af Parterne Vilde føre flerre bevisligheder i Sagen som de for Retten tilkiendegaf men begiærede at Sagen maatte Gripe endelighed til Doms Og som Parterne ej Var at persvadere til noget Forlig anføres først denne Forretnings Omkaastning

Sorenskriveren for Dagens Forretning	2 -	0 -	0
Reise til og fra stæden med fortæring	1 -	0 -	0
Dommens beskrivelse	0 -	4 -	0

3 rdr 5 mrk 4 sk

1733: 126

Forseiglingspenge	0 -	1 -	4
Forseiglet Papir	0 -	4 -	8
Mændene for deres umage	2 -	0 -	0
Fogden for Mændz opnæfnelse	1 -	0 -	0
	7 -	3 -	12

Dernæst begave Vj Os at lodde hvor Fluen eller Skierret laa højest i Vandet og befantes dend at Være højest et lidet stække Norden for een liden Høj Ved Søen og Sonden for den omvidnede Høj Saaten kaldet og blev paa samme sted hvor Skierret Var højest sat Kiendetægn - hvad træ som Norden for Fluen er hugget blev taxeret for 3 Rdr som Lars Hodne tilstod at have gjort og som Parterne intet Videre i Sagen hafde at Svare

Blef af Os Samptlige for Ret Dømt og afsagt

De førte bevisligheder i denne Sag forklarer ikke noget positive hvorledes Skiel og Skifte imellem disse 2de Naboeer haver Været af formaals tider men alleniste omvidner hvad de efter gammel Sagn haver hørt, hvorudj de dog efter hvis de efter Iver Haadnes Sagn omvidner til deels findes stridig, ikke heller findes flerre end et Vidne som paa een tid haver hørt det tale af nogen af deres Sagsmænd om Skiel og Skifte, men Peder Hundven og Arne Bruvold forklarer eenstemmig at de paa een tid haver Været med da Lars og Haldor Hodne bleve saaledes forligte at Haldor herefter skulle Være brugende Norden for Skierret og derfra skulde merket gaa op til det Bierg Ovnens kaldet og saa fremdees beent op efter saa at Lars Hodne skulde bruge Sonden for merket, dette Forlig har ej Lars Hodne efterlevet men tvert derimod fordristet sig at nedfælde træer af Haldors tilstaaede Skov saameget at det efter taxation beløber til 3 Rdr hvorpaa Haldor haver Været Aarsaget at udgive et Forbud og arrest paa samme Aaeværk indtil Rettens Middell hafde skilt dem imellem som til denne tid med publiqve affaires har Været overlesset; denne af Lars Hodne øvede Gierning fortiener Vel

stoer straff naar Retten eftergrandsker acten, men Retten tager dog i overvejelse Handz Fattigdom og lindrer Straffen nogenlunde;

Thj Dømmes for Rett at merket og Skiel herefter skall gaa fra Skierret i Søen hvor det er højest og tægn paa Landet nedsat til Et Furretræ paa Bierget kaldet Ofnen staaende og derfra op efter til et Furretræ som blev hugget tægn udj og derfra op paa Fieldet hvor Skielsteen blev nedsat, saa at Haldor Hodne skall Være brugende Norden for Merket og Lars Hodne Sonden for, i øfrige Stadfæstes denne af Haldor Hodne udvirkede arrest paa Aaværket saasom ej derimod ringeste indsigelse er bleven gjort og Lars Hodne bør i følge af Laavens 6 Bogs 17 Capit/ul 29 art/icul, betale Skadegielden til Haldor Hodne med 3 Rdr og derimod beholde de huggede træer sampt til Ejeren S/igneu/r Peder Hofman Landnam 1 Rdr 3 merker fordi Hand ikke haver ladet sig nøje med sit eget bøxlede Gaardzbrug men indtrængt sig paa sin Naboes bøxlede Part, for resten bør Lars Hodne som CausaLittes betale Rettens Gebuhr med 7 Rdr 3 merker 12 s/killig og til Haldor Hodne i Omkaastning 1 Rdr 3 merker saa og bør Lars Hodne betale til de Fattige 2 lod Sølf paa det Hand een anden gang kand tage sig Vare for at yppe uenighed og trette tilsammen som Lars Hodne bør betale 14 Rdr 3 merker 12 s/killig inden 15 Dager under Nam efter Laaven.

A/nn/o 1733 dend 16 Maj er efter Ole Halstensdals forlangende holdet Aastædz Rett paa Halstensdal med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts Foeged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen opnæfnte Laugrettesmænd Stæphen Levestad, Johannes Siurset Aamund Hodnesdall, Gudmund Hodnesdall, Halvor Mitgaard Lars Leknæs, Jacob Ryland og Arne Yttre Giervig

For at Skionne paa dend Skade som Kaare Klevedall skall have forøvet paa Citantens

1733: 126b

Skauv derved at Hand Over Mærket og paa Citantens bøxlede Part skall have nedhugget træer til Vidner dette at overbevise Aamund Storem sampt tilkiendegaf at have indstefnt Aamund Hodnisdall og Johannes Siurset som skall omvidne hvad de af S/a/l/ig/ Ole Klevedall haver hørt.

Kaare Klevedall møtte for Retten og tilstoed at Være Laulig Stefnt for Sagen.

Afsagt.

Retten kand ikke dennesinde admittere Aamund Hodnesdall og Johannes Siurset som nu af Fogden er opnæfnt at bieVaane Retten og til dend ende ere *here (her) nerværende, at aflegge deres forklaringer i denne Sag, førend Citanten gjør ansøgning hos Fogden om andre i deres stæd til Rettens medbetiening at opnæfne, da naar det bliver efterkommet tillades Citanten at føre deres Vidnisbyrd efter Laulig omgang til opliusning i Sagen imidlertid bliver Aamund Storem bevilget at udsige sin Sandhed og Vidne i denne Sag.

Og indleverede saa Ole Halsteensdall et Skrift fra Handz Landrot Frue Karen Friman S/a/lig/ Garmans af dato 26 Apr/ilis 1733 som blev læst.

Aamund Storem fremstoed dernæst som forklarede, at paa dette omtrettede og der imellem skall findes merkesgaard hvor een stedz ej behøver at Gierdes formedelst Situationen thj derved ligger et Bierg og derover behøves ej Gierde formedelst Biergetz brathed men begge ender af Gierdet Svarer og Viser dog hvor merket er, end ydermere sagde at Være opfot her paa Gaarden og dette at kand erindre for 50 Aar siden at merket saaledes haver gaaet og till denne tid og derpaa Vilde gjøre anvisning og end ydermere at oppe paa Bierget skall ligge et Gierde men det er ei nogen merkesgaard men allene opsat for Besterne og Qvæget ikke skulde være i fare for at fare ud for Bierget hvorom Hand og Vilde gjøre anvisning.

Og begave Vj Os da i Parternes og Vidnetz nerværelse at imodtage anvisningen og Giorde da Aamund Storem anvisning fra Nordste ende af Gierdet og saa beent Sør efter til dend store Sten i Dyraas-Ljen (-Lien) udseende som een Nov og derfra beent til det røde Bierg som er et brat eller Steigelt (Steilt) Bierg Norden for een sted Jøgren kaldet liggende udj dend Nederste ende af samme Bierg derfra i nederste eller Vestre ende af det steile Bierg som er liggende Sonden for Stæden Jøgren kaldet og saa fremdeeles dog noget ned efter Bakken til Gaardsenden som er under Bierget, end ydermere sagde at ingen af de paa Gaarden Klevedal før boende Mænd først deponentens Fader S/a/l/ig/ Erik Klevedall, siden Handz neml/ig Vidnetz Broder Johannes og derefter S/a/l/ig/ Ole Klevedall som og Var Vidnetz broder af hvem Kaare Kiøpte Gaarden, har af den hugget Østen eller oven for dette omvundne Skiel, men det fra de før omvundne tider at have tilhørt Gaarden Halstensdal saavit oven for Skiellet er liggende, deponenten anviste dernæst hvor Vaadegierdet Var staaende oven paa Brøttet over Jøgren for at besterne ikke skulde komme til Skade Ved Biergfald og fandtes fra samme Vaadegierde og ned i Bakken paa Ole Halstensdalls Part at Være nedhugget 29 træer hvoraf Stubbene vistes men hvem det hafde gjort Vidste deponenten ikke og derpaa afsagde Vidnet sin Corporlige Eed at Hand ej mere, rettere Sandere eller bedre for Gud Vidste end Hand nu forklaret og anvist haver.

Og som Kaare Klevedal imidlertid obsenterede sig fra Retten paastoed Ole Halstensdall at Ham maatte forundes tid til at faae flerre Vidner i Sagen indkaldet Aamund Hodnesdall, Niels Larsen Sætre som er Soldat og derfor ej Dependerer af dette Forum og Johannes Siurset.

1733: 127

Afsagt.

Citanten faar besørge at faae andre Vidne af Fogden opnæfnt till Rettens medbetiening i stæden for de Hand agter at benøtte sig af till Vidner i Sagen, imidlertid bliver Sagen udsat til dend 9 Junj førstkommende da Citanten tillades at føre sine Vidner til Forklaring og Sagens opliusning, naar Kaare Klevedall dem bliver kaldet at anhøre da naar Retten her igien bliver administreret skall handles hvis Lauligt er og Sagen expederis til endelighed.

A/nn/o 1733 den 28 Maj er efter S/igneu/r Jørgen Reimers mundtlige begiær holdet Husebesigtigelse paa Gaarden Nordaas i Schioldz Skibreede nerværende Laugrettesmænd som Bøygde Lensmanden paa Fogden Andreas Jessens Veigne tilkiendegaf at have opnæfnt til denne Forretning og efter Fogdens ordre som og sagde tilforne af Laugmanden at Være Eedtagne til Rettens betiening, neml/ig Niels Øfre Dyngeland, Arne Øfre-Todtland, Elias Riple, Arne Nedre Todtland Lars Myhrdal, Niels Birkeland,

Procurator S/igneu/r Blegingberg paa Citantens Veigne gaf tilkiende, at Hand til i Dag, Ved Skriftlig Stefnemaal har ladet indkalde Velbaarne Frue Obristjnde von Krogh, som dend, der til Citanten S/igneu/r Jørgen Reimers har Soldt og afhendt Gaarden Nordaas, tilligemed Hændes Jomfrue Datter Marie Elisabeth von Krogh som dend Citanten er bekiendt, der haver Odels Løsningsrett til bemelte Gaard, for at Være nerværende Med, at Gaarden med dendz bygninger og derpaa befindende brøstfældighed, samt behøvende Reparation, Ved de efter Fogdens ordre af Lensmanden udnæfnte Mænd Vorder efterseet og taxeret; men som Hand af Lensmanden fornemmer, at Hand det Skriftlige Stefnemaal ikke haver Ved Haanden, saa begiærede Comparenten, at Kaldzmændene deres Varsell efter Laaven bør afhiemle og afhiemlede da Ole Todtland og Niels Birkeland Eedelig at have givet Frue Obristjnde von Krogh og Hændes Jomfrue Datter Elisabeth von Krogh til denne tid og besigtelse Laulig

Varsell for 4re uger siden og derover hvilket og Frue Obristjnde von Krogh tilstoed rigtig at Være som og Var nerværende og tog til Gienmæhle som og derhos sagde at hvad Hændes Jomfrue datter er angaaende da kunde Hon ej paa bem/el/te sin Datters Veigne Comparere men Hon Vilde lade det beroe paa bem/el/te Hændes datters Formynder om Hond noget herimod kunde have at erjndre.

Mons/ieu/r Blegingberg begiærede at med Forretningen maatte Laavlig fortfares og begave Vj Os da at eftersee bemelte Gaard Nordaasis besigtelse og først begiærede Frue Obristjnde von Krogh at alting Ved Forretningen maatte Lovlig observeris dernæst blef besigtiget

1. Hølade 16 alen bred 29 alen lang fattes

Et stække Stavleje for	1 -	0 -	0
1 tylt Spær	1 -	2 -	0
2 undersoeler hver 10 alen hver 1 mrk er	0 -	2 -	0
2 dito 10 alen á 1 mrk		0 -	2
- 0			
1 undersole 10 ½ alen lang	0 -	1 -	0
4 undersoler i brøsterne 9 alen lange	0 -	3 -	0
6 tylter Huuner til bordtag á 12 sk	0 -	4 -	8
Bordtag paa Søre brøste 3 tylter bord á 1 mrk 12 sk	0 -	5 -	4
4 Søndreger á 6 sk	0 -	1 -	8
2de 8tte Alens Torvhold á 12 sk	0 -	1 -	8
3de 10 alens Torvhold hvert 12 sk	0 -	2 -	4
1 tylt huggen bord til Laaven	1 -	4 -	0
5 tilaaser under Laaven á 6 sk	0 -	1 -	14
12 Vaager Næver á 1 mrk	2 -	0 -	0
Kiørsel, førsel og Arbeidzløn	6 -	0 -	0

	16 -	0 -	14

2. Een Lade under tag med een Hestestald 25 alen lang 17 alen bred derpaa fattes

2 Stafleje 13 alen á 4 mrk er	1 -	2 -	0
2 Soeler paa Vestre side á 1 mrk st/ykket	0 -	2 -	0

1733: 127b

	1 -	4 -	0
6 Standere á 6 sk	0 -	2 -	4
4 t/y/l/ter/ bord til bordtag paa Søre side á 1 mrk 12 sk med Vandskier	1 -	1 -	0
1 tylt bordtag paa Vestre side	0 -	1 -	12
3 Torfhold 13 Alen á 1 mrk	0 -	3 -	0
12 Vaager Næver á 1 mrk	0 -	2 -	0

3. Een Hestestald af timmer 17 alen bred 9 alen lang fattes

Een Svild 9 alen	0 -	1 -	4
1 stok	0 -	1 -	0
2 bielker paa 9 alen	0 -	0 -	8
4 tylter bord á 1 mrk 12 sk	1 -	1 -	0
1 Torfhold 9 alen	0 -	0 -	12
6 Vaager Næver á 1 mrk	1 -	0 -	0
Arbeidsløn, Kiørsell og førsel til disse 2de Huuser	6 -	3 -	0

	13 -	3 -	8

4. Een Skinnefloer gandske brøstfældig og kand ej repareres tilfanget deraf Vurderet 3 Rdr.

5. Een Floer igien opsat derpaa fatter			
17 tylter til bordtag paa Søre og Vestre side á tylten 1 mrk 12 sk	4 -	5 -	12
Dette huus er 29 Alen langt og 12 Alen bred			
Sømdregler 11 st/ykker á 6 sk	0 -	4 -	2
Kiørsel førsel og Arbeidsløn	3 -	3 -	0
	9 -	0 -	14

6. Een Floer 22 alen lang 12 alen bred fattes			
Paa Nordre side 4 Stokker 11 alen lang á 1 mrk 4 sk	0 -	5 -	0
2 Svilder 11 alen lang á 1 mrk 8 sk	0 -	3 -	0
1 Svild paa Østre side 12 alen	0 -	2 -	0
5 tylter bordtags bord paa Søre [side] á 1 mrk 12 sk	1 -	2 -	12
6 Sømdregler á 6 sk	0 -	2 -	4
6 tylter bordtags bord paa Vestre side á 1 mrk 12 sk	1 -	4 -	8
4 Sømdregler á 6 sk	0 -	1 -	8
3 torfhold 11 alen lange á 1 mrk	0 -	3 -	0
4 bielker 13 alen lange á 1 mrk 8 sk	1 -	0 -	0
1 ½ tylt Spær á 8 sk (stykket)	1 -	3 -	0
30 Vaager Næver á 1 mrk	5 -	0 -	0
Arbeidzløn, Kiørsel og førsel	16 -	0 -	0
	29 -	3 -	0

7. Et Stavebuur af Timmer 10 alen langt 9 ½ Alen bredt med			
Sval hos paa 2de Alen lang fattes			
Et torfhold paa Nordre side 13 alen	0 -	1 -	4
½ tylt bord paa Østre side	0 -	0 -	14
Een Sole befantes paa samme side at fattes 10 alen lang	0 -	1 -	0
2 Sømdregler	0 -	0 -	12
4 Vaager Næver á 1 mrk	0 -	4 -	0
Førsel og Arbeidzløn	1 -	3 -	0
	2 -	4 -	14

8. Et Smale eller Faarehuus gandske forfalden og behøver at nedrives tilfanget deraf Vurderet 10 Rdr

9. Een Borrestue hos een Sengebod under et tag staaende derpaa fattes			
2 stokker á 2 mrk	0 -	4 -	0
4 Spær á 8 sk	0 -	2 -	0
2 Tysespær á 6 sk	0 -	0 -	12
Een Lyrekiste	0 -	1 -	8
Et Torfhold paa Nordre side 12 alen langt	0 -	1 -	8
½ tylt tilaaser á 8 sk	0 -	3 -	0
4 tylter bord á 1 mrk 12 sk	1 -	1 -	0
10. Een Sengeboed under samme tag staaende 9 alen lang 8 alen bred derpaa fattes			
Een Svild 9 alen lang	0 -	1 -	0
1 Svild 9 alen lang	0 -	1 -	8
5 bielker á 1 mrk	0 -	5 -	0
4 Spær á 6 sk	0 -	1 -	8

5 tilaaser á 6 sk	0 -	1 -	14
4 tylter bord á 1 mrk 12 sk	1 -	1 -	0
16 Vaager Næver á 1 mrk	2 -	4 -	0
Kiørsell, førsell og Arbeidzløn til disse 2de huuser	9 -	0 -	0
	17 -	5 -	10

1733: 128

11. Een boed Nyboeden kaldet 9 alen bred 10 alen lang god og forsvarlig fattes

Til Gulv 4 tylter bord á 1 mrk 12 sk	1 -	1 -	0
5 tilaaser á 6 sk	0 -	1 -	14
Nok 2 tylter bord á 1 mrk 12 sk	0 -	3 -	8
Kiørsell førsel og Arbeidzløn	2 -	0 -	0
	4 -	0 -	6

12. Et Skot eller Vedhuus af Staveværk hos buen med noget bordtag er Vurderet 3 Rdr

13. Et Ildhuus med Standerværch og bordtag om 11 alen

langt 10 alen bredt med Pandetag fattes

1 ½ tylt bordtag á 1 mrk 12 sk	0 -	2 -	10
Arbeidzløn og fremførsel	0 -	1 -	8
Dette huus Var Pandetag paa			
	0 -	4 -	2

14. Een Melkebue under samme tag med 1 Cammer hos afskiøt med bord 10 alen bredt 11 alen langt og et lidet Cammer hos

Til Gulv herudj behøves bord 5 tylter á 1 mrk 12 sk	1 -	2 -	12
foruden 2 tylter bord som fantes paa Stæden.			

Det eene Cammer Melkestuen kaldet Var een Jernkakkelovn udj.

Til dette huuses foranførte reparation behøves Arbeidzløn og fremførsell	1 -	1 -	0
	2 -	3 -	12

15. En liden Qværn og huus til Bunde brug paa Huuset fattes

½ tylt bord	0 -	0 -	14
Stemmegaard og Slaak at forfærdige	6 -	0 -	0

	6 -	0 -	14

16. Et Nøst Ved Søen 16 alen langt 12 alen bredt fattes

8 tylter bord á 1 mrk 12 sk	2 -	2 -	0
8 tylter Huun á 12 sk	1 -	0 -	0
4 Soeler á 8 sk	0 -	2 -	0
4 torfhold 8 alen lange á 8 sk	0 -	2 -	0
½ tylt Spær	0 -	3 -	0
½ tylt opstandere	0 -	3 -	0
30 Vaager Næver á 1 mrk	5 -	0 -	0
Jernhengsler til dørene		0 -	4
- 0			
Arbeidzløn og fremførsell	6 -	0 -	0

	16 -	4 -	0
17. Et Vaanhuus 16 alen bredt 31 alen langt hvorpaa oven over Var een Lem derpaa fattes			
Til Suetag 6 tylter bord á 1 mrk 12 sk	1 -	4 -	8
Paa taget fattes een Rende paa 15 alen 4 mrk en dito paa 14 alen 4 mrk en dito 18 alen 5 mrk 1 dito 8 alen 1 mrk 8 sk er	2 -	2 -	8
3 tylter bord paa Søre side á 3 mrk 8 sk t/ylten	1 -	4 -	8
2 tylter bord paa andre steder og sider til bordtag som paa Nordre side á 3 mrk 8 sk	1 -	1 -	0
Nok en tylt bord	0 -	1 -	12
I samme Vaaning Var een stue 12 alen lang 11 ½ alen bred derpaa fattes 13 tilaaser 12 alen lange á 1 mrk	2 -	1 -	0
Bord til Gulv 12 tylter á 4 merker	8 -	0 -	0
Til Vinduerne med Poster at reparere	0 -	3 -	0
Dører og Laaser at reparere	1 -	0 -	0
Een Kakkelovns Pibe	3 -	0 -	0
Spieldet i Ovn	0 -	3 -	0
Nok een stue Portstuen kaldet i samme Vaaning 9 alen lang og 9 alen bred fattes			
Til Gulv *13 tylter bord (må vera 3 etter sluttsummen å døma) á 3 mrk	1 -	3 -	0
Tilaaser 6 st/ykker á 12 sk stykket	0 -	4 -	8
Een stue næst Ved Portstuen af samme længde og bredde derpaa fattes			
Til Gulv 2 tylter bord á 3 merker	1 -	0 -	0
6 tilaaser á 12 sk	0 -	4 -	8
Vinduerne i begge stuer at forbedre	0 -	1 -	0
Dernæst et SengeCammer 7 alen bredt 8 alen langt fattes			
1 dør til Kiøkkenet	1 -	0 -	0
Udj SengeCammeret Var en Jernkakkelovn som paa eene side Var *bust. Et Kiøkken næst Ved 8 alen langt 7 alen bredt fattes			
Paa dørren at reparere	0 -	2 -	0
Hos samme Kiøkken Var et SpiseCammer som Var udbygget 5 alen i Qvadrat, 2 smaa Arker paa Lemmen hver 5 alen lange 7 ½ alen brede gandske gode dog fattes til Vindue Carmer	0 -	2 -	0

1733: 128b

	28 -	2 -	4
Arbeidzløn kiørsell og førsel	21 -	4 -	0
Malingen paa Stoerstuen dend stue hos og Portstuen Var gandske bedærvet men de andre huser i denne Vaaning Var nogenledes med Maling forseet			
2 Porter at opsette 6 ½ tylt bord á 2 mrk	2 -	1 -	0
2 Soeler og 4 opstandere á 1 mrk	1 -	0 -	0
Til Porterne Arbeidzløn og fremførsel		5 -	0
- 0			
Huuse eller tagPander(?) saavel til Gierdet, Om (Som?) Borregaarden som Porterne og Vaanuserne behøves 150 st/ykker	1 -	1 -	8
12 tønder kalk til Skorsteenen og Gierdet med Arbeidzløn	4 -	0 -	0
Under huset fantes een Steenkielder 10 alen lang 5 Alen bred forsvarlig. Spiger til disse Huser at reparere	14 -	0 -	0
8 st/ykker Luger til Vaanuserne á 1 mrk 8 sk	2 -	0 -	0

Summa dend Aabod som disse Huusers brøstfældighed Vill
medgaae 204 Rdr 4 merker 10 s/killing.

Dernæst anføres denne forretnings Omkaastning

Til Sorenskriveren for første dags forretning

Reise til og fra stæden paa egen bekostning

Beskrivelsen

Forseiglingspenge

Forseiglet Papir

Til Fogden og Lensmanden for Mænds opnæfnelse

Laugrettet hver 1 mrk 4 s/killing

79 - 2 - 12

3 - 0 - 0

1 - 3 - 0

0 - 4 - 0

0 - 1 - 4

0 - 1 - 8

1 - 2 - 0

1 - 1 - 8

8 - 1 - 4

hvilket Mons/ieu/r Jørgen Reimers bør betale som dend der denne forretning har forlanget.

Anno 1733 den 2 Junj er efter Velærværdige H/er/r Niels Schiøttes requisition skeed Samling paa Gaarden Sætre for at eftersee og grandske paa hvad Aabod og reparation der kunde medgaae paa Handz Lejlending Lars Sætres Huser sampt fordj Hand bem/el/te Lars Sætre ej haver udkiørt møget til Jordens forbedring men tvert imod bøkelseddelens indhold derimod omgaaet og at eftersee Gierdesgaarden med Videre nerværende udj Fogdens stæd Bøygde Lensmanden Mikkell Bæraas og 6 til forretningen af Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen efter Lensmandens foregivende opnæfnste Laugrettesmænd, Haldor Hodne, Mons Skauge Stephen Maraas, Ole Berge, Mons Skodven, Anders Fieldzende,

Hvorda Comparerede till Forretningen Citanten H/er/r Niels Schiøtte sampt dend indstefnte Lars Sætre som tilstoed at Være Laulig Stefnt til denne forretning og om alt forskrefne tog till Gienmæhle og begave Vj Os da først at tage Gaardepartens Huse i Øyesium og først

1. Een Skinnefloer som Lejlendingen Lars Sætre sagde sig at Være tilhørende saasom dend paa øde Toft Var opbygget. H/er/r Niels Schiøtte sagde at dersom Lejlendingen i nogen maade kunde bevise at her ej paa Gaarden hafde staaet nogen Skinnefloer da Vilde Hand det og ikke paatale men Vilde have sig alle sine reservationer til paaanke forbeholden indtil samme bliver fuldbyrdet - samme floer befindis at være af Værdje 1 Rdr og dersom dend skulde repareres koster dendz reparation 5 Rdr. H/er/r Niels Schiøtte declarerede end ydermeere at ingen Gaard findes uden derpaa staaer een Skinnefloer for Gaardens nøtte Ved Giødning og til besternes Conservation og derfor Var Handz formeening at dend og nødvendig burdte tilhøre Gaarden. Hand skulde og derforuden formene at Vel her paa Gaarden skulde findes een Tompt som saadan Floer skall have paastaaet hvorføre Hand begiærede at dend Ham maatte tilhøre.

2. Een Floer Ved enden af Laden staaende 11 alen lang 9 alen bred med Svaler paa begge sider fattes til Aabod

2 tylter timmer á 2 Rdr

3 bielker á 12 sk

2 tylter Spær 9 alen lange á 2 mrk 8 sk

3 tylter bord til troe á 1 mrk 12 sk

2 torfhold á 11 sk

6 Øbsekraager

2 Vindskeder á 1 mrk

4 - 0 - 0

0 - 2 - 4

0 - 5 - 0

0 - 5 - 4

0 - 1 - 6

0 - 0 - 6

0 - 2 - 0

4 tylter bordtags bord á 1 mrk 12 sk	1 -	1 -	0
2 huussvaltræe 11 alen á 10 sk	0 -	1 -	4
12 Vaager Næver á 1 mrk	2 -	0 -	0
Arbeidzløn og fremførsel	7 -	0 -	0
	17 -	0 -	8

3 rdr 5 mrk 4 sk

1733: 129

3. En Lade staaende i Nordre ende af Floeren under samme tag 15 alen lang 12 alen bred fattes			
Een Stavleje	0 -	2 -	0
2 Staver á 12 sk	0 -	1 -	8
1 bielke 12 alen lang	0 -	1 -	0
1 ½ tylt Spær á 3 mrk	0 -	4 -	8
Det hamle bordtag foruden paa eene kant mod Øst blef lagt til {bordtag} - ere paa huuset			
Til bordtag og Vindskeder behøves 6 tylter bord á 1 mrk 12 sk	1 -	4 -	8
2 Torfholder á 1 mrk	0 -	2 -	0
8 Øbsekraager á 1 sk	0 -	0 -	8
9 Vaager Næver á 1 mrk	1 -	3 -	0
Arbeidzløn og fremførsel	4 -	0 -	0
	9 -	1 -	0

4. Een boed staaende mod Nord i enden af Laden med udskot imellem Laden 10 alen lang med Skottet 7 alen bred fattes			
½ tylt Spær	0 -	0 -	12
2 Torfhold á 10 sk	0 -	1 -	4
6 Kraager	0 -	0 -	6
6 Vaager Næver	1 -	0 -	0
1 tylt bordtags bord	0 -	1 -	12
Fremførsel og Arbeidzløn	1 -	3 -	0
	3 -	1 -	2

5. Een bod Ved stuen staaende i samme Væg fattes			
Til tag 4 Vaager Næver á 1 mrk	0 -	4 -	0
2 torfhold á 6 sk	0 -	0 -	12
4 øbsekraager	0 -	0 -	4
Denne boed Var 6 alen lang 5 alen bred			
Arbeidzløn og førsel	0 -	2 -	0
	1 -	1 -	0

6. Et Ildhuus 7 alen langt 6 alen bredt fattes			
4 Svilder á 12 sk	0 -	3 -	0
1 stok	0 -	0 -	12
2 torfhold á 8 sk	0 -	1 -	0
4 Vaager Næver á 1 mrk	0 -	4 -	0
1 ½ tylt bordtags bord	0 -	2 -	10
Arbeidzløn og fremførsel	1 -	3 -	0

	3 -	2 -	6
7. Een Stue 9 alen lang 7 alen bred derpaa fattes			
2 Vaager Næver á 1 mrk	0 -	2 -	0
2 torvholf á 11 alen á 10 sk	0 -	1 -	4
Arbeidzløn og førsel	0 -	1 -	0
	0 -	4 -	4
Gulv i stuen 2 tylter bord á 1 mrk 12 sk er	0 -	3 -	8
4 tilaaser	0 -	2 -	0
	1 -	3 -	12

*9. Gierdesgaarden befandtes at Være saa slet Conditioneret
saaat derpaa behøvedes Aabod 30 Rdr men Ejeren H/er/r Niels Schiøtte
modererede det dog saaledes for sin Lejlending at hand ikke
begiærede meere Aabod end

10 - 0 - 0

Paa Gaarden fandtes ellers indtet Møg afkiørt dette Aar til Jordens forbedring hvilket
Ejeren og Lejlendingen tilstoed rigtig at Være som Ejeren begiærede at maatte eftersees
hvormange læss Møg det er som ei er udkiørt for derefter at gjøre sin paastand og befandtes
da at endnu ligger Møg som ei er udkiørt 120 læss efter saavit det nu kunde ansees for.

*10. Een boed Vurderet 6 Rdr og Aaboden dertil kunde beløbe efter taxation 6 Rdr
hvilket Lars Sætre sagde at Være af Ham paa øde Toft opbygget af egen bekostning men
H/er/r Niels Schiøtte formeente at dend Gaarden maatte tilhøre saasom Vel ikke kunde
nægtes at joe saadant Huus paa Gaarden stoed da Lejlendingen bøjlede og tiltrædde Gaarden.

1733: 129b

Lars Sætre declarerede at Hand til første ting Vilde afbeviser at disse 2de huse som Hand
haver foregivet at Være sig tilhørende er rigtig Hands ejendom hvormed og H/er/r Niels
Schiøtte var fornøjet og begiærede for saavit denne post angaar udsettelse men paa hvad
andet omtrettet er angaaende forlangede Hand Dom saaledis at Lars Sætre bør tilfindes at
betale denne opførte Omkaastning paa Aaboden saavelsom Møg kiørselen efter Laavens
Allernaadigste formæld og derfor Vilde Hand forunde Lars Sætre tid til Michæli Dag dette
Aar at saavell Laafforsvarlig reparere Huuserne som Gierdesgaarden og naar saa skulde
Være Vilde Hand strax have Caution af Lars Sætre præsteret at dette skulde efterkommes
hvis ikke da Vilde hand have sig forbeholden sin Rett og denne forlangede Caution inden 15
Dage at præstere.

Denne opførte Aaeboed beløber da 45 Rdr 3 merker 12 s/killig.

H/er/r Niels Schiøtte paastoed dernæst at Lars Sætre burde betale Rettens Gebyhr som
SagVolder sampt hvis Videre til Omkaastning Ved Forretningen er medgaaet og anføres da
denne Forretnings Omkaastning

Sorenskriveren for Reise til og fra stæden paa egen bekaastning	2 -	0 -	0
6 Miil á 3 mænd	1 -	0 -	0
Fortæring 3de Dager	1 -	2 -	0
Dagens Forretning	2 -	0 -	0
Beskrivelsen	0 -	4 -	0
Forseiglet Papir	0 -	4 -	8
Forseiglingspenge	0 -	1 -	4
Fogden for at lade Ved Lensmanden tilsige Laugrettet	1 -	2 -	0
Laugrettet for deres umage og reise	1 -	1 -	8

Da blef af Os Samptlige for Rett Dømt og Afsagt.

Laavens 5te Bogs 14 Capit/ul 30 art/icul siger udtrykkelig at naar nogen Lejlending lader Gaardens Huuser nedraadne af Vanrygt da skall hand derpaa svare Aabod som Sex skiellige Mænd dend kand taxere, dette sidste befindes af Lars Sætre at være forøvet som saaledes haver ladet sine bøjlede Gaardz huuser og Gierder nedraadne at derpaa Vil nødvendig reparation med gaae efter foranførte Specification 45 Rdr 3 merker 12 s/killling saa tilfindes Hand samme Aaboed til Velærværdige H/er/r Niels Schiøtte til Huusernes i stand sættelse at betale med 45 Rdr 3 merker 12 s/killling inden 15 Dager under nam hvis Hand ej til dend tid stiller nøyagtig Caution for samme taxerede Aabod og hvis Hand suffikant Caution forinden de 15 dagers forløb kand præstere efter Jorddrottens(?) pro..asition(?) gives Hannem frist og rum til Michaeli Dag dette Aar for Self Huuserne og Gierdet Laavførlig at i stand sette; hvad Møgkiørselen angaar da saasom det befindes at enten Lars Sætre det om Vaaren eller Høsten haver udkjørt da kommer det Jorden til lige nøtte saa bør Lars Sætre samme Møg til Michaeli dag 1733 have udkjørt og hvis mislighed derudj skeer betale til Jorddrotten for Møgkiørselen 2 Rdr; hvad dend post er angaaende om de huuser som paa Øde Toft skall være opbygget da tillades Lars Sætre derom til første ting at føre sine Vidner og bliver saavit dend post er angaaende udsat og fra denne Sag separeret; imidlertid bør Lars Sætre som Causa Litter betale denne opførte Omkaastning som er Rettens gebuhr til H/er/r Niels Schiøtte med 10 Rdr 3 merker 4 s/killling inden 15 Dager under Nam efter Laaven.

A/nn/o 1733 dend 3 Junj \er/ efter H/er/r Niels Schiøttes Requisition holdet besigtelse paa Lerøen for at Dømme paa dend Aaboed som *Handz (Hans) Lerøen kunde tilkomme at betale fordj Hand haver [ladet] Gaardens Huuser nedraadne af Alder med Videre(?) nerværende Lensmanden og samme Laugret af Fogden opnæfnt som i Gaar Retten betiendte.

H/er/r Niels Schiøtte møtte for Retten. Hans Lerøen møtte ogsaa og tilstoed Laulig at Være Stefnt for denne Sag og som Citanten forlangede forretningens fuldfør blef først efterseet

(1.) Floeren 11 alen bred 7 alen lang fattes

4 Bielker á 1 mrk	0 - 4 - 0
12 dito á	1 - 3 - 0
2 bielker á 1 mrk	0 - 2 - 0
8 st/ykker Spær	0 - 1 - 4

2 rdr 5 mrk 4 sk

1733: 130

2 tylter troebord á 1 mrk 8 sk	2 - 4 - 4
2 7 alens torfhold	0 - 3 - 0
4 krografter	0 - 1 - 0
4 tylter bordtags bord 1 mrk 12 sk	0 - 0 - 4
2 Søndregler á 4 sk	1 - 1 - 0
8 Vaager Næver á 1 mrk	0 - 0 - 8
½ tylt bord	1 - 2 - 0
Arbeidzløn, kiørsell og førsell	0 - 1 - 0
- 0	4 - 0

	10 -	1 -	0
2. Laden 15 alen lang 10 alen bred fattes			
2 Soletræe á 15 alen á 1 mrk	0 -	2 -	0
1 Soletræe paa 10 alen	0 -	0 -	10
1 Søndregel	0 -	0 -	8
2 huussvaltræer 15 alen á 1 mrk	0 -	2 -	0
1 Rende 10 alen	0 -	2 -	0
3 tylter bordtagsbord á 1 mrk 12 sk	0 -	5 -	4
2 Vaager Næver	0 -	2 -	0
Arbeidzløn og fremførsel	2 -	0 -	0

	4 -	2 -	6
3. En ny boed 7 alen lang 7 alen bred fattes			
Paa Nordre side 1 tylt bordtags bord	0 -	1 -	12
Arbeidzløn	0 -	0 -	12

	0 -	2 -	8
4. Et Ildhuus af Standerværk fattes			
En tylt bord	0 -	1 -	12
5. Een Stue 8 alen lang 7 alen bred fattes			
1 ½ tylt timmer á 9 mrk	2 -	1 -	8
Spærret fandtes foraadnet af Vær og Draabefald 1 tylt Spær	0 -	1 -	8
2 st/ykker brutroe á 8 sk	0 -	1 -	0
4 Vaager Næver	0 -	4 -	0
1 torfhold og 3 krografter	0 -	0 -	12
Kiørsel førsel og Arbeidzløn	5 -	0 -	0

	8 -	2 -	12
Summa denne opførte Aaeboed 23 Rdr 4 mrk 6 sk.			
Dernæst anføres denne Forretnings Omkaastning			
Sorenskriveren for Reise og fortæring til og fra Stæden	1 -	2 -	0
Dagens forretning	2 -	0 -	0
Forseiglingspenge	0 -	1 -	4
Beskrivelsen	0 -	2 -	0
Fors/eiglet Papir	0 -	3 -	0
Fogeden med Lensmanden for Mændz opnæfnelse	1 -	2 -	0
Laugrettet for deres umage	1 -	0 -	0

	6 -	4 -	4

H/er/r Niels Schiøtte gjorde ellers denne proposition at Hand vilde tillade Hans Lerøen tid Gaarden at reparere for denne taxerede Aabod dog begiærede Hand at dersom Lejlendingen det skulde bevilges Hand da til Securitet maatte stilles nøyagtig Caution for Aaboeden strax. Hand paastoed dernæst at Lejlendingen som Sagens forvolder maatte betale denne forretnings bekaastning.

Dernæst blef for Rett Dømt og afsagt af Os Samtlige.

Det befindes at Hans Lerøen haver ladet eendeel af Gaardepartens Huser af Vanrygt nedraadne som Hand Self ikke kand nægte, thj tilfindes Hand at betale denne opførte Aabod og reparation med 23 Rdr 4 merker 6 s/killing inden 15 Dager dog hvis Hand forinden dend tid kand forskaffe nøyagtig Caution Gives Hannem dilation til Michælj Dag dette Aar Huuserne for denne taxerede Aabod Laavformelig at i stand sette som Hand Vil stande til

ansvar for; imidlertid bør Hans Lerøen som SagVolder betale til H/er/r Niels Schiøtte denne opførte Rettes Gebyr med 6 Rdr 4 merker 4 s/killing inden 15 Dager under Nam efter Laaven.

A/nn/o 1733 den 3 Junj er holdet besigtelse paa Gaarden Lerøen efter H/er/r Niels Schiøttes Requisition med Bøygdelensmanden og foranførte Laugrettesmænd

Hvorda Var nerværende Citanten H/er/r Niels Schiøtte samt dend indstefnte Mons Lerøen som tilstoed saavel at være Loulig stefnt for Sagen som til strafs lidelse

2 rdr 5 mrk 4 sk

1733: 130b

og begave Vj Os da at tage Gaardepartens Huser i Øyesium og derpaa Aaboden taxere og først

1. Floeren 7 alen lang 9 alen bred fattes			
2 tylter timmer for	3 -	2 -	0
2 bielker 9 alen á 12 sk	0 -	1 -	8
1 tylt Spær med torfhold	0 -	3 -	0
3 tylter troe á 1 mrk 8 sk	0 -	4 -	8
8 Vaager Næver á 1 mrk	1 -	2 -	0
3 tylter bord til bordtag á 1 mrk 12 sk	0 -	5 -	4
6 hugne bord	0 -	2 -	0
Arbeidzløn, kiørsel og førsel	5 -	0 -	0

	12 -	2 -	4
2. Een Lade 8 alen lang 14 alen bred fattes			
1 stav	0 -	0 -	12
Stavlejen at reparere	0 -	1 -	0
1 Sole 8 alen	0 -	0 -	8
4 tylter bord á 1 mrk 12 sk	1 -	1 -	0
2 Søndregler 14 alen á 8 sk	0 -	1 -	0
2 torfhold 8 alen á 8 sk	0 -	1 -	0
4 krografter	0 -	0 -	4
Næver 4 Vaager á 1 mrk	0 -	4 -	0
Arbeidzløn og fremførsell	2 -	0 -	0

	*5 -	3 -	8
3. Een boed 8 alen lang 7 alen bred fattes			
2 tylter timmer á 8 mrk	2 -	4 -	0
1 tylt Spær	0 -	1 -	8
2 tylter bordtags bord á 1 mrk 12 sk	0 -	3 -	8
8 Vaager Næver á 1 mrk	1 -	2 -	0
2 torfhold	0 -	1 -	8
6 krografter	0 -	0 -	6
2 tylter bord Vedhæftet til boen á 1 mrk 12 sk	0 -	3 -	8
½ tylt bord til Vindskeder	0 -	0 -	14
3 tylter bord til Gulv á 1 mrk 12 sk	0 -	5 -	4
4 tilaaser á 8 sk	0 -	2 -	0

Arbeidzløn kiørsel og førsell	6 -	0 -	0

	13 -	0 -	8
4. Een Smalefloer 6 alen lang 6 alen bred fattes			
½ tylt Søndregler á 6 alen	0 -	0 -	12
4 tylter á 1 mrk 12 sk	1 -	1 -	0
3 Vaager Næver á 1 mrk	0 -	3 -	0
Arbeidzløn og førsel	0 -	3 -	0

	2 -	1 -	12
(5.) 1 Stue 7 alen lang 7 alen bred fattes			
2 tylter timmer 7 alen á 8 mrk	2 -	4 -	0
1 tylt og 2de Spær	0 -	2 -	0
Næver 6 Vaager med skottet	1 -	0 -	0
Brudetroe	0 -	0 -	8
5 tylter bord om stuen og Svalen á 1 mrk 12 sk	1 -	2 -	12
2 torfhold 10 alen á 10 sk	0 -	1 -	4
Arbeidzløn kiørsel og førsell	5 -	0 -	0

	10 -	4 -	8
Summa denne taxerede Aabod 44 Rdr 8 sk.			
Dernæst anføres denne forretnings Omkaastning			
Sorenskriveren for Reise og fortæring	1 -	2 -	0
Dagens forretning	2 -	0 -	0
Beskrivelsen	0 -	2 -	0
Forseiglingspenge	0 -	1 -	4
Forseiglet Papir	0 -	3 -	0
Fogden og Lensmanden for opnæfnelsen	1 -	2 -	0
Laugrettet	1 -	0 -	0

	6 -	4 -	4

H/er/r Niels Schiøtte declarerede ellers at dersom Lejlendingen strax kunde præstere Caution for Aaboden Vilde Hand give Ham tid til Michæli Dag dette Aar dog paastoed Hand dernæst at Lejlendingen burdte tilfindes at betale denne forretnings bekaastning.

Og som ingen af Parterne hafde noget Videre i Sagen at Svare

Blef for Ret Dømt og afsagt.

1733: 131

Mons Lerøen tilfindes i følge af Laavens bydende og Sagens beskaffenhed til Velærværdige H/er/r Niels Schiøtte som Handz Jordz benificerede at betale denne opførte Aaboed efter Specification 44 Rdr 8 s/killling inden 15 Dager under Laavens adfærd for at lade Laafgemæss reparere Gaardepartens Huser dog gives Hannem neml/ig Lejlendingen frist og rum til Michæli Dag dette Aar Huuserne Laavforsvarlig at i stand sette hvorimod Hand beholder Ankesløs denne taxerede Aaboed saafremt Hand forinden 15 Dages Expiration stiller nøyagtig borgen for saavel sine Effecters tilstædeblivelse som Aabodens ansvar og bør for det øfrige Mons Lerøen betale denne prossesses Omkaastning Rettens Gebuhr 6 Rdr 4 merker 4 s/killling til Velærværdige H/er/r Niels Schiøtte inden 15 Dager under Nam og Excecutio efter Laaven.

A/nn/o 1733 den 9 Junj er igien holdet Aastæds Rett paa Gaarden Halstensdall efter seeniste Interlocutorj Kiendelse af 16 Maj 1733 med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts Foged over Nordhordleen og Woss S/igneu/r Andreas Jessen opnæfnte Laugrettesmænd Arne Yttre-Giervig, Halvor Mitgaard, Jacob Ryland, Gudmund Hodnesdall, Stephen Levestad, Knud Aase, Knud Nepstad og Lars Lecnæs;

Hvorda Comparerede Citanten Ole Halstensdall som tilkiendegaf at have Stefnt Vidner i Sagen Johannes Siurset og Aamund Hodnesdall til at Vidne om hvis de af S/a/l/ig/ Ole Klevedals Mund haver hørt denne Sag angaaende som begge for Retten Var nerværende og tilstod Laulig at Være Stefnt til at Vidne i denne Sag.

Henrik á Møiniken fremtrædde i Rette paa Kaare Klevedals Veigne, formedelst Handz haarde Svaghed som Hand nu denne tid er belæsset med og efter Handz Contrapartens eget forlangende som nerværende Ole Alver og Christian Ekeland haver paahørt og her for Retten kand declarere og protesterede at disse 2de af Ole Halstensdal indstefnte Vidner Aamund Hodnesdal og Johannes Siurset ej af Retten admitteres saasom de alleneste ere indstefnte og skall Vidne hvad afdøde Ole Klevedall udj sit yderste haver sagt, da Hand Var overjlet af een Possioneerlig Svaghed, hvorda falder efter Menniskelig skøn dend raisons at Hand ikke med een Sund fornuft kunde noget forklare men som een Rasende og Formedelst Svaghed ufornuftig ej kunde Vide hvad Hand udsagde men Var derhos begiærende at Retten Vilde anhøre Ole Sætre og Niels Larsen Tvedte deres forklaring som Vidner over de Ærrørige Ord som Ole Halsteendall bemelte Kaare Klevedall skall have tillagt sampt derpaa een Laafformelig Dom at udgive.

Begge Parter tilstode at Være Stefnte for hinandens Vidner og Sager.

Afsagt.

Begge Parter tillades at føre deres nu indstefnte Vidner til Forklaring i denne Sag og Rettens oplusning dog Retten nøje skall Grandske hvorvit paa deres Forklaring kand amplecteres til denne Sags Laavlige afhandling og blev da Eeden for de tilstædeværende Vidner oplæst betydet og forklaret sampt tilholdte deres Sandhed at udsige og først fremkaldet

Johannes Siurseter som forklarede at S/a/l/ig/ Ole Halstensdal hafde sagt for Ham før Vaartinget dette Aar i overværelse af Aamund Hodnesdall og da laag Ole Klevedall paa Sengen men dog i sine Gangklæder og ei dend tid Var heftig med Svaghed belæsset da spurde Ole Halstensdal Ole Klevedal hvor merket gik da svarede Ole Klevedall der er tvende Merkisgaardz ender een Sør i Dyraas Dalen een Nord op i brekken de skulle svare tillige Nord og Sør efter Brekken og der imellem er et rødt Bierg som og skal

1733: 131b

Vise merket og derpaa Vilde gjøre anvisning.

Aamund Hodnesdall forklarede som forrige og at Ole Klevedall sagde at merket gik fra Nordre Gaardsenden og til een stoer steen derfra til det røde Bierg og derfra til Søre Gaardzende og sagde da saa Var det *Var (Vor) tid men hvor de nu Vild gjøre det Ved Hand ikke og derpaa Vilde gjøre anvisning saasom hand Var bekient paa stæden end ydermere forklarede deponenten at Ole Klevedall da Vidnet tilspurte Ham om det ej Var merkesgaard som ligger oven paa Fieldet sagde det er ej Merkisgaard men een Vaadegaard for Besternes skyld at de ej skall falde ud for Fieldet. Vidnet sagde end ydermere at have seet at Kaare Klevedall Hugde træer oven for Merkesgaarden eller Merket paa Ole Halsteendals Part men hvormeget der blev nedfældet Veed Hand ikke.

Møinichen som Comparerede paa Kaare Klevedals Veigne proponerede at Retten ej anseer dend forklaring som Ole Klevedall efter disse Vidners forklaring skall have talt efterdj Hand

ej samme efter Laaven Eedelig bekræftede hvilket Vidnerne efter Rettens tilspørgelse tilstoed at Hand ej dend tid aflagde nogen Eed. Møinichen sagde desforuden at Kaare Klevedall efter Handz Ord till Comparenten Eedelig og med een god Samvittighed bekræfter /: som nu ej kand skee formedelst Handz haarde Svaghed som Hand er anhæftet med, men Vil til første Rettergang om *om Gud Giver Ham helsen samme præstere, hvis ikke da Ved 2de Mænd som Hand Vil aflegge sin Eed for som sagt er som for Retten skall declarere Handz forklaring :/ at Hand ej er eller haver Været andet Vidende, Skouv op til dend af Ole Halstensdall kaldede Vaadegaard sig at have Været tilhørende; og siuntes Comparenten underligt at Være, at disse af Ole Halsteensdals indstefnte Vidner Vil giøre anvisning /: som dog forhaabes at ej skeer efterdj dend Forklaring som de haver giort efter Ole Klevedals Ord {efter fa} ej ansees formedelst ovenanførte Raisons :/ paa hvis bemelte Ole Klevedall haver sagt men ej af Hannem giort anvisning paa.

Møinichen begiærede at Kaare Klevedals indstefnte Vidner maatte afhøres som Ole Halstensdall ej protesterede imod men tilkiendegaf at Hand tillige hafde indstefnt det eene Vidne Niels Larsen Tvedte som blev fremkaldet og forklarede at Være med Kaare Klevedal da Hand hugde eendeel træer ned og dend tid tiente Kaare men hvormange stykker det Var Vidste Hand ikke og derpaa Vilde giøre anvisning og derefter een tid kom Kaare og Kiørte Ved og Ole Halstensdall med da sagde Kaare til Ole det er Ont Vejr i Dag da sagde Ole du skulde Kiøre dend Ved du Stiæler fra andre i godt Vejr og sagde Ole end ydermere du haver staalet Veden fra mig og kaldede Ole Halstensdal Kaare for een Tyv og Skielm.

Ole Sætre forklarede om skiel og Skifte ej det allerringeste at Være Vidende men om Skioldzordene forklarede eenstemmig som Niels Larsen Tvedte og derpaa aflagde sin Eed det Hand ej rettere, Sandere eller mere for Gud Ved end hvis Hand nu forklaret haver.

Aamund Hodnesdall gjorde dernæst anvisning fra Nordre Gaardsende og til dend store Steen derfra i det røde Bierg som er et højt Bierg og derfra til Søre Gaardzende under Bierget og træerne af Kaare at Være hugget op *igiem (igiennem?) Jøgren {og} Synden for det røde Bierg og derpaa aflagde sin Eed ej rettere, sandere eller mere for Gud at Vide end hvis Hand nu forklaret og anvist haver.

Johannes Siurset gjorde samme anvisning som Aamund Hodnesdall men om Hugsteren ej sagde at være vidende og derpaa som forrige aflagde sin Eed.

Niels Larsen Tvete anviste i Jøgren hvor Kaare Klevedall nedfælte træer og det op til Vaadegierdet og derpaa saavelsom sin forklaring aflagde sin Eed.

Møinichen begiærede ydmyg Rettens kiendelse hvorvit de Vidner skall ansees som Ole Halsteensdall haver indstefnt og nu giort deres forklaring hvad Videre Sagen angaar skal til førstkommende Rettergang Videre udføres.

Ole Halstensdall forlangede Sagen udsat for at faae fleere Vidner førte neml/ig Marritte Storem som er fød her paa Gaarden og Ane Hesdall som og er fød paa Klevedall samt Erik Haldorsen.

1733: 132

Afsagt.

Retten kand ikke inlibere det joe Citanten maa gives tid til at føre de nu nafngivne Vidner til Handz forsvar men tillader Ham det til førstholdende Rettergang at præstere her paa stæden, da og samme tid Kaare Klevedall bevilges at aflegge sin Corporlige Eed at Hand ej om Skiel og Skifte anderledes har tilforne Været Vidende end at Vaadegierdet har Været Merkesgaard, til hvilken Eedz afleggelse Ole Halsteensdall indkaldes at høre, da naar Retten her igjen bliver administreret skall saavell observeres Hovet Sagen som de andre tvistigheder alt til endelighed og Sagens expedition til Doms ogsom ei endnu Sorenskriveren har faaet nogen Liste paa de publiqve Sommertingers berammelse kand Hand ej heller nogen Viss Dag til

denne Forretning for denne tid denominere men skall saasnart Hand derom faaer
Communication Parterne betidz bekiendt giøres.

1733: 132b

Udi denne Bog som Indeholder Toe Hundrede Firesindstiuge og Otte Nummererede,
igiennemdragne og forseiglede blader, og er indretted til Ting-Protocoll udi Nordhorlehns
Fogderie, haver Kongl/ig May/este/ts Sorenskriver over Nordhorlehn S/igneu/r Arnoldus de
Fine at indføre alt Hvis for Retten Inden Tinge udi det Hannem allernaadigst anfortroede
Skriverie forrætted bliver, saa og hvad Extra forrætninger efter foregaaende ordre og
bevilgning maatte forefalde, og det saaleedes, som Hand efter Eed og Embedes pligt lovlignst
og forsvarligst eragter, og naar denne Protocoll er fuldskreven bliver den Her til Stifed
indlevered og derimod en anden under vedbørlig forseigling igien udtagen

Bergen den 12te Julj 1731.

W/ilhelm A/ugust von der Osten

(1733: 133)

Bladene 133 - 278, begge inclusive, som var ubeskrevne, er fjernet ved ombinding.

Statsarkivet i Bergen den 13. oktober 1937.

Einar Jansen.
